

STEVEN SPIELBERG DIGITAL YIDDISH LIBRARY

NO. 07741

GEVEHLTE VERK

Leo Tolstoy

THE MAX PALEVSKY
YIDDISH LITERATURE COLLECTION

NATIONAL YIDDISH BOOK CENTER
AMHERST, MASSACHUSETTS

NATIONAL YIDDISH BOOK CENTER
AMHERST, MASSACHUSETTS
413 256-4900 | YIDDISH@BIKHER.ORG
WWW.YIDDISHBOOKCENTER.ORG

MAJOR FUNDING FOR THE
STEVEN SPIELBERG DIGITAL YIDDISH LIBRARY
WAS PROVIDED BY:

Lloyd E. Cotsen Trust
Arie & Ida Crown Memorial
The Seymour Grubman Family
David and Barbara B. Hirschhorn Foundation
Max Palevsky
Robert Price
Righteous Persons Foundation
Leif D. Rosenblatt
Sarah and Ben Torchinsky
Harry and Jeanette Weinberg Foundation
AND MEMBERS AND FRIENDS OF THE
National Yiddish Book Center

The *goldene pave*, or golden peacock, is a traditional symbol of Yiddish creativity. The inspiration for our colophon comes from a design by the noted artist Yechiel Hadani of Jerusalem, Israel.

The National Yiddish Book Center respects the copyright and intellectual property rights in our books. To the best of our knowledge, this title is either in the public domain or it is an orphan work for which no current copyright holder can be identified.

If you hold an active copyright to this work – or if you know who does – please contact us by phone at 413-256-4900 x153, or by email at digitallibrary@bikher.org

גראף לעא טאלסטאני.

געוועהלמע
ווערק

ערשטער באנד.

1923

היפרו פאבלישינג קאמפאני

52-50 עלדרידזש סט., ניו יארק.

ינהאלט-פערצייכנים

1. טאָלסמאָ'ים ביאָגראַפיע.
2. דיא קרויצער סאנאטא .
3. איך און מיין מאן .
4. מיין פריינד'ים פרוי .
5. אייוואן איליטש'עס טוידט .

טאלסטא'ס ביאגראפיע.

ערשטעס קאפיטעל.

זיינע עלטערען.

גוטע אונד געשמאקע פריכטע וואקסען וויא געוועהנליך אויף א שעהנעם בוים. אבער דיא פריכטע זעלבסט, זיינען זעהר פיעל אונטערווארפען דעם וועטער. דיא זונן, דער נעבעל, דיא קאלטע אָדער וואַרעמע נעכט, מאַכען פערשיעדענע ווירקונגען. דיא פרוכט אָבער, וועלכע וואַקסט אויף א שעהנעם אונד געזונדען בוים, איז ערשטענס בעסער אימשטאַנדע איבערצוטראַגען דיא פערשיעדענע וועטערן, אונד, צווייטענס, ווען דאס גינסטיגע וועטער קומט, איז דיא פרוכט א וואונדערבארער פראָדוקט.

גראַף לעאַ (ליאַוו) גיקלאַיעוויטש טאַלסטאַ, איז געבוירען געוואָרען אין יאהר 1828, אויף דעם גוט (אימעניע) יאַסנאַ פּאַליאַנאַ, אין דער טוכאַשען נובערניע.

זיין פאטער, וועלכער איז שפעטער בעקאנט געווארען אין דעם ראנג פון קאָלאָנעל (פּאָלקאוויק), אין דער רוסישער אַרמעע, איז געווען א מענש פון זעלטענע פעהיגקייטען, א שאַרפען פראַקטישען פערשטאַנד, אונד, אבוואָהל איינער פון דעם שטאַלצען רוסישען אַדעל, איז ער געווען איין אנשטענדיגער אונד לעבענסווירדיגער מענש. ער האט געקעמפּט אין דיא רוסישע מלחמות געגען דיא פראַנצויזען אין דיא יאָהרען 1812 אונד 1813, אונד אויף'ן שלאַכטפּעלד, האט ער זיך אויסגע' צייכענט אַלס בראַוו, מוטחיג אונד אונערשראָקען. נאַפּאָלעאָן דעם גרויסע'ס סאָגראַטען, וואס האבען איינגעדורונגען ביז נאך מאָסקווא, האבען ניט געהאט נאָר צו קעמפּען מיט דיא שרעקליכע רוסישע פּרעסט, זאָנדערן, אַזעלכע מענער וויא דעם יעטצטיגען בעריהמטען טאַלסטאַ'ס פאטער, האבען דעם וועלט'ער אָבערער פּעראורזאכט גרויסע צרות.

דיא מוטער פון גראַף לעאַ טאַלסטאַ איז געווען דיא פּירסטין (קניאַזין) וואָלקאַנסקי. דיעזע פרוי, וועלכע האט אויף דער וועלט געבראכט רוסלאַנד'ס גרעסטען פּילאָזאָף אונד רעאַליסטישען ליטעראַט, איז געווען, אין איהר יוגענד, א בעריהמטע שעהנהייט, אונד איהר קערפּערליכע קראַפט, האט געהאט א שם ניט נאָר אונטער איהרע חב'ר'טעס, זאָנדערן אויך אונטער מאַנכע יונגע לייט וואס

האבען געהאט דיא געלעגענהייט צו שפירען א דריק פון איהר האַנד, וועלכען מען האט אזוי לייכט ניט געקענט פערנעסען.

ביידע, דער אַלטער גראַף אונד זיין פרוי, זיינען געווען א מוסטער פון מענשליכער שעהנהייט אונד קראַפט, וועלכע איז ניט אבגעשוואַכט געוואָרען פון אויסגעלאַסענהייט אונד פערדאַרבענהייט, וויא יעצט איז דיא מאַדע אין רוסלאַנד אונטער דעם אַדעל.

זיא איז געווען דער בוים, אויף וועלכען דיא פרוכט לעאָ ניקאַלאַיעוויטש טאַקסטאָי איז אויסגעוואַקסען.

פירסטין וואַלקאַנסקי האט געבוירען פאר איהר מאַן פיער זיהן אונד איין טאַכטער. דער פיערטער זוהן איז געווען לעאָ טאַקסטאָי, אונד דיא טאַכטער האט געפאַלנט נאך איהם.

אַבער ווען דער יונגער לעאָ איז אַלט געווארען קיים צווייא יאהר, איז ער שיענען דער טויט אונד פון איהם אַוועק גערויבט זיין מוטער.

ער האט אַלזא קיין געלעגענהייט געהאט זיך צו עראינערן אין מוטערליכער צערטליכקייט, אונד, ניט נאָר איינמאל האט לעאָ טאַלסטאָי, אין דעם לויף פון זיין לעבען, בעמערקט מיט א זיפן :

„איך האב מיין מוטער ניט געקענט, אונד איך האב ליידער ניט געוואוסט דעם טעם פון זיסער מוטער-ליעבע. אַך! איך בעדויער דאס זעהר!“

טאַלסטאָי האט אויך געהאט אורזאכע שפעטער צו בעדויערן ווארום זיין מוטער איז איהם אזוי יונג אַבגעשטאַרבען, ווייל דאס אויספעהלען פון מוטערליכער צערטליכקייט, האט איהם ניט נאָר איינמאל געפיהרט אויף קרומע ווענען.

צווייטעם קאַפיטעל.

דיא ערציהונג.

נאך דעם טויט פון זיין מוטער, איז לעאָ מיט זיינע ברידער אונד זיין שוועסטער, פערבליעבען אויף זיין פאטערס גוט, וואו זייא האבען גענאָסען דיא ערשטע ערציהונג.

פערד אונד וואַלד זיינען געווען דיא ליעבלינגס-קאָמפאַניאָנען פון דעם יונגען קינד לעאָ, אונד שטונדערלאַנג פלעגט ער אבליגען אונטער בויטער, בליקענדיג אין דעם פלויען הימעל, אונד טרוימען.

ער איז אונטערדעסען ניט געווען קיין רוהיגעס קינד. אין שפיעל האט ער געצייגט ווילדהייט, אויפגענונג אונד קאַפריזען. אונטערדעסען האט ער זיך אויך

געוועזען אלס גערעכט אונד עהרליך, ווען עס האט זיך געהאנדעלט וועגען א שטרייטניקייט מיט אנדערע קינדער.

ביז צום יאהר 1837, אדער, ביז נאהענט פון דעם 10טען יאהר אין זיין לעבן האט ער ניט געקענט זיין גרויסע, רוישענדע אונד קאָכענדע שטאדט. אבער אין אהר 1837, האט זיך דיא פאמיליע אַרויס געצויגען נאך מאַסקווא, אונד דיא גרעפן אסטען-זאָקען, זיין טאַטע, איז געווארען דיא זאָגענאַטע פּערוואַלטערין פון דיא קינדער.

דער קאָלאָנעל, לעאָ'ס פאטער, האט צוגענומען פאר זיינע זיהן צווייא לעהרער, איינעס א פראנצויז אונד דעם צווייטען א דייטש, וועלכע, אויסער דיא רוסישע לעהרערס, האבען זייא אנגעפאנגען אויפצרוועקען אין רוסלאנד'ס צו קינפטיגען גרעסטען מאן, זיין גייסט אונד געשמאַק צום לערנען אונד וויסען. לעאָ איז געווען א פלייסנער שיללער, אבער זיין פלייסניקייט איז ניט געווען קיין בעשטענדיגע. אמאל האט ער געקענט צוברענגען טעג אונד נעכט איבער זיינע לעקציען, אונד אנאנדער טאג האט ער וואָכענלאנג נאר ניט געוואלט אנקוקען זיינע ביכער.

ווען זיינע לעהרער האבען איהם דערפאר פארווירפע געמאַכט, האט ער זיך ענטווערער אויסגעלאכט, אדער מיט א פּעראַכטענדען שטאַלץ זיך פון זייא אָב געווענדעט.

דיעזער אַרט שטודיום, וועלכער איז געווען זעהר אונגעלעמטסיג, האט גע דויערט בלויז דרייא יאהר, דען אין יאהר 1840 איז לעאָ'ס פאטער געשטאַרבען, אונד אלס סינד פון 12 יאהר, האט זיך דער יונגער גראף טאַלסטאָי, געפונען א יתום אָהן א פאטער אונד אָהן א מוטער.

אבער אָבוואהל ער האט קיין רעגעלמעסיגע אונטערריכט גענאָסען, האט ער דאָך באַלד איבערראשט אייניגע פּראַפעסאָרען. ער איז אוועק נאך קאַזאַן אונד ערקלערט, אַז ער וויל אריין אין דער דאָרטיגער אוניווערויטעט. ער האט בלויז א פאאר מאָנאַט געאַרבייט אין פּאַרבערייטען זיך, אונד ווען ער איז עקזאַמינירט געווארען, האט ער געקענט אלעס וואס מען האט געקענט פון איהם פאַרדען.

זיינער א לעהרער האט דאן געזאגט :

„ליאָו ניקאָלאָיעוויטש טאַלסטאָי, דאָרף קוקען א האכע שטונדע דאָרט, וואו עלטערע פון איהם, מוזען שטודירען מאָנאַטע-לאנג.“
ער האט געהאט א מערקווירדיגען גוטען קאָפּ.

דימעס קאפיטעל.

דאס סטודענטען לעבען.

לעגן טאָלסטאָי האט אנגעפאנגען צו שטודירען אַריענטאלישע שפראַכען, אונטער וועלכע עס איז אריין גערעכענט געווארען אַראַביש, העברעאיש, קאלדעאיש אונד סיריש. אויסער דעם, נאַטירליך, האט ער געמוזט לערנען גריכיש, לאטייניש, פראַנצויזיש, ענגליש, דייטש אונד ניט פערנאכלעסיגען דיא קליינע אונד דאמאלס זעהר ארעמע רוסישע ליטעראַטור.

וואס אייגענטליך דער יונגער גראַף האט בעאזוכטיגט מיט דעם שטודיום פון אַריענטאלישע שפראַכען, האט ער דאמאלס גענוי ניט געקענט וויסען, אבער שפעטער האט ער זיך ערקלערט, אַז דאס איז געווען דערפאר, ווייל זיין גייסט איז אימער געווען גענייגט רעליגיעז.

וואס טאָלסטאָי האט פערשטאנען אונטער רעליגיאָן אונד וואס ער פער שטעהט יטצט דאַרונטער, וועלען מיר שפעטער האבען א געלעגענהייט צו דער-זעהלען, נאָר פאַרלויפניג וועלען מיר שענקען אַביסעל מעהר אויפמערקזאמקייט זיין סטודענטעךלעבען.

דיא רוסישע סטודענטען האבען זיך אימער אויסגעצייכענט מיט פיעל טרינקען, אומגעהן מיט שעהגע מיידלעך אונד בעגעהן אַזוי פיעל קומפערדיא וויא נאָר מעגליך. זייא מאַכען אפילו ניט קיין גרויסע אויסנאָהמע פון דיא פראַנצויזישע אונד דייטשע סטודענטען, אָבער, יעדענפאַלס, אין דיעזער בעציהונג, שטעהען זייא ניט גיעדריגער.

נאַטירליך האט דער רוסישער סטודענט, פון דער העכערער פאַמיליע, געוויסע גראַדען אָדער גרענעצען, ביז וואַנען דיא זאָגענאַנטע מאָראַל אָדער עטיקעטע ער לויבט איהם, אבער וועה איז דיעזער מאָראַל אונה עטיקעטע, ווען זיא קען אַזוי ווייט ערלויבען.

יעדענפאַלס, איז דער יונגער גראַף לעגן טאָלסטאָי געווען איינער פון דיא וואוילע יונגען אונטער דיא סטודענטען, אונד אַזוי וויא זיין פאטער האט איהם צוריק געלאזען היבשע אייניקנפמע, האט ער זיך ערלויבט צו געהען ביז צו ער העכסטער שטופע וואס דיא זאָגענאַנטע מאָראַל אונד עטיקעטע האבען איהם ערלויבט.

ער האט זיך אריין געוואָרפען אין דעם שטורם פון לעבען אונד ער האט

אימער לייעב געהאט אנצוניסען דעם בעכער פון פערניגענען פול אונד איהם אויס טרינקען ביז צום לעטצטען טראָפּען.

„וויין, ווייב אונד געזאָנג,“ וויא א דייטשער דיכטער זאגט, איז געווען זיין בעסטער צייט-פּערטרייב, אונד ניט האבענדיג ווער עס זאל איהם זאגען, אז דאס וואס ער טהוט איז אונרעכט, האט ער זיך געפונען פּאָלקאמען בערעכטיגט אין זיינע טהאַטען; ערשטענס, ווייל ער איז גענאָנגען בלויז ביז דאָהין וואו עס איז ערלויבט, אונד, צווייטענס, האט ער קיינע אויסנאָהמע געמאַכט אונטער זיינע קאָלענען. יעדער איז געווען פּערדאָרבען, אונד ער איז געווען גלייך מיט דיא אַנדערע.

אימער ווייטער, אימער טיעפער איז ער געזונקען אין אויסגעלאַסענהייט, ביז זיינע פּראָפּעסארען זאגן האבען זיך געזעהן געצוואונגען איהם אויפּטערקאָם צו מאַכען אויף זיין פּערנאַבלעסיגונג פון שטודיום.

דעם טאָלסטאָי האט זיך ערבליקט אלס א שעהנער אונד געזונדער יונגער-מאַן, אפילו אביכעל רואינירט פון דער אויסגעלאַסענהייט, אבער דעננאך שטאַרק גענוג אום פּאַרטצוועטצען דיא לומפּערייא. ער האט זיך דערמאָהנט, אז באלד ווער ער פוליעהריג אונד ער וועט קענען איבערנעהמען האס חלק ירושה פון זיין פאטער, מיט וועלכען מען קען הולטייעווען א היבשע צייט אונגעשטערט.

וואס טיג איהם שטודירען? האט ער זיך געטראַכט. ער האט אלזא פּרוּצלינג אויפגעגעבען דאס שטודיום אונגעריכט, אונד בעשלאָסען א גאַנץ נייעם וועג איינצושלאָגען, וואו „וויין, ווייב אונד געזאָנג“ איז לייכטער צו געפינען.

פיערטעס קאפיטעל.

דאס סאָלדאַמען לעבען:

א סאָלדאַט! דער יונגער גראַף טאָלסטאָי האט זיך פּאַרגעשטעלט, אז א רויטער מונדיר, מיט מעשנע קנעפ אונד קלינגענדע שפּאַרען, איז אונגעפּעהר דאס העכסטע ציעל אין לעבען, אדער דורך וועלכען מען קען עררייכען דאס העכסטע ציעל.

אין יאהר 1851 איז ער אַוועק געפאהרען נאך קאווקאז אום דאָרט צו בעזוכען זיין ברודער, וועלכער איז געווען אַפיציר אין דער אַרמיללעריע-בריגאדע. פאר אלעמען האט איהם קאווקאז שטאַרק אנגעצויגען, אונד דאן, האט ער געבעמען זיין ברודער ער זאל איהם זעהען אריין געהמען אויף אין דער אַרמיללעריע-בריגאדע.

ער האט אזא שוין געהאט דעם רויטען מונדיר מיט דיא מעשענע קנעפ
אונד קלינגענדע שפּאַרען.

לעך מאַלסטאי, אבשטאמלינג פון אַדעל, רייך, געבילדעט, אונד אלס סאַל-
דאַט, האט ווירקליך געפונען צוטריט אין דער העכסטער געזעלשאַפט, וואו, נאָ-
טירליך, קיין זאך האט איהם אזוי פיעל אינטערעסירט וויא דער גענוס וואס ער
האט דאָדורף געקענט קריענען.

ער האט זיך פון קיין זאך געוואלט שטערען, זאָלאַנג ער האט געזעהן דיא
מעגליכקייט זיין ציעל צו עררייכען. דאס האט איהם געפיהרט צו זעהר פיעלע
סקאַנדאַלען אונד ניט נאָר איינמאל האט ער געמוזט זיך פערטהיידנען אויפ'ן
פעלד דער עהרע — דורך דועל.

ווען לעך איז געווען זאט פון „וויין, ווייב אונד געזאַנג“, האט ער געהאט
מאָמענטען, ווען זיין נאַטירליכעס „איך“ פלעגט צו איהם צוריק קעהרען. ער האט
דאמאלס געלעזען, געדענקט אונד ערשטוינט דיא עלטערע אונד אינטעליגענטערע
מענשען, מיט זיין שאַרפזינן אונד בעוואנדערונג אין פיעלע צווייגען דער וויסענ-
שאַפט אונד אַלגעמיינע ביכדונג.

אבער זיין אונרוהיגע נאַטור, האט ניט געקענט אויף לאַנג פערבלייבען
שטאַנדהאַפט, אונד אזוי שנעל וויא ער האט זיך אויסגערוהט, האט וויעדער צוריק
געקעהרט זיין אויפברייזענדער גייסט אונד ער האט זיך נאך אמאל אריין געווארפען
אין שטראַם פון פערנענען אונד גענוס.

ער האט אונטערדעסען אויך פראָבירט צו שרייבען, אונד שטודירט דעם סטיל
פון פראַנצויזישע קלאַסיקער, וועלכע האבען אויף איהם געמאַכט א טיעפען
איינדרוק.

פינפטעס קאַפיטעל.

מאַלסטאי אין קריענ.

עס איז געווען אין א העררליכען אבענד, ווען דער יונגער גראַף איז געווען
שטאַרק פערטיעפט אין טאַנצען אונד מונטער זיין אויף א באלל, אלס מען איז
איהם געטומען אנזאגען, אַז קריענ איז ערקלערט געווארען, אונד זיין רעניסענט
דאַרף אברייזען נאך דער קרים.

„ווירקליך! האט ער אויסגעשריען ערפרייט, „קריענ? דאס איז א נומע
בשורה! עס איז שוין דיא העכסטע צייט דיעזעס שלעפעריגע לעבען זאָל אריפ-
הערען, אונד איך זאל הערען אַביסעל קאַנאַנע־מוזיק.“

לעץ טאָלסטאָי איז אוועק אין קריענ פון דער קרים, אונד ער האט צום ערשטען מאל אין זיין לעבען פערזוכט דעם מעם פון ביטערער אונד שרעקליכער נויט

ער איז געשלאפען אונטער דעם בלויען הימעל סאי זומער, סאי ווינטער; גענעסען שוואַרצעם ברויט, פערעלמערמעס פלייש, געטרונקען וואס עס האט זיך געמאַכט, אונד געליטען אזוי פיעלע צרות, ביז זיין לעבען איז איהם נמאס געווארען.

דיעזער קריענ אבער, האט טאָלסטאָיין אויפגעוועקט פון א טיעפען שלאף. טאָלסטאָים נשמה, וויא עס שיינט, איז ביז דאמאלס געלענען אין היהגערפלעט, אונד ערבליקענדיג אַרום זיך אזוי פיעל עלענד אונד אונגליק, האט ער אין א מאָג אויסגעשריען:

„גרויסער נאָט! צו וועלכען צוועק איז דאס? ווארום ליידען דייעזע מענשען? איך, וועניגסטענס, ווייס אפילו ניט דיא אורזאכע פון דעם נאַנצען קריענ, אונד דאָך בין איך דאָ אום צו אָפּפערן מיין לעבען?“

יא, טאָלסטאָי, האט דאָן פיעל געדענקט. ער האט זיך ערשטענס געפרעגט, צו וואס קריענ אין אלגעמינעם איז געטהיג, אונד, ווען יא, וואָלט עס ניט געווען א יושר מען זאָל פריהער פרעגען יעדען מענשען אויב ער איז בערייט צו אָפּפערן זיין לעבען פיר א געוויסער אורזאכע.

זיינע געדאנקען האבען אנגעפאנגען אויסצוברעכען וויא פון אונטער א פינסטערן וואָלקען אונד פראגען אין דיא טויענדער, זיינען ענטשטאַנען אין זיין קאָפּ, וואו עס האבען זיך געדונגען אירען איבער דער נאָטטהייט, וועלסט־רעניערער, פעלקער־עכט אונד געזעלשאַפטליכעס לעבען.

אונטערדעסען אבער, האט ער געוואוסט, אז ער איז סאָלדאַט, אונד אַכט זאָכער האט ער פאָרלוּפּיג ערפילט זיינע פליכטען.

בייא דעם טייכעל טשערנאַיא האט ער געפיהרט א קאָמפּאַניע סאָלדאַטען אונד מיט זיין שאַרפּינן, האט ער ערשטוינט זיין גענעראל. ער האט מיט זיין הויפּענדעל מענשען, אבגעהאַלטען דעם שונא'ס דרייא רענימענטען.

דאָן ערבליקען מיר איהם בייא דער פערטהיידיונג פון סעוואַסטאָפּאָל, וואו זיין מוטה, איבערלענונג אונד מיליטערישע קונסט, האבען איהם געבראַכט צום ראַנג פון באַטאַליאָנס־קאָמאַנדאַנט.

זאָ שבעל וויא דער קריענ איז געווען צו ענדע, האט דער יונגער מאַן

פערלוייען יעדע לוסט צום סאָלראַטען־לעבען, אונד ער האט רעזיגנירט פון זיין היכעס אַמט אונד זיך צוריק געצויגען אין פריוואַט.

זעקסטעס קאַפיטעל.

מאַלסטאָ'ים רעליגיאָן.

יעדער האט זיך געוואונדערט איבער דער ענדערונג וואס איז געקומען איבער דיעזען יונגען מענשען, אבער א טהאַטזאכע איז עס, אַז דאס בלוטיגע שלאַכטפּעלד האט איהם גענצליך פּערוואַנדעלט.

ער האט אנגעהויבען צו שטודירען דיא פּערשיעדענע רעליגיאָנען, אונד לויט נאך זיינע אַנזיכטען, האט ער געפונען אין דער פּערוואַן פון יעזוס קריסטוס, א מאַדעל פון מענשליכער דוקדזאָמקייט אונד ליידען פיר זיין מיט־מענשען.

מאַלסטאָ'י האט צו יענער צייט ניט בעטראַכט יעזוס קריסטוס אַלס א נאָט; ער האט איהם אויך ניט גערעכענט אפילו אַלס געטליך, אבער ער האט אין איהם געזעהן א מוסטער פון מאַראַל אונד זיטען.

אבער אויך דיעזער איינדרוק, איז ניט געווען פּיעך דויערהאַפּט, אונד אָבּוואהל ער האט אייניגע פון זיינע ווערקע געבויעט אויף קריסטליכער מאַראַל, האט ער שפּעטער זעהר פּיעלעס פּערוואַרפען פון דעם וואס עס האט זיך איהם פּריהער גע־דאַכט אַלס גוט אונד ערהאַבען אין קריסטענטהום.

דער געדאַנק פון פּרייהייט, אין דעם העכסטען זינן פון מאַראַליטעט, האט ביא איהם אנגעפאַנגען אַנצוגעהמען דיא פּאַרמע פון א רעליגיאָן, אונד דאַרויף געשטיצט, האט ער ערנריפען זיין פּעדער אונד אַנגעפאַנגען צו שרייבען ווערקע, וואו ער האט אויסגעדריקט זיינע אידעען.

דער צושטאַנד פון דיא אונגליקליכע בויערן, האט איהם געריהרט ביז צו זיין טיעפער זעלע, אונד טראַטץ דעם וואס ער גרייפט זייא אָן אָהן רחמנות אין מאַכע פון זיינע ווערקע, איז דאס ניט מעהר געווען וויא אויפצוווייזען, אַז דיא אורזאַכע פון זייער פּערדאַרבענהייט, ליענט אין אונזיסענהייט, אונד אין זייער אונזיסענהייט איז קיינער מעהר ניט שולדיג וויא דיא פּערדאַרבענע רעניערונג.

דעם לעטצטען געדאַנק האט ער אימער אויסגעדריקט אינדירעקט, דאַמיטן דער רוכישער צענזאָר זאל איהם ניט קענען שטערען, אבער יעדער פּערנינפּמינער מענש אין רוסלאַנד, האט איהם אימער גוט פּערשטאַנען.

אַלץ רעהיגער אונד געלאַסענער איז געווארען דער אמאליגער ווילדער יונגער מענש; אַלס אַנשטענדיגער אונד מאַראַלישער איז געווארען דער אמאליגער

אויסגעלאָסענער, ביז ער האט זיך פערשאפט א נרויסען קרייז פון פערעהרער ארום זיך.

ער האט הויפטזעכליך פערבראכט זיין צייט אין מאַסקווא, אבער פעטערס' בורג אונד זיין נוט, האבען אויף געהאט איין אנטהייל אין זיין לעבען. ער האט אונטערדעסען געמאכט אייניגע רייזען נאך איטאליען אונד פראנקרייך, וואו ער האט געשענקט דיא גרעסטע אויפמערקזאמקייט דיא דאָרטיגע שולען, מיט דער אבזיכט, דאס ער זאל עהנליכע ערריכטען פיר זיינע אונגליקליכע לאַנדסלייטע, וועלכע האבען געלעבט אין פינסטערניס.

ער איז אימער געווען פרייא אונד פראנק מיט זיינע אידעען אונד פינד געהאט זיך צו פערבאָרגען. דיעזער פאָקט, איז דיא הויפט אורזאכע, ווארום דיא רוסישע רעניערונג האט איהם ניט חושד געווען אין עפענטליכער פיינדשאפט געגען איהר.

אין דער וואַהרהייט געשפראכען אבער, האט דיא רוסישע רעניערונג נאך געמאלט געהאט א גרעסערן שונא, וויא זיא האט געהאט אין טאַלסטאָץ.

אבער רוסלאַנד האט איהם צום אנפאנג ניט פערשטאנען, אונד ווען דעם צאָר'ס הערשאפט האט איהם בעגריפען, איז עס שוין געווען צו שפעט, אום געגען איהם אויפצוטערעטען, ווייל ער האט זיך געוואונען צו פיעל פריינדע, אונד מען האט מורא געהאט צו מאַכען אזא געוואַנטען שריט.

אין יאהר 1862, איז ער פערלאָבט געווארען מיט דער שענהער סאַפיע אַנדרעיוונאַ בעהר, דיא טאַכטער פון א מאַסקווער אַרצט.

זיעכעמעס קאַפיטעל.

טאַלסטאָץ אַלס שריפטשמעלער.

דיא שריפטשמעלערישע טהעטיגקייט פון גראף לעָא טאַלסטאָץ, האט אנגע-זאנגען ווען ער איז נאך געווען אין קאווקאַז, נאָר, וויא דער פאל איז מיט מייסטענס גרויסע ליטעראטען, זיינען אנפאנגס זיינע שריפטען ניט פיעל בעאכטעט געווארען פון אַנדערע, אויסער דיעזע וואס האבען זיך אינטערעסירט מיט זיינע געדאנקן.

טאַלסטאָץ, אַלס פערהייראַטעטער מאַן, האט אנגעפאנגען צו פיהרען א מוסטער-לעבען. ער איז ניט נאָר געווען א צערטליכער מאַן, זאנדערן אויך א היימאַטהילעבענדער מענש. אונד ער האט אין זיין שענהער אונד יונגע פרוי ניט

געוואלט בעטראכטען א פרוי אין דיעזען זינען וויא מייסטענס פון זיין גלייכען טחן אויף דער נאנצער וועלט, זאגנדרין, ער האט אין איהר געזעהען א קאמפאניאן, א שוועסטער אונד א וואהרע לעבענס־געלייטעריין, מיט וועלכער ער האט געפונען דאס גרעסטע פערניגענען צו בעשפרעכען דיא מענשליכע ליידענשאפטען, מענשליכע מיאוסע מדות אונד זאנסט אייגענפיהרטע שלעכטע מנהגים, וועלכע מען בעטראכט אין דער וועלט אלס גוט אונד פיין.

אן רוסלאנד איז א פינסטערע מדינה, אן רוסלאנד ברענגט אונגליס צו צעהנדליגער מילי. נען מענשען, אן אויף דעם טראגן פון דיא ראמאנאווס געהט אין שופט ארונטער אונד דער אנדערער געהט ארויף — דאס אלעס האט ער אָנגעד פאָנגען יעדעס מאל בעסער צו בעגרייפן אונד פערשטעהען.

דיא מענשליכע ליידען, אָהנע אונטערשיעד פון גלויבען, ראָסע אונד סעקסו האבען איהם געריהרט ביז צו זיין טיעפער אונד ערלעך זעעלע, אונד ער פלעגן צייטגעווייז ארויסקאָזען אזא זיפץ מיט זיין פערדער, וועלכער האט אָבעקלונגען איבער גאנץ רוסלאנד.

טאָלסטאָי האט אָנגעפאָנגען צו האסען דעם גערויש פון דער שטארט מיט דיא פאלשע פערניגענעס אונד דומע אונטערהעלטע. וואהרעס לעבען, ריינעס פערניגענען אונד זויבערע ערעלקייט, האט ער געפונען אין שאטען פון דיא בויער, אויף'ן גרינעם גראָז, אונטער'ן בלויען הימעל אונד אין דער אַרבייט מיט דעם שווייס פון דעם גטזיכט.

ער האט זיך אַלזאָ צוריק געצויגען אויף זיין גוט, אונד זיינע געדאנקען, אָנגע זאַמעלט זייט יאָהרען, האבען אָנגעפאָנגען אַרויס צו פליעסען וויא א קונעל פון זיין פערדער.

א רייהע אַרטיקלען איבער דעם לעבען פון דיא בויערן, איבער דיא געזעל־שאפטליכע פעהעלטניסע אונד איבער פאָליטישע אינטערעסען, זיינען בעהאנדעלט געוואָרען אין א מיכדע טאָן אונד זייא זיינען ערשיענען אין דער פרעסע. עס איז אויף געווען אין יענער צייט פון אלעקסאַנדער דעם 2טע'ס צייטען, ווען דער טיראן האט געמיינט, אז מיט א געוויסען גראָד פרייהייט, וועט ער קענען שטיצען דיא גויםען אונד ליידען פון זיינע אונטערהאַטען.

דיא רוסישע צייטונגען האבען אויפגעכאפט מיט פערניגענען אלעס וואס ער האט געשריעבען, אונד זיין איינפאכער, אָבער שעהנער סטיל, אימער מיט איין אַבייכט צו קערנען דיא מענשען, האט געפונען איין אָבקלאַנג אין דיא הערצער פון דיא רוסען.

מאנכע האבען איהם שטארק קריטיקירט, אנדערעז האבען איהם פערדאמט. אָבער מענשען מיט שכל האבען אין איהם געזעהען א נומע אונד עהרליכען לעהרער, וואס ליעבט דיא וואהרהייט פיעל מעהר וויא פאלשען כבוד. דיין זיינען ערשיענען זיינע ראַמאַנטן „קריענ אונד פריעדען,“ אונד „אנא קאַרענינא“, ווערנע זיינען איבערזעטצט געווארען אין דייטש אונד פראַנצויזיש אונד זאַפאַרט געפונען איין אַבקלאַנג אין אויסלאַנד. ער איז באלד אנערקענט געוואָרען אַלס א טיעפער דענקער אונד א שרייבער פון דער עמיל־אַלאַט־שולע, וועלכער זוכט אויפצודעקען דאס, וואס אנדערע זוכען צו בעהאַלטען, אונד זיין אַבזיכט איז, צו צייגען דיא מענשען וויא שמוטציג אונד פערדאַרבען זייא זיינען, מיט דער אַבזיכט, אז זייא וועלען זיך בעסערן.

אכטעס קאפיטעל.

זיין פריוואַט לעבען.

אונטער דיא צאָהרליכע פריינדע וואס האבען זיך צו איהם אָנגעפרענט, האבען זיך געפונען אזעלכע, וועלכע האבען פערלאנגט זיין הילגע אונד אונטער שטיצונג, אונטער דעם קרייז ארמע אונד אונגליקליכע בויערן אונד אנדערע קלאסען מענשען, האט ער געזעהען מאַגעליידענדע אונד נאָט ארעמע נויטבע דאַרפטיגע.

בייא זאָלכע סצענען איז זיין הערץ געריהרט געוואָרען, אונד טאָלסטאָי האט געווייעזען, אז ער בעלאנגט ניט צו דיעזער קלאסע פּרעדיגער, וועלכע רעדען מיט'ן מויל אונד מיינען אנדערש מיט'ן הערצען. אָדער, וויא דאס ווערטעל געהט: „דער נח דרשה'ענט נאָר פאַר אנדערע.“ ניין, טאָלסטאָי איז אויך געוואָרען איינער פון דיעזעלכע כאַראַקטערע וואס ער האט ליעב געהאט צו שילדערן אין זיינע ראַמאַנטען, אַלס מוסטער־פּערזאָנען.

זיין טיש איז געשטאַנען פרייא פאַר יעדען, זיין טאַשע אָפען פיר סאַרוועמען אונד זיין הילפע האט אירגענד א מענש געקענט פערלאנגען אונד זיא קריענען.

דיא רוסישע רעניערונג האט ענדליך דערזעהען, אז זיא האט אין טאָלסטאָי'ן א געפעהרליכען שונא, אָבער עס איז שוין געווען צו שפעט. דיא רוסישע טיראַנייא וואָלט זיך אפילו נאָנץ וועניג בעקימערט אום דער מיינונג אין רוסלאַנד זעלבסט, אָבער טאָלסטאָי'ס נאמען איז בעקאַנט געוואָרען אין אויסלאַנד, אונד רוסלאַנד האט זיך געשעהמט פיר דיא פּרעמדע נאַציאָנען, וועלכע וואָלטען געוואַנט: „רוסישער

צארימוס איז אזוי ניערערטרעכטיג, אז ער האט זיך ניט געשעהמט צו ערמאָרדען זיין נרעכטען מענשען.

טאַלסטאָי האט זיך לאנגזאַם אויסגעצויגען פון דעם נאַנצען שטאַדטישען לעבען, אונד ער, צוזאַמען מיט זיינע קינדער, האבען אָנגעצויגען איינפאַכע בויער־קליידער אונד אָנעפאַנגען צו בעאַרבייטען דאַס פעלד.

אַבוואַהל ער האט זעהר וועניג בענטעהינט, אָבוואַהל ער איז געווען רייך אונד טראַטץ דעם וואס זיינע ראַמאַנען אונד שריפטען האבען איהם איינגעבראַכט אונד געהייערע סומען געלד, זעהען מיר איהם יעמטט אַלס איין ארמען מאַן. אַלעס איז אַוועק אום צו העלפען דיא נויטבעדאַרפטיגע.

זען טאַלסטאָי האט נישט געאַרבייט אין פעלד אָדער נישט געזעסען בייא זיין שרייב־טיש, האט ער זיך בעשעפטיגט אין גרינדען פּאָלקס־שולען, אַרונטער ברענגען קעהרער אונד אויפהויבען דעם טרויעריגען נייסטיגען צושטאַנד פון דעם געזונקענעם רוסישען פּאָלק.

ניינטעס קאַפיטעל.

זיינע לעטצטע ווערקע.

טאַלסטאָי'ס נאַמען האט געוואקסען איבער דער גאַנצער וועלט, וואו מען לעזט נאָר ביכער. קיין פּאָלק וואס האט א שפראַכע אונד לעזט אין איהר, האט אויסגשפעהלט צו איבערטראַנגען טאַלסטאָי'ס געדאַנקען אונד זייא לעזען אונד שטודירען.

זיין ווערק „איך אונד מיין מאַן“ האט אַרויס גערופען א שטורם אין דער וועלט, נאָר זיין ווערק דיא „קרייצער סאַנאַטע“, האט אויפגעקאַכט מיליאָנען מענשען.

דיעזער עדעלער, נייסטרייכער אונד הויכדענקענדער מעניש, וועלכער האט מקריב געווען זיין לעבען פיר זיינע מיט־מענשען, איז בעשודליגט געווארען אין אונד מאַראַליטעט דורך זיינע לעטצטע ווערקע.

אַבער דיא דומהייט פון אזא אורטהייל, קען אַרויס זעהען אירגענד יעמאַנד וואס האט נאָר אַביסעל געהירן מיט דענקונג־קראַפט אין זיך.

גראַף לעָא טאַלסטאָי'ס אַבוזכטען זיינען, אַרונטער צו רייסען דיא מאַסקע פון דער פּערדאַרבענער מענשהייט, אויפדעקען דיא שאַנדע, ערקלערען דיא פּערבאַרגענע זעמיינהייטען, אונד ציינע דער גאַנצער וועלט, אז מען לעבט אין א ים שטומץ. זאַלסט, ניערדיגקייט אונד אַבשייליכע אויסגעלאַסטענהייט.

עם איז קיין צווייפעל, אז זיינע לעטצטע ווערקע, וועלכע ווערען בעשולדיגט אין אונמאָראַליטעט, האבען מעהר מאָראַל פערברייטעט, וויא מיליאָנען מוסר ביכער פון 10 רעגיימענטען רעליגיעזע מאָראַל־פרעדיגער.

נאָר אזוי וויא דיא זונן האט פלעקען, האט נראָפּ טאַקסטאָי אין זיך אויך מאַנכע איינפעלע, וועלכע זעהן אויס אַביסעל לעכערליך, אדער, אום צו זיין מילדער מיט דעם אויסדרוק, זיינען זייא זעהר אונפראַקטישע געדאַנקען.

ער זאגט, צום ביישפיעל, אז דער ציעל פון דער מענשהייט איז, צו עררייכען דיא פאַלקאָמענהייט, אונד נאכדעם וויא מיר וועלען האבען עררייכט דיא פאַלקאָמענהייט, וועלען מיר האבען אונזער ציעק דורכגעפיהרט אונד אלאז מוזען אויפהערען צו עקזיסטירען. דערפאַר, איז זיין ראַטה, מיר זאלען זיך בעאייקען מיט דער פאַקאָמענהייט, דאַמיט מיר זאקען שנעלער אויפהערען צו עקזיסטירען.

דאס קען זיין א נאָנץ נומע טהעאָרעטישע פילאָזאָפיע, אבער צו פרעדיגען דיזע פילאָזאָפיע פיר אונזער לעבענס־לוסטיגע וועלט, איז אונפראַקטיש אונד לעכערליך.

יעדענפאלס אבער, האבען דיא שטראָהלען פון דעם רוסישען גלענצענדע שטערען, יעטצט בעלייכטעט פיעקע פינסטערע ווינקלען אויף דעם ערד־קוגעל.

נראָפּ לעאָ טאַלסטאיי, טראַטץ זיינע הויכע יאהרען, זעהט ער אויס נאָפּ פאַלקאָמען געזונד אונד קרעפטיג, אַרבייטענדיג זעהר פלייסיג אויף זיין גוט, אונד צור פריידע פון זיינע פערעהרער, איז צו האַפען, אז ער וועט נאָפּ בעשענקען דיא וועלט מיט זיינע ליטעראַרישע פערל, צום וואָהל אונד בעסטען פון דער נאַצער מענשהייט.

ווילהעלם הענקעל:

1.

רייזענדע. וועלכע האבען בעדארפט פאָהרען נאָר קורצע שטרעקען, זיינען אריין אונד ארויס פון וואַנאַן, נאָר דרייאַ פּערזאָנען זיינען געפאָהרען נלייך מיט מיר פון דעם פּלאַטץ פון וואַנען דער צוג איז אָבענגאַנגען. פון דיא דרייאַ פּערזאָנען איז געווען איינע איין עלטערע אונד ניט קיין שעהנע פרוי; איהר בעקאַנטער, א מאַן פון א יאָהר 40. נאָנץ אַנשטענדיג געקליידעט, אונד א ניעדריגער זעהר גערועזער מאַן פון מיטעלע יאָהרען. דער לעצטער האט צוגעצויגען מעהר אויפּמערקזאַמקייט מיט זיינע גלענצענדע אויגען, וועלכע האבען אויסגעזעהען אויף איינמאַל צו בליקען איבעראַל. דיעזער גערועזער מאַן האט אויף דער נאַצער רייזע מיט קיינעם קיין בעקאַנטשאַפט ניט געשלאָסען. ווען יעמאַנד האט צו איהם גערעדט, האט ער געדענטפערט קורץ אונד שאַרף, אונד דאַן האבען זיינע אויגען באלד געוואַנדערט צום פענסטער. דעננאך האט עס מיר אויסגעזעהען, אז דיא איינזאַמקייט איז איהם ניט נאַנץ אַנענעהם. עס שיינט, אז ער האט זיך אָנגעשטימען, אז איך פּערשטעה איהם, אונד ווען אונזערע בליקען האבען זיך געגענענט, האט ער זיך אָבעווענדעט, כדי ער זאָל אויסמיידען א געשפּרעך מיט מיר.

פאַרנאַכט איז דער צוג געבליעבען שטעהען פאַר א גרויסער סטאַציע, דער אַנשטענדיג געקליידעטער הערר, איין אַרוואַקאַט, וויא איך האב שפּעטער ערפּאָהרען איז אַרונטער גענאַנגען מיט זיין בעגלייטערין און וואַרטערזאַאל אום צו טרינקען טהעע. ווערענד דעם זיינען אריין אין וואַנאַן עטליכע אַנדערע פּאַסאַזשירען. אונטער דיעזע איז געווען איין אַלטער מאַן, אונד לויט נאָך זיין קליידונג האט ער אויסגעזעהען צו זיין א קויפּמאַן, ער האט זיך געזעצט גראַדע געגענאיבער וואו דער אַרוואַקאַט מיט דער פרוי זיינען פריהער געזעסען, אונד ער האט אויך באלד אַנגעדפאַנגען א שטיקע ויכוח מיט א יונגען מאַן, וועלכער האט אויסגעזעהען א האַנדעלס־רייזענדער. דער לעצטער האט בעמערקט, אז דער פּלאַטץ גענען איבער איז פּערנומען. דער אַלטער האט געענטפערט, אז ער פּאָהרט נאָר ביז צו דער נעכסטער סטאַציע, אונד פון דעם האט זיך אויך אָנגעפאַנגען דאס געשפּרעך.

איך בין געזעסען בייא דער זייט, אונד אזוי ווילא דער צונ איז געשטאנען, האב איך געקענט עפעס הערען פון זייער געשפרעך. זיין האבען פריהער גערעדט וועגען פרייען פון כחורות דאן איבער מסחר, ירדען. דערפון איז מען איבערגעגאנגען צו געשיכטען, אונד דער יונגער מאן האט הערצליך געלאכט. דאס אלעס האט מיך ניט אינטערעסירט. אונד איך האב אָנגעפאנגען צו שפאצירען איבער דעם וואנאן צו מאכען אַביסעל בעוועגונג, ביז דער צונ וועט אָנפאנגען צו געהען. גראדע בייא דער טיהר האב איך בעמערסט דעם אדוואַקאט מיט זיין בעגלייטערין.

„איהר וועט שוין קיין צייט ניט האבען אַרונטער צו געהען.“ האט ער צו מיר געזאָגט, „באלד קלינגט מען שוין צום צווייטען מאל.“

עס איז טאַקי אזוי געווען. וויא איך בין נאָר צוגעקומען צום ענדע פון וואנאן, האב איך געהערט דעם גלאַק. וואו איך האב מיך אומגעווענדעט, האב איך שוין געמראָפען דעם אדוואַקאט מיט דער דאַמע שטאַרק פערטיעפט אין געשפרעך. דער אלטער קויפמאַן איז געזעסען געגען איבער אונד האט געשוויגען.

„דאָרויף האט זיא ערקלערט איהר מאן,“ האב איך געהערט דעם אדוואַקאט זאגען, „אז זיא קען מיט איהם ניט לעבען אונד וויל ניט, ווייל...“

וויא ער האט ווייטער דערצעהלט, האב איך ניט געקענט הערען, ווייל דער קאָנדוקטאָר איז גראדע דורכגעגאנגען מיט א נייעם פּאַסאַזשיר. וויא עס איז שטיקער געוואָרען, האב איך ווייטער געהערט דעם אדוואַקאט :

„מען האט זיך אָנגעהויבען צו קריענען, איבער געלד־זאַכען, אונד גלאַט אזוי, ביז זיין האבען זיך געמוזט שיידען. אין דיא אלטע צייטען איז דאס ניט פאָרגע־קומען, ניט אזוי?“ דיא לעטצטע פראַגע איז שוין געשטעלט געוואָרען צום קויפמאַן, וועלכער האט זיך אויסגעזעהען צו אינטערעסירען מיט דעם וואס דער אדוואַקאט דערצעהלט.

גראדע דאמאלס, האט אָבער דער צונ אָנגעפאנגען צו געהען. נאך א פּויע האט דער אלטער קויפמאַן געענטפערט :

„עס איז אפילו ניט קיין נייעס. פריהער איז עס אויך פארגעקומען, אָבער, גאט־רייך, זעלטענער. יעצט, מיין הערר, איז דיא וועלט צו שטאַרק ציוויליזירט געוואָרען.“

דער אדוואַקאט האט עפעס געענטפערט, נאָר דער צונ, האט צו שטאַרק גערויט אונד איך האב ניט געהערט וואס ער האט געזאָגט. עס האט מיך אָבער אינטערעסירט ווייטער צו הערען דעם אלטע־ס ווערטער. מיין שכן, דער געהענער,

האט ארײַן אויסגעזעהען נײַגעריג, אונד נים צו פערלאָזענדיג זײַן פלאַטק, האט ער זיך צוגעבויגען.

„וואָס האט עס עפעס צו טהן מיט דער ציוויליזאציע אָדער בילדונג?“ האט דיא דאָמע געפרעגט. „איז עס דען בעסער חתונה צו האבען וויא אין דיא אלטע צײַטען, ווען דער חתן מיט דער כלה האבען זיך נאָר נים געזעהען? זײַא האבען נים געוואוסט אויב זײַא ליעבען זיך, אויב זײַא וועלען זיך ליעבען, אונד אזוי האט מען חתונה געהאט מיט סאָרוועמען אונד מען איז פערשוואַרצט געוואָרען דאס נאנצע לעבען. מײַנט איהר אפשר, אז דאס איז בעסער געווען?“

„מען איז צו פיעל ציוויליזירט געוואָרען!“ האט דער אלטער געענטפערט ווארפטנדיג אַ שטיקע פּעראכטענדען בליק אויף דער דאָמע.

„איך וואָלט געוואָלט וויסען,“ האט דער אַדוואָקאט בעמערקט, „וויא אזוי איהר קענט מיר ערקלערען דיא בילדונג מיט דער אונאיינגקײַט צווישען מאַן אונד וײַב.“

דער קויפּמאן האט געוואָלט עפעס זאָגען, אָבער דיא דאָמע האט אונטער געכאַפט:

„נײַ, דיעזע צײַטען זײַנען פּאַראַיבער“...

„ערלויבט איהם,“ האט זיא דער אַדוואָקאט אונטערבראָכען, „זײַנע געדאַנקען אויסצושפרעכען.“

„ווייל דיא פרוי האט מעהר קיין מורא נים פאַרן מאַן,“ האט דער קויפּמאן געענטפערט.

„וויא איז עס דען מעגליך,“ האט זיך דיא דאָמע אריין געמישט, „אז פער היראטעטע פּערזאָנען זאָלען זיך נים ליעבען? נאָר בהמות ווערען געפאארט פון זײַטערע בעלי-בתים; אָבער מענשען האבען זײַערע סימפּאַטחיען אונד בעשטענדיגקײַט אין דער ליעבע.“

דער האנדעלסדרייזענדער האט זיך דערווייך אָנגעקענט אויף דער זײַט פון דײַם זײַכ, אונד מיט אַ שטייכעלעך זיך צוגעהערט.

„איהר האט נים קיין אירזאכע אזוי צו רעדען, מאַראם,“ האט ער געזאָגט, „ווייל אַ בהמת איז אַ בהמה, אָבער דעם מענשען איז געגעבען געהאָרען דאס ענעמץ.“

„וויא קען מען אָבער לעבען מיט אַ מענשען וואָס מען ליעבט נים?“ האט זיא געפרעגט.

„פריהער האט מען דאָרויף ניט געקוקט,“ האט דער אַלטער געזאָגט. „מען האט עס ערשט יעמזט איינגעפיהרט, אז דיא פרוי זאָגט: „איך וועל דיך איבער-לאָזען!“ בייא דיא בויערן איז שוין אויך אזוי. זייא האבען אויך אָנגענומען דיא מאַדע: — „דאָ האָסטו דיין העמד מיט דיינע הויזען,“ זאגט זיא, „איך וועל מיר געהן מיט וואַניאַן,“ ער האט שענערע האאר אלס דוא!“ עס איז ניטאָ וואָס צו רעדען: דיא פרוי מוז פאר אַלעמען, מורא האבען פאַרן מאַן!“

„וואס פאַר א מורא?“ האט דיא דאַמע געפרעגט.

„נאַנץ איינפאַך: דיא פרוי זאָל אַנערקענען איהר מאַן אַלס בעל־הבית, דאס הייסט מורא האבען.“

„ניין, אַלטעטשקער, דיעזע צייטען זיינען שוין פאַראיבער.“

„ניין, ניין, דיעזע צייטען זיינען נאך ניט פאַראיבער. חוה, דיא פרוי, איז נעגומען געוואָרען פון דעם מאַן'ס ריפען; אזוי וועט עס בלייבען אויף אייביג!“ דער אַלטער האט געזאגט דיעזע ווערטער שאַקלענדיג שטאַרק מיטן קאָפּ, אונד דער האַנדעלס־רייזענדער האט איהם צוגעשטימט אונד געלאַכט.

„אזוי דענקט איהר, מענער,“ האט דיא דאַמע געענטפערט. „איהר האט אייך אליין גענומען פרייהייטען אונד ווילט האלטען דיא פרוי געפאַנגען. איהר ערלויבט אייך אַלעס.“

„מיר מענער — יא, אבער דאס איז א גרויסער חילוק.“

„איהר מיינט אַלואַ, אז דיא מענער איז עס שוין אַלעס ערלויבט?“

„פון ערלויבניס איז נאר קיין רעדע ניט,“ האט דער אַלטער וויעדער געזאגט, „אַבער דער מאַן מוז זיין בעל־הבית בייא זיך אין שטוב, ווייל דיא פרוי איז א שברי־כלי.“

„איך גלויב וויעדער, אז איהר וועט מיר מודה זיין, דאס דיא פרוי איז גראַדע אזא מענש אונד האט אויך אַזעלכע געפיהלע וויא דער מאַן. וואָס קען זיא טהון ווען זיא ליעבט ניט איהר מאַן?“

„זיא ליעבט איהם ניט?“ האט דער אַלטער געפרעגט אין כעס ווערענדיג. „וואס הייסט זיא ליעבט איהם ניט? דערפאַר זאָלט איהר זיך שוין ניט זאָרגען. זיא וועט איהם שוין ליעבען.“

„ניין, זיא קען איהם קיינמאל ניט ליעבען,“ האט דיא דאַמע געענטפערט. „ליעבע קען מען ניט מאַכען, ווען זיא איז ניטאָ. צווינגען צו ליעבען, איז אונד מעגליך.“

„אונד ווען דיא פרוי ווערט דעם מאן אונטריי, וואס איז דאן זי“ האט דער אדוואקאט געפרעגט.

„דאס דארף ניט זיין. דאס מוז מען פעהיטען.“
„אָבער ווען עס פאסירט דאָך, וואס טהוט מען? עס קען דאָך פאָר-קומען.“

„יא, עס פאסירט, אבער ניט בייא אונז. אונד ווען עס קומט דאָך פאָר וואס א נאכלעסיגער מאן קען ניט זיין פרוי האַלטען אין צוים, דאן איז א מצוה אויף איהם. דערפון דארף אָבער יעדענפאלס קיין סקאנדאל ניט ענטשטעהען. זאל זיא ליעבען דעם מאן אָדער ניט, אבער דאס הויז דארף ניט געשטערט ווערען. יעדער מאן קען זיין פרוי בעהעררשען, אונד טאקי דערצו האט ער דיא קראפט. נאָר א דומקאָפּ קען ניט!“

אלע האבען געשוויגען, אונד מיט א שטייכלעך אויף זיינע ליפען, האט דער האנדעלס-רייזענדער געזאגט:

„מיט אונזער יונגען בעל-הבית איז אויך ענטשטאנדען א סקאנדאל; עס איז זעהר שווער צו אורטהיילען דאָריבער. ער איז איין ערנסטער אונד געבילדעטער מענש, אונד ער האט זיך פּעראייניגט מיט א לייכטזיניגער פרוי. ער האט פאָר איהר אַלעס מעגליכע געטהאָן, נאָר זיא איז קיין לייט ניט, אונד הויך איהרע אַנדערע געמיינהייטען, האט זיא איהם אויך בענגבעט, ער האט זיא דערפאָר געשלאַגען. אונד וואס מיינט איהר איז געוואָרען? נאָך ערגער, זיא האט זיך פּערליעבט אין איינעם. וואס האט דער מאן געקענט טהון? ער האט געמוזט זיך אבשיידען פון איהר, אונד זיא לעבט יעצט אין אויסגעלאסענהייט.“

„ער איז א דומקאָפּ!“ האט דער אלטער געזאגט. „ווען דער מאן וואָלט דיא פרוי פון אנפאנג אָן שטרענג געהאלטען, וואָלט עס נאר קיינמאל דערצו ניט געקומען. איהר ווילען מוז פון אנפאנג אָן געבראָכען ווערען. מען בעדארף ניט גע-טרויען דעם פּערד אויף פרייען פּעלד אונד דער פרוי אין הויז.“
דער קאָנדוקטאָר איז דערייבא צוגעגאנגען צום אַלטען אונד בייא איהם אַוועק גענומען זיין בילעט.

„יא, דיא כרויען מוזען צו דער רעכאער צייט געהאלטען ווערען פּעסט אין צוים, זאָנסט איז אַלעס פּערלוירען.“

„אונד איהר אליין,“ האט דער אדוואקאט בעמערקט לייכטזיניג, „זייט ניט צוריק געטרעטען פון שעהנע פרויען, אויף דיא ירידען, לויט וויא איד האב אויך געהערט דערצעהלען.“

דאס איז שוין א נאנץ אנדערע זאך, האט דער קיפסאָן געזאגט. דערפאר
בין איך דאָך א מאן.

2.

דאן איז דער צוג געבליעבען שטעהן בייא דער סטאציאָן אונד דער אלטער
האט פערלאָזען דעם וואַגאָן.

דאס איז זעהר א טרויעריגער אונד שלעכטער בעגריף פון א פרוי! האט
דיא דאמע בעמערקט.

יאה, האט דער אדוואָקאט געענטפערט. מיר זיינען נאך זעדר ווייט פון
דער אייראָפּעאישער מיינונג איבער פרויען. מיר האבען נאך דרייא פראגען צום
אויפלאזען; ערשטענס: דיא פרויען רעכטע; צווייטענס: דיא ציוויל־חתונות;
אונד דריטענס: דעם נט.

וואס אזעלכע מענשען פערשטעהן ניט איבערהויפט, האט דיא דאמע ווייטער
געזאגט, איז, אז נאָר דיא ליעבע מאכט הייליג דיא פּעראייניגונג צווישען מאן אונד
ווייב, אונד ערשט דאן ווערט דיא חתונה א ריכטיגע.

וואס איז דאס פאר א ליטבע וואס הייליג דיא פּעראייניגונג אדער חתונה?
האט פלוצלינג געפרעגט דער גערוועזער מאן.

וואס דאס איז פאר א ליעבע? האט דיא דאמע געענטפערט, דיא געד
וועהנליכע ליעבע צווישען מאן אונד ווייב.

וויא קען דען א געוועהנליכע ליעבע פעהייליגען דיא פּעראייניגונג? האט
ווייטער געפרעגט דער גערוועזער הערר. ער האט אויסגעזעהען זעהר אויפ
גערעגט.

וויא אזוי? נאנץ איינפאך... אבער איידער דיא דאמע האט געהאט צייט
נאך עפעס צו זאגען, האט דער גערוועזער הערר געמורמעלט:
ניין, נאר ניט אזוי איינפאך!

זיא מיינט, האט דער אדוואָקאט זיך אריין געמישט, אז דיא פּעראייניגונג
קומט ערשטענס פון סימפאטהיע, אָדער פון ליעבע ווען איהר ווילט עס אזוי רופען,
אונד, נאטירליך, אין דעם פאל, ווען עס איז עפעס פעהראַנדטן ליעבע, דאן איז אין
דער פּעראייניגונג אויך דאָ הייליגעס. דיא פּעראייניגונג אבער, ווען זיא קומט ניט
פון סימפאטהיע אָדער ליעבע, דאן איז זיא ניט מאַראַליש אָדער פערבינדענר. האב
איך אייך ריכטיג פּעראשטאנען? האט ער געפרעגט דיא דאמע.

זיא האט געשאַקעלט מיטן קאָפּ, צום צייכען, אז אזוי האט זיא געד
מיינט.

„אונד דאך... האט דער אדוואַקאט אָנגעפאַנגען, אבער דער נערוועזער הערר
האט איהם אונטערפראַכען :

„נום, אבער וואס פערשטעהט איהר אונטער דער ליעבע וואס הייליגט דיא
פּעראייניגונג ?“

„יעדער מענש ווייסט וואס עס הייסט ליעבע !“ האט זיך דיא דאַמע אריין
געמישט.

„איך ווייס אבער ניט, אונד איך וואָלם זעהר נעוואָלם וויסען וויא אזוי איהר
ערקלערט דאס.“

„וויא אזוי ? זעהר אינפאַך. ליעבע ! ליעבע איז אזא מין אנציהונג, וואס
מאַכט אונז פאַרציהען איין זאך, דאס וואס מיר ליעבען, פאר אלעס אַנדערע.“

„פאַרציהען אויף וויא לאַנג ? אויף א מאַנאַט ? אויף צווייא טעג ? אויף
א האַלבע שטונדע ?“ האט געפרעגט דער נערוועזער הערר.

„אויף וויא לאַנג ? אויף זעהר לאנג. אָפּט פיר דאס נאנצע לעבען.“

„אבער דאס קומט נאָר פאַר אין א ראַמאָ. אין לעבען, קיינמאל ניט. אין
לעבען בעשטעהט דיזעעס פאַרציהען זעהר זעלטען יאהרען לאַנג. מייסטענטהיילס
געדירט עס נאָר מאַנאַטע, וואָכען, טעג אדער פלוז שטונדען.“

„וואס זאגט איהר ? ניין, ניין, דאס קען ניט זיין !“ האבען מיר אלע דרייא
אויסגערופען כמעט אויף איינמאל. זאָנאר דער האַנדעלס-רייענדער האט אויך
שוין ניט געקענט דערמיט איינשטימען.

„איך ווייס, איך ווייס,“ האט אונז אריבער געשריען דער נערוועזער הערר,
„איהר האט געשפראַכען פון איין „עפעס“, וואס איהר געהמט אן, אז עס עקזיס-
טירט, וועהרענד ווען איך רעדט דערפון, וויל איך וויסען וואָס עס איז אין דער
ווירקליכקייט. יעדער מאָן שפירט דאס, וואס איהר רופט ליעבע. צו אַ שעהנעם
פרויענציעמער, אבער וועניגער וויא פיר אלע אַנדערע, שפירט ער עס פיר זיין
אייגענע פרוי.“

„דאס וואס איהר זאגט, איז שרעקליך ! דער מענש האט דאָך א געפיהל.
וואס מען קען ניט אבלייקענען, אונד דיזעעס געפיהל, רופט מען ליעבע, וועלכעס
נערווערט ניט מאַנאַטען אדער יאהרען, זאָנדערן דאס נאנצע לעבען.“

„ניין, אזא זאך עקזיסטירט ניט. עס איז גראַדע דאסזעלבע וויא מען זאג
זאנען, אז א ליכט קען ברענען א נאנצעס מענשען-לעבען. יא, דאס ליכט ברענט, א
געוויזע צייט, אונד דאָן געהט עס אויס. עס איז דאסזעלבע מיט דעם וואס איהר
רופט ליעבע.“

עם זעהט אריס, אז איהר רעדט נאָר פון דער קערפערליכער ליעבע. קענט
איהר ניט צו געבען, אז עם עקזיסטירט ליעבע, דערפאר וואס מען רענקט גלייך
אונד דערפאר וואס ריעזע אנציהונג איז גענרינדעט אויף דער פערואנדטשאפט
פון איין מענשען'ס זעלע צו דער צווייטער?"

"ווער זאגט איך וויל דאס ניט צו געבען? אבער אין אזא פאל וואָלט עם
נאר ניט געטהיג געווען צוזאמען צו שלאָפען (ענטשולדיגט מיין אויסדרוק). גלייכע
אידעען טהיילט מען אבער ניט מיט אַלטע פרויען, זאָנדערן אימער נאָר מיט שעהנע
אונד יונגע."

ער האט דעריבער געלאכט אויף איין אונהיימליכער אַרט.

"יא, האט ער ווייטער געזאגט, "איך בעהויפטע, אז דיא ליעבע, דיא ווירק
ליכע ליעבע, ווערט ניט געהייליגט דורך פּעראייניגונג אדער חתונה האבען, אין געד
גענטהייל, זיא ווערט דערפאר צערשטערט."

"ערקויבט מיר, האט דער אדוואָקאט געזאגט, דאס לעבען איז גראַדע א
ווידערשפרוד צו אייער בעהויפטונג. מיר זעהן, אז עם עקזיסטירען פּעראייניגונגען
בייא דער מעהרצאָה אונטער דער מענשהייט, וואס ווערען גראַדע געהייליגט וויל
מען איז זיך צוזאמען געקומען, אָדער געהייראטהעט, אונד סאָן מיט ווייב לעבען זיך
אַב גליקליך אַלע זייערע יאהרען."

דער גערוועזער הערר האט ארויס געלאָזען א פּעזען געלעכטער.

"ווא איז דאס מעגליך? איהר זאגט, אז דיא פּעראייניגונגען זיינען גענרינדעט
אויף ליעבע. איך ווידער, צווייפעל נאר אז דער עקזיסטענץ פון ליעבע, מיט דער
אויסנאָהמע, נאָטירליך, פון דער קערפערליכער ליעבע — איהר ווידער ווילט מיר
אונבעדינגט בעווייזען דיא עקזיסטענץ פון דער ליעבע אין דער הייראטהעט. דיא
הייראטהעט אדער פּעראייניגונג, איז, איז אונזער צייט, בלויז א בעטרוג, א געצוואונג
גענע זאך."

"ניין, ער, ויבט מיר, האט דער אדוואָקאט נאך אמאל אַנגעפאנגען, "איך

האב נאָר געזאגט, אז עם זיינען געווען אונד עם זיינען נאר דאָ הייראטהעט..."

"אבער וויא אזוי עקזיסטירען זיא? זיא זיינען בעשטאנען אונד בעשטעהען

נאך עדהיום אונטער דיא מענשען, וועלכע זעהן אין דעם עפעס געהיימניספּלאַטעס, —
א הייליגטהום, וועלכעס פּערבינדעט פאר נאָט. אמת, בייא אזעלכע עקזיסטירט
דיא הייראטהעט, אָבער ניט בייא אונז. פיר אונז איז זיא נאָר א שווינדעל אונד אַ
גרימזאך. דאס פיהלען מיר, אונד אום אונז צו בעפרייען דערפון, פּרעדיגען מיר
דיא ליעבע. אייגענטליך איז דיא פרויע ליעבע, דאס הייסט, מען זאָל ניט זיך

צונגעבונדען גראדע צו איין ווייב, ניט מעהר וויא דאס צוריקקעהרען צו דיא נאטור.
געזעטצע פון אלטע צייטען, אז מען זאל קענען האבען א פרייען פערקעהר צווישען
אללע מענער אונד פרויען, (ענטשוידניג מיט דעם אויסדרוק), אדער, בעסער געד
ואנט, צו דער זינד נענען דאס 7-טע געבאט פון דיא עשרת הדברות. דאס וואס
איז געווען ביז אהער, איז שוין אָבגעדראָשען, עס ניצט ניט מעהר. מיר מוזען עפעס
אנדערש אויסגעפינען, אז מען זאל ניט דארפן דערבייא פּרעדינען קיין פּער
דאָרבענדייט.

ער איז אזוי אויפגעגענגען געווארען, אז אלע האבען איהם ערשמוינט בעד
מראבט.

„אונד דיעזע איבערגאנגס צייט איז שרעקליך. דיא מענשען פיהלען, אז מען
דארף ניט צולאזען דיא זינד וועגען דעם 7-טען געבאט, אונד דיא בעציהונגען צווישען
מאן אונד פרוי מוזען פעסטגעשטעלט ווערען נאך א געוויסער רענעל, אָבער עס
איז ניטאָ דערבייא קיין אָרדנונג, אויסער דיא אלטע, אין וועלכע מען גלויבט ניט
מעהר. דיא מענשען האבען חתונה נאך'ן אלטען מנהג, אונד גלויבען אבער ניט
אין דעם וואס זייא טהון, פון וואַנען עס ענטשטעהט בעטרוג אונד געמיינהייט.
מאן אונד פרוי מאכען נאָר דיא מענשען גלויבען, אז זייא לעבען בלויז איינער מיט
אנאנדער, אָבער אין אמת'ן לעבען זייא מיט פיעלע אנדערע. דאס איז ניעדער
טרעכטיג, אבער עס איז דאָך אזוי. ווען אָבער מאן אונד פרוי פערפליכטען זיך, אז
איינער איז צונגעבונדען צום צווייטען אונד זייא מוזען אזוי אָבלעבען אלע זייערע
יאָהרען, אונד ווען עס פאסירט, אז צום צווייטען מאַנאט קענען זייא צוזאמען ניט
לעבען אונד בלייבען דאָך צוזאמען — דאן קומט דערפון ארויס א גיהנום, וועלכעס
פיהרט דערצו ענטוועדער צו ווערען א שיכור, בענגען זעלבסטמאָרד אָדער זיך אונד
אנדערע צו פּערניפטען.“

אלע זיינען געזעסען שטיל אָהנע צו וויסען וואס צו ענטפערן. דער אדוואָקאט
האט ענדליך בעמערקט:

„יא, עס ווינען פּעהראנדען טרויעריגע געשיכטען אין פּעהרייראמעטען לעבען.
דאס איז צום ביישפיעל דיא געשיכטע פון פאָדזניטשעוו, וועלכער האט אויס
אייפּערזוכט, ערמאָרדעט זיין אייגענע פרוי, — האט איהר דאָריבער געד
לעזען?“

דיא דאָמע האט געענטפערט, אז זיא האט דאָריבער ניט געלעזען. דער
נערוועזער הערר האט נאר ניט געזאנט, אָבער דער אויסדרוק אויף זיין געזיכט,
האט זיך שמאָרק געענדערט.

„איך זעה,“ האט ער פלוצלינג אָנגעפאַנגען, „אז איהר האט מיך דער קענט ו!“

„ניין, איך האב נראַדע ניט געהאט דאס פּערגניגען אייך צו קענען.“
„דאס פּערגניגען איז ניט זעהר גרויס. איך בין פּאָזיטישעו.“
אלע האבען וויעדער געשוויגען. דער נערוועזער הערר, וועלכער האט זיך גערופען פּאָזיטישעו, איז רויט אונד בלאַס געוואָרען.
„עס בלייבט זיך נלייך“, האט ער דאָן געמורמעלט. „ענטשולדיגט מיר, איך וויל אייך ניט שטערען.“
ער האט זיך בייאַ דיעזע ווערטער אומגעווענדעט אונד זיך אַוועק געזעצט אַויף זיין פּלאַטץ.

3.

איך האב מיך אַויף אַוועק געזעצט אַויף מיין פּריהעריגען פּלאַטץ. איך בין געזעסען געבען פּאָזיטישעוין אונד געשוויגען. איך האב זעהר גערן מיט איהם געוואָכט רעדען, אבער איך האב ניט געוואוסט וויא איך זאָל דאס אָנפאַנגען. אַזוי זיינען פּאַראַיבער אייניגע מינוטען אין א טיעפעס שטיכשווייגען, ביז מיר זיינען אָנגעקומען צו דער נעכסטער סטאַציאָן, וואו דער הערר אונד דיא דאַמע, וויא אַויף דער האַנדעלס־רייזענדרער, האבען אויסגעשטיעגען. איך בין דאָן געבלעבען גאַנץ אליין אין וואַנגן מיט פּאָזיטישעוין.

„אונד דיעזע מענשען רעדען ו ענטוועדער זייא זאגען לעגען, אָדער זייא פער שמעהן זיך אליין ניט ו!“ האט ער פלוצלינג אויסגערופען.
„דאס הייסט... פון וואס רעדט איהר זי?“
„נאך אימער איבער דאסזעלבע.“

ער האט זיך דאבייא אָנגעשפּאַרט מיט זיין קאָפּ אַויף דיא הענר, אונד זיינע פינגער האבען שטאַרק צוגעדריקט זיינע שלייפען.
„לעבע, הייראַטה, פאַמיליע ו אלעס איז לעגען, לעגען, לעגען ו!“
ער איז אויפגעשטאַנען אונד זיך דאָן אָנגעשפּאַרט אן דעם קישען פון זיין זיטץ. ער האט צוגעמאַכט זיינע אויגען, אָבער אין איין אויגענבליק אַרום האט ער געזאגט:

„איז אייך מיין געזעלשאַפט ניט אונאַנגענעהם זיט דעם איהר ווייסט ווער איך בין זי?“

„אָה, ניין ו!“
„וויילט איהר ניט שלאפען זי?“

„ניין, איך בין נאך ניט שרעפערין.“
 „דאן, ווען איהר ווילט... וועל איך איך דערצעהלען מיין לעבענס-
 געשיכטע.“
 זיין געזיכט האט אָנגענומען א שעהנע מינענע, אָבער פול מיט א ריהרערנען
 אונד פרויעריגען אויסדרוק.

4.

„איך וועל אייך אַלואָ דערצעהלען איבער מיין לעבען אונד דיא נאַנצע
 שרעקליכע געשיכטע. שרעקליך, אונגעוויינער שרעקליך! דיא געשיכטע זעלבסט,
 איז נאך שרעק יכער אלס איהר ענדע.“
 ער האט געשוויגען, אונד אַלס ער האט זיך אויסגעווישט דיא אָבגעווענדעטע
 אויגען, האט ער אָנגעפאַנגען:

„ווען איך וויל אייך דערצעהלען, דאַן מוז איך קורץ פאַר דעם אָנפאַנג אָנ-
 הייבען, דאמיט איך זאָל אייך אָבשילדערן, וויא עס קומט ווארום איך האב גע-
 הייראַטעט. ערשטענס וועל איך אייך זאגען ווער איך בין. מיין פאטער איז געווען
 א רייכער ערעלמאַן. איך האב געשטודירט אין דער אוניווערזיטעט אונד געוואָרען
 אַרוואָקאַט. ווען איך בין אַלט געוואָרען 30 יאהר, האב איך חתונה געהאַט. איידער
 אבער איך רעדט פון מיין חתונה, מוז איך אייך פריהער אבשילדערן, וויא אזוי איך
 האב געלעבט אונד וואס איך האב געדענקט פון פאַמיליען-לעבען.
 איך האב געלעבט, וויא אַלע יונגע קינדער פון רייכע עלטערן, אין אויסגע-
 לאסענהייט. אונטערדעסען בין איך בייא מיר געווען איבערצייגט, אז איך מאַך איין
 אויסנאַהמע, אונד בין מאַראַליש. דאס איז נאָר געווען דערפאַר, ווייל איך בין ניט
 אַריבער געגאַנגען דיא מאַס. זייענדיג ערצויגען אין א פאַמיליע וואו דער פאטער
 אונד דיא מוטער זיינען זיך קיינמאל ניט געווען אונטרייא, האב איך מיר אויך
 פאַרגעשטעלט אזא אידעאַלעס אונד פאַעטישעס פאַמיליען-לעבען. מיין פרוי זאָל
 זיין, האב איך מיר געטראַכט, פאַלקאַמען, אונד מיר זאָגען זיך לעבען וויא דיא
 טייבען. טראַטץ דעם האב איך געלעבט 10 יאהר אלס ערוואַקסענער מענש אונד
 מיך ניט געאיילט חתונה צו האבען. מיין מעלה איז געווען, וואס איך האב קיין
 מ-דלעך ניט פערפיהרט אונד מיך ניט הינגעגעבען צו אונגאַטירליכע פערנגיגענס.
 דערמיט האב איך מיך שוין גערופען, א פאַלקאַמענער מאַראַלישער מענש. דיא
 פרויען, מיט וועלכע איך פלעג מיך צוואמען קומען, זיינען נאָר געווען מיינע, כל-זמ-
 יו. האבען מיר געקענט פערשאפען פערנגיגען. איך האב אין דעם גאר קיין שלעכטס
 ניט געזעהן. אין געגענטהייל. ווייל איך האב ניט געוואָלט בעריהרען זייערע הערצער

אונד בעצאָהלט פיר מיין פּערנניגען, האב איך מיך שוין געהאַלטען אלס נענט מאַ-
ראַליש אונד בין געווען שטאַלץ דארויף. עס איז מעגליך, אז איך האב געבראַכט
קינדער אויף דער וועלט, אבער איך ווייס ניט דערפון, אונד איך האב עס קיינמאל
ניט בעאפוּכטיגט. איך האב ניט בענריפען, אז דאס פּערברעכען ליגעט ניט אין
דער קערפּערליכער צופריעדענהייט, זאָנדערן אין דעם ענטזאנען זיך פון יעדער מאַ-
ראַלישער פליכט. איך עראינער מיך זעהר גוט וואס עס האט אמאל פּאַסירט, אז
עס איז מיר נאר ניט אויסגעקומען איינער צו בעצאהלען. דאס איז וואַהרשיינליך
געווען, ווייל זיא האט מיך לייעב געהאט. איך האב מיך אבער ערשט שפעטער בע-
רוהיגט, ווען איך האב איהר אָבגעשיקט דאס געלד, אום איהר צו בעווייזען, אז איך
האב צו איהר קיינע מאַראַלישע פליכטען.

„שאַקעלט ניט אזוי מיט'ן קאַפּ, גלייך וויא איהר וואָלט מיט מיר דאָ געווען
איינפּערשטאַנען,“ האט ער פּלוצלינג אויסגעשריען. אלע אונד אויך איהר זייט פון
דערזעלבער מיינונג וויא איך בין דאמאלס געווען. יעטצט דענק איך אַנדערש. ווען
איך וואָלט עס דאמאלס געוואוסט, דאן וואָלט ניט געשעהען דאס, וואס עס איז
געשעהן. אָבער עס בלייבט זיך גלייך — ענטשולדיגט מיר — יעדענפּאַלס איז עס
גערעקליך, שרעקליך, שרעקליך! אין וואס פאַר א פּערדרעהעניש פון פּערברעכען
מיר זיינען, ווען מיר קומען צו דער אייגענטליכער פּרויען פּראַגע? ...
„אונד וואס רופט איהר דיא אייגענטליכע פּרויען פּראַגע?“
„עס איז דיא פּראַגע, אויב דיא פּרוי איז ניט אזא בריאה וויא דער מאַן,
אונד וויא אזוי זיא אליין אונד דער מאַן דאַרף זיא בעטראַכטען.“

b.

צעהן יאהר האב איך געהלוּס'ט פון א חתונה אונד ערהאַבענער לייעבע, אבער
נאָר פון דעם נאמען אליין, אונד איך בין דערווייל געשוואומען אין שמוציגסטען
וומפּף פון אויסגעלאַסענהייט. יא, איך וועל אייך דערזעהלען וויא אזוי איך בין גע-
קומען דערצו, צו הרניענען מיין פּרוי. פּריהער אָבער זאָלט איהר וויסען וויא אזוי
איך בין פּערדאַרבען געוואָרען. ערשט נאך דיא צרות וואס איך האב דורכגעמאַכט
האב איך ערפּאָהרען דעם אמת. עס איז געווען צור צייט ווען איך בין אַלט גע-
וואָרען 16 יאהר. מיין עלטערער ברודער איז אריין אין דער אוניווערזיטעט אונד איך
בין געבליעבען אין גימנאַזיום. איך האב נאך דיא פּרויען ניט געקענט. אָבער איך
בין געווען, וויא אַלע אונזערע אונגליקליכע קינדער, קיין אונשולדיגער מעהר. נאך
מיט צווייא יאהר צוריק בין איך פּערדאַרבען געוואָרען דורך אַנדערע אינגלעך. עס
האט מיך שוין געקוועהלט דיא פּרוי — ניט קיין בעשטימטע פּרוי — זאָנדערן גלאַט

א פריד, אלס עפעס זיסעס; דיא פרויען, אירגענד א פרוי, אונד איהר נאָקעמקייט... ווען איך בין געבליבען אליין אונד געקלערט, האב איך ניט געקענט זיין ריין. איבריגענס בין איך געווען, אין דיעזער בעציהונג, ניט בעסער אלס 99 פראָצענט פון דיא איבריגע אינגלעך. מיין נאָטור, אדער דאס ביסעל גוטע אין מיר, האט פראָטעסטירט, זיך ניט געוואָלט לאָזען אזוי טיעף זינקען. אָבער קיין זאך האט גע-האַלפּען. איך בין געווען פּערדאָרבען אי אין מיינע געדאַנקען, אי אין מיינע טהאַטען. אָבער דעם לעצטען שריט, דאס הייסט, דיא פּערדאָרבענהייט צו בעטריי-בען מיט א פרויענציימער, האב איך נאָך ניט אָנגעפאַנגען. איך האב מיך בלויז אליין רואנירט אונד קיינע אנדערע געשאַדעט. אבער איך האב מיך בעקאַנט געמאַכט מיט א סטודענט, מיין ברודער'ס א פריינד, אונד דיעזער איז געווען, וויא מען זאגט, א „וואוילער יונג“ וועלכער איז געווען אין דער ווירקליכקייט א חברה-מאַן וואס האט צו קיין זאך געמיינט, אונד געקענט גוט טרינקען, וויא אויך גרויסע פאַרטשריטען געמאַכט אין קארטען שפיעלען. מיין ברודער איז נאך אויך געווען אונשולדיג, אָבער מיר האבען דעם „וואוילען יונג“ ניט געקענט ענטזאנען. ער האט אונז גע-רופען אונד מיר זיינען גענאַנגען. נאַטירליך וואָלט ער פון אונז געלאַכט ווען מיר וואָלטען ניט גענאַנגען. דאַן האבען מיר דאָך אליין אויך עפעס געוואָלט ווערען „וואוילע יונגען“. קורץ, איך האב שוין צו מיין פּערדאָרבענהייט צוגענומען א שותף. איך האב אפילו קיין אויגענבליק געדאַכט, אַז איך טהו אונרעכט. קיינער האט עס מיר אויך ניט געזאגט, אַז מען טאָר ניט. דאס וואס עס שטעהט אין דיא עשרת הדברות, איז מעהר ניט גוט געווען צו וויסען, וויא אבצוגעבען עקזאַמען אויך אין רעליגיעזע זאַכען.

דאַן האב איך אויך ניט געהערט פון עלטערע מענשען, אַז דאס וואס איך האב געטהאָן אונד אָנגעפאַנגען צו טהון, איז ניט גוט אָדער עס איז פּערבאַ-מען. גראַדע אומגעקעהרט, איך האב גאר געהערט פון מענשען, וועלכע איך האב געאַכטעט, אַז דאס איז נאַנץ גוט פיר דער געזונדהייט, דאס הייסט, דיא וויסענ-שאַפט האט עס ערלייבט אָדער געהייסען טהון.

„דיא וויסענשאַפט?“ האב איך געפּרעגט.

„יא, וואס זיינען דען דיא ערצמטע? זייא זיינען דאָך דיא פריעסטער פון דער וויסענשאַפט. ווער טהוט דען דער יוגענד מעהר שלעכטעס וויא דער דאָקטאָר וואס זאגט, אַז אַזא זאך איז געטהיג צו דער געזונדהייט? יא, ווען אַנשטאַט דעם וואס מען פּרעדיגט, אַז פּערדאָרבענהייט איז גוט צו דער געזונדהייט, זאַל מען בעסער פּרעדיגען סאַראַל אונד זיסטען, וואָלט דאַן דיא וויסענשאַפט פיעל שענערע

אונד ערענערע ציעלען געהאט. איך אלזאָ בין אויף געווען איין אָפּפּער פּון דיעזער וויסענשאַפּט. איך בין זיכער, דאס ווען דיא אומשטענדען וואָלטען אַנדערס געווען, דאס הייסט, ווען יעדער איינער וואָלט זיך געפּיהרט בראַוו אונד אַנשטענדיג, וואָלט איך אויף דיעזען וועג גענומען אונד ניט בעדאַרפּט דיעזעס מיטעל צו מיין געזונד-הייט. עס איז א טרויעריגע געזונדהייט. מען מעג זיא בעסער רופּען מיט דעם פּאַסענדען נאמען שמוציגע קראַנקהייט. ווען איך האב דאמאכט דאס צימער פּער-לאָזען אונד מיך דערמאָהנט, אַז מיין אונשולד איז אַוועק אונד איך וועל קיינמאל מעהר ניט קענען צוטערמען ריין אונד אונפּערדאָרבען צו מיין אייגענער פּרוי, האב איך געוויינט פאַר שמערץ.

אבער אזוי וויא דעם שיכור איז שווער בלויז זיך צום ערשמען מאל צו בעזויפּען, אזוי איז עס מיט מיר אויף געווען. עס איז דאסזעלבע מיט דעם וואס רויכט אָפּיום אָדער טאַבאַק. מען געוועהנט זיך צו, אונד דאַן איז מען שוין ליידענשאַפּטליך. איך בין געוואָרען איינער פּון דיעזע.

6.

דאס איז מיין אורטהייל איבער מיר אליין. איך בין געווארען א שמוציגער יוּפּט, אַבסאָלוט ניט אכטענדיג אויף דעם אונגליק פון דיא ארעמע פרויענצימער. איך האב זייא בעטראכט אלס דאס מיטעל פון ליידענשאפּט, אונד ניט מעהר. שוידערהאַפּט איז עס, וויא מיר 30-יעהריגע זינדער, וועלכע האבען הונדערטע פון פּערשיעדענטע פּערברעכען געגען אונגליקליכע פרויען אויף אונזער געוויסען, פּערגעסען פּלוצלינג אין אַלעמען. מיר ציהען זיך אָן אין א שעהנעם אַנצוג, מיט ווייסער וועש, אונד מיר שטעלען פאַר א בילד פון ריינהייט אונד אַנשטאַנד. אונטען אָבער, אונטער דיעזע ריינע קליידער, ליענט א הויפּען מיט שמוץ, געמיינהייט אונד פּער-דאָרבענהייט.

אזוי האב איך אויף געלעבט ביז צו מיין 30-טעם יאהר. דעם געדאַנק פון דער הייראַטא מיט א ריינעס אונד אידעאַלעס פאַמיליען-לעבען, האב איך אונטערדעסען ניט אויפגעגעבען. איך האב דאַן אָנגעפּאַנגען צו שטודירען דיא מיידלעך אַרום מיר, אום מיר אויסצוקלייבען איינע, וועלכע זאָל מיר געפּלען ווערען אלס פּאַסענד פּיר מיינע פּרוי. איך, דער פּערדאָרבענער, מיט אונזעהליגע פּערברעכען אויף מיין גע-וויסען געגען אונגליקליכע פרויענצימער, האב געוואָלט הייראַטען מיט א שעהנער, ריינער אונד זיטטיכע פּרוי. איך האב א סך געזוכט, אונד פּיעלע מיידלעך, אונד שולדיגע קינדער, וועלכע'ס נאמען איז האב אפילו ניט ווערטה געהאט צו

דערמאָהנען, האב איך צוריק געוועזען, אלס ניט פאָסענד פיר מיר. ענדליך האט פאָסירט וואס איך בין גראַדע אונגעריכט אריין געפאלען. עס איז געווען דערבייא א שטיקעל ראָמאַנטישע געשיכטע. דיעזע וואס האט מיך געפאָנגען, איז געווען דיא מאַכטער פון א פּעראַרעמטען גוטס-בעווימער. דער פאָטער איז שוין געווען טויט, אונד דיא מוטער האט געזוכט אלערלייא מיטלען וויא אזוי מיך אריין צו נאָרען. עס איז איהר ענדריך געלונגען. איך בין איינמאל געפאָהרען שפאָצירען אין א שיפעל אויפ'ן וואַסער. דאס איז געווען בייא דער נאָכט, ווען דיא לבנה האט אַרונטער גע-וואָרפען א שטראַם מיט זילבערנע שטראַהלען. אונד ווען מיר זיינען אהיים געקומען אונד זיך אַוועק געזעטצט, האב איך נאר ניט געקענט גענוג בעוואונדערן איהר שלאַנקע טאַליע, איהר ענג איינגעפאָסטען בוים אין דעם דושערזי קלייד, אונד דאמאלס איז מיר איינגעפאלען, אז דאס איז דיעזע, וועלכע פאָסט פאַר מיר. עס האט מיר אויסגעזעהן אין יענעם אבענד, אז זיא האט פּערשטאַנען אלעס וואס איך האב געדענקט אונד געפיהלט. איך האב געטראכט, אז דאס איז דיא ליעבע. אין דער וואַהרהיים אבער, איז דאס מעהר ניט געווען וויא דיא דושערזי אונד דיא צעפ, וועלכע זיינען אזוי שעהן אַריבער געהאַנגען איבער איהרע שולמער. עס האט זיך מיר געוואָלט אימער פּערבלייבען געבען איהר.

איך בין אהיים געקומען זעהר בענייסטערט, אונד בין געווען פאָלשטענדיג איבערצייגט, אז זיא איז דאס פאָלקאָמענסטע פרויענצימער, אונד, דערפאַר, נאָ טירליך, דאַרף זיא זיין מיינע. אויפ'ן צווייטען טאג האב איך פּערלאַנגט איהר האַנד צור היראַטט מיט מיר.

איהר קענט זאגען וואס איהר ווילט. דאס אלעס בעווייזט, אז מיר שטעקען אין אזא זומפף פון ליענען אונד בעטרוג, אז מיר האבען אפילו אליין אויך קיין צייט ניט נאכצודענקען, אויב דאס וואס מיר טראכטען, נארט ניט אָב אונזערע אייגענע געפיהלע. עס איז געוויס ניט געווען קיין ריינע אונד קלארע איבערלעגונג, זאָנדערן, ווייל איך בין שוין געוואָהנט געווען צו שעהנע פרויענצימער פיר מיין ליידענשאפט. האט מיך איהר קערפער פּערווישט. ניט מעהר.

וויא איך האב אייך פריהער געזאגט, האָב איך מיך געהאלטען כלומר'שט אלס אין אַנשטענדיגען מענש, אונד איך האב בעשאַסען, אז מיין קינפטיגע לע-בענס-בעגייטערין, זאָל עפעס וויסען איבער מיין פּערנאַנגענהייט. צו דיעזען צוועק האב איך איהר געגעבען לעזען מיין טאַגע-בוך, וואס האט איהר געקענט געבען עפעס א בעגריף איבער מיין פּערדאַרבענהייט. איך קען מיך עראינערן וואס פאַר א שרעם אונד פּערווייפלונג עס האט זיך אָבגעשפּיגעלט אויף איהר געזיכט. איך

האב זיכער געמיינט, אז דיא וועט אַבלאָזען דעם שידוך. אונד, ווירקליך, וואס פאר
א גליק דאס וואָלט געווען פאר אונז ביידע!

7.

„איבריגענס ווייס איך ניט, פיעללייכט איז עס טאָקי אזוי בעסער“, האט ער
ווייטער געזאגט מיט א זיפן. „איך, וועניגסטענס האב מיר עהרליך פערדיענט
מינע צרות. אבער ניט דאס בין איך אויסען. איך האב דאָ בלויז געוואָלט בעד
מערקען, אז אין אזא פאל, זיינען אימער דיא ארעמע מיידלעך דיא בעטראָגענע.
דיא מוטערס ווייסען אבער אַלעס, איבערהויפט אַזעלכע מוטערס, וועלכע האבען
גענאָסען דיא ערפאָהרונג פון זייערע אייגענע מענער. זייא, דיעזע מוטערס, ווייסען
דיא טויזענדער מיטלען וויא אזוי צו פאָנגען דיא מענער פיר זייערע טעכטער. זייא
בעגרייפען, אז אונזער ליבעע בעשטעהט ניט גראַדע אין איינפערשטעהען זיך אין
דער ריינהייט פון נייסט, זאָנדערן וויא דיא האאר זיינען געקאָמט, וויא אזוי דאס
קלייד איז צוגעשנימען אונד וויא דאס ליגעט. מיט איינעם וואָרט, מען זוכט נאָר
איבעראַל צו ערוועקען דיא קערפערליכע לוסט, אין דערזעלבער צייט מיט ליגענען
אונד בעטרוג. ווען דאס אונשוודיגע מעדכען ווייס נאָך אפילו פון נאָר ניט, דאן
לערנט זיא אויס איהר מוטער, דאָמיט וואס זיא ציהט איהר איין דיא טאַליע,
שטעקט ארויס דעם בוזים, לאָזט אַריבער היינגען דיא האאר אונד דעקט אויף איהר
שולטער. עס איז נאָר צו אויפצורענען דיא געפיהלע, אונד ניט מעהר.

דיא פרויען וואס האבען שטודירט בייא דיא מענער, ווייסען גאנץ גוט וואס
עס הייסט ערהאַפענהייט. זייא ווייסען, אז דיא מענער קוקען אויף קיין אַנדער זאך
אזוי פיעל וויא אויף דער שעהנהייט פון דעם קערפער, אונד אַלעס וואס קען דיעזען
קערפער מאַכען פערפיהרעריש. דיעזע פרויען טהון אַלזאָ דאס, וואס דיא מענער
פערלאַנגען אונד בעגעטהיגען. ווען מען בליקט צו דיעזע אַלע אויפפיהרונגען אונטער
דיא הויכע אונד ניעדריגע קלאַסען, דאן מוז מען קומען צום בעשלוס, אז מיר לעבען
אין א ריעיגעס עפענטליכעם הויז. דאס אַלע מענשען צוזאַמען, ביכדען איין גרופע
פון אויסגעלאַסענע בראַוים, מיט דער איינציגער אבויכט, צו ערפיללען דיא קער-
פערליכע מיאוסע תאוה. שאַקעלט ניט אזוי מיטן קאָפּ, מיין הערר, איך וועל
דאס אייך בעווייזען. זעהט, צום ביישפיעל, מיט וואס עס בעשעפטיגט זיך דיא
פראַפּעסיאָנעלע אויסגעלאַסענע אונד מיט וואס עס בעשעפטיגט זיך דיא זאָגענאַנטע
אַנשטענדיגע פרוי. ביידע טראָגען איינערלייא קליידער, פון דעמעלבען שניט, מיט
דערזעלבער מאַדע, דיעזעלכע ציערונג, פאַרפום, אונד נאַקעמע, אויסגעשניטענע

שולטען אונד ארעסט. זיין לעבען גלייך דיא גלאט אויסגעצויגענע אונד געפאסטע קליידער; זיין האבען דעמעלבען חשק צו קאלירטע, גלענצענדע אונד פינקלענדע קאסטבארע שטיינער. אויך דיזעלבע פערנגעגענס: טאנצען, מוזיק אונד געזאנג. זיינע וויא דיא אנדערע ציהט אן דעם מאן מיט דיזעלבע חידעלעך, אונד עס איז אפסאלוט קיין אונטערשיעד צווישען זיין ביידע, אויסער וואס איינע קען יעדער קויפען אונד פיר א געוועהנליכען פרייז, אונד דיא אנדערע איז געשטעלט געווארען צוצוטהיילען פערנגעגען נאך איינעם, ווען זיא האט קיין אנדערע געלעגענהייט.

אונד אויף דיזעזער ארט, פערשטעהט איהר, האט מיך אויך דיא געפאסטע דזשערוי צוגעצויגען אונד מיך געפאנגען גענומען און דער נעמץ, וואוהין כמעט אלע מענער פאלען אריין.

8.

מיך צו פאנגען, איז איבערהויפט ניט שווער געווען. דיא אורזאכע דערפון איז, ווייל איך בין אויפגעצויגען געווארען אויף אזא ארט, וואו מען טרייבט דיא זונגע לייטע אויף א געקניסטעלמען אויפן צו דער ליעבע. דיא צופיעלע שפייז וואס רייצט אויף דאס בלוט, איז דאס בעסטע מיטעל אויפצורעגען אונזער תאוה, איבער-הויפט ווען מען געהט ארום לעדיג אונד דער קערפער איז אויסגערוהט מעהר וויא ער בעדארף.

מיר לעבען אקוראט וויא דיא בהמות וואס מען האט אוועק געשטעלט זיין זאלען פעט ווערען. מיר פרעסען, זויפען, טהון ניט א האנד אין קאלט וואסער, אונד דערפאר, ווען א יונגער מאן וויל אפילו אמאל זיך צוריק האלטען, קומט באלד א פיניגענדע אונרוהע, דורך דער אונגאטירליכקייט פון אונזער לעבען. אלע אונזערע ליעפעס אונד חתונות, האבען מייסטענטהיילס צו טהן מיט אונזערע שפייזען אונד ארט לעבען.

איהר וואונדערט זיך? יא, עס איז פיעל מעהר וואונדער ווארום מיר זעהן ניט דיעזע וואהרהייט. דער בויער, דער שווערער ארבייטער, וועלכער געניעסט גע-וועהנליכעס ברויט, פרוכטען אונד עפעס פלייש, ניט איבער דער מאאס, דיזעזער איז ניט אונטערווארפען צו דיעזע געדאנקען, וועלכע ערשיינען בייא דעם לעדיגעהער אין קאפ. דאן, פערנעסט ניט, אז אויסער דיא פיעלע אויפגעגענדע שפייזען, זיינען נאך בייא אונז דאך אנדערע פערמיטלער צור אויפגענונג. מיר קומען זיך אפט צו-זאמען אין פלוידערענדע געוועלשאפטען, מען רעדט איבער פרייען, מען זאגט א גראבען טיטץ, מען דערזעהלמ א וואוילזונגשאפט פון שטודען א פרייז פון

בעמריבען שמוטציגע אויסגעלאסענהייט; מען לעזט אויפגעגענדע אונד רייצענדע
 ראָמאַנען, ערצעהלונגען, געדיכטע; מען הערט מוזיק, מען געניעסט אויפגעגענדע
 שפייזען, אונד נאך טויזענדער אַנדערע זאַכען, וועלכע פיהרען נאָר צום פער-
 ליעבען זיך.

איך האב מיך אויך פערליעבט וויא אַלע אַנדערע. איך האב געשפירט
 אלעס: בעוואונדערונג, ריהרונג, פאָעזיע! אין דער וואַהרהייט געשפראַכען אבער,
 איז מיין ליעבע ניט מעהר געווען וויא א רעזולטאַט פון דער קינסטליכע שניידערין,
 וואס האט אויפגעניצט אזא גוט קלייד, וועלכעס האט אַרויס געבראַכט אלע גליעדער
 צום פאַרשיין אום מיך אויפצורעגען. ווען מיר וואַלטען ניט געפאָהרען אויף'ן שיפעל,
 ווען עס וואַלט סײן שניידערין געווען אונד מיין פרוי וואַלט ערשיינען בלוז אין אונד
 געקײנסטעמטע קליידער, דאַן וואַלט איך מיך ניט פערליעבט.

דאס שענדליכסטע איז, וויא דיא עלטערן, וועלכע האבען הייראַטס־ספעהיגע
 מיידלעך, אויף וועלכער ארט מען זוכט זייא צו געהייראַטען. איך זאג ניט חלילה,
 אַז עס איז איין עולה פון דיא עלטערן וואס זייא ווילען זייערע קינדער זאָלען הייראַט
 טען, אָדער פון דיא מיידלעך זעלבסט, וואס זייא זוכען א חתן. מיין הויפט אויפ־
 געקראַמקייט ווערט נאָר דאָ צוגעצויגען, וויא אזוי דיא יונגע לייט געהן אַרום פון
 הייז צו הייז אַנקוקען כלות. דיא מוטער פוצט אויס איהר טאַכטער אונד ווייזט
 וואס פאַר א סחורה זיא האט. דאס מעדכען וויעדער טראַכט זיך: אָה, געהט מיך,
 הייראָליך, איך בין ניט מיאום אונד וועל זיין א גוטע פרוי. עקעלהאַפט! אונד מיר
 גענער האבען נאך דיא חוצפה, אין דערזעלבער צייט, אַרום צו געהען אונד רעדען
 איבער דיא רעכטע פון דיא פרויען, איבער פרייהייט, איבער דער הויכער בילדונג
 וואס זייא דאַרפען געניעסען.

„איך פערשטעה ניט,“ האב איך מיך אָנגערופען, „וואַלט איהר פיעללייכט
 געוואַלט, אַז פרויען זאָלען געהן זוכען דיא מענער?“

„איך ווייס ווירקליך ניט. אבער ווען מען רעדט פון גלייכהייט זאָל מען אויך
 מינען גלייכהייט. דיא ארט אונד וויזע וויא א מאַן געהט אַרום זוכען א פרוי, איז
 אבישיליך. ווען עס האנדעלט זיך שוין יא אין זוכען אונד קלייבען, דאַן זאָל מען ניט
 אויסשטעלען קיין סחורות פאַר'ן מאַן זיך צו קלייבען, זאָנדערן דיא פרוי מיט דעם
 מאַן זאָלען זיך אבוזכען אויף א גלייכען אופן, אז זיא אונד ער זאָלען זיך בעקענען
 אונד האבען דיא גלייכע רעות. אָבער ניט אויסשטעלען דיא וואַרע, וויא א קרעמער
 מוזט אין זיין געשעפט.

ואנט צום ביישפיעל א מוטער אָדער א מעדכען, אז זי זינגען נאָר בעשעפּט מינט אַרײַן צו נאַרען א יונגען מאַן אין זאַק אַרײַן. זאָל נאָם אבהימען! זי זינגען אַרײַן אַרײַן פּערברענגען מיט זייערע מיילער! דאס איז אבער נאָך אמאל ווי אַיך האב שוין פּריהער געזאגט, שווינדעל אונד בעטרוג איבעראַל.

9

„גלייבט מיר, האָט ער ווייטער אָנגעפאנגען, אָט דערפון שטאַמט דיא הערשאַפּט פון דיא פרוי אונד אַזוי מוז ליידען דיא וועלט.“

„וויאָ? האב אַיך געפּרעגט ערשטוינט, „איהר רעדט פון דער פרוי'ס הערשאַפּט? איהר האָט דאָך זייא ערשט בעקלאַנט, אז זייא זינגען שקלאַר פינגען?“

„אָט דאס האב אַיך טאַקיי געוואָלט זאגען. דאס ערקלערט אַיך דעם גאַנצען צושטאַנד. וועהרענד דיא פרוי ווערט פון איין זייט ערניעדריגט, איז זיא וויעדער אויף איין אַנדערן אופן דיא העררשערין. דיא פרויען זינגען געוואָרען גלייך מיט דיא אידען. מען האָט בייא דיא אידען אַלעס אַוועק גענומען אום זייא זאַלען זיך ניט קענען ערנעהרען. דערמיט האָט מען זייא ערניעדריגט. נאָר אַזוי ווייא זייא מוזען דאָך פּיזערען דעם קאַמפּף צו עקזיסטירען, האבען זייא זיך גענומען צום געלד-האַנדעל. מיט דיעזען געלד אָבער, בעהעררשען זייא דיא וועלט. דאס איז אַיך מיט דיא פרויען. מען ערניעדריגט זייא אונד מען זאגט, אז זייא זינגען צו קיין אַנדער זאך פּעהיג, אויסער שעהן צו זיין אונד פּערשאַפּען דעם מאַן פּערנינגען. זאָ נעהמען זייא דיעזען שעהנהייט אונד פּערוואַנדלען זיא אין א מאַכט, מיט וועלכער זייא העררשען.“

מען זאגט דער פרוי אז זיא האָט קיין רעכט צו שטימען אין פּאַליטישע זאַכען, אונד דאַרף קיין ריכטער ניט זיין. אין דערזעכער צייט אבער, שטעלט מען זיא אויף דעם גלייכען פּוס מיט דעם מאַן, וואָס איז נוגע קערפּערליכעס פּערנינגען. פון דאנען בילדעט זיא אויס אזא קראַפּט, אז זיא רעכענט זיך העכער אַלס דער מאַן, אין דעם וואָס זיא וואַרפט איהם צו איהרע פיס, ווען ער בעדאַרף צו איהר האבען.

ווען דיא פרוי וואָלט אבער אין אַלע בעציהונגען געווען גלייך צום מאַן, וואָלט זיא אַיך, אין דיעזער בעציהונג, צו איהם געווען גלייך, אונד ניט געהאט דיא אייג-אייגע בעשעפּטיגונג צו זוכען אויפצוהענגען דעם מאַן, אָדער זיך מיט איהם רייצען

אונד זוכען, אז דיא קערפערליכע בעציהונגען מוזען דורך געוויסע צערעמאניען דורכ-
געמאכט ווערען.

דערפאר וואס דיא פרוי האט נאך דיעזע איינציגע בעשעפטיגונג צו געפעלען
דעם מאן אונד איהם מאכען פערנניגען, פאלט זיא זעהר פיעלע מאל ארונטער צו
דער ניעדריגסטער שטופע פון אויסגעלאסענהייט אונד פערדארבענהייט. איהר
בעשעפטיגונג אום צו געפעללען דיא מענער, גרייכט פיעלע מאל אזוי ווייט, אז זיא
ערניעדריגט זיך ביז צום עקעלהאפטעסטען שמוטיץ.

וואס קען א פרוי ניט טהון אום צו געפעללען א מאן? אָה, זיא איז צו
אלעמען פעהיג! זיא קען זאָוואס טהון, דאס ווען מיר זיינען ניט בערויטשט מיט
דער בעסמיאלישער תאוה אונד מיר האבען צייט צו דענקען, דאן מוזען מיר
שוידערן.

10.

אָבער וויא דיא זאך איז, איך בין אריין געפאלען. איך האב געזעהן אין מיין
בלה דיא גרעסטע פאָלקאָמענהייט, אונד מיך אליין האב איך בעטראכטעט, אלס
דעם פאָלקאָמענסטען מענשען. עס איז ניטאָ קיין שלים-מזל אין דער נאנצער וועלט,
וועלכער זאָל זיך ניט שפירען דום גענוג אונטער אזעלכע אומשטענדען, בייא זיך
אויסצוזהען דער צופריעדענסטער אונד גליקליכסטער מענש אין דער וועלט. איך
בין נאטירליך אויך ניט בעסער געווען. איך האב אלאָ ניט חתונה געהאט פיר געלה,
וויא דער שטענער איז מיט פיעלע אנדערע, זאָנדערן פיר ליעבע. איך בין געווען רייד,
אונד זיא ארעם. דיא ליעבע אליין האט אונז אלאָ פעראייניגט. וואס פאר א דומ-
קאָפּ איך בין געווען!

איך בין געוואָרען א חתן. ווען איך עראינער מיך אן דיעזער צייט, שעחם איך
מיך פאר מיר אליין. כל'זומן יעמאנד אויסער דער בלה איז נאך געווען אין הויז.
האב איך געפונען עפעס איבער וואס צו רעדען. זיינען מיר אָבער נאָר געבליעבען
אליין, זיינען מיר געווארען שטום. איך האב שוין מיט איהר איינמאל אָבערעדט
איבער דיא איינריכטונגען פון הויז, פון דער צוקונפט אונד אנדערע קלייניגקייטען.
ווען איך האב דאָך געוואָלט עפעס פלוידערן, האב איך טאָקי ווירקליך ניט מעהר
וויא געפלוידערט. אירגענד א ריכטיגער אינהאלט פון איין אינטערעסאנטעם
געשפרעך, האט מיר געפעחלט.

מיך מיט איהר איינצופערשטעהען אין אונזער ניסט, אין אונזער לעבען, איז
מיר נאר ניט איינגעפאלען. מיינע אויגען זיינען נאָר געווען ארום איהר געריכטעט

מיט דעם רייך פון א סהיער, אונד מייענע געדאנקען האבען געוואנדערט צום איינ-
ציגען ציעל זיא צו בעזימטען.

יא, יא, איהר קענט עס נאנץ גוט פערשמעהן, אז עס ניבט קיים איין מאן
פון הונדערט, וואס איז ניט געווען שוין פריהער פעהרייראמעט, זייענדיג א חתן,
אונד עס ניבט אויך קיים איינער פון פערציג, וועלכער, זיטצענדיג נעבען זיין כלה,
האט ניט אויך אין זינען מיט אויסגעלאסענע געדאנקען, איין אנדערעס פרויענ-
צימער.

דיא הייראטח ווערט בעטראכט ניט מעהר וויא א נארישע צערעמאניע, אום
וואס שנעלער צו קענען האבען דיא פרוי נעבען זיך אונד מיט איהר טהון וואס מען
ויל. אזוי ווערען אונשולדיגע מיידלעך פערקויפט צו איין אויסגעקאסענעם
שופט.

11.

אזוי האבען כמעט אלע חתונה, אונד אזוי האב איך אויך חתונה
געהאט.

דיא יונגע לייטע טרוימען אונד פליידערן פון דיא פליטער-וואַכען, אָדער
דיא קורצע צייט נאך דער חתונה, ווען מען בעהוויפטעט, אז עס איז דיא שענסטע
מעג אין מענשען'ס לעבען. אָבער דיעזע וואס זאגען עס, זיינען ענטוועדער פאני-
מאסמען, אָדער זייא רעדען איבער זאכען וואס זייא קענען ניט. אויך איך האב געהאט
פליטער-וואַכען, אבער איך האב אין זייא ניט געפונען דאס פערנגיגען פון וועלכען
מען האט מיר דערצעהלט.

דיא שעהנע אויפגענונגען זיינען ניטאָ. אין געגענשהיל, מען שעהט זיך, מען
איז טרויעריג, עפעס גיעדערגעשלאָגען אונד פערצווייפעלט. נאך דעם וויא מען בער-
פריעדיגט דיא שמוטציגע תאוה זעהט אלעס אויס אבגעלעכט, אָבגעדראָשען אונד
אונטוטהיג. עס זעהט אויס גראַדע וויא א אינגעל וואס פאנגט ערשט אָן צו רויכען
אונד אָבוואָהל ער שפייט, דער קאָפּ דרעהט זיך איהם אונד פיהלט שלעכט אויף אַ
הארצען, דעננאך דערצעהלט ער אייך, אז דאס איז גוט, אָנגענעהם. דיא יונגע
פעהרייראמעטע מענשען, זיינען אונגעפעהר אויך אויף אַזא אַרט, אונד זייא מחשן,
גלייך מיט דעם אינגעל, אזוי ווייט רויכען, ביז עס פערשאפט זייא פער-
גניגען.

איך פערשמעה אייך ניט, האב איך איהם אונטערבראָכען, וואס דערצעהלט
איהר דאָ פאַר א ווערטער? עס איז דאָך דער נאטירליכער גענוס פון מענשען?

„גאטירליך זי“ האט ער געפרענט שפאָטיש. „גאטירליך זי? — ניין, איך בין איבערצייגט גראַדע פון דעם געגענטהייל. איך זאג, אז עס איז אונגאטירליך, אונד צו דיעזער איבערצייגונג, בין איך, אויסגעלאסענער אונד פערדאָרבענער, געקומען.“

„דאס איז מערקווירדיג,“ האב איך ווייטער אָנגעווענדט. „ווען מיר זאָלען ניט האבען דיעזע תאוה, וואס איהר בעקעמפסט, וויא אזוי וואָלט אַלזאָ געקענט דיא וועלט האבען א קיום?“

„צו וואס דאַרפען מיר דען האבען א קיום?“

„צו וואס זי? וויא אזוי דען וואָלטען מיר געקענט עקזיסטירען?“

„ווער זאגט דען, אז מען מוז עקזיסטירען?“

„מיר עקזיסטירען אבער כדי מיר זאָלען עקזיסטירען.“

„אַט דאָ ליענט טאקי דער הונד בעגראָבען. דיא גאַנצע מעגשליכע עקזיסט מענץ איז איבריג. דאס העכסטע גליק אין מענשען, האבען נאך דיא אַלטע אינדישע פילאָזאָפּען געלערענט, איז דיא נירוואַנאַ. דאס הייסט, דאס ניט-זיין, מען זאָל אויפהערען צו עקזיסטירען. דאס מעגשליכע לעבען קען קיינמאל ניט פיהרען דערצו, אז מיר זאָלען ניט דאַרפען ליידען, אונד בלױזן מיר קענען קיינמאל דיעזען ציעל ניט עררייכען, צו וואס דאַרפען מיר זיך פלאַגען אונד נאך ברענגען קינדער אויף דער וועלט, זייא זאָלען זיך פלאַגען? איהר וועט דאָ צוגעבען, אז דאס ציעל פון דעם איינציגען מענשען וויא אויף פון דעם כלל, איז צו זיין גליקליך. אָבער אום דיעזעס ציעל צו עררייכען, ליענט אונז אַזא שטיין אין וועג. אז מיר מוזען זיך פריהער צו ברעכען דיא קעפּ, איידער מיר קענען עפעס דערגרייכען. דיא שמוציגע תאוה שמערט אונז אַלעס. ווען אָבער דאס זאָל אויפהערען, דאס הייסט, מיר זאָלען בעד הערשען דיא תאוה, דאן וואָלטען מיר געקענט עררייכען אונזער ציעל, אונד דאס עקזיסטירען וואָלט שוין מעהר ניט געטהיג געווען.“

12.

„דאס איז א מערקווירדיגע לעהרע,“ האב איך בעמערקט.

„איך ווייס ניט וואס איהר זעהט דאָ פאר א מערקווירדיגעס? דאכט זיך עס איז נאנץ איינפאך אונד פערשמענדליך? אָט זעהט צום ביישפעל: אַלע רעליגיאָנען זאגען, אז עס וועט אמאל קומען א צייט ווען דיעזער עולם וועט חרוב ווערען, אונד יעצט קומט דיא וויסענשאפט, אונד זאגט אויך דאסזעלבע. עס איז נאָר מערקווירדיג פאר דעם, וועלכער איז פערזונקען אין דיא מיאוסע תאוה, אונד

עס קומט איהר פאָר עפעס אונחיימליך, וויא אזוי דאס אלעס זאָל במל ווערען.
ער קען זיך איבערהויפט ניט פאָרשטעלען, אז דאס לעבען איז ווערטה צו לעבען
אַהן תאוה.

דיא נעוואָהנהיים צו פערדאָרבענהיים איז שוין אזוי גרויס, אז מען קען נאר
עפעס אַנדערש ניט פערשטעהן אונטער חתונה האבען וויא צו ערפילען דיא תאוה.
דעם ריכטיגען ציעל אונד צוועק פון דער נאַטור אום ווייטער צו עקזיסטירען, פער
נעסט מען, אונד מען האט בלויז חתונה כדי צו האפען פערנניגען. עס איז פאָזיטיו
ניט מעהר, דאס פריהער האט דער אונפעהרייראַטעטער מאַן עטליכע אָדער א סך
פרויען אונד איז איבער זייא ניט אייפערזיכטיג, אונד נאכדעם נעהמט ער זיך איי
פרוי וואס זאָל ערפילען זיין תאוה מיט דעם בעדינג, אז זיא איז נאָר פיר איהב
אליין. ווען דאס פרומע אונד אַנשטענדיגע פרויענצימער קוקט זיך פלוצלינג ארום
נאך דער חתונה, צו וועלכען צוועק זיא איז געשטעלט געוואָרען, דאַן פראַטעסטירט
אין איהר דיא נאַטור. זיא איז אזוי צונגעוואָהנט צו זעהן דאסעלבע אונטער אַנדערע,
אז זיא קען איהר פראַטעסט ניט אַרויס רעדען אין ווערטער, אָבער זיא פיהלט איהם
דאָך. אבער נאכדעם וויא דיא פערדאָרבענהיים איז אזוי גוט פערברייטעט, פאַנגט
זיא אָן זיך איינצוגעוואָהנען דערצו, אונד פערוואַנדעלט עס מיט דער צייט אין פער
גינגען. עס איז דאסעלבע, וויא איך האב פריהער געזאגט, מיט דעם אינגעל וואס
פאַנגט אן צו ריכען.

עס איז געווען, דאכט מיר, דעם דריטען אָדער פיערטען טאָג נאך מיין
חתונה, ווען איך האב פלוצלינג בעמערקט, וויא מיין פרוי איז טרויעריג. איך האב
זיא געפרעגט איבער דער אורזאכע, זיא אומארמט, געקושט אונד געטהאָן אלעס
מעגליכע וואס זיא האט געקענט פון מיר ערוואַרטען. אָבער זיא האט מיך אָבגעד
שטויסען אונד אָנגעפאַנגען צו וויינען. פאַר וואס זיא האט געוויינט, האט זיא ניט
געקענט ערקלערען, אָבער זיא איז דאָך געווען בעזאָרגט אונד בעטרייבט. זיא האט
עס געשפירט אין דער טיעפקייט פון איהר זעלע, אבער זיא האט עס ניט געקענט
אַרויס ברענגען אין ווערטער. זיא האט מיר געזאגט תירוצים, אָבער איך האב דער
קענט, אז זיא זיינען ליגען. דערפון, נאַטירליך, האט אָנגעהויבען א קליינע קרייז
גערייא אונד מיר זיינען ביידע אין כעס געוואָרען. איך בין געווען וויטהענד אונד
איפנערענט.

„וויא?״ האב איך בייא מיר אליין געפרעגט. „וויא איז דאס מעגליך זיא זאָל
גענען מיר האבען מענות? האב איך ניט געטהאָן אלעס וואס איך בעדאַרף טהון?
איך האב זיא געקושט, געזאָלט, אונד אַנשמאַט ליעבע, געפין איך נאָר האס!

הארים ? דאס איז אונטערגלידן | עס איז מעהר ניט דיעזע פרוי וואס איך האב געקענט ו'

ווען איך האב מיך בערוהינט, האב איך מיך ווייטער בעמיחט זיא איבערצור בעטען, גוט צו מאכען, אָבער וויא איין אַרבעס אן וואַנדט. איך האב געלעזען מיט מיינע ערפֿאהרענע מענער-אויגען, האָס, פּעראַכטונג אונד אבשייא אין יעדער פון איהרע מיענעס. עס האט מיר נאָטירליך ניט פיעל גענומען צו אורטהיילען, אַז מיר ביידע זיינען נאָנץ צווייא בעזונדערע מענשען, יעדער מיט א בעזונדערער ליעבע אונד אינטערעסע פיר זיך אליין, אונד דאס איינער ליעבט נאָר דעם צווייטען דאן, ווען ער קען זיין אייגענע צופריעדענהייט בעפריעדיגען. קיים האבען מיר אָבער זיך בעפרייע-דיגט איינער פון דעם צווייטען, האבען מיר זיך אויף א קורצער אָדער לענגערער צייט ניט בענעטהינט, אונד פאָלגליך קיין אינטערעסע געהאט מיט אַנאָנדער אפילו צו פּערקעהרען.

עס האט אָבער ניט געדויערט פיעל, אונד מיר האבען זיך איבערגעבעטען. דיא תאווה האט דאס וויעדער פּעראורזאכט, אונד איך, דומקאָפּ, האב בשעת מעשה גערעכענט, אַז מיר זיינען וויעדער אַזוי גוט אונד פּעראייניגט וויא פריהער אין ריינער ליעבע אונד גייסטיגע צופריעדענהייט.

צום ענדע פון דעם ערשטען מאָנאָט איז עס אונטערדעסען געמומען צו א גאָנץ אַנדערע צייט. מיר זיינען זיך איינער דעם צווייטען נמאס געוואָרען אונד א צווייטע צאָנקערייא איז ענטשטאַנדען. דאס האט מיך שוין געפיהרט אַביסעל ערנסטער צו דענקען. איך האב גערעכענט, אַז דער ערשטער שטרייט צווישען אונד, איז מעהר ניט געווען קיין צופאַל, וויא איך האב מיר איינגעבילדעט. איך האב איינגעזעהן, אַז מיר קריעגען זיך דערפאַר, ווייל זאָ שנעל וויא דער תאווה-פלאַם לעשט זיך אויס, דאן האבען מיר זיך איינפאַך פיינד. איך עראינער מיך, אַז איך האב מיך אמאל געקריענט מיט מיין ברודער, פריינד אונד מיין פאטער. אָבער ניט איך אונד ניט וויא האבען דאמאלס געשפּירט אַזא האָס איינער געגען צווייטען וויא איך אונד מיין פרוי.

עס האט ניט פיעל געדויערט, אונד ליעבע איז וויעדער געקומען, דאס הייסט תאווה האט פּערטרעטען דיעזע שמעלע פון ליעבע. אָבער עס איז געקומען א דריטער שטרייט, א פּערטער אונד אַזוי ווייטער. איך אונד אויך זיא, האבען זיך לאַנגזאַם אַנגעהויבען דערצו צו געוועהנען. איך האב מיך אפילו געהיידושיט אויב בייא אַנדערע איז אויך דאסעלבע, אָבער ניט וויסענדיג נאָנץ גענוי איין ענטפּער דערצו, האב איך פאר אַלעמען געזעהן דאס צו פּערבאָרגען. דאס הייסט, ווען קיינער איז ניט געווען

האבען מיר זיך געריסען וויא דיא הינט, אונד ווען יעמאנד איז יא געווען דערבייא, האבען מיר געלעבט וויא דיא טויבען. אויף אזא אופן האבען מיר זיך אויסגעלערענט אונז זעלבסט צו בעטריעגען אונד דיא גאנצע וועלט צו נאָרען.

דאס ניעדערטרעכטיגסטע וואס איך קען מיך עראינערן איז, דאס מיר האבען קיינמאל ניט געפונען קיין ווערטער זיך איבערצובעטען. נאך דיא ערנסטע בעליידיגונגען, נאך דיא שמוציגסטע ווערטער וואס מיר האבען איינער דעם צווייטען געזאגט, איז פלוצלינג געקומען א שטומער בליק, א שמייכלע, א קוש, אין אונד ארמונג אונד — פע! שמוציג! איך ווייס נאר ניט ווארום איך בין אזוי דום געווען, דאס דאמאלס ניט צו זעהען!

13.

בייא אלע מענער אונד בייא אלע פרויען עפזיסטירט א מין עהרפּורכט פאר דער ליעבע, אָדער, בעסער געזאגט, פאַר דעם געפיהל וואס מען רופט ליעבע. דיא נאָטור, אין דערזעלבער צייט, האט ניט אומיסט געגעבען דעם מענשען אין דער ליעבע אויף בושח. אבער דיא מענשען טהון ניט אזוי וויא דיא נאָטור וויל אונד וויא דיא זאך ווירקליך איז. מיט מיר איז אויך געווען דאסזעלבע; אַנשטאַט מיך צו שעהמען אונד פיהלען איין עהרפּורכט, בין איך נאר געווען שטאַלץ דאַרויף וואס איך קען מיין פרוי בעזיצען צו ערפיללען מיין תאוה. מיך האט נאר ניט בעקיסערט דיא גייסטיגע אונד קערפערליכע שמערצען פון מיין פרוי.

איך פלעג מיך נאָר וואונדערן דאריבער וויא עס קומט וואס מיין פרוי איז מיט מיר ניט צופריעדען. אָבער איהר אונצופריעדענהייט איז מעהר ניט געווען וויא א פּראָטעסט פון מענשליכער נאָטור געגען דער טהיערישער. בעסער געזאגט, עס איז געווען דער האס וואס צווייא פערברעכער פיהלען איינער געגען צווייטען ווע וויא בענעהען צוזאמען א פערברעכען. עס איז פּאָזיטיוו געווען א פערברעכען, אונד אונזער מענשליכע אויפפיהרונג, איז געווען נאך ערגער אלס דיא טהיערישע, ווייל מיין פרוי איז אין ערשטען מאָנאַט שוואַנגער געוואָרען, אונד מיר האבען אונזער פערקעהר נאך אימער פּאַרמאָנעטעצט. יא, עס איז ערגער וויא טהיעריש, ווייל אפילו בהמות טהון עס אויך ניט.

איהר מיינט פיעללייכט, אז איך געה אַרונטער פון וועג דער ערזעהלונג וויא אזוי איך האב מיין פרוי ערמאָרדעט? חכילה וחם, איך שיקדער איך נאָר געוויסע אורזאכען, וועלכע האבען זיך געשלאָסען וויא א קייט אונד געפיהרט צו דעם שרעק ליכען רעזולטאַט. אָבער, אין דער וואהרהייט געשפּראַכען, האב איך מיין פרוי פיעל

פריהער ערמאָרעט וויאָ מיר האָט זיך געדאַכט ; איך האָב דאָסזעלבע נעמטאָן וויאָ אַלע אַנדערע.

שמעלט זיך פאַר, אַז אין דער נאַנצער וועלט איז איינגעפיהרט, אַז דיא פרוי מוז דעם מאָן פערשאַפּען נענוס (וואָהרשיינליך איז עס אויך אומגעקעהרט, נאָר איך רעדט יעצט פון מיר אליין.) וויין, ווייב, אונד געזאַנג, זינגען דיא דיכטער. מען טהוט אַלעס מעגליכע צו ערוועקען דיא תּאוה, אויפּרענגען דאָס בלוט, ווען עס לינגט אפילו דערבייאַ ניט קיין נאַטירליכער צוועק. נענוס, נענוס, דאָס איז דיא הויפּט זאַכע. וואוהין איהר וועט זיך קעהרען אונד ווענדען, קומט איהר צום בעשלוס, אַז דיא פרוי איז ניט מעהר וויאָ אַ גענוס־מיטעל.

אונד דיא פרוי אליין, ווייס דאָס נאַנין נוט. הייסט דאָס ניט שקלאַפּערייאַ ? וואָס איז דען דיא שקלאַפּערייאַ ווען ניט דיא אויסניטצונג פון דער אַרבייט־סקראַפט פון פיעקע פיר איינצעלנע פּערוואַנען ? אום דיא שקלאַפּערייאַ זאָל אויפהערען, זאָלען עס דיא מענשען בעטראַכטען אַלס אונרעכט אונד שאַנדע, אויסצוניטצען דיא אַרבייט־סקראַפט פון אַנדערע. איהר געפינט אפילו געזעצע וואָס פּערביעטען דיא שקלאַפּערייאַ, אָבער דער שקלאַפּען־האַנדעל ווערט דאָך בעטריעבען, ווייל מענשען לייעבען, זיך צו בעדיענען מיט אַרבייט־סקראַפט פון אַנדערע.

עס איז דאָסזעלבע איבער דער עמאַנציפּאַצאַן פון דיא פרויען. דיא שקלאַפּערייאַ פון דיא פרויען בעשטעהט אין דעם, וואָס דיא מענער פּערלאַנגען קיין אַנדערע זאָך פון וויאָ, אויסער זייא צו האַבען אַלס גענוס־מיטעל. מען דערצעהלט, פלוידערט איבער דיא פרייהייטען פון דער פרוי, אָבער זיא בלייבט דאָך ניט מעהר וויאָ אַ מיטעל צו דער מענער־תּאוה. מען ערציהט זיא זאָנאַר אויף אַזא אַרט פון קינדווייז אויף. זיא ווערט ערניעדריגט, געבויען, אונד אריין געבראַכט אין אַ זאָך פון אַ שקלאַפּערייאַ, וואו זיא מוז וויסען, אַז זיא לעבט אונד עקזיסטירט ניט אליין אַלס מענש, זאָנדערן צום פּערנינגען פון דיא מענער. דאָס פיהרט וואָס דיא פרויען עמאַנציפּאַצאַן ברייטעט זיך ניט אויס אין אונזערע בילדונגס־אַנשטאַלטען אָדער בירגערליכע טהעטיגע וועלט, זאָנדערן אין איהר שלאָף־צימער. דיא אויסגעלאַסענע הייט ברייטעט זיך דערפאַר ניט נאָר אויס אין דיא עפּענטליכע הייזער, זאָנדערן אין אונזער אייגענע טאַמיליע. דיא פרוי, וועלכע איז ניט געשטעלט געוואָרען צו ברענגען אַזוי פיעלע קינדער אויף דער וועלט וויאָ דיא נאַטור וויל, טהוט אַלע מענער ליכע דיא פרוכט אין איהר לייב צו פּערדערבען. דערצו ווערט פּערווענדעט דיא קונסט פון אַ ליטפּיגען אַרצט אָדער אירגענד איין ערפינדונג, ביז דיא פרוי לעבט נאָר אויסדריקליך צו דעם איינציגען צוועק, איהר מאָן צו בעפריעדיגען. זיא שמעחט

דאן פיעל גיערדיגער וויא א בהמה, אונד איז גראדע ריעזעלבע פראַסטיטוטקע וויא פון דיא עפענטליכע הייזער. מיט דעם איינציגען אונטערשיער, וואס יענע דאָרף פערשאפען פערנגיגען פיר מעהרערע מענער אונד ריעזע נאָר פיר איינעם. ביידע האבען מעהר ניט צו טהון מיט דיא געזעטצע דער נאָטור. דערפון ענטשטעהט, אין פיעלע, א גייסטיגע קראַנקהייט, גערווען-ליידען אונד דיא שקלאַפין האט מעהר ניט דיא מעגליכקייט צו עררייכען א גייסטיגע אויסבילדונג.

„אונד ווארום איז דאס?“ האב איך געפרעגט.

„עס איז גאנץ איינפאָך. דער מאַן וויל געניעסען אונד וויל ניט וויסען פון דעם נאָטירליכען רעזולטאַט וואס דאס דאָרף ברענגען, דאס הייסט, קינדער. מיר שטריימען אונד ווילען בעקעמפּען דיא נאָטור, אָבער דיא נאָטור איז שטאַרקער אַלס מיר. פיר דיא מענער, איז עס דאסזעלבע, עס קען בייא איהם הייסען נאָטיר-ליך, אונד ער בעקימערט זיך ניט, אויב קינדער קומען נאָך דעם. אָבער פאַר דער פרוי איז עס א גרויסער אונטערשיעד. זיא קעמפּט מיט דער נאָטור אונד ווערט פון איהר בעזיענט. אונד דיא נאָטור שטראַפּט זעהר ביטער. ווען דיא מענער זאָלען אָבער וועלען לעבען נאָטירליך מאָראַליש, דאן וואָלטען זייא געוואוסט, אַז מיר האבען נאָר נאכצופאָלגען דיא געזעטצע דער נאָטור.“

„לויט וויא איהר זאגט,“ האב איך מיך אריין געמישט, „דאָרף א מאַן לעבען מיט זיין פרוי נאָר איין מאָל אין צווייא יאָהר, אָדער עטוואס מעהר. דיא צייט פון שוואַנגערשאפט אונד זייגען א קינד, דאָרף אונגעפעהר אַזוי פיעל דויערן, אָבער דער מאַן קען דאָך ניט“...

„אָה! איך ווייס וואס איהר ווילט זאגען, דיא מענער קענען ניט אַזוי פיעל וואַרטען! דיא אויסגעלאַסענע שופטען ברענגען נאָך בעווייזע דאריבער, אַז דיא ערצטע זאָגען אויף דאסזעלבע. דיא מענער ברויכען אָפּט פרויענצימער, אַזוי בע-הויפטען זייא. עס איז דאסזעלבע, וויא מען רעדט איין איינעם, אַז ער בעדאָרף שטאַפּס, טאַבאַק, אָפּיום אונד ז. וו. דערפון קומט אַרויס, אַז דיא נאָטור וואס האט אונז געשאפען, ווייסט ניט וואס עס איז גוטווענדיג, אונד זיא דאָרף זיך ערשט דאָריבער בעראַטהען מיט אונזערע דאָקטוירים. עס איז ליגען! דיא דאָקטוירים זייגען ענטוועדער אליין אויסגעלאַסענע שופטען, אָדער גלאַט דומקעפּ. אלעס איז ניט מעהר וויא א געוואָנהייט. איינער וועט אייך זאגען, דאס ער קען פאָזיטיוו ניט לעבען אָהן שטאַפּס, טאַבאַק אָדער אָפּיום. אין דערזעלבער צייט זעהט אָבער וויא פיעלע אַנדערע לעבען אויף אָהן דעם. דורך דיא פערדאָרבענע געוואָנהייטען אָבער, געהען מיר אַרויס סדרך הטבע, אונד ריעזע פרוי, וואס דאָרף זיין אונזער

פריינדן, אונזער לעבענס־בעגליימערן, ווערט ניט מעהר וויא א שמוציגעס ווערק צייג צו אונזערע פערדאָרבענע געוואָהנהייטען!

14.

עס איז קיין צווייפעל, אז דער מענש שטעהט ניעררינער וויא דיא בהמה, ווען ער לעבט ניט אלס מענש. אונד איזעלכער בין איך אויף געווען. דאס ערנסטע דערבייא איז, וואס איך האב נאָך בייא מיר געטראכט, אז איך בין נאנץ מאַראליש, דערמיט וואס איך האב ניט געזוכט קיין אנדערע פרויען אויסער מינער. דאס הייסט, איך האב מיר צופריעדען געשמעלט וואָס איך בעטרייב פערברעכען בלויז מיט מיין אייגענער שקלאפן.

זיא וויעדער, איז געווען א פרוי, גלייך מיט אלע פרויען ערצויגען אין איהר שטאנד. מיט דעם גאנצען פראָטעסט אין איהר נאָמור געגען. דער ארט לעבען וואס זיא האט מיט מיר געפיהרט, איז זיא ראָך געווען אבגעריכטעט צור שקלאפערייא פון פערשאפען דעם מאן פערנגיגען. דאס הייבט אידעאל אלס מענש, האט איהר געמעהלט. אונד זאלאנג עס וועט זיך אַזוי פיהרען, בלייבט אלץ דיא פרוי א שקלאפן. ווען מען בערעכענט וויא אזוי מען ווערט ערצויגען, קען מען זיך נאָך ניט וואונדערן איבער דער פערדאָרבענהייט, אין געגענטהייל, מען דארף זיך נאָך וואונדערן וויא אזוי עס איז גיט נאָך ערנער.

דער קערפער פון דער פרוי ווערט אבגעריכטעט צור שעהנחייט, גראַציעזעס־ אויסזעהען, טאנץ, מוזיק, אונד דער גייסט ווערט פערדאָרבען מיט לעזען ווילדע געדעכטע, איבערשאַפאָמע ראָמאָנען, מהעאטער, קאָנצערט, אונד צו דעם אלעמען, לאָזט מען דעם קערפער צו פיעל רוהען אונד מען גיבט איהם ניט זיין געהעריגע אַרבייט אונד איבונג. דאן שטאַפט מען איבער דעם קערפער מיט ויסע זאכען, אויפגעגענדע שפייזען, אונד אלעס פיהרט נאָך דערצו צו מאַכען פון דער פרוי דאס שמוציגע ווערקצייג פיר תאוו.

מיר קענען זיך קוים א בעגריף מאַכען וואס דיא יונגע מיידלעך ליידען בשעת זייערע קערפערס פאנגען אן זיך צו ענטוויקלען, אונד וואס פאַר א שמערצען זייא ציהען זיך צו שייז נאך דעם 20־טען יאָהר ווען זייא זיינען נאָך גיט פערתייראָטעט. זייער גאָנצעס לעבען איז א פאָרבערייטונג צו קאָקעסירען אין דער געגענוואָרט פון א מאן, אונד וויא אונשולדיג דאס מעדען זאָל נאָך זיין, מוז זיא דאס פיעל אָדער מעהר בעגרייפען צו וועלכען צוועק דאס פיהרט. אונזערע מיידלעך פון דעם רייכען שטאַנד, וועלכע האבען צייט צו פוילענצען אויף זייערע וויכע בעטען, ווערע

הינעריסען פח דער ליידענשאפט אונד געבען זיך איבער דער פערדארבענהייט, נאך
אידער וויא האבען קענען געלטרענט א מאן געבען זיך.

אונד אזוי איז עס מיט אלע, אהן אויסנאהמע, מיט דעם איינציגען אונטערשיעד
זאס איינע האט סעהר געלענענהייט פערדארבען צו ווערען אונד דיא אנדערע
וועניגער. אבער אלע, פערנעסט ניט, שפירען אונד שטודירען צו וועלכען צוועק זיין
זיינען בעשטימט.

מיי פרוי, צום ביישפיעל, ניט וויסענדיג פח קיין בעסערער ערציהונג, האט
זי א דאסזעלביז געמאגן מיט מיינע קינדער.

דערבייא ערשיינען נאך דיא ערצמע. דיעזע דומקעפ, וואס ריהמען זיך, אז
זיין זיינען שוין דיא קלינגסטע, האבען זיך געמאכט א רעגעל צו קעמפפען גענען דער
נאטור, ווען מייין פרוי האט געביירען דאס ערשטע קינד, איז זי, נאטירליך, פח
איהר אוננאטירליכעס לעבען, ניט געווען נאנץ פאסענד צו לעבען וויא מען בעדארף.
זי האט זיך ניט נומ געפיהלט. באלד איז געקומען א דאקטאר, וועלכער האט זי
אויסגעצויגען נאקעט, בעטראכט פח קאפ ביז פיס, אונד פאר דיעזער געמיינהייט,
האב איך איהם נאך געמוזט בעצאהלען. דאן האט ער ערקלערט, אז זי איז ניט
אימשטאנדע צו זיינען איהר קינד.

דער שופט! מייין פרוי, א פראדוקט דער נאטור, איז ניט אימשטאנדע צו
רובע נאטירליך! מייין קינד, א צווייטעס פראדוקט דער נאטור, איז ערקלערט
געווארען, אז עס דארף ניט לעבען נאטירליך! אזוי האט מען זאפארט בערויבט
מייין פרוי פח דער מעגליכקייט זיך אויף א קורצער צייט ניט איבערצוגעבען צו דע
דאקטעריע, אינד זי האט אָנגעפאנגען וויעדער אסאך צו שפיעלען דיא פאך
ש ענדיגע ראָלע פח א ווערקצייג צו פערשאפען פערניגענען פיר איהר מאן.

פיר אונזער קינד, האבען מיר וויעדער גערונגען איין אמע. דאס הייסט, מיר
האבען זיך בעדיענט מיט דער ארמוטה אונד ניט פח איין אונגליקלעך, זי אונזעק
גענומען פח איהר אייגענעס קינד, אונד... שרעקליך! מיר האבען אלע צוזאמען
עלעכט גענען דעם וויען פח דער נאטור אונד גענען דעם שכל פח פערניגפטיג:
סגנשען.

15.

צו דיא אלע צרות איז פערהאלדען איין מכה, וואס זי איז דיא גרעסטע אונד
זייערהרליכסטע פח אלע אונטער אונזערע היינטיגע פערהיראמעטע מענשען. זיך
ס'דערמיט דיא אייפערזוכט.

דיא מכה אייפערזוכט, וואס איך מיין אז מיין ווייב איז מיר ניט געטרייא, אונד מיין ווייב מיינט, אז איך בין איהר ניט געטרייא, ערשיינט אין פערהיראמעטען לעבען געהיימניספאל אונד פערבלייבט אויך א געהיימיניס. דאכט זיך עס איז נאר ניטאָ קיין גרונד אייפערזוכטיג צו זיין, אונד דאָך דענקט זיך, קלערט זיך, אונד יעדער בליק פון מאן אונד ווייב זיינען פגרי־ דעכטיג.

עס איז נאך א מערקווירדיגע זאך דערבייא, וואס כמעט יעדער מאן אדער פרוי, וואס זיינען אייפערזוכטיג, דענקען, אז נאר בייא זיין אין פאמיליען לעבען איז אזוי, אבער עס איז ניט אמת, איבעראל איז דאס זעלבע, נאָר יעדער זעהט בלויז פערדעסען זיין אייגענע צרת.

עס איז אָבער אויך קיין חירוש ניט וואס אייפערזוכט עקזיסטירט, אפילו אָהן א גרונד. שטעלט זיך פאָר, ווען א מאן אונד פרוי, קענען ניט אויסלאָזען זייער בעסטמיאלישעס פערנניגען אפילו צוליעב דעם, אום זייער קינד זאָל געזונד זיין. וואס איז אַזאָ דאָ פאָר א וואונדער, ווען דיעזע צווייא פערברעכער דענקען איינער איבער דעם צווייטען, אז צוליעב פערנניגען זוכט מען זיך אויף אויף פערמדע ? איך מיין דאָ, אז דער מאן מיט דער פרוי, צור צייט פון שווענגערשאפט אה זיינען א קינד, ווילען זיין ניט וויסען, אז דיא נאטור פאָרדערט ניט קיין צוואמען זיין. זאָנדרן, צוליעב זייער תאוה, שלאָגען זיין מיט אַלעמען כפרות, אבי זיך נאכצוגעבען. מענשען וואס טרעמען מיט דיא פיס דיא נאטירליכע מאָראל, וועלען זיך געוויס ניט צוריק שרעקען פון דער מענשליכער מאָראל. דאס, דענק איך, איז דיא הויפט אורזאכע פון דער אייפערזוכט, וואס פליעסט אריין אזוי פיעל גיפט אין לעבענס־בענע־.

אונד וויא שרעקליך דיא אייפערזוכט איז ! איך רעדט שוין ניט פון דער ווירקליכער אייפערזוכט, ווייל דאפיר גיבט עס נאך א גרונד, אונד דאן, וויסענדיג פאָזיטיוו ווארום מען איז אייפערזוכטיג, קען מען זיך נאך דערפון בעפרייען. אָבער דיא רעדע איז, פון דער אונגענדיגער אייפערזוכט. עס איז דיא אונזיכערע, דיא אונגעוואוסטע, דיא פערדעכטיגע אייפערזוכט. מען מיינט, מען סלערט, מען טראכט אינד עס קומט פאָר טויזענדערלייא געדאָנקען. דיעזע ארט אייפערזוכט, זעהט בייא מיר אויס וויא א צאהך־שמערץ, וועכער לאָזט ניט נאך, ניט בייא מאָג אונד ניט בייא נאכט.

שטעל'ט זיך פאָר : א יונגער מאן רעדט מיט מיין פרוי, שמייכעט צו איהר, זאָגט איהר איין אינדירעקטען קאָמפלימענט, אונד מיר דאכט זיך, אז ער בעטראכט דערווייל איהר שענהעם קערפער. מיין בלוט ווערט אויפגעקאָכט. וויא האט ער

א רעכט נאר צו דענקען אָדער געלוסטען איבער איהר ? דא וויעדער, איז נאנץ צופריעדען פון דער אויפמערקזאמקייט וואס דער יונגער מאן שענקט איהר. אין דער טיעפקייט פון מיין זעלע שטייגט אויף א האַס, א פיטערע פּעראַכטונג, א וויטהענדער כעס, אָבער איך מוז נאך שווייגען. איך האב קיין רעכט עפעס צו זאגען. דיא עטיקעטע הייסט מיר בלייבען רוהיג, ווייל אזוי פיהרט זיך דיא וועלט.

דיא וועלט ! אָך, דיא פּערפּלֹכטע וועלט ! מיין פרוי וויעדער, וועלכע קען מיך נאנץ גוט, האט נאנץ גוט בעגריפען וואס אין מיר געהט פאַר, אונד זיא געהטט אן איין אונשולדיגע סיענע, אום מיך צו בערוהיגען. דאס שטעכט מיך נאָך מעהר. איך ווייס זיא פּערשטעלט זיך פאַר מיר, וועהרענד אין איהר הערץ, אין איהרע געדאַנקען, געהט פאַר עפעס גאַנץ אַנדערש וויא איהר געזיכט דריקט אויס.

דיא סצענע שפיעלט זיך אָב איינמאל, צווייא מאל, מעהרערע מאל, אונד דאן קומט וויעדער דיא רייהע צו מיין פרוי. דאס הייסט, איך טהו דאסזעלבע געגען איין אַנדערער פרוי, וויא דער יונגער מאן האט געהאַן געגען מייער. עס איז דאָך דיא עטיקעטע, אזוי פיהרט זיך דיא וועלט !

דאס געפיהל ווערט פּערמישט מיט גאל אונד ניפּט. דיא געדאַנקען יאָגען אין קאָפּ, דאס בלוט שטייגט אונד שטורמט דורך דיא אָדערן, אונד — אָך, פּער-פּלֹכטע וועלט ! מען מוז נאך אַרויף צווינגען אויף דיא ליפען א שטייכעלע מיט א געלעכטער פון צופריעדנהייט.

דער מאן בעטריגט אונד גאַרט דיא פרוי אונד דיא פרוי טהוט דאסזעלבע געגען איהר מאן. ניין, ניין, עס איז ניט געהיג מען זאָל נאך האבען א בעגרינדעטען פּערדאַכט איבער אייפּערזוכט, אָבער מען טרייבט איהם דערצו. עס איז דאסזעלבע, ווען מען געהטט איין אונשולדיגעס מעדכען, וועלכע ווייס פון גאָר ניט, אונד מען מאכט זיא לאַנגזאַם אויפּמערקזאַם. זיא מערקט זיך, דענקט, טראַכט אונד איהרע געדאַנקען, וואס האבען פריהער געוואַנדערט אין נאנץ אַנדערע ריכטונגען, געפינען נייע וועגען מיט אונגענדעקטע ווינקלען.

עס איז נאָטירליך איבריג צו דערצעהלען, אז מיט מיר איז אויך געווען דער-זעלבע פאַל. איך האב ניט גאָר איינמאַל אָבגעגאַסען מיין פרוי מיט דעם ניפּט פון אייפּערזוכטיגען האַסס. עס איז נאך געווען דאמאלס, ווען איך האב גאָר קיין אַורזאַכע געמאַט, אָבער דאָך האב איך איהר שוין צוגעשריעבען אַזעלכע זאַכען.

וואס האבען זיא, בייא מיר אין דיא אויגען, נעמאכט פאר דער ניעדריגסטע אונד אויסגעלאסענסטע.

איך מעג מיך שעהמען פיר מיר אליין זיך דערמאָהנענדיג אן אלעמען. עס האט בייא מיר אויסגעזעהן, אז זיא איז אזוי וויא יענע פרינצעסין פון „טרויענד אונד איין נאכט“, וועלכע האט צו טהון געהאט מיט א שקלאף. מיט איהר איז אויך דאסזעלבע געווען. אויך זיא האט איבער מיר געדענקט דאס ערגסטע אין דער וועלט, ווען איך בין אין דער וואַהרהייט געווען גאנץ אונשוודיג.

אַבער דיזעז נעפיהלע — דיזעז אונבעגרינדעטע אייפערזוכטיגע נעפיהלע! זייא האבען געגרייכט ביז צו אונזערע טיעפטע זעעקען אונד אונז שרקליך געמאָר טערט. עס איז מערקווירדיג, זיא איז נאך געווען אייפערזוכטיגער אלס איך. דאָ איז א ביישפיעל:

עס האט אמאל פאסירט, אז עס איז געווען גאנץ שטיל אונטער אונז. מיר זיינען געזעסען, גערעדט אונד דערצעהלט איינער דעם אַנדערן פערשיעדענע אונז שולדיגע זאכען. פלוצלינג האט זיא עפעס מיט מיר ניט איינגעשטימט, אונד גראַדע איבער אזא זאך, פון וועלכער מיר האבען אימער געדענקט גלייך. זיא האט אָנגעד הויבען אויפגערגנט צו ווערען, אונד איך, וועלכער האט געוואָלט אויסמיידען כעס אונד רוג, האב אומגעווענדעט דאס געשפרעך אויף עפעס אַנדערש. אָבער זיא האט דערבייא אויך געפונען איין אורזאכע בעז צו ווערען. איך האב דאס ניט געד קענט פערשטעהען אונד געפרעגט וואס עס איז מיט איהר געשעהען, ווארום זיא געפינט נאָר פעהלער אין אלעמען וואס איך זאג. דאָרויף האט זיא ניט באַד געד ענטפערט. א פינסטערער בליק פון איהרע אויגען אונד א מורמלען, האט מי אָנגעגיינט, אז דער הונד ליענט ערגעץ אַנדערש בעגראָבען. איך האב אָנגעהויבע נאכצוקלערען אונד ענדליך האב איך דעראַטהען, אז דאס מוז עפעס צו טהון האבען מיט דעם שאַצירגאַנג וואס איך האב געמאכט מיט איהר קווינע. נאָטיר לייך האב איך עס ניט געוואָלט עפענטליך אַרויס רעדען וואס איך האב דעראַטהען אין קאָפּ, ווייל איך האב געוואוסט, אז דאס וועט נאך איהר פערדאכט מעהר בעד פעסטגינען. איך האב מיך ניט געמאכט וויסענדיג אונד זיא געפרעגט:

„וואס איז מיט דיר? וואס זוכסטו אַלץ בלבולים?“

„נאר ניט.“ האט זיא געענטפערט, „עס איז נאר ניט מיט מיר, אונד איך

זיך ניט קיין בלבולים.“

אַט דאָ האט איהר דאס בעסטע ביישפיעל פון דער פאַלשקייט וואס מאַן אונד זייב שפיעלען נענען אַנאַנדער. מיר האבען ציידע געוואוסט איינער דעם אַנדערן'ס

געדאנקען. אבער מיר האבען ניט געוואגט זיין ארויס צו רעדען וויא אמת'ע פער טרויעטע פריינד, אום זיך צו זאגען דיא וואהרהייט עפענטליך.

דער האס אונד פערדאכט אין ניט נאָר געבליעבען דערזעלבער, זאָגנדרן נאָך גערשטערקערט געוואָרען. אונד אלעס, מערקט זיך, איז בלויז געווען פערדאכט ; א פערברעכען אין געדאנקען, אָבער ניט אין דער ווירקליכקייט.

אָבער וויא אזוי האט מיין פרוי ניט געקענט זיין אין פערדאכט איבער מיר, ווען זיא האט מיך אזוי גוט געקענט ? האט זיא דען ניט געוואוסט, אז אום מיין תאוה צו ערפיללען, וועל איך וועניג קוקען אויף ערלויבטעס אונד אונערלויבטעס ? איז זיא דען ניט גענוג איבערזייגט, אז איך בין פערדאָרבען אונד לעב נאָר צוליעב דער תאוה ? אונד איך אליין, מיט מיין גאַנצער מאָראַלישע אויפפיהרונג, בין נאָר געווען איינער פון דיעזע, וואס איז ניט געגאַנגען זוכען קיין פרעמדע פרויענצימער, אבער ווען דיא געלעגענהייט וואָלט זיך מיר אויפגערונגען, וואָלט איך געוויס קיין צדיק ניט געבליעבען. דאס האט מיין פרוי גאַנץ גוט געוואוסט איבער מיר, אונד זיא האט געמעגט האבען א פערדאכט. אונד איך ? איך אַנערקען יעטצט, אז זיא האט קיין טעות געהאט אין איהר אורטהייל.

אָבער דאסזעלבע האב איך אויך געדענקט איבער איהר. זיא האט דאָך בעד גאַנגען דיעזעלבע פערברעכען געגען דער נאטור גלייך מיט מיר. איך בין געווען גאַלשטענדיג איבערזייגט, אז זיא פערלאנגט דעם קערפערליכען גענוס, אָהן איין אנדערן צוועק, בלויז פיר גענוס. איך האב זיא דערצו צוגעוועהנט, אונד דאס בעד ווייזט אַלזאָ, אז מיין אייפערזיכטיגער פערדאכט, האט אויך געהאט זיינע גוטע גרינדע.

זיא איז ניט געווען פרימער אלס איך אונד איך ניט פרימער אלס זיא. ווען איך בין אימשטאַנדע צו פערקעהרען מיט אַנדערע/ פרויענצימער, ווארום זאָל זיא ניט קענען פערקעהרען מיט אַנדערע מענער ?

וויפיעלע פרויען זיינען פעהראַנדען וואס לעבען מיט מענער, אונד טוימען דיא קינדער אין זייערע אייגענע לייבער ! איך בין זיכער, אז פיעלע פון דיעזע פרויען, זיינען זיך פריהער צוזאַמען געקומען מיט דעם מאן, פאָזיטיוו אום דעם איינציגען צוועק, פיר קערפערליכען גענוס. זיא האט דאן געטוימעט דעם נאטירליכען רעזולטאַט, בלויז צום איינציגען צוועק, אום נאך אמאל צו קענען פערברעכעריש פערקעהרען מיט איהר מאן. אונד אזעלכע פרויען זיינען צו אַלעמען אימשטאַנדע, אבי נאָר זייער תאוה צו ערפיללען. מיין פרוי איז ניט בעסער געווען.

16.

מיד וועלען זיך אומקעהרען צו מיין אייגענער טרויערדיגער לעבענסגעשיכטע. טראַטץ דעם וואס מיין ווייב האט ניט געוואָלט אונזער גאַמליע זאָל זיך פּערנרעד סערן, האבען דאָך דיא סינדער זיך שנעל פּערמעהרט.

אונד ווען מען האט קינדער, דאן מוז מען זיין דאָך נאַטירליך ע-ציהען. דאס איז ניט אין גאַנצען זעהר לייכט, אונד עס פאַסירט אָפט וואס א קינד ווערט קראַנק. אין אזא פאַל, נאַטירליך, רופט מען באַלד דעם דאָקטאָר.

עס איז ניט נאָר אינטערעסאַנט דאָ צו שטודירען דיא מוטער-ליעבע, זאָנדערן עס איז אויך זעהר וויכטיג. דיא נאַטור האט זיא געמאַכט פאַר א מוטער, אונד איהר געגעבען ליעבע, צערטליכקייט אונד א שטאַרקען ווילען דיזעע קינדער צו בעד היטען, דערפאַר ווייל זיין זיינען נאך שוואַך. דיא פרוי אָבער אין אונזער שטאַנד, מיט איהר גאַנצער מוטער-ליעבע, געפינט זיא זיך אין זעהר א שטעכטער לאַגע, דיא קינדער זיינען פיר איהר א זאָרג, א מאַרטער, א קוועלען אונד איין ערגערניס. גע בירען, ערנעהרען, פּפּלענען אונד אויפציהען, צו וועלכען זיין זיינען געצוואונגען פון דער נאַטור, ליגעט אויף זיין וויא א שווערער שטיין. זיין וואָלטען געוואָלט האבען קינדער, זיין זייערע מוטערס, זיין ליעבען מוטערליך, אָבער זיין ווילען אין דערזעל-בער צייט ניט געשטערט זיין אונד ציטערן פאַר דיא קראַנקהייטען אונד טייט פון דיא קינדער. וואס טהון זיין אָבער דאָך ? אָה, אונזערע רייכע דאַמען געבען זיך עצות: ווען דאָס קינד קומט טראַטץ איהרע אַנשטרענגונגען דאס ניט צו ברענגען אויף דער וועלט, דאן וועט איהר זיא הערען זאגען: „איף וויל דערפאַר מיין קינד ניט זיינען, כדי איד זאָל עס ניט צופיעל ליעבען, ווייל טאַמער שטאַרבט דאס קינד, זאָל עס ניט זיין צו טיעף איינגעוואַרצעלט אין מיין הערצען, אונד איד וועל מיד ניט דאַרפּען אזוי פיעל ערגערן.“

אויף אזא אופן געפינען זיין איין אַנדערן אויסוועג וויא צו בעזענען דיא נאָ טור. אז א קינד ווערט קראַנק, ווערט גערופּען דער דאָקטאָר; דיא אַמע אָדער ערציהערין שמעהט דערבייא. דער דאָקטאָר, וועלכער וויל פּערדינען געלד בייא דיא רייכע העררען, האט מעהר אין זינען זיין וויזט אַלס דעם פאַציענט. ער פּער-שרייבט דאָרט זיין מעדיצין, גיבט אָב א בעריכט צו דיא רייכע הערשאַפטען, אונד... שרעקליך! אויב דאס קינד איז קראַנק, לעבט, שטאַרבט, מאכט עס א קליינעם אונטערשיעד. דאס קינד שפיעלט נאָר בייא אונד א ראַלע אַלס א שעהנעם שפיעלצייג. איז דאס שעהנער, דאן טהוט אונד מעהר באַנג נאך דעם שעהנעם

שפיעלצייג, ווען עס ווערט געפארדערט פון רעם מיט. איז עס אָבער ניט אזוי
שעהן, אָדער נאר פיעללייכט א קאָליקע, דאָן טראַכטען מיר אין האַרצען : עס איז
קײן גרויסעס אונגליק.

וויסקליך, איך האב אמאל געזעהען איין ארמע קוה שרעקליך שרייען נאך
איהר קאלב וואס מען האט פון איהר אוועק גענומען. עס איז קיין צווייפעל, אז זיא
האט מעהר געבענקט נאך איהר קאלב, וויא אונזערע דאָמען נאך א קינד וואס איז
געשטארבען.

ערנער, יא, פיעל ערנער אלס דיא שטומע בהמות, זיינען דיא אונגאַטירליכע
מענשען!

דיא קינדער-ליעבע, דיא וואָהרע קינדער-ליעבע, דאס הייליגסטע געפיהל
בייא א מענשען, דאס איז ניטאָ, עס פערשווינדעט. מיר מהן אַלעס מעגליכע
אונזער בעסטיאָליטעט ניט צו שטערען.

איך דערזעלבער צייט וויעדער, קומט דיא פערצערטלונג אונזער דיא קינדער.
זייא ווערען ערצויגען גענען דער נאָטור, אונד דערפאר זיינען זייא שוואַך, אונד קען
גען ניט איבערטראַגען קיין צופעלליגע קראַנקהייט אזוי לייכט.

אך! דיא פרויען פון דיא אַלטע צייטען, זייא האבען ניט געוואוסט וואס
עס הייסט בעזיענען דיא נאָטור. דערפאר זיינען אויך זייערע קינדער אימער געווען
געזונד, שטאַרק אונד מונטער. אונד ווען עס האט פאסירט אין אונגליק, האט
דיא פרוי פון אַלטע צייטען, וועלכע האט געליעבט מעהר איהר קינד וויא דיא
היינטיגע, געזאגט מיט העלדישער פאסונג : „גאָט האט געגעבען, גאָט האט אוועק
גענומען — געלויבט איז גאָט דערפאר!“

זייא האט אָנגעווענדעט אַלעס מעגליכע אום דאס קינד צו ראַטעווען, אָבער
ווען אַלעס איז שוין געווען פאַראיבער, האט זיא געזעהן, דאס אָבוואָהל איהר הערץ
איז געבראַכען, דארף זיא דאָך זיך ניט אָבלאָזען צום שמערץ אונד פערצווייפלונג,
ווען דאס קען מעהר ניט העלפען.

דיא בילדונג פון אונזערע פרויען, איז גראַדע אזוי איבערגעקעהרט וויא זייער
נאנצע ערציהונג. זייא גלויבען ניט אין גאָט, דערפאר אָבער, גלויבען זייא אין א
מכשפה, שפּרעכערין, אונד אין א דאָקטאָר וואָס קומט אין א שעהנער דראָשקע,
אונד לאָזט זיך בעצאָהלען הונדערט רובעל פאר א ווייט.

איך האב דאס אויך בלוזן אָגעשיקדערט, כדי איהר זאָלט פערשטעהען, אז
דיא קינדער וואס מיין פרוי האט מיר געבוירען, האבען אונזער לעבען נאך נאר
ניט פערבעסערט. איך בין געווען זעהר וועניג פאטער אונד זיא ניט פיעל מוטער.

אין גענענטהייל, דיא קינדער האבען אונז נאר נאך פיעל געשארעט, דען זייא זיינען געווען איין אורזאכע צו שטרייט אונד קריענערייא. מיט דער צייט נאָר, ווען דיא קינדער זיינען אונטערנעוואַקסען, האט זיך יעדער פון אונז אבגעקליעבען א ליעבלינג, גלייך וויא עס וואָלט געווען איין אונטערשיעד פון איינעם צום צווייטען. איך, צום ביישפיעל, האב מיר גענומען, וויא געוועהנליך, דאס עלטעסטע קינד, וואסיאָן, אונד מיין פרוי האט זיך אָבגעקליעבען ליוזאָן. מיט דער צייט איז יעדעס קינד געוואָרען דער טהייל־נעהמער פון דעם וואס האט זייא אָבגעקליעבען. דיא אונשולדיגע קינדער האבען שרעקליך געליטען דאָדורך. וואסיאָ פלעגט זיין דער מוטער'ס געננער, גלייך מיט מיר, אונד דאסזעלבע איז אויך געווען מיט ליוזאָן. שפעטער האבען זיך דיא ארמע קינדער געביטען. דאס מיידעל איז איבערגעגאנגען צו מיר, אונד וואסיאָ, דער זוהן, איז איבערגעגאנגען צו דער מוטער.

17.

מיר האבען פריהער געלעבט אויף א גוט, אונד דאָן האבען מיר זיך אריין געצויגען אין שטאָדט. ווען דאס וואָלט ניט פאָסירט, איז עס מעגליך, אז איך וואָלט מיר אזוי אויסגעלעבט מיינע יאָהרען, אונד נאך אימער געדענקט, אז איך בין א גאָנץ אַנשטענדיגער מענש, אָדער, וועניגסטענס אזוי אַנשטענדיג, וויא אלע אַנדערע זיינען. איך האב נאך ביו דאמאלס ניט בעגריפען דעם תהום פון אונגליק אונד שקר, אין וועלכען מיר זיינען אריין געפאלען. איך מוז אָבער מודה זיין, דאס אָבוואָהל איך האב ניט אין גאַנצען בעגריפען, האב איך דאָך עפעס געפיהלט, אז ניט אלעס איז ריכטיג.

איך האב געפיהלט, אז איך, אלס מאָן, וואָלט בעדאָרפט העררשען, אָבער אַנשטאט דעם, האב איך מיך געזעהן, וויא מען זאגט, נאר אונטער דעם פאַנטאַפּעל פון מיין ווייב. אָבער וואס מיך האט געטריעבען דערצו, איך זאָל ליענען אונטער דעם פאַנטאַפּעל, זיינען געווען דיא קינדער. דאס ביסעל האַלב־נאַטירליכע ליעבע צו מיינע קינדער, האט מיך צוריק געהאלטען פון מאַכען פון אלעמען איין ענדע. אָבער זיא האט דאס אלעס באַלד ערפאַהרען, אונד זיא האט געוואוסט וויא מיך צו בע־העררשען, מיט דער קראַפט פון מיין ליעבע צו דיא קינדער.

ווען מען האט מיידלעך מיט אינגלעך, ציהט מען אימער פאָר דיא מיידלעך. וועניגסטענס אזוי רעכען איך איז דער פאל מיט מענשען, וועלכע שפירען דיא פּערדאָרבענהייט פון דער וועלט. מיידלעך זיינען ניט אונטערוואָרפען אזוי דער פּערדאָרבענהייט וויא דיא אינגלעך. זייא שפיעלען ניט קיין קארמען, ריכען ניט.

אונד האבען ניט אַזעלכע שלעכטע חברים; דאָן, אין דעם וואס אנבעטרעפט דער תאווה, זיינען זייער פיעל ריינער אַלס דיא אינגלעך. פרויענצימער איבערהויפט, פון קינדווייז אויף, שטעהען זייער העכער אַלס דיא מענער אין יעדער בעציהונג פון אַני שטאַנד. איך רעדט דאָ נאַטירליך פון אַזעלכע, וועלכע מען קען צו שרייבען אַנשטאַנד.

יעדענפאַלס, ווייס דאס פרויענצימער מיט געפיהל, אַז זיא שטעהט העכער אַלס דער מאַן, וועלכער האט זיך גענומען ראס רעכט צו רעניערען, העררשען אונד פערזאָלמען. זיא פיהלט אין איהר טיעפסטער זעלע, אַז ניט נאָר וואס עס וואָלט פאַר איהר געפאַסט צו העררשען, זאָנדערן זיא וואָלט עס אויך געקענט טהון. מיט אונזערע מענער איז אָבער דער פאַל אַנדערש; זייער שטעלען דיא פרוי פיענ יעדרינער אַלס זיך זעלבסט.

וויא דיא זאך איז, אין דער ליעבע צו מיינע מיידלעך, האט מיין פרוי געלערענט, אַז זיא האט א רעכט צו שטעהען העכער אַלס איך. ווייל זיא איז געווען אמאל אזוי אונשולדיג וויא מיינע מיידלעך, אונד איז דאָן אויך געוואָרען א מיטער— א מיטער מיט פיעלע פערזאָנוואָרטליכקייטען. אָבער וואס מעהר זיא האט זיך אַרום געקוקט וואו זיא איז אין דער וועלט, אַלץ בעסער האט זיא אַרויס געזעהען, וויא ווייט מיר שטעהן איינער פון אַנאַנדער. דאס הייסט, צום פיערסטן יאהר נאך אונזער חתונה, איז זיא געווען פאַלשטענדיג איבערזייגט, אַז אונז ביידע פערבינדעט אַבסאָלוט קיין נייסטיגע זאך.

עס איז מערקווירדיג, אַז מיט נאָנץ פערמדע פערזאָנען, האט יעדער פון אונז בעזונדער, געקענט רעדען איבער נאָנץ פערניגפטיגע אונד נייסטיגע געגענשטענדע. צווישען אונז אליין אָבער, האט נאָר עקזיסטירט דער קערפערליכער גענוס, וועלכער האט אונז געקענט צוזאמען ברענגען. איך בין זיכער, אַז ווען ניט דיא תאווה, וואָלטען מיר געקענט זיין ברוגו חדשים־לאנג. אזוי אָבער, האבען מיר זיך באַלד איבערגעדי בעמען. דיא צייט נאַטירליך, האט נאך דיא פאַרבען פון אונזערע קערפערליכע בע ציהונגען, אויך געענדערט. מיר האבען שוין מעהר ניט בעזעסען יענע ערשטע שעהמעדיגע צוזאַמענקונפט, זאָנדערן, מיר זיינען געווען גראָב, געמיין אונד אונפער־שעהמט. אָבער דאס האט אויך דערווייל געפיהרט צו נאך שרעקליכערע פאַלגען אונטער אונז. דיא אונפערשעהמטהייט האט אונז געמאַכט אזוי גלייכגילטיג איינער צו אַנאַנדער, אונד מאַכטע מאַל אזוי זאט איינער פון אַנאַנדער, אַז מיר האבען זיך געאַסט אונד פעראַכטעט, וויא א הונד מיט א קאַטץ. איך פלעג אין איהר זעהען

דיא גרעסטע פעהלער, דאסזעלבע זיא אין מיר, אונד דאס האט געפיהרט צו בעניידיגונג, קריענערייא אונד אבשיליכע קללות.

אום מיך צו פערנעסען, אום מיך צו צערשטרייען, האב איך געטרונקען, גע שפיעלט קארטען, גענאנגען אויף דער יאגד, געהוליעט אונד געלומפט. איך האב געמיינט, אז איך בין דער איינציגער אונגליקליכסטער מענטש אין דער וועלט, אונד נאך ניט געוואוסט, דאס וועניגסטענס 99 פראצענט דער מענשהייט, לעבען גראדע אזוי אונגליקליך וויא איך, אונד כמעט בייא יעדען אין הויז, איז אזא גיהנום.

18.

ביז דאמאלס האבען מיר נאך געלעבט אויף מיין נוט, אונד דאן האב איך מיך מייב געווען אונד זיך אריין געצויגען אין שטארט. איך ווייס ניט אויב איך האב דערבייא געהאט עפעס איין אבזיכט, אָבער אזוי איז עס געווען. מיר זייגען געד וואָרען שטארטס-לייט.

מיט דעם שטערמישען לעבען, איז אויך געקומען דער שטערמישער לוקסוס. בעלער, אונטערהעלטע, טהעאטער, מוזיק, וויין אונד מאָדעס. דאן האט אָנגעהויבען מיין ווייב צו קריינקען — וואַהרשיינליך אויך נאכצוקומען דער מאָדע. דיא דאָק טוירים האבען געזאגט, אז זיא טאָר קיין קינדער ניט האבען, אונד זייא האבען איהר גענטעבען מיטלען דאָפיר. איך האב אנפאנגס פראָטעסטירט, אָבער ענדליך האב איך נאכגעגעבען. עס איז געווען דיא איינציגע צייט דאמאלס, וואס איך האב אביסעל ריכטיג געדענקט. מיר איז פאָרגעקומען, אז ניט האבען קיין קינדער, גיבט מיר קיין רעכט צו לעבען, ווייל מיין נאנצע עקזיסטענץ זאָל דאָך זיין וועגען קיום העולם. אָבער איך האב מיך דאמאלס ניט צופיעל געפלאַגט מיט אזעלכע רעיונות, אונד איך בין באַלד געווען צופריעדען צו בעטרייבען מיין בעסטיאליטעט אָהן א שום אנדערע אורזאכע, אויסער צו ערפיללען מיין תאוה.

אזוי זייגען פאָראיבער צווייא יאהר, אין א לעבען פון רעש, דומהייט אונד גאר ניט. דאס מיטעל פון דיא דאָקטוירים האט באַלד געווירקט. אויסער דעם וואס זיא האט קיין קינדער ניט געהאט, האט זיא אָנגעפאנגען פעטער צו ווערען, אונד האט געקריעגען זעהר א שעהגעס געזיכט. זיא איז דאמאלס געווען אונגעפעהר 30 יאָהר אַלט, אונד אין איהר געזיכט אונד קערפער, האט זיך געזעהען עפעס אויפ רעגענדעס, גענוסדיוכענדעס אונד אויפפאָרדערונג. בעסער געזאגט, זיא האט אויס געזעהן וויא א גוט געהאָדעוועטעס יונגעס פערד, וואס איז א לאנגע צייט געשטאנען אָהן א צוים. 99 פראָצענט פון אונזערע פרויען האבען איך ניט קיין צוים.

19.

יא, מיין פריד איז געוואָרען פעט, געזונד אונד שעהן. אין דערעלבער צייט, האט עס אויסגעזעהען, אז זיא האט פלוצלינג ערוואכט וויא פון א לאנגיעהריגען חלום, אויפגעמאכט דיא אויגען אונד ערבליקט אַרום זיך א וועלט וואו מען דאַרף לעבען, געניעסען אונד האבען פערנניגען.

„איין מינוט, איין אויגענבליק פערלירען, איז א שאַדע.“ האט זיא זיך געטראַכט. „ניט אימער איז מען יונג אונד שעהן, אונד וואס מען פערזאמט יעסצט קעהרט שוין מעהר קיינמאל ניט צוריק.“

יא, לעבען אונד האבען פערנניגען האט זיך איהר געוואָלט. זיא האט אויפגעדערט צו זיין דאס ווערקצייג פון דער נאַטור צו פּרענגען קינדער אויף דער ווערט אונד איהר אייגענע נאַטור האט זיך אויף געוועקסעלט. ניט מוטער, ניט נאַטירליכע פרוי, זאָנדרען א מענש צום געניעסען אַלעס פלוז צום פערנניגען אליין, אונד זיך ניט לאָזען שטערען פון דעם, צו וואס מיר זיינען בעשאַפּען געוואָרען.

זיא האט זיך אָנגעפאַנגען אַרום צו קוקען אונד פלוצלינג ערבליקט, אז זיא האט זעהר פּיעלעס פּערזאמט אונד זיא האט בעשלאָסען דאס אַלעס צוריק צו טריענען, ווען מעגליך. זיא האט, צום ביישפּיעל, איינגעזעהן, אז זיא האט ניט געקאָען דיעזע ליעבע פון וועלכער זיא האט געטראַכט אונד געטרוימט אַלס טראַכען.

אונטער זאָלכע אומשטענדען האט זיא אָכער ניט פּראָפּירט דיעזע לעבע בייא מיר צו געפינען. איך בין איהר ענטוועדער נאמס געוואָרען, אָדער זיא האט א געזעהען, אז איך בעזימץ ניט דאס וואס זיא וויל אונד פּערלאַנגט. דערפאַר, פלעג איך זיא זעהען רעדען צו אנדערע מענער, האלב אין שפּאַס אונד האלב אין ערנסט, אזעלכע ווערטער, וועלכע האבען, דורך רעכט, צו מיר בעלאַנגט. איך האב געקענען אין איהרע בליקען פייער, פלאַס אונד אויפּרענגונג צו אַנדערע.

דיא קינדער האבען זיא מעהר נאר ניט אינטערעסירט, אונד עס האט אויסגעזעהען, אז זיא האט געפאַסט דעם ענטשלוס, אז זיא דאַרף ניט לעבען פיר דיא קינדער, זאָנדרען פיר זיך אליין, וועלכעס איז דאס וויכטיגסטע. אָט דאס איז געווען דער אנפאַנג פון דעם גאַנצען אונגליק.

דאן איז ערשיענען יענער „מענש“!

(בייא דיעזע ווערטער האט ער געברומט וויא איין אויפּערענטע חיה, אונד פון זיין ברוסט האט זיך אַרויס געריסען א זיפּץ, וויא פון א שטערבענדען.) (עס

האט אויסגעזעהען, אז עס שמערצט איהם זעהר צו עראינערן יענעם, מענשען, אָבער זיין ערצעהלונג האט איהם געצוואונגען דערצו. דאן האט ער פֿאַרטנע-
(עמצט):

נאך מיינער אַנויכט איז ער געווען איינער פון דיא ניעדרינסטע ברואים. איך זאג עס ניט נאָר דערפֿאַר ווייל ער האט מיך רואינירט, זאָנדערן, איך בין איבער צייגט, אז דאס איז ער ווירקליך געווען, אפילו, ווען ער וואָלט מיך ניט בעריהרט. דערמיט וואס ער האט מיך בעריהרט וויעדער, איז ער וועניגער שולדיג אַלס מיין לייכטזיניגע פרוי.

ער איז געווען אַ מוזיקער. ניין, ער האט געשפיעלט פיעדעל, פון מוזיק אליין איז ער ניט געווען קיין גרויסער מייסטער. זיין פאטער איז געווען אַ נומס־בעזיצער פון אונזער נאָכבאַרשאפט. ער האט פערקוירטן זיין פערמעגען אונד זיינע זיהן האבען זיך אַרום געוואַלגערט. זיין אינגסטער זוהן איז געקומען צו זיינער אַ קרובה נאך פֿאַרזי, אונד אַזוי וויא ער האט געהאט חשק צו מוזיק, האט ער זאָרט בעזוכט אַ קאָנסערוואַטאָריום, אונד איז פֿון דאָרטען אַרויס אַלס פיעדלער אונד אָנגעפאָנגען צו געבען קאָנצערטען.

איך ווייס ניט גענוי וויא אַזוי ער האט געלעבט אין פֿאַרזי. אַזוי פיעל איז מיר בעקאַנט, אז ער איז אין יענעם יאהר געקומען נאך מאַסקווא אונד איז בייא מיר ערשיענען. ער האט געהאט רונדע פייכטע אָדער גלענצענדע אויגען, אימער אַ שמייעלע אויף זיינע ליפֿען. זיינע וואַנצעס זיינען געווען גאַנץ פעסט אויסגעצויגען אונד זיינע האאר געקעמט נאך דער לעמטער מאָדע. זיין געזיכט איז געווען אָהן געשמאַק, אָבער שעהן אויף אַזאַ אַרט, וואס זאָל מאַכען איין איינדרוק אויף פרויען. ער איז געווען שוואַך, אָבער ניט מיאוס געבויט. זיך בענומען אַנשטענדיג אין גע-זעלשאַפט, אָבער אימער מיט צו פיעך פרייהייט. זיין קליידונג, האַלטונג אונד ער-שייגען, זיינען אַלע געווען אום נאָר פֿאַרצושטעלען דעם פֿאַריזער קאָואַליער.

דאס איז געווען דער מאַן, וועלכער האט מיט זיין מוזיק אלעס פֿעראורזאכט. דאס געריכטיגהייט האט פֿערשטאַנען, אַז אייפֿערזוכט איז געווען דיא אורזאַכע; אָבער דאס איז ניט געווען אין גאַנצען ריכטיג. אונד דיא ריכטער האבען גע-פֿסקֿענט, אַז איך, דער בעטרֿאַגענער מאַן, האב דערפֿאַר געהאַנעט מיין פרוי, ווייל איך האב פֿלויז געוואָלט פֿערטהיידענען מיין אָנגעגריפֿענע עהרע (אַזוי רופֿען זייא עס 1) אונד דערפֿאַר האט מען מיך בעפֿרייעט. איך האב מיר ניט דיא מיח געגעבען אַלעס צו דערצעהלען פֿאַר דעם געריכט. אָבער דאָרט האט מען זיך עס געזי טרעלערט. דאס וואס זיא האט אַבער צו טהאן געטאט מיט דעם מוזיקער.

האט אבסאָלוט קיינע בעדייטונג. דאס האט אויך נעמענט זיך אויף אירגענד איין ארט. ריעזע בעציהונגען האבען מיך ניט נוגע געווען אונד אויך ניט זיין. דער וואַהרער גרונד פון דעם גאַנצען אונגליק, איז נאר געלענען אויף איין אַנדערן פלאַטץ.

אַלסדינג איז געשעהען דערפאַר, ווייל ער איז ערשיענען גראַדע צו יענער צייט אונטער אונז ביידע, ווען מיר האבען זיך שרעקליך געהאַסט אונד א קרויזס האט בעדאַרפט איינטרעטען אין אונזער לעבען.

אונזערע צאַנקערייען זיינען דאמאלס געווען העפטיגער וויא אימער, אונד שמוציגער דערפאַר, ווייל זיין האבען געהאט איין אָפטערע אבוועקסלונג דורך אונזער טהיערישער ליידענשאַפט. איך בין זיכער, דאס ווען ניט דיא אייפערזוכט וואָלט גראַדע דאמאלס ערשיענען, וואָלט איך געפונען עפעס איין אַנדערע אורזאַכע וויא אזוי אויסצודריקען מיין האַס.

עס איז יענע צייט אין איין אונגעווענהליכעס פאַמיליען־לעבען, וואס א מאַן געהט זוכען צו דערטרינקען זיין ערביטערונג אין שיכרות, אויסגעלאַסענהייט, פער־ראַרבענהייט, אָדער נאָר זעלבסטמאָרד. איך האב געהאַלטען מעהרערע מאָל דער־בייא מיר צו געהמען מיין לעבען, אונד מיין פרוי האט זיך געוואָלט פער־ניפטען.

20.

אום איהר זאָלט האבטן א בעגריף וויא אזוי אַזעלכע סצענען פון פערצווייסיג לונג האבען געקענט ענטשטעהען, וועל איך פאַר אייך אָבשילדערן א ביי־שפיעל.

מיר זיינען געזעסען אין הויז, יעדער פערטיעפט אין אייגענע געדאַנקען, אונד ניט אין זינען האבענדיג דעם צווייטען. פלוצלינג האט זיא אָדער איך עפעס געזאגט. איבער דיא קינדער, איבער דעם הויז, אָדער איבער אירגענד א זאַך. ווען איינער האט געזאגט „יא,“ האט דער אַנדערער געמוזט ענטפערן „ניין.“ ניט דערפאַר ווייל עס איז יא אזוי געווען אָדער ניט, זאָנדערן גלאַט, ווייל יעדער פון אינו האט גע־שפראַכען מיט שטעך־ווערטלעך, אונד דער אַנדערער האט אימער געמוזט זיך ראַגענען.

„דוא פערשטעהסט ניט,“ פלעג איך אָנפאַנגען.

„מעהר פון דיר,“ איז געווען איהר ענטפער.

„קענסט דיר נאָר פרעגן.“

„איך ווייס, אז דאס שטעכט דיך.“

„עס שטעכט מיך ניט.“

„עס שטעכט דיך יא.“

„דאן בין איך א לינגער.“

„דוא ביסט אלסדינג.“

בייא אזא אויפטריט האבען מיר געזוכט זיך צו טרעפען מיט דיא מיאוס'ע ווערטער, אונד איינער זאל דעם צווייטען אָנרײַערן דאָרט וואו עס שמערצט אמר מייסטען. דאן פלעג איך אויסשרייען:

„שווייג!“

דערבייא פלעגט זיא זיך אויפהויבען אונד וועלען אַרײַס לײַפּען אין קינדער-זימער. איך האב זיא צוריק געהאַלטען, אום איך זאל קענען אויסרעדען אַלעס וואס איך האב איהר געוואָלט זאגען.

זיא האַלטענדיג בייא דער האַנד, האט זיא אָנגעהויבען צו שרייען:

„קינדער! אייער פאטער שלאגט מיך!“

„זאג ניט קיין ליגען!“ האב איך געענטפערט, אונד זיא, אָהנע זיך צו בע-זימערן, האט ווייטער געזאגט אום מיך נאך מעהר צו קריינקען:

„עס איז דאָך ניט דאס ערשטע מאל וואס דוא לענסט אויף מיר דיינע גראָבע

הענד!“

„שפיעל ניט קיין קאָמעדיע!“ האב איך געענטפערט.

„בייא דיר איז אַלעס קאָמעדיע,“ האט זיא געזאגט, „וואס מען טהוט פער שטעלט מען זיך. הלואי זאל איך פון דיר פטור ווערען! פלאטצען זאָלסטו!“

איך קען מיך עראינערן, וויא איך האב מיך דערשראָקען פאַר דיעזע ווערטער. מיין קערפער איז פולל געוואָרען מיט איין איבערנאַטירליכען צאָרן, איך האב גאָר ניט געוואוסט וואו איך בין אין דער וועלט, אונד זיא איז דערבייא פערשוואונדען געוואָרען.

נאך אזא סצענע בין איך אריין אין מיין שטודיר-זימער, מיך אַוועק געזעמלט זיכען. דאן האב איך געהערט וויא זיא מאַכט זיך רייזע־פערטיג. איך בין אויפגע-
שטריקען.

„וואוהין געהסטו?“ האב איך געפּרעגט.

„יא האט געשוויענען.“

„איז נישט צום שפיעל!“ האב איך מיך געטראַכט, אונד בין אריין צוריק

אין מיין צימער וואו איך האב גערויכט אונד גערויכט איין ציגארעטע נאך דער אנדערער.

טויזענדער פערשיעדענע געדאנקען אונד פלענער האבען דורך נעשטאסען אין מיין געהירן, ביז איך בין געקומען דערצו מיך פון איהר צו בעפרייען אונד חתונה האבען מיט איין אנדערער, א שעהנע אונד א רהיגע. וויא אזוי זיך פון איהר צו בעפרייען, האב איך געזעהען צווייא וועגען: דעם ערשטען דורך דעם טויט, אונד דעם צווייטען דורך א גט. אבער דיא געדאנקען זיינען יעדעס מאָל פערמישט גע- וואָרען, אונד איך קען מיך עראינערן, אז איך האב ניט אימער געדענקט דאס, וואס איך האב געוואָלט. דאָן האב איך ווייטער גערויכט.

אָבער דאס לעבען אין הויז געהט דערווייל פאָרווערטס. דיא גאָוערנאנטע ערשיינט אונד פרעגט אויף פראנצויזיש:

״וואו איז דיא מאַראָס?״ דער דיענער פרעגט אויב מען זאָל אויפגעבען טהעע. איך געה אריין אין עסס צימער, זעטן מיך אוועק, אונד לויז, אונזער עלטערעס מיידעלע, בליקט צו מיר ערשראָקען אונד מיט א פראגע אויף איהרע ליפעלעך. מיין פרוי איז אלץ ניטאָ. דער גאָנצער אבענד געהט אוועק אונד זיא איז ניט צוריק געקומען.

צווייא פערשיעדענע געפיחלע וועקסלען זיך אין מיר: האָס, ווייל זיא קוועלט מיך אונד דיא קינדער דורך איהר אפגעזעההייט, אונד מורא, ווייל, לויט וויא איך קען איהר אויפגעגענטען כאַראַקטער, פיעללייכט וועט זיא זיך גאר געהמען דאס לעבען

אָבער וואו זאָל מען זיא זוכען אזוי שפעט בייא גאָכט? בייא איהר שוועס טער? אונד ווען זיא איז דאָרט ניטאָ? עס וועט דאָך אויסזעהען זעהר דום נאך איהר צו פרעגען. עס ווערט 11, 12 אונד 1 אוהר. איך פרוביר אפילו ניט צו שלאָפען. איך וויל שרייבען, לעזען, אָבער דיא אויפגעגונג איז שטארקער אונד איך קען גאר ניט טהן.

פאַרטאָג האָט דיא גאָטור געזעגט אונד איך האב איינגעדערמעלט. ווען איך האב ערוואכט, איז שוין געווען גרויסער טאָג, אָבער זיא איז נאך אלץ ניטאָ. אין הויז איז אימער דאסזעלבע, גאָר דיא קינדער בליקען צו מיר מיט א פאָרוואורף. איך ווער אונרוהיגער, א יפגעגענטער אונד צאָרן פיללעט אויס מיין זעלע. דאָן פער- גרעסערט זיך דער האָס איז א שרעקליכער ביטערקייט.

אונגעפער אום 11 אוהר פאַרמיטאג, איז ערשיענען איהר שוועסטער, אַלס א שליח. זיא תריכט אָן מיט דיא געוועהנליכע ווערטער:

דיא נעפינט זיך אין א שרעקליכען צישטאנד?

פאר וואס? עס האט דאך מיט איהר נאר ניט פאסירט.

דאן דערזעהל איך דער שוועסטער, אז מיין פרוי האט א שרעקליכען כא-ראקטער, אונד איך פערזיכער זיא, אז איך האב איהר נאר ניט געטהאן, אונד איך האב דערפאר אויך קיין אורזאכע, ווארום איך זאל זיא געהען איבערבעמען. איך הויב דאן אן צו רעדען פון ג'מ'ן זיך, אָבער דיא שווענערין וויל אזא געשפרעך ניט צו לאָזען, אונד דערבייא איז זיא אויך אַוועק געגאנגען.

עס איז אמת, איך האב דער שווענערין ערמלערט, אז איך וויל זיא ניט געהן איבערבעמען. אָבער וויא איז זיא אַרויס געגאנגען פון הויז אונד איך האב ערבליקט דיא ערשראָלענע געזיכטער פון מיינע קינדער, בין איך באלד פערטיג געווען צוריק צו ציהען מיין וואָרט: אָבער איך האב דאך איינמאל געזאגט, אונד אַלס עהרענמאן האב איך ניט געקענט ברעכען מיין וואָרט. דאן האב איך וויעדער געריכט. ווען מיר זיינען געגאנגען עסען מיטאג, האב איך געטרונקען שנאַפּס אונד וויין, דאן וויעדער שנאַפּס, ביז איך האב ענדליך עררייכט דעם פונקט וואס איך האב געזוכט: איך בין בערווישט געוואָרען אונד מעהר ניט געוואוסט וויא ניערדיג איך בין געזונקען אונד מיין לאַגע האט מיך שוין ניט געקענט ערגערן.

אום 3 אוהר נאכמיטאג איז מיין פרוי אהיים געקומען. ווען זיא האט מיך געגענענט, האט זיא געשוויגען. מיינענדיג, אז זיא איז שוין בערוהיגט, האב איך אָנגעפאָנגען איהר צו ערקלערען, אז ניט איך בין שולדיג, זאָנדרען זיא האט מיך אַרויס געפאָרדערט צום גאַנצען אויפרוהר.

דער ענטפער דאָרויף איז געווען, ניט וואס איך האב ערוואַרטעט. דיא מינענע אויף איהר געזיכט איז געוואָרען פול מיט האַסס אונד אַרום איהרע ליפען האט זיך אַבגעשפיעגעלט עפעס פּעראַכטענדעס, וואס האט דורכגעבויערט מיין הערץ.

„איך בין זיך ניט געקומען אויסטענה'ען,“ האט זיא געענטפערט, „איך וויל נאר מיטענהמען דיא קינדער, ווייל איך קען מיט דיר מעהר ניט לעבען.“

איך האב געוואָלט עפעס ענטפערן, נאָר איך האב ניט געקענט. „רעד ניט מעהר,“ האט זיא ווייטער געזאגט. „דיא וועסט עס בעדויערן.“ ענדליך האב איך איהר וויעדער געזאגט, אז איך האב פיינד דיא פּערשטעל-לונגען מיט דיא קאָמעדיען.

פּלוצלינג האט זיא אַרויסגעלאָזען א געשריא, עפעס געזאגט וואס איך האב ניט פּערשטאָנען אונד אריין געלאָפען אין איהר צימער. איך בין איהר נאכגעלאָפען. אָבער נאך אירער איך האב געקענט אַריבער דיא שוועל, האט זיך דיא מוהר שגעג

צונעמאכט, אונד דער שליעסעל פון אינוועניג האט צוגעשלאָסען. איך האב נד קלאפט אין דער טהיר, גערוען, אָבער איך האב קיין ענטפער געקריגען. מיין ערביטערונג איז געווען שוידערהאַפט, אונד אזוי בין איך אוועק פון דער טהיר.

מיט א האַלבע שטונדע שפעטער איז צו מיר אריין געלאָפּען ליוז, איהרע אויגעלעך פול מיט טרערען, אונד עפעס געזאגט וואס איך האב ניט באלד פער- שטאנען.

„וואס איז ליוז? וואס איז געשעהען?“

„מאמא הערט זיך נאר ניט!“

איך בין באלד אויפגעשטאנען אונד מיט איהר געזאגטען. איך האב מיט אלע מינע קרעפטען אויפגעריסען דיא טהיר אונד בין אריין אין צימער. איך בין גלייך צוגעגאנגען צום בעט.

זיא איז דאָרט געלענען. זיא, מיין פרוי, איז געלענען אין איהרע קליידער אונד שיד, אונד איז געווען בעזינגנס-לאָז. אויף'ן טיש איז געשטאנען א פלעשעלע מיט אפיוס. עס איז דאס מיטעל פון וועלכע אונזערע רייכע דאָמען ווייסען אזוי גוט, אום זיך צו וואַרפען אין א בעצויבערענדער אָהנמאכט.

איך בליק אויף ליוז'ן, אויף מיין קינד, אינד איהרע טרערען ריהרען זיך. איך בליק דאָן אויף דעם בלאַטען געזיכט פון מיין פרוי — אונד איך האב זיא אָנגעפאנגען צו דערמינטערן. דאָן האט זיא געוויינט אונד ענדליך האבען מיר זיך איבערגעבעטען. עס איז ניט גראַדע געווען אין גאַנצען איבערגעבעטען, ווייל זיא געפיהלע פון האָס אין אונזערע הערצער האבען זיך ניט געקענט ביימען. אבער פאַרלויפּיג האבען מיר גערעדט, זיך ניט אזוי אויסגעמיערען, אונד דאס אַלטע לעבען האט וויעדער אָנגעפאנגען. יא, דאס אַלטע לעבען פון בעטרוג, שווינדעל אונד ניעדערטרעכטיגקייט מיט דעם גאַנצען שמוץ נאך פיעלכייכט פערדאָ- פעלט...

אזעלכע קריענערייען אונד נאך אפשר ערגערע, זיינען פאַרגעקומען זעהר אָפט. איין מאל אין וואָך, איין מאל אין מאָנאט אונד אמאל אלע מאָנ. אין איין צייט האב איך שוין בעשלאָסען צו ענטלויפען, אָבער איך האב ניט געהאט גענוג מוטח דעם לעטצען שריט צו מאַכען.

אונטער אזעלכע צושטענדען איז יענער מענטש געקומען אין אונזער הויז. ער

איז געווען א געמיינער שופט — אָבער זיינען מיר דען בעסער?

דיעזער הערר איז געקומען נאך מאַסקווא, זיין נאמען איז געווען טרוכא-טשעווסקי. אין א פריה-מאָרגען איז ער ערשינענען אין מיין הויז. מיר האבען זיך אמאל אין דער יונגענד גערופען „דוא“ איינער דעם צווייטען, אונד ער האט פרובירט, אין אונזער געשפרעך דאמאלס צו דער צווייטער בעקאנטשאפט, מיר אמאל צו זאגען „דוא“ אונד אמא „איהר.“ דאס איז געווען אום צו עמאבלירען זיין אלטע בעקאנטשאפט אונד מיך אימער רופען „דוא.“ אָבער איך האב איהם אנגעשפראַכען מיט דעם וואָרט „איהר“, אונד אזוי איז עס געבליעבען.

ער איז מיר גאָר ניט געפעלען געוואָרען פון דער ערשטער מינוט אן, האב איך אין איהם דערקענט א מיאוס'ן לומפ, אונד דיא אייפערזוכט האט זיך נאלד אין מיר ערוועקט. פערנעסט ניט, אָ דאס איז געווען, נאך איידער ער האט געזעהן מיין פרוי.

אָבער עס איז געווען מערקווירדיג. א וואונדערבארע אונד געהיימיניספאָלע קראפט האט מיך געטריעבען דערצו איך זאָל איהם ניט דערווייטערן פון מיין הויז. אין געגענטהייל, איהם נאך מקרב צו זיין. איך האב גאנץ לייכט געקענט אויספיהרען, ער זאָל צו מיר מעהר ניט קומען. איך האב גאָר בעדארפט מיט איהם גאנץ קאלט רעדען אונד איהם ניט פאַרשטעלען מיין פרוי. אויף אזוי פיעל וואָלט ער שוין געדוים פערשטאַנען, אָ איך ווינש איהם ניט אַלס קיין גאַסט, אונד ער וואָלט געוויס מעהר ניט געקומען. אָבער ניין! איך האב אָנגעהויבען צו רעדען פון זיין פידעל־שפיעלען. ער האָט מיר אפילו געזאגט, אָ ער האט שוין אויפגעגעבען פידעל־שפיעלען, גאָר איך האב גראַדע געהערט, אָ ער האט מעהר וויא אימער געד שפיעלט.

ער האט זיך דערווייל עראינערט, אָ איך האב אויך אמאל געשפיעלט פידעל, אָבער איך האב געענטפערט, דאס איך האב שוין זייט יאהרען דעם פידעל אין דער האנד ניט גענומען, וועהרענד מיין פרוי אָבער, איז מוזיקאליש אונד שפיעלט ציעמליך גוט פיאנאָ.

אויב דאס איז אמת אָדער ניט, אָ בייא מענשען גיבט א פאָרגעפיהל פיר שפעטערע צוטערפונגען, וויל איך דאָריבער יעמאָל ניט רעדען. אזוי פיעל ווייס איך אָבער, אונד איך געדענק עס גאנץ גוט, אָ איך האב דאמאלס געשפירט, דאס עטוואס שוידערהאפטעס, פיעל שרעקליכערעס וויא איך האב נאך ביז דאמאלס בייגעוואָהנט, קומט איבער מיין הויז. יא, דאס אַלעס האב איך געשפירט וועט

ארויס קומען פון דער בעקאנטשאפט מיט ריעזען מענשען, אונד דאך האב איך ניט געקענט איהם בעהאנדלען אונפריינדליך.

איך האב איהם פאָרנעשטעלט מיין פרוי. עס איז קיין צווייפעל, אז זיא האט זיך דאריבער געפרייט. אנפאנגס, וואהרשיינליך, בלויז דערפאר, ווייל זיא וועט האבען זיא געלענענהייט, אז א פידער־שפיעלער זאָל בענלייטען; איהר פיאנא־מוזיק, ווערעס זיא האט זעהר געליעבט; זיא האט אמאל ספעציעל געדונגען דאפיר א פידער־שפיעלער פון טהעאטער. אָבער וויא זיא האט מיך אנגעקוקט, האט זיא באַלד דעראַטעהן מיין געפיהל. זיא האט אין מיר געלעזען א וועלט מיט אייפערזוכט.

מיט א זעלטענער קונסט פון בטהאלטען זיא געפיהלע, האט זיא באַלד פער ענדערט דעם פרייזליכען אויסדרוק פון איהר אייגענעם געזיכט, אונד זיא האט מיך וויעדער אָנגעפאנגען צו בעטרינגען אונד נארען. איך וויעדער, האב אויך אָנענהויבען צו שפיעלען זיא דאָלע פון א בעטרינגער, אונד איך האב געלאַכט פריינדליך, גראַדע וויא איך וואָלט געהאט זיא גרעסטע הנאה פון אלעמען.

טרוכאטשעווסקיס בליק האב איך גוט שטודירט. ער האט געבליקט אויף מיין פרוי, אונד זיא בעטראכט מיט דערזעלבער מיענע וויא יעדער אויסגעלאַסענער לומפ, בעוואונדערענדיג איהר ענטוויקעלטען בוים, איהרע ברייטע שולטער, איהר רונדעס אונד שעהנעם געזיכט, אונד איהרע גלענצענדע אויגען.

מיין פרוי האט זיך שטאַרק בעטהיט צו ערשיינען גלייכנילטיג, אָבער זיא האט ניט געקענט פיעל סעמפּען דאַנענען. דער תאוה־בליק פון דעם מוזיקער, האט זיא זיין דורכגעשטאַכען. איך האב גאַנץ גוט בעמערסט, דאס ווען זייערע בליקע האבען זיך בעגעגענט, האבען זייערע אויגען וויא אויפגעפלאַקערט.

מיר האבען גערעדט פון מוזיק, פון פארוי, פון אלעס אונד פון גאָר ניט, דאס הייסט, מיר האבען געפלידערט, ווייל יעדענס געדאַנקען זיינען געווען בעשעפטיגט מיט עפעס אנדערש; מיינע מיט אייפערזוכט; מיין פרוי'ס צו שטיקען מיין אייפער זיכטיגען צאָר, אונד טרוכאטשעווסקיס מיט מיין פרוי'ס קערפער.

דאן האט ער זיך אויפגעהויבען, אום אוועק צו געהען. ער האט גענומען דעם תום אין זיין האַנד אונד געשטאַנען מיט א שטייבעל אויף זיינע ליפען, וואַרטענדיג צו הערען ואס מיר וועלען זאגען.

איך קען מיך עראינערן אן יענעם אויגענבליק, ווייל איך האב דאמאָס גאַנץ גוט געקענט אויספיהרען. איהם סעהר ניט איינצולאָדען, אונד ער וואָלט שוין ניט געמוסט. אָבער איך האב פריהער געקוקט אויף מיין פרוי אונד דאן צו איהם.

„רענק ניט, אז איך בין איימערויכטיג,“ האט בעדייטעט מיין בליק צו מיין פרוי. דאן האב איך איהם איינגעלאדען, ער זאָל נאך קומען אין דעמזעלבען אבענד מיט זיין פידעל, אונד ער מיט מיין פרוי וועלען שפיעלען צוזאמען.

זיא האט מיך אָנגעסוקט פּערוואונדערט, דאן איז זיא עטוואס רויט געוואָרען אונד אויסגעזעהען מורא צו האבען פאר מיר. זיא האט בעהויפטעט, אז זיא שפיעלט ניט גוט גענוג. דאס האט מיך נאך מעהר אנגעטריעבען, איך זאָל איהם גראדע נאך אמאל ערוועקן ער זאָל קומען, כדי איך זאָל זעהען וואס עס טען זיין.

בליסענדיג צו איהם, בין איך פולל געוואָרען מיט האַסס. אלעס אין דעם מענשען האט אין מיר ארויס גערופען פּעראכטונג. זיין נאקען, זיין ווייסער האַל, איבער וועלכען עס זיינען אַריבער געהאַנגען קילישוואַרצע האאַר, זיין לייכטער אונד שפּרינגענדער נאַנט מיט וועלכען ער איז ארויס, האבען מיך אויפגערייצט וויא א טינער. איך האב מיר געמוזט אליין צו געבען, אז זיין געגענווארט פייניגט מיך, אונד איך האב צו מיר געמורמעלט :

„איך וועל עס אזוי איינריכטען, אז איך זאָל איהם ניט זעהען ווען ער וועט דאָ זיין.“

„איז דאס מעגליך, אז איך האב מורא פאר איהם?“ האב איך מיך אליין געפרעגט. „ניין, איך האב פאר איהם קיין מורא ניט, דאס וואָלט געווען צו ניערדיג פון מיין זייט ; איך וואָלט מיך אליין בעדאַרפט פּעראכטען.“

מיט אַזעלכע ווערטער אונד געדאַנקען האב איך מיך געטרייסט, אונד איהם בעגלייטענדיג אין קאַררידאָר, האב איך איהם נאך אמאל איינגעלאדען צו קומען אבענד מיט דעם פידעל. איך ווייס, אז מיין פרוי האט געהערט מיין שטימע. ער האט מיר פּערשפּראַכען צו קומען, אונד איז אַוועק.

אַבענד איז ער ערשינען מיט דער וויאָלין. אָבער אַלעס איז ניט צוגעגאַנגען נאָט. ער האט ניט געבראַכט דיעזע נאָטען וואס זייא האבען בעדאַרפט, אונד דיא נאָטען וואס ער האט געהאַט, האט מיין פרוי ניט געקענט שפיעלען, אָהנע פריהער איכונג צו מאַכען.

איך האב זעהר ליעב געהאַט מוזיק. איך האב אַזאָ געגעבען איין עצה וואס פאר א נאָטען זייא זאָלען אויסקלייבען אונד שפיעלען. זייא האבען געשפיעקט עטליכע ליטער אָהן ווערטער.

דאן א סאָנאַטע פון מאַצאַרט.

ער האט געשפיעלט אויסגעצייכענט. דער טאָן פון דער וויאָלין איז געווען טרעפטיג, אָבער דאָך זיס אונד צערטליך.

קין שותרע זאכען איך שפיעלען זיינען איהם ניט געווען בעקאנט. ער האט אלעס געקענט שפיעלען. איך האב אפט געשטרירט זיין געזיכט, אונד וויא ער האט אנגעפאנגען צו שפיעלען, איז דאס געוואָרען ערנסט אונד זעהר סימפאטיש. עס איז קיין צווייפל, אז ער איז געשטאנען פיעל העכער אין דער מוזיק אלס מיין פרוי. ער האט איהר געהערעט מאל אויסגעהאלפען, געראטהען, אונד דאָך, אויף א העפליכער ארט, געלויבט איהר שפיעלען. מיין פרוי וויעדער האט אויסגעזעהן, זיך צו אינטערעסירען נאָר מיט דער מוזיק, אונד איז דערבייא געווען גאנץ נאטירליך לעבענסווירדיג.

איך האב דעם גאנצען אבענד געשפיעלט קאמערדיע, איך האב מיך פערשטעלט ניט נאָר פאַר זייא, זאָנדערן אויף פאַר מיר אליין. איך האב אנגענומען א מיענע, גראדט וויא אלעס וואס געהט פאַר, אינטערעסירט מיך אויסעראָרענטליך. אין אמת'ן אָבער, האט דיא אייפערזוכט געהערעט מאל אָנעכאפט מיין הערץ, וויא מיט אייזערנע צוואנגען, אונד פון איין אנגריף צום צווייטען, האט דער שמערץ ניט נאכגעלאזען.

פון דער ערשטער מינוט אָן, וואס ער האט זיך בעגעגענט מיט מיין פרוי, האב איך גאנץ גוט בעמערקט, אז ער האט אין איהר געזעהן א פרויענליכער מיט וועלכער עס וואָלט נאָר ניט שלעכט געווען זיך גוט בעקאנט צו מאַכען, אונד דאבייא אויסניטצען עפעס א געלענעהייט.

וויא אזוי איך האב דאס דערראטהען, קען איך נאָר זאגן, אז עס שטאמט דערפון, וואס איך אליין בין אויך אמאל אזוי געווען, אונד איך האב פערשטאנען צו געבען דעמולטען אורטהייל איבער אנדערע. וואָלט איך געווען פון אימער אין אנטשענדיגער אונד אונבעפלעקטער מענש אין דיעזער בעציהונג, בין איך זיכער, אז איך וואָלט נאר ניט געהאט אזעלכע געדאנקען. אָבער איך האב בעטראכט דיא פרוי וויא מיטמענס מענער מהיין עס, דערפאַר האב איך איהם פערשטאנען אונד מיך געקוועלט.

עס האט מיך איבערהויפט נאך געהער געערנערט דאריבער, ווייל איך האב געוואוסט, אז מיין פרוי האט מיך, אין גרונד גענומען, געהאסט, אונד דיעזעס גע- פיהל איז נאָר אונטערבראַכען געוואָרען דורך אונזערע קערפערליכע תאוות. דיעזער מענש האט וויעדער געוואוסט, אז ער קען מיין פרוי ניט נאָר פאַנגען, זאָנדערן אויך בעזיענען אונד בעהעררשען. ער האט גאנץ גוט פערשטאנען וואס פאַר איין איינפלוס זיין שעהנער קערפער קען מאַכען, אונד ער האט בעגריפען, אז דורך דעם שפיעלען צוזאמען אונד דורך דעם איינפלוס פון זיין זיסער וויאַנדיג-מאָד, מוז

עד וירקליך איבערהויפט אויף מיין פרוי, וועלכע איז געווען פון איין אויפגענוערער
נאמור.

יא, אונד איך האב דאס אויך געוואוסט. איהר קענט זיך מערקען מייע
שרעקליכע ליידען.

איך האב אונגעהייער געליטען פון דער אייפערזוכט. אבער א נעהיימיספאלע
מאכט, געגען מיין ווילען, האט מיך געטרעבען דערצו איך זאל שווייגען. איך בין
צו איהם ניט נאָר געווען העפליך, זאָנרערן אויך פריינדליך.

אויב איך האב עס געטהאן צוליעב מיין פרוי אום איהר צו צייגען, אז איך
בין ניט אייפערזוכטיג, אָדער צוליעב מיר אליין, כדי מיך אָבצונארען, ווייס איך
יעצט ניט גענוי. דאס איז בייא מיר פעסט געשטעלט, אז איך בין ניט אימשטאנדע
געווען איהם ארויס צו צייגען וויא ווייט איך האָס אונד פערזאכטע איהם. ווען איך
וואָלט איהם ווירקליך געקענט ארויס צייגען מייע געפיהלע, דאָן האב איך איהם
בעדארפט דורכבויערן מיט מיין קינושאַל.

ווען מיר זיינען גענאָנגען צו טיש, האב איך איהם נאך אריין דערלאָנגט וויין,
געשפּראַכען זעהר בענייסטערט פון זיין שפּיעלען, מיך מיט איהם אונטערהאלטען
אונד זעהר געלאַכט פון זיינעם א ווייטן, אונד דאָן האב איך איהם איינגעלאָרען.
ער זאָל קומען נעכסטען זונטאָג צו מיטאָג אונד עפעס שפּיעלען. איך האב איהם
געזאָגט, אז איך וועל נאך איינלאָרען אייניגע בעקאָנטע, זייא זאָלען קומען אונד
איהם הערען שפּיעלען.

מיט א פאָר טעג שפּעטער, בשעת איך בין אהיים געקומען מיט
מייעם א בעקאָנטע, איז מיר פּרוצלינג שטאַרק שווער געוואָרען אויפֿין
האַרצען. איך האב עס מיר אליין ניט געקענט ערקלערען פון וואָגען עס קומט. אלס
איך בין דורף גענאָנגען דעם קאַרידאָר, האב איך מיך אן עטוואָס דערמאָהנט. ווען
איך בין אריין אין מיין צימער, האב איך מיך ניט געקענט צוריק האַלטען, אונד זיך
ענטשולדיגענדיג בייא מיין פריינד, בין איך ארויס גענאָנגען נאכצוהען, אויב מיין
פערדאכט איז ריכטיג.

יא, איך האב קיין טעות ניט געהאט. זיין אויבערראַק איז דאָרט געהאַנגען,
דאס בלוט איז אין מיר באַלד אויפגעקאָכט געוואָרען.

וואס טהוב ער דאָ ? ווער האט איהם גערופען? קומט ער שוין אליין, אָן
מיין איינלאָדונג ?

אלע דינע פּראָגען האבען געפונען פּערשיעדנע אַנטוואָרטען איז מייע גע

דאָס

איך בין אריין אין פראגמ-צימער, דאָרט האב איך געטראָפֿען מיין ליזאַן ויטצענדיג איבער א בוך. דאס קינדער-מערכען האט זיך געשפּיעלס מיט דיא קלענערע קינדער. פון דעם זאלאָן זיינען געקומען מוזיק-מענער פון דער פּיאנאָ

דאָן האב איך געהערט זיין שטימע. מיין פרוי האט געענטפערט, אונד ער האט וויעדער געזאגט גאנץ דיימליך:

„אַבער, ניין, ניין!“ אונד נאך עפעס. עס האט אויסגעזעהען, אז ער האט געוואָלט אַריבער שרייען איהרע פּיאנאָ-מענער.

גאָט אין הימעל! עס איז געווען א שרעקליכער מאַרטער. ווילד, שטירמיש אונד בריווענד האט אין מיר געקאַכט דאס אויפגעגענטע בלוט. נאך ביז צום היינטיגען טאג שרעק איך מיך פאַר יענע געדאַנקען.

מיין הערץ איז פּלוצלינג געבליעבען שמעהן; זיך צוזאַמענגעפרעסט, אונד דאָן וויעדער אָנגעפאַנגען צו קלאַפּען וויא מיט א האַמער.

דאס שטאַרקסטע געפיהל, וואס בעגלייטעט אימער א מענשען נאך א פּירכ-מערליכען צאָרן, איז געווען מיטלייד מיט מיר זעלבסט.

איך האב געוואָלט וויינען.

„זיא בעליידיגט מיך,“ האב איך געמורמעלט, „פאַר מיינע קינדער אונד פאַר מיין דיענערשאפט.“

איך האב געוואָלט געהען, נאָר איך האב ניט געקענט. איך האב אליין ניט געוואוסט וואס אָנצופאַנגען. דאס קינדער-מערכען האט מיך אָנגעקוקט מיט א בליס, גלייך וויא זיא וואָלט מיך פערשטאנען.

„יא, איך מוז אריין געהען,“ האב איך מיר געטראַכט. אונד דערבייא האב איך געעפענט דיא טיהר, אָהנע צו וויסען וואס איך טהו.

ער איז געזעסען געבען פּיאנאָ, מיט זיינע קאַנגע אונד ווייסע פּינגער אויף דיא קלאַפּערס, אונד עס האט אויסגעזעהען, אז ער האט זיך נאָר וואס דאָרט אַוועק געזעצט, אום צו צייגען מיין פרוי דיא טענער. זיא איז געשטאַנען געבען איהם מיט א געעפענטעס גאָטעך-בוך. זיא האט מיך בעמערקט, אָדער, וואָהר שיינליך פריהער געזעהען קומען, אונד זיא האט מיך אָנגעקוקט מיט איהרע גרויסע אויגען. אויב זיא האט זיך דערשראַקען אונד אזוי קונסטפאַל צוריק געהאלטען דיא שרעק, אָדער מיין אונגעהאַרטעטעם ערשיינען האט איבער איהר קיין איינדרוק גע-מאַכט, קען איך יעצט נעני ניט וויסען. איך האב געזעהען, אז זיא איז רויט געגאַרען, אָבער ניט באלד, זאָנדערן ערשט שפעטער.

וויא דאס פרייט מיך טאקי, וואס דא ביסט נעקומען, האט זיא געזאגט מיט איין אונפערשעהמטער מיענע, פערשטעהענדיג נאנץ גוט דעם אונרוהיגען אויס- דרוק אויף מיין געזיכט. „מיר האבען בעשלאָסען עפעס אנדערש צו שפיעלען, ניט דאס וואס מיר האבען געשפיעלט לעטצטען זונטאג.“

דאס וואָרט „מיר“, מיינענדיג זיך אונד איהם, האט מיך געשטאָכען וויא מיט מעסערס. זיין זיינען שוין אזאָ געווען א פאאר מחותנים, וועלכעס איך האב ניט געוואָלט דערלאָזען.

איך האב וויעדער אנגעפאנגען מיך צו פערשטעללען, אונד איהם בענריסט.

וואס דען האב איך געקענט טהון? עס איז דאָך אזוי דיא מאָדע!

וואס איך האב געפיהלט, האב איך ניט בעדאָרפט אַרויס צייגען, ווייל איך האב דאָך קיין אורזאכע געהאט. דאָן, פערשטעהט איהר, האב איך אלץ געוואָלט ווייזען, אז איך בין ניט אייפערזיכטיג, אָבוואָהל דיא אייפערזוכט האט געריסען שטיקער פון מיין האַרץ.

ער האט זיך באַלד אויפגעהויבען, מיר געגעבען דיא האנד, אונד האט אָנגעפאנגען מיר צו ערקלערען דיא מוזיק-שטיק וואס ער האט געבראכט. ער האט דערבייא געשמייכעלט, אונד איך בין זיכער, אז מיינע ערפאָהרענע אויגען האבען אין זיין שמייכעלע ענטדעקט שפאָט. אַלס ענטשולדיגונג פון זיין ערשיינען, האט עס געהייסען, אז ער איז נעקומען בלוז צוליעב דעם, אום זיין זאָלען קענען זיך איינפערשטעהען אין דער מוזיק וואס זיין זאָלען שפיעלען נעכסטען זונטאג, אונד אזוי האט ער געבליקט צו מיין פרוי, אונד זיא האט צוגעשטימט מיט א בליק.

דאכט זיך אַלעס איז געווען אזוי נאָטירליך אונד איינפאָך, אז איך האב אבסאָלוט קיין אורזאכע געהאט מיך אויפצורענען. אָבער דאָך בין איך געווען אין מיר איבערצייגט, אז זיין זאנען ביידע ליגען, אונד זיין האבען זיך פּעראייניגט אום מיך צו בעטריגען אונד נאָרען.

דיא מענער פון אונזער גראד, זיינען אַלע אייפערזיכטיג. זיין האבען מוזיענדער אורזאכען, אָדער זיין זוכען מוזיענדער אורזאכען, אום אייפערזיכטיג צו זיין. דער אַנגריף פון אייפערזוכט, איז עפעס וויא א שום דורד'ן קערפער אונד האַרץ, בלוז מיט דער אויסנאָהמע פון דעם שמערץ. דאס רייסט, אמאל מהוט עס מעהר וועה, אינד אמאל וועניגער. דער שמערצליכסטער אַנגריף פון אייפערזוכט אויף דעם מאַן איז, ווען ער זעהט זיין פרוי מיט דעם מאַן אויף וועלכען ער איז אייפערזיכטיג, אין אַזא צוזאמגענוממענע, נאָו זיין מחטו זיך בעריירען. איך רעבען אומער דעם

דיא בעריהרונג אויף בעללער. דיא בעריהרונג פון דעם ארצט (אין נאמען דער קונסט 1) אונד דיא בעריהרונג בייא דער מוזיק.

אין אזעלכע פעלע סעו מען דאָך פערשטעהן, אז עס איז אונמעגליך זיך אויס צומיידען. אין 99 פעללע קען אויך דיא בעריהרונג קיין אונאנשטמענדיגע בעדייטונג האבען. אָבער שכל אונד לאַגיק פערשווינדען בייא איין אייפערזיכטיגען מאן. אזא צוזאמענקונפט בויערט איהם דורך וויא מיט גיפטיגע פיילען.

פון דער אנדערער זייט וויעדער, איז דיעזע אייפערזוכט נאָך גוט בעגרינדעט. אין מייסטען פעלע, וואו עס האט געפיהרט, אז א מאן אָדער א פרוי זאָל ברעכען דיא הייראטהיסטריהייט, איז דאס נאָר געווען דורך מוזיק.

דיא מוזיק 1 דיעזע זיסע געטמין וואס פיללט אויס אונזער זעלע מיט היט לישעס פערנניגען, ווערט אויך אריין געשכעפט אלס א ווערקצייג פיר אונזערע תאוות. עס ווערען פערפאסט אונד געשפיעלט אויפגענענדע טענער, איינדרוינגענדע, אויפריהישע אונד בלוט אויפקאכענדע סאָנאטען, ביז מיר פערגעסען אין דער רייני הייט אונד געבען זיך איבער דעם שמוץ.

אָבער זיך צוריק קעהרענדיג צו מיין בעגענונג, האט עס אויסגעזעהען, אז זייא זיינען זעהר אונרוהיג געוואָרען. דאס איז געווען דערפאר, ווייל איך בין א היבשע צייט געשטאנען וויא א גולם אונד גאר ניט געוואוסט, אָדער גאר ניט געקענט רעדען. איך בין געווען גראדע וויא איין איבערגעקעהרטע פלאַש, וועלכע, דערפאר וואס זיא איז צו פול, קען פון איהר גאר ניט ארויס רינען. איך האב איהם געוואָלט זידלען, בעליידיגען, ארויס ווארפען אונד שלאָגען, אָבער איך האב גאר ניט געקענט טהן; אין גענעטהייל, דיא עטיקעטע — דיעזע אונפערשעהמטע פראַסטימוטקע 1 — איז ערשינען פאר מיינע געדאַנקען, אונד מיר געמאכט פאָרווירפע דערפאר וואס איך האב זייא געשמערט.

איך האב געקעמפט שווער מיט מיר אליין, אונד זיך בערוהיגט. דאס הייסט, איך האב בערוהיגט מיין געזיכט אונד מיין האלמונג. אָבער דיא אייפערזוכט האט אין מיר געברענגט וויא א העלישעס פייער.

ער איז אונטערדעסען נאך געבליעבען אזוי לאַנג, וויא עס איז געמחיג געווען, אום אָבזושוואכען דעם איינדרוק פון מיין אויפגעגענטע ערשיינען. דאן האט ער פערלאָזען דאס הויז, אונגעפעהר מיט אזא בעשלוס, אז ער וועט מאַרנען נאך אמאל קומען אום מיט מיין פרוי עפעס איינצושמודירען. איך האב איהם בעגלייטעט מיט העפליכקייט ביז צום קאָרידאָר, אונד איך האב הערצליך געדריקט זיין ווייכע אונד ווייכע האנד.

וואס ווען האב איך געקענט טהון? יא, דיא עטיקעמע האט מיר געהייסען;
 פון דער מאן וואס איז ערשינען צו רויבען מיין גליק, צערשמערען מיין רוה, שענדען
 מיין נאמען אונד רואנירען מיין פאמיליע — דיעזען מוז איך בעגלייטען, דריקען זיין
 האַנד אונד זיין פריינדליך!
 פרי! א מיאוס'ע וועלט!

22.

דעם גאנצען טאג אָבער, האב איך ניט געשפּראַכען מיט מיין פרוי, טראָטץ
 דעם וואס מאַדאַם עטיקעמע האט מיר איינגעראַמט אין אויער, אַז איך האב קיין
 רעכט, אַז איך האב קיין אורזאַכע, האבען דאָך מיינע אינערע געפיהלע מיך בער
 זענען. דער מוטא האט מיר געפעהלט זיך ווייטער צו פערשמעללען.
 זיא וויעדער האט געפונען אויסריידען זיך צו מיר צו דערנעהנטערן. אָבער
 א בליק אויף איהר, האט אין מיר אַרויס גערופען אַזאַ האַס, אַז איך האב מיך גאַר
 מיר אליין דערשפּראַכען.

ווען מיר זיינען געגאַנגען עסען, האט זיא מיך געפרעגט, אין דער גענענווארט
 פון דיא קינדער, ווען איך וועל וויעדער פאַהרען, ווייל זיא האט געוואוסט, אַז
 געשעפטען רופען מיך אַוועק. איך האב איהר דאַרויף געענטפערט. דאַן האט זיא
 מיך געפרעגט, אויב איך בעדאַרף ניט עפעס אויף דער ריזע. דאַרויף האב איך
 שוין ניט געענטפערט, זאָגדערן איך בין געזעסען שטיל, קיין וואָרט גערעדט אונד
 אַזוי האב איך צוריק געקעהרט אין מיין צימער.

אין דער לעמזער צייט האט זיא אויסגעמיעדען מיין צימער, איבערהויפט
 אבענד. פּלוצלינג האב איך געהערט איהרע טריט. אין מיר איז ענטשטאַנדען דער
 שמוציגער אונד שרעקליכער געדאַנק, אַז מיין פרוי קומט דערפאַר צו מיר אונגע-
 ריכט, ווייל איהרע זינד מיט דעם מוזיקער טרייבט זיא אין מיין גענענווארט, אום
 מיט איהר העסליכע ליעבע צו מיר צו פערבאַרגען איהר פערברעכען.

איך האב געשוידערט. איך האב געשפירט דיא טראָפענס שווייס אַרויס
 זעמזען אויף מיין שטערן, אונד דאַן אַרונטער קאַפען אויף מיינע קליידער. איך
 האב אַרויס געצויגען מיין טאַשענטוך אונד מיך אָבגעווישט.

„קומט זיך ווירקליך?“ האב איך מיך געפרעגט. „ווען דאַס איז דער פאַלל,
 דאַן איז מיין פערדאַכט ריכטיג“...

דער האַסס האט אין מיר געשטיענען מיט יעדען אויגענבליק. איך האב גע-
 שפירט וויא עפעס שטיקט מיך איז האַל. עס האט אויסגעוועהען, אַז דיא כופט

פערשווינדעט פון ארום מיר. דאן בן איד געבליעבען וויא אָהנמעכטיג. קיין גליעד
אונד קיין אָדער האט זיך אין מיר געריהרט, בלויז איהרע שריט האבען זיך אַלץ
געהערט געהנטער אונד געהנטער. איך האב געטראַכט, אַז זיא געהט נאָר פארבייא
געבען מיין טיהר צום זאָלָן. אָבער מיין טיהר האט זיך געעפענט, אונד פאַר מיר
איז ערשיענען דיא גראַציעווע, אונד הויכע געשטאַלט פון מיין פרוי. אויף איהר
געזיכט איז געלעגען א מיענע פון ערשראָקענער נאכפאַרשונג, וועלכעס זיא האט
זעהר געוואָלט פערבאַרגען, אָבער איך האב דאס גאַנץ גוט געזעהען אונד אויך
געוואוסט דיא אורזאַכע.

איך האב געמיינט, אַז איך ווער דערשטיקט, אַזוי האט זיך אין מיר אנגע
זאַמעלט דער אטהעם. געדליך האב איך ארויס געלאָזען א גרויסען אונד לאַנגען
ויפץ, אויסגעשטרעקט מיין האַנד אויף'ן טיש, גענומען א צינאַרעטע מיט איין האַנד,
אונד מיט דער אַנדערער זיא אָנגעצונדען.

„וואס איז דאס?“ האט זיא געפרעגט. „אַזוי וויא איך בין נאָר אריין געקומען,
האסטו שוין אָנגעפאַנגען צו רויבען?“

זיא האט זיך אוועק געזעצט געבען מיר אויף דער סאָפּע אונד אנגעלעהנט
איהר קאָפּ אן מיין שולטער. איך האב מיך אָבגעווענדעט, אום זיך מיט איהר ניט
צו בעריהרען.

„איך זעה“, האט זיא אָנגעפאַנגען, „אַז דוא ביסט אונצופריעדען דערטיט,
דאס איך זאָל שפיעלען געכסטען זונטאג?“
„געוויס ניט!“ האב איך שנעל געענטפערט.

„מיינסטו אַז איך פערשטעה ניט?“

„דאן גראַטוליר איך דיך וואס דוא פערשטעהסט. עס איז שוין ווירקליך
צייט געווען. דיר איז אָבער ליעב יעדע געמיינהייט, וועלכע איך האַסס אונד
פעראַכטע.“

„ווען דוא פאַנגסט אן צו זידלען, דאן געה איך מיר אַוועק.“

„געה! געה! קענסט געהען וואוהין דוא וויכסט! זאָלסט אָבער וויסען, אַז
ווען דיא עהרע פון דער פאַמיליע איז בייא דיר ניט טהייער, דאן וויל איך מעהר
דיין פנים ניט זעהען — געה דיר צום טייפּעל! — אָבער, מערק דיר, דיא עהרע פון
דער פאַמיליע...“

„וואס איז? וואס!“

„געה! האב איך דיר געזאגט. געה! אום גאַטעס ווילען, געה אַוועק פון

דאַנען, איך זאָל דיך ניט זעהען!“

אָבער זיא איז ניט גענאנגען. זיא איז געבליעבען. האט זיא געוואָלט שפּיעלען
דיא ראלע גלייך וויא זיא פּערשטעהט מיך ניט וואס איך מיין, אָדער האט זיא מיך
וירקליך ניט פּערשטאנען? דאס קען איך גענוי ניט וויסען. זיא האט יעדענפאלס
פּאַרנעשטעלט דיא אונשולדיגע בעליידיגטע.

„איך קען שוין פון דיר ניט אויסהאַלמען, דוא ביסט אונערטרעגליך,“ האט
זיא געזאגט, אָדער נאך עטוואס שרעקליכעס, אום מיך צו ערנערן. „נאכדעם וויא
דוא האסט דיר געקענט אַזוי בענעהמען גענען מיר ווען מיין שוועסטער איז דערבייא
געווען, דאַן וואונדערט מיך שוין ניט איבער קיין זאַך.“

זיא האט מיך דאָ דערמאָהנט אן א פאַלל, ווען איך האב זיא בעליידיגט אן
דער געגענווארט פון איהר שוועסטער, אונד זיא האט געוואוסט, אַז דאס האט מיך
נאכהער זעהר געערנערט.

„יא, האב איך מיר געטראכט, זיא בעליידיגט, בעשמוצט אונד קריינקט
מיך ביז צו טויט, אונד צום סוף האלט זיא מיך נאך פאַר דעם שולדיגען.“
מיין צאָרן האט געשטיעגען נאך מעהר וויא פריהער. צום ערשטען מאל, זייט
איך בין געווען פּערהייראטהעט, האב איך געפיהלט דעם וואונש, אויסצודריקען
דיעזען צאָרן אין טהאַטען. איך בין אויפגעשפרונגען, גלייך וויא א שלאַנג וואָלט
מיך געביסען. אָבער אין דעמועלבען אויגענבליק האב איך מיך דערמאָהנט וואו
איך בין אין דער וועלט, אונד מיך געפרעגט:

„איז דאס רעכט, אַז איך זאָל מיך לאָזען הינרייסען פון מיין צאָרן?
„יא, עס איז נאָנץ רעכט,“ האב איך מיר געענטפערט, „דאס וועט זיא
וועניגסטענס דערשרעקען.“ איך האב אָבגעלאָזען מיין וואוסה וויא דעם דאַמפּף
פון א מאַשיין, אונד איך האב מיך נאך געפרייט דאַריבער, וואס איך קען ווערען
אַזוי אויפגערעגט.

געה ארויס פון דאַנען! האב איך גערונערט, „אָדער איך ערטארדע דיר!“
איך האב זיא אָנגענומען בייא איהר האַנד, אָבער זיא איז דאָך געבליעבען. דאַן
האב איך זיא פּעסט געפאַקט, אומגעדעהט אונד איהר געגעבען א העפּמיגען
שטויט.

„וואס איז מיט דיר?“ האט זיא געפרעגט דערשראָקען בליקענדיג אין מיינע
זילדע אויגען. „ביסטו משוגע געוואָרען?“
„אַרויס!“ האב איך געשריען נאך שטאַרקער, „דוא מאַכסט מיך משוגע מיט
דיין געגענווארט! געה! זאג איך דיר, געה! אָדער איך בין ניט פּערזאנטלעך!
פּער מיר!“

איך האב מיך אבגעלאָזען צום שנען פון מיין ווילדער אויפֿרענגונג. איך האב געוואָלט עפעס טהון, וואס איך האב נאך ניט געזאָגטן זייט איך האב מיט איהר חתונה געהאט, דאָמיט, וויא איך האב שוין פֿריהער בעשלאָסען, זיא איבערצו שרעקען.

דאס זיינען דיא מענער, כמעט אלע — זייא ווילען ניט זייערע פֿרויען זאָלען פֿאַר זייא האבען רעספעקט, זאָנדערן מורא; ציטערן פֿאַר זייא וויא דיא ניעדריגע שקלאפֿין פֿאַר איהר הערן.

עס איז אין מיר ענטשטאנדען א וואונש זיא צו שלאגען, אונד שלאגען אזוי לאנג, ביז זיא זאָל שטאַרבען אונטער מייע הענד. דאמאלס איז אין מיר ענטשטאנדען א געדאנק, אז איך דאַרף דאס ניט טהון. ניט דערפֿאַר ווייל איך וועל דערמיט טויטען דיעזע וואס האט מיר אנפֿערטרויעט איהר עהרע, יונגענד אונד געבען, זאָנדערן ווייל איך אליין וואָלט דערפֿאַר געהאט א שוואַרצען סוף.

איך בין צוגעלאָפֿען צום טיש, געכאַפט א שווערען גענענשטאַנד פון מיין שרייבֿטיש, וואס האט געדיענט אלס שווער־געוויכט אויף מייע פֿאַפֿירען, אונד דאס געשליידערט געבען איהר אויף דער ערד. דאן האב איך געכאַפט א לייכטער אינד איהם געשמיסען געבען איהרע פֿיס, אונד צום שלום האב איך דאסזעלבע געדיהן מיט א באַראַמעטער וואס איך האב אַרונטער געריסען פון דער וואַנד.

„געה!“ האב איך געשריען מיט פֿערטרוקענטע ליפֿען אונד א הייזערניער שטימע, „געה!“ שמעה מיר ניט פֿאַר דיא אויגען, ווייל איך בין מעהר ניט פֿער־אנטוואַרטליך פֿאַר מייע טהאַטען!“

איך קען מיך נאָנץ גוט עראינערן אן יענעם בליק וואס זיא האט מיר צונגעוואָרפֿען. ער איז געווען מיט אזוי פֿיעל האַס אונד פֿעראַכטונג, אז איך שוידער נאָן יעצט מיך דערמאָהנענדיג אן איהם.

אונד, ווירקליך, וואס דען האט געקענט ליענען אין יענעם בליק ווען ניט האָט אונד פֿעראַכטונג? עס איז ניט געטהיג צו וויסען דיא אורזאַכע וואס האט זיא געפֿיהרט אין מיין ציטער. זיא איז יעדענפֿאַלס געקומען, אונד צערטליכקייט פון מיין זייט, וואָלט געוויס געענדערט דעם שמוציגנסטען בעשלוס, ווען זיא וואָלט אפֿילו אזעלכען געהאט.

זיא האט מיר געגעבען יענעם שרעקליכען בליק, אונד איז אַרויס פון ציטער. מיין וואוטה אונד אויפֿרענגונג, האבען זיך באַלד אבגעקיהלט. איך בין געוואָרען רוהיג, נאָר מיין הערץ איז מיר געווען טרויעריג. איך האב אליין ניט געוואוסט

וואס צו טהן. פון איין זייט האט מיך געפרייט דער סקאנדאל, אונד פון דער אנדערער זייט האב איך חרטה געהאט.

„וואס וויל איך האבען פון איהר?“ האב איך מיר געטראכט. מייע פע-
פלאנטערטע געדאנקען האבען מיר געזאגט: „א מצוה אויף איהר, זיא האט עס
עהרליך פערדיענט; זיא ווייס גאנץ גוט, אז מיך קריינקט איהר אויפפיהרונג,
אונד זיא דארף עס ניט טהן.“ דאן האט זיך מיר ווידער געדאכט: „האב איך
איהם דען ניט אליין אריין געבראכט אין הויז? האב איך ניט מיט איהם גע-
שפראכען וויא מיט איין אַלטען פריינד? איז זיא ניט מיין פרוי אונד דיא מוטער
פון קינדער, וועלכעס איז דער בעסטער שוטץ געגען פּרעמדע מענער? וואס איז
פאר איין אונטערשיעד אויב ער שטודירט מיט איהר מוזיק, אָדער א פּידלער פון
טהעאטער האט בעגלייטעט איהר פיאנאָ-שפּיעלען?“

אָבער איך בין ניט אימשטאַנדע געווען צו ענטשיידען צווישען רעכט אונד
אונרעכט. אייפּערזוכט, איבערהויפט, האט וועניג צו טהון מיט לאַגיק. מיין בלוט
האט געקאָכט אין מיר, אָהנע איך זאָל נאכקלערען אויב דאס איז ריכטיג
אָדער ניט.

מיט א שטונדע שפעטער, האט דאס קינדער-מעדען מיר געמעלדעט, אז
מיין פרוי האט געקריענען איין אנפאלל פון היסטעריקע.

פראַסטע, איינפאַכע אַרבייטס-פרויען, ווייסען ניט פון דיעזער קראַנקהייט.
זיא עקזיסטירט אָבער אזוי אָפט אונטער אונזערע רייכע אונד וואָהלהאבענדע
דאַמען, גראַדע וויא הונגער אונטער דיא קבצנים. איך האב ניט פיעל געטראַכט
אונד בין באַלד צו איהר אריין געגאַנגען. זיא איז געלעגען אויף'ן בעט, געוויינט,
געכליפּעט, געלאכט אונד געציטערט, אונד האט ניט געקענט אַרויס רעדען א
וואָרט. עס האט אויסגעזעהען, אז איהרע אויגען ווילען אַרויס שפּרינגען פון
קאָפּ.

ניין, זיא האט זיך ניט פערשמעלט, וועניגסטענס ניט דיעזעס מאל. זיא האט
ווירקליך געלייטען; דיא היסטעריקע האט זיא ערנריפען.

האב איך מיט איהר געהאט מיטלייד? איך קען ניט גענוי בעשטימען,
אָבער איין זאך ווייס איך, אז איך האב געפיהלט, דאס מיין אויפּרעגונג האט גע-
ווירקט, אז איך בין דער העררשער, אונד איך האב געשפּירט א שטיקעל פליכט צו
ליגנערן איהר שמערץ.

איך האב באַלד געשיקט נאך א דאָקטאָר, דיעזער האט עפעס געגעבען צו
בערווייגען איהרע גערווען, אונד איך האב געוואַכט געבען איהר בעם דיא נאַצע

נאכט. איך האב צייט געהאט, וועהרענד איתרע ליידען, מעהרערע מאל צו בעד טראכטען איהרע שעהנע גליעדער, איהר גראציעזען קערפער, אונד, מיט דיא געד פיהלען פון א בעסטיע האט מיר באזננ נעטהאן אזא נוטעס אונד ניטצליכעס ווערקצייג צו פערלירען...

ארום פארטאג איז זיא רוהיג געוואָרען, אונד מיר האבען זיך איבערגעבעטען. עס איז נאָטירליך איבריג צו דערצעהלען, אז דיעזעס איבערבעטען איז וויעדער געד קומען אויף גרונד פון אונזער אלט-בעקאנטע „ליעבע.“

מיר האבען דאן גערעדט, געשפראַכען, אונד אין מיינער אונפערשעהמטהייט, האב איך איהר מודה געווען אז איך בין אייפערזיכטיג אויף טרוכצאטשעווסקיין. צו מיין ערשטיונגג, האט דאס זיא נאר ניט איבעראשט. זיא האט געלאַכט, אונד מיר האט עס אויסגעזעהען, אז אין דיעזען געלעכטער ליענט אונגעפעהר דיא מיינונג: „שעהנע פערליעבעניש! האב איך שוין ניט געפונען קיין בעסערן תבשיט?“

„זאג מיר נאָר, איך בעט דיך,“ האט זיא אָנגעפאָנגען. „ביסטו ניט א גריסער נאָר? מיט וואס קען אזא מין מענש געפעלען איין אנשטענדיגער פרוי, אויסער מיט זיין שפיעלען? אָבער ווען דוא זעהסט אין זיין ערשיינען בייא אונז אין הויז עפעס וואס ערגערט דיך, זאָל עס מיר בלייבען דיא לעטצטע דאגה וואס ער וועט אהער מעהר ניט קומען. עס וועט מיך ניט קימערן, ווען ער וועט דאָ ניט זיין אפילו נעכסטען זונטאג, ווען מיר וועלען דאָ האבען ספעציעל איינגעלאדענע געסט. שרייב איהם, אז איך בין קראַנק, אונד דערמיט איז צו אַלעמען א סוף. איין זאך קימערט מיך בלווי, וואס פרעמדע קענען איבער מיר דענקען, אז אזא חברה־מאן קען מיר געפעהרליך זיין, אונד דאָפיר בין איך צו שטאָלץ מען זאָל דאס אפילו מיינען.“

זיא האט געשפראַכען וואס זיא האט געמיינט. זיא האט געגלויבט אין יעדעס וואָרט וואס זיא האט אַרויס געבראַכט פון איהר מויל. זיא האט גערעכענט, אז זיא וועט זיך קענען אייגרעדען געגען איהם א פּעראַכטונג. אָבער אין דעם האט זיא געהאט א מעות. אַלסדינג איז געווען געגען איהר ענטשלוס. ערשטענס מיין אויפ-סערקוזאמקייט מיט דער אייפערזוכט, אונד צווייטענס זיין מחיק.

איך וויעדער, האב נאך אזא לעטצטע סצענע, ניט געהאט דעם מוטא צו פאָלגען איהר ראַטה אונד איהם שרייבען אזא מין ברעף, וואס זאָל איהם אויף אימער דערווייטערן פון הויז. זונטאג האבען זיך פּערוואַמעלט דיא געסט אין אונזער הויז אונד מען האט געשפּיעלט.

73.

דנטאג בין איך געוואָרען א נאַנץ אנדערער מענש, נלייך וויא עס וואָלט נאר ניט געשעהען. איך אליין האב מיך בעשעפטיגט פאַרצופערייטען דיא שפּיזען אונד געטרענקע, גראַדע וויא עס פאַסט פיר א מוזיקאלישען אבענד. איך האב אליין אַלעס איינגעקויפט אונד איינגעלאָדען דיא געסט. אום 6 אוהר האט זיך יעדער פּערוואַמעלט.

„ער“ איז ערשינען אין א פּראַק אונד דיאַמאַנטען האבען אַרונטער גענלאַנט פון זיין ברוסט אונד זיינע שעהנע פינגער. ער האט אויסגעזעהען א הערליכער מאַן, פאַסטענר פיר דער גרעסטער געזעלשאַפט. ער האט אַלעס געטהאָן קאַוואַליער מעסיג; צו יעדען געשפּראַכען שעהן, אַנגענעהם, אונד פאַר אַלעמען געהאט אימער א צושטימענדעם שמייכעלע, גראַדע וויא ער איז אויך פון דער זעלבער מיינונג וואס יענער האט אויסגעשפּראַכען. אלסדינג וויעדער, וואס מען האט אין איהם ניט בעדאַרפט ריהמען, דאס הייסט, זיינע חסרונות, האב איך נאך אַרויס געזעהן מעהר וויא זיינע מעלות. אונד דאס האט מיך זעהר געפּרייט, דען איך האב גאַנץ גוט איינגעזעהען, אַז ער שטעהט פיעל ניעדריגער אלס מיין פּרוי. איך בין צופּריעדען געד ווען אין מיר זעלבסט מיט איהרע ווערטער, וואס זיא האט מיר געזאגט, אַז זיא איז צו שטאַלץ דאַריבער זאָגאַר צו געבען יעמאַנדען דיא געלעגענהייט, מען זאָל עפעס מיינען, אַז זיא האט אירגענד וועלכע ניעדריגע געדאַנקען צו דיעזען מענשען.

עס האט אָבער ניט פיעל געדויערט, אונד מיין אונרוהע איז וויעדער ענטד שטאַנדען. איך האב איינגעזעהען, אַז איך וויל מיך אליין טרייסטען אונד מיר איינרעדען פיעל מעהר וויא איך דענק אין דער וואַהרהייט.

אָבער דיא עטיקעטע | איך האב געמוזט זיין מונטער, פּריינדליך, אונד אויך איהם האב איך געמוזט זאגען שמייכעל-ווערטער. וויא דאס האט מיך געשטאַכען, ווייסט נאָר איין נאָט דעם אמת, אָבער איך האב געמוזט | ניט ווילענדיג האבען מיינע אויגען זייא אויפגעפאַסט וועהרענד דער גאַנצער צייט פון זיטצען ביים טיש, אונד דאן האט מען אָנגעפאַנגען צו שפּיעלען.

ער האט אַרויס גענומען זיין וויאָלין, אונד מיין פּרוי, וועלכע איז צוגעגאַנגען צו דער פּיאַנאָ, האט אָנגעפאַנגען צו בלעטערן דיא נאָמען. יא, איך געדענק יעדע איינצעלהייט פון יענעם אבענד | איך עראינער מיך וויא ער האט געעפענט זיין דאַכט-שאַכטעל, דיא וויאָלין איז געווען צוגעדעקט מיט א געשמריקטען דעקעל פון א

ראמענהאנד ; דאן האט ער אויפגעהויבען דיא וויאָלין, אנגעפאָנגען צו פראָבירען דעם טאָן פון דיא סטרונעס. איך געדענק, וויא מיין פרוי האט זיך שטאַרק בעמיחט צו זיין לאַלטבליטיג, אונד איך עראינער מיך נאָנץ נוט וויא איך האב אין איהר בעמערקט א לייכטעס ציטערן. איהרע פינגער האבען בעריהרט דיא חלאָפּען פון דער פיאָנאָ ; זיא האט אַרויס געבראַכט א טאָן, אום ער זאָל קענען אָבשטימען זיין אינסטרומענט. דאן האבען זייא געוועקסעלט א בליק, וועלכער האט געקענט הייסען „אַנפאַנגען“, אונד אויך עפעס אַנדערש, וואס האט מיך אויפגעקאָכט מיט אייפּערזוכט.

זייא האבען זיך אומגעקוקט צו דיא געסט, ער האט זיך געזעמלט, אונד זייא האבען אָנגעהויבען צו שפּיעלען.

„זייא האבען געשפּיעלט דיא קרייצערסאָנאַטע פון בעטהאָפּען. קענט איהר דעם ערשטען אנשלאג פון דיעזער מוזיק ? איז אייך בעסאנט דיא קרייצער סאָנאַטע ?“

פאָדניטשעוו האט מיך אָנגעקוקט ווילד אונד אויפגערעגט בייא דיעזע פראגען. דאן איז ער שטילל געבליעבען א לענגערע צייט, אונד פלוצלינג, וויא ער וואכענדיג פון א מאַרטערענדען חלום, האט ער געזאגט :

„עס ליענט עטוואס שרעקליכעס אין דיעזער קרייצער סאָנאַטע פון בעטהאָפּען ! איך מיין דעם ערשטען טהייל. איבערהויפט — עס ליענט עפעס שרעקליכעס אין דער מוזיק ! וואס איז דיא מוזיק ? איך ווייס ניט. וואס וויל זיא ? וויא אזוי ווירקט זיא אונד אויף וועכער ארט מאכט זיא דעם איינדרוק ? עס הייסט, אז דיא מוזיק ווירקט אויף אונזער זעעלע, אונד הויכט אויף אין זיסע, פאנטאסטישע וועלטען. וויא אזוי זאָל איך אייך דיעזעס געפיהל פאָרשטעלען ? דיא מוזיק ווירקט וואס מיר פערגעסען זיך אן זיך זעלבסט, אונד מיר שפּירען זיך זאנפט אס הערצען. געהויבען, געטראגען אונד שוועבענדיג אזוי וויא איבער דיא וואָלקען. אונטער דעם איינדרוק פון מוזיק דאַכט זיך אונז אז מיר פיהלען עפעס וויא מיר פיהלען זאָנסט ניט אין אַכטענגליכען לעבען ; אז מיר פערשטעהען זאכען, וואס זיינען אונז זאָנסט אונפערשטענדליך ; אז עס איז אונז-מעגליך, וואס עס איז אייגענטליך אונמעגליך. דיא מוזיק ווירקט וויא דאס גענעצען אונד לאַכען : אפילו ווען מיר זיינען ניט שלעך פּעריג, ווילט זיך אונז דאך גענעצען, ווען מיר זעהן אַנדערע גענעצען, אונד ווען מיר זעהן אַנדערע לאַכען, לאַכען מיר אויך, אפילו ווען עס איז נאָר ניטאָ פון וואס צו לאַכען.“

דיא מחיק ברענגט אונז אין דעמזעלבען זעלעך צושטאנד, אין וועלכען דער יעניגער איז געווען, וועלכער האט זיא פערפאסט. אונזערע זעלען שמעלצען זיך צוזאמען, אונד שוועבען, פליהען אונד דריקען זיך אין א זיסער פער אייניגונג. אָבער וואס דאס איז, ווייס איך ניט. דער פערפאסער — לאָמיר נעהמען בעטהאָפען, וועלכער האט פערפאסט דיא מוזיק פון דער קרייצערסאָנאטע — האט געוואוסט דעם זעלען צושטאנד וואס האט איהם געפיהרט דיא מוזיק אויפצו-שרייבען. דיעזער צושטאנד האט איהם געטריעבען אזא מוזיק אַרויס צו ברענגען; פיר איהם האט דיא קרייצער סאָנאטע געהאט א געוויסע בעדייטונג. פיר אונז האט עס קיינע בעדייטונג; מיר ווייסען בלויז, אַז מיר פיהלען אנהיימליכע, אונגעוועהנליכע, מערקווירדיגע אויפרעגונגען אין אונזערע זעלען.

ווען מען שפיעלט צום ביישפיעל א קריענס־מאַרש, דאַן געהען דיא סאָלדאַטען נאך דעם טאַקט פון דיא טענער, אונד דער מאַרש האט זיין צוועק ערפיללט. שפיעלט מען וויעדער א טאַנץ אונד מען טאַנצט, דאַן האט דיא מוזיק אויך איהר צוועק ערפיללט. ווען דיא מוזיק האט אָבער ניט קיין שייכות מיט א געוויסער האַנדלונג, דאַן ווירקט זיא בלויז אויפצורעגען, אונד גיבט אונזערע געפיהלע קיין איינציגע מעגליכקייט צו געפינען א בעשטימטען צוועק. אונד דערפאַר ווירקט דיא מוזיק אמאל אזוי שרעקליך אונד פירכטערליך.

אין כינא בעלאַנגט דיא מוזיק צו דער רעניערונג. זיא בעשטימט וואס מען זאָל שפיעלען אונד וויא אזוי מען זאָל שפיעלען. איך בעטראַכט דאס פאַר פאַל־קאַמען רעכט. קיינער האט קיין רעכט ניט צו היפּנאָטיזירען יעמאַנדען אונד מיט איהם טהון וואס ער וויל. איבערהויפּט, וויא דאַרף מען אזא היפּנאָטיסט ערלויבען צו טהון וואס ער וויל, ווען ער איז איין אונמאַראַלישער מענש ? בייא אונז אָבער, ליעגט דיעזעם שרעקליכע מיטעל פרייא בייא יעדען אין דיא הענד.

דיא מוזיק האט דיא קראַפט אונז צו היפּנאָטיזירען, אונד דער מוזיקאַלישער היפּנאָטיסט, קען טהון מיט אונזערע געפיהלע וואס ער וויל. ער מעג אונז טרייבען צו אירגענד איין אויפרעגונג, אונד מיר, וויא איך האב שוין פריהער געזאגט, געהען איהם נאך אונד פיהלען ענטוועדער וואס ער האט געפיהלט אָדער וואס ער האט אונז געמאַכט פיהלען. מאַראַליש אָדער אונמאַראַליש, בלייבט זיך דאסזעלבע.

אויב אייך איז בעקאַנט דער ערשטער טהייל פון דער קרייצער סאָנאטע, דאַן וועט איהר זיך געוויס גוט עראינערן אַז דיא שטירמישע אונד אויפרעגענדע געפיהלע וואס זיא ערוועקט. שטעלט זיך פאַר, ווען דיעזע קרייצער סאָנאטע ווערט גע-שפיעלט אין א זאַלאַן, וואו עס געפינען זיך דאַמען מיט נאַקעטע, ווייסע הענד אונד

ברחמנא. דיא מוזיק זעהט ארום וויא פייער צו ליפּען איבער אונזער כלום, אונד וועקט, מונטערט אונד רופט ארויס געפיהלע פון אויפּרעגונג...

איך ווייס ניט אויב מען דאַרף אין גאַנצען פּערביעמען אזא מוזיק, אָבער עס איז זיכער, אַז אונטער א רוחיגער אונד אַנשטענדיגער געזעלשאַפט, זאָל זיא ניט געשפּיעלט ווערען. זיא האט דאָרט ניט מעהר קיין צוועק. אויף מיר האט דיא קרייצער סאָנאַטע שרעקליך געווירקט. איך האב געשפּירט אין מיר זיך ערוועקען נייע געפיהלע אונד נייע פּעהינגקייטען, וועלכע זיינען מיר געווען אונגעקאַנט. וואס דיא ריכטיגע בעדייטונג איז דערפון געווען, האב איך מיר אליין ניט געקענט ערקלערען.

יא, דאס ווייס איך גאַנץ גענוי, אַז איך האב מיך געשפּירט אזוי הויף, אזוי ערהייבען, אַז דאס געפיהל פון אייפּערזיכט איז פון מיר פּלוצלינג פּערשוואונדען, אונד עס האט אויסגעזעהען גאָר אַהן א שום ווערט פאַר מיר.

נאך דעם ערשטען טהייל פון דער קרייצער סאָנאַטע, האבען זייא געשפּיעלט דעם צווייטען טהייל, וועלכער איז שוין ניט אזוי אויפּרעגענד, אונד דאָן דעם שלום, וועלכער ווירקט זאַנפט, שטיל אונד בערוהיגענד.

אויף דעם ערוכטען פון דיא געסט, האבען זייא נאך עפעס אַנדערש גע' שפּיעלט. אלעס איז געווען גאַנץ שעהן, אָבער קיין זאך האט אויף מיר געווירקט אפילו א הונדערטען טהייל וויא דיא קרייצער סאָנאַטע. עפעס בין איך געווען דעם גאַנצען אבענד פרייליך אונד מונטער. מיין פרוי וויעדער, האב איך נאך קיינמאל ניט געזעהען וויא איך דיעווען אבענד. וועהרענד זיא האט געשפּיעלט, האבען איהרע אויגען געפינסעלט וויא צווייא קוילען פייער. איהרע געזיכטס-ציגע זיינען געוואָרען ערנסט אונד שעהן, אונד עס האט אויסגעזעהען, גלייך וויא איהר גאַנצע וועלע שווימט אין א ים זיסעס פּערנגיגען. נאכדעם וויא זיא האט געענדיגט, איז געלענען א ריהרענדער אונד גליקליכער שמייכעלע אויף איהרע ליפּען. איך האב דאס אלעס געזעהען, אָבער איך האב אין דעם קיינע אַנדערע בעדייטונג געפונען, אויסער דער זעלבען איינדרוק וויא עס האט אויף מיר געמאַכט. דעם רעסט פון דעם אבענד, בין איך כמעט גאר ניט אייפּערזיכט געווען.

ביים אבשיעד, ווען טרוכאטשעווסקי האט צוזאַמען גענומען זיינע נאָמען, האט ער מיך געפּרעגט, ווען איך דענק צוריק צו קומען פון מיין רייזע, ווייל ער וויל זיך מיט מיר געזעגענען, איידער ער פּאַהרט אַוועק. איך האב מיר דערפון געערגערט, אַז ער רעכענט עס ניט פיר פאַסענד, וועהרענד מיין אבוזעגענהייט צו קומען בעזוכט

ניין, איך בין כמעט נאָר ניט מעהר אייפערזיכטיג געווען, אָבער דער לעצטער
געדאַנק, האט מיך געפרייט.

עלפֿירחשבון איז עס אויסגעקומען, אז איך וועל ניט צוריק קעהרטן פריהער
איידער ער וועט אַוועק פאַהרען. צום ערשטען מאל האב איך איהם הערצליך גע-
דריקט זיין האַנד, אונד איהם געדאַנקט פאַר דעם פערנגניגען וואס ער האט אונז
פערשאַפט.

ער האט זיך אויך געזענענט מיט מיין פרוי, אונד איך האב נאָנץ גוט בע-
מערקט, אז דיעזער אבשיעד איז ניט געווען קיין פערשמעלטער, אויסער וואס מיין
פֿרוי אונד מיך, האט עס זעהר געפרייט פון דיעוען מוזיקאַלישען אבענד.

דאָן האב איך מיט מיין פֿרוי געשפראַכען נאָנץ רוחני איבער דעם איינדרוק
פון דער מוזיק, אונד אונזערע בעציהונגען אין יענעם אבענד, זיינען געווען דיא גליק-
ליכסטע, זייט מיר האבען חתונה געהאט.

24.

מיט צווייא טעג שפעטער, האב איך אבשיעד גענומען פון מיין פֿרוי אונד
אבערזיזט אום צו בעזאָרען מייע געשעפטען. איך בין געווען רוחני אונד
גליקליך.

איך האב געהאט זעהר פיעל צו טהון. וועהרענד דיא ערשטע 2 טעג, האב
איך געהאט צו אַרבייטען נאָנצע 10 שטונדען יעדען טאג. ווען איך בין אבענד
צהיים געקומען אויף מיין גאָזשיע, האב איך געטראַפּען א פֿרייע פון מיין
פֿרוי.

זיא האט מיר געשריעבען איבער דיא קינדער, אַיבער דעם אַנקעל, איבער
דאס קינדער־מעדכען, איבער זאַכען וואס זיא האט איינגעקויפט, אונד אַנדערע
קלייניגקייטען וואס א פֿרוי בעזאָרנט פיר א הויז. צום שלום האט זיא בעמערקט,
אז טרוכאַטשעווסקי איז דאָרט געווען אונד געבראַכט דיא נאָטען וואס ער האט
פערשפראַכען צו ברענגען. ער האט איהר, אין דערזעכער צייט, פאַרנעשלאָגען,
זייא זאָלען נאך צוזאַמען שפיעלען, נאָר זיא האט זיך ענטזאגט.

זייא א דונער־שלאָג האט מיך געטראַפּען דיא לעצטע בעמערקונג. ראכט
דיך איך בין נאָנץ גוט געווען דערבייא ווען ער האט זיך מיט מיר לעצטענס געזע-
נענט אונד איך געדענק כמעט יעדעס וואָרט וואס ער האט מיט איהר אונד מיט
מיר געשפראַכען. איך עראינער מיך בשום אופן ניט ווען ער האט איהר פֿיר-
שפראַכען צו ברענגען נאָמען.

איז דאס ניט נאָר אין אויסרייד? האב איך מיך אליין געפרענט. יא, געוויס, אזוי איז עס. ער איז צו איהר געקומען באלד וויא איך בין אוועק געפאָהרען. ויא וויעדער, מורא האבענדיג, דאס ווען איך וועל אהיים קומען וועל איך פיעללייכט ערפאהרען, אז ער איז דאָרט געווען, כאפט זיא דיא פיש פאר דער נעמץ, אונד דערצעהלט מיר פאָראויס א פוסטען תירוץ. ניין! איך בין זיכער, אז ער האט איהר קיינמאל ניט פערשפראַכען צו פרענגען נאָמען בייא דער לעצטער בעגענונג. נאך מעהר, איך בין איבערצייגט, אז ער האט פון מיין פרוי אבשיעד גענומען אונד זיך געזעגענט גלייך וויא מיט מיר. זיא בעטריגט אונד בעשווינדעלט מיך!

דיעזע זיינען געווען טיינע געדאנקען, אונד איין אונרוהע איז אין מיר ענט- שטאנדען, אז איך האב ניט געקענט איינזיטצען אויף מיין פלאַטץ. איך האב מיך אויפגעהויבען, ארום געשפאצירט איבער דעם צימער אונד געדענקט שניעל, האַסטיג אונד שטירמיש. איך האב דעם בריעף עטליכע מאל דורכגעלעזען. עס האט זיך מיר געדאכט, אז איך האב בעמערקט אין יעדער שורה, אין יעדען וואָרט אונד אין יעדען אות, עפעס מורא, אויפגענונג אונד אונזיכערעס. מיין הערץ האט וויעדער אָנגענומען יענע בעקאנטע בעווענונג פון קלאפען שטארק אונד וויסעהנד.

דאן האט מיר אָנגעהויבען צו שווינדלען פאר דיא אויגען אונד בילדער האבען אָנגעפאנגען צו ערשיינען. איך האב געזעהען, געפאנטאזירט, מיר פאָרגעשטעלט אונד געטרוימט וואכענדיג. דיא ווילדע חיה פון אייפערזוכט, וועלכע האט אויס- געזעהן ביו דאמאלס ערניץ פערשפארט: האט פלוצלינג אויסגעבראָכען פון איהר שטייג, אונד האט געריסען שטיקער פון מיר. עס איז געווען א העפטיגער אנגריף, אָבער איך האב געקעמפט, געשטרימען אונד ענדליך געזיענט. איך האב דיא ווילדע חיה, אייפערזוכט, אָנגעכאפט ביים נאָרנעל, זיא פעסט אונד שטארק צונער דריקט אונד אריין געווארפען צוריק אין איהר שטייג.

איך האב אָנגעהויבען רוהיג אונד איבערלענט צו דענקען.

״וואס בין איך אזוי אויפגערענט?״ האב איך מיך געפרענט. ״ווארום זאָל עס ניט זיין וויא מיין פרוי שרייבט מיר? אונד וויא איינפאך אונד אונשוקדיג יעדעס וואָרט איז! עס איז דאָך ניט נויטהוענדיג איך זאָל געדענקען יעדעס וואָרט וואס מען האט גערעדט. געוויס, ער האט איהר וואהרשיינליך פערשפראַכען צו פרענגען נאָמען ווען איך האב ניט געהערט, דאן געבראכט דיא נאָמען, זיא געבעמען ווייטער צו שפיעלען, אונד זיא, אום מיין פערריקמע אייפערזוכט ניט אויפצורייצען, האט זיא איהם ענטזאגט. דאס איז נאָנץ איינפאך, אונד עס איז זעהר פראַג פון איהר

דייט, וואס זיא שרייבט מיר אלעס ארויס, וויא א נומער, עהרליכע אונד אנטשענ-
דינע פרוי!

עס האט זיך מיר געדאכט, אז איך האב מיך בערוהיגט, אונד מיך אויס-
ציהענדיג, האב איך מיך אריין געלענט אין בעט. איך האב מיט געוואלט פער-
טריבען דיא אייפערזוכטיגע געדאנקען פון מיר, אונד האב איבערהויפט געשמרעכט
נאר ניט צו דענקען איבער מיין הייס. איך האב מיך פערטראכט אין דיא גער-
שעפטען וואס איך דארף מאַרנען דורכפיהרען; מיר אויסגעארבייט א פלאן, אונד
אזוי, קלערענדיג אונד טראכטענדיג וועגען אנדערע זאכען, ניט איבער מיין פרוי,
בין איך איינגעשלאָפּען.

איך געדענק, אז זייענדיג אויף דער ריזע אונד ליגענדיג ניט אין מיין גער-
וועהנליכעם בעט, פלעגט מיר אימער שווער זיין איינצושלאָפּען. אָבער דיעזעס מאַל,
איז געווען איין אויסנאהמע. עס איז קיין צווייפּעל, אז דיא שרעקליכע אויפגענונג
אונד פלעטצליכע בערוהיגונג, האט אויף מיר אזוי געווירקט, אז איך בין פערטרא-
טערט געוואָרען אונד דער שלאָף האט מיך בעזיענט.

מעהרערע מאל האט עס פאסירט וואס איך האב פלוצלינג ערוואכט. אויך
דאמאלס איז מיט מיר דאסזעלבע געשעהען. איך האב אָבער דאן ערוואכט, גלייך
וויא איין עלעקטרישער פונק וואָלט מיך בעריהרט. איך בין אויפגעשטאנען זאָפּאַרט,
נאָר ניט פערשלאָפּען, אונד דער ערשטער געדאנק איז געווען וועגען מיין פרוי. איך
האב מיך דערמאָהנט אן מיין קערפערליכע ליבע צו איהר, אן טרוכאטשעווסקיין,
אונד איך האב געקלערט, אז צווישען זייא ביידע איז שוין געוויס עפעס געשעהען,
פאַר וועלכען איך דארף פערבאָרנען מיין געזיכט פון חרפה. צאָרן אונד שרעק
האבען צוזאַמענגעדריקט מיין ברוסט, אונד אין דיעזען צושטאַנד, האב איך וויעדער
אָנגעהויבען מיט מיין לאַגיק מיך צו בערוהיגען.

„איך בין א דומקאָפּ!“ האב איך צו מיר אליין געזאגט. „עס איז נאר ניט
געווען אונד עס איז נאָר ניט געשעהען. וויא קומען צו מיר אזעלכע געדאנקען?
וואס פאַר איין אורזאכע האב איך דערצו? ניין, ניין, איך דארף נאָר אזוי ניט
דענקען, אום מיך אונד זיא אויף אזא אופן צו ערניעדריגען! ער — אין איינפאַכער
מוזיקער, ביעדנער פירדער, וועלכער איז בעקאַנט אלס א שלעכטער מענטש, — אונד
זיא, א סאָלידע, געאכטעטע פרוי אונד מוטער פון קינדער, מיין פרוי! פרוי! וויא
דום איך בין!“

דום אחיך, דום אַחער, אָבער עס האט מיך דאָך ניט געלאָזען רוהען. עס
האט מיר אויסגעזעהען וויא דיא סאָראל פון א געוויסען פּרעזיענער, וועלכער האט

געוואָלט איינרעדען א הונגעריגען, אז דער מענש לעבט ניט אויף דער וועלט נאָר צו עסען. „יא“, האט זיך דער הונגעריגער געטראכט, „דאס איז שוין ריכטיג גענוג, אבער דערוויל בין איך דאך הונגריג און מיין מאגען לאזט מיך ניט רוהען!“

צווישען אלע מיינע טרייסט־געדאנקען, האט מיר איינגעראמט א געהיימע שטימע: „אמת, זיא איז טאקי מיין פרוי, אונד, דערפאר, דארף שוין קיין אנדערער צו איהר קיין חשק ניט האבען? דאסזעלבע וואס טרייבט מיך פון איהר צו האבען א קערפערליכען גענוס, קען איין אנדערן אויך אויפרעגען. איבערהויפט, ביי טר-כאטשעווסקיין, איז זיא דאך א נייע זאך, אונד ער, אלס אונפערהייראטעטער, געדזונטער אונד שעהנער מאן, דערצו נאך אויסגעלאסען, ווארום זאל ער ניט וועלען מיט איהר פערקעהרען? דאריבער איז קיין צווייפעל, איך בין נאך אויך איבער-צייגט, אז ער וואלט קיין געלעגענהייט אויסגעלאזען, אום זיך צו פערשאפען פער-געניגען. און וואס זאל זיא אייגענטליך צוריק האלטען ניט צו מאַכען אזא שריט? נאָר ניט. אַלעס אין איהר צייגט גראדע דעם געגענטהייל. זיא איז—א געהיימניס! זיא איז עס אימער געווען און איז אויך אזוי געבליעבען. איך קען זיא נאָר ניט; זיא איז מיר בלויז בעקאנט פון דער טהיערישער זייט, קיין זאך זאל אונד דארף זיא צוריק האלטען!“

יעטצט ערשט האב איך נאך אמאל אנגעהויבען צו שטודירען זייערע געפיהלע פון יענעם אבענד, ווען זיין האבען געשפיעלט דיא קרייצעד סאָנאַטע. איך האב געזעהן, אז איך בין דאמאלס געווען צו פיעל פערטיפעט אין מיינע אייגענע געדאנקען איבער דער ווירקונג פון דער קרייצער סאָנאַטע.

זייערע געזיכטער זייגען פאר מיר ערשיענען אין דער אויפגענונג אונד לוסט, אין דער קאָכעדיגער ליידענשאפט אונד גענוס.

ווארום האב איך דאס דאמאלס ניט געזעהן? אונד וויא האב איך געקענט נאך אזא סצענע אוועק פאהרען? איז עס דען ניט דייטליך גענוג, אז אין יענעם אכענד האבען זיך זייערע געפיהלע פעראייניגט? יא, איך געדענק עס גאנץ גוט, מיין פרוי האט אויסגעזעהן צו שפירען דיא פערברעכערישע געדאנקען אונד זיא האט דיעזע אויסגעדריקט אויף איהר פלאַמענדעם געזיכט אין א געפיהל פון שאנדע. איך געדענק אַקוראט יענעם גליקליכען שמויכעלע אויף איהרע ליפען, ווען זיא האט אָפגעווישט דעם שווייס פון איהר שמערן. דאן האבען זיין זיך ביידע ניט געקענט קוקען אין דיא אויגען דעם גאנצען אָפּענד. ווען ער האט איהר אָנגענאָסען א גלאַז זאַסער, האבען זיך בעגעגענט זייערע בליקען מיט דעמועלבען גליקליכען שמויכעלע.

איך האב מיך עראינערט מיט א שוידערן אן יענעם שמייעלע וואס האט מיר דא-
מאלס פערארזאכט אזוי פיעל אוינשולדיגעס פערנניגען.
„יא, אלעס איז פאראיבער!“ האט צו מיר גערופען יענע געהיימיספאלע
שטימע. דאן, ווידער אין איין אנדערן טאָן: „וואס איז מיט דיר? דאס קען דאָך
ניט מעגליך זיין!“

איך האב אָנגעהויבען עפעס וויא מורא צו האבען צו ליענען אין דער פינסטער.
איך האב אָנגעצונדען א שוועבעלע, אונד דיא געלט נארדיגען, האבען איבער מיר
געמאכט איין אנהיימליכען איינדרוק. דערוויל האב איך פעררויכט א ציגארעטע,
אונד אָנעפאנגען צו ציהען שטארק דעם רויך מיט מיין נאנצען אטעהם.
איהר קענט זיך אלאָז מערקען דעם לויף פון מיינע געדאנקען. זייא זיינען
געווען א ווידערשפרוך, אָהן איין ענטשלוס, אָהן א בעשטימונג — א גערוועזע אונ-
זיכערהייט. אין אזעלכע פעללע רויכט מען, פיעל, שטארק, שנעל, אָהן אויפהערדיך.
דיא געדאנקען יאָגען, פליהען, שוועבען אונד זעהען אויס צו פערשווינדען מיטן
רויך. אנדערע ווערען געבוירען, ערשיינען אונד פלאַנען. אָבער דער רויך האט
מיך אַביסעל וויא בערוישט אונד אָבעהאלטען דעם שטורם פון דיא געד-
דאנקען.

פון שלאָפען איז אונטערדעסען קיין רעדע ניט געווען. אום 5 אהר, אלס עס
איז נאך דונקעל געווען, האב איך בעשלאָסען איין ענדע צו מאַכען פון מיין אונרוהע,
אונד איך האב געדענקט זאָפארט אהיים צו פאָהרען.
איך האב מיך שנעל אָנגעצויגען, אויפגעוועקט דעם וועכטער, וועלכער איז
אויף געווען מיין דיענער, אונד איהם געשיקט ברענגען פערד. דאָן האב איך מי-
אָועק געזעצט, אָבענעשריעבען א בריעף צו דיא געשעפטסלייט מיט וועלכע איך
בין געשטאָנען אין פערבינדונג, אונד זייא אָנגעצייגט, אז עטוואס אונערזאָרמעטעס
איז מיר בעקאָנט געוואָרען, אונד איך מוז זאָפארט צוריק קעהרען נאך מאַסקווא.
דעם בריעף האב איך גלייך געלאָזען אָועק טראָגען, אונד אום 8 אהר, האב איך
מיך אויפגעזעצט אויף דער דראָשקע אונד בין אָועק געפאָהרען.

25.

איך האב בעדארפֿט פאָהרען 35 ווערסט מיט דער דראָשקע אונד 8 שטונדען
אויף דער אייזענבאָהן. דיא רייע איז מיר געווען זעהר אנגענעהם.
דיא געגענד איז געווען בעלייכטעט מיט העלער זענענשיין, אונד דער ערשטער
לייכטער טראָנס פון דעם ווינטער האט זיך געשפּרייט. דער וועג איז געווען גלאַט.

דאס וועטער שעהן אונד דיא לופט רייך אונד קרעפטטיגענד. מיינע איינען האבען
געבליקט אויף דער שעהנער אונד הערליכער נאטור, אונד עס האט מיר אויסגעזעהן,
אז איך מאך א לוסט־רייזע. איך בין געווען העכסט צופריעדען מיך צו פערנעסען
אויף א קורצער צייט. ווען דער געדאנק איז מיר געקומען צו וואס איך פאָהר אונד
צו וועלכען צוועק, האב איך אויף איינמאל געשפירט, גראדע וויא דיא סעקט האט
דורכגעבלאָזען דורך מין גאַנצען קערפער, אונד עס האט מיר געשוידערט. דאן האב
איך געדענקט, געטראכט אונד האב אליין נאָר ניט געוואוסט וויא אזוי איך זאָל
רעגולירען מיינע געדאַנקען צום שלום האב איך צו מיר געזאגט:

„ווארט, מענש, האב געדולד, דענק יעצט ניט אן דעם, באלד וועסטו דיך
איבערצייגען. דוא וועסט אלעס זעהען מיט דיין אייגענע אויגען.“

גראדע אין מיטען ווען האט עפעס פאסירט וואס האט מיר צוריס געהאלטען,
אַבער דאס האט מיר אביסעל צערשטרייעט. עס האט עפעס געבראַכען בייא א
ראָד פון דער דראַשקע, אונד מיר האבען געמוזט ווארטען דאס צו פערריכטען. דיא
ראָד האט דאן געמוזט אונטערגעשפאראט ווערען מיט א שטיס האַק, אונד וועהרענד
דיא דראַשקע האט זיך געשלעפט, האבען מיר געמוזט נאכגעהען צו פוס, ביז מיר
זיינען אָנגעקומען צו א קרעטשמע, וואו מיר האבען געטראָפען א מאן, וועלכער האט
אלעס פערריכט. דערווייל, נאטירליך, האט מען זיין געטרונקען טהעע, גערעדט.
געטאַכט שפאַס, געלאכט אונד זיך אונטערהאַלטען. דאס האט געווירקט וואס איך
האב צייטגענווייז פערנעסען אן מין ציעל אונד אבויכט. גענען אבער, איז וויעדער
אלעס געווען אין אַרדנונג, אונד מיר האבען פאַרטעזעצט דיא רייזע.

בייא נאכט איז דיא רייזע געווען נאך שווערער, דערפאר אָבער אנגענעהמער
פאר מיר, ווייל איך האב פערנעסען צו ביסלעך אן מיינע מארטערעדע געפיהלע.
דער טרייבער איז געווען א פראַסטער, אָבער א לוסטיגער יונג, אונד זיין נאטיר
ליכער ווייטץ, איז אימער געווען זעהר אונטערהאַלטענד.

אָבער אונגעריכט זיינען ערשיינען געדאַנסען אין מין קאַפּ — געדאַנקען, וועלכע
האבען שיער איבערגעקעהרט מין געהירן. עס האט זיך מיר געדאַכט, אז דאס
זייכטע ווינטעלע מורמעלט אין מיינע אויערן:

„נאר, פרעה דיך, פרעה דיך יעצט, ווייל דוא געהסט שוין אין אייביגע
אכשיעד פון דעם לעבען. זעה אונד אמהעם איין אזוי פיעל פרישע לופט וויא נאָר
גענליך; זעטע דייןע אויגען מיט דער שעהנהיים דער נאטור, ווייל באלד וועט דיך
אַנסט, עלענד אונד אייביגעס אתגליק שטיקען, ווערנען, פערפינסטען אונד פּאַר-
טרויערן ביז צום פינסטען קבר.“

בייא אזעלכע סאָמענטען פלעגט זיך מיר דאָכטען, אז אין מיין קאָפּ ברענט א פייער, מייע אויגען האבען פערלירען דיא קראַפט צו זעהען, אונד וויא א גרויסער שטיין פרעסט מיין הערץ.

דאן האט מיך ערוואכט דעם טרייבער'ס געשרייא צו דיא פערד אונד אויטץ פון זיין טויל אום מיך אויפטרקואם צו מאַכען.

אַבער דער צושטאנד האט זיך באלד געענדערט. איך האב ערריכט דיא אייזענבאָהן, אויסגעשטיעגען פון דער דראַשקע אונד בין אריין אין וואַנאַן. דיא רייע האט דאָרט געדויערט נאָנצע 8 שטונדען, אָבער וויפיעל איך וועל לעבען, וועל איך ניט פערנעסען אן דיא סארטערניסע וואס איך בין דאָרט אויסגעשטאָנען.

מיר דאָכט יעמציט — אונד איך בין אויך זיכער דאָריבער — אז עס גיבט פאר קיין מאן קיין ערגערע שמראפע וויא צו ליידען פון אייפערזוכט.

מערסט זיך גוט, איך האב קיין גענויע אַהנונג געהאט איבער דעם וואס מיך ערווארטעט צו הויזע. אונד דאָך האבען זיך פאר מיר געוואָרפען אזעלכע בילדער, וועלכע האבען מיך יעדעס מאל געמאכט איך זאָל אויפשפרינגען פון מיין זיטץ וויא א משוגענער.

אויב דאס איז געווען דורך מייע אויפגערענטע נערווען פון א נאָנצען טאָג, אימער שוועבענדיג אין פינסטערע געדאַנקען אונד אונזיכערהייטען, אָדער דערפאר ווייל איך האב געשפירט, אז אָט באלד וועל איך שוין אלעס ערפאָהרען, — יעדעני פאלס האב איך געקעמפפט געגען מיין פאַנטאַזיע מיט אלע כוחות, אונד איך האב פון מיר ניט געקענט פערטרייבען דיא שוידערהאַפטע געדאַנקען.

איינמאל האט זיך מיר געדאָכט, אז איך זעה מיין פרוי, האלב נאָסט, לעגענדיג אין דיא ארעם פון דעם מוויקער. זיא האט געשמיבעלט — א גליקליכען שמייכעל, אונד דערמאָהנט מיין נאמען, בייא וועלכען זיא האט זיך צוקאכט. איך האב געשפירט וויא דיא פינגער פון מיין רעכטער האנד האבען זיך אויסגעצויגען וויא שפיוזען, אונד מיט דיא לייכטע שריט פון א קאטץ, האב איך מיך דערנעהנטערט, זיא ערגריפען מיט דער לינקער האנד ביים האלו, אונד דיא פינגער פון מיין רעכטער האנד האב איך אריין געשטאָכען אין איהר ווייסע ברוסט אונד געגרייכט, טיעף, ווייט, ביז צום הערצען... דאס איז געווען רונד, ווארעם, אונד איך האב דאס ארויס געריסען אונד איך האב מיך צולאָכט...

וויקליך, איך האב געלאָכט, א ווילדען, שוידערהאַפטען קאָפּ, וועלכער האט ערפרוירעט דאס בלוט פון מייע אָדער. דאן האב איך מיך פלוצלינג דערמאָהנט

וואו איך בין אין דער וועלט, ווען מעהרערע פאססאזשירען האבען זיך צו מיר אומ-
געקומט, אונד איינער האט מיך געפרעגט:

„איחר האט וואהרשיינליך זיסע חלומות, וואס איחר לאכט אזוי?“

זיסע חלומות! מיין געזיכט האט ניט דערזעהלט דעם סוד פון מיין פער-
וואונדערטער ברוסט. איך האב געשוויגענען, נאָר ניט געענטפערט, אונד מיך אזוי וויא-
דערמינטערט.

דאו איז דיא באהן ווייטער געלאָפּען, אונד דיא פינסטערע געדאַנקען האבען
יך וויעדער אָנגעהויבען צו דענקען.

איך האב ערבליקט טרוכאטשעווסקי׳ן. ער האט אויסגעזעהען צו ענטלויפּען.
אבער מיט איין שפרונג בין איך געווען געבען איהם. איך האב איהם אָנגעפאַקט
בייא זיין וויסען האלו מיט מינע אייזערנע הענד; געדריקט, אלץ שטאַרקער אונד
שטאַרקער; זיינע שעהנע אויגען האבען אָנגעפאַנגען אַרויס צו טריבען פון זיין
זאפּ, אבער איך האב ווייטער געדריקט ביז איך האב געהערט א כאַרבּלעך,
נר ער איז געבליבען ליענען אויסגעשטרעקט, פערשטאַרצט אונד טויט געבען
זיינע פיס...

דער שמערץ איז מינע צוזאַמענגעדריקטע פויסטען, האט מיר וויעדער
גרוואכט.

איך האב מיך אויפגעשמעלט אויף מינע פיס, אויסגעצויגען מינע גליעדער,
אינד איך האב געשפירט איין אונגעהייערן שמערץ אין מיין ברוסט. איך בי צוריק
געפאלען, אונד מינע געדאַנקען האבען זיך אביסעל אויסגעלייטערט.

בילדער פון איהר מיט איהם זיינען נאָך אמאל ערשינענען, אָבער שוין ניט אזוי
וייזר וויא פריהער, זאָנדערן סלאַר, דייטליך אונד איינפאַך, וועלכע האבען מיר גע-
זייגט אויף דער אבשייליכסטער ארט, אז איך ווער בעטראָגען.

„איז דאס וואַהר?“ האב איך מיך געפרעגט. „זיינט דיא פאַנטאַזיע א
ווירקליכקייט? ניין, ניין! עס איז אונגעגליך! דיא פאַנטאַזיע נאַררט, בעטרינט
אונד בעשווינדעגט, אונד איך בין נאך דומער מיך צו לאָזען פערפריהרען פון דער
נאַררישער פאַנטאַזיע. אָבער וואָרום דרינגען זיך אין מיר אזעלכע בילדער? וואָרום
זעה איך ניט בעסער אַנדערע, בערוהיגענדע אונד טרייסטענדע בילדער?“

איך האב ניט געוואוסט וואס איך זאָל מיר ענטפערן, אונד ווילענדיג אָדער
אונווילענדיג, האט מיין אייפערזוכט אין מיר געברענגט וויא אין א קעגן-
אוינען.

צאָרן, האָס אונד פּערצווייפּלונג; וואַס, ווילדהייט אונד אויפּרענגונג האַבען
מיך געפּלאַנט אונד מיך אַלץ הייסער אונד מוטהיגער געמאַכט.
איז דאָ אַ טייפּעל אויף דער וועלט? איך ווייס ניט. אָבער אויב איינער
עקזיסטירט, דאָן האָט ער זיך דאַמאַלס איינגעקוואַרטירט אין מיין גאַנצען קערפּער
אונד מיך ניט געלאָזען רוהען אפיזו איין מינוט.

פּלוצלינג אין מיר געקומען אויף ריא געדאַנקען אַ נעשפּרעך וואָס איך האָב
געהאַט מיט טרוכאַטשעווסקי'ס ברודער. ער האָט מיר אמאַל דערצעהלט, אומ
צו בעווייזען זיין „וואַוילונגשאַפּט.“ דאַס ער האָט ניט געטהיג צו געהן אין עפענט
ליכע הייזער. דיא אורזאַכע דערפון איז גאַנץ איינפאַך, ערשטענס האָט ער מוראַ,
אַ דאָרדף קען ער אַנגעשטעקט ווערען מיט אַ מיאוס'ע קראַנקהייט, אונד, צוויי
טענס, גיבט עס גענוג פּרויען פון מענער, וועלכע האַלטען זיך ריין אונד זויבער,
אונד פון זייא האָט מען ניט צו ערוואַרטען אַזעלכע קראַנקהייטען.

דאַס איז שוין געווען זעהר לאַנג, זייט ער האָט מיר דיא נעשיכטע דערצעהלט,
אָבער דער טייפּעל אין מיר, האָט מיך אַן אַלעמען דערמאַנהאַט. אונד מיר געזאַנט,
אַ דער מוזיקער, דער ברודער פון יענעם שופּט, האָט יעצט געפונען מיין פּרוי,
וועלכע ערפּיללט זיין לוסט, אונד ער האָט דאַבייא קיין מוראַ ניט פאַר קיין מיאוס'ער
קראַנקהייט.

„אַזוי איז דאַס!“ האָט מיר דער טייפּעל איינגעראַמט אין מינע אויערן.
געווייס, אָהנע צווייפּעל! מיט דעם מוזיקער טרוכאַטשעווסקי... אונד וואַרום זאָל ער
עס גיט טהון מיט מיין פּרוי? איז זיא עפעס אין דיר אַזוי שטאַרק פּערליעבט?
האַט זיא אפּשר מוראַ פאַר איין עבירה? זיא איז דאָך זעהר פּרייא, גלויבט ניט
אין גאַט, בלויז אין טייפּעל, וועלכער קלאַפּט נאָך „בראַוואָ“ דערפאַר. טרוכאַ
טשעווסקי וויעדער, אָבוואָהל אַ שעהנער מאַן, האָט אין איהר אַ גאַנץ פּאַסענדע;
עס פּעהלט איהר אפיזו איין זאַהן אונד זיא איז אַביסעל צו דיק — אָבער זיא איז
דאָך ניט מיאוס, אונד, איבריגענס, זיא איז דאָך יעדענפאַלס ליעבער פאַר איין
עפענטליכעם פּרויענצימער, וועלכע קען ברענגען קראַנקהייט... מענער איבערהויפּט,
קוקען ניט זעהר פּיעק אויף פּאַלקאַמענע שעהנהייט, זאָלאַנג זייא קענען גאָר ער
פּילען זייער תּאוה“...

מיין אטהעם האָט מיך וויעדער געשטיקט, אונד אַ לאַנגער זיפּץ האָט מיך
אַביסעל פּערלייכטערט.

„גיין!“ האָב איך אויסגעשריען גענוג הירד אומ דיא פּאַססאַזשירען זאָלען
אויף מיר קוקען. עס איז ניט מעגליך! עס איז שרעקליך! דאַס איז גאַר איין

אינביכרונג, אונד קיין זאך שוין אלעמען וואס איך דענק האט פאסירט : איך האב אויך נאָר קיין גרונד אזוי צו דענקען. האט זיא מיר דען ניט געזאגט, אז בלויז דער נעדאנק איך זאָל איבער איהר אייפערזיכטיג זיין, איז שוין אויך ערניעדריגענד פאר אזא פרויענצימער וויא זיא איז ?

„אַבער זיא זאגט דאָך א ליעגען !“ האט דער טיפּעל נאך אמאל מיך דערמאָהנט.

ווען איך האב מיך אומגעקוקט, האב איך געזעהען, דאס בלויז צווייא פאס- סאזשירען זיינען נאך געבליעבען אין וואַנאָן, אונד אלס דיא באהן איז שטעהען גער בליעבען בייא דער סטאָציאָן, זיינען זייא אויך אַרונטער געגאנגען.

אליין ! איך בין געבליעבען זיטצען אליין ! איך בין אויפגעשפרונגען אונד צונעלאָפען צום פענסטער. איך האב בייא מיר אויסגעזעהען וויא א ווילדער טינער וואס וויל אַרויס שפּרינגען פון זיין שטיין.

(בייא דיעזע ווערטער איז פאָרניטשעוו, דער ערצעהלער, אויפגעשפרונגען פון זיין זימן. דיא שילדערונג אונד דיא עראינערונג אן אלעמען, האט איהם צופיעל אנגעשטרענגט. ער איז אַבער באַלד צוריק געפאלען אין זיין זימן, ווען ער האט זיך דערמאָהנט אן אלעמען וואס געהט יעצט פאַר מיט איהם.)

„דיא אייזענבאָהן !“ האט ער נאך אמאל אָנגעפאנגען, „דיא שוידערט מיך, ווייך מיט איהר קומען אזוי פיעל טרויעריגע עראינערונגען ! אַבער אום פאַרטער זעטצען מיין ערצעהלונג וועל איך זאנען, אז גראַדע וויא יעצט, אזוי האב איך מיך דאמאלס אויך צוריק געזעטצט. איך האב אָנגעפאנגען אנצושטרענגען מיין גרעסט קראפט צו פערטרייבען דיא רעיונות פון מיר. איך האב מיך מיט געוואַלט דער מאָהנט אן דעם ווירטה פון דער קרעטשמע, אן מיין טרייבער, אן דעם טהעע וואס איך האב געטרונקען, אונד דאן אום א אינגעלע וואס איך האב דאָרט געזעהען זיך טפיעלען. דערבייא האב איך מיך אויך עראינערט אן מיין וואַסיאָן.

מיין וואַסיאָן ? ווער זאגט מיר דען מיט גענוג זיכערהייט, איך זאָל דאס קענען גלויבען, אז ער איז מייער ? אונד ווען יא, פיעללייכט שמעהט ער יעצט, מיט זיין אונשולדיגען פנים'ל אונד איז איין עדות דערבייא וויא טרוכאָטשעווסקי קושט זיין טוטער, מיין פרוי וואס קען דאס קינד פיהלען בייא אזא סצענע ?

וואס איך האב געליטען, איז קיין מענשליכע פערער אימסטאָנדע צו פא- ארייבען.

ראן איז מיר פלחלינג איינגעפאלען א נייער געדאנק: איך זאל ארום גען פון דעם וואגאן בייא דער נעכסטער סטאציאן, מיך אועק לעגען אויף דיא שינעס מיט מיין קערפער — ניין! מיט מיין האלד, אונד דיא ברייטע אונד שווערע ראד וועט ארויף, א שפריטץ בלוט, א קליינער שמערץ, א בליק, א געדאנק, אונד אלעס איז פאראיבער.

אָבער ווארום זאל איך דאס טהון? ניין, איך דארף אזא שריט ניט מאכען, פיעללייכט איז זיא נאר גאנץ אונשולדיג? וואס פאר א בעווייז האב איך דען פון איהר שולד? אונד ווען זיא איז יא שולדיג, דאן ווארום זאל איך איהר פרייא מאכען דעם וועג? ניין, איך מוז לעבען אונד זיא זאל ליידען — אזוי פיעל ליידען, זיז זיא זאל האבען א בעגריף פון מייע שמערצען.

דענקען, טראכטען, דענקען! איך האב וויעדער געדענקט. איך האב בעד שלאָסען רוהיג צו איבערלעגען יעדע איינצעלהייט אונד זעהען מיט א קלארען פער-שמאנד, ווארום איך בין אזוי אויפגערגט. אָבער איך האב וויעדער געהאט א זעות אין מיר אליין. איך האב גאָר ניט געקענט האבען קיין קלאָרען פערשמאנד ראמאלס, אונד רוהיגע איבערלעגונג, האט מיר געפעהלט.

דאן זיינען געקומען אנדערע געדאנקען. איך האב מיך עראינערט, אז עס האט שוין אמאל פאסירט, וואס איך בין אויף געווען אויפגערגט מיט אייפערזוכט (נא-טירליך ניט אזוי פיעל וויא דאמאלס), אונד אלס איך בין געלאָפּען, געפלויענען אונד געשוועבט אַהיים מיט דעם געדאנק זיא צו טרעפען מיט איין אנדערן, האב איך זיא גאָר געפונען רוהיג שלאָפענדיג.

„דומטאָפּ!“ האב איך צו מיר געזאגט, „יעטצט קען אויך דיעזעלבע זאך זיין, אונד דא וועסט ערשט שפעטער זעהען וויא נארריש דא ביסט געווען. דא וועסט אַהיים קומען, זיא וועט אויפשטעהען פון איהר בעט, פערשלאָפּען, דיך בעד געגענען מיט א גרייליכען שמייכעלע, דיך געהמען אין איהרע ארעם, אונד דא וועסט איינזעהען וויא דום אלע דיינע געדאנען זיינען געווען. אַך גאָט! העלף מיר עס זאל אזוי זיין! אַך, וויא זעהן דאס וואָלט דאמאלס געווען — אָבער ניין, דאס האט אפילו עטליכע מאל פאסירט, אָבער ניט יעטצט, ניט יעטצט!“

דיא לעטצטע ווערטער האט צו מיר געמורמעלט דיא געהיימיספאלע

שטימע.

אַך, זיינען דיעזע געווען שמערצען! אום אועק צו געהמען פון א יונגען מאַן דעם חשק פון פרייען, דארף איך איהם ניט פיהרען אין דער האַספּיטאל-אבמחילונג

פון אנגעשטעקטע אונגליקליכע, זאָנדערן איהם נאָר צייגען דאס גליהענדע פייער אין מיין הערץ, וואס איז דאמאלס אָפט אויפגעשאַרט געוואָרען פון טיפּעל-הענד מיט אייזערנע גראַבלעס.

דאס שרעקליכסטע איז געווען, וואס איך, אַלס מאן, האב מיך גערעכענט צו בעזיטצען דאס נאָנצע רעכט איבער איהר קערפער, גראדע וויא איבער א טהייל פון מיר אליין, אונד דאָך, נאבכלערענדיג האב איך געמוזט איינזעהען, אַז זיא קען טהון מיט איהר קערפער, וואס זיא וויל. איך האב מיך געשפירט קראַפטלאָז אום צו פּערהינדערן דאס ער, טרובאַטשעווסקי, וועלכען איך האב געהאַסט מעהר וויא דעם טויט, זאָל ניט בעזיטצען אונד טהון מיט מיין פרוי אַלעס וואס איז אין מינע אויגען שוידערהאַפט אונד שרעקליך.

26.

פאַר דער לעצטער סטאַציע, איז דער קאָנדוקטאָר אריין געקומען אונד בייא מיר אָבגענומען מיין בילעט. איך האב מיך נייך אויפגעהויבען, צוזאַמען גע-נומען מינע זאכען אונד אַרויס אויף דער פּלאַטפאָרמע פון דעם וואַגאָן. איך בין געווען זעהר אונגעדולדיג אונד איך האב מיך שוין געוואָלט זעהען בייא מיין ציעל. עס איז מיר קאלט געוואָרען. איך האב געציטערט אונד געשפירט, אַז עס האט מיר געקלאַפט א צאהן אן א צאהן. דאן איז דיא באַהן געבליעבען שטעהען, אונד איך בין שנעל אַרויס. וויא אזוי איך בין ערשינען אויף דער גאַס, געדענק איך ניט, נאָר איך ווייס, אַז איך האב דערזעהען א פוהרמאַן מיט א דראַשקע אונד איך האב איהם געהייסען, ער זאָל מיך אָבפיהרען אהיים. וועהרענד דעם פּאָהרען, האב איך געבליקט אויף דיא פּערבייגעהענדע אונד איך האב געלעזען דיא שילדער אויף דיא געשעפטען.

וויא איך בין אָבגעפּאָהרען אונגעפּעהר א האַלבע ווערסט, האב איך גע-שפירט, אַז מינע פיס פּרירען מיר. איך האב מיך דערמאָהנט, אַז זיטצענדיג אין וואַגאָן, האב איך מיר אויסגעצויגען מינע וואַלענע זאָקען אונד אריין געלעגט אין רייזע-טאַש. אָבער וואו איז דער רייזע-טאַש? האב איך איהם געהאַט? יא. אונד וואו איז דער גרויסער קאַרב? איך האב מיך דערמאָהנט, אַז איך האב פּער געסען דאס געפּעק. אָבער איך האב געהאַט א קוויטונג, אונד איך האב מיר גע-טראַכט, אַז דאס וועט ניט פּערפּאַלען ווערען.

ווען איך דערמאָהן מיך יעצט, דאן זעה איך ניט איין דיא אורזאָכע, ווארום איך האב מיך דאמאלס אַזוי געאַיילט. עס איז בייא מיר קיין צווייטעל געווען, אַז

עמוזאס שרעקליכעס אונד פירכטערליכעס וועט פאלד פאסירען אין מיין לעבען. אלזא וואס איך האב מיך בעדארפט איילען דיעזעס אונגליק צו פעגענענען? אבער דיעזע ווינען דיא נעהיימיניסע פון אונזער לעבען, וואס מיר ווינען ניט אימער אימשטאנדע צו ערקלערען.

עס איז געווען 1 אוהר אין דער נאכט. איך האב געזעהען אייניגע פוהרלייטע שטעהענדיג אויף דער גאס, וואו זיין האבען ערווארטעט פאססאזשירען. אויפ'ן הויבענדיג מיינע אוינען, האב איך בעמערקט, אז דיא פענסטער פון מיין זאלאן ווינען בעלייכטעט.

פון דיעזען מאמענט אן, האב איך בייא מיר אויסגעזעהען, וויא אזעלכער, וועכער איז פערארטהיילט געוואָרען צום טויט, אונד איז א לאנגע צייט געווען זעהר אונרוהיג, אָבער קומענדיג נאָהענט פון דער תּלית, איז דיא מורא פלוצלינג פערשוואונדען געוואָרען, אונד אַ זעלטענע גלייכנילטיגקייט האט איהר פלאַטן פערטרעטען.

איך האב מיר ניט גענוי ערקלערט, וואס דאס בעדייטעט, ווארום עס איז ליכטיג אין מיין זאלאן, אָבער אויבערפלעכליך האב איך דאס אַקצעפטירט אלס א טהייל פון דעם פראָגראַם, צו וועלכען מיין שרעקליכע פאַנטאַזיע האט מיך פאַר בערייטעט.

איך בין אַרונטער פון דער דראַשקע, בעצאָהלט דעם פוהרמאַן, אונד מיט א מערקווירדיגער רוחיגקייט בין איך אַרויף אויף דיא טרעפּען פון מיין הויז, אונד אָנ-געקלונגען.

יענאַר, מיין געטרייער דיענער, אָבער זעהר א נאַרישער מענש, האט געעפענט דיא טיהר.

דאס ערשטע וואס מיינע אוינען האבען ערבליקט, איז געווען א פרעמדער פאַלמאַ, וועלכער איז געהאנגען געבען מיינע קליידער אויף דעם קליידער-געשמעל אין קאַרידאָר. נין, איך האב מיך דאַריבער ניט געוואונדערט. נאך דעם ליכט אום 1 אוהר בייא נאכט אין מיין זאלאן, איז אויפ'ן פראָגראַם דער צווייטער געגענטשאַנד. א פרעמדער פאַלמאַ. וועמעס ער איז, האב איך ניט בעדארפט פרעגען, איך האב שוין אליין פערשטאַנען.

מיין פאַנטאַזיע האט מיך אַלזאַ ניט בעטראגען. איך האב אומערדעסען, פלוצ אום עפעס צו רעדען, געפרעגט יענאַר'ן, ווער עס איז דאָ אין הויז. ער האט מיר אָנגערופען מרכאטשעוויסק'ס נאמען. דאָן איז מיר איינגעפאלען צו פרעגען.

אויב נאך יעמאנד איז דאָ. אָבער ער האט געזאגט, אז אויסער דעם מחיקער, איז קיין פרעמדער פּערהאַנדען אײַנװײַט.

איך געדענק, ווען יענאַר האט מיר דיא לעצטע ווערטער געזאגט, האט עס אויסגעזעהען, אז ער האט מיך געוואָלט אזוי וויא בערוויינען, אונד זאגען, אז אויסער אײַן שופּט איז קיין אַנדערער נײַטאָ.

„אונד דיא קינדער זײַ האב איך געפרעגט.

„זײַא זײַנען נאָט זײַא דאַנק געזונד,“ האט ער געענטפּערט, „אונד זײַא שלאַצען שײַן זײַט לאַנג.“

דערבייא האב איך געשפּירט א ציטערן אין מייע קניען אונד וויעדער דיא לופט־ברעסונג, וואס האט מיך לעצטענס אזוי אָפט געשמיסט. פּלוצלינג האב איך מיך דערמאָהנט אן דעם וואס איך האב פּריהער געדענקט, אז איך וועל אהיים קומען, זיא טרעפען שלאַפענדיג אין אונשולד —

„אונד יעצט זײַ! האב איך געמורמעלט כאַפּענדיג דעם אמהעם,“ איז דיא לעצטע שפּור פון דיעזער האַפּנונג פּערשוואונדען.“

אַלע מייע שוידערהאַפּטע געדאַנקען, האב איך געטראָפּען בעשטעמינט. איך האב געשפּירט א גרויסען שמערץ, אונד איך האב געוואָלט ווײַנען. מיין שטימע האט אנווילענדיג געזאגט:

„ווײַנען? דומקאָפּ! לאַז דײַך נײַט היגרייסען פון דײַנע ווײַכהערציגע גע־זיהלע, דאמיט זײַא זאָלען זײַך דערווײַל קענען שײַדען, אונד דוא וועסט בלייבען דערזעלבער נאַר וויא פּריהער, נײַט האבענדיג אפּיכו קיין בעווייזע איבער איהר שולד.“

איך האב באַרד ערוואַכט. קראַפט, שנעללקייט, מוטח אונד ענטשלאַסענהייט וײַנען אין מיר ענשטאַנדען. איך האב געזעהען דיא נויטהוענדיגקייט פון באַרדינער האַנדלונג אונד טהעטיגקייט. איך בין פּלוצלינג געוואָרען א וויטהענדעס אָבער דענקענרעם טהיער.

„עס איז נײַט געטהיג, מען דאַרף נײַט זײַ! האב איך געזאגט צו יענאַרן איהם צוריק האַלטענדיג, אַכס ער האט געוואָלט אַרײַן געהן אין זאַלאַן אנצײגען מיין אַנקונפט. „געה, געהם זאָפּאַרט א פּוהרטאַן אונד ברענג מיר מיין געפּעק. דאָ האסטו דיא קוויטונג. געה שנעל זײַ!“

ער האט זײַא מיר גענומען דאס שטיקעל פּאַפּיר אונד איז אַוועק דורכ־פּיחערן מיין אויפּטראַג.

אום ער זאל קיינעם ניט אויפמערקזאם מאכען, אָדער דערשרעקען, בין איך איהם נאכגעגאנגען זעהען אויב ער איז אוועק. אלס איך האב מיך צופריעדען געד שמעלט, בין איך צוגעגאנגען אויף דיא שפיטץ פינגער נאָהענט צום זאלאָן אונד איך האב געהערט א קלאַפּערייא פון טעלער מיט מעסערס.

דיא הערשאַפט אונטערהאַלט זיך אזוי שפעט, האב איך מיר געטראַכט קריצענדיג מיט דיא צייהק, נאַטירליך מוז מען עפעס עסען, ווען מען איז אויף אזוי שפעט בייא דער נאַכט..."

מין העכסטער וואונש איז געווען, דאס איינער פון זייא זאל מיך ניט בעד מערקען, איידער איך בין פערטיג צו מין ארבייט.

אַבער וואס איז מין אַרבייט ? דאס האב איך נאך ניט געוואוסט. איין זאך איז מיר געווען בעקאַנט, אז באַלד וועט עפעס שרעקליכעס פאַסירען.

איך האב מעהר ניט געצווייפעלט אין איהר שולד. מין איינציגער געדאַנק איז געווען, וויא מיך נוקס צו זיין.

אליין, בייא דער נאַכט מיט איהם ? איז דאס אליין ניט קיין פערברעכען ? אַבער ווער זאנט מיר, אז זייא זיינען שוין דערבייא געבלעבען שמעהען ? אזוי שפעט בייא נאַכט ! יא, איך האב גענלויבט, אז דאס ערנסטע איז שוין געשעהען !

יא, איך בין אין א געוויסער בעציהונג געווען רוחני אונד געקענט רענקען אונד איבערלעגען. דיא פראַגע, ווארום דער זאלאָן איז בעלייכטעט, איז מיר באַלד בעענטפערט געוואָרען : ער איז דאָך געוויס ערשיענען דאמאלס, ווען דיא דיענער שאַפט האט איהם געזעהען, דאס קען זיא דאָך ניט פערלייקענען. אויסצולעשען נאכהער דיא ליכט, וואָלט געווען א בעשטעטיגונג פיר יעדען פון איהר פערברעכען. זיא האט בעסער געלָזען ברענען דיא ליכט אונד... איך האב געשיידערט.

נאָר איין זאך האט מיך געשראָקען, אונד דאס איז געווען, זייא זאלען ניט ענטלויפען, איידער איך האב געקענט דורכפיהרען וואס איך וויל. דאן האב איך געהערט פון דיא ווייטע שטימען אונד געאורטהיילט, אז זייא זיינען נאָר ניט אין זאלאָן, זאָנדרען אין צימער געבען זאלאָן.

יעדער שאטען פון צווייפעל איז שוין פערשוואונדען ! זיא איז שולדיג ! ביידע זיינען שולדיג, אונד זייא זאלען ליידען !

ווייערען אויף דיא שפיטץ-פינגער, בין איך צוריק געגאַנגען איבער דעם קאָ רידאָר, אונד מיר פאַרנעשמעלט וואס זיא וועט רענקען, ווען זיא וועט מיך ערבליסען.

איך האב געוואוסט, אז דאס בלוט וועט פערנליווערט ווערען אין איהרע אָדערן, אונד דאס האט מיך געפרייט.

איך בין אונטערדעסען אריין אין מיין צימער, אונד דער ווייכהערציגער שמערץ, האט מיך וויעדער ערניפען. איך האב מיך דערמאָהנט אן דיא קינדער, אונד אומפאלענדיג אויף מיין סאָפּאַ, האב איך אויסגעבראַכען אין א העפטיגעס געוויין.

„איך בין איין אָרענטליכער מענש“, האב איך צו מיר אליין געזאגט, „א טאטענ'ס א קינד, וועלכער האט אימער געדענקט אונד געטראכט וועגען דעם גליק פון מיין פאמיליען־לעבען, אונד איך האב קיינמאָל ניט, זייט איך האב חתונה גע- האט, געבראַכען דעם טרייהייט צו מיין פרוי... אונד זיא א מוטער פון פינף קינדער... זיא אומאַרמט יעמציט דעם מוזיקער, ווייל ער האט א ווייסען האַרז מיט רויטע ליפען... אונד מיר האט זיא אַזוי געשריעבען, אַזוי שענדליך אָבגענאַרט... וואס ווייס איך? פיעללייכט איז עס אימער אַזוי געווען, פיעללייכט זיינען נאָר דיא קינדער, וועלכע זיא זאָגט, אַז זיא זיינען מיינע, דער רעזולטאַט פון א צוואַמענקונפּט מיט דיא דיענער? אונד ווען איך וואָלט מאָרגען געקומען, דאַן וואָלט זיא מיר ענטקעגען געקומען, שעהן אויסגעפוטצט, מיט א שמייכלעך אויף איהרע ליפען, אונד מיט בעסטיאלישער אונשולד' מיך וויעדער אָבגענאַרט! וואס דענקט דאס קינדער־ מעדכען אונד דער פראָסטער דיענער יענאָר... אונד דיא ארמע ליזאַ? ווען זיא איז אפילו ניט מיין קינד, האב איך זיא דאָך ליעב, אונד זיא איז שוין גאַנץ פער- שטענדיג. — אונד דאס אַלעס איז, אום איהר תאווה, אום איהר קערפערליכען גענוס צו ערפיללען!“

איך האב געוואָלט אויפשטעהן, אָבער איך האב ניט געקענט. מיין הערץ האט וויעדער פירכטערליך געקלאַפט, אונד דיא פיס זיינען מיר געווען וויא אונטערגעהאַקט. איך האב מורא געהאט, איך זאָל ניט שטאַרבען פון הערץ שלאג.

„מיט מעהרערע מענשען האט עס שוין אַזוי פאַסירט“, האב איך ווייטער גע- ברומט שטילערהייט. „אונד וואס איז דאס פאַר א וואונדער? קען דען ניט אזא ווייב טרייבען צום טויט? אונד וויא זיא וואָלט זיך דאַן געפרייט! זיא וואָלט מיך געירשהיענט, געהאט א סך געלד, געטהאָן וואס זיא וויל אונד פערקעהרט מיט אַלע לומפען, אבי צו ערפיללען איהר תאווה... זיא וואָלט געשפיעלט נאך אמאך דיא קרייצער סאָנאַטע, אום צו ערוועקען איהר רייץ... אונד איך, דומקאָפּ, לעגן דערווייל דאָ, וועהרענד זיא קושען זיך אונד לאַכען... ניין, ניין, ער האט אָנגענומען

איהר לעבע, אמילו ווען דיא איז ניט אזוי יונג... דאן איז זיא דאך איבערהויפט
ניט מיאוס, אונד דיא היפטזאך איז, זיא קען דאך ניט געפעהרליך ווערען פיר זיין
קאסטבארע געזונדהייט... ווארום האב איך זיא ניט דאמאלס דערוואָרנען, מיט אַכט
טעג צוריק, ווען זיא איז געווען אין מיין צימער?"

איך האב מיך גאָנץ נומ עראינערט אן יענעם צושטאנד, אונד איך בין זיכער
געווען, אז איך האב אין מיר בעזעסען גענוג וואוסה אום זיא צו ערמאָרדען. איך
האב בעדויערט ווארום איך האב פערנאָכלעסיגט דיא געלעגענהייט.

עס וואָלט בעסער געווען דער שמערץ, האב איך געראַכט. צו צווייפלען
אין איהר שולד, שוין נאך דעם וויא זיא איז טויט, אַלס צו זיין איבערצייגט, אז זיא
איז שולדיג, אונד ענטרייסען דיא לעבע אונד פליכט פון דיא אונשולדיגע
סינדער!"

איך האב געוואָלט אויסשרייען וויא א פערוואונדערטער הונד, אָבער איך האב
דערשטיקט דיא שטימע אין מיר. קראפט אונד מאַכט האבען צוריק געקעהרט מיט
גרויסער שנעליגקייט, אונד איך האב, פאר אלעמען, אויסגעצויגען מיינע שטיוועל.
איך בין אויפגעשטאַנען אין דיא זאָקען. דאן האב איך אויסגעשטרעקט מיין האַנד
צו דער וואַנד, איבער דער סאָפּאַ, וואו מיינע געוועהרען זיינען געהאַנגען. איך האב
פון דאָרט אַרונטער גענומען נאך איין אונבעניטצטען דאמאסצענער קינשאַל. דאס
איז געווען א צווייאַ-שאַרפיגעס קרומעס שטיך־מעסער. איך האב דערפון אַרונטער
געצויגען דיא לעדערנע שייד, וועלכע איז אַרונטער געפאַלען צווישען דער
סאָפּאַ.

איך עראינער מיך, אז איך האב געדענקט, דאס איך מוז זיא שייך נאכהער
אויפזוכען אונד צוריק לעגען אויף איהר פלאַטץ, זאָנסט וועט זיא פערלורען געהען.
דאן האב איך אויסגעצויגען מיין פאַלטאָ, וועלכען איך האב נאך אימער געטראגען
אויף מיר. דערצו האט מיך געצוואונגען דיא גרויסע וואַרעמקייט אונד איך האב
געשפירט, אז צו מיין אַרבייט קען ער מיך הינדערן.

איך האב אָנגעהויבען צו געהען מיט לייכט שריט צום זאַלאָן. וויא אזוי איך
בין געגאַנגען, געדענק איך ניט. אויב לאַנגזאַם אָדער געלאָפען, קען איך גענוי ניט
זאנען, אָבער איך בין געווען גענוג פאַרויכטיג, מען זאָל מיך ניט הערען. איך האב
גשרעכענט, אז וויא זיינען נאך אימער אין געבען־צימער, נאָר ווען איך האב געעפענט
דיא טהיר, זיינען וויא שוין געווען אין זאַלאָן.

27.

דער איסדרוק פון איהר געזיכט, ווען זיא האט מיך ערבליקט, איז געווען שרעקליך. אָבער דאס האט מיך געפרייט. איך וועל ניעמאלס פּערגעסען דיא טויט־שרעקען, ערשטוינען, איבערראשונג אונד וויכדהייט, וואס האט זיך אין יענער מינוט אָבגעשפּיעגעלט אויף איהר געזיכט. עס האט אויסגעזעהן וויא איין אבערגלויבישער מענש ערבליקט אין דער פינסטער אויפשטייגענדיג דיא פיגור פון זיין טויטען שונא.

ער איז, דאכט מיר, געזעסען געבען איהר פייס טיש, אָבער ער איז גלייך אויפגעשפרונגען אינד זיך געשמעלט מיטן ריקען געבען א גרויסען קליידער־שראָנק. זיין געזיכט האט אויך אויסגעזעהן שטאַרק דערשראָקען.

אָבער, פּלוצלינג, האט זיך דיא מיענע אויף איהר געזיכט געוועקסעלט. איך בין מודה ומתודה, אז ווען זיא וואָלט ניט אָנגעפּאָנגען וויעדער אמאל, אונד גראַדע דאמאלס, צו שפּיעלען איהר אַלטע ראָלע פון פּערשטעלען, וואָלט עס פּיעללייכט אַנדערש געווען. אָבער דיא מיענעס אויף זייערע ביידען געזיכטער, האבען זיך זעהר אָפט געוועקסעלט, אונד פּאָרגעשטעלט צאהכרייכע בילדער פון זייערע געדאַנקען.

אויף זיין פנים, האב איך געלעזען, אז ער פּרעגט זיך אליין, אויב עס וועט איהם געלינגען מיך אָבצונאַרען. ווען יא, דאן מוז ער עס זאָפּאַרט פּראָבירען, אונד ווען ניט, דאן דאַרף ער, אַלס ערפּאָהרענער אין אַזעלכע סצענעס, עטוואס אַנדערש פּראָבירען.

אָבער וואס איז דאס? זיין בליק ווענדעט זיך צו איהר, אונד איך לעז אין דיעזען בליק א פּראַגע. זיא וויעדער ערווידערט דיעזען בליק מיט א צווייטען, וויא איינער רעדט: „דער דומקאָפּ שטערט אונז.“ איהר געזיכט, איהרע מיענען, האבען מיך שיער פּערריקט געמאַכט אויס צאָרן.

דעם קינזשאַל האב איך דערווייל געהאַלטען מיט מיין רעכטער האַנד אויף דעם ריקען, זייא זאָלען איהם ניט זעהען. אין דיעזען אויגענבליק, האט זיך בעוויזען אויף זיינע ליפּען א שמיבעלע, אונד מיט א נאַטירליכער קאַלטבליטיגקייט, האט ער געזאגט:

„אונד מיר האבען געשפּיעלט“...

דאס איז אונערואַרעם.⁴... האט זיא דאן אָנגעפּאָנגען מוטח פּאַסענדיג.

מאָדעם זיא זיא האט געהערט זיין שטימע.

דיא האבען אָבער ביידע ניט געקענט ענדיגען וואס זייא האבען געוואָלט
אגען.

אהא! איך האב מיך דערפרייט! איך האב געשפירט א געוואָלטיגע לוסט
צו מאַרדען!

עס איז קיין צווייפעל, אז מיין געזיכט האט פאָרנעשמעלט דיא שוידערהאַפּ-
טינקייט ועלכסט. איך האב מיר געמערקט וויא אין זייערע בליקען צו מיר, איז נע-
לעגען דיגעזעלבע שרעק, וויא צור צייט וואס א שוואַכער אונד הילפלאָזער מענש,
זעהט זיך אין דער געוואָלט פון א ווילדער חיה.

מיט איין שפרונג בין איך געווען געבען איהר. דעם קינזשאַל האב איך נאך
אימער געהאלטען הינטער מיין ריקען, דאָמיט טרוכאַטשעווסקי זאָל מיך ניט
שמערען. איך האב שוין פאָלשטענדיג געוואוסט וואס איך וועל טהון — אריין
שמעכען דעם קינזשאַל אין איהר זייט, אונטער דער ברוסט.

אָבער אין געכסטען אויגענבליק, האט ער בעמערקט דעם קינזשאַל, אונד אָנ-
געכאַפט מיין האַנד, וועלכעס איך האב פון איהם ניט ערוואַרטעט.

„וואס איז מיט אייך, מענש!“ האט ער געשריען, „וואס ווילט איהר טהון?
הילפּע! רעטעט!“

איך האב מיט איין בעוועגונג, אויסגעריסען מיין האַנד, אונד מיך אויף איהם
געוואָרפען טיט אזא וואטה, אז איך האב פערגעסען אן דעם קינזשאַל, אונד איהם
געוואָלט צעררייסען מיט דיא צייהן.

ער האט געוויס גערעכענט, אז זיין לעטצטע שמונדע האט שוין געשלאַגען,
דען זיין געזיכט האט אויסגעזעהן אזוי בלאַס וויא דיא וואַנד, זיינע אויגען האבען זיך
אָנגעפאַנגען צו שליעסען אונד עפענען, אונד, וויא יעדער פייגלינג, שופט, האט ער
זיך אויסגעריסען אונד ענטלאָפען אין געבען-צימער.

איך האב איהם געוואָלט נאכלויפען, אָבער א גרויסע אונד שווערע משא האט
זיך פלוצלינג אויפגעהאנגען אויף מיין לינקען ארעם. אנפאַנגס האב איך ניט פער-
שמאַנען, אין מיין איבערראַשונג, פון וואנען דאס קומט. אָבער א בליק צוריק, האט
מיר געצינגט, אז זיא איז עס. איך האב מיך געוואָלט אויסרייסען, אָבער זיא איז
געהאנגען נאך שוטרער אונד מיך ניט אַבגעלאָזט.

עס זעהט אויס, אז איך האב אויף אזא אונדערוואַרטעטע שטערונג ניט גע-
האַפט. איהר בעריהרונג וויעדער, האט מיך נאך שרעקליכער צורייצט אונד דיא
געכסטע שטופע פון צאָרן אונד האס, איז אן מיר ענטשמאַנדען. איך האב מיט
אויסער־אַרענטליכער קראַפט בעוואוינען מיין לינקע האַנד. מיך אויסגעריסען. אונד

איחר געטרָאָפּען מיט מיין עלענבריוגען צווישען איהרע אויגען, מיט אזא העפטיגער מאכט, דאס איך האב געדענקט, מיין ביין האט זיך אָנגעשלאָגען אן איין אייזען. וויא האט אַרויס געלאָזען א שמערצהאפטען געשרייא אונד איז צוריק געשפרונגען, צולעגענדיג ביידע הענד צו איהר געזיכט.

איך האב געוואָלט טרובאטשעווסקיין נאכלויפען, טראכטענדיג, אז איך וועל שוין מיט איהר דערנאך פערטיג ווערען. עס איז מיר אָבער דערווייל איינגעפאלען, אז ער איז שוין געוויס אויף דער גאס, אונד עס וועט אויסזעהען צו לעכערליך איהם צו פערפאלגען אין דיא היילע זאָקען.

ניין! איך האב ניט געוואָלט ערשיינען לעכערליך, זאָנדערן שרעקליך! טראָמץ דעם שרעקליכען צאָרן וואס האט מיך בעהעררשט, בין איך דאָך געבליעפען בייא מיינע געדאנקען אונד איבערלענונג. איך קען זאגען מיט זיכערהייט, אז יעדע פון מיינע האנדלונגען, איז דאמאלס געווען אויף אזוי ווייט אויסגערעכענט, וויא נאָר א מענש קען זיך פאָרשטעלען אונטער אזעלכע אומשטענדען.

איך האב מיך אומגעווענדעט. זיא איז געזעסען אויף א ווייכען שטוהל, האַל-טענדיג דיא הענד בייא איהר געזיכט, אונד מיך אָנגעקוקט. איהר מויל האב איך געקענט זעהן גאנץ גוט. דאס האט אויסגעדריקט שרעק אונד האס געגען מיר. עס איז מיר פאָרגעקומען אונגעפעהר וויא דיא מויו זעהט אויס, בשעת דיא קאמץ האט זיא געפאנגען צווישען איהרע לאַפעס.

איך, וועניגסטענס, האב געלעזען אין איהר גאנצער בענעהמונג, טורא פאָר מיין אויפגענונג אונד האס דערפאָר, ווייך איך האב געשטערט איהר לייעבע צו אַנאַנדערן.

נאך צווייפּעל איך, אויב איך וואָלט דיא לעמצטע שרעקליכע סצענע דורכ-געפיהרט, ווען זיא וואָלט געשוויענטן. פיעללייכט וואָלט איך זיא געשכאָגען, אָדער מיך אָבגעווענדעט מיט פעראַכטונג נאכדעם וויא איך וואָלט זיא אַרויס געוואָרפען פון הויז. אָבער זיא האט אָנגעהויבען צו רעדען, אונד זיך אויפהויבענדיג פון דעם שטוהל, האט זיא געוואָלט גרייכען מיין האַנד מיט דעם קינזשאַל. איך האב אָבגע-ווענדעט דיא האַנד, אונד זיא האט געזאגט:

„בעזיגן דיך! קום צו דיין פערשטאַנד! וואס ווילסטו טהון? וואס איז מיט דיר? עס איז נאר ניט געשעהען, נאָר ניט! איך שווער עס דיר!“

זיא זאגט מיר עס איז נאר ניט געשעהען! אונד שווערט מיר! זיא? ריעזע בערוהיגענדע ווערטער, האבען איבער מיר געמאַכט גראדע א גענעך-אינדרוק. עס איז שוין געווען צו פיעל, איך זאָל נאך וואַרמען. זיא אונטערשעמט הייט פון איהר

איז צו ווייט געגאנגען. עס איז מערקוירדיג, אַבוואָהל איך האב געוואוסט, אז איך האב מיט איהר מעהר ניט וואס צו טענה'ן, האב איך דאָך געענטמערט :
 „שווייג, אונפערשעהמטע! זעהר פערשטומט, לינגערין! צד ניט מיך נאך יעמט צו נארען!“

איך האב זיא אָננעכאָפּט מיט מיין לינקער האַנד, אָבער זיא האט זיך אויס געריסען. דאָן האב איך זיא ערנריפען צום צווייטען מאָל מיט דער לינקער האַנד ביים האַלז, זיא אַניעדער געוואָרפען צו דער ערד. דעם קינזשאַל האב איך נאך אימער געהאַלטען אין דער רעכטער האַנד, אָבער א געוואַלטיגער חשק האט מיך אָננעכאָפּט, זיא צו דערווערנען. זיא האט אבער מיט איהרע ביידע הענד, אָבגע ריסען מיין האַנד פון איהר האַלז.

דאָן האב איך פעסט צוגעדריקט איהר קערפער מיט מיין קניע, אַרויף געלענט מיין לינקע האַנד אויף איהר ברוסט, מיך שטאַרקער צונעבויגען, אונד אריין גער שטאַכען דעם קינזשאַל, טיעף, צווישען איהרע ריפען, אין דער לינקער זייט.

ווען מענטשען בעהויפטען, אז וועהרענד א שרעקליכען כעס, ווייסען זייא ניט וואס זייא טהן — איז דאס ניט אמת! עס איז א ליענען! איך האב געוואוסט אַלעס וואס איז פאַרענגאַנגען אין יעדען אויגענבליק. וואס מעהר דיא פירכטערליכע וואומה האט געוואקסען, אַלץ דייטליכער האבען געהאַנדעלט מייע געדאַנקען, וועלכע האבען געהאט איין בלוטדרוסטיגען ציעל. איך קען ניט זאגען, אז דיא איינצעל־ הייטען זיינען מיר פריהער געווען אַלע בעקאַנט, אָבער איך בין זיכער, אז וועהרענד דער טהאַט, האב איך נאָנץ נוט געוואוסט פון זיינע האַנדקונגען.

עס האט מיר אויסגעזעהען, אז איך ווייס נאָנץ נוט, דאס שפעטער קען איך חרטה האבען, אונד איך האב מיך געקענט נאָנץ נוט בעהעררשען, ווען איך וואָלט נאָר געוואָלט. אָבער מיין וואונש איז געווען צו מאַרדען, אונד דאס האב איך גער טהאָן. דער מאַמענט איידער איך האב איהר אריין געשטאַכען דעם קינזשאַל, איז מיר געווען נאָנץ קלאַר. דאָן געדענק איך, וויא דער קאַרסעט האט מיך אַפּיסעל געהינדערט, אונד דאָן האב איך געשפּירט וויא דאס מעסער געהט אין ווייכען אונד איך שטויס אַלץ טיעפער. זיא האט אָננעכאָפּט מיט איהרע ביידע הענד דעם קינזשאַל, זיא האט זיך אָבער שטאַרק צושניטען אונד ניט געקענט אָבהאַלטען מיין מערדערישע טהאַט.

בשעת איך בין געזעסען אין געפענגניס, האב איך זעהר פּיעלע מאל נאכגער דענקט איבער יענע מאַמענטען, אונד יעדע איינצעלהייט איז פאַר מיר ערשינען מיט דער גרעסטער דייטליכקייט איך האב איך געדענקט. אז איך מאַרדע

א שוטצלאָזע פרוי, וועלכע האט זאָגאר קיין מעגליכקייט זיך צו פערטהיר דינען.

ווען איך בין געווען איבערצייגט, אז דער כאַנגער קינזשאַל האט שוין געוויס גענרייכט יענע טהיילען, אז וואו ער שמעכט בעדייטעט טויט, האב איך איהם אַרויס געצויגען, שנעל אונד האַסטיג.

וואס האב איך געמיינט דערמיט ? יא, אויך דאס געדענק איך. איך האב פלוצלינג חרטה געהאט אויף דעם וואס איך האב געטהאָן, אונד איך האב געוואָלט אַלעס וויעדער ענדערן, דאס הייסט, זיא זאָל ניט שטאַרבען, איך זאָל ניט זיין איהר מערדער.

זיא איז אויפגעשפרונגען אונד אויסגעשריען : „ניאַניא ! ער האט מיך ער-מאַרדעט !“ דאס קינדער-מעדכען, וועלכע האט געהערט דעם ליאַרם אונד ערוואַכט, איז נראדע צוגעקומען צו דער טיהר אונד איז געבליעבען שטעהען. איך בין אויך געשטאַנען, געקוקט פערוויררט, ניט געוואוסט וואס צו טהון, אונד עפעס איז מיר באַרגעקומען אונגלויבליך איבער דעם וואס איז געשעהן. דאָן האב איך געזעהן א „שטראָם בלוט אַרויס פליסענדיג פון איהר זייט אויף דעם קלייד, אונד איך האב בעגריפען וואס עס האט פאַסירט. איך האב פערשטאַנען, אז אַלעס איז פאַר-איבער, אזוי האב איך געוואָלט, אזוי איז געשעהען, אונד — אזוי האט עס גע-מוזט זיין !

איך האב געוואַרט ביז זיא איז אימגעפאַלען. דאס מעדכען איז צוגעלאָפּען מיט א געשרייא : „מיין נאָט !“

דאָן האב איך אַוועק געוואַרפען דעם קינזשאַל אונד בין אַוועק צו מיין צימער.

„איך דאַרף מיך ניט אויפרעגען,“ האב איך געמראַכט, „איך טאָר ניט זיין איבעראַשט, אונד מוז וויסען וואס איך האב צו רעדען.“

איך האב שוין צוריק ניט געקוקט. איך האב געהערט מיין פרויס שטימע, רופענדיג דיא גאַווערנאַנטע. פאַרבייגעהענדיג דעם קאַררידאָר, האב איך אריין גע-שיקט צו איהר דיא גאַווערנאַנטע. דאָן בין איך אריין אין מיין צימער.

„וואס זאָל איך יעמט טהון ?“ האב איך מיך געפרעגט. איך בין שוין געווען גאַנץ רוהיג, אונד איך האב אָנגעפאַנגען אויסצואַרבייטען א פּלאַן.

איך האב אָנגעצונדען א לאַמפּ, אונד א קוק געבענדיג אויף דער וואַנד מיט געוועהר, האב איך צו מיר געמורמעלט א צופריעדענעם „נוט !“ אויסשמרעקענדיג דיא האַנד, האב איך אַרונטער גענומען א רעוואָלוער. איך האב איהם בעמראַכט

אונד געזעהען, אז ער איז געלאדען. דאן האב איך איהם לאנגזאם אוועק געלענט אריין מיט. אין דערזעלבער צייט האב איך מיך דערמאָהנט אן דער שייד פון דעם קינזשאל, אונד מיך אָנבויענדיג, האב איך איהם אויפגעהויבען פון צווישען דער סאָפּאָ. אָבער א שרעקליכע מיעדקייט האט מיך בעפאלען, אונד מיין קערפער איז צוריק געזונקען אויף דער סאָפּאָ.

א היבשע צייט בין איך אזוי געזעסען, אָהן געראַנקען, אָהן עראינערונג. עס האט אויסגעזעהען, אז נראַדע וויא מיין קערפער קען זיך ניט ריהרען פון גרויסער אנשטרענגונג, אזוי איז עס אויך געווען מיט מיין געהירן. איך האב אָבער אונטער דעסען געהערט כמעט אלעס וואס עס איז פאָרגעגאנגען אין הויז. איך האב געהערט וויא יעמאַנד איז צוגעפאָהרען פאר דער טהיר, דאן נאך יעמאַנד. איך האב געהערט אונד געזעהען, וויא יענאַר איז געקומען אונד אהיים געבראַכט דאס געפעק. צו וואס האט דאס מיר געטוינט?

„האסטו געהערט וואס עס איז געשעהען?“ האב איך איהם געפרענט. ער האט וואָהרשיינליך שוין געהערט, דען ער האט אַרונטער געלאָזען דעם קאָפּ אונד געשוויצען.

„געה זאג יעמאַנדען פון דער דיענערשאַפּט,“ האב איך וויעדער אָנגעפאָנגען, ער זאָל דאָריבער אָנצייגען דער פּאָליצייאַ.“

יענאַר האט נאר ניט געענטפערט אונד איז אוועק.

איך האב מיך געשפירט אביסעל קרעפטיגער נאך דעם רעדען מיט יענאַרין. איך בין אויפגעשטאַנען, גענומען א צינארעטע, אָנגעצונדען אונד אָנגעפאָנגען צו רויבען. איך האב אונטערדעסען צוגעשלאָסען דיא טהיר, אונד אלס איך בין נאך ניט פערטיג געוואָרען מיט דער צינארעטע, האב איך געשפירט אזא מיעדיגקייט אין מייע אויגען, דאס איך האב מיך צוריק געזעצט אויף דער סאָפּאָ, אונד בין זאָפּאַרט איינגעשלאָפען.

איך האב געשלאָפען אונגעפעהר א פאָאר שטונדען. איך געדענק, אז איך האב געחלומט, דאס איך מיט מיין פרוי וויגען וויעדער פריינדליך געווען צו אַנאַר דער, אז מיר האבען זיך געקרענט אונד נאך אמאל איבערגעבעטען.

מיך האט אויפגעוועקט א קלאַפען אין דער טהיר.

„דאס איז דיא פּאָליצייאַ,“ האב איך מיר געטראַכט ערוואַכנדיג. „ריכטיג, איך האב דאָך בענאַנגען א סאָרד. אָדער מיטללייכט איז עס נאָר ניט דיא פּאָ-ליצייאַ אונד עס איז נאָר ניט געשעהן.“ — איך האב מיר געריבען דיא אַרעג אונד

מען האט נאך אמאל אָנגעקלאַפּט. איך האב ניט געענטפערט, אונד מיך בלויז געפרעגט :

„האט דאס ווירקליך פאַסירט ? — יא, יא, איך האב זיא דערשטאַכען !“
איך האב מיך באַרד עראינערט אן איהר קאַרסעט, וועלכער איז געווען האַרט צום דורכשטעכען, דאַן, וויא עס איז געווען ווייך, אונד וויא איך האב געזוכט צו טרעפען אין איהר הערץ.

„יא, געוויס,“ האב איך געמורמעלט, „עס איז ניט געווען קיין חלום, זאָנרעך א ווירקליכקייט, אונד יעצט מוז איך מאַכען א סוף פון מיין אייגענעם לעבען.“
אַבער וועהרענד איך האב דאס איבערגעדענקט, האב איך נאָנץ גוט געוואוסט, אז איך וועל מיך ניט תרנענען. איך האב אונטערדעסען ערגריפען דעם רע-וואָלוער.

טערקווירדיג ! איך האב מיך עראינערט וויא אַפּט עס איז מיר שוין געקומען אויף דיא געדאַנקען מיר צו נעהמען דאס לעבען, אונד אויף דער באַהן, וויא ענט-שלאָסען איך בין שוין געווען דערצו. איך האב אימער געדענקט, וויא דאס וועט זיא דערשרעקען. אָבער צו דיעזער צייט, בין איך שוין ניט מעהר פעהיג געווען מיר אריין צו יאָגען א קונעל אין דיא שלייפען.

„איבעריגענס,“ האב איך געטראַכט, „צו וואס זאָל איך דאס טהון ?“ איך האב מיר דאַרויף ניט געקענט געבען קיין ריכטיגען ענטפער.

מען האט שוין צום דריטען מאל אָנגעקלאַפּט אין דער סיחר, אונד איך האב געמוזט זעהען ווער דאָרט איז. איך האב אַוועק געלעגט דעם רעוואָלוער צוריק אויפֿן טיש, איהם צוגעדעקט מיט א צייטונג, צוגענאַנגען צו דער טיהר אונד געעפענט דעם ריענעל.

עס איז געווען מיין פרוי'ס שוועסטער, א גוטע אונד איינפאַכע פרוי.
„שוואַגער,“ האט זיא געזאגט מיט טרערען אין דיא אויגען, „וואס האט איהר געטהאָן ?“

„וואס ווילט איהר ?“ האב איך זיא געפרעגט אין א בעזען טאָן. איך האב געוואוסט, אז איך דאַרף מיט איהר ניט רעדען נראָב, ווייל זיא האט עס זיך ניט פערדיענט. אָבער איך האב קיין אַנדערן טאָן ניט געקענט געפינען צו מיין שטימע.

„שוואַגער !“ האט זיא ווייסער געזאָגט, וועהרענד דיא טרעהרען זיינען גע-לאָפען פון איהרע אויגען, זיא שטאַרבט ! איוואן פעאַדראָוויטש האט עס געזאָגט.“

איהרן פעאָרדאָרױטש איז געווען דער דאָקטאָר — איהר דאָקטאָר אונד

זען.

„איז ער דען דאָ?״ האב איך וויעדער געפרעגט אין צאָרן.

וואס ווילט איהר יעצט, שוואַנער? זאָל ער זיין. נעהט אריין צו איהר;

עס זיינען דיא לעצטע מאָמענטען.“

זאָל איך צו איהר נעהן?״ האב איך מיך געפרעגט. עס איז ניט געווען זעהר

אנגענעהם, אַז אַזא מאַן וויא איך, וועלכער האט דעשמאָכען זיין ווייב, זאָל געהען

אונד שטעהן בייא איהר נסיסה.

„אַבער עס איז דאָך אַזוי דיא מאַדע,״ האב איך מיר ווייטער געטראַכט,

„איך מוז געהען. איבעריגענס, וואס קען איך דאָ צולעגען? איך וועל נאך

צייט האבען שפעטער, מיר צוגעהמען דאס לעבען. יעצט, נאטירליך, וועל איך

הערען קולות, קלאנגען, פלאנגען אונד אַנדערע עקעלאַפּטע סצענעס; אָבער קיין

זאך וועט מיך ריהרען.“

מיין שוועגערין האט ניט געוואוסט וואס איך דענק, אונד אימער וויינענדיג

אין דער שטיכל, האט זיא דיך אומגעווענדעט.

„וואָרט אויס אַפּיסעל,״ האב איך פּלוצלינג געזאגט מיט אַביסעל א ווייכערע

אַבער הייזעריגע שטימע. „עס פאַסט דאָך ניט איך זאָל געהן אָהן שיך. איך וועל

מיר אַנטהאַן דיא פאַנטאַפּעל.“

28.

דעם מענשען׳ס נאַטור איז א געהיימניס. וויא איך בין אַרויס געקומען אין

קאַרידאָר אונד וויעדער אמאל ערבליקט מיין בעקאַנטע היימאַטה, האט אין מיר

ערוואַכט דיא האַפּנונג, אַז עס איז נאָר ניט געשעהן, אונד אַלעס וועט נאך נוט

ווערען. אָבער דער אונאַנגענעהמער גערוך פון דיא ערצטליכע מעדיצינען — קלאַך

ראַפּאַרס אונד קאַרבאָל — האט מיך באַלד דערמאָהנט, אַז דאס ווערט פּערווענד

דעם צו איהר וואונד אונד איך האב שוין ניט אויף וואס צו האַפּען.

אַריבער געהענדיג דעם קאַרידאָר, געבען קינדער-צימער, האב איך דעזעהען

ליזאַן. איהר אויגעלעך זיינען געווען רויט אבער טרוקען. דאס ארמע קינד האט

וואַהרשיינליך שוין פּערגאַסען אַזוי פּיעלע טרערען, אַז זיא האט מעהר ניט געקענט

וויינען. איהר געזיכט האט פּאַרנעשטעלט א גאַנצע וועלט מיט שרעק אונד אַנגסט.

מיר האט געדאַכט, אַז אלע 6 קינדער קוקען ארויף מיר. אָבער איך האב מעהר ניט

צוריק נעקוקט, אונד צונגעגאנגען צו דער מיהר. דאס קינדער-סערדען האט געעפענט פון אינוועניג, אונד איז ארויס געגאנגען.

דאס ערשטע, וואס מיינע אויגען האבען ערבליקט, איז געווען איהר העלל. גרויעס קלייד, וועלכעס איז געהאנגען אויף א ביינקעל, אונד איז געווען האכב שווארץ פון בלוט. אויף אונזער דאָעלבעט איז זיא געלענען מיט אויפגעהיבענע קניען. איהר קאפ איז אויף געווען הויך אונטערגעבעט, וואהרשיינליך ווייל דער דאָקטאָר האט אזוי געהייסען. זיא איז געווען אָנגעצויגען אין איין אויפגעקעפלטען ווייסען נאכטראַק. דיא וואונד איז געווען עטוואס בעדעקט. א שטאַרקער גערוך פון יאָדאָפאָרם האט זיך געפיהלט אין צימער.

איך האב פאלד בעמערקט איהר געשוואלענעס געזיכט, מיט בלויע פלעקען אויף דער נאָז אונד צווישען דיא אויגען. דאס איז געווען פון דעם העפטיגען קלאפ מיט דעם עלענבויגען, ווען זיא האט מיך געוואָלט צוריק האַלטען איך זאָל ניט נאכלויפען טרובאָטשעווסקיין. איהר שעהנהיים איז געווען פערשוואונדען, אונד אנשטאט דעם, האב איך געזעהן עפעס עקעלהאַפטעס אין איהר.

איך בין נאך אימער געשטאַנען פון וויימען. „געהט צו, שוואַנער,“ האט דיא שוועסטער געזאגט. „פיעללייכט וויל זיא זיך מתודה זיין פאַר מיר,“ האב איך געטראכט, „זאָל איך איהר מוחל זיין?“ איך האב געוואָלט זיין פאַרטהערציג. איך בין צונגעגאנגען נאָנץ נאָהענט. זיא האט מיט מיה אויפגעהויבען דיא אויגען צו מיר אונד מיך אָנגעקוקט. איין אויג איז געווען שטאַרק געשוואָלען. זיא האט אָנגעפאַנגען צו רעדען מיט א שוואַכער שטימע. עס האט אויסגעזעהען, אז יעדעס וואָרט קאָסט זיא לעבען.

„דוא האסט ענדליך עררייכט דיין ציעל,“ האט זיא געזאגט. „דוא האסט מיך ערמאַרדעט.“

פון איהרע אויגען האט אויסגעבראַכען דער אַלטער אונד קאַלטער האַס צו מיר, אונגעזאכטעם דאָרויף, וואס דער טויט איז איהר שוין געשטאַנען צו קאַפענס.

„אַבער,“ האט זיא ווייטער קיים געמורמעלט, „דיא קינדער... זיא וועל איך ריר ניט געבען... זיא (דיא שוועסטער) וועט... זייא געהמען.“

דאס וואס מיר איז געווען דיא הויפטזאך, זיא זאָל זיך מודה זיין, דער צעהלען פון איהר פאַלשקייט צו מיר, האט זיא ניט געפונען פאַר געסחיג צו שילדערן.

אי, האם דא נזאנט מיט איהרע לעמצע כוחות, „פרעה דײך מיט דײן טהאט“... זיא האט געבליקט צו דער טיהר אונד אַנגעפאַנגען צו וויינען. דיא קינדער זיינען וועהרענד דעם אריין געקומען. „זעה, זעה, וואס דוא האסט געטהאן... דוא האסט זייא געמאַכט פאר יתומים“...

איך האב געבליקט צו דיא קינדער, אויף איהר, אויף איהר פערשוואַלענעם געזיכט, אונד צום ערשטען מאל האב איך פערנעסען אן מיינע רעכטע, אן מיין שטאַלך — אונד, צום ערשטען מאל האב איך צו איהר געשפירט דיא סימפאטהיע וויא צו א מענשען, צו א שוועסטער. אַלעס וואס איך האב געלימען, האט אויס-געזעהען פּוּלְוֵינֶג פּערשוואַונדען געגען דער עראינערונג פון מיין לעמצטער טהאט. איך האב איהר געוואָלט זאגען: „פּערצייהע מיר,“ אָבער איך האב עס ניט געדוּאַנט ארויס צו רעדען פון מיין מויל.

איהרע אויגען האבען זיך צוגעמאַכט. דאן האט אויפגעצייטערט איהר פער-וואונדערטעם געזיכט, אונד אויסשטרעקענדיג איהר האַנד, האט זיא מיך אָבער שטויסען לאַנגזאַם אן א זייט.

„ווארום, ווארום,“ האט זיא געמורמעלט וועהמיטהיג, „האט דאס אַלעס געמחט אזוי זיין?“

„פּערצייהע מיר!“ האב איך געענטפערט.

„דיך פּערצייהען, יא, ווען דוא וואָלסט מיך נאָר ניט געהרנעמט.“ בייא דיעזע ווערטער האבען זיך איהרע אויגען געעפענט, אונד געבליקט ווילד, פיעבער-האַפט.

„פּערצייהע מיר!“ האב איך נאך אמאל געזאגט.

„דאס איז דומהייטען!“ האט זיא געשריען מיט א העפטזיגער שטימע, „ווען איך זאָל נאָר ניט דארפן שטאַרבען! דוא האסט אָבער עררייכט דאס, וואס דוא האסט געוואָלט. — אַך! וויא איך האס דיך!“

דאן האט זיא אָנגעהויבען צו פאַנטאַזירען, אונד געשריען: „שיס מיך, איך האב קיין טרא ניט! — מאָרדע אָבער אַלע! — ער איז אַוועק! מיר איז אַוועק!“

דיא היטץ האט געשטיענען, אונד זיא האט אפילו דיא קינדער געהער ניט רערקענט.

אום מיטאננדייט, אין דעמזעלבען טאג, איז זיא געשטאַרבען. אונד איך האב פון איהר קיין וואָרט געהערט, וואס זאָל בעשטעמינען איהר שולד. איז זיא ווירקליך

שולדין געווען? דאריבער צווייפעל איך ניט. אָבער אויף וויא ווייט שולדיג? ווען קען דאס וויסען? מרובאטשעווסקי קען דאריבער אורטהיילען.

איך בין אונטערדעסען, דאס הייסט, איידער זיא איז נאך געשטאָרבען, ארע' מירט געוואָרען. מען האט מיך פריהער געפיהרט אין דער פּאָליציע, וואו מען האט מיך גענומען אויף א קורצען פּערהער. דאן האט מען מיך אריין געזעטצט אין גע' פענגניס, וואו איך בין אָבגעזעסען 11 מאָנאט.

איך האב גענוג צייט געהאט צו דענקען, אונד איך האב דאָרט גוט שטודירט מיין פּערנאנגענהייט. וויא ווייט איך האב דיעזע פּערשטאָנען, האט איהר געקענט הערען ביז יעצט, וואס איך האב פאַר אייך געשילדערט אין לויף פון מיין געשיכטע.

מען האט מיר ערלויבט צו געהען נאך איהר לויט, אין דער בענלייטונג פון א פּאָליציסט. ווען איך האב געזעהען איהר בלאסעס אונד טויטעס געזיכט - ניין, ווען איך האב זיא דערשטאָכען, אין יענעם מאָמענט, האב איך פּערשטאָנען, אז מיין פרוי איז פאַר מיר שוין לאַנג טויט. אונד איך בין געווען דער יעניגער וואס האב זיא ערמאָרדעט. בליקענדיג ווידער אין דיא טויטע געזיכטס-ציע פון מיין פרוי, אויף איהרע פּערשטאָרצעט גלידער, האב איך פּערשטאָנען, אז אלעס איז שוין פּער גאַלען, אונד איך קען שוין נאָר ניט פּטריכטען.

מיין פּראָצעס, וואס איך האב שוין איינמאָל דערמאָהנט, איז געווען וויא אַלע פּראָצעסען פון דיעזער ארט. דיא ריכטער אונד דיא געשוואָרענע האבען אַקצעפּטירט דיא לעטצעטע טחאָטזאכע, דאס הייסט, איך האב געכאַפּט מיין פרוי מיט איין אַנדער, אונד איך האב זיא דערפאַר ערמאָרדעט.

ערשטענס האבען זיא נאָר ניט געקענט דענקען אַנדערש, דאס איך האב זיא ווידערליך ענטדעקט מיט מרובאטשעווסקי'ן אין אזא צושטאַנד, וועלכער האט מיך געגעבט אויפגעגען צום פונקט פון מאָרדען. ווארום דען האב איך בעגאנגען דעם מאָרד? מען האט קיינע ווייטערע בעווייזע געזוכט דאריבער, אונד מען האט אויך קיינע בעווייזע געקענט פאַרדען. וואס מרובאטשעווסקי האט געזאגט, אלס עדות, אונד געקענט זאגען, האט מען איהם ניט געוואָלט גלויבען. דאָרף מען דען האבען זיא אַנדער, בעווייז, וויא אז ער איז געווען מיט מיין פרוי, אין מיין אַבוועגענהייט, און 1 איהר נאך האַלבע נאַכט אליין אין א צימער?

פיעלליכט האבען זיא געשפּראָכען פון מוויס, גערשט פון סונסט. אדער אַנדער טעוואס? ניין, דאס וועט דיא אַנדערע ריכטער אונד דיא העררען גע'

שוואַרענע קיינמאל ניט איינפאלען. זיך אלע ווייסקען, אז א מאן מיט א פרוי קומען
וויך נאר צוזאמען, — איבערהויפט אזוי שפעט בייא נאכט, — אום קערפערליכען
גענוס צו האבען.

דיא פרוי איז דאך צו דיעזען צוועק געשטעלט געוואָרען; מען שטודירט דאָך
מיט איהר דאסזעלבע פון קינדווייז ארץ.

יא, מען קען נאָר ניט בעגרייפן, וויא א פרוי קען ארץ זיין א מענטש, ווייל
מען ניכט איהר קיין רעכט דערצו.

דיעזע זיינען געווען דיא העררשענדע געדאַנקען אין געריכט־הויז.

דאן, וואס האט דאס מיט דיא ריכטער אונד געשוואָרענע צו טהון, צו אונד
טערוזיכען אלטע אורזאכען? מען האט מיך ניט געפרעגט וויא איך האב פער
בראכט, אין פריוואַט, מיט מיין פרוי, אונד ווער עס האט געקענט שולדיג זיין אין
דעם. וואס טרוכאַטשעוויסקי האט געהאט דיא מעגליכקייט צו צוקומען צו מיין פרוי
אזוי שפעט בייא נאכט.

אזעלכע פראַגען געבען איבערהויפט ניט, זיך איז געווען מיין פרוי, מיין דיך
ערין, מיין שקלאַפּן, מיין ווערקצייג, אונד זיך האט קיין זאך בעדאַרפט טהון, וואס
איז געווען געגען דיא אנויכטען פון מיין טאווה צו איהר.

נאַטירליך, אזוי דענקט כמעט יעדער, אונד אזוי האבען וועניגסטענס דיא
ריכטער מיט דיא געשוואָרענע געדענקט. זיך זיינען דאָך וועלטס־מענטשען, אונד זיך
ווייסקען שוין וואָס עס איז רעכט אונד וואס עס איז אונרעכט.

אַבער ווער דער שולדיגער איז געווען, האב איך געוואוסט אַמבעסטען. איך
האב מיין אונגליקליכע פרוי צו אלעמען געטריבען מיט מיין אייפערזוכט, אונד איך
האב פערדיענט דיא תּלּיה, נאך מיט א היבשער צייט פריהער, איידער איך האב
אריין געשטאַכען דעם קינזשאַל צווישען איהרע ריפּען.

„אַבער איינס מיט דעם אנדערן האט ניט צו טהון אין אונזער גרויסער אונד
קלינער וועלט. מען האט אויסגעפונען — דאָרט אין געריכט־הויז, — אז איך האב
ריכטיג, אָדער אַנדערש ניט געקענט האַנדלען, אונד מען האט מיך בע־
גרייטעס!“

פּאַרזימטשעו איז געבליבען שטילל. זיך גאַנצער קערפּער האט געציטערט,
אונד ער האט אָנגעפאַנגען שטילל צו וויינען, אָבער דאס האט געריהרט מיין הערץ.
זיך געזיכט האט אויסגעדריקט א גאַנצע וועלט מיט לידען אונד יסורים.
„יא, האט ער פּאַרזימט געזאגט, ווען איך וואָלט דאמאלס געוואוסט

ראס, וואס איך ווייס יעמצט, וואלט אנדערש געווען. איך וואלט דא נאָר ניט געד
 הייראמעס - ניין! פיר קיין זאך אין דער וועלט!"

עס איז געווען הערצרויסענדיג צו זעהען וויא דער ארמער פאָדניטשעווי האט
 געליטען. דאָ איז דיא באהן געבליעבען שטעהן בייא דער לעמצמער סמאציאָן וואו
 ער האט בעדארפט אויסשטייגען, אונד איך האב איהם, אויס מיטלייד, בעגלייטעט
 שריטער.

ע נ ד ע

איד און מיין מאן.

איך אונד מיין מאן

1.

מיר האבען געטרויערט נאך מיין מוטער, וועלכע איז געשטארבען לעצטען ערפסט, אונד מאַטשאַ, סאַניאַ אונד איך, האבען צוגעבראַכט דעם נאנצען ווינטער אויף'ן לאַנד. מיין נאמען איז קאַטיאַ, דאמאלס בין איך נאך געווען זעהר א יונגעס מעדכען. מאַטשאַ איז געווען מיין מוטער'ס איין אלטע פריינדן אונד מיין נאָווער-נאַנטקע, וועלכע איך האב געקענט אונד געליעבט, זייט איך בין צו מיין שכל געקומען. סאַניאַ איז געווען מיין סליין שוועסטער'ל.

דעם ווינטער וואס מיר האבען צוגעבראַכט אין פּאַקראָווסקי, אונזער לאַנד-וואָהנונג אין רוסלאַנד, איז געווען זעהר א טרויעריגער אונד לאַנגווייליגער. עס איז געווען קאַלט אונד דער ווינט האט אָנגעוואָרפֿען גרויסע הויפענס שנעע כמעט בין איבער דיא פענסטער. דיא שויען זיינען געשטאנען אנגעפרוירען וואָכענלאַנג. בעזוך האבען מיר זעהר וועניג געהאט, אונד דיא עטליכע וואס זיינען צו אונז געקומען וועהרענד דעם ווינטער, האבען אינו ניט געבראַכט קיין פרייד אונד קיין אונטערהאַלט. אלע האבען אויסגעזעהן מיט טרויעריגע געזיכטער וויא דער גרויער ווינטער. זייא האבען גערעדט וויא פערשלאָפֿענע. ווען זייא האבען געזעהן מיך אונד סאַניאַ אין אונזערע טרויערקליידער האבען זייא דארויף געענטפערט מיט א זיפץ. אין אַלגעמיינעם האט עס אויסגעזעהן, אז דער מלאך-המות האט גע-שוועבט אין דער לופט איבעראַל, אונד זיין גענעוואַרט פון טויט האט אונז נאך ניט פערלאָזען. מיין מוטער'ס צימער איז געווען צוגעשלאָסען, אבער ווען איך בין דאָרט פארבייגעגאַנגען, האט עס אויסגעזעהן וויא א געהיימע קראַפט ציהט מיך אריין צו פערבלייבען אונד פערברענגען דאָרט וואו דער טויט האט אויסגעדריקט איהר עדעלע נשמה.

עס איז שוין געווען נאך מיין 17-טען געבורטסטאג, אונד מיין מוטער, פאר איהר טויט, האט זיא בעשטימט, אז וועהרענד דעם ווינטער, ווען זיא זאָל לעבען, זאָלען מיר אריין פאָהרען נאך סט. פעטערסבורג אונד איך זאל דאָרט פאָרנע-שטעלע ווערען אין געזעלשאַפט, וויא דער סנהג איז מיט אונזערע יונגע אונד רייכע

מיידלעך. מיין מוטערס טריט, האט אבער דיעזען פלאן געשמערט. ותן איך האב מיך דערמאָהנט, אז איך וועל נאך דערפאר, פיעללייכט מוזען צו ברענגען נאך א ווינטער אין אזא איינזאמקייט אונד טרויער, האב איך געשוידערט.

מיט דער צייט האט דער שמערץ, איינזאמקייט אונד ביינקענעש, אויף מיר אזוי געוויקט, אז איך פלעג זימען שטונדען־לאנג אונד וויינען. דיא פיאנא האט פאר מיר קיין אינטערעסע געהאט אונד צו ביכער האב איך ניט קיין געדולד געהאט צו לעזען. ווען מאַטשאַ פלעגט מיך בעמען איך זאל עפעס טהון אום מיך צו צערשטרייען, פלעג איך ענטפערן:

„איך קען ניט, מיין הערץ לאזט מיך ניט,“ — אונד דאָן האב איך וויעדער געוויינט.

זייא פלעגען זאגען, אז איך בין שטארק פערענדערט געווארען אונד איך בין פון טאג צו טאג בלאַסער אונד מאַנערער געווארען. אבער דאס האט מיך ניט בעקימערט.

ווארום זאל איך מיך קימערן דארום? האב איך מיך געפרעגט. בייא מיר האט עס אויסגעזעהן, אז איך בין פעראורטהיילט געווארען צו פערברענגען מיין גאנצעס לעבען אין טרויעריגער איינזאמקייט — אונד דיעזער געדאַנק, האט פון מיר בערויבט יעדע האַפנונג פון לעבען.

אונגעפעהר צום ענדע פון ווינטער, האט מאַטשאַ בעשלאסען מיך אוועק צו געהמען אירגענדוואו פון פאָקראָוסיקי, אזוי שנעל וויא נאָר מעגליך. אבער דאָפיר האט מען בעדאַרפט האבען געלד, אונד מיר האבען נאך גאר ניט געוואוסט וואס מיין מוטער האט צוריק געלאזען פאר א ירושה. דערפאר האבען מיר געווארט, פון טאג צו טאג, ביז אונזער פערוואַלמער וועט קומען אונד ער זאל אונז מיט טהיילען איבער אונזער שיקזאל.

צום ענדע פון מאָנאט מערץ, איז ער ערשינען.

„דאַנקען גאָט,“ האט מאַטשאַ בעמערקט אין א טאג, אלס איך בין צוגע-
גאַנגען צום פענסטער וויא א שאמען. „דאַנקען גאָט, סערגעי מיכאַילאָוויטש איז
גענליך דאָ. ער האט אויג געשיקט אַנזאגען, אז ער וועט דאָ זיין צו מיטאג. איך
בעט דײך, מיין טהייערע סאַטיאַ, זייא אביסעל מונטער. וואס וועט ער דענקען
איבער דיר ווען ער וועט דײך אזוי זעהן? ער האט דײך אונד סאַגיאַץ אימער אזוי
געליעבט.“

סערגעי מיכאַילאָוויטש איז געווען איינער פון אונזערע שכנים אונד איין
זאַמער פריינד פון מיין מייטען פאטער, אבוואהל סערגעי איז געווען פיעל אינגער.

אויסער דעם וואס זיין קומען האט געקענט וועקסלען מיין טרויעריגע לאַגע, האט עס מיך אויך געפרייט דערפאר איהם צו זעהן, ווייל איך האב איהם ליעב געהאט פון קינדווייז אָן. מאַטשאַ האט אויך פערשטאַנען, אַז עס וואָלט מיך געשמערצט איך זאל וויסען, דאָס סערגעי מיכאַילאָוויטש רעכענט מיך פאר א נאַרישעם מעדכען.

ניט נאָר איך, זאנדרעך יעדער איז אונזער הויז, פון מאַטשאַ'ן, סאָניאַ, ביז צום שטאַלדיענער, האט איהם יעדער געליעבט. איך קען מיך עראינערן, אַז מיין מוטער האט אמאל געזאגט, אַז זיא וואלט זיך גליקליך געשעצט איך זאל קענען האבען אזא מאַן וויא סערגעי מיכאַילאָוויטש.

צייטענווייז, ווען איך האב מיך עראינערט אן איהרע ווערטער, האט דאָס בייא מיר אויסגעזעהן זעהר נאַריש. מיין אידעע פון א מאַן, איז געווען א נאַנץ אנדערע: איך האב מיר פאָרגעשטעלט, אַז מיין מאַן מוז זיין יונג, הויך, ערעל אין קערפער, בלאָס אונד מרהשחורה'דיג; סערגעי מיכאַילאָוויטש וויעדער, איז געווען דער גענענטהייל: ניט יונג, דיק, זעהר שטאַרק געבויעט אונד אימער מונטער.

דענאָך, טראָטץ מיין אידעע, פלעגען מיר מיין מוטער'ס ווערטער אָפט קומען אין געדאַנקען. נאָך מיט 6 יאהר צוריק, צור צייט וואס סערגעי מיכאַילאָוויטש האט מיר געזאגט „דוא“ אונד מיך גערופען פריהלינגס-בלומעלע, איז מיר מעהרערע מאל פאָרגעקומען דיא פראַגע: וואס וואלט איך איהם געקענט ענטפערן, ווען ער זאל מיך פרעגען אויב איך וויל מיט איהם הייראַטעהען?

מאַטשאַ האט פאָרבערייטעט א גוטען מיטאג, אונד מיט אייניגע מינוטען פאר 12 אוהר, איז סערגעי מיכאַילאָוויטש אנגעקומען. איך האב איהם געזעהען דורד'ן פענסטער צוקומענדיג אויף א שליטען. איך בין אריין געלאפען אין פראַנט-צימער, מיט דער אַבויכט עס זאל אויסזעהען גלייך וויא איך האב איהם ניט ערוואַרטעט. אלס ער איז אבער אריין אין הויז אונד איך האב געהערט זיין מונטערע שטימע בעגריסענדיג מאַטשאַ'ן, האב איך באלד פערנעסען אן מיין ענט-שקום, אונד בין באלד אריין געלאפען איהם צו זעהן.

ער האט געהאלטען מאַטשאַ'ס האנד, רעדענדיג שנעל אונד לאַכענדיג זעהר פּרעהליך. אלס ער האט מיך ערבליקט, איז ער געבליעבען גאַנץ שטיל, אונד עס האט אויסגעזעהען, אַז ער האט אפילו ניט פאר מיר קיין בעגריסונגס-וואָרט. איך וויעדער, האב מיך געשפּירט זעהר אונבעקוועם אונד איך האב פערשטאַנען, אַז מיין געזיכט איז רויט געווארען.

„איז דאס מעגליך?״ האב איך דאן געהערט זיין שטימע, יא, איהר זייט
עס; אבער, מיין גאָט, וויא פּערוועקסעלט!״
ער האט אויסגעשטרעקט זיין האנד צו מיר, אָהן צערעמאָניע, אונד ווייטער
געזאגט:

„וויא איהר זייט דאס אויסגעוואקסען! אונזער קליינעם פריהלינגס-בלומעלע
איז שוין געוואָרען א פאָלשטענדיגע רוז!״

דאן האט ער אזוי צוגעדריקט מיין האַנד, אז עס האט מיך פיינאָהע וועג
געמחאָן. איך האב ערוואַרטעט, וויא דער מנהג איז בייא אונז, ער זאָל קושען מיין
האַנד אונד איך דאן זיין שמערען. איך האב מיך דערפאַר צו איהם געהנמער צו
געבריינגען, אָבער ער האט נאָר צו מיר געקוקט מיט זיינע גרויסע, שעהנע אונד גוטע
אויגען, אונד ער האט מיר דיא האנד ניט געקושט.

זעקס יאהר האב איך איהם ניט געזעהן, אונד ער איז געווען שטאַרק גע-
וועקסעלט. ער האט אויסגעזעהן עלטער, דונקלער, אונד געטראגען א גרויסע באָרד,
וועלכע האט איהם ניט געפאַסט. אָבער ער איז אונטערדעסען געבליעבען דער-
זעלבער איינפאַכער, אויפריכטיגער אונד אנגענעהמער מענש מיט זיין אימער-
וועהרענדען קינדער־שטייכלעע אויף זיינע ליפּען.

מיט 5 מינוטען שפעטער, האבען מיר פּערגעסען אויב ער איז א גאָסס אונד
מיר האָבען איהם בעטראכט אלס איינעם פון דער פאמיליע.

ער איז ניט געווען וויא אונזערע אַנדערע שכנים, וועלכע האבען עס געפינען
פאַר געמייני צו זיפּצען אונד קרעכצען ווען זייא זיינען צו אונז געקומען. גראַדע אין
גענענטהייל, ער האט גערעדט, געלאכט, אונז פּרעהליך געמאַכט, אונד האט אפילו
קיין איינציגעס מאל ניט דערמאָהנט מיין מוטער. אנפאנגס האט מיך אזא גלייכי-
גילטיגקייט ערשטוינט, אָבער שפעטער האב איך איינגעזעהן, אז דאס איז געווען
פאַרזיכטיגקייט, אום ניט אויפצודעקען קיין אַלטע וואונד, וועלכע שמערצט
אימער.

נאָך עסען זיינען מיר אריין אין צווייטען צימער, וואו מיר האבען געטרונקען
מהעע. איך אונד סאַניאַ זיינען מיר געזעסען געבען טאַטשאַן, אונד דער אַלטער
דיענער גרענגאַרע, האט געבראַכט פיר סערגעי מיכאַילאָוויטשין, איינע פון מיין
פאטער׳ס לוקעס צום רויכען. ער האט נאך פון לאַנג געהאט א טבע, צו רויכען
אונד אַרום שפּאַצירען איבער דער שטוב. ער האט דאמאלס אויך דאסזעלבע
געמחאָן.

וויא פיעלע טרערדיגע וועקסלונגען דאָ האבען שטאַטגעפונדען, האט ש פלוצלינג געזאגט בכייבענדיג שטעהן.

"יא, יא," האט מאטשא געענטפערט צודעקענדיג דעם סאַמאָואר אונד בליקענדיג צו מיר מיט סאָניאַ'ן מיט טרערען אין איהרע אויגען.
"געדענקט איהר נאך אייער פאטער?" האט סערנעי געפרעגט זיך ווענד ענדיג צו מיר.

"זעהר וועניג," האב איך געענטפערט.

"וואס פאַר א פרייד עס וואָלט געווען, ווען ער זאל יעצט מיט אייך זיין," האט ער געמורמעלט וויא צו זיך אכייין. דאן, אימער וויא טרוימערשי, האט ער געזאגט: "איך האב זעהר פיעל געליעבט אייער פאטער."
"אַבער נאט האט איהם פון אונז אַוועק גענומען," האט מאטשא געענטפערט אונד דיא טרערען האבען אַרונטער געקאַפעט פון איהרע אויגען אויף איהר שויס.

"טרערדיגע וועקסלונגען האבען שטאַטגעפונדען," האט סערנעי געזאגט זיך האלב אבווענדענדיג. סאָניאַ, קום אַהער צו מיר אונד צייג מיר דייען שפיעלערייען."

דיא לעצטע ווערטער האט ער געזאגט שנעל, אום אבצרווענדען דאס גע- שפרעך. מיט אויגען פול טרערען האב איך צו איהם געבליקט, וויא ער איז אַרויס מיט סאָניאַ'ן אין קאָרידאָר.
"מיר האבען וועניגסטענס איין טרייען פריינד," האט מאטשא בעד מערקט.

"יא, דאַנקען נאָט דערפאַר," האב איך געזאגט, אונד אַבוואָהל פון מייע אויגען האבען זיך גענאָסען דיא טרערען, האב איך מיך געשפירט געטרייסט וויסענדיג, אַז דיעזער נומער מענש סימפאטהיזירט מיט אונז.

דער קלאנג פון סאָניאַ'ס געלעכטער אונד סערנעי'ן שפאַסען, האט צו אונז גע- גרייכט, אונד מיר האבען איהם אַרויס געשיקט א גלאז טהעע דאן האבען מיר איהם געהערט עפענען דיא פיאנאָ אונד מיט סאָניאַ'ס פינגער האט ער בעריהרט דיא קלאַפען.

"קאַטיא אַלעקסאַנדראָוונאַ!" האט ער גערופען, "קומט אַהער, איך בעט אייך, אונד שפיענט אביסעל."

איך האב הנאה געהאט הערענדיג דיעזען איינפאַכען בעפעחל, אונד איך בין באַלד אַהין אַריין געגאַנגען.

„שפיעלעט דאס!“ האט ער געזאגט, אונד בייא ריעזע ווערמער האט ער פאר מיר אוועק געלענט דיא נאָמען פון בעעטהאָפּען'ס סאָנאַטאָ „Quasi una Fantasia“ (אויך מיר א פאַנטאַזיע.)

„איך וויל הערען וויא איהר קענט שפיעלען,“ האט ער ווייטער געזאגט, אונד געהמענדיג זיין גלאז טהעע, איז ער אוועק אין אַנדערן ווינקעל פון צימער.

איך האב געשפירט, אָבווּאָהל איך ווייס ניט ווארום, אַז איך קען איהם גאר ניט ענטזאגען. איך האב אפילו מיך אויך ניט געקענט ענטשולדיגען, אַז איך וועל פיעללייכט ניט גוט שפיעלען, ווייל איך האב שוין לאנג ניט פראקטיצירט. איך האב מיך געזעצט בייא דער פיאנאָ אונד אָנגעפאנגען, טראָטץ דעם וואס איך האב מיך שטאַרק געשראַקען פאר זיין קריטיק, ווייל איך האב געוואוסט, אַז ער האט אי געליעבט מוזיק, אי פערשטאַנען וואס עס הייסט גוט שפיעלען.

דער אנפאנג פון דער סאָנאַטע האט אויסגעדריקט אונגעפעהר דיעזעלבע געדויער, וועלכע זיינען אין אונז ערוועקט געווארען, בשעת מיר זיינען געזעסען אונד געטרונקען טהעע. אבער מיין שפיעלען האט אויסגעזעהן איהם צו געפעלען. דעם שלום האט ער מיך שוין ניט געלאָזען שפיעלען.

„ניין, גענוג,“ האט ער געזאגט צוקומענדיג צו מיר. „דער אנפאנג איז געווען ציעמליך גוט געשפיעלט. איך זעה, אַז איהר פערשטעהט זיך איין אויף מוזיק.“

דיעזער איינפאַכער לויב האט מיך אזוי דערפרייט, אַז איך האב געשפירט דאס בלוט לויפען אין מיין געזיכט. עס איז איבערהויפט געווען עפעס א נייא מיין געפיהל, צו זעהן מיין אלטען פאטער'ס אלטען פריינד רעדענדיג מיט מיר וויא מיט א מענשען אונד ניט וויא מיט א קינד.

ווען מאַטשאַ איז אַרויף גענאַנגען לעגען סאָניאַ'ן אין בעט, האט ער צו מיר גערעדט פון מיין פאטער; וויא אזוי ער האט זיך מיט איהם צום ערשטען מאל בעקאַנט געמאַכט; וויא דיא פריינדשאפט צווישען זייא האט געוואַקסען פון יאהר צו יאהר, ביז דער טויט איז ענדליך געקומען אונד מיין פאטער אַוועק גענומען. דאמאלס בין איך נאך געווען א קליינעס אונד שעהנעס קינד, ניט וויסענדיג פון דער וועלט, אונד איך האב מיך בעשעפטיגט מיט מייע שפיעלערייען אונד אָפּט מאל פערבראַכט אין האלטען דיא קאַטץ אויף מייע הענד.

צום ערשטען מאל האט זיך מיר געדאַכט, אַז איך האב געקענט מיין פאטער. ער האט מיר אויסגעזעהען, אַז ער איז געווען גוט-הערציג, ליעבענסווירדיג אונד געשאפען צום ליעבען אונד געליעבט ווערען. דאַן האט מיך סערנעי מיכאַילאָוויטש

געפרעגט איבער מיין שמודירען אונד איבער מיין אנגענהעמסטער בעשעפטונג. ער האט שוין מעהר ניט אויסגעזעהען דער מונטערער אונד שפאס־ליעבענדער יונגער מענש, וויא איך האב איהם אמאל געקענט, זאָנדרען ערנסט, נאכדענקענד, מיר צייגענדיג סימפאטהיע אונד אכטונג. מיר איז דאס אלעס זעהר געפעלען געוואָרען, אָבער דאָך האט זיך מיר געדאַכט, אז איך בין אזוי נאַריש, דאס עס איז בעסער איך זאָל ניט צופיעל רעדען, דאַמיט איך זאָל מיך ניט אַרויס כאַפּען מיט א דומהייט, וואס זאָל איהם איבערצייגען, אז איך בין ניט ווערטה צו זיין מיין פאטער'ס טאָכטער.

ווען מאַטשאַ איז צוריק אַרונטער געקומען, האט זיא זיך פאַר איהם בער קלאַנגט איבער מיין טרויער אונד צוריק־געצויגענהייט, וועלכעס איך האב געזוכט בין דאמאָס פאַר איהם ניט אַרויס צו ווייזען.

„אַלואָ,“ האט ער בעמערקט שאַקלענדיג מיט'ן קאָפּ אלס שפאס פון בזוקייט, „מיר האט זיא ניט געוואָלט דערצעהלען איבער דער הויפטזאַך וואס איז איהר אַזיין נונע?“

„וואס איז דען דאָ צו דערצעהלען?“ האב איך געענטפערט, „עס איז ווירקליך ניטאָ איבער וואס צו רעדען; עס וועט פאַראיבער.“ אין דער ווירקליכקייט, האב איך ניט נאָר געדענקט, אז מיין מרה־שחורה וועט פאַראיבער, זאָנדרען, איך בין געווען בייא מיר זיכער, אז איך בין שוין נאָר א גאַנץ אַנדערער מענש געוואָרען.

„עס איז זעהר ניט גוט,“ האט ער פלוצלינג צו מיר געזאגט, „ווען מען ווייס ניט וויא צו ערטראגען איינזאַמקייט. זייט איהר ווירקליך א יונגע דאַמע?“ „ווייס איך, אזוי דאַכט מיר,“ האב איך געענטפערט לאַכענדיג.

„גיי, איהר זייט עס ניט; אָדער וועניגסטענס זייט איהר שוין א האַלבע קאָקעטקע, וועלכע פיהקט זיך נאָר גליקליך דאמאלס, ווען עס איז דאָ ווער עס זאָל איהר מאכען קאָמפלימענטען, אָבער ווען דיעזע פעהלען, דאַן דרינגט זיך אויף טרויער אונד ביינקענעש.“

עס איז מערקווירדיג, האב איך מיר געטראכט. זאָל דאס אמת זיין, אז מיין טרויער שטאַמט ניט דערפון וואס מיין טוטער איז געשטאָרבען? פיעלליכט האט מיכאַיל־אָוויטש אויך ווירקליך רעכט, דאס ווען איך זאָל האבען מיט וועמען צו פערברענגען וואס זאָל מיך אינטערעסירען, וואָלט איך פערגעסען זאָנאַר אן מיין טוטער. איך האב איהם אבער אונטערדעסען געענטפערט:

„עס שיינט, אז איהר האט איבער מיר מיט קיין גאַנץ גוטע מיינונג.“

ער איז געבלעבען שמעחן שטילשוויינענד, אונד דאן, מורמלענדיג וויא אז זיך אליין האט ער געזאגט :

„עס איז אונגעגליך ; עס קען ניט זיין ; איהר זייט זעהר עהנליך צו אייער פאטער. עס מוז עפעס זיין אין אייך וואס איך פערשטעה נאך ניט.“

דאן האבען זיינע שעהנע אונד מילדע אויגען זיך וויעדער צו מיר געווענדעט, אונד זיין בליק האט מיך אָנגעפיללט מיט איין אונהיימליכעס, וואַרעמעס געפיהל, איך האב בעמערסט צום טרשטען מאל, דאס טראַטץ דעם וואס זיין פנים האט אויסגעזעהן פרעהליך אונד מונטער, איז דאָך געלענען עפעס פון אונטען, וואס האט געצויגט, אז טיעפער, אַרונטער, דאָרט אין הערץ, לענען געפיהלע פון נאכדענקען, אויסגעמישט מיט טרויער אונד ניט וועניג שמערץ.

„עס איז אונגעגליך איהר זאָלט פיהלען אונמוסיג,“ האט ער וויעדער אָר געפאָנגען, „איהר האט נאָטען וואס איהר פערשטעהט, ביכער, פערשיעדענע אַנדערע ערלעע בעשעפטיגונגען — אייער גאַנצעס לעבען שטעהט יעצט אָפען פאַר אייך, אונד איהר מוזט זיך בעשעפטיגען, אַרבייטען אונד זיך פאַרבערייטען אַרויס צו טרעטען אין דער גרויסער אונד ברייטער וועלט, וואו איהר זאָלט שפעטער ניט דארפען חרטה האבען. בלויז מיט איין יאָהר שפעטער קען עס שוין זיין צו שפעט.“

ער האט צו מיר געשפראַכען וויא א פאטער אדער וויא איין אָנקעל, אונד איך האב געזעהען, אז ער האט אנגעווענדעט אַלע מעגליכקייטען ניט צו ערשיינען פאַר מיר אין איין אַנדערן כאַראַקטער. איך האב מיך געפונען אַביסעל בעליידיגט דערמיט וואס ער האט מיך בעטראַכט אזוי ווייט פון איהם, דאס הייסט, אז ער דאַרף מיך ערשט לערנען שכל, אָבער, אין דערזעלבער צייט, האט עס מיך געפרייט וואס ער ניכט זיך דיא מיה פון מיינעם ווענען אזוי צו ערשיינען.

וועהרענד דיא נעכסטע פאאר שטונדען, האט ער פערבראַכט אין געשפּרעך מיט מאַטשאַן איבער געשעפטען.

„אונד יעצט, אַדיע, מיין טחייערע מאַטיא,“ האט ער געזאגט געהמענדיג מיין האַנד.

„ווען זעהטן מיר זיך וויעדער ?“ האט מאַטשא געפרעגט.

„ניט פריהער איידער דער פריהלינג קומט. איך פאַהר יעצט נאך דאָנליקא (א צווייטעס גוט), אום צו זעהען וואס דאָרט מהומ זיך, דאן מוז איך אַברייזען גאָף מאַסקווא, אַבוואַהל דאס איז גענען מיין וואונש. אָבער וועהרענד דעם זומער, וועלען מיר זיך שוין אָפט זעהען.“

„ווארום בעאבויכטיגס איהר אזוי לאנג אויסצופעהלען?“ האב איך געפרעגט מיט א טרויעריגער שטימע.

איך האב ערווארטעט איהם צו זעהן יעדען טאג, אונד זיינע ווערטער האבען אזוי צערשטערט מייע האפנונגען, אז מיין טרויער האט באלד צוריק געקעהרט. מייע געפיהלע האבען זיך געמוזט ארויס צייגען אויף מיין געויכט וויא אויף אן מיין שטימע, דען סערגעני מיכאילאָוויטש האט באלד בעמערקט :

„ווען איהר וועט נאָר זעהן זיך פלייסן בעשעפטיגען, וועט דער ווינטער שנעל אַוועק געהען.“

זיין טאָן אונד בענעהמונג זיינען געווען קאלט אונד רוהיג.

„געכסען פריהלינג“, האט ער געזאגט, „וועל איך אייך עקזאמינירען אונד זעהן וואס פאַר א פאַרשריט איהר האט געמאַכט.“

בייא דיעזע ווערטער האט ער אבגעלאָזען מיין האַנד אונד ער האט זיך אָב געווענדעט.

אין קאָרדאָר, וואו מיר זיינען איהם נאכגעגאַנגען, האט ער שנעל אָנגעצויגען זיין פוטער-מאַנטעל, אונד עס האט אויסגעזעהען, אז ער האט אויסגעמיעדען צו קוקען צו מיר.

„איך קען דאס ניט פערשטעהען.“ האב איך מיר געמראכט. „איז דאס מעגליך, אז ער רעכענט, דאס מיך קימערט אום זיין אויפמערקזאַמקייט? ער איז אָהנע צווייפעל, א נוטער מענטש, זעהר א נוטער מענטש, אונד דאס איז אלעס וואס ער קען זיך מיט מיר אָנקעהרען.“

אין יענעם אבענד בין איך אונד מאַטשאַ געווען שטאַרק וואד, אונד מיין האבען זעהר פיעל געשפראָכען, ניט גראדע פון איהם, זאָנדרן פון דעם פריהלינג, אונד, וויא אזוי מיר וועלען צוברענגען דעם ווינטער ביז צום פריהלינג. דאס האט אונז בידע אויסגעזעהען א וויכטיגע פראגע, אָבער ווארום? ווירקליך, עס איז קיין צווייפעל געווען, אז אונזער אַלטע אונד טרויעריגע וואָהנונג פון פאָקראָווסקי, איז פלוצלינג אָנגעפיללט געוואָרען מיט פרעהליכען וונגעשיין — אָבער וויא אזוי? פון וואנען איז עס געקומען? ווער האט דאס געבראַכט? איך בין זיכער, דאס ווען איך אָדער מאַטשאַ וואָלמען איינע דא אַנדערע געשטעלט די ע פראגע, וואָלמען מיר ניט געוואוסט וואס זיך צו ענטפערן.

2.

דער פריהלינג איז ענדליך געקומען! מיין מרה-שתורה איז פערשוואונדען, אונד אנשטאט דעם איז ערשינען א גאנצע רייע פון אונערקלערליכע, טרויערישע אונד אונבעריהערענדע האָפנונגען. מיין גאנצע ארט לעבען איז געוועקסעלט געדוואָרען. איך האב מיך בטשעפטיגט מיט סאַניאַן; איך האב מעהר פערנגיעגען געהאט פון דער מוזיק, וויא איך האב נאך געשפירט אין מיין גאַנצעם לעבען; איך האב געשטודירט אונד געלעזטן ביכער מיט גרויסען פלייס; איך האב געשפאַצירט איבער דעם גרינעם גראָז, אָדער געזעסען אונטער דיא ברייטע צווייגען פון דיא בויער, טרויענדיג, האָפנדיג אונד דענקנדיג — גאָט אליין האט אָבער גאָר געוואוסט פון וואס!

מאָנכע מאל פלעג איך ליעגען געבען מיין פענסטער וואכענדיג דיא גאנצע נאַכט, איבערהויפט ווען דיא לבנה האט געשיינט; אָדער, איינגעהילט אין מיין לאנגען מאַנטעל, פלעג איך ארויס פון הויז גאנץ שטיק, דאַמיט מאַטשאַ זאָל ניט הערען, אונד אזוי בין איך ארום געגאַנגען אויף דעם ניערדיגען באַלקאָן, דאן ארום דעם גארטען, אונד דיא שטיללקייט האט מיר אויסגעזעהן אזוי זיס, אזוי אנגענעהם, אז מיר האט זיך געדאַכט, דאס מיין הערץ ווערט פעט אונד דיק פאַר פרייד.

עס איז מיר שווער זיך צו עראינערן אין אלע איינצעלע היימען פון יענער צייט, אבער ווען איך דערמאָהן מיך, זעהט עס מיר אויס, אז איך קען מיר עדהיים ניט ערקלערען ווארום דאס לעבען האט מיר אויסגעזעהן אַנערש וויא איך האב עס ביז דאמאלס בעטראַכט.

צום ענדע פון מאָנאַט מאי, איז סע־נעי מיכאַילאָוויטש צוריק געקומען. ער איז בייא אונז ערשינען, גאנץ אונערוואַרטעט, צור צייט ווען מיר זייגען געזעסען אויף דעם באַלקאָן, וואוהין מאַטשאַ האט אונז געלאָזען ארויס ברענגען טהעע.

דער גאָרטען האט שוין אויף זיך איבעראַל געטראגען דעם פרישען גרינעם מאַנטעל, דיא נאַכטיגאלען האבען אויפגעבויט זייערע געסטען אין דיא ניטדיגע ביימלעך געבען גארטען, אונד זייא האבען אבגעגעבען זייער ערשטען קאַנצערט, אונד זייערע הערדליכע שטימען האבען אבגעקלונגען אין דער שעהנער אונד וואַרעמער לופט. דיא ליליאַק־בויער האבען אריבער געהאנגען זייערע צווייגען מיט דיא שנערהייסע בלומעלעך, פון וואַגען א זיסער אונד געשמאַקער גערוד האט זיך

אויסגעגאסען אונד צופאכט געוואָרען פון דעם לייכטען ווינטעלע. דער גרינער נארטעך־פראַנט איז געלעגען אין קיהלען שאטען פון דיא בוימער; דיא טהוי טראָפּען פון דער נאכט האבען אַרונטער געהאַנגען פון יעדען גרינעם בלעטעלע וויא דיא גלענצענדע פערעל, אונד פון ווייטען האט מען געקענט הערען דיא גלעקער פון דער סטאַדע בהמות אָנקומען פון דיא פעלדער.

גענען אונז, אויף'ן טישעל, איז געשטאנען דער שעהאבגעפוצטער סאַמאָוואַר פון וואָנען א פאַרע האט אַרויס געדאַמפּפּט, וועהרענד פרישע סמעטענע, צוקער טאָרטען אונד אנדערע גוטע זאַכען זיינען געלעגען אויף דעם ווייטען טישטוך אונד געמאַכט א גוטען אַפעטיט.

מאַטשאַ האט אָנגענומען דיא טהעע־גלעזער מיט איהר דיקער אונד ווייסער האַנד, ווירטהינדמעסיג, וויא מין סאַמא פלעגט טהון, וועהרענד איך האב געפיהלט א געוואלטיגען הונגער נאך א וואַרעמער באָד, וועכע איך האב נאָר וואס געהאט. איך האב ניט געקענט וואַרטען ביז וואָנען דיא טהעע וועט פערטיג ווערען, אונד איך האב דערווייל אָנגעהויבען צו עסען א שטיקעל ברויט איינגעטונקט אין סמעטענע. איך האב געטראנען א ליינוואנטענע בלוזע מיט גרויסע אונד ברייטע אַרבעל; מיינע נאַסע האאר זיינען געווען איינגעוויקעלט אין א קלאַרווייסער פאַטשיילע. מאַטשאַ איז געווען דיא ערשטע צו בעמערקען דיא אַנקונפּט פון אונזער פריינד.

„אַך, סערגעי מיכאַילאָוויטש!“ האט זיא אויסגעשריען, „עס פרייט מיך אייך צו זעהן! מיר האבען נאָר וואס פון אייך גערעדט.“ אין געכסטען אויגענבליק בין איך אויפגעשפרונגען אונד געזוכט צו ענטלויפען, אָבער ער האט מיך ערבליקט גראדע וויא איך האב געוואַלט אריין דורך דער קאָרידאָר־טהיר.

„וואס איז דאס?“ האט ער געפרענט, „איהר העט דאָך ניט וועלען גראדע נאכטהון דיא צערעמאָניע דאָ אויף'ן לאַנד?“ ער האט דאָן אָנגעהויבען צו לאַכען, מילד אונד אָנגענעהם, אונד געקוקט מיט פערנניגען אויף מין קאַפּ־פּוטיץ.

„ווען איהר שעהמט זיך ניט דאס צו טראנען גרענאַרע זאָל זעהן,“ האט ער ווייטער בעמערקט, „ווארום זאָלט איהר גראדע וועלען מיט מיר מאַכען איין אויסנאָהמע?“

גרענאַרע? יא, אָבער גרענאַרע איז דאָך געווען איין אַלטער מאַן; אונד סערגעי מיכאַילאָוויטש? איך האב מיר דיעזע פראַנט ניט געקענט בענטפערן,

אונד דאָך האב איך געשפירט, דאס ווען ער האט אויף מיר געקוקט, בין איך געווען אונרוהיג.

„אין א מינוט בין איך דאָ צוריק,“ האב איך געענטפערט מיך אב-ווענדענדיג.

„איך ווייס ניט וואס פאר א פעהלער איהר געפינט גראדע אין דיעזער קליידונג? אין געגענטהייל, מיר דאכט, אז זיא איז זעהר שעהן.“

איך בין אונטערדעסען אוועק, אונד וועהרענד איך האב מיך איבערנע-קליידעט, האב איך מיר געמראכט, אז איך האב בעמערקט אין זיין בליק צו מיר, עפעס אונפערשמענדיגעס.

„יעדענפאלס,“ האב איך געזאגט, „דאנק איך גאָט וואס ער איז צוריק גע-קומען. יעמזט וועלען מיר ערשט אנפאנגען צו לעבען.“

נאכדעם וויא איך האב מיך שנעל אנגעקוקט אין שפיעגעל, בין איך ארונטער געלאָפען דיא טרעפּען, אונד זיך ניט בעקימערענדיג אום דעם וואס ער וועט בעד מערקען מיין איילענעש, בין איך ארויס אויף'ן פאלקאָן, סאָפּענדיג.

סערנעי מיכאלאָוויטש איז געזעסען געבען טישעל פערטיעפט אין געשפרעך מיט מאַטשא'ן וועגען געשעפטען. ער האט געשמייכעלט, ווען זיינע אויגען האבען בעגענעט מייע, אָבער ער האט זיין געשפרעך ניט אונטערבראָכען. ער האט אונד דאן מיטגעטהיילט, אז ער האט געטראָפּען אונזער גוט אין פּאָלשטענדיגער אָרדנונג אונד אונד אונז מיטגעטהיילט, אז מיר דארפען מעהר ניט פערברענגען אין פּאָקראָווסקי וויא בין צום נעכסטען הערבסט, ווען מיר וועלען קענען פּאָהרען נאך סט. פעטערס בורג וועגען סאָניאַ'ס אויסבילדונג, אדער נאך דער שווייטץ אונד איטאליען, אום צו האבען פערגייעגען.

„איך ווינש מיר, אז איהר זאלט קענען פּאָהרען מיט אונז,“ האט מאַטשא געזאגט זיפּענדיג. „מיר דאכט, ווען מיר זאָלען פּאָהרען אליין, וועלען מיר פער-בלאָנדעט ווערען, גראדע וויא קליינע קינדער אין א וואַלד.“

„עס וואָלט מיך ווירקליך געפרייט מיט אייך אויסצופּאָהרען אפּיכו א האלבע וועלט,“ האט ער געענטפערט האלב אין שפּאס אונד האלב אין ערנסט.

„זעהר גוט,“ האב איך דאן געזאגט, „מיר וועלען אַזאָ מאכען א רייע ארום דער וועלט.“

„אונד וואס וועט ווערען פון מיין מוטער אונד מייע געשעפטען?“ האט ער געפרעגט נאכדענקענד. דאן, אום אָבצרוועקסלען דאס געשפרעך, האט ער געזאגט:

„אבער דערצעהלסט מיר בעסער פריהער, וואס האט איהר געמחאָן דיא נאנצע צייט זייט איך האב איך פערלאָזען?“

איך האב איהם דאָן דערצעהלט פון מיינע בעשעפטיגונגען אונד אונטער-העלטע, אונד ערקלערט, אז איך האב דיא נאנצע צייט ניט געשפירט דעם שמערץ פון איינזאמקייט. ער האט מיך געלויבט אונד געריהמט, אונגעפעהר מיט אזא טאָן וויא איך וואָלט געווען א קינד אונד ער מיינער א פאטער אָדער נאטירליכער בעשימצער. לויט זיינע ווערטער, האב איך עס בעטראכט פאר גאנץ גלייך, איהם צו דערצעהלען פון אלע מיינע גוטע טהאטען וויא אויך איבער גארשיקייטען, גראדע וויא מען רעדט צו א געטרייען פאטער.

דער אבענד איז געווען העררליך אונד מיר האבען פערבראכט אויף'ן באַלקאָן, דערענדיג אונד דערצעהלענדיג פערשיעדענעס, זאָ דאס איך האב נאר ניט בעמערקט וויא דיא צייט פערשווינדעט.

דיא נאנצע לופט איז געווען פול מיט דעם פארפוס פון דיא בלומען; דיא טהוי האט וויא אבגעבאדען דאס גראָז; דיא נאכטיגאלען האבען געזונגען אויף דיא ליליאק-בוימער געבען אונג, אונד דער בכויער, אויסגעשטערענטער הימעל, האט אויסגעזעהן וויא א חופה בעזעטצט מיט בריליאנטען.

איך האב צום ערשטען מאל בעמערקט, אז עס מוז שוין זיין גאנץ שפעט, ווען א פלעדער-מוז איז ארויף געפלויען אויף'ן באַלקאָן אונד האט מיט איהרע פליגעלעך בעריהרט מיין ווייסעם קלייד. גלייך וויא אלע פרויען, האב איך געוואָלט ענטלויפען אונד אָנהויבען צו שרייען, אבער זיא איז גראדע אַוועק געפלויען, נאך איידער איך האב צייט געהאט צו מאכען א געוואָלט איבער נאר ניט.

„וויא איך ליעב אייער פאָקראָוסקי!“ האט סערנעי מיכאילאָוויטש פלוצלינג אויסגערופען. „איך וואָלט צופריעדען געווען, צו צוברענגען דעם רעסט פון מיין לעבען, זיטצענדיג אזוי וויא יעצט.“

„איהר קענט עס טהון,“ האט מאטשא געזאגט.

„יא, איך קען עס טהון,“ האט ער געענטפערט, „אבער דאס לעבען ערלויבט עס ניט.“

„פאר וואס הייראטא איהר ניט?“ האט מאטשא געפרעגט. „איהר וואָלט געווען זעהר א גוטער מאן.“

„איך זאָל הייראטעהן דערפאר וואס איך ליעב צו זימען שטילל?“ האט ער געפרעגט לאַכענדיג, דאָן ערנסטער: „ניין, מאטשא, פאר איך אונד פאר מיר איז שוין צו שפעט צו דענקען פון חתונה האבען. אלע מיינע בעקאנטע האבען שוין

לאנג אויפגעהערט צו דענקען איבער מיר, אז איך דארף הייראטעהן, אונד איך אליין — שמים איין מיט זיין!

דיא לעטצטע ווערטער, האט זיך מיר געדאכט, האט ער אויסגעשפראָכען מיט אזא טאָן, וויא איינער וואס וויל יענעם מאַכען גלויבען, אז ער גלויבט אויך אזוי, נאָר אין דער וואַהרהייט געשפראָכען, נארט ער אי יענעם, אי זיך.

„דומהייטען!“ האט מאַטשאַ בעמערקט, „א טענש פון 36 יאהר, שטאַרק געזונד אונד מונטער, האט ערשט דיא וועלט פרייא אונד אָפען פאַר זיך!“

„יא, מאַטשאַ, יעטצט וואָלט איך געוואָלט, מען זאל מיך לאָזען איך זאל בלייבען שטיל, רוהיג אונד דאס וואָלט מיך גליקליך געמאַכט. ווען איך זאָל אבער סלערען פון הייראטעהן, דאָן וואָלט איך אנדערש געמוזט דענקען. פרעגט קאטיאַ,“ האט ער געזאגט זיך ווענדענדיג צו מיר, „אָבער, מאַטשאַ, יעטצט מוזט איהר אונד איך נאר פון עפעס אנדערש דענקען. מיר מוזען אויפווכען א גוטען אונד אַנטשטענדיגען מענשען, וועלכער זאָל הייראטעהן מיט קאטיאַ, אונד אין איהר גליק, וועלען מיר אויך זיין גליקליך.“

עס איז אמת, איך בין נאך געווען איין אונערפאַהרענעם מעדען, אָבער איך האב גאָנץ גוט געקענט בעמערקען דעם טאָן פון זיינע ווערטער, וואו עס איז געלענען ביטערקייט אונד פערצווייפלונג. דאָן איז ער פלוצלינג געבליעבען זיטצען שטיל, אונד ניט איך אונד ניט מאַטשאַ, האבען געוואָגט צו אונטערברעכען דיא שטילקייט.

„שטעלט זיך פאַר,“ האט ער פלוצלינג געזאגט, זיך בעוועגענדיג אונרוהיג אויף זיין שטוהל, „וויא דאס וואָלט אויסגעזעהן, ווען איך זאָל, דורך איין אונגליק-ליכען צופאַל, הייראטעהן א 17-יעהריגעס מעדען, צום ביישפיעל וויא קאטיאַ אלעסאנדראָוואַ — מיר דאכט, אז איך האב גראדע געטראָפען זעהר א גוטעס ביישפיעל!“

ער האט בייא דיעזע ווערטער ארויס געלאָזען א ביטערן געלעכטער. איך האב אויך געלאכט, נאָר איך האב ניט געוואוסט ווארום.

„יעטצט זאגט מיר,“ האט ער זיך צו מיר צוגעווענדעט, „אבער איך וויל איהר זאָלט מיר ענטפערן אויפריכטיג: וואָלט איהר עס ניט גערעכענט אלס דאס גרעסטע אונגליק אין אייער לעבען, ווען איהר, אזוי פריש אונד יונג, זאָלט זיין צו געבונדען צו איין אלטען אונד אבגעלעבטען מאַן, וועלכער זוכט שוין נאָר איין ציעל. צו זיין אונד לעבען רוהיג? וויא, ווירקליך, וואָלט איהר זיך געקענט פיהלען, ווען

אייערע געדאנקען וואָלטען געשוועבט אין מונטערקייט אונד גערויש, וועהרענד
אייער מאַן וואָלט געזוכט א שטילען ווינקעל וואו צו פערברענגען זיין וועלט? "
אייך האב סײך געשפירט זעהר אונרוהיג בייא דיעזע פראגען, ווייל איך האב
נאר קיין בעגריף געהאט, וואס איך קען דארױף ענטפערן.

"איך שטעל אייך קיין אנטראג, האט ער געזאגט מיט א שטאַלצער שטימע
ועהענדיג, אז איך בין אין פערלעגענהייט, "איך בין בלויז נייגעריג צו וויסען אייער
אויפריכטיגע מיינונג איבער אזא מאַן וויא איך האב אייך פאַרגעשטעלט, אין פער-
גלייך מיט דעם מאַן וואס שוועבט אין אייער פאַנטאַזיע, וועהרענד איהר שפאַציערט
אליין אין גארטען בייא זונענאונטערנאַנג. זאגט, זאגט, שעהמט זיך ניט; אזא
מאַן וואָלט געווען א גרויסע שטערונג אונד א קוואַל פון אונגליק — איז עס
ניט אזוי?"

"ניט גראדע אונגליק, אבער" — האב איך קיים אַרויס געשטאַמעלט, נאָר
איך האב ווייטער ניט געקענט רעדען ביז ער איז מיר געקומען צו הילפע אונד
געזאגט:

"אַבער געוויס ניט קיין גליק."

"ניין, פיעללייכט האב איך נאר א מעות."

"גענוג, איהר דאַרפט מיר מעהר ניט ערקלערען; וואס איהר האט געזאגט,
איז פאַלשטענדיג ריכטיג, אונד איך דאַנק אייך פאר אייער אויפריכטיגקייט. עס
פרייט מיך גראדע זעהר וואס מיר האבען אויפגעבראַכען אזא געשפרעך, ווי
אַבוואַהל אזא הייראַטא וואָלט געבראַכט גענוג אונגליק צו א יונגער פרוי, וואָלט
עס מיך פאַזיטיוו נאך אונגליקליכער געמאַכט."

"איהר זייט א מערקווירדיגער מענש!" האט מאַטשאַ געזאגט וועהרענד
זיא איז געגאַנגען הייסען געבען עסען. "אַלע יאָהרען האבען אייך נאך ניט גע-
וועקסט אפיקו אויף א האאר."

נאך דעם וויא מאַטשאַ איז אוועק, איז עס געבליעבען שטיל ארום אונז וויא
אויף א ביהעולם. עס האט זיך נאָר געקענט הערען דיא זיסע שטימע פון דער
נאכטיגאל אבקלינגען פון גאַנץ ווייט. דאַן איז אויך דער זיסער זינגער שטיל גע-
וואָרען, אונד א לייכטער ווינטעלע האט געבלאָזען צווישען דיא בלעטעכעך אונד
געפאַכט אונזערע געזיכטער.

מיר זיינען אזוי געזעסען א היבשע צייט אונד דיא שטילקייט האט אויסגעזעהן
מיד צו שידערן. דאַן האט ער געזאגט:

„וויא שעהן איז דאס לעבען ו“

איך האב טיעף אויפגעאטהעמט הערענדיג זיין שטימע.

„וואס איז מיט אייך?“ האט ער געפרענט.

„יא, דאס לעבען איז שעהן,“ האב איך געענטפערט אונד מיר זיינען וויעדער געבליעבען זיטצען אין א טיעפער שטילקייט. פלוצלינג זיינען מיר אָנגעקומען אונד רוהיגע געדאַנקען, וועלכע האבען מיך שרעקליך געמאַרטערט דערפאַר, ווייל איך האב איהם מודה געווען, אַז ער איז אלט, אונד פיעללייכט האב איך איהם דערמיט בעליידיגט. איך האב מיך געוואָלט ענטשולדיגען, איהם געבען איין ערקלערונג, אבער איך האב ניט געוואוסט וויא אזוי אָנצופאַנגען.

„גוטע נאַכט ו“ האב איך געהערט אויסקלינגען זיין שטימע, אונד ער האט זיך שנעל אויפגעהויבען. „מיין מוטער ערוואַרטעט מיך אין דער היים צום עסען. איך האב ביינאַהע צו איהר היינט נאר ניט גערעדט.“

„אַבער איך האב דאָך געוואָלט פאַר אייך היינט שפּעקען אַ נייע סאַנאַטע ו“

„אַנאַנדער מאל,“ האט ער געענטפערט באלד אזוי וויא אונהעפליך, „אַדיע ו“

איך בין געווען פּאַלשמענדיג איבערזייגט, אַז איך האב איהם וועה געטהאָן מיט מייע פריהעריגע ווערטער, אַבער איך האב ניט געוואוסט וויא איך זאָל דאס וויעדער גוט מאַכען.

מאַטשאַ איז דאָן אַרויס געקומען אונד מיר האבען איהם בעגלייטעט ביז אַרונטער אין הויף, וואו מיר זיינען געבליעבען שטעהן איהם נאַכקוקענדיג, ביז ער איז פּערשוואונדען געווארען אונד דער קלאַנג פון זיין פּערד'ס פּאַרקאָוטס האט זיך יעדעס מאל שוואַכער געהערט. איך בין דאָן צוריק ארויף אויפ'ן באלקאָן אונד אָנגעשאַנגען שפּאַצירען הין אונד צוריק בליקענדיג אין גאַרטען.

נאָך צווייא אָדער דרייא בעזוכע וואס סערנעי מיכאַילאָוויטש האט אונז געדאַכט, האט אָנגעפאַנגען דאס געפיהל, פון אונזער לעצטעס געשפּרעך, לאנגזאַם פּערשוואונדען צו ווערען. ער פּלעגט קומען, וויא געוועהנליך, צווייא אָדער דרייא מאל אין דער וואָך, אונד איך האב מיך באלד אזוי צוגעוואָהנט צו דיעזע בעזוכען, אַז ווען ער האט אמאל אויסגעפּעהלט, האט זיך מיר געדאַכט, דאס איך קען מיר נאר קיין אַרט ניט געפינען פאַר אונרוהע, אַבער ווען ער איז וויעדער ערשינען, האט עס אויסגעזעהן וויא ליכט נאָך א שטאַרקער פינסטערניס

ער האט מיך אָגעפאנגען צו בעהאנדלען וויא א סחייערער אונד לעבער פריינד, מיך ראטהען אונד מיט מיר סימפאטהיזירען, מיך אביסעל אויסזידלען, לאכען פון מיר אויף א מילדער ארט; אָבער טראָטן זיין איינפאכע גוטסקייט, האב איך אימער געשפירט, אַז א נאנצע וועלט מיט געפיהלע אונד געדאַנקען ליעגט בעהאלטען אונטער זיין געהיימניספאָלער ברוסט, וואוהין ער האט מיך ניט צוגעד לאָזען אלעס צו וויסען.

פון מאטשאַן האב איך ערפאָהרען, אַז אויסער דיא זאָרג פון זיין מוטער מיט וועלכער ער האט געוואָהנט, אונד אויסער דער פיהרונג פון זיין אייגענעם גוט אונד אונזער גוט, האט ער נאך געהאט אַנדערע געשעפטען, וועלכע האבען איהם צייטענווייז זעהר בעאנוהיגט.

אָבער עס איז מיר קיינמאל ניט געלונגען פון איהם אַרויס צו קריענען א וואָרט איבער זיין פריוואַט לעבען, אָדער איבער דיא פלענער פון זיין צוקונפט. ווען איך האב איהם שטאַרק צוגעדורונגען, פלעגט ער לענען דיא האנד אויף זיין שטערען, צוריקען פעסט, אונד עס האט אויסגעזעהען גלייך וויא ער האט געוואָלט זאָגען:

„קינד, דיך ראַרפען אַזעלכע זאכען ניט בטקומערן, עס איז גענוג וואס איך האב אייגענע צרות.“

דאן האט ער אימער אומגעווענדעט דאס געשפרעך אויף עפעס אַנדערש. אנפאנגס פלעג איך מיך געפינען וויא בעלידיגט דערפאַר, ווייל עס האט מיר אויסגעזעהן, גלייך וויא ער האלט מיך נאר ניט פאַר קיין מענשען, אָבער מיט דער צייט האב איך מיך צוגעוואָהנט צו הערען נאָר פון זאכען וואס זיינען אונז נוגע, אונד דאס פלעגט מיר אויסזעהן גענוג אינטערעסאַנט אונד אַז גענעהם.

נאך א זאך האט מיין גרויסע אויפמערקזאַמקייט צוגעצויגען. ער האט אויס געזעהן זעהר גלייכנילטיג איבער מיין גאַנצעם ערשיינען. איהר ווייסט געוויס, דאס יעדע פרוי וויל, דאס אירגענד א מאן זאָל זיך אינטערעסירען מיט איהרע קליידער, וויא זייא לעבן, וויא זייא פאסען, אונד, איבערהויפט, דאס געזיכט אויב עס ווערט שעהנער אָדער מיאוס'ער. ער האט געמאַלט, זאָגאַר דורך א מינע, אנגעצייגט, אויב ער רעכענט מיך פאַר שעהן אָדער ניט; אין גענענטהייל, ווען יעמאַנד האט מיר געמאַכט א קאָמפלימענט אין זיין געגענווארט, האט זיך זיין שטערן פער-קניטשט אונד ער האט געלאכט שפּאַטיש. דיא נייערמאָדע קליידער אונד איבער-הויפט דעם קאַפּיטוטן, מיט וועלכע מאַטשאַ פלעגט מיך אזוי פינסטליך בעזאָרגען,

פלענען פון איהם ארויס רופען א מעראכטענדען שטייבעלעך. דאס אלעס האט געד

שמערצט מאטשא'ן אונד איך בין דאדורך געווען ערשטוינט.

דיא ארמע מאטשא, וועלכע האט בייא זיך בעשלאָסען, אז ער ליעבט מיך, האט ניט געקענט בעגרייפען ווארום ער וויל מיר אפילו ניט שענקען א פריינדליכען בליק ווען איך בין געווען אים שענסטען אויסגעפוטצט. אבער איך האב אלעס באלד בעגריפען. ער האט ניט געקענט ליידען דיא איינגעצויגענע טאליע, דעם ארויס געדריקטען בוזים וויא מיט געוואלט, דיא פארבינע קליידער, דיא לאנגע בענדער, דיא דרייא־שטאָקיע מויער אויף'ן קאָפּ — ער האט געליעבט דאס איינפאַכע, ריינע אונד נאטירליכע אין דעם פרויענצימער.

האט ער דען ניט רעכט? האב איך מיר געטראכט. ווען איך בין ניט גענוג שעחן פון דער נאטור, וואס פאַר א פומץ קענען מיר נעבען דיא שמאַטעס?

זאָ שנעל וויא איך האב דאס ענטדעקט, האב איך באלד אָבגעלענט פון מיר דיא שווערע טאָאלעטע, מיך אָבגעוועהנט אפילו פון דעם אוננאטירליכען דרעהען מיט'ן קערפער וויא פיעלע מיידלעך האבען דיא טבע, אויפגעגעבען דיא ראָלע פון א קאָקעטקע אונד בין געוואָרען דיא איינפאַכייט אליין.

ווען ער האט מיך צום ערשטען מאל ערבליקט אָהן א קאָרסעט, אָנגעצויגען אין איינפאַכע אונד נעמע קליידער, מיט מיינע שעהנע לאנגע צעפּ אריבער גע- האנגען איבער מיינע שוקטער, האב איך בעמערקט א צופריעדענעם שטייבעלע אויף זיינע ליפען.

יא, איך בין זיכער געווען, אז סערגעי מיכאילאָוויטש האט מיך אזוי געד- ליעבט — אָבער אויב אלס פריינדין אָדער פרויענצימער, האט ער אליין נאָר גע- וואוסט. איך וויעדער, האב מיר ניט געוואָלט נעהמען דיא צייט אום אַזעכע פראַגען צו בעענטפערן.

אין דערזעלבער צייט האב איך מיך אָבער געוואָלט פאָלשטענדיג איבער- צייגען, אויב עס איז ווירקליך וואהר, אז ער ליעבט מיך אין דער איינפאַכייט, אָדער, אַנדערש געזאגט, אויב ער ליעבט דיא איינפאַכייט. צו דיעזען צוועק, האב איך אמאל געשפיעקט דיא ראָלע ארס קאָקעטקע — דאמאלס איז געלעגען אויף זיין געזיכט דער אויסדרוק פון שפּאַט פערמישט מיט פערזאכטונג; ווען איך הא וויעדער אָבגעלענט דיעזע ראָלע, איז ער געווען פאָלקאָמען צופריעדען. יא, איך הא דאס גאַנץ נוט געזעהן, אונד מיר פרויענצימער מעגען זיך ריהמען, אז אין דיעזער בעציהונג, האבען מיר א גוטע ראית.

איך האב דאן געוואוסט, אז מיין פערזענליכעס ערשיינען, דאס הייסט, כמעט מיין נאנצער קערפער, איז איהם שוין אזוי נוט בעקאנט, אז עס איז אונגעגליך איהם אָבצונארען. איך האב עס דערפאר אויך מעהר ניט פראָבירט צו טהן. אויסצופיללען דאָרט וואו מיר האט זיך געדאַכט, אז עס איז ניט דיך גענוג, אָדער איינצוצייען דאָרט וואו איך האב גערעכענט, אז איך בין ניט עדעל גענוג, האב איך מעהר ניט פראָבירט. איך האב געזעהן, אז ער איז צופריעדען מיך צו זעהן וויא דיא נאָטור האט מיך געמאַכט, אונד איך בין אויך צופריעדען געווען.

אונטערדעסען בין איך זיכער, אז ער האט ניט געוואוסט וואס עס געהט פאָר אין מייע געדאַנקען, אונד, אין דיעזער בעציהונג וועניגסטענס, האב איך איהם געקענט אָבנארען. איז דאס ניט א מערקווירדיגעס געפיהל בייא פרויען ? ווער לערענט אונד דאס ? דאַכט זיך גיעמאַנד, אונד דאָך וויל זיך, מיר זאָלען נארען דיא מענער.

ווען ער האט מיר אמאל געזאגט : „ווירקליך, איך רעכען, אז אין אייך לייענט איין העררליכער נייסט“ — בין איך געווען שטאַלץ דארויף. זיין מיינונג, האט בייא מיר געשפיעלט א גרויסע ראָלע.

אזא בעמערקונג פלעגט ער וויא געוועהנדיך מאַכען, ווען איך האב אויסגעדי זעהן געריהרט פון דעם אַלמען גרענאַרעס לייעבע צו זיין אייניקעל, ווען טרערען האבען זיך בעוויזען אין מייע אויגען בייא דער פאָרלעזונג פון א גוטער געשיכטע, אָדער, זען איך האב ערקלערט, אז איך לייעב בעסער מאַצארט'ס מוזיק אלס שולהאַפּ'ס. עס איז מערקווירדיג, ווען איך עראינער מיך יעמציט אן דער ווייטער פערנאַנגענ-הייט, דאס איך האב אימער אויסגעקליעבען דאס גוטע אונד שעהנע, אָבוואָהל איך האב אליין ניט געוואוסט דיא גענויע אורזאכע.

סערגעי מיאַלאָוויטש האט זיך קיינמאל ניט געמישט אין מייע אונטער העלטע אָדער בעשעפטיגונגען, דעננאך האט ער נאָר בעדאַרפט מאַכען איין אונד צופריעדענע מיענע אונד איך האב באלד פערשטאנען וואס ער לייעבט ניט אונד עס איז מיר אויך נמאס געוואָרען.

עס האט מיר אויסגעזעהן, גלייך וויא איך האב אויף איינמאל געעפענט מייע אויגען צו ערבליקען אַלעס אַרום מיר גאַנץ פערשיעדען וויא איך האב עס אמאל בעטראַכט. אמאל איז בייא מיר לעזען ביכער ניט מעהר געווען וויא א צייט פערטרייב, אָבער אונטער זיין איינפלוס, איז לעזען ניטצליכע זאכען פאַר מיר געווען דיא אינטערעסאַנטעסטע בעשעפטיגונג. איבערהויפט, האט ער מיר מייסטענטהיילס אריסעסליעבען וואס צו לעזען. צו לערנען מיט סאַניאָן, איז אמאל געווען פאַר מיר

א שווערע ארביים, אבער אונטער זיין איינפלוס, איז דאס געווארען א ליעבענס-
ווירדיגע פליכט. אויף דיא דענערשאפט האב איף בעטראכטעט מיט אנדערע
אויגען וויא אמאל.

זאגאר מאטשא, וועלכע איך האב פון פריהער זעהר געליעבט, איז פאר מיר
ערשינען אין א נאנץ אנדערע ראָלע. פריהער האט זיך מיר געדאכט, אז עס איז
איהר פליכט צו שפיעלען דיא ראָלע פון מוטער, פריינדין אונד שקלאפין פיר מיר
אונד סאָניא. אָבער איך האב אָנגעפאָנגען אויף איינמאל צו פערשטעהען, אז אזא
טרייהייט אונד ליעבע, קען מען מיט קיין געלד ניט בעצאהלען אונד איך בין צו איהר
פערפליכטעט פיר איהר צערמליכקייט מיין גאנצעס לעבען.

דיא דיענער, האב איך אמאל בעטראכטעט וויא בהמות, וועלכע האבען בלויז
דעם פאָרצוג וואס זייא קענען רעדען אונד געהן אויף צווייא פיס, דאָמיט זייא זאָלען
אונז קענען בעדיענען. אָבער איך בין פלוצלינג געקומען צו דער איבערצייגונג, אז
זייא קענען ליעבען, האָפען אונד ליידען גראדע וויא איך, אונד, פאָלגליך, דארף איך
זייא נאך בעדויערן וואס דאס שיקזאָל האט זייא געמאכט פאר שקלאָפּען.

זאָגאר דאס פעלד, אונזער נארטען, דיא בויטער, דיא בלוטען אונד דאס
גראָן — אלעס האט בייא מיר אויסגעזעהען שעהנער, העררליכער אונד אַז-
גענעהמער.

איך א טאָג האט סערנעי מיכאילאָוויטש געזאגט, אז דאס ווירקליכע וואָהרע
גליק ליעגט אין דעם, ווען דער מענש קען לעבען פיר זיינע מיט-מענשען. אנפאנגס
האב איך גאר ניט פערשטאָנען וואס ער מיינט, אָבער מיט דער צייט האב איך
אַלעס בעגריפען, א נייע וועלט, נייעס פערגניענען אונד נייע אינטערעסען אין לשבען
איז פאר מיר ערשינען. מיט איינעם וואָרט, עס האט מיר אויסגעזעהן, אז אַלעס,
זייט מיין קינדהייט, איז געווען איינגעוויקעלט אין א דונסעלען וואָלקען, אונד זייט
סערנעי מיכאילאָוויטש איז ערשינען, איז דער וואָלקען פערשוואונדען אונד ליכט
האט זיך בעווייעזען.

איך יענעם זומער האט עס אָפטמאל געטראָפּען, וואס איך האב ניט געקענט
שקאָפען נאכדעם וויא איך האב מיך געגענט אין בעט. איך פלעג אויפשטעהן, צו
געהען צו מאַשאָן אונד איהר דערצעהלען וויא גליקליך איך בין, אָבוואָהל דאס
איז ניט געווען געטהיג, ווייל זיא האט דאס גאנץ דייטליך געקענט זעהען. וויא
נטוועהנליך האט זיא בעמערקט, אז זיא איז אויך גליקליך אונד צופריעדען מיט
אַלעמען וואס עס איז, אָבער צייטגענווייז איז זיא געווען שלעפּעריג אונד מיך אַנדער-
גענדיג האט זיא מיר געהייסען איך זאָל איהר ניט פערקלאָפּען א מוח אונד געהען

שלאפען. איך האב זיא נעמאלגט אונד נעמאנגען. אָבער איך האב ניס נעמענט
שלאפען, שפירענדיג דאס פערניגען פון גליס וואס דערנעהנטערט זיך
איבער מיר.

מעהרערע מאל האט עס פאסירט, וואס איך פלעג אויפהויבען מיינע הענד
אונד דאנקען גאט פאר דער צופריעדנהייט וואס ער האט מיר געגעבען. אונד וויא
שטיק עס פלעגט זיין אין זאלכע צייטען! בלויז דאס רענעלמעסיגע אטהעמען פון
מאטשאַן, דאס לייכטע אָבער כמעט הויכע קלאפען פון מיין זיינערל, אָדער דאס
זשוזשען פון א נעפאנגענער פליעג, האט אָבערקונגען אין מיינע אויערן. דיא סהירען
אונד דיא לאָדענס זיינען געווען פערמאכט, אונד איך האב מיר געוואונשען צו פער
בלייבען אין דער שטילער גליקעליגקייט אפילו מיין גאנצעם לעבען.

אונד וואס האט דאס אלעס בעדייטעט? פון וואנען אונד וויא אזוי איז
געקומען דיעזעס גליק? לאנגזאם האב איך מיר אלעס אָנגעהויבען צו ערקלערען,
אז עס קומט גאר פון איהם אונד דורך איהם! אונד דאָך, האב איך
דאמאלס נאך אזוי מעניג געוואוסט, אז דאס איז געווען ליבעל!

8.

אין א נאכמיטאג, נאהענט פון דעם הערבסט, זיינען סאָניא, מאטשא אונד
איך ארויסגעגאנגען אין גארטען אונד מיר האבען זיך געזעצט אונטער דעם לינדעך
ביים, זעהר א בעליבעטער פלאטץ פיר אונז אלע. פון דאָרט האבען מיר געקענט
ארויס קוקען אויף דער שאַסעע וויא אויך אויף דיא פעלדער אונד אין א גרויסען
וואַנד וואס האט זיך אויסגעברייטעט גאנץ ווייט.

סערנעי מיכאילאָוויטש איז ניס געווען אין פאָקאָווסקי גאנצע דרייא טעג,
אָבער מיר זיינען געווען זיכער, אז ער מוז אָנקומען, ווייל אזוי האט ער פערשפראַכען
דעם אויפזעהער פון פעלד.

אום 2 אוהר האב איך איהם בעמערקט ארום רייטענדיג אונטער דיא
פלייסיגע פעגדאָרבייטער. מאטשא האט געשיקט ברענגען פערשיסעס אונד וויינשעל,
וועלכע ער האט אימער זעהר געליעבט, אונד דאָן, זיך אוועק לענענדיג אויפן גראָז,
האט זיא צוגעדעקט איהר געזיכט מיט איהר ווייסעס מאשענמוך, אונד איז איינגעד
שלאפען. איך האב אָבערבאַכען א צווייטעל פון דעם לינדעך-בוים אום אָבצוטרייבען
דיא פליענען פון איהר, אונד דערווייל האבען מיינע אויגען געקוקט צום פעלד פון
וואנען איך האב איהם ערווארטעט צו זעהען אָנקומען.

סאָניא איז געזעסען פון דער אנדערער זייט בוים אונד זיך בעשעפטיגט צו בויען א הויז פאר איהר פופע (ליאָקע). עס איז געווען א הייסער טאָג אונד דיא לופט האט אויסגעזעהן אונגעווענליך. פון נאנץ ווייט האט זיך געסענט הערען א שוואכער דונער אונד א לייכטער בליטץ האט זיך געצייגט אויף א שטיק שווארצער במאָרע, וועלכע איז געהאַנגען זעהר ווייט פון אונז.

דאס רוישען פון דיא פארבייפאָהרענדע וועגען אויף דער שאַסעע אונד דאס קנאַקען פון דיא בויער־בייטשען, האט צומאל אונטערבראַכען דיא נאהענטע שטיל־קייט. דאן האב איך געהערט דיא שטימען פון דיא פרויען זינגענדיג אויף, פֿעלד אונד איך האב געקענט בעמערקען דיא געלע זאַנגען, וויא מען האט פון זייא געמאַכט בינטלעך אונד אויסגעלעגט אויף פֿעלד געבען דעם גרינעם וואלד. דאן האב איך מיך דערטאַהנט, אז דאס בילד צייגט, דאס אקוראַט דאמאַלס, קומט פֿאַר דער וועקסעל צווישען זומער אונד הערבסט.

דיא זונג האט געשיינט אונד געוואָרפען איהרע גאַלדענע שטראַהלען, וועיכע האבען אויסגעזעהן צו ברענגען פֿרעדען אונד גליק פֿאַר דער גאַנצער שעהנער וועלט.

„וואס האב איך געטאַן?“ האב איך מיך געפרעגט, „וואס איך בין אזוי גליקליך? וואס קען איך טהון, אום דיעזעס גליק אויף צו טהיילען מיט אנדערע?“

דיא זונג האט אָנגעהויבען צו זינקען, אונד זיא האט אויסגעזעהן וויא א גרויסער גאַלדענער לאַמפּ. וואס רוקט זיך אוועק פון אונז, איבערקלאַנגענדיג גליק ראָ אונד ברענגענדיג גליק אנדערסוואו. איבער דיא בערג אונד לאַנגזעס האט זיך אויס־געשפּרייט וויא איין גרויסע דעק פון א הימלישע פֿורפֿור־קאַליר, גרייכענדיג מיט דיא גאַלדענע ברעגעס אין קלארען טייכעלע געבען דעם פֿוס פון באַרג. דיא ארבייטער האבען אָנגעהויבען א היים צו געהען, זייערע שט גען האבען געקרונגען העכער מיט געזאַנג, גאַר — סערנעי מיכאַלאָוויטש, איז נאָך אלץ ניט ער־שיענען.

פֿולגלינג האב איך בעמערקט זיין הויכע פיגור אַנקומ־גרינג נאר פֿין איין אנדערער ריכטונג, ניט פון דאָרט וואו איך האב איהם ערוואַרטעט. מיט א געזיכט שטראַהלענדיג פון גליק, האט ער זיך צו מיר דערנעהנטערט. אלס ער האט אָבער געזעהן מאַטשאַץ שלאַפען, האט ער צוגעלעגט דיא פינגער צו זיינע ליפּען, אונד שאַקלענדיג מיטן קאַפּ צו מיר. איז ער צוגעקומען אויף דיא שפיטץ פינגער אום

וויא ניט אויפצירועקען. איך האב באלד דערקענט, אז ער געפינט זיך אין א מונטערער שטימונג.

„גוטען אבענד, מיין קליינע בלומעלע! וויא געהט עס אייך?“ האט ער געדערענט מיר דריקענדיג מיין האנד.

איך האב איהם געענטפערט, אז איך בין פאלקאמען געזונד אונד דאן געדערענט וויא עס געהט איהם.

„מיר איז אונגעוועהנליך גוט היינט,“ האט ער געענטפערט זעהר מונטער, „מיר דאכט, אז איך בין היינט געוואָרען בלויז 13 יאהר אלט, אונד איך בין פערטיג צו שטיפען, לויפען אונד קלעטערן אויף דיא בוימער. אָבער קאָמיאַ, וואס האט אייך געטהאָן דיא ארמע מאַטשאַ קארלאָווא, וועלכע איהר שלאַנט אזוי אונבאַרמ. הערציג איבער דער נאָז!“

איך האב ערשט דאן בעמערקט, אז אין מיין איבערראַשוניג, האב איך אַרונטער געוואָרפען דאס טאַשענטוך פון מאַטשאַ'ס פנים אונד מיט דער צווייג, האב איך זיא געקלאַפט איבער דער נאָז, מיינענדיג, אז איך טרייב אַוועק דיא פליענען. איך האב געלאַכט.

„אָבער עס שאַדעט ניט,“ האב איך ווייטער בעמערקט שטילערהייט, „ווען זיא וועט אויפשמעהען, וועט זיא סאַ-ווייאַסאַי זאגען, אז זיא איז ניט געשלאַפען אונד געהערט אַלעס וואס עס איז פאַרנעגאָנגען.“

ערבליקענדיג דיא וויינשעל, האט ער זיא געכאַפט וויא איין אבדטוב אונד אָנגעפאַנגען צו עסען. דאן איז ער צוגיגאַנגען צו סאַניאַ'ן אונד זיך אַוועק געזעטצט געבען איהר פופע. סאַניאַ איז געווען שטאַרק בעז דאַריבער, אונד וועהרענד ער האט זיך מיט איהר גערייצט אונד געלאַכט, האט זיא איהם געזאגט, אז ער מוז אַוועק געהען, ווייל זיא וועט אויפּוועקען מאַטשאַ'ן אונד איהר דערצעהלען אַלעס. אָבער הערענדיג איהרע ווערטער, האט ער זיא באלד איבערגעבעטען אונד מיט איהר צוזאַמען אויפגעגעסען דיא וויינשעל.

„זאָל איך שיקען נאך ברענגען, אָדער זאָלען מיר אליין געהען?“ האב איך

געדערענט.

אַלס ענטפער דאַרויף, האט ער געכאַפט דעם טעלער, אַרויף געלעגט סאַניאַ'ס פופע, אונד מונטער וויא איין אונשולדיגעס קינד, איז ער געלאַפען פאַראויס צו אונזער פערמאַכטען פרוכט גארטען. סאַניאַ איז איהם נאכגעלאַפען, אָנגעכאַפט זיין ראַס אונד איהם אזוי לאַנג געצויגען, ביז ער האט איהר געמוזט אָבעגעבען דיא

פופע.

„איהר מוחז זיין א וויאָקעט־בלום,“ האט ער צו מיר געזאגט, „ווייל היינט ווען איך בין געקומען אַהער, האב איך געשפירט דעם געשמאקען ריח פון וויאָלעטען מיך אַרום געהמענדיג וויא מיט א פארפום־וואַקען; עס איז ניט געווען דער שטארקער פארפום גערוד, זאָנדערן דער לייכטער אונד זיסער גערוד פון דיא ערשטע דונקע וויאָלעטען־שפראַצונגען, וועלכע זוקען אַרויס אין פרייהלינג פון צווישען דיא גרינע בלעטעלעך, נאכדעם וויא דער שנעע האט זיך צו שמאלצען.“

וואס איך האב דאמאלס געשפירט, בין איך יעטצט ניט גענוי אימשטאַנדע צו בעשרייבען. עטוואס קען איך מיך נאך עראינערן. איך האב געפיהלט א קלאַפ אין הערצען — אָבער א לייכטען אונד אנגענעהמען קלאַפ, וועלכער האט אפילו געפאָלגט מיט אביסעל קאָלטקייט אין מיין לייב, דערפאַר אָבער האב איך געשפירט וויא מיינע ברוסטען האבען זיך בעוואוינען פון גליק אין מיין לויזעס העמד; אין מיינע באַקען האט געיאָגט א שטראַם בלוט; פאַר מיינע אויגען האט זיך בעווינען אלעס אזוי שעהן וויא אין גרעדן, אונד אלע מיינע גליעדער האבען דאָן וויא אויפ־געציטערט פאַר פּערגניענען.

„וויא איז עס היינט צוגעגאַנגען אין פּעלד?“ האב איך געפרעגט נאך א פּויע, אום ניט צו ציינען דיא געהיימע געפיהלע וואס האבען זיך אין מיר ערוועקט.

„אויסגעצייכענט גוט,“ האט ער געענטפערט, „דיעזע מענשען, מענ מען טרויען; וואס מעהר מיר קענען דאס עהרליכע הערץ פון דעם רוסישען מוזשיק. אלס מעהר שענקען מיר איהם אונזער אַכטונג.“

„יא,“ האב איך געזאגט, „איידער איהר זייט היינט געקומען, האב איך זייא אויפגעפאַסט בייא זייער ארבייט, אונד איך האב מיך ווירקליך געשעהמט פאַר מיר אליין, זיך דערמאָהנענדיג וויא גרינג אונד רוהיג איך לעב אינד וויא פלייסג שווער זייא ארבייטען.“

„ניין, ניין, קאַטיא,“ האט ער זיך אָנגערופען, „גאָט זאָל אייך אָבחיטען איהר זאָרט נאך אמאל וויסען, דורך איינענער ערפאַהרונג, וואס פאַר א שווערעס אונד ביטערעס לעבען דיעזע מענשען פיהרען. אָבער וואו זיינען דיא וויינישעל?“

מיר זיינען שוין געווען געבען נארטען, אָבער דיא טהיר איז געווען פּערשלאָסען. סאָניא איז געלאָפּען פּרענגען דיא שליסעל, אָבער סערנעי מיכאילאָוויטש האט ניט געוואָלט וואַרטען. מיט דער שנעללינגקייט פון א אינגעל, איז ער אַרויף געקראָכען אויף פאַרסען, אונד אין געכסטען אויגענבליק, איז ער געווען אינוועניג.

ווען איהר ווילם אביסעל וויינשעל, האט ער געזאגט, דאן ניכט מיר אריין
רעם טעללער.

ניין, איך וויל זיין אליין אַברייסען, האב איך געענטפערט. איך געה
שין ברענגען רעם שליעסעל, ווייל סאָניץ וועט איהם נאר ניט קענען גע-
שינען.

אַבער נראדע אין יענעם אויגענבליק, איז אין מיר ענטשטאנדען א ברענענדער
וואונש איהם צו זעהן, ווען ער האט זיך גערעכענט, אז ער איז אליין. איך האב
מיד געשטעלט אויף דיא שפיטץ־פינגער אונד אין ווייכען נראָז, האב איך אָנגע-
פאנגען אַרום צו געהן אונד זוכען א שפאלט אין דער וואַנד דורך וועלכען איך זאָל
קענען אריין קוקען. איך האב דערזעהען א לעדיג פּעסעל, אויף וועלכען איך
האב מיד באלד אַרויף געשטעלט, אונד איך האב אריין געקוקט אין רעם אַלטע
פּרוכט־נארטען, מיט דיא אַלמ־דעקאַנטע בוימער, וועלכע זיינען געווען בעדעקט
מיט רויט־דונקלע, גלענצענדע פּריכטע. דאן האב איך ערבליקט סערגעי מיכאילאָך
וויטש זיך אנשפּאַרענדיג אן איין אַלטען בויס, זיין הוט האט ער ניט געהאט אויף,
קאָפּ אונד זיינע ארינען זיינען געווען פּערטאַכט וויא אין א דרעמעל. עס האט
אויסגעזעהן, אז ער האט גערעכענט, דאס איך בין אַוועק ברענגען רעם שליעסער
אונד קיינער קען איהם ניט זעהן. ער איז אַזוי געשטאַנען א קורצע צייט, דאן האב
ער זיך געזעצט אויף א וואָרצעל פון א בויס, אונד איך האב געזעהן, וויא ער האט
אויפגעצויגען זיינע שולטער, געעפענט זיינע גוטע אונד מיידע אוינען, אונד דאן האט
ער אויסגעשפּראַכען א וואָרט אונד געשמייכעלט. דאס וואָרט האט מיד אַז
איבטראַשט, אז איך האב מיד געשפּירט שולדיג נראדע וויא אין ננבה, דאמיט
וואס איך האב געוואָנט איהם נאכצוקוקען אין געהיים. דאס וואָרט, האט זיך מיר
געדראכט איז געווען „קאַטיאַ“.

עס איז אונגענליך, האב איך מיר געטראכט. אַבער נראדע דאמאלס,
האט זיין שטימע, מיט ריהרענדע צערטליכקייט, געמורמעלט: „טהייערע
קאַטיאַ!“

איך האב שוין געהערט דיא לעטצטע צווייא ווערטער נאנץ דייטליך: אין
מיין ברוסט איז ענטשטאנדען א שטראָם מיט פּרעהליבע געפיהלע, אונד א מערק-
ווירדיגעס בעוואוסטזיין פון גליק האט מיד בעפאלען, זאָ דאס איך בין געצוואונגען
געווען מיד פּעסטער אָנצוהאַלטען כרי איך זאָל ניט פּאַצען.

נאָר דיעזע בעוועגונג האט געמאַכט אפילו א לייכטען גערויש, נאָר עס א
געט געווען איהם אויפצו־וועקען פון זיין טרויער. ער האט אויפגעהויבען זיין

אויגען, מיך ערבליקט אונד זיין געזיכט איז געפארבט געווארען; אונזערע אויגען האבען זיך בעגענענט, אונד איך האב געשמייכלט — דאן האט זיך פלוצלינג אויסגעלייטערט זיין געזיכט אונד אָנגענומען א מענע פון גליקזעליגקייט. זיין געזיכט האט פון סעקונדע צו סעקונדע אויסגעדריקט אזוי פיעל פרייד אונד גליק, דאס מיר האט זיך אויסגעווייזען, אז איך געפין דאָרט ניט מעהר דעם אַלטען גוטען פריינד, וועלכען איך דאָרף אכטען אונד פאָלגען, זאָגנדיגן א מאן, א העררליכען מאן, וואס ליעבט מיך אונד האט מורא פאר מיר, אונד פאַר וועמען איך האב אויף מורא אונד ליעב פון מיין גאַנצען הארצען.

אונגעפעהר א מינוט אָדער צוויי זיינען פאַראיבער אונד קיינער פון אונד האט גערעדט א וואָרט, דאן איז ער ווידער געווארען ערנסט. דער שמייכל פון זיינע ליפּטן אונד דאס ליכט פון זיינע אויגען, זיינען אָבגעשטאַרבען. עס האט אויסגעזעהן, גלייך וויא מיר וואָלטען בעגאַנגען עפעס א פערברעכען, אונד נאכדעם וויא ער האט דאס פערברעכען פריהער ענטדעקט, האט ער זיך אָנגעהויבען צו בעהעררשען אונד מיך דערמאָהנט, אז איך דאָרף מיך אויף בעהעררשען. ער האט זיך צו מיר געווענדעט מיט ברידערליכער־קאַלטקייט אונד געזאגט:

„געהט אָרונטער; איהר קענט נאך פאלען אונד זיך בעשעדיגען. גלייכט אייך אויס דיא האאר; זעהט וויא איהר האט זיך צו שויבערט!“

יא, איך בין נאך דאמאלס געווען יונג אונד אונערפאהרען, אָבער עס איז ניט געווען לייכט מיך צו נאָרען. איך האב גאנץ גוט געוואוסט, אז ער ליעבט מיך, אונד ער האט זיך נאָר געוואָלט פערשטעלען. מיין הערץ האט אָנגעהויבען אונד־הייטליך אונד אונצופריעדען צו קלאַפּען.

„פאַר וואס שפּיעלט ער אזא ראלע?“ האב איך מיך געפרעגט, „אונד אַרום בעהאַנדעלט ער מיך אזוי?“

דאמאלס איז אין מיר ענטשטאַנדען דער וואונש צו פראָבירען מיין קראַפט איבער איהם. עס איז דערזעלבער וואונש פון אַלע פרויענליכער, וועלכע ווייסען, אז זי זייער שעהנלייט איז א מעכטיגע וואַפען.

„זיין,“ האב איך געענטפערט הויך, „איך וויל אָנרייסען אַביסעל וויינישעל.“ דערבייא זאב איך אָנגעכאַפט דיא נאהענטעסטע צווייג מיט ביידע הענד, אונד אזוי האב איך מיך אַרויף געצויגען אויף דער וואנט פון דעם פאַרקען, נאך איידער ער האט מיך געקענט הינדערן.

„וויא נאָריש!“ האט ער אויסגעשריען; אונד, ווירקליך, האב איך

בענאנגען איין אונאיבערלעגטע נארישקייט, ווייל איך האב מיך באלד געשפירט
זעהר אונבעקוועם זיטצענדיג אויף'ן פארקען.

„וויא וועט איהר ארונטער געהען?“ האט ער געפרעגט שטארק בעזארגט.
ער האט אויסגעזעהן זעהר געערנט, אָבער זיין ערנערניס האט מיך ניט מעהר
אונטערהאלטען, זאָנדרען ערשאַקען. איך האב אונטערדעסען אויך ניט געוואוסט
וויא איך וועל פון דאָרט ארונטער. ער איז דאָן צוגעגאָנגען אונד מיט
שווערער מיה, האט ער ערנרעפּען מיין האַנד אונד מיר געהאַלפּען, דורך דעם בוים,
אַרונטער שטייגען. דיא בעריהרונג מיט זיין קערפּער האט מיך וויא בערווישט.
דערווייל איז סאָניאַ אָנגעקומען, אויפגעשלאָסען אונד אונז בעפרייט

מיר האבען אויסגעמיעדען צו רעדען איינער צו אנאָנדער, אונד אַנשטאט
דעם, האבען מיר געשפּראַכען צום קינד.

ווען מיר זיינען צוריק געקומען, איז שוין מאַטשאַ אויפגעשטאַנען. זיא האט
ערקלערט, וויא איך האב פריהער געזאגט, אַז זיא איז נאר ניט געשלאָפּען. איהר
גענענווארט האט מיך אָבער בערוהיגט. סערגע מיכאַילאָוויטש האט פאַרטגעזעטצט
זיין קאלטע פריינדליכע בענעהמונג. אָבער ווען זיין טאָן האט געאַרט מאַטשאַ,
האט ער אבער מיך ניט געקענט אָבנארען.

מיר האבען געפליידערט איבער פערשיעדענעס, אונד מאַטשאַ האט בעהויפּט
טעט, דאס אָבוואַהל ניעמאַנד געפינט עפעס א פעהלער אין דעם וואס א מאַן
ערקלערט ליעבע א פרויענציימער, וואָלט אָבער יעדער פּעראַכטעט דאס
פרויענציימער, וואס וואָלט געהאט דעם מוטח צו ערקלערען דעם מאַן ליעבע.

ניין, ניין,“ האט סערגע מיכאַילאָוויטש געענטפערט, „עס פאָכירט אָבער
מעהרערע מאָך, וואס א מאַן קען ניט אונד וואַנט ניט אויסצודריקען זיינע געפיהלע
אין ווערטער צו דער, וועלכע ער ליעבט.“

„ווארום?“ האב איך געפרעגט.

ער האט ניט באלד געענטפערט. אָבער נאך א פּויע האט ער געײ

זאגט :

„עס איז דערפאַר, ווייל מענשען ערוואַרטען צו זעהן, נאך א ליעבעס־ערקלערונג,
זאָל געשעהן עפעס איין אויסעראַרענטליכע זאך. איך דענק איבערהויפּט, אַז דיזעע
מענער, וועלכע שרייען אויס אזוי טהעאַטערמעסיג: „איך ליעב דיך!“ נאַרען זעהר
אַפּט זיך אליין, אונד דאס ערנסטע איז נאך, וואס זייא נאַרען אַנדערע.“

„אָבער וויא אזוי קען א פרוי וויסען, אַז זיא איז געליעבט, ווען מען זאגט עס

איהר ניט?“ האט מאַטשאַ געפרעגט.

„דאס זייט איך ניט גענר,“ האט ער געענטפערט. „נאָר מיר דאַכט, ווען
ליעבע איז דאָ, דאַן זיינען ווערטער ניט קיין הויפטזאַך. ווען איך לייען אַ ראָמאַן,
דאַן דאַכט זיך מיר, אַז איך זעה דיא נאַרישע מיענע אויף דעם געזיכט פון לייט
נאָנט סטרעססקי, אָדער מאַנסיע ווערנאַן, נאכדעם וויא ער שרייט אויס דראַ-
מאַטיש: „איך ליעב אייך, לעאַנאַרָאָ!“ זייא מיינען ביידע, אַז עפעס אויסער
אָרענטליכעס וועט נאכדעם פאַסירען, אָבער עס געשעהט נאר ניט: דיא געזיכטער,
דיא בליקען, דיא אויגען, אַלע בלייבען דיעזעלבע. היינט צו וואס טוין דיא צערע-
מאַניע פון דער ליעבעס־ערקלערונג? דיא ליעבע, וויא מען זאגט, פערשטעהט זיך
בעסער איין אויף שטום־לשון.“

אָבער מאַטשאַ האט מיט איהם ניט געקענט איינשטימען. זיא האט געד-
לערענט דיא געזעצע פון ליעבע, אין דיא פראַנצויזישע ראָמאַנען, אונד זיא האט
אום קיינעם פרייז ניט געוואַלט אויפגעבען דיא אידעע איבער דעם העלד, וועלכער
פאַלט אויף דיא קניע פאַר זיין געליעבטער אונד שרייט אויס נאָט ווייס וואס.

„זאגט מיר דעם אמת, סערנעי מיכאַילאָוויטש,“ האט זיא זיך געווענדעט צו
איהם, „האט איהר נאך גיעמאַלט געזאגט א פרויענציער, אַז איהר ליעבט
זיא?“

„ניין, איך בין נאך גיעמאַלט געפאַלען אויף דיא קניען פאַר א פרויענציער,
אונד איך בעאזוכטיג אויך ניט דאס צו טהון,“ האט ער געענטפערט מיט א
מונטערער שטימע.

איך האב מיר געטראַכט, אַז עס איז ווירקליך ניט נויטהווענדיג ער זאָל מיר
זאגען, אַז ער ליעבט מיך. איך בין אויך געווען איבערצייגט, אַז מיט אַלע זיינע
קונסטפאַלע פערשטעללונגען, וועט ער פאַר מיר ניט קענען פערדעקען זיינע
געפיהלע.

עס איז שוין געווען גוט דונקעל. מיר האבען צוריק געקעהרט אין הויז, אונד
נאכדעם וויא מיר האבען עפעס געגעסען אויף'ן באַלקאָן, בין איך אריין געגאַנגען
אין פּיאַנאָ־צימער. ער איז מיר נאכגעגאַנגען.

„שפיעלט עפעס, קאַטיאַ,“ האט ער געזאגט, „עס איז שוין אַ לאַנגע צייט
זייט איך האב אייך ניט געהערט שפיעלען.“

איך האב מיך פלוצלינג צו איהם געווענדעט אונד געפרעגט:

„סערנעי מיכאַילאָוויטש, איך וויל וויסען אויב איהר זייט אין בעס

אויף מיר?“

איך האב איהם געקוקט גראדע אין דיא אויגען אונד ער האט גע-
ענטפערט :

„אין כעס, ווארום?“

„ווייל איך האב אייך ניט געוואלט פאלגען היינט פארנאכט,“ האב איך גע-
ענטפערט שפירענדיג דיא פארבען קומען אין מיין געזיכט.

ער האט מיך פערשטאנען, געשאקעלט מיטן קאפ אונד געשמייכעלט. אָבער
זיין שמייכעל האט מיר אונטערדעסען געזאגט, אז ער האט בעאפוזיכטיגט מיך אויס-
צוהיילען וויא זיין מאָדע איז געווען, נאָר מיינע פראַגען האבען פון איהם אוועק
געטומען דעם טוטח דערצו.

„אלעס איז פאַראַיבער, יא?“ האב איך געפרעגט, „אונד מיר זיינען וויעדער
נוטע פריינד.“

„יא, קאַמפּיאַ, געוויס,“ האט ער געזאגט, אונד איך האב מיך אוועק געזעצט
בייא דער פּיאַנאָ.

דיא איינציגע בעלייכטונג אין דעם גרויסען אונד לאַנגען צימער, איז געקומען פון
צווייא וועקסענע ליכט אויף דער פּיאַנאָ. כמעט אלע אנדערע טהיילען זיינען געווען
פינסטער. דורך דעם אָפענעם פענסטער האבען זיך וויא אריין געגנב'עט א שטראָם
וילבערנע לבנה-שטראַהלען; זאָנסט האט געהעררשט א הייליגע שטיללקייט.

ער האט זיך אָניעדער געזעצט הינטער מיר, כדי איך זאָל איהם ניט זעהן;
אָבער פון דער דונקעלחייט, פון צווישען דער האַרטאַניע פון דער מוזיק; פון צווישען
דיא לבנה-שטראַהלען, האב איך איהם געשפּירט.

עס איז קיין צווייפעל, אז איך האב דאמאלס נוט געשפּיעלט אונד דיא טענער
האבען געגרייכט צו מיין הערץ אונד שטאַרק אויפגעגענט מיינע געפּיהלע. איך
האב מיך געמחט אומווענדען איהם צו זעהען. ער איז געזעסען אין ליכט פון
דיא שטראַהלען, וועלכע האבען געשיינט אויף זיין געזיכט וואס האט אויסגעדריקט
מענליכע שעהנהייט, צופריעדענהייט אונד גליק. זיינע אויגען זיינען געווען געריכטעט
אויף מיין פיגור. איך האב געשמייכעלט אונד אויפגעהערט שפּיעלען. ער האט
אויך געשמייכעלט אונד געמאַכט מיטן קאָפּ צו דער פּיאַנאָ, אז איך זאָל ווייטער
שפּיעלען.

מאַטשאַ האט אונטערדעסען געשאַצירט אין דרויסען, אונד איך האב גע-
הערט איהר שטימע בעמערקענדיג, אז עס איז א שאדע וואס איך האב אונטער-
בראַכען מיין שפּיעלען. סערנעי האט אויך בעמערקט, אז איך האב אין יענעם אבענד
געשפּיעלט שעהנער אונד בעסער וויא אלע מאל.

איך האב נאר ניט געענטפערט, נאָר איך האב געשמייכלט אונד מיך געד
פיהלט אזוי גליקליך, אז איך האב געוואָרט לאַכען פון דעם גאנצען הערצען. דאָן
איז מאַטשאַ אריין געקומען. איך בין צו איהר צוגעלאָפּען. זיא אומארמט, געקושט
איהר ווייסען אונד דיקען האַלז. דאָן האט סערנעי אָנגעפאָנגען צו שפּאַצירען
איבער דעם צימער. מאַטשאַ האט מיך אָנגעקוקט ערשטוינט אונד איהם געד
פרעגט :

„וואס איז מיט איהר היינטיגע נאכט?“

ער האט נאר ניט געענטפערט, נאָר געקוקט צו מיר אונד געשמייכלט.
„עס איז א העררליכע נאכט!“ האט ער געזאגט, אונד אָהנע ווייטערע צעד
רעמאָניע, איז ער אַרויס אין גארטען. מיר זיינען נאכגעגאנגען, אונד איך האב
ווירקליך, אין מיין גאַנצעם לעבען, נאך ניט געזעהען ביז דאמאלס אזא העררליכע
אונד שעהנע נאכט.

דיא פולע לבנה איז געהאנגען אין א טיעף-בלויען הימעל; דיא שאטענס פון
דיא בוימער אונד סטאַטוען אין גארטען, האבען זיך אויסגעפרייטעט פאַנטאַסטיש
איבער דעם מילד־בעלייכטעטען גראָז אונד ווייט אוועק, האט עס אויסגעזעהען געד
היינסיפּאָל דונקעל.

„זאָרען מיר אביסעל שפּאַצירען?“ האב איך געפרעגט.

מאַטשאַ האט איינגעשטימט, אָבער זיא האט בעמערקט, אז איך מוז אָנד
מתן דיא קאלאָשען, דאַמיט דיא טהוי אויף'ן גראָז זאל ניט דורכנעטצען מייע דינע
שיך אונד איך זאָל מיך פּערקיהלען.

איך האב געענטפערט, אז דאס איז ניט געטהיג, סערנעי מיכאילאָוויטש וועט
מיר געבען זיין אַרעם, גראדע וויא דאס וועט שוין פּערהיטען א פּערקיהלונג: אָבער
זייא זיינען אויך געווען וויא בערוישט אונד קיינער האט ניט געפונען קיין פּעהלער
אין מיין אונפאַסענדען ענטפּער.

ער האט מיר נאך קיינמאל פּריהער ניט געגעבען זיין אַרעם, נאָר דאמאָרס
האב איך איהם אַרין גענומען, אונד ער האט ניט אויסגעזעהן איבעראַשט. מיר
האבען אלע דרייא שפּאַצירט אונד מיר האט אויסגעזעהן, אז דיא בלומען סוד'ן זיך
מיט אַנאַנדער אונד שמייכלען מיט פּערגניעגען צו אונז. איך האב אויפּגעהויבען
מייע אויגען אונד א בליק געגעבען צו איהם. ער האט אויסגעזעהן מערקווירדיג
שעהן אונד גליקליך.

„אָדו! א זשאַבעו!“ האב איך פּלוצלינג געהערט א דערשראָקענע שטימע
היינמער אונז. איך בין געווען צו פּיעל פּערטראַכט, אונד עס האט גענומען עטליכע

סעקונדען ביז איך האב דערקענט מאַטשאַ'ס שטימע. זיא האט מורא געהאט פאר זשאבעס. דאָן האב איך דערזעהען א זשאבע שטעהענדיג אויף א גרויען שטיין, פון וועלכען זיא איז באלד אַרונטער געשפרונגען צווישען גראָז.

„איהר האט קיין מורא ניט?“ האט מיך סערגעי מיכאילאָוויטש געפרענט מיט א ציטערנדע שטימע, אונד מיר האט זיך געדאַכט, אז איך הער:

„איך ליעב דיך, געליעבטע! איך ליעב דיך!“ דיעזעלבע שטימע האט מיר אויסגעזעהן אָבעקולינגען פון דיא הייטע בערג. מיר האבען נאך שפּאַציערט, אונד דאָן האט מאַטשאַ געזאגט, אז עס איז צייט אריין צו געהן אין הויז. „איך האב געהאט מיטלייד מיט איהר, ווארום זיא איז אויך ניט געליעבט וויא איך.

דאָן האבען מיר צוריק געקעהרט צום באלקאָן, וואו מיר זיינען געזעסען אונד געשפּראַכען, ניט וויסענדיג וויא שפעט עס איז. אונגעפעהר אום 1 אוהר פארטאג, איז ער ערשט אַוועק.

איך בין ניט געגאנגען, שלאָפען, זאָנדערן ארום געשפּאַצירט אליין אונד אויפגעזוכט דיא פלעטצער וואו מיר זיינען פריהער געווען, זיך וועלענדיג עראינערן וואו ער האט געשפּראַכען צו מיר.

„יא,“ האב איך געמורמעלט, „ער ליעבט מיך, דאריבער איז מיר ניט דער מינדעסטער צווייפעל, אָבער ווארום מיידעט ער אויס אַרויס צו צייגען דיא ליעבע? ווארום רופט ער זיך אַלט, ווען ער ערשיינט מיר אַזוי יונג, שטאַרק אונד שעהן? ווארום זאלען מיר פערלירען גליק אין אונזער לעבען, וועלכעס מען קען שפעטער קיינמאל ניט אַניאָגען? ניין, ניין, ער מוז מיר זאגען, אז ער ליעבט מיך! ער מוז צוכייגען זיין שעהנעם קאַפּ צו מיר, איך זאָל לעזען אין זיינע אויגען דיא ליעבע. דאָן וועל איך איהם אלעס דערזעהלען וואס איך פיהל. אבער ניין, איך וועל איהם נאר ניט זאגען, זאָנרען צודריקען צו מיין הערץ אונד וויינען. אָבער, ווען איך זאָל נאר האבען א טעות? וואס וועל איך טהון ווען ער ליעבט מיך נאר ניט?“

נאָר דער לעטצטער געדאַנק איז פון מיר באלד אַוועק. איך האב מיך דער מאָהנט אן דער סצענע פון דעם נארטען, אונד איך בין געווען איבערצייגט. דאָן האב איך געשפּירט דיא טרערען אין מיינע אויגען, איך האב מיך דערמאָהנט אן מיין מוטער אונד געפעטען גאָט ער זאל מיר העלפען איך זאל גליקליך זיין מיט סערגעי מיכאילאָוויטש.

איך האב בעשלאָסען צו בעשטימען מיין געכסטען געבורטס־טאג, אלס מיין פערלאָבונג. ווארום איך האב אַזוי בעשלאָסען, ווייס איך ניט, אָבער איך האב געשפּירט, אז אַזוי וועט עס זיין.

פערטיעפמ אין מייע געדאנקען, האב איך פלוצלינג בעמעק'ס וויא דער מאָרגענשטערען איז בלאס געוואָרען, דיא לבנה איז שוין געווען ווייט, אונד אין מזרחזייט האט זיך בעווייעזען טאנעסליכט. איך בין אריין אין מיין צימער.

4.

מיט א וואָך פאר מיין געבורטסטאג, האט סערנעי מיכאילאָוויטש אונד אויפגעהערט צו בעזוכען. דיא אורזאנע האט ער אליין געוואוסט. איך בין געווען פון איין זייט זעהר געערנערט, אָבער וויסענדיג, אז ער וועט געוויס ערשיינען צום געבורטסטאג, בין איך געווען זעהר גליקליך אין פאַרבערייטען זיך איהם צו עמפ'ן פאַנגען.

אין איין אבענד האב איך געהערט א דיענער דערזעהלענדיג מאַטשא'ן, אז דער בויער סימאָן איז געקומען בעמען עטליכע ברעטער, כדי ער זאָל האבען מיט וואס צו מאַכען א טרונע פאר זיין קליינער טאָכטער, וועלכע איז נאָר וואס גע-שטאַרבען.

„איז ער ווירקליך אזוי ארעם?“ האב איך געפרעגט פיהלענדיג דיא טרערען אין דיא אויגען.

„ער איז אזוי ארעם,“ איז געווען דער ענטפער, „אז ער האט אפילו ניט א שטיקעל ברויט אין שטוב.“

עס האט זיך מיר געדאַכט, אז עפעס א שאַרפער אינסטרומענט האט בייא דיעזע ווערטער דורכגעבויערט מיין הערץ, אבער, אין דערזעלבער צייט, האב איך מיך געפרייט, וואס איך האב דערפון ערפאַהרען.

זאגענדיג מאַטשא'ן, אז איך געה שפאַצירען, בין איך ארויף געלאָפען אין מיין צימער, צוזאַמען גענומען אביסעל געלד (עס איז ניט געווען פיעל, ווייל איך האב מטהר ניט געהאט) אונד בין באַרד ארויס דורף'ן גארטען אויף'ן וועג צום דאָרף. איך בין צוגעקומען צו סימאָן'ס וואָהנונג אונבעמערקט אונד אַוועק געלעגט דאס געלד אויף'ן פענסטער, דאן האב איך שטאַרק אָנגעסלאָפּט. איך האב געהערט דיא טהיר זיך עפענען אונד א שטימע האט געפרעגט:

„ווער איז דאָרט?“

איך בין אָבער באַלד ענטלאָפען אונד געזעהען וויא יעמאַנד איז צוגעגאַנגען צום פענסטער אונד געלעגט דיא האנד אויף'ן געלד. אויפגערגט אונד צופריעדען בין איך געלאָפען אזוי שנעל וויא דיא פיס האבען מיך געקענט טראגען, ביז איך בין אָנגעקומען אַחיים.

אלס איך בין אריין געקומען אין הייז, האט מאַטשאַ מיך געפרעגט וואס איך בין אזוי אויפגעטרעטן; איך האב מיך אָבער געמאַכט, אז איך פערשטעה זיא ניט אונד האב געשויענען. איך האב מיך פערשלאָסען אין מיין צימער, אונד האב מיר אָנגעפאַנגען פאַרצושטעקען דיא פרייד פון דעם ארמען סימאָן בשעת ער האט דערוועהן דאס געלד, אונד דאן, וויפיעל ברכות ער האט געגעבען זיין אונבעקאַנטען וואָהלטהעמער.

איך האב מיך אליין געפרעגט, וואס סערנעי מיכאילאָוויטש וואָלט געזאגט, ווען ער וואָלט געוואוסט פון מיין האַנדלונג. איך בין ניט געווען אין צווייפּעל, אז דאס וואָלט אַרויס גערופען א גליקליכען שמיכעלע אויף זיינע ליפּען. אָבער עס האט מיך געפרייט וואס ער האט דערפון ניט געוואוסט, כדי מיין גוטע טהאַט זאָל ניט אויסזעהען, אז איך וויל לויב דערפאר.

אָך! וויא גליקליך איך בין געווען! דיא אידעע פון העלפּען, שטימען אונד גליקליך מאַכען דעם צווייטען, האט אין מיר אַרויס גערופען א מערקווירדיגעס געפיהל, דאס איך האב געלאַכט, געבעטען אונד געוויינט, אונד עס האט מיר אויסגעזעהען, אז איך ליעב דיא גאַנצע וועלט, אונטער וועלכער איך אליין מאַך ניט קיין בעזונדערע אויסנאַהמע.

פלוצלינג האב איך מיך דערמאַננט, אז א דאמע פון אונזער נאכבאַרשאַפט, איז מיט מיר געווען ברונד דערפאר, ווייל איך האב פון איהר אמאל חוּק געמאַכט. אָהנע פיעל צו קלערען, האב איך מיך אוועק געזעצט, צו איהר אָבגעשריעבען א בריעף אונד געבעטען אום איהר פערצייהונג. דאן האב איך אָנגעהויבען צו קלערען אויב איך האב ניט נאך יעמאַנדען וואס איך דאַרף איבערבטען. זעהענדיג, אז איך בין זאָנסט אין פריעדען מיט דער גאַנצער וועלט, האט מיין הערץ אין מיר וויא געטאַנצט פאַר שמחה.

איך האב דעם בריעף אָבגעשיקט צו דער דאמע מיט א דיענער, אונד איך האב גלייך ערהאלטען איין ענטפער. איך בין אריין צוריק אין מיין צימער, געעפענט דעם בריעף אונד געלעזען, אז ניט איך, זאָנדערן זיא אליין איז שולדיג, אונד פון מיר פערצייהונג, איז נאר קיין רעדע ניט, אין גענעמטהייל, זיא האט געבעטען אום מיין פערצייהונג.

„אָך גאָט!“ האב איך אויסגעשריען, „סערנעי מיכאילאָוויטש האט פאָל־קאַמען רעכט! וואָהרעס גליק בעשטעהט אין דעם וואס מיר ווייסען, אז אַנדערע זיינען גליקליך, אונד וויא גוט עס וואָלט געווען אויף דער וועלט, ווען יעדער בעזונדער זאָל זאָרגען דערפאר! סיינער וואָלט ניט געליטען, אונד דיא ליידען פון איינעם

וואָלטן אויסגעזעהען נאר אונבעדייטענער, ווען יעדער אַנדערער וואָלט געזוכט דייעזע צו לינדערן!

דיא אלטע געדאנטען פון רייזען, קומען אין מינוטערער געזעלשאפט, מאַנצען, שפּרינגען אונד זיין גליקליך פיר זיך אליין, זיינען פערשוואונדען, אונד דיא ווערטער פון סערנעי מיכאילאָוויטש, אז דאס לעבען מיט דער שטילער נאָמור איז דאס גליקליכסטע, זיינען פאַר מיר ערשיענען ניט נאָר אלס אַ וואַהרהייט, זאָנדערן איך בין געווען בערייט מיין גאַנצעס לעבען דאָפיר אָבצוגעבען.

דיא געסט פון דער נאכבארשאפט זיינען שוין באלד געווען פערזאמעלט צו מיין געבורטס-טאג, ווען איך האב בעמערקט, דורך דעם פענסטער, אַנקומענדיג אַ טראַיקאַ (דרייאַגעשפּאַן) וואו סערנעי מיכאילאָוויטש איז געזעסען. ער איז שנעל אַרונטער געשפּונגען, אריין אין הויז, גענומען מיין האַנד אונד מיר געוואונשען גליק.

ער איז דאן געשטאַנען אונד מיך בעטראַכט אַ היבשע צייט. יא, סערנעי מיכאילאָוויטש האט אימער געקענט לעזען מיינע געדאַנקען אין מיין געזיכט. ער האט דערקענט דאס גליק אונד צופריערענהייט וואס האט געהעררשט אין מיין זעלע. זיין שענהעם געזיכט האט אויך אָנגענומען אַ גליקליכע סיענע, אונד ער האט געשמייכלט. אלס איך האב געוואָלט עפענען דיא טהור אום אריין צו געהען אין מיין פּיאַנאָ-צימער, האט ער געזאגט:

„ניין, קאַטיאַ, איהר דאַרפן היינט ניט שפּיעלען; אין אייער זעענע מעררשט היינט אזאַ האַרמאָניע, וואס שמעהט העכער פון אירגענד אַ מוזיק אין דער וועלט.“

איך בין איהם געווען זעהר דאַנקבאַר פאַר זיינע ווערטער, אָבער, אין דער זעכער צייט, האט עס מיך זעהר געערגערט, וואס ער האט אזוי לייכט דערראטהען מיינע געדאַנקען.

איז דאס ניט מערקווירדיג? מיר פרויען, וויא ריין אונד וויא געטרייא מיר זאָגען זיין צו דעם מאן וואס מיר ליבען, ווילען מיר דאָך האבען אונזערע סודות, וועלכע מיר ווינשען ניט ער זאָל ערפּאהרען.

וועהרענד דעם עסען, האט ער אונז אָנגעציגט, אז ער איז ניט נאָר געקומען מיך צו גראַטולירען, זאָנדערן אויך אָנצוצייגען, אז ער פּאָהרט אויפ'ן צווייטן מאַג אַוועק נאָך מאַסקווא, אונד ער וויל זיך שוין אין איין וועג געזען גען.

ער האט געקוקט צו סאַמישאָו, דאן צו מיר, אונד עס האט אויסגעזעהען, אז ער האט געזוכט צו לעזען אויף מיין געזיכט אונצופריערענהייט. איך האב מיך

אָבער בעהערשט, אונד איך האב אפילו ניט געפרעגט, אויב ער וועט זיך לאַנג זאמען. יא, איך האב ערוואַרטעט פון איהם זאָוואס צו הערען, אונד איך האב אויך געוואוסט, אז ער וועט ניט פאָהרען. וויא אזוי איך האב דאס געוואוסט, קען איך ניט ערקלערען, אָבער אין יענעם מאָג האט עס מיר אויסגעזעהען, אז איך האב געוואוסט פון אַלעמען וואס עס האט פאסירט אונד וועט פאסירען.

דיא געסט זיינען אַוועק, אונד מאַטשאַ, זיך פיהלענדיג סיער, איז זיא געדאנגען אַביסעל שלאָפען. סערנעי איז דערפאר געוואונגען געווען נאך צו ווארטען. מיר זיינען דערווייל ביידע אַרויס אויף; באלקאן.

נאך איידער מיר האבען זיך געזעצט, האב איך אָנגעפאנגען דאס געשפּילען, וואס האט בעדראפט ענטשיידען דאס שיסזאל פון מיין לעבע. פון וואגען מיינע פראגען אונד מיין רוהיגע האַלטונג האט זיך צו מיר גענומען, ווייס איך אליין ניט. עס האט מיר אויסגעזעהען, גלייך וויא איין אַנדערע פערזאן האט פון מיר אַרויס געשפּראַכען.

סערנעי מיכאילאָוויטש האט זיך דאן געזעצט געגענאיבער מיר, זיך אָנגעהענדיג מיט דער לינסער האַנד אויף דער זייט פון דעם באלקאן. אונד מיט דער רעכטער האט ער אָנגענומען א בלומען־צווייגעל, פון וואגען ער האט אָנגעריסען א בלעטעל. ווען איך האב אָנגעהויבען צו רעדען, האט ער אָנגעלאָזען דאס צווייגעל, אונד זיך אָנגעהענדיג מיט זיין קאַפ אויף דער רעכטער האַנד, האט ער געפילדעט דיא פאָזיציאָן וואס איז מיר שוין געווען בטאנט, אז ווען זיין גייסט איז געשטערט, מוז ער אזוי זיטצען אום אַלעס ריכטיג איבערצודענקען.

„ווארום פאָהרט איהר אַוועק?“ האב איך איהם געפרעגט קוקענדיג גלייך אין זיין געזיכט.

„איך האב וויכטיגע געשעפטען צו בעזאָרגען,“ האט ער גענטפערט, אַרונטער לאַזענדיג זיינע אויגען. איך האב פערשטאנען, אז עס האט איהם געקאָסט שווערע מיה מיר צו זאגען אזא גריסען ליגען.

„הערט,“ האב איך געזאגט, „איהר ווייסט גאנץ גוט, וואס פאַר א וויכטיגער מאַמענט דער היינטיגער מאָג איז בייא מיר, אונד איך וויל ניט אונד קען ניט מעהר בעהאַלטען פאַר אייך מיינע געפיהלע. איך ליעב אייך אונד בעדראף האבען אייער געגענווארט. אונד יעצט, פרעג איך אייך נאך אטאל, ווארום פאָהרט איהר אַוועק? איך מוז עס וויסען!“

זיינע אויגען האבען זיך שטאַרק געעפענט, וואו איך האב בעמערקט א געדויערנדיגע אַרומפלאַקערן. איך האב גאנץ גוט געזעהן, וויא זיין גאַנצער

מעכטינער קערפער האט אויפגעצייטערט. אבער דאס האט געדויערט נאָר אַ מאָ-
מענט אונד ער האט זיך באלד בערוהיגט. דאָן האט ער געענטפערט:

„עס איז ניט לייכט אייך צו זאגען דיא וואַהרהייט. איך האב זעהר פיעל
געדענקט איבער אייך אונד איבער מיר, וועהרענד דער לעטצטער וואָך, וואס איך
זאב אייך ניט בעזוכט. נאך דעם פיעלען אונד שווערען נאכדענקען, האב איך
בעשלאַסען, אַז איך מוז אַוועק פאַהרען. ווארום דאס איז, קענט איהר לייכט
טרעפען, אונד ווען איהר קימערט זיך אום מיר, דאָן בעט איך אייך, דרינגט מיך
ניט מעהר מיט קיין פראגען.“

עס האט איהם געקאָסט געזונד אונד לעבען אַרויס צו זאגען דיא עטליכע
ווערטער, אָבוואָהל מיר האט זיך געדאַכט פון אנפאַנג, אַז ער איז רוחני. אויף
זיין שמערען זיינען געשטאַנען גרויסע טראַגעדיעס שווייס אונד ער האט טיעף אויפגע-
אַטהעמט. ער האט דאָן געמורמעלט:

„עס איז זעהר שווער, זעהר שווער — אָבער איהר מוזט מיך פערשטעהן אונד
וויסען ווארום.“

ווען איך וואָלט געטראגען אַ קאָרסעט, וואָלט ער געקענט בעמערקען וויא
מיין פרוסט האט געשטורמט. אָבער איך האב געשפירט, אַז מיין הערץ האט
פירכטערליך געווייטהעט.

„ניין, איך פערשטעה אייך ניט,“ האב איך געענטפערט, „זאנט אַרויס
אלעס — אלעס זאָלט איהר מיר זאגען! אום נאָמעס ווילען, איך בין בערייט צו
הערען אירענד עטוואס!“

ער האט זיך אונרוהיג בעוואויגען אויף זיין שטוהל, אונד דאָן, וויעדער אָנ-
געהמענדיג דאס צווייטעל אונד בליקענדיג אויף אַ זייט, האט ער געזאגט:

„אלזאָ,“ וועהרענד דעם האב איך בעמעַרקט דעם קאמפף מיט זיך זעלבסט
אום זיך צו בעהעררשען. „עס איז כמעט אונמעגליך פאר מיר איך זאָל אייך ער-
סלערען מיין מיינונג, אונד דאָך וועל איך פראָבירען דאס צו טהון.“

ער האט דאָן וויעדער צוגעדריקט דיא האַנד צום שמערען, גראדע וויא ער
וואָלט געלימען דיא שרעקליכע שמערצען.

„אלזאָ?“ האב איך געפרעגט אונגעדולדיג.

„הערט מיך אויס, קאמיא,“ האט ער אָנגעפאָנגען, „איך וויל אייך ברענגען
אַ ביישפיעל. שמענט זיך פאַר איין אַלמען מאַן, וועלכער האט שוין געזעהען דיא
וועלט מיט איהרע פאַרבען, אָבגעלעכט אונד אָבגעשוואַכט; לאָמיר איהם רופען

A אונד א יונגעס, שעהנעס אונד לעבהאפטעס מעדכען, וועלכע מיר וועלען רופען B. ריא לעמצע, פרייליין B, איז אונשולדיג, אונערפאָהרען, אונד קען ניט קיין מענער וויא אויף ניט דאס לעבען. פאָמילען אָנגעלעגענהייטען אָדער אַנדערע צופעלע, האבען זיין צוזאמען געפיהרט. אנפאנגס האט הערר A געליעבט פרייליין B, אַלס א מאָכטער, ניטאַלס דענקענדיג, אַז עס קען אַנדערש זיין.

ער איז געבליעבען שטיל, אָבער איך האב קיין בעמערקונג געמאַכט, דאן האט ער פאָרטגעזעצט :

„מיט דער צייט אָבער, האט A פערנעסען, אַז B איז אַזוי יונג אונד דאס גאַנצע לעבען זעהט איהר נאך אויס וויא א זיסער חלום, א פרעהליכער אונטער האַלם, אונד, אין א געוויסען מאָמענט, האט ער פלוצלינג ערוואכט פון א שטויס אין זיין הערצען אונד אַרויס געזעהען, צו זיין פרייד אונד ערנערניס, אַז ער לייעבט פרייליין B מיט זיין גאַנצעס לעבען. דיא ענטדעקונג פון דיעזען געפיהל, האט דעם הערר A ניט נאָר דערשראָקען, זאָנדערן אויף אַרויס גערופען אונענדליכען שמערץ, אונד זעהענדיג וויא אונגלייך, וויא אונפאַסענד אַזא פּעראייניגונג קען זיין, האט ער בעשלאָסען אַוועק צו פאָהרען — גאָט ווייסט וואוהין — מיט דער אבזיכט, ניט וועדער אויפצופרישען זייער אַלטע פריינדשאַפט אונד מעהר ניט צוזאמען ברענגען דיא צווייא באַראַקטערע נאהענט גענוג, אום צו פּערהיטען געפאָהר.“

נאך א שוידער איז געלאָפּען איבער זיין קערפּער, אונד זיין האַנד האט בעד דעקט זיינע אויגען.

„וואס איהר האט מיר ביו יעצט דערצעהלט,“ האב איך געזאגט מיט א האלביהייעריגער שטימע, „פּערשטעה איך נאָר האלב. דיא פּראַגע, איז אָבער, ווארום האט A מורא געהאט צו לייעבען פרייליין B אויף איין אַנדער ארט, ניט אַלס קיין מאָכטער ?“

סערגעי מיכאַילאָוויטש האט געווענדעט זיינע ביידע אויגען צו מיר, אונד וויא מיט איין איבערגאַטירליכער אנשמרענגונג האט ער געענטפּערט :

„קאַמיאַ, קינד, איהר זייט יונג, וועהרענד איך בין עס ניט. דאס לעבען איז בייא אייך נאך א שפּיעלצייג. בייא מיר איז עס א ווירקליכקייט אונד א גרויסער ערנסט. ניין, קאַמיאַ, איהר דארפט עס ניט, אונד גאָט בעהיטע, ווען דאס זאָל געשעהען, וואָלט געמחט קומען דיא צייט איהר זאָלט ביטער חרטה האבען. אַזוי, פריינדיק, וואָלט A געמחט ענטפּערן פרייליין B. יעצט, האָף איך, פּערשטעחט איהר מיך ווארום איך מוז אַוועק פאָהרען. אונד איך בעט אייך, לאָז דערמיט געהען איין ענדע אונד מיר זאָלען שוין מעהר ניט רעדען דאריבער.“

„ניין, ניין“ האב איך געענטפערט, וועהרענד דיא טרערען האבען מיך גע-
שטימט. „מיר מוזען יא רעדען דאריבער. זאגט מיר דיא וואהרהייט, האט א
געליעבט פרייליין B אָדער ניט?“

סערגעי מיכאילאָוויטש האט ניט געענטפערט.

„ווען ער האט זיא ניט געליעבט,“ האב איך ווייטער געזאגט, „ווארום האט
ער זיך געשפיעלט מיט איהרע געפיהלע?“

„ער האט בעגאנגען א גרויסען פעהלער,“ האט ער געענטפערט, אונד דאן,
וויא זיך דערמאָהנענדיג אן עפעס האט ער געזאגט: „ער האט זיך קיינמאל ניט גע-
שפיעלט מיט איהרע געפיהלע, נאָר אויב דאס איז געשעהן, דאן איז דאס ניט
געווען מיט זיין בעוואוסטזיין. יעדענפאלס אָבער, ווען ער האט בעגאנגען א פעהלער,
האט ער בעשלאָסען זאָפאָרט צו מאַכען איין ענדע אונד געהמען איין אייביגען
פריינדליכען אבשעיד פון איהר.“

„דאס איז שרעקליך!“ האב איך אויסגערופען פערצווייפעלט, „אָבער איז
ווירקליך קיין אַנדערער אויסוועג געווען?“

„איין אויסוועג?“ האט ער געפרעגט, „וואס פאַר איין אויסוועג קען זיין?
A זעהט פאָזיטיוו איין אונגליק אין דער פּעראייניגונג מיט B. אום צו דערשטיקען
דיא געפיהלע אין זיין ברוסט, שטעכט ער אריין אהין א מעסער. ניט אַזוי צוליעב
זיך, וויא צוליעב איהר, וועלכע ער ליעבט מעהר וויא זיך אליין.“

איך האב געשוידערט אונד געוואָלט עפעס זאגען, אָבער ער האט מיך ניט
געלאָזט.

„ערלויבט מיר איין אויגענבליק,“ האט ער געזאגט מיט א ציטערענדער
שטימע, „A האט זיך אום קיינעם פרייז ניט געקענט פאָרשמעלען, אַז דיא יונגע בלום
B, קען איהם ליעבען. ער האט דאס גערעכענט אלס א רעזולטאַט פון מיטלייד,
סימפאַטהיע אונד פיעללייכט אויך אַכטונג. אָבער זיא האט זעלבסט ניט פּער-
שטאַנען איהרע געפיהלע אונד איהם געהייראַטעט. ער, נאַרריש אונד דום גענוג
זיך צו לאָזען בעמריגען פון פאַלשע געפיהלע, האט זיך פּלוצלינג געשפּירט וויעדער
יונג, אָבער עס האט ניט פיעל געדויערט אונד ער האט זיך איבערצייגט, אַז ער
האט געלעבט אין אירטהום. אָבער, קאַטיאַ, קינד, דיעזעס געשפרעך הרגעט מיך;
זאָל זיין גענוג, איך בעט איך, איהר“...

ער האט מעהר ניט געקענט רעדען, אונד זיך אויפהויבענדיג, האט ער אָנגע-
פאַנגען אַרום צו שפּאַצירען איבער דעם באַקקאַן.

איך האב געוואלט עפעס ענטפערן, איינזענדען, אָבער דיא צייהן זיינען מיר געווען וויא צוזאמענגעדריקט. בליקענדיג אין זיין געזיכט, האב איך דארויף בעד מערקט א שוידערהאפטע בלאַסקייט אונד זיינע ליפען האבען געציטערט. וויפיעל זעעלעךקראפט איך האב אין מיר געהאט, האב איך צוזאמען גענומען אונד ארויס געשטאַמעלט דיא ווערטער :

„דיא איינציגע וואַרהייט אין דער גאַנצער טרויעריגער געשיכטע איז, דאס ער האט זיא קיינמאל ניט געליעבט ! אונד ער האט איהר פּעראורזאכט שרעקליכע שמערצען, זיך רעכענענדיג פאַלשטענדיג בערעכטיגט דערצו, ווייל ער איז א מאַן, ער ווייס פון אלעס אונד האט ערפּאַהרונג. ער האט זיא ניט געהייראַטעט אונד איז אַוועק, זיך שפּירענדיג שמאָלץ וואס ער האט זיא אַזוי ערניעדריגט. יא, סערגעי מיכאַלאָוויטש, ניט איך, זאָנדערן איהר זייט שולדיג, ווייל איך האב איך געליעבט פון אנפאַנג אָן, יא, איך לייעב איך !“

מייענע לעטצעטע ווערטער האבען אויסגעזעהען וויא דער געשריא פון א שמערבענדען.

ער איז געבליעבען שמעהען פאַר מיר מיט זיין בלאַסעס געזיכט אונד זיינע ליפען האבען נאך מעהר געציטערט. דאָן האב איך בעמערקט וויא צווייא גרויסע טראָפעס טרערען האבען זיך ארויס געקייקעלט פון זיינע אויגען.

„איהר זייט שולדיג סערגעי מיכאַלאָוויטש !“ האב איך געשריען מיט אין אונטערדריקטער שטימע, אונד איך האב געמיינט, אַז איך וועל דערשטיקט ווערען מיט דיא טרערען. דאן האב איך מיך געוואָקט אויפהויבען אונד אַוועק געהען. ער האט מיך צערטליך צוריק געהאלטען. זיין קאָפּ האט זיך צוגעבויגען אלץ ניעדריגער אונד ניעדריגער, ביז זיינע ליפען האבען בעריהרט מייענע ציטערענדע הענד. וויא איך האב געפיהלט זיינע קאָכעדיגע טרערען פאַלענדיג.

„מיין גאַט !“ האט ער ארויס געשטאַמעלט, „איז דאס אלעס ווירק-ליכקייט ?“

„ווארום ? ווארום ?“ האב איך געפרעגט אָהנע צו וויסען וואוהין דיעזע פראַגע געהערט. אָבער איך האב מיך געשפּירט גליקליך ; איהר האב געוואוסט, אַז ער לייעבט מיך אונד ער איז מייענער.

מיט פינף מינוטען שפעטער, איז סאָניא אַרויף געלאָפען צו מאַטשאַן, שרייענדיג. אַז יעדער זאָל הערען : „שוועסטער קאַטיאַ געהט חתונה האבען מיט סערגעי מיכאַלאָוויטש !“

5.

עם איז ניט געווען קיין איינציגע אורזאכע, ווארום ער זאל אָבלענען דיא חתונה אויף שפעטער. מאַטשאַ האט אפילו געוואָלט מיר זאָלען פאָהרען נאָך מאַסקוואַ אום מיר איינצוקויפּען קליידער פון דער לעטצטער מאָדע, אונד סערנעי מיכאַילאָוויטשעס מוטער האט פערלאַנגט ער זאל איבער א נייעס איינריכטען זיין אַלטעס הויז אונד קויפּען א שעהנע דראַשקע, אָבער מיר ביידע האבען בעד שלאָסען, אז אַזעלכע קרייניגקייטען וועט מען קענען גאַנץ נוט ברענגען אין אַרדנונג אויך שפעטער. מיר האבען אַלואַ חתונה געהאט מיט 2 וואָכען נאָך מיין 18-טען געבורטס־טאג. אַלעס איז צוגעגאַנגען זעהר שטיל, אָהן געסט, אָהן אונטערהערערס, אָהן שאַפּאַניער אונד אָהן דעם געוועהנליכען קוקסוס פון דיא רייכע העררען אונד ראַטען.

סערנעי מיכאַילאָוויטש האט מיר פריהער דערצעהלט, אז זיין מוטער איז זעהר אונזופריעדען דערמיט וואס אונזער חתונה וועט זיין אָהן דער צערעמאָניע אונד אלגעמיין בעקאַנטען גערויש. זיא האט געוואָלט הערען מחזיק אויף איהר זוה'ס חתונה, זעהען נאַצע וועגען מיט פרעזענטען, אונד זיא וואָלט פאָלשטענד־ג צופריעדען געווען צו זעהען איהר הויז איבערנעקעהרט קאפּויר, גראדע וויא עס איז געווען אויף איהר אייגענער חתונה, וועלכע האט אויך געקאָסט דרייסיג טויזענד רובעל. נאָר זעהענדיג, אז איהר וואונש קען ניט ערפיללט ווערען, האט זיא געטהאָן דאס בעסטע וואס עס איז מעגליך געווען אונטער דיא אומשטענדען. זיא איז אַוועק מיט מאַרושקאַ, איהר הוידהאַלטערין, אונד איינגעקויפּט פערשיעדענע קלייניג־קייטען אום אויפצופוטצען דיא אַלטע וואָהנונג.

בייא אונז אין דער היים וויעדער, האט מאַטשאַ אונד מיין קאמער־מעדכען קושמינישנא, גענייט, געאַרבייט, געשטריקט אונד אויסגעשטאַטעט אלעס צור פאָלקסמענהייט וועגען מיין גליק.

ניקאָלסקי אונד פאָקראָווסקי האבען זיך וויא פּעראייניגט, אונד צאָהלרייכע שלוחים, זיינען געלאָפּען יעדען טאָג היין־אונד־צוריק. סערנעי מיכאַילאָוויטשעס מוטער אונד מאַטשאַ, זיינען אימער געווען גוטע פריינדיגען, נאָר דיעזעס מאל האט איינע געוואָלט איבערשטייגען דיא צווייטע אין דער קונסט פון אויס־שטאַמונג.

מאַטשאַנאַ סימאָנאָוואַ איז געווען דער נאמען פון מיין קינפטיגער שוויגער מוטער. דיא איז אימער געווען אונזערע א פריינדיג, אונד אויך האט זיא געקענט

אלס א זעכטענע ווירטהן. סערנעי האט זיא פערנעטערט אלס זיין ממער אונד געלעבט מיט גרויסער צערטליכקייט. ער האט זיא איבערהויפט בעטראכט אלס איינע פון דיא קלינסטע פרויען אין דער וועלט. זיא איז געווען צופריעדען מיט איהר זוהן'ס שידוך, נאָר וועהרענד דיא 14 טעג פאר דער חתונה, ווען זיא איז זיך מיט מיר צוזאמען געקומען, האט זיא קיינמאל ניט אויסגעפעהלט דיא געלענענהייט, מיך אויפמערקזאם צו מאַכען, כלאחריד, אז איך בין אפילו א גאַנץ שעהנע אונד קלינע, דאָך שמעהט איהר זוהן פיעל העכער אַלס איך. ווען זיא וואָלט עס מיר געזאגט גלייך אין פנים, וואָלט איך אויך ניט ברוגו געוואָרען, ווייל איך האב געד וואוסט, אז ערשמענס איז דאס אמת, אונד צווייטענס, בין איך אויך געווען שטאַלץ וואס מיין מאַן שמעהט העכער פון מיר אין נייטיגער ענטוויקלונג.

יערען טאג, ביז צו דער חתונה, האב איך מיך געזעהען מיט סערנעיין. ער פלעגט קומען צו מיטאגערעסען אונד פערבלייבען ביז שפעט אין דער נאַכט. אָבער אַבּוואָהל ער האט מיר סעהרערע מאל געזאגט — אונד דאס איז אויך געווען אמת, — אז ער קען אָהן מיר ניט לעבען, איז ער קיינמאל ניט פערבליעבען געבען מיר א גאַנצען טאָג, זאָנדערן ער האט אימער פריהער פערזאָרנט זיינע געשעפטען אונד דאן איז ער געקומען מיך בעזוכען.

אונזער צוזאמענקונפט איז אונטערדעסען פערבליעבען אונפערוועקסעלט, גראדע וויא פריהער; מיר האבען זיך נאך אלץ ניט גערופען „דוא“, אונד ער האט אפילו מיין האַנד ניט געקושט. אין געגענטהייל, ער האט געזוכט אויסצומיידעל יעדע געלענענהייט מיך צו טרעפען אליין. איך האב פערשטאנען, אז ער האט מורא געהאט אַריס צו ווייזען אויף איינמאל זיין גרויסע צערטליכקייט.

כמעט וועהרענד דיא גאַנצע 14 טעג, איז געווען זעהר א שלעכטעס וועטער, ווינטיג, אונד רעגען איז געגאַנגען אלע 24 שטונדען אין מעת-געת, אונד מיר זיינען געצוואונגען געווען צו זיטצען אין הייז. מיר האבען מייסטענטהיילס פערבראַכט אין פיאנאָ-צימער אונד געבען פענסטער.

געדענקט איהר דיא געשיכטע וואס איך האב אייך אמאל דערזעהלט פון א אונד ב ז? האט ער מיך געפרעגט אין איינעם פון דיא שמירמישע אבערע.

געוויס געדענק איך דיא נאָרישע געשיכטע, האב איך געענטפערט לויט פערנדיג, אונד וואס פאַר א גליק דאס איז וואס אלעס האט זיך אַזוי גוט געד ענדיגט!

איך האב בעמערקס איין אונרוחניגע מינענע אויף זיין געזיכט. נאָר ער האט מיר קיין צייט געגעבען פיעל צו דענקען אונד געענטפערט :

„יא, אונד וויא לייכט עס איז געווען צו פערלירען אזא גליק ; אונד דערבייא וואָלט קיינער ניט שולדיג געווען אויסער איך. איהר האט מיך גערעמט. אָבער איך האב דאמאלס געזאגט א סך ליגען, אונד שעהם מיך יעמטט אליין דערפאר“...

„עס מאַכט ניט, אַלעס איז פאָראַיבער.“

„אך ! איך האב פראָבירט צו פּרעדיגען שכל צו מיר אליין.“

„ווארום ? צו וועלכען צוועק ?“ האב איך געפרעגט. „קיין מענטש דאַרף דאס ניט טהון אין אזא פאל !“

„מיין נאָט !“ האט ער וויא אויסגעשריען, „עס איז מיר אונטעגליך געווען איינצוגעהען אויף אזא אונגלייכען מסחר. איך בין געווען איבערצייגט, אז איך עמפּפּאַנג זעהר פיעל אונד קען נאָר געבען אין אויסטויש זעהר וועניג. איהר זייט א רוז וואס האט נאָר וואס אָנגעהויבען צו בליהען ; איהר ליעבט צום ערשטען מאל, וועהרענד“...

„זאגט מיר,“ האב איך איהם אונטערבראָכען ; אָבער איך בין געבליעבען שטעהן ניט וויסענדיג וויא אַרויס צו רעדען דיא איבריגע ווערטער. „אָבער ניין, עס מאַכט ניט, איהר קענט ווייטער דערצעהלען.“

„אָך, קאַטיאַ, איך ווייס, איהר ווילט מיך פּרעגען אויב איך האב נאך יעמאַנדען געליעבט,“ האט ער געזאגט טרעפענדיג מייע געדאַנקען. „ניין, איך פּערזוכער אייך, דיעזעס הייליגע געפיהל וואס איך האב צו אייך, האב איך נאך קיינמאל ניט געשפּירט ; ניין, איך האב נאך קיינעם ניט געליעבט אונד קיינער האט מיך נאך ניט געליעבט.“

ער איז געבליעבען שטיל אונד נאך א פּוּזע האט ער פּלוצלינג געדאגט :

„אָבער, נאך אַלעמען, וואס קען איך אייך געבען ? לעבע ? דאס איז וואָרט.“

„איז דאס אזוי וועניג ?“ האב איך געפרעגט איהם קוקענדיג אין דיא אויגען.

„עס איז וועניג פאַר אייך, מיין טהייערע,“ האט ער געענטפערט אונד א וועלט מיט צערמליכקייט איז געלעגען אין זיין שטימע. „מיין גליק וועהרע, איז

אזוי גררס, אז איך קען ביינאָהע ניט שלאָפּען בייא נאַכט. איך האב שוין אָבגע-
 לעבט שעהנע עמליכע יאָהר, אונד דאָך, דאַכט זיך מיר, אז איך בין ערשט אַרויס
 געקומען אויף דער שעהנער אונד זיסער וועלט. אַך, קאַטיאַ וויא גרויס וועט
 זיין מיין גליק, ווען מיר וועלען לעבען צוזאַמען אין רוהע אונד פריעדען, אונד אויך
 קענען זאָרגען פאַר דעם גליק פון אַנדערע מיר וועלען צוזאַמען לעזען, שטודירען,
 שפיעלען אונד זיך פּעראַייניגען מיט דער נאַטור, וועלכע איז אונזער העררליכסטע
 פריינדן. דאס, קאַטיאַ, איז אזוי פיעל גליק פאַר מיר, אז איך האב עס מיר
 קיינמאל ניט פאַרגעשטעלט אפילו אין חלום. אונד, איבער אַלעמען, דאס איהר
 וועט זיין מיין פרוי — איהר! אַה נאַט! איך קען אזוי פיעל גליק ניט אויס-
 דריקען! אונד דאָן, פיעללייכט קינדער; וואס נאך קען איך ווינשען?
 „יא,“ האב איך געענטפערט.

דיא טרויעריגע מיענע איז וויעדער ערשיענען אויף זיין געזיכט אונד ער האט
 געמורמעט:

„יא, פאַר מיר, ווייל מיין יונגענד איז שוין אַוועק; אָבער ניט פאַר אייך.
 איהר וואָלט געזוכט גליק אַנדערסוואו אונד עס אויך דאָרט געפונען. קאַטיאַ,
 זאנט מיר דיא וואהרהייט, איז דאס מעגליך, אז דאס וואס איך האב אויסגערעכענט
 זאָל אייך קענען גליקליך מאַכען? ניין, ניין, עס קען ניט זיין; עס איז נאָר דער
 פאַר ווייל איהר ליעבט מיך, אונד איהר ליעבט אַלזאָ אויך דאס, נאך וואס איך
 שטרעב...“

„ניין, סערגעי מיכאַילאָוויטש!“ האב איך געזאנט, „ווען איהר דענקט
 אַנדערש איבער מיר, דאָן קענט איהר מיך ניט. איך האב אימעך געטרוימט פון א
 רוהיגעס פאַמיליען-לעבען. איהר האט בלויז אויסגעדריקט אין ווערטער מיינע שפילע
 געדאַנקען.“

ער האט געשטייכעלט אונד בעמערקט גוטמיטהיג:
 „יא, ליעבעס קינד, אזוי זעהט עס אייך אויס. אונד דאָך איז עס פאַר אייך
 אזוי וועניג. איהר בעזיטצט שעהנהייט אונד יונגענד!“
 איך האב מיך געפונען אביסעל בעליידיגט, זעהענדיג, אז ער וויל מיר ניט
 גלויבען, אונד עס האט זיך מיר געדאַכט, אז ער איז שטאַרק אין כעס אויף מיר
 ווארום איך בין שעהן אונד יונג.

„ווען עס איז אזוי,“ האב איך געזאנט קאָקעטיש, „ווארום ליעבט איהר
 מיך? ליעבט איהר מיך פאַר מיין שעהנהייט אונד יונגענד, אָדער פאַר מיין
 גליק?“

„איך ווייס ניט,“ האט ער געענטפערט טרויערליש, „איך ליבט אייך.“
איך האב מעהר נאר ניט געענטפערט, נאָר פלוזלינג האב איך געשפירט א
מערקווירדיגעם געפיהל אין מיין נאָנצען קערפער. אין זיינע אויגען האט עס געד
פלאַקערט וויא א שעהן פייערל וואס האט דורכגעדרונגען אלע טיינע גליעדער,
אונד עס האט זיך מיר געדאַכט, אַז איך פערקיר מיין בעזונג. וואס איז גע-
לענען אין יענעם בליק ? איך קען איהם עדהיום ניט בענרייפן. איך האב געמוזט
אַבווענדען טיינע אויגען פון יענעם בליק, וועלכער האט מיך אָנגעפיללט מיט שרעק,
אונד אויסגעמישט מיט א מערקווירדיגעם פטרנניענען.
אין דעם אבענד פאַר אונזער חתונה, האט זיך דער הימעל אויסגע-
לייטערט, אונד דאס ערשטע קיהלע הערבסט־וועטער האט זיך אָנגעפאַנגען צו
שפירען.

איך בין געגאַנגען שלאפען אין יענער נאַכט אָנגעפיללט מיט דיא גליקליכע
געדאַנקען דאַריבער וואס עס וועט פאַסירען דעם נעכסטען טאָג. איך בין אויפגע-
שטאַנען ווען דער מאָרגענשמערען האט נאך געשיינט, אונד בין אַרויס אין נארטען.
דיא זונן האט דאָן אָנגעפאַנגען אויפצוגעהען אונד פון זיך געוואָרפען בלאַסע
שטראַהלען איבער דיא געלע בלעטער פון דיא לינדען־בוימער. דאס גראָז איז געווען
בעדעקט מיט דיא צאהלרייכע טויטע בלעטער, וועלכע זיינען אַרונטער געפאַלען
וועהרענד דער לאַנגער רענען־צייט, אונד אין מאַנכע פלעטצער האב איך בעמערקט
דיא אנגעפריירענע טהוי. דיא זונן איז אַונטערדעסען אויפגעשטיענען איבער א
ריינעם טיעף־בלויען הימעל.

„איז שוין דער טאָג געקומען?“ האב איך מיך געפרעגט, „איז דאס מעגליך,
אַז פון מאָרגען אָן, וועל איך דיעזען פלאַטיץ שוין מעהר ניט אָנרופען מיין היימאַט ?
וועל איך שוין ניט דאַרפען וואָהנען מיט סאַניאַן אונד מאַטשאַן צוזאַמען ? וועל
איך שוין ניט הערען דורך דער וואַנט, יעדען פרייהמאָרגען, סאַניאַן פּרעהליכען
געלעכטער אונד איהר זיסע שטימע אויסקלינגענדיג מיט א נומדמאָרגען ?“
איך האב ערוואַרטעט סערגעניס ערשיינען מיט אונגעדולד. מיין הערץ איז
מיר געווען בעטריבט מיט פערשיעדענע געפיהלע. ער איז ערשינען, אונד אונד
געפעהר אום מיטאנצייט, זיינען מיר אַוועק אין קירכע צו הערען דיא געבעטע פיר
דיא נשמות פון מיין פאטער אונד מוטער.

„אך, ווען זייא וואַלטען נאָר געלעבט!“ האט מיין הערץ אין מיר געשפּראַכען
וועחמיטהיג אונד איך האב דערבייא פעסט צוגעדריקט דעם ארעם פון מיין
טהייערסטען פריינד. עס האט מיר אויסגעזעהען, אַז דער נייסט פון מיין פאטער

שוועבט נעבען מיר, מיר נעבענדיג זיין ברכה צו מיין פערזינליכע מיט זיין פריינד.

געדאנקען אונד האפנונגען, פרייד אונד שמערץ, האבען זיך צוזאמען אויסגעמישט אין מיין ברוסט, אונד עס האט מיר אויסגעזעהען, אז דיא פרישע לופט, דיא הייליגע שטיבלקייט, דיא נאקעמע פעלדער, דיא קאקטע אונד שעהנע זונענדיג שטראהלען — אלעס סימפאטיזירט מיט מיר.

פלוצלינג האט סערנעי מיכאילאָוויטש אומגעווענדעט זיין נאכדענקענדעס נעזיכט צו מיר אונד געזאגט, גראדע וויא ער האט געקענט אלע מינע געדאנקען:

„אין א טאָג האט אייער פאטער צו מיר געזאגט וויא אין שפאס: „איך וואָלט געוואָלט דוא וואָלט הייראטהען מיין קליינע קאטיא.“

איך בין געווען זעהר אונרוהיג דאריבער, מיך דערמאָהנענדיג, אז ער קען לעזען אלע מינע געדאנקען. איך האב אונטערדעסען געענטפערט:

„וויא גלוקליך וואָלט ער דאן געווען, ווען ער וואָלט געוואוסט, אז עס וועט אזוי זיין.“

„איהר זייט נאך געווען א קליינעס קינד,“ האט ער פאַרטגעזעצט, „אונד איך האב מעהרערע מאל אויסגעקוישט אייערע אויגען, געפינענדיג אין זייא אזא גרויסע עהנליכקייט צו דיעזע פון אייער פאטער. ניין, ניין, איך האב דאמאלס קיין אידעע געהאט, אז איך וועל אייך יעטצט אזוי ליעבען.“

מיר האבען זעהר וועניג בעמערקט דעם וועג איבער דיא פעלדער, אונד ווען מיר זיינען אָנגעקומען אהיים, האבען מיר געטראָפּען בלויז זיין מוטער מיט א צווייא אָדער דרייא אונפערמיידליכע געסט וואַרטענדיג אויף אונד.

וועהרענד דער חתונה-צערעמאָניע אין דער קליינער קירכע, האט עס אויסגעזעהן אזוי שטיל, גראדע וויא קיין מענש וואָלט דאָרט געווען. נאך דעם, האבען מיר זיך געקוישט.

עס איז געווען דער ערשטער אונרוהיגער געדאנק אין דיעזער בעזיהונג. איך האב געשפירט עפעס א מערקווירדיגעס געפיהל אין דעם קוש, אין דער איינזאמקייט, אין דער שטיקקייט, אונד דיא נאנצע סצענע האט נאָר אין מיין הערץ ארויס גערופען דיעזע דרייא ווערטער מיט דער פראגע:

„איז דאס אלעס?“

ניט וויסענדיג ניט פיהלענדיג, האב איך וואחושיינליך מעהרער

האַרמעט.

איך אונד סערנעי האבען אייגעשטיענען אין דער דראָשקע, אונד ווען ער האט פעסט צוגעמאַכט דיא כהיר, האט עס מיר אויסגעזעהען זעהת אונד היימליך.

איך האב ארויס געקוקט דורך דעם פענסטער, וועהרענד דיא דראָשקע איז געלאָפֿען; איך האב געזעהען דיא בלאַסע לבנה אויפשטייגענדיג צווישען אים זיכער־שטראַהלען איבער דיא פעלדער, איבער דיא בוימער אונד איבער דיא שטיינער. געדאַנקען האבען זיך געדרענגט, אונד צום שלום איז וויעדער אמאל געקומען דיא פראַגע:

„איז דאס אלעס?“

וואס האב איך ערוואַרטעט? דיעזע פראַגע האב איך מיר אליין ניט געקענט בעענטפערן. דאן האב איך מיך אומגעווענדעט צו מיין טאן אונד איהם געוואָלט עפעס זאגען, נאָר איך האב ניט געקענט.

„איז דאס אלעס?“ האט זיך וויעדער געפרעגט.

עס האט מיר פלוצלינג אויסגעזעהען, אז איך האב פאַר סערנעי מיכאַלאַ-וויטשץ קיינמאל ניט געשפירט מיין צערטליכקייט, זאָנדערן מורא אונד רעספעקט.

„בין יעצט,“ האט ער פלוצלינג געזאגט, „האב איך מיר נאָר אַלץ ניט גענלויבט, אז דאס אלעס קען זיין וואהר.“

„איך האב עפעס מורא,“ האב איך געמורמעלט, „אונד איך ווייס ניט ווארום.“

„ניט פאַר מיר, מיין הערצענס־געליעבטע,“ האט ער געענטפערט אָנגעהמענדיג מיין האנד וואוהין ער האט צוגעבויגען זיין קאָפּ.

„יא, פאַר אייך,“ האב איך געענטפערט אויפריכטיג. מיין האנד איז געלענען אין זיינער וויא אָבגעשטאַרבען אונד קאַלט וויא א שטיין. דאן האט ער צוגעבויגען זיינע ברענגענדע ליפען אונד בעריהרט מיין האנד. דאס איז א מערקווירדיגעס פייער. עס האט מיר אויסגעזעהן, גראדע וויא מיין גאַנצער קערפער איז עלעקטרוירט געוואָרען. מיין הערץ האט פלוצלינג אָנגעהויבען וויעדער צו קלאפען, מייע אויגען האבען געזוכט זיין געזיכט אין דער פינסטער, אונד דאס געפיהל פון שרעק איז פערשוואונדען. דאן האט אָנגעהויבען צו דרינגען דורך מיין קערפער איין אנגענעהמע וואַרעמקייט, מיין הערץ איז דערהיטצט געוואָרען, אונד א מערקווירדיגעס אונד ברענגענדעס געפיהל פון בעטויבענדער ליעבע איז אין מיר ענטשטאַנדען.

6.

מען, וואכען אונד נאנצע מאָנאטע זיינען פאָראַיבער אין דעם געוועהנליכען לאַנדלעבען, אָבער, איין זאך מוז איך צו נעכען, אז אָבוואָהל דאס איז געווען פּערהעקטניסמעסיג א קורצע צייט, האב איך גענאָסען אזוי פיעל גליס, זענען, ליעבע אונד אויפּרענונג, וואס וואָלט זאָנסט גענוג געווען אויף א נאנצעם לעבען.

מיינע פריהעריגע חלומות, זיינען ניט אין גאנצען מקוים געוואָרען, אָבער דיא ווירקליכקייט פון ליעבע, האט זיך פאר מיר אַרויס געוועזען פיעל אַנגענעהמער וויא איך האב פריהער געקענט האבען א בענריף. דיא אידעע פון לעבען פיר אַנדערע אונד זיין גליקליך דערמיט אליין, איז אויך ניט דורכגעפיהרט געוואָרען. דיא וואהרהייט איז, אז איך אונד סערנעי מיכאילקאָוויטש. האבען נאָר געלעבט איינער פאר'ן צווייטען, פערנעסענדיג איבערהויפּט, אויב עס עקויסטירט נאך יעמאנד אויף דער וועלט. וועניגסטענס מיט מיר אליין, איז דאס באַזיטיוו געווען דער פאל.

ער פלעגט מיך יעדען טאָג איבערקאָזען אום צו בעזאָרגען זיינע נעשעפטען, אָבער איך האב גאנץ גוט געקענט אַרויס זעהען, וויפיעל מיה אונד שמערץ דאס האט איהם געקאָסט. דאס בעוואוסטזיין, אז ער לידעט פאר מיין ליעבע, האט מיך גליקליך געמאכט אין זיין אבוועזענהייט. איז דאס ניט אויך א מערקווירדיגעס געפיהל?

ער פלעגט מיר זאנען, אז וועהרענד איך בין ניט נעכען איהם, האט קיין זאך אין דער וועלט איהם געקענט אינטערעסירען; מיט מיר איז אויך אונגעפעהר געווען דערזעלבער פאל. איך האב געלעזען, געשפיעלט, מיך אונטערהאלטען מיט זיין מוטער, אָבער, אין דער וואהרהייט געשפראַכען, האב איך עס נאָר געטהאָן, ווייל איך האב געוואוסט, אז דאס איז זיין וואונש. דאָרט וואו ער איז ניט געווען פערמישט, האבען מיך אזעלכע זאכען ניט געקענט אינטערעסירען. יעדענדי פאלסט, בין איך געווען זיכער, אז ער אליין עקויסטירט פאר מיר אין דער גאנצער וועלט. איך האב איהם בעטראכט ניט נאָר אלס דעם בעסטען, זאָנדערן אויך אלס דעם שענסטען מאַנספּערזאָן אין דער וועלט. איך האב געלעבט פאר איהם אונד צוליב איהם. אונד אָבוואָהל איך האב געוואוסט, אז ער ליעבט מיך אונענדליך וויא איך בין, האב איך נאך אַנגעווענדעט אַלעס מעגליכע, איהם צו בעזויבערן אונד זיין בעסער וויא איך בין געווען.

ניקאלסקי, אונזער היימלאנד, איז געווען איין אלטמאָדישעס לאַנד־הויז, אונד
 דיא עלטערן, אור־עלטערן אונד אור־אור־עלטערן, פון סערנעי מיכאילאָוויטש, האבען
 דאָרט געלעבט אונד געשטאָרבען. דיא לופט זאָנאר אין אונד אַרום דעם הויז, האט
 אויסגעזעהען פארפומירט מיט אלטע אונד זיסע עראינערונגען, וועלכע איך האב
 זאָפאָרט אַקצעפטירט גראדע וויא זייא וואָלטען געווען פון מיינע אייגענע
 עלטערן.

אַז אונזער וואָהנונג אונד אויסשטאַטונג איז געווען גלענצענד, קען איך ניט
 בעהויפטען, אָבער דאס מעבעל אונד שפייז, זיינען געווען רייך, גענוג אונד
 זעהר גוט.

אין מיין צימער, וואס טאַטיאַנאַ סימאָנאָונאַ האט אליין אויסגעצירט, איז
 געשטאַנען דאס שענסטע מעבעל פון גאַנצען הויז. דאס הויזגעזינד אליין, איז געווען
 א מערקווירדיגעס. דיא שטימע פון מיין שוויגער־מוטער, האט זיך קיינמאל ניט
 געהערט, אונד דאָך איז אַלעס צוגעגאַנגען מיט אַזא רעגעלמעסיגקייט, אַז איך האב
 געשמוינט. דיא ריענערשאפט אין הויז האט געטראָגען פאַנטאַפּעל מיט ווייכע
 פאַדעשוועס, ווייל מיין שוויגער־מוטער איז געווען זעהר גערוועזן אונד ניט געקענט
 הערען קיין איינציגען גערויש. דיא ריענערשאפט איז אונטערדעסען געווען שטאַלץ
 צו זיין אין אַזא הויז, רעספעקטירט דיא בעל־הבית'טע אונד איינפאַך פּערנעטערט
 סערנעי מיכאילאָוויטש'ן. יעדען פרייטאג פלענען אָבגעוועקסט ווערען אלע פוס־
 באָדענס אונד דער שטויב איז אויסגעווישט געוואָרען פון יעדען ווינקעלע. דיא
 געבורט־טעג פון מיין שוויגער־מוטער אונד מיין מאן, פלענען אימער געפייערט
 ווערען מיט א באַלל, צו וועלכען דיא גאַנצע גאַכבאַרשאפט איז געקומען, אָבער עס
 איז אימער צוגעגאַנגען אַזוי פּאַעטיש שטיל, דאס איין אונבעקאַנטען וואָלט
 מען געמוזט אַנזאגען, אַז דאס איז א כאַלל, זאָנסט האט ער געקענט מיינען, אַז א
 רוהיגע פאַמיליע איז זיך צוזאַמען געקומען צום עסען.

מיין מאן האט זיך ניט אינטערעסירט מיט דיא אַנגעלעגענהייטען פון הויז.
 ער פלעגט אויפשטעהען גאַנץ פריה אונד ארויס געהען אויף'ן פּעלד. זאָנאַר אין
 ווינטער איז אויך געווען דערזעלבער פאַלל, אונד ווען איך האב געעפענט דיא
 אויגען, איז ער שוין לאַנג געווען בעשעפטיגט. אַלס ער האט צוריק געקעהרט צו
 פריהשטיק, וועלכעס מיר פלענען עסען צוזאַמען, איז ער אימער געווען אַזוי וויטציג
 אונד שפּאַסיג, וויא א פּרעהליכער אינגעל.

טאַטיאַנאַ סימאָנאָונאַ האט געהאט א טבע ניט ארויס צו געהען פון איהר
 שלאַף־צימער ביז מיטאנצייט. אונז האט זיא אימער בענריסט דורך א שכיח. איך

קען מיך עראינערן, וויפיל מיה עם האט מיך אנפאנגט נעקאסט איך זאל ניט
לאכען, ווען איהר קאמער-פרוי, מיט צונויפגעלעגטע הענד אונד ערנסטעס געזיכט
איז ערשינען אונד געזאגט:

„טאטיאנא סימאָנאָוואַ ווינשט צו וויסען וויא איהר האט גערוהט לעמטע
נאכט: דיא עדעלע דאָמע הייסט מיר אויך איך זאל אייך זאגען, אז זיא האט ניט
געקענט שלאפען א נאנצע נאכט, דערפאר וואס עם שמעכט זיא אין דיא זייטען
אונד דיא הינט הערען ניט אויף צו ביללען. ווייטער וויל זיא וויסען וויא עם האט
אייך געשמעקט דאס נייע ברויט וואס ניקאלאש אונד ניט טעראַסע האט
געבאקען: זיא רענקט, אז דאס ברויט איז אויסגעזייכענט. דיא ווירדיגע דאָמע
רעכענט אז דיא קליינע זעמעלעך זיינען געוויס גוט, אָבער דער קיכען איז אביסעל
צו שמאַרק געבאקען.“

היינט שמעלט זיך פאָר, ווען מען הערט דיעזעלבע ווערטער, מיט דעמזעלבען
ניגון פון דערזעלבער קאמער-פרוי, מאָנאָמען לאַנג! פריהער האט דאס אויס-
געזעהן זעהר קאָמיש, אָבער שפעטער האט דאס מיך שיער גערווען גער-
מאכט.

צווישען פריהשטיק אונד מיטאג, וואס מיר האבען געגעסען אום 4 אוהר,
האב איך אונד מיין מאן זיך זעהר וועניג געזעהן. צו דיעזער צייט האב איך געד-
שפיעקט פיאנאָ אונד געלעזען, וועהרענד ער האט זיך אָבגעגעבען מיט זיינע געד-
שעפטען. צו מיטאג האבען מיר זיך אַלע פערזאמעלט אין גרויסען שפייזעזאאל.
דיא שוויגער-מוטער פלעגט ערשיינען מאַנכע מאָל מיט א פאאר בעזוכערינס, וועלכע
זיינען מייסטענטהיילס געווען אַלט-מאָדישע אַרעל-דאָמען. סערגעי פלעגט זיך שנעל
אויפהויבען, געבען דער מוטער זיין אַרעם, אונד מיך האט זיא אימער ערוזכט איך
זאל איהר געבען מיין אַרעם, אונד אזוי זיינען מיר געגאנגען צו טיש. דיא שוויגער-
מוטער איז יעדעס מאל געווען דיא פאָרויצערין ביים מיטאג עסען, וועהרענד דעם איז
עס געווען אזוי שטיק, אז מען האט געקענט הערען דיא לעפעל קלינגען אן דיא
צייהן.

נאָדן עסען, איז טאטיאנא סימאָנאָוואַ אריין אין איהר זימך-צימער, זיך
לאַנגזאם אַוועק געזעמט אריין גרויסען שטוהל, זיך איינגעוויקעלט אליין א צינאַרעם
אונד אָנגעפאנגען צו רויכען. סערגעי אונד איך האבען דאן פון איהר אבשיעד
גענומען אונד אריין אין פיאנאָ-צימער וואו איך האב ענטוועדער געשפיעלט אָדער
מיר האבען ביידע צוזאַמען עפעס געלעזען.

צו אבענד-צורייט בין איך שוין געווען דיא פאָרויטצערקן, אונד עס האט מיר גענומען א היבשע צייט ביז איך האב מיך צוגעוואוינט צו אלע צערעמאָניען. נעבען מיר איז געשטאנען א נרויסער סאַמאָוואַר, אונד אַנפילגענדיג דיא גלעזער מיט טהעע, האב איך כמעט יעדען אבענד געמוזט זאגען:

„דאס בעלאַנגט צו מאַריאַ מיניטשאַ; דאס געהערט צו איוואן איוואַ-נאָוויטש; דאס צו סערנעי מיכאַילאָוויטש“ א. ז. וו. אלס דאס איז געווען פאָר איבער, האט אונז ביידען דיא שוויגער-טוטער געקושט אונד איז באַלד אריין אין שלאָף-צייטער. זיא פלעגט אונז אפילו אַנזאגען, אז מיר זאָלען געהען פריה צו בעט, אָבער מיר האבען וויה געוועהנליך פערבראַכט אין געשפרעך ביז האַלבע נאַכט, נאַטירליך רעדענדיג שטיל גענוג, אום זיא ניט צו שטערען. צייטענווייז זיינען מיר הונגריג געוואָרען, אונד סערנעי אָדער איך, פלעג זיך אריין כאַפען אין קיך, אַרויף ברענגען עפעס עסען אונד א לייכטען געטראַנק.

סערנעי מיכאַילאָוויטש אונד איך, האבען געלעבט דיא גאַנצע צייט אין דיעזען הויז וויה פרעמדע, וועלכע האבען געמוזט נאכקומען א געוויסע צערעמאָניע זיטצענדיג בייא א פרעמדען טיש אונד שלאָפנדיג אין א פרעמדעס בעט. אָבער אונזער ליעבע האט אונז געמאַכט פערגעסען אן אלעמען.

איך האב דיעזעס לעבען דורכגעמאַכט עטוואס איבער צווייא מאָנאַט, אונד דאָן איז געקומען דער ווינטער מיט זיינע שנעען, שמורמען אונד פרעסט. אָבוואָהל סערנעי מיכאַילאָוויטש איז געווען מיט מיר צוזאַמען מעהר וויה פריהער, האט דאָך מיר אַנגעפאַנגען אלעס אויסצוהעהען אַזוי וואַכעדיג, אַזוי געוועהנליך, אונד, יא — אָבגעלעבט, זאָ דאס איך האב ניט געקענט איינזעהן וואס עס קען איהם אינטער-רעסירען אָדער מיך.

אונזערע געשפרעכע האבען אויסגעזעהען אלץ דיעזעלבע; אונזער ליעבע, אָבוואָהל נאך וואַרעם גענוג, האט זיא אָבער אין זיך מעהר ניט געהאט דאס אויפגענעדע. דער קוש איז שוין מעהר ניט געווען אַזוי ברענענדיג, מיט איינעם וואָרט, איך האב מיך אַנגעהויבען צו שפירען לאַנגווייליג.

מיין מאן האט פלוצלינג זיך אַנגעפאַנגען שטאַרק צו בעשעפטיגען מיט זיינע חשבונות אונד געשעפטליכע אונטערנעהמונג, אונד צייטענווייז האט זיך מיר געדאַכט, אז איך בעמערק א טרויעריגען שאטען פערדונקלען זיין מונטערעס געזיכט. אלס איך האב פראָבירט צו ערפאַהרען וואס דאס בעדייטעט, האב איך געזעהען, אז ער וויל מיך אין דיעזער פערמאַכטער סאַמער, ניט אריין פיהרען.

איך האב נאָנץ נומ פערשטאַנען, אז דאס הייסט געשעפטליכע ליידען אונד מיך האט פערדראָסען, ווארום ער מאַכט מיך ניט פאַר זיין פערטרויעטען. איך בין איבערצייגט, אז איך האב איהם ניט געליעבט וועניגער אַלס פריהער. אָבער דיזעזע לייעבע, אי געבליעבען שמעהן. זיא איז ניט גענאָגען ווייטער. א געפיהל פון אונרוהע אונד אונצופריעדענהייט, האט מיך אָנגעהויבען צו מאַרטערן. אַני פאַנגס האב איך ניט געוואוסט וואס דאס איז, נאָר מיט דער צייט האב איך אָני געהויבען צו בענרייפּען, אז איך בענעטהיג אויפגענונג, בעווענונג; איך האב וויא געביינקט נאך עפעס געפאָהר אונד זעלבסטאַפּפערונג. איך האב געשפירט אין מיר איין ענערגיע וואס בענעטהיגט א פלאַטץ וואו זיך אויסצוברייטען. מיין ציטער, דאס נאָנצע הויז, ניין, דאס נאָנצע דאָרף, האט אויסגעזעהן צו ענג פאַר מיר. איך פלעג שפירען מאַמענטען פון טרויער, ערגערניס אונד פערצווייפלונג, וועלכע איך האב אפילו געזוכט פאַר איהם צו פערבאָרנען, נאָר איך האב ניט געקענט

אין א טאָג איז ער געזעסען גענענאיבער מיר, געקוקט א לאַנגע צייט שטיל-שווייגענד אין מיין געזיכט, גלייך וויא ער האט געוואָלט דורכדרינגען מיין זעלע. דאָן איז ער געבליעבען זיטצען פערטראַכט, אונד, פלוצלינג, האב איך איהם געדערט זאגען:

„קאַטיאַ, מיר וועלען זיך אביסעל דורכשפאַצירען אין שטאדט.“

ער האט דערראַטהען מיין געהיימיניס. אָבער איך האב באַלד געענטפערט:

„ניין, ניין, סערגעי, מיר וועלען ניט פאָהרען; מיר וועלען ניט פערלאָזען דיזעזען שטילען פלאַטץ וואו מיר געפינען גליק איינער אין צווייטען — איך האב מורא...“

סערגעי מיכאילאָוויטש האט צום ערשטען מאל, זייט א לאַנגע צייט, אַרויס געבראַכט א ביטערן שמייעלע אויף זיינע ליפען אונד געענטפערט:

„עס איז וואָהר, קאַטיאַ, דוא מיינסט וואס דוא זאגסט, אָבער מיר מענשען דארפן ניט קעמפּען געגען דאס אונפערטייליכע. מיר וועלען פאָהרען!“

דיא לעטצטע ווערטער זיינען געווען אויסגעשפראַכען מיט א טאָג וויא פון בעפעהל אונד פעסטע ענטשלאָסענהייט. אָבער בליקענדיג צו איהם, האט עס געבראַכען מיין הערץ וויסענדיג וויפיעל שמערצען איך פערוארואַד איהם. איך האב איהם זעהר געבעטען, ער זאָל מיר צוליעב טהון מיך ניט דרינגען צו פאָהרען. סערגעי האט געשויענען אונד איז אַוועק גענאָגען.

מיר פרויען זוכען נאָר צו וויסען דאס, וואס מען וויל אונז ניט פערטרויען אונד ניט וויסען פון דעם וואס מען דערצעהלט אונז. מאַכע פרויען בעהויפטען, אַז דער מאַן דאַרף רייסען דיא ערד מיט דיא נענעל אונד זייא ברענגען וואס זייא דאַרפען, אָהנע זייא זאָלען וויסען פון וואַנען עס קומט. דאס איז אָבער וואַהר־ שיינליך נאָר דערפאַר, ווייל דער מאַן פערטרויעט זיין פרוי וויא שווער אונד ביטער ער ארבייט אום זיא צו בעזאָרגען. אַנדערע וויעדער, וועלכע האבען מענער וואס טהון אַלעס מעגליכע זייערע פרויען זאָלען ניט וויסען פון זאָרג, זיינען גראדע נייגערדי צו ערפאַהרען וואס עס געהט פאַר אונד זייא געפינען זיך בעליידיגט ווען דער מאַן פערטרויעט זיך ניט אין זייא.

אונטער דיא לעממעע בין איך אויך געווען. סערנעי מיכאַילאָוויטש איז אין א טאג אהיים געקומען זעהר אונרוהיג אונד בעזאָרגט. אַלס איך האב איהם געפרעגט וואס עס האט פאַסירט, האט ער געענטפערט :

„גאר ניט, מיין קינד ; אַזעלכע זאכען דאַרפסטו ניט וויסען.“

„ער האלט מיך פאַר א קינד !“ האב איך מיר געטראכט ווערענדיג שטאַרק אין כעס. „איך דאַרף ניט וויסען פון זיינע געשעפטען ; איך, זיין פרוי, קען ניט זיין דיא פערטרויעטע פון איהר מאַן !“

מיין אויפגענונג האט געשטיענען אונד איך בין אריין געלאָפּען אין מיין צימער וואו איך האב מיך בענאָסען מיט טרערען. דאַן בין איך ארויס געקומען אונד געטראָפּען מאַריאַ מיניטשאַנאַ אַכס גאַסט בייא אונז. איך האב זיא אריין גערופען אין מיין פּיאַנאָ־צימער, וואוהין סערנעי מיכאַילאָוויטש איז באַלד נאכ־געגאנגען.

איך האב גערעדט הייך, געמענהעט, געפלוידערט אונד געלאַכט אזוי משונה־דיג, אַז איך האב מיך דערשראָקען פאַר מיין אייגענעם קול. סערנעי מיכאַילאָוויטש האט צו מיר ניט געשפּראַכען, נאָר איך האב וויעדער בעמערקט דעם טרויעריגען שמייכלעך אויף זיינע ליפען, אונד מיטן קאָפּ אַרונטער געלאָזען, פערטיעפט אין געדאַנקען, איז ער ארויס פון צימער.

דאַן האב איך געשפּירט איין אונבעשרייבליכען טרויער אין מיין הערץ, אונד ווען מאַריאַ איז געגאַנגען צו מיין שוויגער־מוטער, האב איך וויעדער געווינט אונד בין געוואָרען שטאַרק אין כעס אויף איהם. ווארום ? דיעזע פּראַגע האב איך מיר ניט געקענט בעענטפערן.

איך בין ארויס געגאַנגען דורך דער אָפּענער טהיר אונד בין אריין אין זיין שרייב־צימער. ער איז געזעסען געבען זיין טיש מיט דער פּעדער אין האַנד. ווען

איך בין אריין געקומען, האט ער אומגעווענדעט זיין קאָפּ צו מיר, מיך בעמראַכט מיט אַ פינגערען אונד זוכענדען בליק, אונד דאָן האט ער וויעדער אָנגעפאַנגען צו שרייבען.

ניט וויסענדיג וואס איך זאָל טהון, האב איך גענומען אַ בוך אין דער האַנד.

„קאַטיאַ, האט ער געזאגט, „דוא ביסט עפעס היינט אַרויס פון דיא בליים.“

איך האב אומגעווענדעט מיינע אויגען צו איהם אונד געענטפערט:

„דאס קימערט דיך ניט ו!“

ער האט וויעדער געבליקט צו מיר, געשאַקעלט מיט'ן קאָפּ אונד געשמייעלט. אָבער עס איז געווען דאס ערשטע מאל אין מיין לעבען מיט איהם, וואס איך האב ניט געענטפערט מיט אַ שמייעכע אויף זיין גוטמיטיגען שמייעל.

„וואס איז היינט געשעהן?“ האב איך געפרעגט, „ווארום ווילסטו מיר ניט

דערצעהלען?“

„נאר ניט, קאַטיאַ, ווירקליך אַ קלייניגקייט. עפעס האב איך געהאט אין

אויפטריט מיט דיא בויערן, אונד...“

אָבער איך האב איהם ניט געלאָזען ענדיגען אונד ווייטער געפרעגט: „ווארום

האסטו מיר ניט דערצעהלט אויף'ן פּלאַטץ?“

„איך בין דאמאלס געווען אויפגערעגט, קאַטיאַ, אונד איך האב מורא געהאט,

אין מיין אויפגענונג, זאָל זיך ניט אַרויס כאַפּען עפעס אַ נאַרישקייט פון מיין

טויל.“

„אָבער איך האב עס דאמאלס געוואָלט וויסען.“

„ווארום נראדע דאמאלס, קאַטיאַ?“ האט ער וויעדער געפרעגט זעהר

גוטמוטיג.

„ווייל דוא דענקסט איך קען דיר נאר ניט ניטצען אין דיינע געשעפטען;

דוא האלטסט מיך פאַר אַ נאַר!“

„אָה ניין, קאַטיאַ, האט ער געענטפערט אַוועק לעגענדיג זיין פען. „איך

רעכען דיך ניט פאַר קיין נאַר. איך רעכען דיך אַכס דאס ליכט פון מיין לעבען

אונד איך קען אָהן דיר ניט עקזיסטירען. אָבער ווארום זאָל איך דיך בעמריעבען,

וען איך בין איבערצייגט, אַו...“

„יא, יא, האב איך איהם אונטערבראָכען, דוא דענקסט איך בין ניט

טעהר וויא אַ קינד, צו וועלכען דוא דאַרפסט אימער זאגען שעהנע זאכען, וויזען

שפיעלציגן — אָבער, סערגני מיכאילאָוויטש, איך האב שוין פערלוירען מיין געדולד. דוא האסט גענוג זאָרן פיר אונז ביידען; איך פערשטעה עס נאָגן נומ. אָדער, וועניגסטענס זיינען דיא זארגען פאר דיר אליין צו פיעל.

„הער מיך אויס, קאָטיאַ,“ האט ער געזאגט שנעל אום צו פעהרינדערן איך זאָל ניט געהן אין צו ווייטע דרכים, „מיר“...

„ניין, איך וויל נאר ניט הערען,“ האב איך איהם וויעדער אונטערבראָכען, אָבוואָהל איך האב זעהר געוואָלט מיט איהם זיך גוט אויסטענה'ן. אָבער מיר האט אויסגעזעהען צו פערשאַפּען פערנגיעגען, אז איך זאָל איהם ניט לאָזען רעדען. „ניין, ניין, איך וויל מיך שוין ניט שפיעלען; איך בין ניט קיין קינד. איך וויל לעבען אין אַזאַ ערנסטער וועלט וויא דוא; איך וויל זיין גלייך מיט דיר, איך האב א רעכט דערצו!“

מעהר האב איך ניט געוואָגט צו רעדען. איך האב בעמערקט וויא זיינע באַקען זיינען געוואָרען בלאס אונד אויף זיין שטערען האבען זיך געציגנט טראַפּענסט שוויס.

„וויא אַזוי ווילסטו זיין גלייך מיט מיר?“ האט ער געפרעגט זיך בעהערר-שענדיג, „מיינסטו, אז דאס איז פיעללייכט דיא גלייכהייט מיט מיר, ווען איך וועל דיר דערזעהלען, אז איך האב מיך געקריעגט מיט שיכור'ע בויערן?“

„ניט נאָר דאס,“ האב איך געענטפערט.

„פערשטעה מיך, מיין טהייערע,“ האט ער זיך וויא געבעטען אונד איך האב בעמערקט דיא טרערען גלענצענדיג אין זיינע אויגען. „איך ווייס, דורך ערפאָהרונג, אז אזעלכע זאכען, ווען אפילו קלייניגקייטען, פערשאַפּען זייא שמערצען אונד ערגערניסע, אונד ווייל איך ליעב דיך, וויגש איך דיך צו שיטצען פון אומזיסטע צרות. דאס, קאָטיאַ, איז מיין פליכט צו ליידען. איך בעט דיך, געלעבעטע, פער אורזאָך מיר דוא וועניגסטענס ניט קיין אומזיסטע שמערצען.“

„דוא האסט רעכט, געוויס; דוא האסט אימער רעכט,“ האב איך געזאגט האַרטמקעניג, אָבוואָהל איך האב אונגעחיייער געליטען זעהענדיג וואס פאָר א ליידען איך האב איהם פּעראורזאכט.

„קאָטיאַ, וואס איז מיט דיר געשעהן? עס איז יעטצט ניט דיא פראגע ווער עס האט רעכט. ביסטו קראַנק, אָדער ביסטו געערגערט פון עפעס? ענטפער מיר ניט שנעל, איבערלעג עס דיר, אונד פיעללייכט בין איך דער שולדיגער, דאָן געהט דיר א רוזיגען מאַמענט אונד צייג מיר אויף מיין שולד.“

איך בין ארויס מיט דער שפראכע :

„איך האב געגען דיר נאר ניט, אָבער עס איז מיר שוין נמאכ דיגעזע ארט לעבען, וויא איך זעה, הער אונד בעטראכט אימער דאס זעלבע. אָבער עס קען דאָך אַנדערס ניט זיין, רוא וועסט עס מיר בעווייזען באותות ובמופתים, אונד, נאָ- מירליך, רוא וועסט אימער האבען רעכט.“

זיין געזיכט האט זיך פלוצלינג מערקווירדיג בערוהיגט, אונד אַרונטער לאָ- זענדיג דעם קאָפּ אויף זיין ברוסט, האט ער געשוויגענען. איך האב אויסגעבראַכען אין געוויין. וואס מעהר דיא טרערען זיינען געפלאָסען פון מיינע אויגען, אַלץ לייכטער האב איך מיך געשפּירט אויף מיין הערצען. בליקענדיג צו איהם, האב איך חרטה געהאט אויף אלעמען וואס איז פאַרנעגאַנגען. ער האט אויפגעהויבען זיינע אויגען אונד ער האט מיר צוגעוואָרפען אזא צערטליך-מעלאַנכאָלישען בליק, אז איך האב אָנגעכאַפט זיין האַנד אונד אויסגעשריען :

„פּערצייהע מיר, איך ווייס ניט וואס עס איז מיט מיר געווען!“

ער האט שמטצהאַפט געשמייכעלט אונד געענטפּערט :

„אָבער, קאַטיא, דוא האסט מיר בלרוז געזאגט דיא וואַהרהייט.“

„דיא וואַהרהייט ? וואס האב איך דיר דען געזאגט?“

„דיינע ווערטער בעדייטען, אז מיר זאָלען זאָפּאַרט אַוועק פּאַהרען נאָך סט. פעטערסטורג. קיין זאָך זאָל אונז מעהר הינדערן ; אונד, קאַטיא, ווען דוא האסט אירגענד א געפיהל פאַר מיר, בעט איך דיך, דוא זאָלסט מיך ניט ווידער- שפּרעכען.“

איך האב געשוויגענען.

דאן האט ער מיך גענומען אין זיינע אַרעמס אונד מיך צערטליך געקושט. א זיפּץ פון זיין הערץ, האט מיר פּעראורזאכט שרעקליכען שמערץ.

„פּערצייה מיר, סערגעי, איך בעט דיך, איך האב געגען דיר ניט געהאַנדעלט וויא דוא פּערדיענסט, אָבער, גלויב מיר, איך האב עס ניט געטהאָן אַב- זיכטליך.“

אין דיגעזען אבענד, זיינען מיר געזעסען א היבשע צייט צוזאַמען אין אונזער צימער. דאן האט ער זיך אויפגעהויבען, אָנגעפאַנגען צו שפּאַצירען היך-אונד-צוריס, אונד דעקלאַמירט עפעס א געדיכט.

„וואס האסטו געזאגט ?“ האב איך געפּרעגט נייגערניג, כאַפּענדיג עפעס א

זאַאר בעקאַנטע ווערטער.

ער איז געבליעבען שמעהען, אונד שמיכלענדיג, האט ער ווידערהאלט לער
מאָניאָוים ווערטער:

„אָבער ער, דער נאָר, ער האט געבענקט נאָדן שמורם,

„גלייך וויא אין שמורם קען ער געפינען רוה.“

„ער איז מעהר ניט וויא א מענש,“ האב איך מיר געטראכט איהם בעד
ראונדערענדיג. „ער ווייס אלעס וואס עס געהט פאָר אין מיר! ער לעזט מיינע
געדאַנקען בעסער וויא איך אליין! איז דען דאס ניט אליין גענוג אורזאכע ווארום
איך זאָל איהם לייעבען?״

איך בין אויפגעשטאַנען אונד צוגעגאַנגען צו איהם.

„אלזאָ, קאַמיא, איז דאס ניט אזוי?״ האט ער געפרעגט.

„יא,“ האב איך געמורמעלט גאַנץ שטיל, אונד איהם אומטראַמענדיג האב איך
זי. ג. ליידענשאַפטליך געקוישט.

מיט צווייא וואָכען שפעטער, פאָר דיא פייערטאַגען, זיינען מיר געווען אין
סט. פעטערסבורג.

7.

אונזער רייזע נאָך סט. פעטערסבורג אונד דיא וואָך וואס מיר האבען צוגע
בראַכט אין מאַסקווא, זיך צו בעקענען מיט מיינע אונד סערגעיס קרובים, זיינען
פאָר מיר פאָראַיבער וויא א שעהנער אונד אַנגענעהמער טרוים. אלעס האט
אויסגעזעהען אזוי נייא אונד אינטערעסאַנט, אזוי בעלייכטעט מיט דער געגענוואַרט
פון מיין מאַנים לייעבע, דאס איך האב פערגעסען אויב איך האב נאר אמאל געלעבט
ערגעץ אין א דאָרף.

צו מיין איבעראַשוניג אונד פערנניענען, בין איך איבעראַל זעהר העפליך
עמפפאַנגען געוואָרען, אבוואָהל איך האב גערעכענט, אַז מען וועט ניכער לאַכען
פון דיא דאָרפס-לייט. איך האב נאָך שפעטער ענטדעקט, צו מיין גרעסערער
איבעראַשוניג, אַז אונטער דער העכערער געזעלשאַפט, האט מיין מאַן געהאט דיא
בעסטע בעקאַנטע. דאס האט ער מיר פריהער ניט דערזעהלט אונד איך האב
איהם ביז דאמאלס גערעכענט, אַז ער האט נאר פאָר זיך אין זיין לעבען ניט
געזעהען אַזא וועלט. מעהרערע מאַל פלעג איך מיך וואונדערן, וויא אזוי ער האט
קריטיקירט יעמאַנדען זעהר שלעכט, וועהרענד מיר האט זיך געדאַכט, אַז דיא
קריטיקירטע זיינען דיא פיינסטע מענשען.

שפעטער האב איך געהאט דיא געלעגנהייט צו ערפארען, אז זיין אורטהייל
אונד קריטיק, איז געווען גוט בעגרינדעט.
מיט א טאָג פריהער איידער מיר זיינען אוועק געפאָרען נאָך סט. פעטערס
בורג, האט מיר מיין מאן געזאגט :

„קאטיא, מיין געליעבטע פרוי, איך בעט דייך דוא זאָלסט מיר פערצייהען
ווען איך וועל דייך מוזען אויפמערקזאם מאַכען אויף עפעס וואס איז מיר זאָנסט
אונאַנגענעהם מיט דיר דאריבער צו רעדען. אין דאָרף בייא אונז, בין איך אויך א
גרויסער עושר, אָבער אין סט. פעטערסבורג קען איך מיך אפילו ניט רופען מיטעל-
מעסיג רייך. עס לוינט זיך אונז דאָרט צו פערבלייבען איבער דעם ווינטער, אָבער
מיר דאָרפען זיך ניט אריין לאָזען אין צו פרעהליכער אונד אויסברענגענדער געד
זעלשאפט.“

„האב קיין מורא ניט,“ האב איך געענטפערט. „מיר וועלען בלויז בעזוכען
עטליכע קאָנצערטען, געהען א פאאר מאל אין טהעאַטער, אונד דאן וועלען מיר
צוריק קעהרען נאך ניקאלסקי.“

אָבער דיעזע בעשליסע זיינען באַלד פערגעסען געוואָרען. זיך זעהענדיג אומ-
ריגנט פון א וועלט מיט גענוס אונד פערנגיגען, האב איך אָנגעפאָנגען צו שווימען
אויף דיא וואַלקען פון דער זיסער פאנטאזיע אונד מיר האט זיך געדאכט, אז איך
בין נאָר וואס געבוירען געוואָרען. דער פריהעריגער טרויער אונד אויפגענונג, זיינען
פערשוואונדען, אונד דיא געדאַנקען וועגען מיין מאן, וועגען זיין ליעבע, האבען אָנג-
געפאָנגען וויא אויפצוגעהען אין רויך.

אונד ער ? יא, ער האט געלעזען יעדען וואונש מיינעם אויף מיין געזיכט,
אונד בלויזן איך האב פערגעסען אן דעם וואס ער האט מיר געזאגט, אז ער איז
קיין עושר, האט ער געספענדעט געלד וויפיעל איך האב פערקאנט, אָהנע מיך
נאך אמאל צו דערמאָהנען אן אונזער לאַגע.

איך האב אליין געגעבען אונטהעהרעלטע אונד געשפיעלט דיא ראָלע אלס
דיא הערריין-פערוואלטערין פון דעם באלל אָדער באַנקעט. ער האט, בייא אַזעלכע
געלעגענהייטען, מיך נאך ענטשולדיגט, אונד פלעגט זאגען :

„דוא שפיעלסט דיין ראָלע אויסגעצייכענט, מיין קינד ! ווירקליך גוט אונד
שעהן !“

מיט א קורצער צייט נאך אונזער אנקונפט אין סט. פעטערסבורג, האט ער
אַבגעשריעבען א ברעף צו זיין סוטער אונד מיך געפרעגט אויב איך וויל עפעס

צו שרייבען. ער האט מיר געוויזען דיא ווייטע לעדיגע זייט, מיט דער אבוכט, וויא איך האב פערשטאנען, אז איך זאל ניט לעזען וואס ער האט געשרייעבן. אָבער דאס אליין איז שוין גענוג געווען אום מיך צו מאכען גענוג נייגיריג, אונד, גענען זיין ווילען, האב איך געלעזען דייעזע ווערטער :

„אך, מוטער ! דוא וואָלסט שוין נאר ניט דערקענט אונזער קאָטיא. איך אליין בין ערשטוינט איבער איהר. וואו האט זיא געלערענט דיא אַלע בענעהמונגען אין דער העכערער געזעלשאַפט ? זיא איז אָבער אזוי גוט אונד איינפאך, יעדער פרייט זיך מיט איהר, אונד איך ליעב זיא נאך מעהר וויא אימער, אויב אזא זאך קען נאָר מעגליך זיין.“

„אך !“ האב איך מיר געטראכט, „אונד איך ליעב איך סערנעי מיכאיאָ- היטש מעהר וויא אימער, אויב אזא זאך איז נאָר מעגליך.“

האב איך איהם ווירקליך געליעבט מעהר וויא אימער ? דייעזע פראַגע וואָלט איך דאמאלס ניט געקענט בענטפערן. נאָר יעכצט ווייס איך, אז מיין ליעבע צ איהם איז בעשטאנען אין דעם, וואס ער האט ערפיללט יעדען וואונש וואס איך האב אויסגעשפראַכען.

מייע אונבעקאנטע קרובים האבען מיך עמפפאנגען אזוי שעהן, דאס איך האב מיך דארויף ניט געריכט. איך האב געזעהען פון אַלע זייטען איין אַנקעג, א מוהמע, אָדער א קווינע, וועלכע האבען געטהאָן אַלעס מעגליכע צו זאָרגען פיר מיין בעקוועמליכקייט. איינער האט געזאגט, אז קיין צווייטע צו מיר אין סט. פעטערס- בורג איז ניטאָ; איין אנדערער האט ערקלערט, אז איך בעדאָרף נאָר אויסשפרעכע דעם וואונש, אונד איך קען ווערען דיא אַנפיהרערין פון דער העכסטער געזעלשאַפט. דיא קרובה וואס האט מיך אמבעסטען אָנגעצויגען, איז געווען פרינצעסין (קיאזין) דעמיטאָוו, מיין מאַן'ס א קווינע. זיא איז געווען א פאָלסאָמענע ערפאַהרענע וועמליכע פרוי, וועלכע איז שוין ניט געווען יונג, אָבער זיא האט ניט אויפגעהערט מיך אויפ- מערקזאם צו מאכען, אז איך בין אונגעהייער שעהן.

שעהן ? יא, איך האב פון פריהער געוואוסט, אז איך בין א שעהנהייט, נאָר איך האב ערשט לעמבענעס ערפאַהרען אין סט. פעטערסבורג, וואס פאַר א מאכט א שעהנהייט האט. איך האב מיך דערפאַר אליין אָנגעהויבען צו בעוואונדערן, אונד עס איז שוין ניט ווייט געווען, איך זאל מיך פערדיעבען אין מיין בילד פון דעם שפיענעל, וואו איך פלעג שטעהן מעהר וויא געווענהליך.

ווען זיא איז ערשיענען צום ערשטען מאל מיך איינצולאָדען אויף א באלל, האט סערנעי מיכאילאוויטש אויף מיר געוואָרפען אזוי וויא א דערש-אַקטענט

אָמייכעל אונד מיך אונטערדעסען נעפרענט אויב איך וויל געהען. איך האב ניט געקענט ענטפערן מיט'ן טייל; איך האב געשפירט דאס בלוט אויפשטייגען אין מייע באקען, אונד איך האב געשאקעלט מיט'ן קאפ, „יא.“

„דוא ביסט רייט געוואָרען וויא א פערברעכער וואס איז זיך מודה אויף זיינע זינד,“ האט סערנעי מיכאילאָוויטש דאן בעמערקט אזוי נוממוטהיג, אז איך האב מיך נאר ניט געקענט געפינען בעליידיג פון אזעלכע שאַרפע ווערטער.

„דוא האסט מיר געזאגט,“ האב איך געענטפערט אָהנע פיעל צו וויסען וויא איך זאָל צוזאמען שטעלען מייע ווערטער, אז עס לוינט זיך אונז ניט צו ספענדען פיעל געלט, אונד איך רעכען, אז דאס איז דיר אונאנגענעם.“

איך מוז דאָ ערקלערען וואס איך האב געמיינט: איך האב געוואָלט זאגען, דאס נאכדעם ער האט מיר איינמאל ערסלערט, אז מיר זיינען גרויסע עשירים אין דאָרף אונד פיעל וועניגער וויא עשירים אין סט. פעטערסבורג, איז דאס געהען אויף אזא באלק, פערבונדען מיט גרויסע הוצאות; נאָר איך וויל פאָרלויפן דערפון ניט וויסען, אונד ווייל איך וויל האבען פערנגיגענע, קימערט מיך ניט. עס האט מיך דערמאָהנט אן דעם פראַנצויזישען קעניג, וועלכער האט געזאגט: „כל־זמן איך לעב, וויל איך פראַנקרייך זאָל האבען א קעניגרייך אונד מיר זאָל זיין גוט — נאָך מיר וועדער, סימערט מיך ניט, מעג אפילו קומען א מכול אויף דער גאַנצער וועלט.“

סערנעי מיכאילאָוויטש האט מיך פערשטאנען, אָהנע איך זאָל איהם פיעל ערקלערען, אונד זאָ האט ער בעמערקט:

„ווען דוא ווילסט עס זעהר, מין קאמיא, דאן וועלען מיר געהען“

איך האב געוואָלט שפיעלען דיא ראַלע פון אַבנאָרען סערנעי מיכאילאָוויטש'ן, אונד אַבוואָהל אין מיר האט געברענגט דער וואונש בייצרוואָהנען דיא פראַכט אונד העררליכקייט פון דעם באלק, האב איך געזאגט:

„פיעללייכט דענקסטו, אז מיר דארפען ניט געהען, וועלען מיר זיטצען אין

דער היים.“

„ניט דארפען?“ האט ער געמורמעלט וויא צו זיך אליין, „א מענטש דאָרף אָלעס וואס קען איהם גליקליך מאַכען, אונד, איבערהויפּט שאַדעט עס ניט אמאל צו בעזוכען מונטערע געזעלשאַפט. אין דעם לעצט ניט קיין געפאהר. מע דארף זיך נאָר אַבהיטען ניט צו געהען זעהר אָפט אונד ניט זוכען צו בעשטייגען אזא ליימער וואס קען צובראַכען ווערען אונמער אונזערע פיס. יא, יא, קאמיא, מיר וועלען געהען.“

„איך וועל דיר זאגען דיא וואהרהייט,“ האב איך דאן בעמערקט איהם אום ארבענדיג, „מיר דאכט, אז איך האב נאך נימאלס געהאט אזא וואונש ערגעץ צו געהען, וויא אויף דיעזען באלל.“

מיר זיינען געגאנגען, אונד דאס פערנניענען וואס איך האב ערווארמעט, איז נאך מעהר וויא פערווירקליכט געווארען. מיר האט עס אויסגעזעהן, אז דער שטראם גאלדענע שטראהלען פון דיא טויזענדער עלעקטרישע ליכטער, איז ספעציעל פיר מיין פערנניגען פארבערייטעט געווארען; אז דיא העררליכע אונד מונטערע טויק, אונד דאס גאנצע פובליקום, איז בעשטימט געווארען אום מיין הערץ זאל זיך פרייען. דאן האב איך געהערט דיא צאהלרייכע קאמפלימענטען, ניט נאך פון יונגע מענער, זאגנדיקן אויך פון יונגע פרויען, אלטע הערערן אונד דאמען — יעדער האט בעד ווא גערט מיין שענהחייט. דער פרינץ, מיין קויזן, האט מיר געזאגט:

„איהר זייט ניט וויא אלע אנדערע פרויען, וועלכע זיינען אויף שעהן; איהר זעהט אויס וויא א פרישע בליהענדע רויז, געוואקסען אונטער דיא נאטירליכע אומשטענדען אויף פרייען פעלד, געגען א געקונסטעלער בלום פון א שטוב.“

דאס אלעס האט מיך בערוישט אונד מיין גאנצע זעלע האט געוואלט אונד געשטרעבט בכיזו פיר עהנליכעס פערנניענען, וואו דיא שענסטע געזעלשאפט זאל מיר מודה זיין, אז איך בין א געטטן דער שענהחייט. אלס איך האב מיטגעטחילט סערנעיון, אז מיין וואונש איז צו געהען אויף נאך בעללער, האט ער, צו מיין ער-שטוינען, נאך קיין איינווענדונג געמאכט, אונד ניט נאך איינגעשטימט צו טהון וואס איך וויל, זאגנדיק, ער האט אויסגעזעהן צו האבען דאס גרעסטע פערנניענען פון מיין ערפאלג אונטער דער שענהער אונד רייכער וועלט וואס שווימט אימער אין א ים פטרנניגען.

יעצט ערקלער איך מיר דיא אורזאכע פון סערנעיו מיכאילאוויטש'עס האנדלונגען. דאמאלס, נאטירליך, האב איך דאס ניט געקענט בעגרייפען. סענעיו מיכאילאוויטש איז געווען א מענש, וואס האט שוין געזעהן דיא וועלט; ער האט געוואוסט גאנץ גוט, אז אזא וואונש וויא איך האב אויסגעשפראכען, איז ניט מעהר צו אונטערדריקען. זיין אויפטריט דאגעגען, מיך צו פעהינדערן, וואלט פעראור-זאכט, וואס איך וואלט ניט נאך פערלוירען דיא ליעבע צו איהם, זאגנדיקן איהם געהאסט. דאס האט ער ניט געוואלט, אינד ער האט בעשלאסען מיך אבצוגאזען. איך זאל טהן וואס איך וויל, ביז איך וועל אליין קומען צום שכל.

יא, איך בין איבערזייגט, אז אין אזא פאל העלפט ניט צו פעהינדען שכל

מען מוז צו איהם גרייכען נאך אַ ביטערער ערפֿאַהרונג, אונד סערנעי מיכאַילאָוויטש האט קיין אַנדערן אויסוועג געזעהען.

אנפֿאַנגס האט עס אויסגעזעהען, אַז ער האט אויך הנאה געהאט פֿון דעם נערוויש, גלאַנץ אונד פֿראַכט. ער האט נאָטירליך נאָר געשפּיעלט אַזאַ ראָלע, אונד איין נאָט ווייסט דעם אמת וויפּיעל מיה עס האט איהם געקאָסט זיך ניט צו פֿער ראַטעהען. אָבער ענדליך, האט ער שוין מעהר ניט געקענט זיך פֿערשטעלען אונד איך האב איהם געהערט זיך בעקלאַנען, אַז אַזאַ לעבען איז איהם נמאס. אָבער וואס האט מיך געקיימערט זיינע געפּיהלע? איך האב מיך געמאכט, אַז איך פֿער שטעה איהם נאר ניט. איך בין געווען בעצויבערט מיט דער בעוואונדערונג פֿון פֿרעמדע — איבערהויפט האט עס מיר אויסגעזעהען, אַז אין מיר איז געלעגן אַ גרויסער טייך אָבגעשפּאַרט זייט יאָהרען, אונד מיט איינמאל איז דאס וואַסער אַרויס אונד געפּלאָסען אונד בענעטצט אונד אויפגעלעבט אַ פֿעקד מיט ליליען, ראָזען, בלומען אונד גרינע צווייגען.

ווען איך פֿלעג אַרײַן אין אַ באלל־זאַלצן אונד אלע אויגען האבען זיך צו מיר געווענדעט, האב איך געשפּירט וויא אַ באלזאַם פֿון זיסען שטאַלץ זיך צונוסען איבער מיינע גלידער. איך האב בייא מיר אויסגעזעהען העכער אונד גרעסער וויא אַ קענינין, אונד, נאָטירליך, אויך פּיעל וויכטיגער וויא סערנעי מיכאַילאָוויטש. איך האב איהם נאך אפּיכו געליעבט, ווייל ער האט געזעהען מיך בעזאָרגען מיט דיא שענסמע קליידער אונד אַנדערע זאַכען צו מײַן פֿערנניגען, אָבער איך האב מיר געמוזט צונעבען, אַז איך בין פֿריהער געווען אַ גרויסער נאַר, ווען איך האב איהם גערעכענט, אַלס אַ גאַנצען מאַכער.

„אַה, סערנעי מיכאַילאָוויטש, האב איך מיר געטראַכט, עס זיינען דאָ ניט נאָר שענערע פֿון דיר, זאָנדרען אויך קליגערע פֿון דיר, אונד, ווען איך וויל, קען איך יעדען איינעם פֿון זייא זעהען ליעגען צו מיינע פּיס!“

אַלס דער נערוויש איז פֿאַראיבער אונד איך בין מיר געזעסען רוהיג אין צימער פֿון מײַן האַמעל, פֿלעגען צו מיר קומען אַנדערע געדאַנקען. „אמת, האב איך מיר געטראַכט, עס זיינען דאָ שענערע אונד פּיעללייכט אויך קליגערע מענער אַלס סערנעי מיכאַילאָוויטש, אָבער קיינער איז ניט אַזוי גוט וויא ער.“

דאָן האט מיר וועה געטהאָן מײַ הערץ איהם צו זעהן ליידען, אונד איך האב מיך געטרייסט:

אַה, ניין, סערנעי מיכאַילאָוויטש, דוא האסט געוויס אַ מעות אין מיר, וואָרט

נאָר ביז מיר וועלען אהיים קומען, וועסט זעהען צוליעב וועמען איך וויל זיין שעהן -
יא, יא, נאָר צוליעב דיר, אונד איך וועל עס דיר בעזייזען."

אמאל פלעגט אין מיר אויפשטיינען דער נעדראַנק, דאס מיין מאָן איז אויף
מיר אייפערזיכטיג. יעמטט ווייס איך עס, אָהנע צווייפעל, אז אייפערזיכטיגע גע-
פיהלע האבען שיער צערריסען זיין ארמעס הערץ, אָבער סערנעי מיכאילאָוויטש איז
אימער געווען קלינער אַלס איך אונד זיין האַלטונג צו מיר האט איהם ניט פער-
ראַטעהען.

אונד איך? איך בין ניט אימשטאַנדע געווען אַרויס צו טרייבען פון מיין
פאַנטאַזיע דאס שעהנע געזיכט פון דיעזען יונגען הערר אָדער פון איין אנדערן,
וועלכער, אַזוי עלענאָט אונד אַזוי קאַוואַליר-מעסיג, האט ער צו מיר געזאגט, אז איך
בין דיא שענסטע פרויענציעמער וואס לעבט.

דאן, אום מיך אָבצונאַרען אונד מיין מאָן, האב איך אין א פרידמאַרגען
געוואָלט פערטרייבען דיעזע נעדראַנקען פון מיר, אונד צו איהם געזאגט, מאַכענדיג
מיט'ן פינגער וויא אויף שפּאַס:

"אַזוי סערנעי מיכאילאָוויטש, ווילסט מיך מאַכען אייפערזיכטיג? איך האב
דיך געזעהען געכטען אבענד עפעס צופיעל רעדענדיג מיט גרעזן אַבלאָך
מאָוויטץ."

דיא גענאַנטע דאַמע, איז געווען אינזער בעסטע פריינדיג אונד זעהר גוט בע-
קאַנט אין סט. פעטערסבורג. דער וויטץ אָדער שפּאַס, האט אָבער ניט געווירקט,
אונד מיין מאָן איז אין יענעם מאָג געפליעבען מערקווירדיג שטיל אונד איך האב
איהם כמעט נאר ניט געהערט רעדען.

פאַרנאַכט, האב איך איין עהנליכען פוילען וויטץ געזאגט איבער דערזעלבער
דאַמע. זיינע שעהנע אויגען האבען ויך געווענדעט צו מיר אונד זיין געזיכט איז
פערדונקעלט געוואָרען. ער האט, וויא פון צווישען דיא צייהן, אַרויס געשמאַמעלט
אין גרויסער אויברענגונג:

"קאַמץ, וויא קענסטו מיר זאגען אַזעלכע ווערטער? איך ווייס, אז דאס
איז א שפּאַס, אָבער ער פאַסט ניט פאַר דיר. ניין, קאַמץ, ער פאַסט ניט!
זאָלען אנדערע מאַכען אַזעלכע שפּאַסען. דאס איז א געקניסטעלטעס לעבען, אונד
דער אָנפאַנג פון אַבנאַרען פער שפּאַס, בי... ניין, ניין, קאַמץ, אַזעלכע שפּאַסען
פעראורזאכען וואס מאָן אונד ווייב פערלירען דעם רעספעקט איינער פאַר'ן
צווייטע."

איך האב מיך געפילאמט שטארק געטראפען אונד מיך געשעהמט. איך האב געשויענען.

„אלזא, קאמט א, האט ער ווייטער געזאגט, אום מיך בעז צו מאכען, וואס זאגסטו דארט?"

„אונזער ליבע אונד רעספעקט איינער פארן צווייטען, האב איך געענטפערט, קען דאדורף ניט ליידען אונד זיא וועט פערבלייבען אונפער ענדערט.“

מיר האט זיך געדאכט אויפן פלאטץ, אז איך גלויב אין דעם וואס איך זאג אָבער ער האט געענטפערט:

„נאָט זאָל געבען עס זאָל אזוי זיין וויא דוא זאגסט! אָבער דעננאך, קאמט גלויב איך, אז עס איז שוין צייט מיר זאָלען אהיים פאָהרען.“

נאך דיעזער געשיכטע, האט ער שוין קיין איינציגעס מאל גערעדט פון צוריק קעהרען נאך ניקאלסקי. איך בין צופריעדען געווען דערפון אונד האב נאר ניט גערעדט דארטער.

דער ווינטער איז פאראיבער מיט בלימץ־שנעללינגייט, אונד גענען מיינע ער־ווארטונגען, זיינען מיר פערבליעבען ביז איבער דעם מאָנאט אפריל אין סט. פעטערסבורג. אָבער צום ערשטען מאי האב איך איהם שוין אליין געזאגט, אז מיר דארפען אהיים פאָהרען. עס איז ניט געווען דערפאר, ווייל דאס פּרעהליכע לעבען איז מיר נמאס געוואָרען, זאָנדערן ווייל איך האב אויף איהם רחמנות געהאט, זעהנדיג וויא ער ליידעט אין דער שטיל.

נאכדעם וויא סערנעי איז פערטיג געוואָרען מיט איינקויפען פּערשיעדענע קלייניגקייטען פיר אונזער הויז אונד דיא קופערטען זיינען געווען איינגעפאקט, האב איך בעמערקט דיא אַלט־דעקאָנטע גליקליכע מונטערקייט צוריק קעהרען אויף זיין געזיכט.

פּלוצלינג אָבער, איז ערשינענען זיין קווינע, פרינצעסין דעמיקאָוו, אונד אונד געזאגט, אז עס איז א יושר מיר זאָלען נאך פערבלייבען ביז זונטאג, דאמיט מיר זאָלען בייוואָהנען דעם באלל פון גרעפין וואָראַנסקי.

„דיא גרעפין, האט פרינצעסין דעמיקאָוו צו מיר געזאגט, ווינשט איבער־הויפט זעהר אייער אַנוועזענהייט, ווייל פרינץ מ.—זאגט, אז איהר, קאמט, זייט דיא שענסטע פרוי אין רוסלאנד, אונד ער האט מודיע געווען, דאס אין פאלל איהר וועט ניט זיין אויפן באלל, קומט ער אויך ניט. עס וואָלט געווען דיא גרעסטע

נאר רישקייס איהר זאָלם זיך דערפאר איילען צוריק צום לעבעדיגען קבר, דאָרם אין דאָרף, אונד ניט בייוואָהנען אזא גלענצענדען אונטערהאַלט, וואו מען ווינטשט איבערהויפט אייער אַנוועזענהייט.

וועהרענד דיא פרינצעסין האט געשראָכען דיא לעטצטע ווערטער, איז סערנעי געווען אין דער צווייטער זייט פון דעם צימער, רעדענדיג מיט א דיענער, איך האב דערפאר ניט געוואוסט, אויב ער האט דאס געהערט.

„אַלזאָ, וואס וועט זיין, קאַטיאַ?“ האט זיא ווייטער געפרעגט, „וועט איהר

געהען?”

„סיר פאָהרען מאָרנען אוועק נאך ניקאָלסקי,“ האב איך געענטפערט, בליקענדיג צו מיין מאן. אונזערע אויגען האבען זיך בעגעגענט, אונד ער האט זיך באַלד אָבעווענדעט.

„איך וועל איבעררעדען אייער מאן ער זאָל אייך לאָזען געהען,“ האט דיא פרינצעסין פאָרגעשלאָגען.

„אָבער דאס וועט שטערען אַלע אונזערע פלענער,“ האב איך געענטפערט, אבוואָהל איך האב געוואָלט מיט לייב אונד לעבען געהען אויפן באַלץ סערנעי האט זיך אויסגעווענדעט, אונד מיט איין אויפגעגענדע שטימע, וועלכע האט מיך דערשראָקען, האט ער מיך געפרעגט:

„וואָלט עס ניט פיעללייכט גאר בעסער געווען, אז דוא זאָלסט אוועק צום פרינץ היימע אבענד אונד זיך מיט איהם געזעגענען?“

„הא, הא ו!“ האט זיך מיין קווינע צולאכט. „קוק איהם נאָר אן וויא ער איז אייפערזיכטיג. עס איז ווירקליך א פערנניעגען איהם אזוי צו זעהען, ווייל עס מאכט אין איהם אַביסעל א וועקסלונג אין זיין אימער וועהרענדער גלייכנילטיגקייט. אָבער, סערנעי מיכאיכאָוויטש, עס איז ניט אזוי צוליעב דעם פרינץ וואס סיר ווילען, אז קאַטיאַ זאָל קומען“...

„זיא קען געהען, ווען זיא וויל,“ האט ער זיא אונטערפראָכען אונד באַלד פערלאָזען דאס צימער. זיין אויפגענונג האט פעראורזאכט, וואס איך האב דער פרינצעסין ניט געקענט געבען קיין בעשטימטען ענטפער.

ווען זיא איז אוועק, בין איך גענאָנגען זעהען וואו ער איז. איך האב איהם געטראָפען אַרום שפאַצירענדיג אין צווייטען צימער מיט א פערטראַכטעס געזיכט.

א מערקווירדיגעס געפיהל פון מיטלייד איז אין מיר ענטשטאנדען, אונד איך האב מיר געמראַכט: „ער טרוימט פון אונזער שטילער היימאַט אין ניקאָלסקי.“

פון זיינע פעלדער, צויערן אונד אונזער פיאנאָצימער. ניין, ניין! ניס פאַר אלע פעללער, ניס פאַר אלע מונטערקייטען אונד שמייכלען פון טווענד פרינצען, וועל איך בייטען זיין צערטליכע ליעבע.

איך האב איהם נאָר וואס געוואָלט אַרום געהמען, קישען אונד זאנען, אז מיר פאָהרען אהיים, אונד... אָבער פלוצלינג האט ער זיך אומגעווענדעט צו מיר מיט א פינסטערן בליק, אונד זיך אויף באלד פערשטעלענדיג, וויא זיין טבע איז אימער געווען אין מיין געגענווארט, האט ער געפרעגט:

„וואס איז געשעהען, מיין טהייערע?“

איך האב ניט געוואוסט וואס צו ענטפערן.

„וויילסטו ווירקליך געהען אויפ'ן באלד?“ האט ער ווייטער געפרעגט.

„איך וואָלט וועלען געהען,“ האב איך געענטפערט גלייכנולטיג, „נאר אזוי

וויא אלעס איז שוין צוזאמען געפאקט אונד דאס איז דיר אונאָגענעהם...“

א לייכטער שפאָטישער שמייכלעלע האט זיך בעוויזען אויף זיינע ליפען. דאן,

מיט איין ענטשאַסענעם טאָן, האט ער ערקלערט:

„איך וועל פון דאָנען ניט אוועק פאָהרען ביז דעם מיטוואָך פון נעכסטער

וואָך, אונד איך וועל באַדד געבען א בעפעהל, אז אלעס זאָל אויסגעפאקט

ווערען.“

ער האט דאן אָנגעפאָנגען צו שפאצירען היץ-אונד-צוריק, וועלכעס האט בע-

וויזען, אז ער איז שטאַרק אויפגערעגט. איך האב איהם נאכגעפאָלגט מיט

מיינע אויגען אונד געזאגט:

„איך קען דיר ווירקליך ניט פערשמעהן. ווארום רעדסטו אזוי צו מיר? וואס

איז דאס פאַר א בענעהמונג? איך בין פאָלשטענדיג בערייט צו אָפּפערן מיין

זערגניגען פיר דיינעם.“

„איין אָפּפערן!“ האט ער וויא אויסגעשריען, בלייבענדיג שמעהן אונד

אויסציהענדיג דאס לעטצטע וואָרט. „גוט אַלזאָ, איך ברענג דיר אויך איין אָפּפער,

אונד אזוי זיינען מיר ביידע קוויט. ווירקליך, וואס נאך קען מען ערווארטען פון אזא

זיקליבעס פאאר פאָלק וויא מיר זיינען?“

זיין קאלטער אונד שפאָטישער טאָן, האט מיך געשטאָבען וויא מיט

מעסערס.

„אה, סערנעי, רוא ביסט מעהר ניט דערזעלבער,“ האב איך בעמערקט מיט

א זיפץ. „וואס איז געשעהען, ביסטו אין בעס אויף מיר? עס איז אונמעגליך, אז

אלעס זאך זיין גאָר צוליעב דיעזען באלל. דאָ מוז ליענען איין אנדערער הונד בעד גראָבען. זאג מיר דעם אמת, וואס איז נעשעהן?"

איך בין דאָן געווען נייגעריג צו זעהען וואס דער נעכסטער מאָמענט וועט ברענגען; וואס ער וועט מיר ענטפערן, וויא ער וועט מיך ארום נעהמען, צודריקען צו זיין ברוסט, מיך איבערבעטען אונד אלעס וועט וויעדער גוט ווערען. אָבער איך האב געהאט א גרויסען טעות. ער איז געבליעבען שטעהן אין מיטען צימער אונד מיר נעקוט גראד אין דיא אויגען.

דוא פערשטעהסט מיך ניט?" האט ער געפרעגט.

"ניין."

"דאן, בעט איך דיך אום ענטשולדיגונג, ווען איך וועל דיר צום ערשטען מאל ערקלערען אָדער אויסשפרעכען אזעלכע געפיהלע פון מיין ברוסט, וועלכע איך וואָלט צופריעדענער געווען זייא צו פערבאָרגען."

זיינע ליפען האבען אָנגענומען דיא אלט-בעקאנטע פלאַקסייט אונד זיינע אויגען האבען אנהיימליך געגלאנצט

"וואס מיינסטו?" האב איך געפרעגט אויסברעכענדיג אין געוויין. ער איז אָבער געשטאַנען אויף זיין פלאַטץ, אונד מיט א גרויסע, אַנשיטרענגונג צו אונטער-דריקען זיין צאָרן, האט ער אָנגעפאַנגען:

"דאס מיין איך, קאטיא. איך ווינש ערשטענס, אז דוא זאָלסט דיך בע-העררשען אויף א מאָמענט אונד מיך פערשטעהען. איך שמעל דיך זעכסט פאר א ריכטער, אונד איך וועל דיך פרעגען ווער עס האט רעכט. מען איז דיר געקומען זאגען, אז דער פרינץ וויל דיך זעהען אויפ'ן באלל. ווארום? ווייל דיין שעהנער קערפער געפעלט איהם! דוא קענסט דאָך מיר ניט זאגען, אז דיין גייסט, דיין שאַרפזינן, האט איהם בעצויבערט, ווייל איהר האט נאך ביידע ניט געשפראָכען, אונד ער האט דיך בכוח געזעהען. דוא וויעדער, ביסט בערייט צו געהן ערפיקלע דעם וואונש פון א פרעמדען מאן, וועלכער בעוואונדערט דיין קערפער. דוא פער-געסט ניט גאָר אן דיין מאן, זאָנדערן אן דעם זעלבסט-רעספעקט פון א פערנינף טיגעס פרויענצימער. דיין מאן, וועלכער אכטעט פריהער דיך זעלבסט, אָהנע צו דענקען אן דער קערפערליכער שעהנהייט; דיין מאן, וועלכער איז שמאָלץ אויף דיר, וועלכער ליעבט דיך אלס פרוי, שמעצט דיך אלס שוועסטער אונד אכטעט דיך אלס קאָמפאניאָן, ליידעט דאָדורף דיא גרעסטע מאַרטערניסע. דוא וויעדער, האסט דיך אזוי ווייט פערגעסען, אז דאס אלעס בעקומערט דיך ניט. דאן קומסטו אונד ערקלערסט — מערק עס דיר גוט — דוא ערקלערסט, אז דוא ביסט בערייט

צו אָפּפּערן דיין פּערנניגענען מיר מיינעס. וועלכעס איז דיין פּערנניגענען אונד וועלכעס איז מיינעס? דיין פּערנניגענען איז, צו געפּעלען מיט דיין קערפּער דעם פּרינץ, אונד מיין פּערנניגענען איז, דיך צו זעהען געאַכטעט אונד געשעטצט בייא דיר זעלבסט. פּערשטעהסטו מיך וואס איך מיינ?

גאַמירליך זיינען מיר זיינע ווערטער אריין דורך איין אויער אונד אַרויס פון דעם צווייטען. דאַן, שפּיעלענדיג דיא קאָקעמישע מינעס, האב איך געזאגט:

„יא, יא, איך האב ערוואַרטעט אזא אויסברוך שוין פון לאַנג, דוא קענסט ווייטער רעדען.“

„וואס דוא האסט ערוואַרטעט ווייס איך ניט, אָבער איך, קאַטיאַ, האב ערוואַרטעט דאס ערנסטע, דיך שטודירענדיג מאַג טעגליך אין דעם שטראַם פון קאַסטבאַרען לוקסוס, לעדינגעהען אונד פּערשווענדונג. האב איך געציטערט פאַר דעם מאַמענט, ווען מיין פנים וועט מוזען רויט ווערען פאַר חרפּה, וויא עס האט היינט פאַסירט. דיין פּריינדיגן איז ערשיענען אונד צערריסען מיין הערץ מיט איהרע שמוטציגע הענד, שפּאַטענדיג פון מיין אייפּערזוכט — אויף וועמען בין איך אייפּערזוכטיג? איך בין אייפּערזוכטיג אויף א מאַן וואס דוא קענסט איהם אַזוי וועניג וויא איך. איך בין אייפּערזוכטיג איבער דער עהרע פון מיין קאַמפּאַניאָן, פון מיין פּריינדיגן, פון מיין שוועסטער אונד פון מיין פרוי, וועלכע איך מוז אונד דאַרף ראַטהען. גאָר זיא וויל מיך ניט פּערשטעהן. דוא גיבסט מיר איין ענטפּער — אַך, קאַטיאַ, פּריינדיגן, איך שעהם מיך פאַר מיר אליין אונד פאַר דיר — איין אָפּפּער...“

ער האט מעהר ניט געקענט רעדען. איך האב מיר געטראַכט: „אַזוי זיינען דיא מענער! איך האב נאר קיין אונרעכט בעגאַנגען, אונד בייא איהם איז עס שוין רעכט איך זאָל פאַלען אויף מיינע קניעס אונד איהם בעטען ער זאָל מיר מוחל זיין. ניין, ניין, סערגעי מיכאַילאָוויטש, דאס וועל איך ניט טהון!“

„איך וועל פאַר דיר גאר ניט אָפּפּערן,“ האב איך דאַן הויך געזאגט, שפּירענדיג, אַז מיינע נאָז-לעכער האבען וויא געשפּריטצט מיט פייער אונד מיינע באַקען האבען געברענט. „איך אָפּפּער גאר ניט! איך וועל געהען אויףן באלל צו גרעפּין וואַראַנסקי.“

„איך ווינש דיר אַ גוטע אונטערהאַלט!“ האט ער אויסגעשריען מיט שפּאַט. „אָבער צווישען אונד, קאַטיאַ, האט זיך שוין אַלעס געענדיגט. דוא זאָלסט מיך מעהר ניט מאַרטערן. איך בין געווען גענוג דום צו...“

מעהר האט ער ניט גערעדט. עס האט אויסגעזעהען, אז ער האט זיך וויא דערשראָקען פאר זיין אייגענער שטימע, אונד ער האט באלד פערלאָזען דאס צימער. איך בין אויך אריין אין מיין צימער אונד אָנגעפאָנגען צו וויינען. אָבער עס זיינען ניט געווען קיין טרערטן פון חרטה, זאָנדערן פון שרעקליכען צאָרן אונד האס צו סערנעי מיכאל־אָוויטש, דערפאר וואס ער האט מיך אזוי געקריינקט.

פארנאָכט, אַלס איך בין אריין אין שפייע־זאָאל, איז ער געזעסען אויף זיין געזעהנליכען שטוהל, אונד געבען איהם איז געזעסען א געוויסער הערר אָ. איך האב מיך אויך געזעמט געבען זיין, אָבער איך האב פערשטאַנען, אז צווישען מיר אונד מיין מאַן געפינט זיך שוין אזא טיעפער זומפּף, וואס ניט איך אונד ניט ער וועלען איהם קענען אַריבער שפרינגען. הערר אָ. האט געפרעגט סערנעיין ווען מיר בעאַזוכטיגען צו פערלאָזען סט. פעטערסבורג, אונד סערנעי, אום מיר קיין צייט צו געבען, האט ער שנעל געענטפערט:

„געכסטען מיטוואָך. מיר וועלען פריהער בעזוכען דעם באלל פון גרעפין וואָראָנסקי. דוא וועסט דיך דאָך זעהן פערטיג מאַכען?“

דיא לעמטצע פראגע האט ער מיר געשטעלט, אונד איך האב געענטפערט ערשראָקען:

„יא, אזוי דענק איך.“

גאנצן עסען, אַלס הערר אָ. איז אַוועק, איז סערנעי צוגענאַנגען צו מיר אונד מיר געגעבען זיין ארעם. געהענדיג איבער דעם זאַלאָן, האט ער צו מיר געזאגט מיט א טרוקענער אונד קאַלטער שטימע: „איך בעט דיך, ענטשולדיג מיר פאר דיא ווערטער וואס איך האב דיר היינט געזאגט.“

אויף מיין געזיכט האט זיך בעוועגען א ציטערענדער שמייכל אונד מיינע אויגען האבען זיך אָנגעפיללט מיט טרערען. אַלס ער האט דאס געזעהען, האט ער שנעל צוריק געצויגען זיין האַנד אונד האט זיך דאן געזעמט אויף א שטוהל פון ווייטען, אויסצומיידען א טרערען־סצענע.

„איז דאס מעגליך,“ האב איך מיר געטראַכט, „אז ער דענקט נאך אימער, אז ער האט געהאט רעכט?“ איך האב בעשלאָסען איהם אויפצופאַרדערן ער זאָל מיר זאגען וואס ער וויל — גלייך וויא איך האב ניט געוואוסט — אונד מיך מיט איהם גוט אויסטענהען. אַלס איך בין צו איהם צוגעקומען, האט ער שנעל געזאגט:

„איך מוז שרייבען צו מיין מוטער, אז אונזער צוריק קעהרען איז אָבגעלעגט

געוואָרען. זיא וועט זאָנסט זיין זעהר אונרוהיג.“

„אונד ווען פאָהרען מיר א היים? האב איך איהם געפרענט.“

„נעכסטען מיטוואָך.“ איז געווען זיין אַנטוואָרט.

ער האט זיך שנעל אויפגעהויבען אונד איז אריין אין זיין צימער, מיר ניט גע-
בענדיג דיא געלענענהיים צו רעדען ווייטער.

מיר זיינען ביידע גענאָנגען אויף'ן באלל. פאַר יעדען איינעם האט עס אויס-
געזעהען, אַז סערגעי מיכאַילאָוויטש איז דערזעלבער ליעבענדער אונד צערמליכער
מאַן וויא פריהער, אָבער איך האב געוואוסט, אַז דאס איז נאָר פאַר דער
וועלט.

איך בין געזעסען צווישען צווייא דאַמען, ווען דער פרינץ האט זיך צו מיר
דערנעהנטערט. לויט דיא געזעטצע פון עטיקעטע, האב איך מיך פאַר איהם אויפ-
געהויבען. דערבייא האב איך בעמערקט מיין מאַן, וועלכער האט דערזעהען דיא
סצענע, אונד ער האט שנעל אָבגעווענדעט זיין געזיכט. מיין געוויסען האט מיך
אין יענעם מאָמענט זעהר געפלאַגט. איך האב מיך דערמאָהנט אן סערגעי מיכאַר
לאָוויטש'עס ווערטער, אַז דעם פרינץ געפעלט מיין שעהנער קערפער. איך האב
אויך בעמערקט וויא זיינע אויגען האבען גענלאָנצט בליקענדיג אויף מייע נאַקעטע
שולטער אונד האַלבנאַקעטע ברוסטען. דאס בלוט פון שאַנדע, האט אָנגעהויבען
צו לויפען אין מייע באַקען. וואס ער האט מיך געפרענט אונד וואס איך האב
געענטפערט, קען איך מיך ניט עראינערן, נאָר איך געדענק, דאס ער האט בע-
מערקט מיין פערוויירוונג, אונד מיר ציוואַרפענדיג נאך א בליק וואס האט וויא
דורכגענומען מיין נאַנצען קערפער, האט ער זיך פערניינט אונד איז אַוועק. דאן
האב איך מיך דערמאָהנט, אַז פערניינענדיג, האט ער געזאָגט, דאס עס וועט איהם
פרייען צו מאַכען בעקאַנטשאַפט מיט מיין מאַן.

שפעטער האב איך איהם געזעהן רעדענדיג מיט סערגעיין. דער פרינץ האט
וואַהרשיינליך עפעס געזאָגט איבער מיר, דען ער האט געקוקט אַהין וואו איך בין
געשטאַנען אונד געשמייכלעט. סערגעי'ס געזיכט איז וויא איבערגעגאַסען געוואָרען
מיט בלוט אונד ער האט שנעל פערלאָזען דעם פרינץ.

דיא אַלטע קאַטיא איז פון מיר פערשוואונדען. איך בין געוואָרען א נייע
פערזאָן. אנשטאט צו וואַכען סלייד מיט סערגעיין, האב איך מיר געטראַכט: „א
שאַנדע — איין אונדערערטע שאַנדע! וואס וועט דער פרינץ דענקען איבער מיר
זעהענדיג, אַז איך האב אַזע מאַן? נאָט ווייס וואס אלע געסט דענקען שוין איבער
מיר.“

איך מ' דאָ נאך אמאל ערקלערען מיינע געדאנקען : דא שאנדע וואס איך האב געמיינט, איז נאָר געווען, דאס מיין מאן ווייסט זיך ניט וויא צו בענעהמען. דא אירעע וויעדער, אז דאס קען מיינען, אז מיין מאן איז איבער מיר אייפערזוכטיג דורך גוטע גרינדע, האט מיך ניט בעקומערט.

איך האב דאן געהאט איין אונטערדעונג מיט מיין קחינע אונד איהר דער צעהלט פון דעם אויפטריט מיט מיין מאן.

„ביסט נאך גאר א גאריש קינד,“ האט זיא געזאגט לאכענדיג. „וואס דען ווילסטו, אלעס זאָל זיין אזוי גלאט וויא זייד ? וואס פאָר א טעם האט דאס גוטע, ווען עס פאָלט ניט אריין קיין ביטערקייט אין מיטען, אום מיר זאָלען קענען אונטער-שיידען ? אזעלכע סצענען, מיין קינד, אונד נאך ערגערע, קומען זעהר אָפט פאָר צווישען מאן אונד ווייב, אונד מען בעט זיך נאכהער איבער.“

8.

דיא אבריע עמליכע מען וואס מיר האבען פערבראכט אין סט. פעמערס בורג, האבען מיך אונטערדעסען איבערצייגט, אז סערנעי מיכאילאָוויטש איז ניט דער מענש מיט וועמען עס איז לייבט זיך צו צוקריענען אונד נאכהער זיך איבער-בעטען. ער האט אויסגעמיעדען צו בלייבען מיט מיר אריין אין הויז, דאָמיט מיר זאָלען ניט דארפען רעדען איבער אונזער פערנאָנגעהייט.

איך בין אזוי קראַנק געוואָרען מיט א טאג פריהער איידער מיר האבען בע-דארפט אָברייזען, דאס ער האט זיך געזעהען געצוואונגען פאָר מיר צו דינגען ספע-ציעלע צווייא צימען אין א פאָרשטארט, וואו דיא ערצטע האבען מיך געקענט בעקוועמער בעהאנדלען. דאס האט אונטערדעסען געדויערט עמליכע טעג, אונד ווען איך האב מיך אָנגעפאָנגען צו שפירען בעסער, האט ער ערקלערט, אז ער מוז פאָהרען נאך ניקאָלסקי, אום צו בעזאָרגען זיינע געשעפטען אונד זעהען וואס זיין מוטער טהוט. איך האב איהם געבעטען ער זאָל מיך מיטנעהמען, אבער ער האט ניט געוואָלט, בעהויפטענדיג, אז מיין געזונדהייט ערלייבט עס ניט. איך בין זיכער געווען, אז ער האט עס דערפאָר געטהאָן, ווייל ער האט ניט געוואָלט מיר זאָלען אזוי ניד זיין צוזאמען אין אונזער אַלמער היימזאָטה, וואו מיר האבען אמאל צונע-בראכט אונד גענאָסען אזוי פיעלע גליקליכע מאָמענטען.

איך בין געווען זעהר טרויעריג אין זיין אבוועזענהייט, אונד דאס אונגליקליכע ביכד האט אָנגעפאָנגען יעדעס מאל מעהר אונד דייטליכער פאָר מיר צו ער-שיינען.

ותן איך בין געזונד געוואָרען, איז ער געקומען מיך אָבהאַלען, אונד מיר האבען צוריק געקעהרט נאך ניקאָלסקי.

אונזער לעבען איז דאָ געפיהרט געוואָרען מאַשין-מעסיג, אָהן געפיהל. ער האט ערפיללט יעדען וואונש מיינעם אונד איך האב דאסזעלבע געטהאָן געגען איהם. פאר דער ארעסניוועלט האט עס געקענט אויסזעהען, אז אונזער ליעבע איז נאך אימער דיעזעלבע וויא געווען. אָבער יעדער פון אונז האט געהאט זיינע אייגענע אינטערעסען. אין דערזעלבער צייט, האב איך געוואוסט, אז ער איז ניט אין גאנצען קיין פרעמדער צו מיר, זאָנדרען, דאס ער איז איין עהרענהאָפּטער, ווירדיגער מענש, וועלכען איך האב דאָפיר געשעצט אונד געאַכטעט.

יעדענפאלס האב איך שוין עפעס אנדערש פון איהם ניט ערווארטעט; ער איז בלויז געווען מיין מאן, ניט מעהר, אונד אויף א וועקסלונג אין דעם צושטאנד, האב איך שוין ניט געהאָפּט. איבערהויפּט האב איך מעהר ניט צייט געהאט פיעל נאכצודענקען.

ניקאָלסקי איז געווען אונזער היימאטה, אָבער איך בין זעלטען אימזשטאנדע געווען צו פערבלייבען דאָרט אפילו א גאנצען מאָנאט דורכאאנד. איך האב שוין געוואוסט דעם וועג אין דיא בענאכבארטע שטעט, אונד אהין, אויף בעלער, טהעאטער אונד אונטערהעלטע, האט מיך מיין הערץ געצוּגען. סערנעי מיכאילאָוויטש האט ערפיללט מיין וואונש שטילשווייגענד אונד מיר געגעבען געלד אום צופריעדען צו שטעלען מייןע ווילדע שטרעבונגען.

אַריסטאָקראטישעם לעבען, קוסוס, גלאנץ אונד פֿראכט, האבען אָנגעפאנגען צו פערטרעטען דיא שטעלע אין מיין הערץ, וואו איך האב אמאל געטראגען דיא ליעבע צו מיין מאן אונד צו מיין שטילע היימאטה. איך האב נאר קיין צייט ניט געהאט דעם גאנצען מאָג אונד א היבשען טהייל פון דער נאכט; קליידער, מאָדע, טהעד אַטער, בעקלער אונד בריללאַנטען, האבען מיך גאנץ גענוג בעשעפטיגט. דאס אַלעס האט מיך ניט שטארק אמזירט אונד אויף ניט געלאנגווייליגט; איך האב אַלעס אַקצעפּטירט אַלס א גויסהווענדיגקייט — אזוי דאָרף עס זיין.

דרייא יאָהר זיינען אזוי פערפלאסען, בלויז מיט צווייא וויכטיגע צומרעפונגען: דער מיט פון מיין שוויגער-מיטער אונד דיא געבורט פון מיין ערשטעם קינד.

אנפאנגס איז דאס מוטער-געפיהל אין מיר אזוי שטארק געווען, דאס מיר האט זיך געדאכט, אז איך פאנג אן וויעדער אמאל גאנץ נייעס לעבען. אָבער ווען איך האב מיך צוגעוועהנט צו דיעזען געפיהל אונד איך האב וויעדער אָנגע-פאנגען צו קומען אין געזעלשאַפּט, האט שוין דאס ארעסניוועלען וואָכערדיג.

פיר מיין מאן אָבער, האט דיא נעבורט פון אונזער קינד אויסגעזעהן איהם צו נעבען א נייעס לעבטן. ער איז נאך אמאל נטוואָרען צערטליך, ליעב געהאט דיא היימאט וויא אין אלטע צייטן, אונד שטונדען־לאנג האט ער זיך געשפיעלט מיט זיין אינגעלע זאנענדיג דערבייא מונטערע וויטצען.

אָפּטמאַל, ווען איך בין אריין אין דער אַמעיס צימער צו זאנען מיין קינד „נומע נאכט“, האב איך דאָרט געטראָפּען מיין מאן, מיר צו וואַרפענדיג א פאַר ווארפּס־בליס, וועלכער האט אַרויס גערופּען שאַנדע פאַר מיר אליין, איך האב מיך ניט נאָר איינמאַל דערשראָקען פאַר מייע אייגענע געפיהלע, בעמערקענדיג דיא גלייכניטיגקייט וואס איך האב געשפּירט צו מיין קינד, אונד איך האב מיך גע־פרענט, אויב איך בין פערשיעדען פון אנדערע פרויען.

יא, איך האב געליעבט מיין סינד, אָבער צו זיטצען נעבען איהם אונד זיך מיט איהם אָנעבען שטונדען־לאנג, האב איך ניט געקענט.

מיין שווינער־מוטער'ס טויט, איז געווען אַ שטאַרקער קלאַפּ פיר מיין מאן. איך האב מיט איהם זעהר סימפּאטהזירט אונד עס האט מיר אויף צייטענווייז נאך איהר באַנג געטהאָן. אָבער, דעם אמת זאנענדיג, האט עס מיך מעהרערע מאַל געפרייט וואס זיא איז ניט געווען איך זאָל זעהען איהרע קאפּרונז פיהרונגען. צום דריטען יאָהר, נאָך אונזער רייזע נאָך סט. פּעטערסבורג, זיינען מיר גע־פאָהרען נאָך באַדע־באָדען (רייטשלאַנד) אום דאָרט צו פערברענגען דעם זומער. נאָטירליך האב איך געמאַכט דעם פאַרשלאַג אָהן צו פאָהרען אונד מיין מאן האט מיר קיינמאל ניט ענטזאָנט.

איך בין דאמאלס אלט געווען 21 יאָהר; מיין געזונדטייט איז געווען פאָלסטאַמען; מייע קליידער זעהר רייך אונד עלעגאַנט; איך אליין שעהן אונד בליעהנד; דאס וועטער, הערליך, אונד, איך בין געווען גליקליך!

דאס בין איך מודה, אז עס איז ניט געווען אזא הייליגעם גליק פון וועלכען איך האב גענאָסען דיא ערשטע פאאר סאַנאַט נאָך מיין האַכצייט אין ניקאַלסקי, אָבער, דעננאך, איז דאס אויך געווען גליק, און איין אנדערע פאַרמע. איך האב פאַר נאר ניט קיין מורא געהאט, אויף נאר ניט געהאַפּט, אונד עס האט מיר אויסגעזעהן, אז דער בעכער פון מיין גליק איז פולל ביו צום ראַנד, אונד מיין געוויסען איז געווען אונבעטריעבט.

אונטער דיא פערשיעדענע צאָהלרייכע בעזוכער אין באַדע־באָדען, איז דאן כמעט קיינער ניט געווען וואס זאָל ווערמט זיין מען זאָל איהם שענקען עפעס אויפֿ מערקזאַמקייט. אַלעס וואס איך האב געקענט ענטשיידען איז געווען, דאס סאַנכער

האט מיר אויסגעזעהן אלס, איין אנדערער יונג ; שעהנע ענגעלעך, לאנדוואנדיגע פראנצויזע אונד בלאַנדע דייטשען. שפעטער האט מיין אויפמערקזאמקייט צוגעצויגען איין איטאליענער מיט דעם נאמען מארסיו מיכאעלי, וועלכער האט אין זיך געהאט א שטאלצע האלטונג, טרוימערישע אָבער גלענצענדע אויגען, א שעהנעם געזיכט אונד ער האט פערשטאנען אמבעסטען וויא אויסצודריקען זיין בעוואונדערונג איבער מיין קערפער. ער האט קיין געלעגענהייט אויסגעפעהלט זיך מיט מיר צו בעגעגענען, טאנצען מיט מיר, אויספאָהרען אויף א דראַשקע אין דיא קאפּערהייזער, אונד ער איז קיינמאל ניט מיער געוואָרען מיר צו דערזעהלען, אז איך בין בעצויבערענד.

מעהרערע מאל האב איך איהם געקענט זעהען דורך מיין פענסטער שפּאַ צירענדיג ארום הונד, אונד דער בליס פון זיינע שעהנע אויגען איז געהאנגען ביא דיעזען פענסטער וואו איך בין געשטאנען. איך האב געשפּירט, אז איך ווער אָנגע" צונדען אין געזיכט אונד איך האב מיך אָבגעווענדעט.

ער איז געווען יונג, שעהן אונד עלענאנט ; ער האט געהאט א מערקווירדיגע עהנליכקייט צו מיין מאן, אָבער בעדייטענד אינגער. הויפּטזעכליך אָבער, איז זיך שטערען אונד שטייבע געווען אזוי עהנליך, דאס זייא בעמערקענדיג, האב איך מיך דערמאָהנט אן יענע גליקליכע צייטען, ווען סערנעי מיכאילאָוויטש איז ביא מיר געווען אלעס אין דער וועלט.

נאך איין זאך האט מיר שטאַרק אויפּמערקזאם געמאַכט. אנשטאט דיא דעלע אונד עהרליכע געזיכטס-ציגע פון מיין מאן, האב איך געלעזען אין דעם איטאליענער'ס מיענעס, עפעס גראָבעס, בעסטיאלישעס אונד אויפּרעגענדעס. טראַטץ דעם אָבער, פלעגט ער מיך גראדע מיט דיעזען מיענעס נאך מעהר בע צויבערן.

מיר האט זיך ציימענווייז געדאַכט, אז איך האב מורא פאַר איהם, אַבוואַהל איך האב עס מיר דייטליך ניט געסענט ערקלערען פון וואס פאַר איין אורזאכע דאס שטאַמט.

סערנעי מיכאילאָוויטש ווערער, נאכדעם ער האט זיך מיט איהם בעקאַנט, האט ער זיך מיט איהם מעהר אונטערהאַלמען, וויא מיט אירנענד אין אַנדעק. אונטערדעסען אָבער, האב איך בעמערקט צווייא אינטערעסאַנטע זאַכען : ערשטענס האט איהם דער איטאליענער ניט מעהר וויא בעמראכט אלס דער מאן פון דער פרוי וואס ער בעוואונדערט, אונד, צווייטענס, סערנעי מיכאילאָוויטש זעלבסט, האט אויסגעזעהען צו וויסען וואס פאַר א ראָלע ער שפּיעלט ביא דעם מארסיו.

מיט א קורצער צייט פריהער, איידער דער סעזאן האט זיך געענדיגט, בין איך קראנק געוואָרען אונד בין אָבעלענען נאָכע 14 טעג אין בעט. זאָ שנעל אָבער וויל איך האָב מיך ערהאַקט אונד אָגעפּאָנגען צו בעזוכען א קאַפּע-הויז, האָב איך ערפּאָהרען, אז ליידי ספּעלטאַן, איין ענגלישע אַדעקיראַטע, בעריהטט דורך איהר שעהנהייט, איז אָנגעקומען.

עס האָבען ניט געפּעהלט קיין קאַוואַלירען אַרום מיר מיך צו בעשיטען מיט קאַמפּלימענטען פּון אַלע זייטען, אָבער ליידי ספּעלטאַן, האָט געהאַט נאָך מעהר בעוואונדערער. מיר האָבען אויסגעזעהן וויל צוויי מיטעלפּונקטע: פּון נעשטאַק פּיך דיא מענער; איין פּאַרטייאַ האָט געזוכט צו איבערטרעפּען דיא צווייטע מיט דער שילדערונג פּון מיין שעהנהייט אונד ליעבליכקייט, וויל אויך מיט דיעזער פּון ליידי ספּעלטאַן.

אויף איינמאַל האָב איך אָנגעפּאָנגען צו שפּירען א גרויסע ערנערניס אונד פּערדרוס. אַלעס וואָס עס איז מיר פּריהער ערשינען מונטער אונד פּרעהליך, האָט מיר אויסגעזעהן טרויעריג אונד אָבגעשמאַקט.

מיין געגנערין איז געווען, אָהנע צווייפּעל, א בעריהטטע שעהנהייט, אונד ווען איך האָב זיא ערבליקט צום ערשטען מאל, האָב איך געשפּירט אזא אייפּערזיכטיגען שטויס אין מיין הערץ, אז איך בין בערייט געווען איינצודריקען מייע פינגער אונד צערשטערען איהר שעהנעס געזיכט.

אין א פּריה-מאָרגען האָט ליידי ספּעלטאַן בעשמעלט דיא גרויסע מחנה מענער, וויל אויך אייניגע פּרויען, מיט איהר אויסצופּאָהרען. איך בין אפילו אויך געווען געלאָרען, אָבער איך בין ניט גענאַנגען. איך בין צוריק געבליעבען אין האַטעל, איינזאַם, פּערלאָזען אונד טרויעריג.

איך האָב געשפּירט, אז איך וויל וויינען אונד דער ברענגענדר וואונש אין און מיר ענטשטאַנדען, צוריק צו קעהרען נאך רוסלאַנד.

אָבער פּלוצלינג — וואָס איז דאָס? א געפּיהל האָט זיך אין מיר ערוועקט וואָס האָט מיך געדורנגען אונד געטרעבען, איך זאָל טהון אַלעס מעגליכע, אום צו געווינען אויף מיין זייט אירגענד יעמאַנדען, פּיר אירגענד א פּרייז, אבי מען זאָל זאגען איך בין דיא שענסטע אונד...

איך האָב מיך דערשראָקען פּאַר דיעזע געדאַנקען.

געקרינקט אונד געערנערט, אונרוהיג אונד וויטהענד, האָב איך מיך צוריק געצויגען אויף א פּאַר טעג אין האַטעל אונד האָב בעהריפּטעט, אז איך בין וויעדער

סראנק געוואָרען, דאָמיט איך זאָל ניט דארפֿען קומען אין געזעלשאַפֿט אים צו זעהן וויא מיין געגנערין פֿרוימפֿירט.

מיין געגנערין! ניין, ניין! איך האב מיר דיא פראגע ניט געשמעלט וויא אזוי זיא איז מיין געגנערין אונד ווארום. איך האב בלויז געוואוסט, אז איך האס זאָנאר דעם באַדען וואו איהרע קליינע פיסלעך האבען גערעטען.

איפערזיכטיג? יא, איך בין געווען איפערזיכטיג אויף אלע מענער, אונד, עס איז קיין צווייפעל, אז איך האב געוואָלט, דאס אלע זאָלען מיך ליבען.

אונד איך? יא, איך בין געווען ענטשלאָסען אירגענד א פרייז צו נעבען פאר דיעזער ליבע!

קענט איהר זיך א בעגריף מאכען פון מיין דאמאליגען צושטאנד! דאס איז דער פונקט וואס א פרוי גרייכט, ווען מען קען עס אָרופען דיא ניעדרינסטע שטופע פון אונפערשעהמטהייט.

עס איז אפילו ניט מעהר געווען וויא א זינד אין מייע געדאנקען, אָבער איך קען ניט בעגרייפען מיט וואס מיין פערברעכען איז דאָרויך קלענער געווען.

אין מייע געדאנקען? ניין, ניין! איך בין געווען ניעדריג, וויא דער אייניג פאָכער אויסדרוק קען שילדערן. נאָר דיא געלעגענהייט האט מיך צוריק געהאלטען פון מאכען דעם שריט, וועלכער פיהרט אריבער פון דעם געדאנקען־וועג צו דעם טהאטען־שטעג.

מען זאגט, אז מענער זייגען געמיין אונד פערדאָרבען, אָדער, וויא אַנדערע בעהויפטען, אונפערשעהמט. מיר דאכט, אז דיעזער אורטהייל איז ניט אין נאָנצען ריכטיג. ווען מענער וואָלטען ווירקליך אזוי געווען וויא מען מאָלט זיין, וואָלטען אַזעלכע פרויען ניט אימשטאַנדע געווען פיעל אויסצוהאלטען אויף דעם גע־דאַנקען־וועג.

צאהלרייכע מאל האב איך מיר פאָרגעשמעלט אין מיין פאַנטאזיע דיעזען מאָן, יענעם מאָן, א דריטען מאָן, אונד זיטצענדיג אויף מיין ווייכען שטוהל אָדער ליגענדיג אי מיין פעט, האב איך בעגאַנגען פערברעכען געגען מיין געוויסען, געגען מיין מאָן, געגען מענשליכע מאָראל, אונד... אָבער מיר וועלען צוריק קעהרען צו דער האַנדלונגס־סעצענע.

אין א טאָג איז לידי ספעלטאָן אונד פיעלע בעגלייטער אַוועק אויף דער יאַנד. איך האב גערופען מיין פריינדין ליאַנאַ מאַריושקאַ, מיר זאָלען אָביסעל אויספאָהרען. אַכס דיא דראַשקע איז ארויף לאַנגזאַם אויף א באַרג אין שאַטען

פון דיא הונדערט-יעהרונע קאסטאניעך-בוימער, האב איך ערבליקט א שעהנעם שטיק גרינעס פעלד בעדעקט מיט דיא גאלדענע שטראהלען פון דער אונטער געהענדע זונן. איך אונד מארוישקא, האבען געשפראכען אונד דעבאטירט איבער פערשיעדענעס, אָבער קיין זאך האט מיך אינטערעסירט.

מיר האבען גערעדט פון אונזערע קינדער, פון אונזער הימאטה אונד נאך זאכען, אָדער קלייניגקייטען, וויא זיין האבען מיר דאמאלס אויסגעזעהן.

מיר זיינען אונטערדעסען אויסשטייענען, ארויף אויף דעם שעהנעם שטיק פעלד אונד שפאצירט לאַנגזאם אונטער דעם קיהלען שאטען פון דיא הויכע בוימער. דאן האבען מיר זיך אוועק געזעצט אונד אין עמליכע מינוטען אַרום, האבען מיר געהערט שטימען, וועלכע זיינען יעדעס מאל דייטליכער געווארען.

פלוזלינג האב איך דערהערט מיין נאמען. איך האב אויפגעציטערט אונד ביז געוואָרען זעהר נייגעריג צו הערען יעדעס וואָרט.

דיא פערזאָנען וואס האבען געשפראַכען, איז געווען דער מאַרק'ז מיכאעלי, אונד זיין בעסטער פריינד, א פראַנצויז.

דיא אנוועזענהייט פון דעם מאַרק'ז, אזוי נאָהענט, האט מיך שרעקליך אויפֿ גערענט, אונד דיא פערברעכערישע געדאַנקען, האבען אָנגעפאַנגען צו קומען אלץ שנעלער אונד שנעלער אין מיין קאָפּ.

דער פראַנצויז, אין א הויכער אונד מונטערער שטימע, האט מיך פערנאָכט מיט לייד ספעלמאָן אונד געשמודירט דיא פערשיעדענע אַנציהונגען פון אונז ביידע. ער האט מיך אפילו ניט בעליידיגט, אָבער מיין געהירן האט אויסגעזעהען, וויא אין א העללישעם פייער, ווען ער האט אָנגעפאַנגען, קאַלטבכיטיג, אויסצורעכענען וואס פאַר א חסרונות עס געפינען זיך אין מיין שעהנהייט.

„זיא,“ מיך מיינענדיג, האט דער פראַנצויז פאַרטגעזעצט, „האט שוין געד האט א קינד, אונד דאס, וויא געוועהנליך, פערדערבט פיעל דיא פאַרמע פון דעם קערפער, כל־זמן מיר רעדען פון פאַלקאָמענהייט. וועהרענד לייד ספעלמאָן האט נאך קיינע קינדער געהאט אונד איז בלויז אלט 19 יאהר. אויסער דעם, האט לייד ספעלמאָן וואָהרעס קעניגליכעס בלוט אין איהרע אָדערן, וועהרענד „זיא,“ אלץ מיינענדיג מיך, „איז איינע פון דיזע אונזעהליגע רוסישע אַדעל־פאַמיליען, וועלכע זיינען בטבע זעהר גראָב.“

דאן האט ער בעמערקט:

„דיא איז אָבער קיין נאַר ניט, דערמיט וואס זיא האט זיך צוריק געצויגען פון

געזעלשאפט אונד זוכט ניט צו קעמפפערן נענען ליידי ספעלטאָן מיט איהר שעחני הייט. זיא וואָלט נאך קליגער געטהאָן, ווען זיא זאָל אין גאַנצען פון דאָנען אַוועק פאַהרען.

„ווען זיא פאַהרט. פאַהר איד איד,“ האב איד געהערט דעם איטאַליענער'ס שטימע, אונד מיין בלוט האט אויפגעקאָכט.

„איהר זייט א גליקליכער שטערבליכער,“ האט דער פראַנצויז בעמערקט לאַך בענדיג, „ווען איהר זייט נאך אימשטאַנדע צו ליעבען.“

„ליעבען!“ האט דער איטאַליענער אויסגערופען, „זאָלאַנג דאס בלוט איז נאך אין מיר וואַרעם, וועל איד ניט אויפהערען צו ליעבען. אונד, ווען מיינע ערפאַהרענע אויגען האבען יעצט קיין אירטהום, דאן איז דער געגענווערטטיגער ראַטאָן ערפאַלגרייך אָנגעפאנגען. איד וועל איהם אויך ענדיגען, ווייל איד ענדיג אימער מיינע ליעבעס־ראַמאָנען.“

„בראַוואָ!“ האט דער פראַנצויז אויסגעשריען, „איד ווינט איד גליק אונד א גוטען ערפאַלג!“

מעהר האב איד ניט געהערט, ווייל זיא זיינען אַוועק. אין א קורצער צייט אָבער, האבען זייערע טריט ווידער אָבגעקלונגען אויף א שטיינערנעם וועג פון דער אַנדערער זייט. עס האט ניט פיער געדויערט אונד זיא זיינען ערשיענען ניט ווייט פון אונז. אַלס זיא האבען ערפליקט מיך מיט מיין בעגלייטערין, האבען זיא אויס־געדריקט דאס גרעסטע ערשטויגען.

ווען איד האב דערזעהן דעם מאַרק, האב איד געשפירט דאס בלוט לויפענדיג אין מיינע באַקען. ער איז צו מיר צוגעגאַנגען, מיר אָנגעבאַטען זיין אַרעם, וועלכען איד האב גענומען, ניט וויסענדיג וואס איד טהו. מיין הערץ האט מיר שטאַרק געקלאָפּט אונד מיינע פיס האבען געציטערט. דאן האב איד געשפירט א שוידער לויפענדיג איבער מיין לייב.

האט ער געוואוסט, אז איד האב איהם געהערט רעדען? דאס האב איד מיר ניט געקענט ערקלערען, אונד אַבוואָהל דאס וואָלט איין אַנדערע דאַמע, אויף מיין שמעלע, מיט אַנדערע געדאַנקען, שטאַרק בעליידיגט, האט זיך מיר געדאַכט, אז ער האט גאר קיין שלעכטס איבער מיר געזאגט. אין גענענטהייל, איד האב גאר געשפירט עפעס א מורא־דיגע אונד פערברעכערישע שרייד וויסענדיג, אז איד בין אזוי נאהענט פון זיין קערפער.

איד האב אונטערדעסטען צו איהם ניט געקוקט אונד איד ניט געהערט וואס ער האט גערעדט. איין זאך האב איד יא אין זינען געהאט, אונד דאס איז געווען

דעם פראנצויז, וועלכער איז גענאנען פאראויס מיט ליאנא מאריושקא, אונד איך בין געווען שטארק בעז אויף איהם דערפאר וואס ער האט אזוי קריטיקירט מיין קערפער.

„מיין קערפער!“ האב איך מיר געטראכט, „דוא נארישער פראנצויז! מיין קערפער איז דיעזער פון א רוססין, וועלכער האט אין זיך גענוג פייער אום צו צער שמעלצען אפילו דאס אייז פון סיביר!“

דער מארקיו האט דערווייל בעמערקט, אז דיא לאנדשאפט איז זעהר שעהן, דיא בוימער הערליך, דיא לופט אַנגענעהם אונד דיא לעמצמע שטראהלען פון דער זונן לאָזען צוריק לאנגע נאָלדענע פאַסען איבער דיא בערג. דאָן, אז עס פרייט איהם מיך צו זעהן, אונד נאך עפעס וואס איך קען מיך גענוי ניט עראינערן, ווייך דאס האט מיך ניט פיעל אינטערעסירט.

בלוצלינג זיינען ערשיענען בייא מיר געדאנקען איבער מיין מאָן, איבער מיין קינד אין רוסלאַנד! איך האב אַנגעהויבען צו שפירען א ברענגערען וואונש פיר שטילער איינזאַמקייט, פיר הייליגעס גליק... אָבער דיעזע געדאנקען זיינען באלד אַוועק וויא א רויך, אונד אנשטאט זייא האב איך דערשפירט דעם העפטיגען דרוק אויף מיין ארעם פון דעם יונגען מאַרקיו.

דאָן האט ער אַנגעהויבען מיר צו דערצעהלען, דאס ער האט פון מיר געד טרוימט, דאס מיין בלאַסקייט גיבט נאך מעהר שעהנהייט צו מיין געזיכט — דאס האט מיך ניט נאר געפרייט, זאָנדרען איך האב מיך געשפירט פערפליכטעט צו איהם דאָפיר וואס ער איז אזוי גוט מיך צו שמייכלען.

אין דערזעלבער צייט, זיינען מיר אויסגעקומען געבען א בוים, אונד זייענדיג פערטראכט איינער מיט דעם צווייטען, האב איך מיך אַנגעשטויסען אן א נייערדיגען וואָרצל, פון וועלכען איך בין שיער געפאלען. דערווייל האט זיך פערטשעפעט מיין קלייד אן א קנאַפ פון זיין ראָק.

„אָך!“ האב איך אויסגעשריען, אונד מיך שפירענדיג אַפּיסל ענטקערעפטעט פון דעם גאַנג, פון דער אויפגענונג אונד פון דיא פערשיעדענע געדאנקען, האב איך מיך אַנגעלעהנט אן דעם בוים, ווארטענדיג ער זאָל אַבטשעפען מיין קלייד.

זיין האַנד האט בעריהרט מיין נאַקעמען ארעם, אונד גראַדע וויא איין עלעסטרישע קראַפט, האט דיעזע בעריהרונג דורכגעשאַסען איבער מיין גאַנצע קערפער.

איך האב מיך געזעמזט אויףן גראָז.
מאָרשקא איז אוועק ווייטער פאָראויס מיט איהר בעגלייטער.
ער האט זיך אָנגעבויען אויף זיינע קניען אונד זיך אָנגעלעהנט איבער מיר
אָבזומשעפען מיין קלייד. אָבער ער האט אַבויכטיך נאך מעהר פערדרייט, אום
מיר זאָלען ביידע בלייבען אין אזא פאָזיציאָן.
איבער מיר האט אָנגעפאנגען צו קומען א בעטייבונג. עס האט מיר אויס
געזעהען גראַדע וויא איך וואָלט געטרונקען א סך שאַמפאָניער אונד יעדעס גליעד
האט זיך ענטזאנט מיר צו דיענען.
צווייא מאל אין מיין לעפען האב איך שוין געהאט איין עהנליכע ערפאָהרונג
פון שאַמפאָניער; איינמאל אין סט. פעטערסבורג, נאך דעם באלל ווען איך האב
געגענגעט דעם פרינץ, אונד צום צווייטען מאל אין באַדען-באָדען איידער איך בין
קראַנק געוואָרען.
אָבער דיטע בעטייבונג אונטער דעם בוים, איז געווען אַביסעל פערשיעדען
פון יענער. מיין הערץ האט שטאַרק געקלאַפּט, אונד מיין גאַנצער קערפער איז
געווען וויא אין א פיעבער.
דאן האב איך ערבליקט זיינע שוואַרצע אויגען, וועלכע האבען געפלאַקערט
מיט אויפגעגונג. ער האט אָנגעכאַפּט מיין גאַקעמען ארעם מיט זיינע ביידע הענד,
אונד דאס פיעבער אין מיין קערפער האט געשטיענען.
ער האט עפעס געשמאַמעלט, וואס איך האב ניט געניד פערשמאַנען. אָבער
איך האב מיר געמערקט, אז ער מיינט דערמיט צו זאגען, אז ער ליעבט מיך, דאס
איך בין אלעס אין דער וועלט פיר איהם.
פאַר מיינע אויגען האט עס אָנגעהויבען צו שווינדלען, דאן האב איך בעד
מערקט פונקען, אונד איך האב געציטערט. עפעס האב איך געוואָלט זאגען, פראַך-
טעסטירען גענען זיין פענעהמונג, וועלכע האט מיך האלב וועגס צוריק גערופען
צו מיינע פליכטען, אָבער מיינע ווערטער זיינען אָבגעשטאַרבען אויף מיינע
ליפען.
דאן האב איך געשפירט זיין וואַרעמען הויך אויף מיין מויל; זיינע הענד
האבען מיך פעסט צוזאַמען געדריקט — אָבער איך בין ניט אימשטאַנדע געווען מיך
צו בעוועגען, ווען איך וואָלט אפילו וועלען עפעס טהון.
אימער דונקלער, אימער פינסטערער, אימער רוישענדער, קאָכענדער אונד
וייטענדער איז ער געוואָרען. דאן האבען זיינע ליפען זיך טיעף איינגעגראָבען

אין מיין ברענענדער באק, וואו ער האט אָבגעפּרעסט א ליידענשאַפּטליכען קוש.

איין אָהנמאַכט פון בערוישונג האט מיך בעפאַלען, אונד איך האב פערנעסען אן דער גאַנצער וועלט.

איך האב פלוצלינג בעמערקט זיין שטערן, וועלכער איז געווען זעהר עהנליך צו דיזענען פון מיין מאן; זיין שעהנע נאָז, דיא לאנגע געקרייזעלטע וואַנצעס, זיינע גלאַטע באַקען, זיין ברונעטען האַר, אונד איך האב געשפירט דאס פייער פון ליידענשאַפּט ברענען אין זיין קערפער.

„איך ליעב אייך“, האט ער געמורמעלט וויא א שיכור אונד איך בין געלענען אטעהמלאָן.

וויא פון א דונקלען אונד שוואַרצען זומפף האבען אָנגעפאַנגען צו ערשיינען געזיכטער. פריהער האב איך דערקענט דאס ערנסט, דענקעדע אונד טרויעריגע געזיכט פון סערגעי מיכאילאָוויטש, אונד דאָן, האב איך דערזעהן דאס געזיכט פון מיין קינד, אויף וועלכען ליפעלעך עס האט זיך אָבגעשפיעלט א שמייכלע.

עס איז געווען גראדע וויא אין דער שטונדע פון דער העכסטער געפאהר, אָדער פאַר דעם טויט, ווען דיא עראינערונגען פון דיא טהייערסטע אונד געד ליעבסטע קומען אונד שוועבען אַרום-אונד-אַרום.

אָבער דיא אויפגענונג אין מיין קערפער איז געווען שטארקער פון אַלעס אונד איך האב מיך געפיהלט מאכטלאָן אונטער דעם איינפלוס פון דעם מאַרקיז. דאָן איז וויעדער געוואָרען אַלעס דונקעל אונד שטיל. מיין ברוסט האט געשטורמט. מיין בלוט האט געקאַכט, מיין אטהעם האט זיך בעגעגענט מיט זיין אטהעם אונד...

דיא שטימע פון ליאַנאַ מאַרוישקאַ האט אויסגעקלונגען פון נאַנץ ווייט. זיא האט מיך גערופען. דיזעזע שטימע האט מיך שנעל געבראַכט צו מיין בע-זינג.

וויא א פערוואונדעטע סיגערין האב איך מיך אָנגעפאַנגען צו ראַננלען, ביז איך האב מיך אויסגעריסען, אויפגעשפרונגען אויף מייע פיס, אונד אָהנע צו רעדען א וואָרט אָדער צוריק וואַרפען א בליק, האב איך געאיילט פאָרווערטס, ביז איך האב גענרייכט מאַרוישקאַ'ן.

עס איז געווען דונקעל, זאָנסט וואַלט זיא זעהר פיעל געקענט לעזען אויף מיין געזיכט. אָנגעהעטענדיג מאַרוישקאַ'ן בייא איהר ארעם, מיך צו שטיצען אונד ענטליפען, האבען מיר געאיילט דעם באַרג אַרונטער. זיא האט מיך עפעס

געפרעגט, נאָר איך האב נאר ניט געענטפערט, ביז איך בין צוגעקומען צו דער דראָשקע, וואו מיר האבען זיך אויפגעזעצט אונד אוועק געפאָהרען.
פאָהרענדיג האב איך אָנגעפאָנגען איבערצוקלערען אלעס וואס עס איז גע-
שעהן. מיין געגענוואָרט איז מיר ערשיענען טרויעריג, מיין צוקונפט פינסטער, אונד
אויף מיין באַק האב איך וויא געשפירט א ברענענדעס פייער פון דעם מאַרקיוועס
ליפען, אונד מיר האט זיך געדאַכט, אַז איך בין אויף אייביג געבראַנדמאַרקט גע-
וואָרען מיט שאַנדע.
אַלס איך האב געגרייכט דעם האַטעל, בין איך זאָפאָרט צוגעלאָפּען צום
שפּיענעל, אום נאכצוהעהן, אויב מיין באַק האט אויף זיך דעם צייכען פון שאַנדע.
מייע אונגען האבען איהם ניט געזעהען, אָבער איך האב איהם דענגאָד
געפיהלט.

דאָן האב איך מיך צוריק געצויגען אין מיין צימער אונד א פייליכע אייניג
זאַמקייט האט מיך געמאַרטערט. דער קעלנער האט מיר אריין געבראַכט טהעע,
אָבער יעדער שלוק האט אויסגעזעהן מיך צו שטיקען אונד ווערנען.
אָהנע צו וויסען וואס איך טהו, בין איך אויפגעשפרונגען, אונד אָנגעפאָנגען
איינצופאַקען מייע זאַכען.

„וואוהין?“ האב איך מיך געפרעגט.

„צו מיין מאַן אין היידעלבערג,“ האב איך מיר זעלבסט געענטפערט. סערגעי
זיכאָילאָוויטש איז געווען אין היידעלבערג זייט דיא לעטצטע עטליכע טעג.
„צו מיין מאַן?“ האב איך מיך נאך אמאל געפרעגט אונד בין געבליעבען
שטעהען וויא פערשטיינערט.

„מיין מאַן? יא, ער איז געווען מיין מאַן, נאָר ער איז עס ניט מעהר! יעמט
טראג איך אויף מיר קיין צייכען פון שאַנדע — א שאַנדע וואס איז גראַדע
וויא קיין ברודערמאָרד, אונד פאַר מיין מאַן דאַרף איך מיך מעהר ניט
וויזען.“

דיא טרערען זיינען געקומען אונד איך האב העפטיג געוויינט. אָבער דאס
האט מיך בערוהיגט. איך האב דערזעהן מיין קאַמער-מעדכען אונד זיא האט ער-
האַכטען דעם אויפמאַרן, אַלעס זאָל אוועק געפיהרט ווערען צו דער באַזון אום
אַבצורייזען נאך היידעלבערג.

זיטצענדיג אין וואַנאָן, איז פאַר מיר ערשיענען דיא נאַנצע פערנאַנגענהיים
וויא איין אָפענעס בוך, טרויער, שרעק, שוידער אונד חרטה האבען וויא מיט דער-
היטצטע שפּויען געברענגט אונד געשטאַכען מיין הערץ.

„ניין, ניין 1“ האב איך מיר געטראכט, „ניט איך בין שולדיג, זאָנדרעך ער, מיין מאָן, איז שולדיג! ער האט מיך ניט בעדאַרפט לאַזען אליין; ניין! אַ מאָן דאַרף זיין פרוי ניט געבען אזוי פיעל פרייהייט; ער דאַרף איהר ניט צופיעד טרויען; זיין געגענווארט איז איהר שומץ! אַה גאָט! וויא שרעקליך דאס איז! דער קוש פון דעם וויסמלינג, פון דעם שופט, דיעזער ברענט אויף מיין באַק“...

וואס געהנטער דיא באהן איז געקומען נאך היידעכבערג, אלץ גרעסער איז געוואָרען מיין חרטה אונד אלץ דייטליכער איז פאַר מיר ערשיענען דיא ערעקייט פון סערגעי מיכאילאָוויטש.

„יא,“ האב איך צו מיר געמורמעלט, „איך וועל פאַר איהם אלעס מודה זיין — אלעס! זאָל ער מיך צעררייסען. זאָל ער מיך ניעדערשיסען וויא א הונד, איך בין ווערטח“...

אונד איך האב וויעדער געוויינט.

וויא אזוי איך האב אַרונטער געשטיענען אונד וויא אזוי איך בין אריין אין זיין צימער, האב איך אליין ניט געוואוסט, נאָר איך געדענק, אַז איך בין ערשיענען אין זיין געגענווארט.

איך האב געוואָלט עפענען מיין טויר, עפעס זאנען, וויינען, בעמען, — אָבער איך האב ניט געקענט.

„אַך, סאַטיאָ!“ האט ער אויסגעשריען. דאָן, מיך בעטראַכטענדיג מיט זיינע דורכדרינגענדע אויגען, האט ער זיך בערוהיגט אונד געפרעגט גלייכ-גילטיג:

„וואס איז געשעהן, מיין טהייערע?“

ער האט דאס אויסגעשפראַכען אין א שפאַטישען מאָן אונד איך האב מיך בערוהיגט.

„נאר ניט,“ האב איך געענטפערט. נאָר זיינען האט זיך מיר אלץ געוואָלט. „איך בין אוועק פון באַדען-באַדען, ווייל איך קען דאָרט מעהר ניט זיין. ווען דיא וויכט קענען מיר אהיים פאָהרען נאך רוסלאַנד.“

זיינע אויגען האבען יעמציט אויסגעזעהען אריין צו דרינגען אין מיין טיעפער זעלע.

וואס האט פאַסירט?“ האט ער געפרעגט אַביסעל בעאנרוהיגט.

מייענע געדאַנקען האבען דאמאלס געאַרבייט שנעל. איך האב גלייך איבער-געעכענט דעם פלאן, דאס עס איז יעדענפאַלס בעסער איך זאָל שוויינען, ניט

דערצעהלען וואס עס האט פאסירט, אפילו קיין וואונק געבען דאָריבער. איך האב געשפירט, אז פון סערנעי מיכאילאָוויטשין קען איך מיך שוין מעהר ניט אבטהיילען, אונד, איך האב בעשקאָסען, אז עס איז נאך ניט אַזוי שלעכט צו האבען פערדאכט וויא צו וויסען פון פאקטען. מיט דער קונסט פון פערשטעלען זיך, וואס טיר פרויען פערשטעהן טאנכע מאל אַזוי גוט, האב איך געענטפערט:

„עס האט נאר ניט פאסירט; אָבער איך קען שוין מעהר ניט ערטראנען דיא איינזאמקייט אונד ריעזע אַרט לעבען. איך האב אויך בעגריפען, אז איך האב געגען דיר זעהר אונגערעכט געהאַנדערט, דאמיט וואס איך האב דיך געצוואונגען צוליעב מיר צו פיהרען אזא לעבען, וואס דוא פערדאכטעסט.“

איך האב מיך צו וויינט אונד דאָן, בליפענדיג, האב איך געזאגט:
„סערנעי, מיין לעבען, לאָמיר צוריק פאָהרען נאך ניקאָלסקי אונד דאָרט פערבליבען אויף אימער אונד אייביג.“

א שמייכלע פון פערדאכטונג, טרויער, שפאָט אונד בעדויערן האט זיך אָב געשפיגעלט אויף זיינע ליפען. ער האט זיך לאַנגזאַם געזעצט אויף זיין שטוהל אונד עטוואס אַבווענדענדיג זיין בליק, האט ער געזאגט מיט אזא קאַלטקייט, וואס האט וויא דורכגעשניטען מיין לייב:

„איך בעט דיך, מיין פריינדיק, ערשפאר מיר דיא אַנשטרענגונג פון איין אויפגעגערע סצענע. איך וויל ניט וויסען פון קיין אורזאכען אונד שמייכלערייען; דיא הויפטזאכע איז, אז דורך אירגענד איין אורזאכע וואס איז מיר אונבעקאַנט אָדער וואס איך דארף ניט וויסען, ווילסטו אהיים פאָהרען. איך בין צופריעדען, אָבער, פריינדיק, דוא מוזט האבען געדולד. באַדען באַדען האט שוין מיין לעטצטעס ביסעל געלד פערספענדעט אום דיין וואונש נאכצוקומען. מיר מוזען אַלזאָ פריהער עטוואס ווארטען ביז איך וועל קריעגען געלד, דאָן, דער אויסדרוק „אויף אימער אונד אייביג“ צו פערבליבען אין ניקאָלסקי איז זעהר איבעראיילט אויסגעשפראַכען. איך גרויב ניט, אז דוא וועסט קענען האַלמען וואָרט. דאָן, רעבען איך, איז דאס איבערהויפט ניט געטהיג, ווייל ניקאָלסקי זאָגאר, קען שוין מעהר ניט אויפפרישען פּרומען וואס זיינען שוין טויט זייט יאָהרען. יעדענפאַלס אָבער, לאָמיר זיך ניט בעאונרוהיגען, איך זעה, אז דוא ביסט עפעס ניט מיט אַלעמען. איך וועל שאַפען טהעע אונד מיר וועלען טרינקען צוזאַמען.“

ער האט זיך אויפגעהויבען אונד געזאָנגען זעהן דעם קעלנער. זיינע ווערטער האבען מיך שרעקליך געמאַרטערט אונד איך האב אויסגעבראַכען אין א ביטערעם געוויזן.

9.

אזער חרז אין ניקאלסקי, ותלכעס איז געשטאנען אזוי לאנג פוסט, איז וויעדער פול געוואָרען מיט לעבען אונד מונטערקייט; אָבער עס איז שוין מעהר ניט געווען וויא אמאל. סערגע'ס מוטער איז געווען טויט, אונד איך מיט מיין מאַן — האבען אויסגעזעהן וויא צווייא אַרטע בעקאַנטע, אָבער ניט מעהר. יעדער פון אונד האט געזוכט דיא שמילע איינזאַמקייט; ער, אום צו דענקען אונד טראַכט טען, אונד איך, אום צו טרויערן אונד בערייהען.

דער ווינטער איז געקומען, דער פראַסט, שנעע אונד שמורס, האט אויסגעזעהן צו פערנרעסערן מיין טרויער. אַלס דער פרייהלינג איז ערשיענען, האב איך מיך געשפירט זעהר שוואַך, אונד איך האב מיך שוין ניט ערהאַלט, ביז נאך דער געבורט פון מיין צווייטעס קינד.

סערנעי מיכאַילאָוויטש איז צו מיר וויעדער געוואָרען פריינדליך אונד צערט ליך, אָבער מיט אַזא קאַלטקייט, אַז דאס האט געבראַכען מיין הערץ. צייטגענוויזן פלעג איך ארום געהען נאכזעהען יעדעס בוך, יעדען טיש אונד יעדען ווינקעל וואס האט מיך עראינערט אן פערנאַנגענעס גליק, אונד איך האב דערפייא געוויינט.

עס איז קיין צווייפּעל געווען בייא מיר, אַז סערנעי מיכאַילאָוויטש האט מיך געוואָלט בעשטראַפּען; דאס הייסט, איך האב גערעכענט זיין בענעהמונג צו מיר, איז ניט מעהר וויא פערשטעלט, אונד ער ליעבט מיך נאך אימער וויא אמאל, נאָר ער האט מיך געוואָלט שטראַפּען מיט זיין גלייכנילטיגסייט.

איך וויעדער, האב גאַנץ גוט בעגריפּען, אַז איך האב נאך פערדיענט א גרעסערע שטראפּע אונד איך בין געווען בערייט מיך פאַר איהם צו בייגען אונד בעמען אום פערציהונג.

פערציהונג? ווארום?

אַט אין דיעזער פראגע איז געלעגען זעהר פיעל.

איך האב שוין געקענט סערנעי מיכאַילאָוויטש'ן, אונד איך האב געוואוסט וויא ווייט אונד וויא טיעף זיין אויג דרינגט, אונד איך האב מיך טויזענדער מאל געפרעגט: וויא ווייט איז ער בעקאַנט מיט מיין פערברעכען געגען איהם?

יא, איך האב מיך געוואָלט ווארפען צו זיינע פיס אונד בעמען ער זאָל מיר מחל זיין, אָבער איך האב מורא געהאט פאַר צווייא זאַכען: ערשטענס, פיעללייכט

וועט ער נאך דערען אויפגעגעבטער ווען איך וועל איהם מיין מערברעכען ניט אין גאנצען שילדערן, נאכדעם זיינע דורכדרינגענדע אויגען האבען מעהר ענט דעקט; אונד צווייטענס, פיעללייכט וועל איך איהם דערצעהלען מעהר וויא ער ווייס, אונד דאן וועל איך פיעל ערגער מאכען דיא לאגע וויא זיא אז געווען.

ס'ערנעי האט אונטערדעסען אויסגעמיעדען אירגענד א געלענענהייט וואס האט אונד געקענט צו פיעל צוזאמען ברענגען. ער פלעגט מיט מיר זימצען, רעדען אונד אויך לאכען, אָבער אימער פון פרעמדע זאכען. ווען איך האב עפעס ער אינערט פון פריהער, האט ער ענטוועדער אומגעווענדעט דאס געשפרעך, אָדער, מיט זיין געוועהנליכער שטימע האט ער געזאגט:

„ענטשולדיג מיר, קאטיא, איך מוז געהן צו מייע געשעפטען“.

דיא געשעפטען! יא, דיעזע האבען בענטעהיגט זיין גאנצע אויפמערקזאמקייט, רען איך מיט מיין לוקסוס האב איהם רואנירט. איך וועל עס אין מיין גאנצעם לעבען ניט פערגעסען וויפיעל שמערצען דאס האט איהם פעראורזאכט אין היידעל-בערג, ביז עס איז איהם געלונגען צו קריענען געלד אום מיר זאָקען קענען אהיים פאָהרען.

צייטגענווייז פלעגט זיך מיר דאכטען, אז איך לעז אין זיין בליק אונגעפעהר פאָלגענדע ווערטער:

„שווייג בעסער, קאטיא, איך ווייס אַלעס. צו וועלכען צוועק זאָלסטו אויפ-פרישען אַלטע וואונדערן, וועלכע איך רעכען אַלס פעהרזיילט? יא, יא, קאטיא, איך ווייס, אז דוא זוכסט מיך אַבצונאַרען, אָבער עס איז יעדענפאַלס גלייכער צו שווייגען דאָריבער.“

אונד איך? "

מיך האבען געפלאַגט אונד געמאַרטערט מייע געפיהלע ביז צור פערצווייפ-לונג. מיט יעדען טאָג, ניין, מיט יעדער שטונדע, האב איך אַלץ מעהר אַרויס געזעהען וויא ערעל, וויא גוט אונד הויך ס'ערנעי שטעהט. מאַנכעס מאל האב איך געשפירט אין מיר זיך ערוועקען וויא דאס אַלטע געפיהל פון ליעבע צו איהם, אונד איך וואָלט אַוועק געגעבען 10 יאָהר פון מיין לעבען, איך זאָל קענען פאַכען אויף זיין האַלז אונד איהם זאגען:

„איך ליעב דיך!“

אָבער דער מיטע האט מיר געפעהלט.

דיעזער מעדכעךמוטה אונד ריינע אונשולד פון פאר דער חתונה, ווען איך האב צו איהם געקענט אויסדריקען מיינע געפיהלע אין ווערטער, איז געווען פער-שוואונדען.

אונזער לעבען האט אויסגעזעהען וויא א מאַשין : יעדער האט בלויז געטהאָן זיין פליכט צום צווייטען, אויס אַכטונג צו זיך אליין.

דיא קינדער זיינען אויך געווען צו יונג אום זיין זאָלען ביכדען א בונד פון וויעדער־פּעראַייניגונג צווישען אונז.

אַלס עס האט אָנגעפּאנגען וואַרעמער צו ווערען, איז מאַטשאַ אונד סאַניאַ ערשינענען אום צו פּערברענגען דעם זומער אויף'ן לאַנד. איך מוז דאָ בעמערקען, אַז זיין האבען שוין לאַנג געוואָהנט אין שטאדט.

נאכדעם וויא אַרום אונזער הויז האט מען בעדאַרפט עפעס פּעריכטען, בין איך אונד סערגעי אײנגעלאדען געווארען נאך פּאַקראָווסקי.

מיין יונגענד היימאַט האט אין מיר אַרויס גערופען אי טרויעריגע, אי פּרעה-ליבע עראינערונגען. אַלעס איז נאך געשטאַנען אויף דעמזעלבען פּלאַטץ וויא אין דיא אַלטע צייטען.

אין דעם צימער וואו איך האב פּערבראַכט מיינע מעדכעך־יאַהרען, זיינען אריין געשטעלט געוואָרען 2 בעטלעך, וואו מיינע קינדער זיינען געשלאָפּען.

מעהרערע מאל, וועהרענד די עזע אונשולדיגע זעלען האבען גערוהט אין דיא זיסע ארעמס פון שלאָף, פלעג איך מיך אַניעדער זעמצען נעבען זיין אונד מיין הערץ האט זיך אָנגעפּילט מיט דיא זיסעסמע אונד טרויערינסטע געפיהלע. דאָן האבען אָנגעפּאַנגען צו ערשיינען דיא בילדער פון דער צייט וואס איך בין אויך געווען אונ-שולדיג אונד ריין, מיינע אויגען האבען זיך אָנגעפּיללט מיט טרערען אונד איך בין געוואָרען זעהר טרויעריג.

„וואו זייט איהר גאָלדענע צייטען?“ פלעג איך אויסרופען צו מיר אליין.

אַלע זיסע געדאַנקען וואס דער באַקאַן, דער נארטען, דאס גרינע גראַז אונד דיא בלוסען האבען אַרויס גערופען, זיינען ניט געווען דויערהאַפּט. עס פלעגען באַלד פּאַנגען טרויעריגע אונד ביטערע עראינערונגען.

איך האב געוואַכט צוריק ברענגען דיא אַלטע צייטען, אונד איך פלעג מיך אַוועק זעמצען מיט מאַטשאַ'ן, רעדען, פלוידערן אונד וועלען זיין פּרעהליך. אָבער פּלוצלינג איז ערשינענען א געדאַנק וואס האט מיך געשרדערט אונד פּערטריבען דאס גליק פון מיר.

מאטשא האט נאטירליך ניט געוואוסט פון קיין טויזענדען טהייל וויא איך לעב מיט סערנעייך, אָבער מיט דער נאָטור פון אלע פרויען, האט זי זיך משאר געווען אונד האט נאטירליך מיר געגעבען רעכט, אימער בעהויפטענדיג, אַז זי האט זיך ניט געריכט, דאס סערנעיי מיכאילאָוויטש זאָל מיך אַזוי שלעכט בעד האַנדלען.

אין אַזעלכע מאָמענטען האב איך געוואָלט לענען דיא האנד אויף איהר מויל אַז זי זאָל ניט רעדען, אָבער איך האב מיך צוריק געהאַלטען אונד מיר גע- טראַכט: "עס איז בעסער, אַז זי זאָל אַזוי דענקען איבער מיר."

מיין מאַן, אין זיין נאָטור, האט ער זיך כמעט נאר ניט פערענדערט; אָבער דיא קאַרבען אויף זיין שטערען האבען אויסגעזעהן טיעפער; זיינע האאר נעבען דיא שלייפען זיינען געוואָרען גרוי, אונד זיינע אויגען, וועלכע ער האט אימער געזוכט אָבצורוענדען פון מיין גליק, האבען אויסגעזעהן וויא פערוואַלקענד.

איך ווידער בין געווען עטוואס דיקער, אָבער אויף מיין געזיכט איז ניט געד לעגען קיין פרישקייט. דיא געפיהלע אין מיין ברוסט, זיינען געווען וויא טויט. מיט דער אויסנאָהמע, וואס איך האב מאַנכע מאָל געשפּירט א העפטיגען שמערץ פער אורזאָכט פון דיא עראינערונגען.

אין א טאג האב איך ערפליקט דיא אַלטע פּיאַנאָ. איך האב מיך אַוועק געזעצט נעבען איהר אונד וועהמיטיגע געפיהלע האבען זיך אין מיר ערוועקט. עס איז קיינער ניט געווען אַרום הייז, אונד אַנשפּאַרענדיג מיין קאָפּ אויף מיינע ביידע הענד, בין איך געזעסען אונד געבליקט אין נארטען אונד שמערצהאַפט געזיפצט.

"איז דאס מעגליך," האב איך ענדליך צו מיר אליין אויסגערופען, "אַז מיין לעבען איז שוין געענדיגט? גרויסער נאָט! פערצייהע מיר; דוא אליין ווייסט פון מיין שמערץ — איך בין נאך אַזוי יונג אונד שוין אַזוי אונגליקליך... לערן מיך וואס איך זאָל טהון אום גליק זאָל זיך צו מיר צוריק קעהרען..."

איך האב געעפענט דיא פּיאַנאָ אונד מיינע פינגער האבען אָנגעפאַנגען צו שפיעלען. דיא טענער האבען פון מיר אַרויס געריסען טרערען. דאן האב איך געד שפּירט א ווילדע בעגייסטערונג צום שפיעלען, אונד איך האב ווידערהאַלט דיא אַלטע מוזיק וואס האט מיך אמאל אַזוי גליקליך געמאַכט.

פּלוצלינג האב איך געהערט לייכטע פּיס-טריט. דאן האב איך געשפּירט א צערמליכע האנד בעריהרען מיין שולטער, אונד איך האב געהערט סערנעיי מיכאילאָ- וויטשעס שטימע:

„אך, קאמיא, וויא דאס פרייט מיך צו הערען דיעזע זיסע סאָנאַסע, געד
שפיעכט מיט דעם מוזיקארישען געפיהל פון דער פערנאַנגענהייט.“
אין צימער איז געווען דונקעל אונד ער האט ניט געקענט זעהן מיינע פער
וויינטע אויגען.

איך האב איהם געוואָלט ענטפערן, אָבער איך האב ניט געקענט.
„האסטו שוין געטרונקען טהעע?“ האט ער מיך געפרעגט אונד מיין הערץ
האט געטאַנצט פאַר פרייד הערענדיג זיין צערטליכע שטימע פון דער פער
נאַנגענהייט.

איך האב געשאַקעלט מיט מיי סאָפּ, ניין, אונד אָבוואָהל איך האב שוין געד
קענט רעדען, האב איך אָבער ניט געוואָגט צו עפענען מיין מויל, זיך וויא שעהמענדיג
פאַר מיין אייגענער שטימע.
„מאַטשאַ אונד סאָניאַ“, האט ער ווייטער געזאגט, „שפאַצירען אַרום אויפֿן
פעלד. זייא וועלען דאָ באלד זיין.“

„דאַן וועלען מיר ווארטען“, האב איך געענטפערט.
איך האב מיך אויפגעהויבען, אַרויס געגאַנגען אויפֿן באַלקאָן, אונד געהאַפּט,
וויא אין דיא אַלטע צייטען, וועט ער מיר נאכגעהען. אָבער ער איז אַוועק זוכען דיא
קינדער.

דאַן האב איך געשוידערט, אונד מיר געטראַכט, אַז דיא פערנאַנגענהייט איז
טויט, אונד דיא ליעבע איז בערגאָבען געוואָרען מיט איהר. □
„וואס וויל איך?“ האב איך מיך געפרעגט. „איז רען דאס נאך וועניג? ער
איז נומ אונד צערטליך; ער איז א ליעבענדער פאטער, א נומער מאן. איך האב
מיר אַזוי פיעל געוויס ניט פערדיענט!“

איך האב מיך אונטערדעסען געזעמט אויף דעמזעלבען שמוהל וואו איך בין
געזעסען אין דער נאכט פון אונזער פערלאָבונג. פון ווייטען האב איך געקענט
בעמערקען פינסטערע וואַלקען היינגענדיג אויפֿן הימעל. דער ווינט איז וויא אָבנעד
שפאַרבען. קיין בלעטעלע אָדער גרעזעלע האט זיך בעוואויגען.

דאַן איז פּלוצלינג סערנעי ערשיענען אונד זיך געזעמט געגענאיבער מיר.
„איך האב מורא“, האט ער געזאגט, „אַז מאַטשאַ אונד סאָניאַ וועלען פער-
געמטע ווערען. עס שיינט, אַז מיר וועלען באַלד האבען רענען.“

„יא, אַזוי שיינט עס“, האב איך געענטפערט, אונד מיר האבען דאַן ביידע
געשוועגען. אין דערזעלבער צייט האט אויף אָנגעהויבען צו געהן א רעגען, וועלכער
האט זיך יעדעס מאל געשמאַרקט.

סערנעי האט זיך אויפגעהריבען אונד עס האט אויסגעזעהן, אז ער וויל אונז
נעהען.

„וואוהין געהסטו?“ האב איך געפרענט מיט דער גרעסטער אנטערענגונג.
„עס איז דאך א פערנגיגען דאך צו זיטצען?“
„איך מוז פערזאָרען מאַטשאַן מיט סאַניאַן מיט א פאָאר רענעשירמס,“
האט ער געענטפערט.

„עס איז ניט געהינג,“ האב איך בעמערקט, „דער רעגען וועט באַלד פאָר
איבער געהען.“

ער האט זיך צוריק געזעצט. עס האט אויך ניט פיעל געדויערט, אונד דער
רעגען האט אויפגעהערט. דער געשמאק פון דיא פעלדער, פון דעם גראָז, פון דיא
בויטער אונד פון דיא בלומען, האט זיך צוגאסען איבער דער לופט.
סערנעי האט איינגעצויגען דעם אטהעם, גלייך וויא ער האט געוואַלט איינ-
שלינגען דיא נאנצע אנגענעהמע לופט.

„וויא ריין אונד זויבער דיא וואהרע נאטור איז!“ האט ער אויסגעשריען.
בענייטערט. דאן האב איך געשפירט זיין האַנד בעויהרען מייע צעפ, וועלכע ער
האט געגלעט, מיט זיין אלטער צערטליכקייט.
דייע צערטליכקייט האט מיך אזוי געריהרט, אז איך האב געוואַלט העפטיג
וויינען, נאך איך האב מיך בעהעררשט מיט אלע מייע קרעפטען.
סערנעי האט דאן געזיפצט אונד מיט איין ערנסטען סאָן האט ער
געזאגט :

„וואס נאך קען איך פאָרדערן? איז עס דען פאר מיר ניט גענוג? איך
בין פאָלקאמען גליקליך אונטער דיא אומשטענדען.“
ער האט צוריק געצויגען זיין האַנד וואס האט געגלעט מיין קאפ, אונד איז
געבליעבען זיטצען שטיל. דאן, גראדע וויא א הייליגעס סירכען-ליעד, וואס פאָנגט
אן ערשטענס נאנץ שטיל, האט ער געזאגט :

„א לאנגע צייט צוריק, ווען מיר האט זיך געדאַכט, אז דער פרייהלינג וועט
אייביג בליהען, אז דיא נאכטיגאל וועט איטער שפיעלען אונד דיא בלומען וועלען
קיינמאל ניט פערוועלקט ווערען; דאן, ווען איך האב גערעכענט, אז דאס גליק וועט
זיין דויערהאַפט, פלעג איך ליעגען אויף מיין בעט טרויענדיג וואַכענדיג אונד
פיהלען וויא מיין הערץ ווערט יעדעס מאל פולער אונד דיא חלומות זיסער. דאמאלס
האב איך מיר געמאַלט פאָרנעשטעלט, אז עס וועט אמאל קומען אזא צייט וויא
יעצט. אונד איך וועל נאך קענען גליקליך זיין.“

איך האב געוואָלט זעהן זיך געזיכט וועהרענד ער האט געשפּראַכען דיעזע ווערטער, אָבער עס איז געווען צו דונקעל.
„ניכט עס ווירקליך מעהר קיין זאָך וואס דאָ קענסט ווינשען?“ האב איך געפרעגט.

„איך ווונש, נאר ניט אונגעגליכעס.“
„בערייהעסט דוא נאר ניט איף דער פּערנאָנגעהייט?“ וועהרענד דיעזער פּראַגע האב איך געשפּירט מיין הערץ וויטהענד קלאַפּען.
ער האט ניט באַלד געענטפּערט, אָבער איך האב פּערשטאַנען, אַז ער וויל פּריהער נאכדענקען, אום ער זאָל וויסען וויא צו פארמירען זיינע ווערטער אונד זאנען דיא וואהרהייט.

„דיא פּערנאָנגעהייט וו“ האט ער אויסגערופען מיט א זיפּץ. „אה, איך בין דאנקבאַר פאַר דעם גליק וואס איך האב דאמאלס געגאַסען, אָבער איך בעקלאַג דאס מעהר ניט אין דער געגענווארט.“
„וואָלסטו ניט געוואָלט דאסזעלבע גליק וויעדער געניעסען ווען דוא זאָלסט קענען?“ האב איך געפרעגט.

„ניין, ניין, קאטיא. עס וואָלט בייא מיר אויסגעזעהן גראדע וויא איך זאָל מיר ווינשען צו בעזיטצען דיא פליענעל פון א פיינעלע. ביידע זיינען אונטער ליכטיגען.“

„מאכסטו ניטמאלס דיר אָדער מיר פּאַרוורפען?“

„יעצט ניט מעהר.“

„הער מיך אויס,“ האב איך געזאגט אָנגעהענדיג זיין האנד. „איך וויל דוא זאָלסט מיר זאנען אלעס אָפּען אונד פרייא: ווארום האסטו מיר ערלויבט אַזוי פיעל פרייהייט וויסענדיג, אַז איך וועל ניט וויסען וויא אומצוגעהן דערמיט? ווען דוא וואָלסט מיך צוריק געהאַלטען מיט דיין שטאַרקען ווילען, דאמאלס וואָלטען מיר פיעללייכט נאך גליקליך געווען אַזוי וויא פריהער.“
„זיינען מיר דען ניט גליקליך?“ האט ער געפרעגט וויא איבער-

ראשט.

„גליקליך? ניין! דוא האסט ניט נאָר פון מיר צוריק געצויגען דיין ליבע, זאָנדרן אויך דיין אכטונג אונד פּערטרויען, ווען איך עראינער מיך אַן דער פּער- נאַנגעהייט, דאן שוידער איך פאר דער יעצטיגער צייט. דוא, סערנעי מיכאילאָ וויטש, דער קלוגער, דער ערפּאהרענער אונד וועלטס־מענש, האסט מיר, אונטערנעט.

ערלויבט צו האַנדערן אויף אזא וועג, וועלכע האט אַרום זיך טיעפע זומפּען, וואו איין פּעהל־שריט איז לעבענסדעפּעהרליך. יעצט, ווען איך האב ערפּאהרען וואס נומ אונד שלעכט איז, קעהר איך צוריק צובראַכען און קערפּער אונד נייסט. עס איז שוין באַלד פּערפּלוינען א יאָהר, זייט איך האב פּראָבירט צו דיר צוריק צו קעהרען, זוכען אין דיין לעבע, אין דיין פּערטרוען אונד אין דיין אַכטונג, צוריק צו געווינען מיין פּערנאַנענעס גליק. אָבער דוא האסט מיך אויסגעמיעדען, צייגענדיג גלייך וויא דוא פּערשטעהסט מיך ניט. עס זעהט אויס, גלייך וויא דוא ווילסט מיך צווינגען איך זאָל צוריק קעהרען אין דעם זיסען גערויש פּון לעבען, וועלכער ענדיגט זיך אימער מיט גאַלל.

„וואס מיינסטו דערמיט?“ האט ער געפּרעגט וויא ערשטוינט.

„דוא שמעפּסט מיר אזא פּראגע!“ האב איך אויסגעשריען ערביטערס פּון זיין גלייכנילטיגקייט אונד פּערשטעקונג, אַבלאַזענדיג זיין האַנד. „דוא סערנעי מיכאַילאַוויטש, וועלכער בליסט ביז צו מיין טיעפּער זעטעל, ווילסט בעתּרופּטען, אז דוא בעגרייפּסט ניט מיין שמערץ? האסטו קיין מיטלייד...“

„גענוג! גענוג!“ האט ער אויסגעשריען תּאכב שטרענג. „דוא געהסט צו ווייט. איך בעט דיך, קאָן אלעס...“

אָבער איך האב איהם אויף ניט געלאָזען רעדען אונד געענטפּערס:

„יא, איך זאָל לאָזען אלעס ליענען בעגראָבען אין דעם טיעפּען קבר פּון דער פּערנאַנענהייט. אָבער איך קען דאס ניט, סערנעי מיכאַילאַוויטש! עס איז דיין פּליכט מיך וויעדער גליקליך צו מאכען, ווייך איך בין צו דיר געטומען אוינשולדיג, אונד דוא האסט ניט בעדאַרפּט מיך לאָזען לויפּען אויף אַזעלכע וועגען, וועלכע פּיהרען צו פּערדערבען!“

א זיפּך האט זיך ארויס געריסען פּון זיין ברוסט, אונד דאן, האט ער אָנגעד פּאנגען מיט דיעזע ווערטער:

„קאַטיאַ, איך האב געזוכט אויסצומיידען אזא סצענע, אונד איך בעדויער זעהר וואס דוא גיבסט מיר דיא געלעגענהייט דאַריבער צו רעדען. נומ אלא, איך וועל מיט דיר זיין פּרייא אונד אָפּען: דוא זאנסט איך בין שולדיג — דאס האסטו רעכט, אָבער וואס דוא פּערלאַנגסט פּון מיר איך זאָל דיר צוריק געבען דיין גליק. איז א זאך דער אונטעגלייכקייט. געדענקסטו דיא צייט, ווען איך האב דיר בעוויזען, אז א הייראַטה צווישען אונז קען זיך ניט נומ ענדיגען? איך האב דאמאלס ניט בעדאַרפּט דעם שריט מאכען, אונד, איך פּערזיכער דיך, אז עס וואָלט מיך וועניגער

שמערצען געקאסט וויא יעטצט, ווען איך וואָלט אַרויס געריסען דיא ליבע פון מיין הערץ. אויך פאר דיר וואָלט עס פיעללייכט בעסער געווען.

„מיר האבען געהייראט העט,“ האט ער ווייטער געזאגט. „איך האב מיך גע- רעכענט פאר קלוג גענוג, אום דרך אַבצרווענדען פון דעם אונפערמיידליכען. איך, א מענטש וואס האט שוין אָבעלעכט, האב געוואָלט צווינגען א רויז צו בליהען אין א פינסטערן קעלער. אלס איך האב אָבער איינגעזעהן, אז דאס איז אונגעניק, האב איך דיר געמוזט געבען דיא פאָלשטענדיגע פרייהייט צו טהן וואס דוא ווילסט, זאָנסט וואָלט עס פיעללייכט נאך ערנער געוואָרען. ניט אזוי פיר מיר וויא פיר דיר, איך ווייס, קאטיא, אז דוא ביסט געגאנגען זעהר ווייט; איך ווייס אלעס -- אלעס ווייס איך! אָבער, נאך ניט אזוי ווייט וויא צור צייט וואס איך וואָלט דיר גע- שטערט, מיינע ליידען, קען קיין אַנדערער מענטש שילרעך, ווייל דער שמערץ איז געווען אונערטרעגליך. אָבער מיין בענעהמונג צו דיר, האט דיר גערעטעט פון געזעליכען אונטערנאנג. דוא האסט ענדליך איינגעזעהען, אז דוא האסט געפעהלט, אונד צוריק געקעהרט צו מיר, אָבער דאס וואָלט געמאָלט געשעהן, ווען איך וואָלט געזוכט דיר צו פעהרערשטן מיט געוואָלט. עס איז אמת, דייע טהאטען אונד האַנדלונגען, האבען אויסגעלאָשען דאס הייליגע פייער פון ליבע אין מיין הערץ. אָבער איך בין צופריעדען דיר צו זעהען צוריק קעהרען. דוא ביסט מיר אמאל געווען זעהר טהייער, אונד איך לעב יעטצט אין גליק פון דייער עראינערונג. דוא ביסט מיין בעסטע פריינדן, אונד איך רעספעקט דיר. דאַרף איך ניט גליקליך זיין דערמיט?“

איך האב געוויינט אונד געמורמעלט:

„קען ווירקליך ליבע — הייליגע אונד ריינע ליבע, וויא זיא האט געהערשט אונטער אונד — אזוי פערניכטעט ווערען?“

„קענסטו ניט לעזען איין ענטפער אין דיין אייגענער ברוסט?“

איך האב געהער ניט געקענט ענטפערן. נאך א בויע וואס האט געדויערט עטליכע מינוטען, האט ער מיך אומאַרטט אונד געזאגט:

„פריינדן, קאטיא, לאָמיר לעבען אין גליק דער פערנאנגענהייט, אין צופריע- הייט דער געגענווארט אונד אין רעספעקט איינער פאַרן צווייטען פון דער וואָקאטאָן. קאטיא, קינד, לאָמיר זיך בענגיענען מיט דעם וואס מיר האבען אונד געלייבט, וויל מיר טענען קיין בעסערעס פערלאנגען. עס איז נאך ניט אזוי שלעכט

... דאס וואָלט געטענט זיין...

מאטשא אונד סאניא זיינען ערשיענען אונד מיר זיינען אריין אין הויז טרינקען
טהעע.

ווען איך בליק יעטצט צוריק צו מיין ווייטערע פערנאנענהיים, דאן ערשיינט
פאר מיר דאס דאמאליגע לעבען וויא איין אָפּענעם בוך. וויפּיעל וואַהרהייט עס זאָל
ליענען אין סערנעיים האַנדלונג נענען מיר, בין איך דאָך איבערצייגט, נאך אלעמען,
אז א מענש מיט שכל, קען זיך בעהעררשען, אונד ווען ער זוכט צו זיין גליקליך, דאן
זאָל ער ריעזעס גליק זוכען אין זיין הויז, בייא זיין טיש אונד אונטער זיין פאמיליע.
דאס לעבען אין גערויש, פראכט, גלאנץ אונד הערליכקייט, איז ניס מעהר וויא א
מאמענטאלער זיסער חלום, וועלכער ענדיגט זיך מיט א ביטערער ווירק
ליכטיג.

ע נ ד ע

מיין פריינד'ס פרוי.

מין פריינדלס פריי.

וואסילי ניקאלאיעוויטש האט שרין זייט צווייא יאחר פערלאָזען דיא נאטור וויסענשאפטליכע אבטהיילונג פון דער פילאָזאָפֿישער פאקולטעט. ער האט בעענדיגט זיין שטודיום אונד געקריעגען דעם מיטעל „דאָקטאָר דער פילאָזאָפֿיע“ מיט גרויסער אויסצייכנונג. על־פֿיר־חשבון האט עס געהייסען, אז ער וויל זיך ערשט געהמען צום שטודיום אונד אפגעבען זיין צייט פיר דער וויסענשאפט אונד פאָרשונג.

אַבער וויא ווייט איך האב איהם געקענט, איז ער ניט געווען דער מענש דאָפיר. ער איז געווען פון דער נאטור לעבהאפט, סונטער אונד צייטגענוויז זעהר פרעהליך. אַזעכע מענשען קענען נאָר לערנען דאמאלס, ווען קיין זאך שטערט זייא, אָבער וואסילי ניקאלאיעוויטש וואָלט ניט געקענט איבערשטעהען דעם נסיון פון שעהנע מיידלעך, א פרעהליכע געוועלשאפט אָדער זאָנסט א סונטערן אונד טערהאַלט.

ווען א מענש וויל האבען איין ערפאָלג פון זיינע וויסענשאפטליכע שטודיען, מוז ער צו מאַכען דיא אויגען פאר דער נאנצער וועלט; אַלעס דאָרף בייא איהם זיין טויט אונד ניט עקזיסטירען, אויסער זיינע ביכער אונד זיינע אינסטרומענטען. וואסילי ניקאלאיעוויטש איז געווען א גרויסער פריינד פון דעם לעבען אונד ער האט בעוואונדערט ניט נאָר דיא קונסט, זאָנדרען אירגענד א שעהנע זאך, האט איהם געקענט פּעראינטערעסירען.

אם בעסטען ווען ער האט זיך גענומען שטודירען איבער דער נאטור פון מוראשקעס, ביענען אָדער ים־חיה'לעך, האט ער דערזעהן זיין פידעל, וועלכען ער האט ארונטער געכאַפט, געלעגט אַ בלאט נאָטען פאר זיינע אויגען אונד אָנגעפאנגען צו שפיעלען אזוי לאנג, ביז עס האט זיך איהם געקענט דאכטען, אז דיא גאנצע וועלט שווימט אין א ים מעלאָדיען.

צו דיזער צייט, וואס וואסילי ניקאלאיעוויטש האט געהאט אזא טבע, האט ער געלעבט אין מאַסקווא, אין דער געזעלשאפט פון זיין דיזער אַליאַשאַפּ.

פיר פלעגען זיך זעהר אָפט צוזאַמען קומען, אונד ווייל ער האט זעלטען געדאמט א פרייע שטונדע עפעס צו רעדען אונד בעשפרעכען, אויסער זיין וויסענשאפט

אונד פערניגענען, האט ער בעשלאָסען, אז יעדען שבת אבענד זאָלען מיר צוזאמען
פערברענגען. אין דיא איבריגע טעג פון דער וואָך, האט ער געטהאָן אלעס וואס
עס האט איהם בעסער געשמעקט.

אויסער מיר, האט ער אונטערדעסען געהאט נאך בעזוכער, אונד דיעזע זיינען
מייסטענטהיילס געווען סטודענטען.

איד, גאטליך, בין אויך געווען א סטודענט, אונד זיך געזעהלט אונטער
דיא אנדערע בעזוכער, אָבער איד האב געמאכט א שטיקעל אויסנאָהמע, ווייל מיר
האבען זיך נאך פון פריהער געקענט, אונד מיר האבען אמאל צוזאמען פערבראָכט
דיא גאנצע וואַקאַנזייט אויף א גוט.

מיר האבען איהם אלע געליעבט אונד געאַכטעט. דען ווען עס איז געקומען
צו א רזיניען מאָמענט עפעס צו פּעשפּרעכען, איז ער געווען ערנסט אונד אויפֿ-
ריכטיג, אונד זיין שאַרפּער אורטהייל, וועלכער איז אויך געווען גערעכט, האט איהם
געציניגט אלס טיעפּוויג גענוג אום מיר זאָלען זיך מעגען פּערלאָזען אויף דעם וואס
ער זאגט.

דיעזער באַראַקטער, וועלכער איז, אין דער וואַהרהייט געשפּראַכען, א גרויסע
זעלטענהייט אונטער אונז יונגע מענשען, האט מיך וועניגסטענס אזוי שטאַרק צו
געציניגט צו איהם, אז איד האב איהם כמעט פּערגעטערט.

זאָלאַנג וויא מיר האבען נאָר אָנגעפּאַנגען א געשפּרעך, האט ער זיך ניט
צוריק געשראַקען צו בעריהרען אזעלכע פּראגען, וועלכע פּיעלע פון אונז וואָרטען
בעסער אויסגעמיעדען. ערשטענס אויס פּאָליטישע אינטערעסען אונד צווייטענס,
גלאט ווייל קיינער וואָלט ניט געוואגט צו קריטיקווען עפעס וואס עלטערע מענשען
פון אונז, בעטראַכטען זייט דור דורות, פאר גוט אונד פּיין

וען וואַסילי ניקאָלאַיעוויטש האט אויפגעבראַכען א געשפּרעך איבער דער
געזעלשאַפט אונד איהר ארט לעבען, האט ער אימער געהאט דאָריבער עפעס צו
זאגען, וואס האט אונז אלע איבערראשט אונד ערשטוינט. אָבער נאך א רוהיגעס
אונד איבערלעגטעס נאכדענקען, האבען מיר געמוזט צו געבען, אז ער האט
רעכט.

גס איז דאס זעלבע אונגריק מיט אונזער גאַנצער געזעלשאַפט. מיר געוועהנען
זיך צו אויף פּיעלע זאכען צו זאגען, אז זייא זיינען גוט אונד וואויל, ווייל אנדערע
האבען אזוי בעהויפטעט. מיר פּערגעסען אָבער נאכצוקולערען אויב דיא „אנדערע“
האבען רעכט געהאט אָדער ניט. אונד כל-זמן מיר קומען ניט צו דייעזער שטופע
אליין צו דענקען, אליין צו איבערלעגען, אונד ניט אַקצעפּטירען אלעס וואס עובר

במלדינע זענער צודער אלטע וויבער בעמראכטען פאר עהרליך אונד שעחן, נרמזע אזוי לאנג וועלען מיר זיך וויא דערשרעקען, ווען יעמאנד זאגט אנדערש.

מיר דערשרעקען זיך ניט, ווייל דיא נייע בעהויפטונג איז ניט וואהר, זאָנדרן, ווייל מיר זיינען צוגעוועהנט צו דעם אלטען וויא דער שיכור צום בראַנפען.

וואַסילי האט געהאט א טבע אמאל זיך אויסצורעדען אזוי וויא קיין אנדערער וואָלט עס געטהאָן. אָבער דאס איז אימער געווען דערפאר, ווייל אין זיינע ערנסטע מאָמענטען, איז ער צו אנדערע ניט געווען עהנליך.

אין א שבת אבענד, האבען מיר זיך אלע בייא איהם פערזאמעלט. מיר האבען געזעהלט א צוואַנציג פערזאָנען. יעדער, וויא געוועהנליך, איז געווען א גטודענט, אונד כמעט אלע זיינען שוין פערטיג געווען מיט זיער שטודיום. אונטער דיא לעמטצע האבען זיך געפונען א פאאר יונגע ערצטע אונד א יונגער פראָפעסאָר דער ליטעראַטור.

מיר האבען געטרונקען טהעע מיט לימענע אונד מיט קוכען. מיר האבען גערויכט, געפליידערט אונד זיך אונטערהאלטען אזוי לאנג, ביז מיר זיינען געקומען צו וויכטיגע לעבענספראָגען.

אין דעם גרויסען צימער, איז עס אונטערדעסטען געוואָרען זעהר הייס אונד שטיקענד פון דעם טאבאק־רויך.

אליאַשא, מיט א רויטעם העמד אונד א רויטע שירצע, מיט זיין רונדעם אונד פערשוויצטעם געזיכט, האט דערלאנגט זעהר פלייסניג טהעע, אונד אכטונג געגעבען, אז יעדער זאָל זיין בעזאָרגט מיט דיעזער אויפמונטערעדע משקה.

יעדער פון אינו האט זיך געשפירט נאנץ בעקוועם אונד אונגעשטערט אין דיא בענעהמונגען אונד שפראַכע. עס איז אויך קיין צווייפעל געווען, אז אלע האבען זיך הערצליך אַטווירט אונד הגאה געהאט פון דער פּרעהליכער קאַמפּראַדענשאַפט.

איך בין געזעסען אויף דער סאָפּאַ, אויפגעקענעפלט מיין סטודענטעך אונטער אונד שטילשווייגענד האב איך מיך צוגעהערט צום געשפּרעך. איך האב פּערשטאַנען, אז דער וואָרט אונד אידעען קאַמפּף וועט יעדעס מאל אינטערעסאַנטער ווערען אונד דאס האב איך לעב געהאט ביצו-וואָהנען.

וואַסילי האט צוזאַמען בעענדיגט דיא אוניווערזיטעט מיט דעם פראָפעסאָר אונד דיא ערצטע, אונד אזוי וויא זייא האבען אַלץ אויסגעזעהן זיינע געגנער, האט

ער זיך דערוואַרעמט אין זיינע דעפאַטען אונד האט אויסגעזעהן צו נרייכען דיא ערנסטע מאָמענטען, ווען זיינע ליפען האבען אויסגעשפראַכען אידעען, וועלכע האבען אונז אימער איבערראַשט.

דער שטרייט מיט דיא ערצטע אונד דעם פראָפעסאָר, איז געוואָרען העפטיג, אונד דר. נאַרבונאָוו, א יונגער אַרצט, האט וואַסילי'ן אלץ מעהר אויפֿ גערענט.

„ניין! ניין!“ האט וואַסילי געשריען, „מיינט ניט, אז דיא הויפט קראַנק היטען זיינען פוילע לונגען, א פערדערטעמע לעבער, איין אָבנעריסענע מילץ אָדער הערץקלאַפּען! דיא נאַצע חכמה ליענט ניט אין אויסגלייכען א קרומען פוס אונד...“

דער יונגער אַרצט האט איהם אונטערבראַכען.

„אַלזאָ,“ האט נארבונאָוו אָנגעווענדעט, „קומט עס אויס, אז דיא נאַצע מעדיצין טויג אויף כפרות?“

„אַט דאס איז דאס אונגליק,“ האט וואַסילי געענטפערט, „וואס איהר ווילט ניט פערשטעהן. דיא מעדיצין האט געוויס איהר גוטע זייט פיר דער מענשהייט, אָבער דיא מענשהייט דאַרף וויסען, אז זיא מוז זוכען הייל־מיטלען צו איהרע געדעהרליכסטע קראַנקהייטען.“

„איז א פוילע לונג ניט גענוג געפעהרליך?“ האט דער פראָפעסאָר פון ליטע־ראטור געפרענט.

„דיא נאַצע מענשהייט ליידעט ניט פון קיין פוילע לונגען,“ האט וואַסילי אָנגעפאָנגען אין זיין ערנסטען טאָן, „אָבער עס זעהט אויס, אז דיא נאַצע מענשהייט ליידעט פון נאך א געפעהרליכערע קראַנקהייט.“

„אונד דיעזע קראַנקהייט איז?“ האט דער אַרצט געפרענט.

„דיעזע קראַנקהייט, מיין פריינד,“ האט וואַסילי געענטפערט, „איז דיא שמוטציגע תאווה, וועלכע דיא מענשהייט זוכט צו פערברייטען אונד איינגעוועהנען אונטער דיא מענשען, מיט קיין אַנדערן צוועק, אויסער צו בעטרייבען תאווה, וועלכע איז דיא געפעהרליכסטע קראַנקהייט.“

מיר האבען איהם אלע אָנגעקוקט. מאַנכער מיט איין אונגלייבליכען שמייעל, איין אַנדערער שפאַטיש אונד א טהייל נאַנץ ערנסט אונד שמיל, מיט דער ערוואַרי־טונג, אז וואַסילי וועט באלד דייטליכער ערקלערען זיינע געדאַנקען.

„דיא תאווה,“ האט ער געזאגט, „איז א שרעקליכע קראַנקהייט אין אונזער געזעלשאַפט, פון וועלכער מיר מענשען ווילען קיין בעגריף האבען, זאָלאַנג זיא

עֶרְשֵׁאֲפֵט אִינוּ מֵאָמֶעֱנֵט אַלֶּעס פֿערנִיעֵנען. זי אִז אַזוי אַנשטעקענד, אַז מיר לייִדען אַלע פֿון איהר: דיא יונגע לייט, דיא פֿעהריראַמטע, דיא מיידלעך, דיא פֿרויען אונד אַלעס וואס רופט זיך עטוואס ענטוויקעלמער מענש. איך, איהר, יעדער פֿון אונז. שוין ניט רעדענדיג וואס מיר מאַכען זיך צום נאַר דורך איהר, שוין ניט אַכטענדיג דארויף וואס מיר לייִדען דיא ביטערסטע שמערצען, שמערט זיא אונזער פֿאַרשריט, שליידערט אונז אין אָבגרונד פֿון פֿערדאָרבענהייט אונד שמעלט אונז ניעדריגער אַלס דיא טהיערע.

„אונד וויפֿיעל גיבט עס אויף דער וועלט, וועלכע זעהן נאר ניט דיא דונקלע שאַטענס פֿון איהר? מיר לאַכען זיך אויס, מיר פֿערשמייסען, מיר פֿערוואַרפען יעדע אידעע וואס פֿיהרט אונז צו בעלייכטען דיעזען זומפֿף פֿון שמוץ אונד אבשייליכ־קייט. מיין נאָט! ווען אַלעס זאָל אַרויס אין דער עפֿענטליכקייט, ווען מען זאָל אויפֿהרען דיעזען הויפֿען שמוץ אונד יעדער מענש זאָל זיך אבשמעלען אונד דאס בעמראַכטען, דאן וואָלט ער זיך דערשאַקען.

„יא, האַט וואַסיכי ווייטער געזאגט, „עס איז קיין צווייפֿעל, אַז מיר וואָלטען זיך נאר ניט דערקענט; מיר וואָלטען בעדאַרפט צו דעקען אונזערע געזיכטער פֿאַר חרפה אונד זיך שעהמען איינער פֿאַרן צווייטען. אָבער מיר טהן דאס ניט; מיר ווענדען אָן אַלע מעגליכקייטען אַלעס צו פֿערדעקען אונד פֿערשטיקען, אונד דערמיט אויף פֿערמעהרען אונזערע קראַנקהייטען, פֿערברעכען אונד פֿערדערבען.

„דיא תּאוה! האַט וואַסילי פֿלוצלינג אויסגעשריען, „איז דיא שוידערהאַפֿטע קראַנקהייט! זיא צערשמערט אונזערע עדעלסטע אונד שענסטע געדאַנקען; זיא ברעכט אונזער גייסט; צערשמעטערט אונזער קערפֿער, אונד, ווען מיר האַבען נאָר דיא געלענענהייט זיא צו בעטרייבען אויף דער העכסטער שטופֿע, דאן גראַבען מיר אין דערזעלבער צייט, פֿאַר אונז אליין א קבר.

„פֿון קינדווייז אויף ווערען מיר פֿערצערטעלט אונד פֿערדאָרבען; מען ווייזט אונז מיט הינטערוויילעכעס סמנים, וויא אַזוי מיר דארפען זיך פֿאַרבערייטען זיא צו שטודירען, אונד מיר ערפֿאהרען באַלד, אַז נאָר דיא תּאוה איז אונזער ציעל אין לעבען, וועהרענד אַלעס אַנדערע, איז נאָר א געבענזאָך.

„איהר דאַרפט מיך ניט אָנקוקען אַזוי ערשטוינט אונד עפֿענען אייערע אויגען אַזוי פֿערוואַונדערט — זאגט מיר דעם! אַמת: ווער פֿון אייך וויל הייראַטהען א פֿרוי בלויז דאַפֿיר אום צו ברענגען קינדער אויף דער וועלט? ניעמאַנד, ניעמאַנד! איהר אַלע בעמראַכט זיך פֿריהער דאס געזיכט, דעם קערפֿער אונד אַלעס וואס ליעגט אין א פֿרוי אום צו ערוועקען דיא תּאוה. ווען קינדער קומען, דאן זייט איהר

האלבוועגס צופריעדען; ווען קינדער קומען מעהר וויא איהר האט ערווארטעט, דאן פיהלט איהר זיך אונגליקליך — אלעס וואס איהר זוכט איז, דיא תאוה! אונד טאקע דערפאר אליין, פערנעסען מיר זיך נאר אין נאצען אין חתונה האפען צום צוועק פון קינדער האבען, זאָנדערן מיר זוכען נאָר צו ענטוויקלען דיא לוסט נאָר צום צוועק פון שמוטץ אליין. דאס איז שרעקליך, שוידערהאפט!

מיר האבען איהם אלע געלאָזען אויסרעדען אונד איהם ניט אונטערבראָכען, ווייל מיר האבען איהם שוין געקענט אין דיעזער בעציהונג, אז ער האט געמוזט ארויס זאגען אין אזעלכע מאָמענטען אלעס וואס עס לענט איהם אויף'ן הערצען.

„אונד דיא פרויען,“ האט ער פלוצלינג ווייטער געזאגט, „מיינט איהר, אז וויא זיינען בעסער? אָבער, ענטשויריגט מיר, איך דענק, אז איך האב שוין צו פיעל געפליידערט.“

ער האט בייא דיעזע ווערטער זיך אָבגעווישט מיט זיין ווייסע האַנד טיכעל זיין הויכען אונד פערשוויטצעטן שטערען. דאן האט ער זיך צוריק געזעטצט געמיטהליך אויף זיין שטוהל אונד זיך פעררויכט דיא פערלאָשענע צינארעמע.

„דאס אלעס איז דיא ריינע וואהרהייט!“ האט אויסגערופען א סטודענט איבערצייגט פון וואסיליים ווערטער.

„וואס?“ האט וואסילי ניקאָלאיעוויטש געפרעגט.

„דאס וואס איהר האט געזאגט.“

„יא, יא, פאָוטיוו!“ האט איין אנדערער סטודענט איינגעשטימט.

„איך בין מודה, אז ער האט רעכט,“ האט דער פראָפעסאָר דער ליטעראַטור געזאגט. „אָבער אזוי צו פערדאמען יעדען איינעם, וויא וואסילי ניקאָלאיעוויטש טהוט, איז אונרעכט. יא, דיא תאוה איז אין פיעלע בעציהונגען זעהר שעדליך — איך מיינ נאָטירליך דיא איבערפליסניגע תאוה — אָבער מען דארף ניט פערנעסען, אז דיא ערציהונג אונד געזעלשאַפטליכער פערקעהר...“

„געוויס, געוויס,“ האט איהם וואסילי אונטערבראָכען, „דאס דארף מען אויף ניט פערנעסען. עס איז טאָקי א הויפּטזאָך וואס מען טוה געדענקען. דיא ערציהונג אונד דער געזעלשאַפטליכער פערקעהר, האבען דערמיט זעהר פיעל צו טהאָן. אָבער ווער זאגט אייך דען, אז דיעזע ערציהונג אונד געזעלשאַפטליכער פערקעהר מוזען אזוי זיין? דענקט איהר, אז עס איז ניט מעגליך צו וועקסלען דיא צושפּענדען? אונד, מיינט איהר, אז א מענטש דארף טאָקי אזוי שונאָך זיין אום

דיך נאכצוגעבען אלעס וואס ער האט געזעהן פון אנדערע? מיין פאטער, מיין מוסער, מיין אָנקעל אָדער אנדערע גוטע פריינד, האבען געקענט זיין גאנץ אנשטענדיגע מענשען אין זייער גראד, אָבער ווען איך זעה איין, אז זייערע מעשים זיינען ניט קיין ריכטיגע, דאן דארף איך ניט זיין אזוי שוואַך אום זיין נאכצומאנצען. ניין, איך מח זיין פעסט ענטשקאַסען אומצרווענדען דעם גאנג פון מיין לעבען אויף אַ גאנץ אנדערן וועג, וועלכער פיהרט ניט אהין וואו עס לינגט פערדערבען. אָבער דאס אונגליק איז, דאס ווען מיר פערשטעהען שוין אפילו, איז דיא געוואָהנהייט פיעל שטארקער אלס אונזער איבערצייגטער ווילגען אונד מיר פאלען וויא פייגלינגע (טרוסען) צום מינדעסטען נסיון. איז עס ניט מערסווירדיג, מייע הערען, וויא מיר קענען ניט קוקען אויף א שעהנעם פרויענצימער מיט אנדערע געדאַנקען, אויסער צו קלערען, אז זיא איז גוט פיר אונזער בעסטיאָלישען נענס? אָט דאָ לינגט דער תהום פון פערדאַרבענהייט. דאָ לינגט אונזער אבשייליכע שוואַכקייט, וועלכע פיהרט אונז שנעל צום גייסטיגען טויט.

„מיין גאָט!“ האט וואסירי פלוצלינג אויסגעשריען, פאַר מייע אויגען ער שיינט יעצט דאס פילד פון מיינעם א גוטען בעקאַנטען; ער איז איך געווען אזא אונגליקליכער. אָבער, נאך אונגליקליכער וויא פיעלע אנדערע, וויל ער האט מעהר געלענענהאט געהאט זיין געוואָהנהייט אויסצואיבען. איך האב איהם געקענט בלויז צווייא מאָנאַט, אונד דאן איז ער געשטאַרבען פאַר מייע אויגען. ניט א גייסטיגען טויט, זאָנדערן א קערפערליכען טויט. גייסטיג, איז ער שוין לאנג געווען טויט. ער האט ווירקליך פאַלקאַמען פאַרגעשטעלט מיין אידעע וואס איך האב איך ביז יעצט געשילדערט, אונד ער קען דיענען אס א טרויעריגעס ביישפיעל. אָבער, אין דער זעלבער צייט מוז איך בעמערקען, אז אין דער טיעפסטער פערדאַרבענהייט, רוהט נאך אימער אין דעם מענשען א קליינע סטרונע פון אַנשטאַנד — מען דארף נאָר דיעזע בעריהרען, אונד דיא האַרמאָניע פון דער זעלע גיבט ארויס אזעלכע מענער, וועלכע פערטרייבען דיא פינסטערע אונד אבשייליכע בעסטיאָליטעט.“

וואסילי ניקאָלאיעוויטש איז געבליעבען שטיל. אונז, אָדער מיך וועניגסטענס, האט עס געשוידערט הערענדיג דיעזע ווערטער. מיר זיינען אַלע אונטערדעסען פּעראינטערעסירט געוואָרען מיט דער געשיכטע פון זיין בעקאַנטען, אונד יעדער איז געווען גייעריג צו הערען וואס עס האט פאסירט.

„וואס איז געשעהען מיט אייער בעקאַנטען?“ האט א סטודענט געבען מיר פּערענט אונגעדולדיג. „וועט איהר אונז דערזעהלען?“

„מיין בעקאַנטער אונגליקליכער,“ האט וואסילי געענטפערט ווערענדיג זיך

רחיני, איז אויך געווען א סטודענט אונד ער איז געשטארבען פון דער שווינדזוכט. אין דער וואהרהייט געשפראכען אָבער, איז ער גראדע ניט געשטארבען פון דער שווינדזוכט, זאָגנדיג פון דער אונגאטירליכער תאוה, וועלכע האט פריהער געטויטעט זיין גייסט אונד דאן אויך געפאָרדערט זיין קערפער, גראדע דורך שווינדזוכט. אפילו גייט נאך דער לעהרע פון דער מעדיצין, קומט דיא שווינדזוכט צו מענשען, וועלכע זיינען אָבגעשוואכט אזוי שטארק, אז זייא קענען ניט ווידערשטעהען דיא באַסטערע פון שווינדזוכט. ענטשולדיגט מיר, טארבונאָוו, האט וואַסילי געזאגט ויך ווענדענדיג צום אַרצט, „איך מיינ ניט חלילה צו בעלידיגען אייער פראָפּעסיאָן, אין געגענטהייל, ווען נעטהייל אקצנפּטיר איך אויך עפעס פון דער מעדיצין.“

„אַה, וואַסילי, איהר זייט ענטשולדיגט,“ האט דער אַרצט געענטפערט לאַכענדיג.

טאַרבונאָוו האט דערווייל ארויס גענומען א זילבערנע פושקע פון דער קעשענע, פון וואנען ער האט ארויס געצויגען א סיגאַרעטע, פ רויכערט, אונד ויך פערטיג געמאַכט צו הערען וואַסליין רעדען, וועלכער איז ערנסטער געוואָרען פון סעקונדע צו סעקונדע.

„אָבער ערצעהלט אונז דיא געשיכטע,“ האט דער סטודענט ווידער געזאגט זעהר אונגעדולדיג.

„ריכטיג, וואַסילי,“ האט טארבונאָוו בעמערקט ארויס לאַזנדיג א בלויען רויך פון זיין מויל, „איהר האט מיר שוין אמאל עפעס געזאגט פון איהם, אונד, לויט וויא איך פערשט, ה, איז עס איין אינטערעסאַנטע געשכטע.“

„איך האב מיך מיט איהם צוזאַמען געטראָפּען,“ האט וו. סיכי ניקאַליאיעוויטש אָנגעפאָנגען, „בייא מינעס א קאָלענע, מיט וועלכען ער האט געוואָהנט צוזאַמען, דאמאלס איז ער שוין געשטאנען מיט איין פוס אין קבר. ער איז געווען מאנער, כלאס אונד זיין ברוסט איז געווען איי. געפאָלען וויא דער פאלל איז מיט יעדען שווינדזוכטיגען. זיינע גרויסע אונד בלויע אויגען, האבען איבער מיר אונטערדעסען געמאַכט א געמישטען איינדרוק גלייך בייא אונזער ערשטער בעקאַנטשאפט. איך האב געשפירט, אז איך האב צו איהם ערשטענס א גרויסע נייגונג אונד אויך איין אונבעשרייבליכעס טיטלייד. דיעזעס געפיהל וועל איך ניט פערנעסען, כלזמן איך וועל לעבען.“

„צו יענער צייט איז איהם ערנער געווארען פון שטודע צו שטודע. יעדע האָפּנונג פון רעטונג איז געווען פערשוואונדע. דיא ערצטע האבען איהם געזאגט —

אונד ער אליין האט עס אויף געוואוסט — אז פון זיינז בייזע לונגען איז שוין כמעט נאר ניט געבליעבען. ער האט בייא מיר אויסגעזעהן וויא א פערדורטהילטער צום טויט, וועלכען מען דערמאָהנט יעדען אויגענבליק, אז אָט מוז ער שטאַרבען. ער פלעגט ארום געהן איבער זיין צימער היין אונד צוריק, אונד אויף זיין געזיכט איז געלעגען א וועלט מיט וועהמוטה אונד נאכדענקען. ער האט ניט גערעדט פיעל זיך ניט בעקלאַנט, אונד נאָר געדולדיג ערווארטעט דעם טויט.

אין דיא לעטצטע פאאר טעג אָבער, פאר זיין טויט, איבערהויפט אבער האט ער זעהר פיעל געשפראָכען. ער איז געווען א ליידענשאפטליכער אונד עמפּינדיכער מענש, וועלכער האט געקענט אויפגערעגט ווערען פון דער מינדעסטער קלייניגקייט, אבער ער איז געווען א העלד אין צוריק האלטען זיינע געפיהלע, וויא ניט ארויס צו צייגען עפענטליך. אויך האב אָבער גענוג געלעזען אויף זיין געזיכט אין דעם טאָן פון זיינע ווערטער אונד זיין גערוועזע בעגעהמונג, וועלכע האבען אי מיר ארויס גערופען אזוי פיעל מיטלייד, אז אויך האב געמוזט אָבווענדען מיין געזיכט פון איהם אונד וויינען.

אויך האב איהם, אין דער קורצער צייט פון אונזער בעקאנטשאפט, אזוי ריעב געוואונען, גלייך וויא ער וואָלט געווען מיינער א לייבליכער ברודער. ווען אויך האב געקענט, האב אויך אומגעווענדעט דאס געשפרעך איבער וועלטליכע זאכען, אוב איהם צו מאכען פערגעסען אויף א קורצער צייט אן זיין טרויעריגעם שיקזאל. אונד דאס איז מיר אָפט געלונגען, דען ער איז געווען ניייעריג צו בעשפרעכען אינטערעסאנטע פראַגען, אונד, אין זאָלכע געשפרעכען, האבען מיר כמעט אימער איינע געשטימט.

ער האט מיר דערזעהלט דיא גאנצע געשיכטע פון זיין לעבען. ער האט פאר מיר אבגעשיקדערט אלעס וואס האט מיט איהם פאסירט ביז דאמאלס, אונד דערזעהלט גאנץ גענוי, איבער דיא קוואלען אונד מאַרטערניסע וואס ער האט געהאט איבערצושטעהן ווען ער האט געמוזט אויפגעהמען דאס לעבען ווא עס איז אונד וויא אזוי זיין געוויסען האט דאָגעגען פראָטעסטירט. יא, דער אונגליקליכער איז געווען איינער פון ריעזע מענשען, וועלכער האט געפיהלט, (טראָטץ דער איינע שטימונג פון דיא זאָגענאנטע מאַראַלימענשען, אז מיר פיהרען זיך גאנץ ריכטיג) דאס דיא געזעלשאפט טהוט ניט אלעס וויא עס בעדארף צו זיין. אין זאָלכע מאָמענטען, האב אויך איהם אויף ענטדעקט אָפענהערציג מיינע אידעען, אונד אין האב מיט איהם איינגעשטימט.

ער האט מיר געזאגט, אז ער האט אויפגעשריטענען א קליינעם בוך איבער מאנכע וויכטיגע פאסירונגען אין זיין לעבען, אונד טראָסן דעם וואס ער איז געווען אזוי שוואַך, האט ער מיך געבעטען איך זאָל דאס הערען, וויי ער וועט עס פאָר לעזען. עס איז קיין צווייפעל, אז אין דיעזער ערצעהלונג, ווערט זיין כאַראַקטער אמבעסטען געשיכרערט. ווילט איהר איך זאָל עס אייך פאָרלעזען? אויב עס וועט אייך אינטערעסירען, קענט איהר עס הערען. מיך, וועניגסטענס, האט עס זעהר פּעראַינטערסירט."

"לעזט עס פאָר! לעזט עס פאָר!" האבען מיר אלע געזאגט איינשטימיג. "אין געגענטהייך, ווען עס האט אייך פּעראַינטערעסירט, וועט עס אונז אויך ניט מינדער אינטערעסירען."

וואסילי ניקאָלאַיעוויטש איז צוגעגאנגען צו זיין שרייב־טיש, אַרויס גענומען א בלויען פּאַקעט, אין וועלכען עס זיינען געלענען אייגענוויקעלט דיא כתבים פון זיין טויטען פריינד. ער האט זיך אוועק געזעצט ביים טיש אונד זיך פּערטיג געמאכט פאָרצולעזען.

"זעהט איהר," האט ער געזאגט, אלס ער האט געעפענט דיא פּאַפּירען אונד זיא צוגעטראגען צו זיינע קורצוויכטיגע אויגען, "עס איז, נאך מין מיינונג, ניט זעהר קינסטלעריש אויפגעשריבען, אָבער דערפאַר, ענטהאַלטעט עס איין איינפאַכע, וואַהרע אונד אויפריכטיגע שילדערונג. אויפריכטיגקייט, מיינע העררען, פון סאָ וואס פאר א קוועללע עס קומט, רעגט אונז אן צום דענקען אונד ווירקט אויף אונזערע פּערשלאָפּענע נשמות. מיר זעהן פאר אונז ערשיינען בילדער, אָבוואַהל שוין בעקאַנט פון פריהער, אָבער זיא מאכען אונז אויף אזוי ווייט אויפ־טערסזאם, אז מיר מוזען זיך אָבשמעלען פון צווישען דעם לעבענס־נערויש אונד טראַכטען."

"מיר טראַכטען אונד מיר שטודירען דיעזע בילדער מיט אָפענע אויגען אונד מיר ציהען דערפון רעזולטאַטען. איך האָף, אז דאס וועט אייך ניט לאַנג וויילען."

וואסילי ניקאָלאַיעוויטש האט אָנגעפאַנגען צו לעזען, אונד יעדער איינער פון אונז האט באַלד פּערשלונגען יעדעס וואָרט מיט געשפּאַנטער איך מערעסע.

דעם סטודענט'ס ערצעהלונג:

1.

איך האב דאמאלס געוואָהנט אליין אין מאַססזש, וויא פּיעלע אנדערע סטודענטען פון מיין פּאָך. איך האב געהאט א ביליגעס מעבילירטעס צימער, בער זוכט דיא אוניווערזיטעט אונד גענאָנגען הערען פּאַרקעוונגען. איך פּלעג מיך צוזאַמען קומען מיט מיינע קאַלעגען, דיא אנדערע סטודענטען, געשפּראַכען, געפּלוידערט. בעזוכט דאס טעהאַטער, געטרונקען ניט זעלטען א שנעפּסעל, אונד, מיט איינעם וואָרט, איך האב געלעבט וויא א וואָהרער סטודענט.

דאַכט זיך, אַז אזא לעבען איז גאַנץ אינטערעסאַנט אונד ענטהאַלט אין זיך גענוג אויפּרעגונג, אום מען זאָל ניט וויסען וויא דיא צייט פּערשווינדעט; אָבער מיט מיר איז עס אַנדערש געווען. איך האב געבענקט נאך עפעס, אונד מיין הערץ האט געצויגען נאך אנדערע זאַכען. עס איז מיר געווען, אונגעפּעהר, גלייך וויא איך האב פּערשטאַנען, אַז מיר פּעהקט עפעס, נאָר איך האב ניט געוואוסט וואס.

מיט דער צייט איז עס אזוי ווייט געקומען, אַז קיין זאך האט מיך מעהר ניט אַמוזירט, קיין אונטעהאַלט האט מיך אינטערעסירט, אונד איך האב פּערבראַכט איין טאָג נאך'ן צווייטען אויף איין אָרט, אונפּערוועקסעלט.

מיר האט זיך געדאַכט, אַז איך לעב אין א געפּענגניס, וואו איך מוז אויפ שטעהען אין דער פּרייה, עסען, טהון מיין ארבייט, געהן וואו מען שיקט מיך, אונד דאן וויעדער צוריק קעהרען צו בעט. אַזא אַרט לעבען איז מיר נמאס גע-וואָרען.

איך האב פּראָבירט מעהרערע מאל צו אונטערוזוכען דיא אורזאַכע פון מיין טרויעריגער איינזאַמקייט. אמאל האט זיך מיר געדאַכט, אַז עס איז דערפּאַר, ווייל דאס שטערטישע לעבען האט זיך מיר צוגעגעסען; איין אנדער מאל האב איך געקלערט, אַז מיר פּעהלט דיא בעוועגונג אויף דיא פּעלדער, אין דער פּרייער נאַטור. וויא דיא זאך איז, איך בין געווען אזוי איינזאַם ביז צור פּער-צווייפלונג.

דאס האט מיך ניט נאָר בעטריבט אין געמיטה, זאָנדערן עס האט אירך געשוואַכט מיין קערפּער, אונד איך האב געפּיהלט א שוואַכקייט איבער יעדעס גלייך קומענדיגן איבער מיר פון טאָג צו טאָג.

אָבער דאס בעטריעכטע נעמיטה האט געמאַכט נרויסע פאַרטשרימע, אונד
 וועהרענד מיינע מרה-שחורה'דיגע שמונדען, האב איך פערלירען יעדע פערנינפטיגע
 איבערלענונג אלס מענש, אונד מיך געשפירט פּענין צו דיא נרעסטע פער
 ברעכען.

מעהרערע מאל האט עס פאַסירט, וואס איך האב בעשלאָסען, נאכדעם וויא
 איך בין אהיים געקומען פון דער אוניווערזיטעט, צו נעהמען א בוך אין האַנד, מיך
 פערטיעפען אין דעם אונד פערנעסען אן אַלעמען. יא, מיינ ענטשלוס איז געווען א
 פעסטער, דאס בוך האב איך גענומען אין האַנד, געעפענט מיינע אויגען, אנגע-
 שטרענגט מיינ געהירן, געלעזען, אָבער איך האב נאר ניט געקענט פערשטעהן. פאר
 מיינע אויגען האט אויסגעזעהן אויפצושטייגען א דונקלער שאטען, אונד זוכענדיג
 דיא בוכשטאַבען, האט זיך מיר געדאַכט, אַז אַלע האפען זיך צונויפגעגאַסען אין
 נרויסע געלע פלעקען - איך האב געמוזט שרעכליך גענעצען, דיא טרערען זיינען
 געלאָפען פון דיא אויגען אונד איין אונגאַטירליכע מיעדקייט האט מיך ערנריפען
 אונד איך האב געוואָלט שלאָפען.

דאן האב איך מיך געלענט אויפ'ן בעט, צופריעדען דערמיט וואס איך וועל
 פערשלאָפען דיא מרה-שחורה'דיגע צייט. אָבער דער שלאָף איז ניט געקומען, אונד
 מיר האט עס אויסגעזעהן, אַז אַלעס שפיעלט מיר אלס געננער, אפילו דיא נאַטור
 איז אויך מיינ געננערין. ווייל איך האב געוואָלט שלאָפען אום צו פערנעסען
 אן אַלעס, האט מיך דיא נאַטור געהאלטען וואך, וויא א מערדער, וועכער זעהט
 פאר זיך זיינע אָפּפער, וואס לאָזען איהם ניט רוהען.

דער קאָפּ פלענט בייא מיר ווערען שווער וויא א קלאָמץ, דיא גליעדער
 מאַכטלאָז אונד יעדע גייסטיגע ענערגיע איז פערשוואונדען.

ווען מען האט מיר אריין געפראכט עסען, האב איך געוואָלט פערשלינגען דיא
 שפייזען וויא אין דיא אַלטע גוטע צייטען, ווען איך האב אזוי הנאה געהאט פון א
 מיטאג. יא, דעם ווילען האב איך געהאט, נאָר דער אָפעטיט האט מיר געפעהלט.
 ווען איך האב גענומען א ביסען אין מויל, האב איך געשפירט דעם טעם
 פון גראָז.

דאן בין איך ארויס אויף דער גאס, מיט דעם בעשלוס, אַז דער געריש פון
 מאַסווא זאָל מיך צערשטרייען. איך האב אויך גערעכענט, אַז א גוטער שפאַציר,
 וועט פעראורזאכען וואס מיינ בלוט אין קערפער וועט אָנהויבען בעסער צו צירקר
 לירען, אונד איך וועל מיך פיהלען אום א מענש.

אָבער איך דיעזע אונטערנעהמונג האט נאר ניט געוירקט. איך בין געקומען אין דיא גרעסטע שטראסען, געגאנגען שנעל, מיך דערהיטצט, דאן געקוקט אויף דיא פארבייגעהער, אונד — איך האב ערבליקט דיא געזיכטער פון דיא שעהנע פרויען. דאס האט באלד געוירקט אויף מיין פאנטאזיע, אונד געדאנקען, פינסטערע אונד שטיימישע, פולל מיט תאוה אונד אויפגענונג, האבען דאס צירקולירענדע בלוט אונגאטירליך אויפגעברויזט, אונד מיר פלעגט זיך ראכמען, אז אין מייע אָדערן איז אריין פייער. יא, אויך אין אַזעלכע שפאציערען, האב איך ניט געקענט געפינען קיין שומץ פאר דער פערפאלגענדער מרהיטחורה.

איך בין געווען קראנק אין לייב אונד זעלע. דאן האב איך וויעדער גענומען דענקען פון וואגען דאס אלעס קומט, אונד איך האב בעשלאָסען, אז וועהרענד דיא לעמטצע עטליכע יאָהר, וואס איך האב פריהער צוגעבראכט אין נימאזיום אונד דאן אין דער אוניווערסיטעט, האט אלעס פעראורזאכט. ניט האבען גענוג לופט, ריכטיגע בעוועגונג, האט עס אָנגעשוואכט מיין קערפער. דאן איז מיר קלאָר גע־וואָרען, אז דיא ארבייט וואס האט מיך בעשעפטיגט, רויכען, טהעאטער, וויין אונד בראנפֿען, זיינען געווען דער מלאך המות פון מיין זעלע. הייפֿטזעכליך אָבער האט מיין גייסט געטויטעט, דער אונטענשליכער אונד אונגאטירליכער אומגאנג מיט אַלערלייאַ פרויענצימער.

איך האב אָנגעהויבען וויא צו עפענען מייע אויגען אונד ארויס זעהען, אז מיין פערדאָרבענחיים איז געווען שרעקליך. איך האב מיך דערמאָהנט אן דיא צייטען, ווען איך האב אויפגעטריעבען דיא תאוה ביז צו איהר העכסטער שטופע, אונד געזוכט פרויענצימער פון אַזע ווינקלען, אום דיא תאוה ווייטער צו טרייבען אונד טרייבען ביז איך בין געפאלען פערמאטערט. אָט דאס, האב איך מיר געטראַכט, איז דיא אורזאכע פון מיין גייסטיגער שטערונג.

אין זאָלכע מאָמענטען האט מיך עראינערט דאס לעבען פון אנדערע סטודענטען, וועלכע האבען זיך אויף אזוי אויפגעפיהרט וויא איך אונד איך האב בייגעוואָהנט זייער סוף. איך האב מיך דערמאָהנט אן איינעם, וועלכער איז משגג געוואָרען אונד האט געמוזט אָבענשלאָסען ווערען אין איין איררעגנאָשטאלט; איין אנדערער, אין א מאָמענט פון פערצווייפלענדער מרהיטחורה, האט ער אריין געיאָגט א רעוואָלוער־קונעל אין זיין קאפ; א דריטער, וועלכער איז פערבליעבען אין אונד היילבארער אידיאָם. מיר איז קאלט געוואָרען אונד איך האב געשוידערט.

אונטערדעסען האט מיין לאַנגווייליגקייט געשטיענען, מיין אונטמוט האט געזאָסען אונד שרעקליכע בילדער פון ווילדע פאנטאזיען האבען מיך ניט געלאָזען

דוחקן. דאס לעבען איז פאר מיר געוואָרען עסעלהאפט, דיא עקזיסמענץ אונער
 טרענליך אונד איך האב געשפירט, אז מיינע כוחות קאָזען זיך אויס.
 דאָך, האט זיך זעלטען יעמאנד געוואונדערט אויף מיין צושטאנד, אונד עס
 האט אויסגעזעהן, אז איך בין ניט קיין אויסנאָהמע, ווייל פיעלע אנדערע סטודענטען
 האבען אויך אזוי אויסגעזעהען.

אַבער דיא נאָטור, דער אַלמעכטיגער אַרצט, האט באלד בעוועזען זיין ווירקונג.
 ווען איך האב מיך געשפירט אזוי אונגליקליך אונד אַלעס האט מיך געעקעלט, האב
 איך מיך אויף א קורצער צייט צוריס געצויגען פון דער פערדאָרבענהייט. ניט דערפאר
 ווייל איך האב געוואוסט, אז דאס איז מיר שעדליך, זאָנערען איינפאד, ווייל איך
 האב עס ניט געסענט ערטראגען. פרויען, רויכען אונד טרינקען, האב איך אויסגע
 מיעדען אויף עטליכע טעג, אונד דאס האט אימער פערדאוראכט א בערוהיגונג אין
 מיין נייסט אונד קערפער. דער אפעטיט פון עסען האט אָננעהויבען צוריק צו
 קעהרען; דיא פאנכאזיען זיינען שוואַכער געוואָרען אונד פערלירען זייערע שרעקענס-
 בילדער; איך האב אָננעהויבען ביסלעכווייז צו שלאָפען, אונד דאָן האב איך
 געשפירט שמאָרקייט צוריק קעהרען.

זאָ שנעל אָבער וויא דאס גאָטירליכע אונד רענעלמעסיגע לעבען האט זיין
 ווירקונג געמאכט, זאָ שנעל וויא איך האב אָננעהויבען צו שפירען דיא זיגענד־קראַפט
 צוריק קעהרען, איז אויך מיין אַלטע געוואָהנהייט ערשינען. דער אפעטיט פון עסען,
 האט אויך געבראכט אפעטיט צום רויכען, דאָן א גלאָז וויין, א שנעפסעל, א בעזוך
 אין סהעאטער, אונד — בילדער פון פרויען זיינען ערשינען.

וויא א שיכור וואס פערלירט זיין גאנצע קראַפט דורך בעוויפענהייט אונד
 פאלט אריין אין א שמוטציגען זומפף, אזוי איז עס מיט מיר אויך געווען. איך האב
 פערנעסען אן אלעמען, אונד איך בין וויעדער געפאלען, ווייסענדיג אין שמוטץ אזוי
 לאנג, ביז דיא מרה־שתורה אונד דער עקעל האבען צוריק געקעהרט.

אזוי האב איך פערבראכט מיין סטודענטען־לעבען, פאלענדיג אונד אויף
 היבענדיג זיך. אָבער, יעדער פאל האט אלץ מעהר אָבגעשוואַכט דיא קראַפט פון
 אויפהויבען זיך, ביז איך בין געוואָרען א שבר־כלי אונד איך האב מעהר ניט געוואוסט
 אויף וואס פאר א וועלט איך געה אָרום.

אין א טאָג, אלס איך האב געוואנדערט איבער דער שטראַסע אחיים, אָהן אַ
 שום געדאַנק אין קאָפּ וויא איין איריאָט, האב איך בענענענט אויף דער גאס אין
 אַלטען פריינד פון מיין פאטער'ס הויז. ער אין געווען איין אַלטער אונד לעבער
 געשער פריינד, אונד זיין נאמען איז געווען אַלעקסאנדער דימיטריעוויטש.

אנפאנס האב איך נאר ניט געקענט בעגרייפן דעם פריינד, אָבער אלס מייע געדאַקטן האבען אנגעפאנגען צוריק צו קעהרען, האב איך מיך אזוי דערפרייט, אז איך האב געדריקט זיך האנד מיט מיין נאנצער קראפט.

ווען ער האט מיך איינגעלאדען איך זאל איהם בעגלייטען אין זיין האַטעל, וואו ער האט אָבגעשטימעט, האב איך דאס געטהאָן מיט פערנניעגען.

איך האב דערווייך ערפאהרען, אז אלעקסאנדער דימיטריעוויטש איז געקומען נאך מאַסקווא אויף אייניגע טעג אום עפּעס איינצוקויפּען, אויך ערלעדיגען מאַכע געשעפטען. ער האט שוין געהאט אלעס אָבגעפערטיגט אונד אויף אַנדערן טאָג, האט ער בעדאַרפט אהיים פאָהרען.

זיין געגענווארט האט מיך אויפגעלעבט אונד איך האב מיט איהם צו זאמען פערוויילט א פאאר שטונדען אונד מיט איהם גערעדט איבער פער שיעדענעס.

עס איז געווען א לאנגע צייט זייט מיר האבען זיך ניט געזעהען, אונד ער איז געווען ניט וועניגער טרפרייט מיט מיר וויא איך. ער האט מיך אויסגעפרעגט איבער מיין לעבען, מיין שמודים אונד אנדערע זאכען, אויף וועלכען איך האב געענטפערט אזוי פיעל וויא איך האב פערשטאַנען, אז עס פאסט.

נאכדעם האט ער מיר אָנגעפאנגען צו דערצעהען איבער זיך אליין אונד זיין פאמיליע.

איך האב אויסגעהערט מיט ערשטוינען, אז ער האט ניט נאָר תּוּנָה געהאַט. אַנדערן דאס ער האט שוין אויך קינדער.

איידער איך בין פון איהם אוועק געגאַנגען, האב איך מיך ניט געקענט צוריק האַלטען איהם צו דערצעהלען איבער מיין מרה־שחורה.

„דוא קענסט מיך געזונד מאַכען,“ האב איך געזאגט וויא אין שפּאַס. „דוא אליין ביסט דאָך אזוי געזונד, אונד נאָר געבען דיר זיין, קען מען זיך שוין אויף אָננעהמען מיט געזונדהיים. וואס זאל איך טהון?“

אלעקסאנדער דימיטריעוויטש, וועלכער האט מיך שוין ביז דאמאס בעטראכט געהער אויפּגערוקאט, האט וויעדער געוואָרפען א דורכזוכענדען בליק אויף מיין געזיכט, אונד געענטפערט מיטליידיג:

„יא, פריינד, דאס איז זעהר ניט גוט, אז מען איז קראנק. דוא זעהסט אויס שרעקליך. עס שיינט, אז דוא זאָרנסט נאר ניט פאר דיין געזונדהיים. דוא מוזט דיר זעהען ערהאַלען, דאס לעבען איז שטאַרט, איז אַתנע צווייפעל, ניט זעהר גוט,

אונד אונזער ערציהונג, דאס הייסט, דיא שלעכטע ערציהונג, האט דערמיט פיעל צו מהן. אָבער א מענש דאָרף ניט פּערצווייפלען. מען מוז זיין א מאן, פריינדלעך עס איז א פּערברעכען זיך קראַנק צו מאַכען אונד זיך אזוי אָבלאָזען וויא דוא. ווייסטו וואס, פּאָהר מיט מיר אויף מיין גוט. ער ליענט ניט ווייט פון דאָנען. איבערמאָרגען זיינען מיר דאָרט. אויף מיין גוט וועסטו דיך ערהאַלען. דוא וועסט געהען אין פעלד, אין וואַלד, איבעראַל וואו עס בלאָזט א ריינע אונד פרישע לופט, אונד אזוי וועסטו דיך ערהאַלען. דוא וועסט אויך סענען געהן אויף דער יאָנד. איך בין אפילו ניט קיין יענער, אָבער דאָך האב איך א גוטען יאָנד-הונד. דוא מוזט וואַהרשיינליך ליעב האבען דיא יאָנד ? דאס שאדעט ניט, איבערהויפט יעטצט, ווען עס איז נעטהיג דוא זאָלסט זיין אויף'ן פרייען פעלד אזוי פיעל וויא מעגליך. יא, יא, קום מיט מיר, דיא ריינע אונד פרישע נאַטור, וועט זיין דיין בעסטער דאָקטאָר אונד עס וועט דיך אויך קורירען."

זיין קורצע שילדערונג איז מיר געפעלען געוואָרען, אונד איך האב ניט נאָר געשפּירט, אז ער האט רעכט, זאָנדערן יעדעס וואָרט איבער דער נאַטור, האט מיך אזוי אָנגעצויגען, אז איך בין שוין ניינעריג געווען צו זיין אויף זיין גוט.

אויף'ן לאַנד צו לעבען, געהן אויף דער יאָנד, איבער דיא גרינע פעלדער אונד בערג, צווישען דיא בוימער, איינאטהמען דיא העררליכע לופט, — דאס אלעס האט מיך בענייסטערט. איך האב איינגעזעהן, אז דאָרט, אין דער שטילער אונד איינ-זאמער גענענד, וועט קיינער ניט זיין וואס זאָל מיך אַרונטער פיהרען פון וועג, אונד דאָרט וועל איך קענען געהיילט ווערען נייסטיג אונד קערפּערליך.

איך האב שוין פריהער איינמאל דאריבער געדענקט, אז איך זאָל אהיים פּאָהרען, אָבער אונזער גוט איז געלעגען צו ווייט פון מאַסקווא. דיעזע געלעגענהייט האט מיר אויסגעזעהן נאך מעהר וויא געוואונשען.

איך האב פּערשפּראַכען אלעקסאַנדער דימיטריעוויטש מיט איהם צו פּאָהרען אויף זיין גוט, דעם אַנדערן טאָג.

"דאס איז שעהן!" האט ער אויסגערופען ערפרייט פון מיין ענטשלוס. "דוא וועסט אויך דערווייל בעקאנטשאפט מאַכען מיט מיין פרוי. זיא אונד דיא קינדער, וועלען זיך זעהן פרייען דאריבער. איך האב א טאָכטער, טאָניאַ, וועלכע איז א וואונדערבאַרעס קינד. דוא וועסט ערשטוינט ווערען איבער איהר."

2.

איך קען זאגען, אז זייט איך געדענק מיך זעלבסט, האב איך אויך געקענט אלעקסאנדער דימיטריעוויטש.

זיין נאמען איז געווען פערבונדען מיט פיעלע זיסע עראינערונגען פון מיין און-שווינדער קינדהייט. איך האב מיך עראינערט ווען ער האט מיט מיר געשפאסט אונד געשטיפט אלס קינד אונד דיא פערנאנגענהייט האט מיך אָנגעפיללט מיט פרייד אונד פערנגיגען.

אלעקסאנדער דימיטריעוויטש איז געווען דער קוואַטער פון מיין אינגערער שוועסטער. אונד אלעקסאנדער דימיטריעוויטש איז זעהר אָפט געגאנגען מיט מיין פאטער אויף דער יאָנד, אונד צו ניאַיאַהר, האט ער פאַר אונז אלע געבראַכט שעהע פּרעזענטען.

אין מיינער פאַנטאַזיע איז געווען פערבונדען אָנגענעהמעס אונד שעהנעס מיט זיין נאמען. ער איז געווען כמעט אונזערער א שטוב־מענש. קיין קינדער האט ער נישט געהאט אונד זיין פרוי האבען מיר נישט געקענט. זיא האט געוואָהנט אירגענדוואו אין א ווייטער גופערניע פון זידרוסלאַנד, אונד ער האט קיינמאל איבער איהר נישט געשפּראַכען. מיר האבען אָבער אונטערדעסען געוואוסט, אז זיא איז אימער געווען קראַנק.

אין א טאג איז ערשינען אלעקסאנדער דימיטריעוויטש אין אונזער הויז זעהר טרויעריג אונד בעטריעבט. מיר זיינען אלע געווען דאַריבער ערשטוינט, ווייל זיין נאַטירליכע מונטערקייט איז קיינמאל נישט געשטערט געוואָרען. מיר האבען געדוואוסט, אז מיט אלעקסאנדער דימיטריעוויטש'עס ערשיינען, וועלען מיר האבען א וויטץ, א שפּאַס, אונד אלע וועלען לאַכען. אָבער אין דיעזען טאָג איז ער געווען אונגעוועהנליך שטיל.

מיר זיינען אלע געווען נייגעריג צו וויסען וואס דאס בעדייטעט, אונד מיין מוטער האט איהם בעדרונגען מיט פראַגען ער זאָל אונז זאגען וואס עס האט פאַסירט. ער האט אונז דערצעהלט, אז זיין פרוי איז געשטאַרבען אונד ער איז געבליבען אליין אין דער וועלט. דאן האבען אָנגעפאָנגען צו לויפּען דיא טרערען פון זיינע גוטע אויגען אונד מיר האבען מיטגעוויינט.

איך קען מיך נאך נאָכץ נט עראינערן אן יענער סצענע, ווייל מיר, דאס

הייסט דיא קינדער, זיינען געווען זעהר בעטריעבט רעם גאַנצען טאָג אום אונזער פריינד דימיטריעוויטש.

נאכדעם האט ער אויפגעהערט אונז צו בעזוכען אזוי אָפט וויא פרייהער, אָבער ער איז אונטערדעסען געבליעבען אונזער פריינד אונד מיר זיינע פריינד.

מיר, דאס הייסט דיא קינדער, האבען איהם געוופען „דוא“, טראָטן דעם וואס ער איז געווען א טאן אונד מיר בלויז קינדער. עס איז, וויא בעקאנט, אזא געוואָהנהייט אונטער קינדער ווען זייא קומען אָפט אין בעריהרונג מיט איין עלטערע פערזאָן, אונד ווען מיר זיינען אונטערגעוואַקסען, האבען מיר זיך שוין ניט געקענט אָבעוועהנען פון איהם רופען „דוא.“

ווען איך בין אַלט געוואָרען אַכטצעהן יאָהר, עראינער איך מיך, אז ער האט אונז בעזוכט, אונד איך האב איהם אנגעשפראָכען מיט „איהר.“ ער האט מיך גערופען „גרויסער נאָר“ דערפאַר, אונד מיר געזאגט, ער וויל ניט איך זאָל איהם רופען אַנדערש וויא „דוא.“ דאס איז אויך געווען דיא אורזאכע, ווען איך האב איהם בעגעגענט אין מאַסקווא, אונד איהם ניט געאירצט.

אַלעקסאנדער דימיטריעוויטש איז געווען א טאן פון א יאָהר פּופּציג, ווען זיין ערשטע פרוי איז איהם געשטאַרבען. ער איז אַלזאָ שוין ניט געווען קיין זינגער מאן, אָבער זיין געזונדהייט איז געווען בעסער וויא בייא פיעלע אינגערע מענשען. דערצו האט איהם זיין מונטערקייט צוגעגעבען איין אינטערעסאַנטען יוגענד-נייסט.

ער איז געווען עטוואס פעט, מיט א בייכעל; זיין קאָפּ איז געווען בעדעקט מיט אייזען-גרויע האאר, אָבער זיין גאַנג אונד אויפטריוט, וויא אויך זיין פרישע פארב אין געזיכט, האבען איהם פאָרגעשטעלט אלס פיעל אינגער וויא ער איז געווען.

ווען ער איז געבליעבען איין אלמן, האט ער זיך צוריק געצויגען אויף זיין גוט אונד געפונען איין אנגענעהמע בעשעפטיגונג אין דער לאַנד-ווירטהשאפט.

מיר האבען איהם א היבשע צייט ניט געזעהן אונד ניט געוואוסט גענוי וואס עס איז פון איהם געוואָרען. ער האט זיך אָבער אונטערדעסען בעקאנט געמאַכט מיט א יונגעס מעדעקען, מיט דעם נאמען לודמיקא איוואנאָווא, אונד מיט איהר התונה געהאט.

לודמיקא איוואנאָווא האט ניט געקענט זאגען גענוי ווער איהרע עלטערן זיינען געווען. אַרעס וואס מען האט איבער איהר געוואוסט, איז אויך אַלעקסאַנדער

דימירעוויטש געווען בעקאנט. אַרם קליינעס קינד איז לודמילא אויפגענומען גע-
וואָרען פון איין אַרטער נוסט-בעזיטצערין אין זיין נאַכבאַרשאַפּט, אונד דאָרט איז
זיאַ ערצויגען געוואָרען. אַלס דיא אַרטע פרוי איז געשטאַרבען, איז לודמילאַ
איבערגעבליעבען אליין אויף דער וועלט, אָהן א פאטער, אָהן א מוטער אונד אפילו
אָהן בעקאנטע.

איך האב ערפאַהרען, דאס ווען אַלעקסאַנדער דימירעוויטש האט מיט איהר
געשלאָסען בעקאַנטשאַפּט, איז זיאַ געווען אזוי פערצווייפעלט, דאס זיאַ האט
איינפאַך ערקלערט, אַז זיאַ וואָלט זיך פערקויפט אפילו פאַר א שקלאַפּין אבי צו
האַבען א היימאַט.

ווען אַלעקסאַנדער דימירעוויטש האט זיאַ געפרענט אויב זיאַ וואָלט מיט
איהם געהייראַטעט, איז זיאַ געווען אזוי איבערראשט פון גליק, אַז זיאַ האט איהם
געוואָלט קושען דיא הענד אויס דאַנקבאַרקיט. ער האט איהר אונטערדעסען
נאַכהער געגעבען געלעגענהייטען, זיאַ זאָל דעם שידוך ניט אָננעהמען. ער האט
איהר געצייגט אַנשטענדיגע פלעמצער, וואו זיאַ זאָל קענען אַנשטענדיג לעבען אונד
הייראַטהען א מאַן פון איהרע יאָהרען. אָבער זיאַ האט פון קיין זאַך געוואָלט
הערען. ער האט אַזאָ מיט איהר געהייראַטעט.

צום ערשטען יאָהר נאך דער חתונה, האט איהם זיין פרוי געבוירען א
צוילינג. אַלעקסאַנדער דימירעוויטש איז געווען האַלב האַלבוניג פון גליק. ער
האט געלאַכט, געטאַנצט אונד ניט געהאט גענוג ווערמען וויא אויסצודריקען זיין
פרייד. דאן האט זיאַ געבוירען נאך א קינד.

ווען איך האב בעגעגענט אַלעקסאַנדער דימירעוויטש אין מאסקוואַ, איז עס
שוין געווען היבשע עטליכע יאָהר זייט איך האב איהם ניט געזעהן. איך האב נאָר
סירליך געקענט רעכענען איהם צו זעהן געעלטערט. אָבער איך האב געהאט א
מעות. ער האט פאָזיטיו אויסגעזעהן אינגער, וואס עס אַנפלאַנגט זיין מונטער
קייט, האט ער פאָרגעשטעלט א שטיפענדען 10-יעהריגען אינגעל.

ער איז געווען גלאַט אָבעראַזירט אויף זיין געזיכט, געטראגען דיקע וואָנצעס
אונד פון זיינע אויגען האט אַרויס געשיינט גליק אונד צופריעדענהייט.

מיט צווייאַ טעג שפעטער נאך אונזער בעגעגונג, זיינען מיר געווען אויף
זיין גוט, וועלכעס איז געלעגען אין א ווינקעל-געגענד, וויא ערשטמוסט אין שטילען
שוים דער נאַטור.

איה ביי זאפאָרט בעניסטערט געוואָרען מיט דער טרויערישער אונד פאָנד
מישער שטילקייט אויף'ן לאַנד.

איך האב געהאט צווייא מאָנאַט צייט דאָרט צו פערברענגען, אונד ער בליקענדיג דיא העררליכע נאַטור, האט מיר באַנג געמחאָן וואס איך וועל דאָרט ניט קענען פערבלייבען מעהר.

יעדענפאָלס האב איך בעשלאָסען איינצואטחמען אזוי פיעל פרישע לופט, וויא מיינע שוואכע לונגען וועלען נאָר קענען אריין געהמען.

עס איז געווען צום ענדע מאָנאַט אָקטאָבער. דאס וועטער איז געווען רוהיג אונד זעהר שעהן. אַלעס האט אויסגעזעהן זיך צו באַדען אין ליכט פון דיא זונעך שטראַהלען. דיא גרינע פעלדער, דיא געלבע וועלדער, דער בלויער הימעל, דער קלארער טייכעלע, דיא געבלומטע לאַנקעס — אַלעס האט אויסגעזעהן הערליך!

וויא מיר זיינען אריין אין זיין זויבערעס איינשטאַקיגעס הויז, איז אונז זיין גאַנצע פאַמיליע ענטקעגען געקומען. יעדעס געזיכט האט געשטראַהלט מיט פרייד.

פון דעם עמפפאָנג אונד פון דעם געשרייא אונד אונבעשרייבליכע פרייד פון דיא קינדער, האב איך פערשטאַנען וואס פאר א פאטער ער איז.

אַלעקסאַנדער דימיטריעוויטש האט מיך פאָרגעשטעלט פאר זיין פרוי. זיא האט מיר אויסגעזעהן זעהר שעהן.

„דאָ שטעל איך דיר פאָר,“ האט ער געזאגט צו זיין פרוי ווייזענדיג אויף מיר, „דעם זוהן פון סעמען פערטראָוויטש, פון וועלכען איך האב דיר שוין אזוי פיעל מאל דערצעהלט. ער וויל זיך בייא אונז ערהאַלען. מיר וועלען אַלזאָ דאַרפען איהם גוט פפלעגען, איהם שיקען אויף דער יאַנד, אונד איהם אזוי כאנג האלטען בייא אונז, ביז זיין געזונד אונד מונטערקייט, וועלען צוריק קעהרען.“

„עס פרייט מיך זעהר, עס פרייט מיך זעהר,“ האט געזאגט לורמילאַ איזאַנאָווא.

זיא האט מיר דאָן געגעבען איהר האַנד, אונד איך האב בעמערקט וויא איהר געזיכט איז אביסעל רויט געוואָרען.

עס האט ניט פיעל געדויערט אונד מיין אויפמערקזאַמקייט איז צוגעצויגען געוואָרען צו איהר בענעהמונג. איהר שפראַכע איז געווען גראַב, אָדער, אום זיך אַנדערש אויסצודריקען, אונגעשליפען, וויא בייא דיענסט-מיידלעך.

איך האב אפילו געוואוסט אז אַלעקסאַנדער דימיטריעוויטש קומט אויך ניט אויס דיא הויכער אריסמאַקראַטיע, אָבער דאָך האט ער געוואוסט וויא זיך צו

בענעהמען, אונד פון זיין פרוי האב איך ניט ערוואַרטעט אזא אונטערטאָהעניגען ריענערטאָן.

מען האט מיר גלייך אָנגעזייגט א קליינעם בעזונדערעם צימער, וואס איז געווען נעבען אלעקסאנדער דימיטריעוויטשי'עס אַרבייטס-צימער. איך בין אויך באַלד בעזאָרט געוואָרען מיט יעדער קלייניגקייט.

איך האב מיך, פון דער ערשטער מינוט אן, געפיהלט זעהר בעקוועם, אונד, זייענד אין אלעקסאנדער דימיטריעוויטשי'עס געזעלשאַפט, הערענדיג זיין מונטערע שטימע, האט זיך מיר געדאַכט, אז מיין מרה'שחורה פערשווינדעט מיט דיא אויגען קוקענדיג.

איך האב געשפירט, אז דאָרט איז דער פלאַטץ, וואו איך וועל קענען צוריק קריענען געזונדהייט, אונד מיין ערהאַלונג מוז קומען.

עפעס א מערקווירדיגעס געפיהל פון זיסער רוהע האט זיך פערברייטעט פון מיין הערץ איבער מיין גאַנצען קערפער, אונד, ווען איך בין געבליעבען אליין, האב איך געוואָקט וויינען פאַר גליק.

8.

דיא נאַטור! העררליך אי דאס ווערק פון דער שעפּפונג אונד ערהאַבען איז דאס לעבען אונטער דיא נאַטירליכע אונד ניט געקיינסטעלטע אומ-שמענדען.

דיא לופט פון דיא פענדער, דיא ריינע זונענשטראַחלען, דאס שפיעלען פון דיא פייגעלעך אויף דיא פרייע בוימער אונד דאס מורמלען פון דעם טייכעלע נעבען שטילען וואַלד — דאס איז וואס ציהט אונז אן מיט נאַטירליכקייט, ריינחייט אונד וואַהרעס פערנניגען.

נאך א לעבען פון געשטיקטער שטאדט-לופט, פון זאלאָנען-נערויש אונד געפודערטע חוה'ס טעכטער, האב איך מיך פלוצלינג וויעדער געפונען אין גאַט'ס פרייער נאַטור וואו יעדע איינאַטהמונג שטאַרקט דעם קערפער, ליימערט דיא גע-דאַנקען אונד מונטערט אויף דעם גייסט.

איך בין געצוואונגען געווען אָנצופאַנגען א רענעלמעסיגעס אונד געזונדעס לעבען.

וויא איך האב נאָר אויסגעטרונקען מיין גלאז טהעע גאַנץ פריה, האב איך אַרויף געלענט דיא ביקס אויף דיא אקסלען, אונד אין דער בעגלייטונג פון דעם

הנה, בין איך אוועק אויף דער יאָגד פון פּרילען, וועלכע זיינען געווען אין גרויסע מאַסען אין יענער געגענד.

א. גרעך גערויך פון בלוסען אונד גראָז איז צופאַכט געוואָרען פון א לייכטע ווינטעלע, אונד איך האב מיך געשפּירט אזוי גליקליך, אז מיר האט זיך געדאַכט, דאס מיין הארץ ווערט פעט אונד דיק.

אויפהויבענדיג מיינע אויגען צום טיעף־בלויזען הימעל, האב איך פערנעסען אן דער פערדאָרבענהייט פון דער וועלט אונד איך האב מיך פערלוירען אין זיסע טרויערייען פון וואָהרעס גליק.

דאן האב איך בעמערקט בויערן געהען צו דער אַרבייט; זייערע מונטערע שטימען האבן אָפגעקלונגען אין נאַטור'ס העררליכער לופט, אונד איך האב מיר געטראכט, אז דא מענשען וואס לעבען ניט מיט דער נאַטור, ווייסען ניט דיא וואָהרע בעדייטונג פון לעבען.

אום דרייא אָהר נאכמיטאג, האב איך צוריק געקעהרט אחיים, גליקליך, צופריעדען אונד געשטאַרקט.

איך האב דאן פערבראַכט דעם גאַנצען נאכמיטאג אין דער געזעלשאפט פון אַלעקסאַנדער דימיטריעוויטש אונד זיין פאַמיליע.

וויא עס איז נאכט געוואָרען, זיינען מיר ארויס געגאַנגען צוזאַמען שפאַצירען אויף דעם גרינעם גראָז, אונד אַלעקסאַנדער דימיטריעוויטש האט מיר געזייגט מיט פערנניגען דיא געביידען, שפייכער אונד פערשיעדענע שטאַלען וואס האבען בע־לאַנגט צו זיין גוט. דאן האבען מיר צוריק געקעהרט אין הויז, אונד מיר האבען פערבראַכט דיא צייט אין שפייזע צימער.

מיר האבען גערעדט איבער אַלעס מעגליכע וואס איז אונז געקומען אויף דיא געדאַנקען.

מיין אונמוטה איז געווען פערשוואונדען, מיין אונגעדולד האט מיך פערקלאָזען, אונד איך האב געקענט הערען עטוועדער וויא איין אנדערער לעזט עפעס, אָדער איך זעלבסט האב געלעזען פיר דיא איבריגע. אמאל האב איך געשפּיעלעט שאך מיט אַלעקסאַנדער דימיטריעוויטש'ן, אונד איך האב בעגריפען, אז דיא שוואַכזיניג קייט איז אוועק אונד דער אַלטער שאַרפזיגן האט צוריק געקעהרט.

לודמילאַ איזאָנאָוואַ כלעגט אונטערדעסען ענטוועדער זיטצען ביים טיש, אָדער שפּיעלען קלאוויר אונד צו זינגען האלב־הויכע ראַטאַנצען.

צייעטנווייז האב איך זיא בעגלייטעט ביים געזאַנג, ווייל איך האב ניט געדאַמט קיין שלעכטע שטימע.

בייא אזא צייט, האבען זיך דיא קינדער צוריק געצויגען מיט דיניאשא'ן, דאס קאמערטעדכען, אין זייער צימער. דאן האבען זייא צוריק געקעהרט צום אבענר עסען.

דיא עלטערע קינדער, א צוויינג, א מיידעל מיט א אינגעל, ביידע בלאס אונד מאגער, זיינען געווען זעהר עהנליך צו זייער מוטער, אונד פאָרעשטעלט טרויעריגע אונד אונאַנגענהמע געזיכטער. דאס אינגסטע קינד, א מיידעלע וואס האט געהייסען טאַניאַ, איז אַלט געווען בלויז 3 יאָהר. זיא איז געווען א קאָנדי טראַסט צו דיא עלטערע קינדער, אונד האט אַרויס גערופען איין ערשטוינען אונד בעוואונדערונג מיט איהר פייערדיגע שפראך אונד מונטערקייט. אַלעקסאַנדער דימטריעוויטש, האט געליעבט טאַניאַ'ן, ליידענשאפטליך.

ער פלעגט זיא געהמען אויף דיא הענד, מיט איהר שטיפען, שפיעלען אונד זיך אונטערהאַלטען. מיט דיא אַנדערע קינדער וויעדער, האט ער זיך זעהר וועניג אָבגעגעבען.

טאַניאַ האט ניט נאָר אויסגעזעהן עהנליך צו איהר פאטער, זאָנדערן זיא האט איהם אויך געליעבט מעהר וויא דיא אַנדערע קינדער. זיא פלעג איהם אומד אַרמען, גלעמען אונד קושען.

יענטזט, טאַניאַ, פלעגט אַלעקסאַנדער דימטריעוויטש צו איהר זאגען, „לאָמיר זעהן אויב דוא קענסט מיך כאַפען.“ — בייא דיעזע ווערטער האט ער אָנדי געהויבען צו ליפען איבער דעם צימער.

„באַלד, באַלד,“ האט טאַניאַ געענטפערט שנעל, אונד אנשטאט נאכצוואַגען איהר פאטער, איז זיא לאַכענדיג אליין ענטלאָפען.
„אזוי נאר, דוא ענטלויפסט?“

„דוא קענסט מיך ניט כאַפען, ניין, ניין, דוא קענסט ניט,“ האט טאַניאַ גע- ענטפערט, אונד ליפענדיג אַרום טיש, האט זיא געפאטשט מיט דיא הענטלעך אונד געשפרונגען וויא א יונג ציגעלע.

„אך, דוא קליין מיידעלע!“ פלעגט אַלעקסאַנדער דימטריעוויטש אויסשרייען, זיך אומזענדען, נאכליפען טאַניאַ'ן, זיא כאַפען, געהמען אויף דיא הענד אונד איהר אויסקושען יעדעס גליעד.

„פאַפּא, פאַפעלע, טאַמע, טאַמעלע!“ האט טאַניאַ געשריען עמליכע מאל מיט איהר זיסע שטימע אונד אויסשמרעקענדיג איהרע הענטלעך, האט זיא אומד אַרמט דעם פאטער אונד נאך אסאל געשריען לאַכענדיג: „טאַמעלע, טאַמעלע!“

טאניא איז געווען א רייצענדעס, שעהנעס אהר זעהר ליעבעס קינד. איהר קלינגענדע שטימע האט אויסגעזעהן אַנצופיללען דאס הויז מיט דער אַנגע-עהמסטער מוזיק; איהרע שוואַרצע אויגעלעך, האבען געפינסעלט מיט מונטערקייט אונד גליק; איהרע געקרייזעלטע האאר אונד צאַרטעס קערפערל, האבען אויך מיך ענטציקט.

יעדע בעווענונג פון איהר, איז געווען ליעבליך, אונד אירגענד יעמאנד האט זיא געמוזט ליעבען.

זיא האט זיך אויך שנעל צוגעוואָהנט צו מיר, אונד איך האב זיא געקענט געהמען אויף דיא הענד, זיך שפיעלען מיט איהר אונד פערברענגען דיא צייט אין איהר מונטערער אונד אונשולדיג גליקליכער געזעלשאַפט, גראַדע אזוי גוט וויא אַנדערע בעקאַנטע.

דאס גרעסטע פערנגניגען האב איך געשפירט, ווען איך האב זיא געהערט רופען איהר פאטער.

„פאַפּאַ, פאַפעלע! טאַטע, טאַטעלע!“ וויא שעהן, וויא העררליך אונד וויא געטטליך דאס האט געקלונגען. קען אירגענד איין אינסטרומענט אין דער וועלט ארויס ברענגען אזעלכע טענע? ניין, אונטענדיך! אונד וויא גליקליך דער פאטער האט זיך בעדאַרפט שפירען דערבייא!

ווען ער איז געווען אין צימער, האט זיא זיך אימער געפונען נאָר נעבען איהם, אונד איהר קליינעס אָבער פעטעס הענטעל, האט אימער גענלעט זיינע באַקען אונד איהרע ליפעלעך האבען געמורמעלט: „טאַטע, טאַטעלע!“ „פאַפעלע!“ נאך קליינט אין טיינע אויערן דיזעס געטטליכע זיסע וואָרט.

ווען טאניא איז ניט געווען אין צימער, האט עס אויסגעזעהן, אז עס פעהלט עפעס; אונד ווען איהר שטימע האט זיך ניט געהערט, האט מען געקענט זיכער וויסען, אז זיא שלאָפט.

אַלעקסאַנדער דימיטריעוויטש האט אויסגעזעהן זעהר גליקליך. נאכדעם ער האט אָבעלעבט פיעלע יאָהרען מיט א קראַנקער אונד קינדערלאָזער פרוי, האט ער זיך פרוצלינג געזעהן אומרינגט מיט א געזונדער אונד גליקליכער פאַמיליע. ער האט געפיהלט אזוי פיער גליק, פון וועלכען ער האט פריהער אפילו ניט געד חלוּם.

זיין צווייטע האט ער אויך זעהר געליעבט.

מאנכע מאל, וועהרענד מיר פלענען זיטצען ביים טיש, האב איך איהם
געזעהן צוגעהן צו דא עלטערע צווייא קינדער, זייא אומארמען אונד קושען (זייא
זיינען אימער געזעסען איינס נעבען דאס אנדערע) אונד צו זייא גערעדט ליעבענדע
ווערטער.

אמאל האב איך איהם געהערט זאגען, אין א שמערצהאפטען טאָן, אז ער
איז זעהר בעטריעבט דאָריבער, וואס זיינע עלטערע קינדער זיינען ניט אזוי פּרעהליך
אונד מונטער וויא טאניא.

„פרעהליכקייט אונד מונטערקייט אין א קינד,“ האט אַלעקסאַנדער דימיטריעו
וויטש בעמערקט, „איז א סימן פון פאַלקאָמענער געזונדהייט אין נייטט אונד
קערפער. אָבער אַלעס וועט נאך גוט ווערען — יא, עס מוז גוט ווערען, ווייל איך
בין אזוי גליקליך!“

דיא צווייא עלטערע קינדער פלענען בייא אַזא סצענע אנפאַנגען צו שטייכלען
אונד זיך צורוקען וויא דערשראָקענע שעפּעלעך צוזאַמען.

מעהר פון אַלעס אין דער וועלט, האט אַלעקסאַנדער דימיטריעוויטש געליעבט
זיין פרוי.

איך האב עס דאָן צום ערשטען מאל בייגעוואָהנט, וויא עס איז מעגליך א
מענטש זאָל פּערגעמערן א צווייטען מענשען. ער איז אימשטאַנדע געווען צו פאלען
פאַר איהר אויף דיא קניעס אונד בעטען וויא צו א נאָט. אונד פיעללייכט האט ער
עס אויך געמאָגן, ווען איך האב ניט געזעהן.

עס איז געווען א מערקווירדיגע אונד אונגעשרייבליכע ליעבע. זאָנאַר דער
פלאַטץ וואו זיא איז געזעסען, איז בייא איהם געווען טהייער אונד ליעב.

אַזא ליעבע, זעלבסטפּערשמענדליך, איז אימשטאַנדע צו פּערשמעקען דיא
אוינען פון אירגענד א מענשען אונד איבערהויפט אַזא עהרליכען מאַן וויא
אַלעקסאַנדער דימיטריעוויטש איז געווען.

ער האט ניט נאָר ניט געזעהן איהרע פּעהלער, זאָנדרען ער האט נאר ניט
געוואַנט צו דענקען, אז עס איז מעגליך זיא זאָל האבען פּעהלער.

אין זיינע אוינען איז זיא געווען א סכאַד'טע, א געטטיק, דיא פאַלקאָמענהייט
זעלבסט.

איך קען מיך עראינערן וויא איך האב דאמאלס געשטיינט איבער אַזא
ברעגענדער ליעבע. איך וואָלט עס מיר נאר קיינמאל ניט פאַרגעשמעלט, אַז דיא
ליעבע קען האבען אַזא סכאַט, ביז איך וואָלט עס ניט אליין בייגעוואָהנט.

ער האט געשטודירט יעדען פון איהרע שריטע, ניט צום קריטיקירען, דאס איז איהם אפילו ניט איינגעפאלען, אָבער ער האט מורא געהט טאָמער טרעט זיא ארויף אויף עפעס וואס וועט איהר פּעראורזאכען אונאַנגענעהמעס. ער האט גע- בליקט מיט שרעקען אויף איהר געזיכט, ווען איהם האט זיך געדאַכט, אַז זיא איז בעזאָרנט.

יעדען פרייהיט־מאָרנען פלעגט ער איהר זאנען אונגעפּשחר פּאָלגענדע ווערטער:

„געה אַביסעל שפּאַצירען, מיין טייבעלע, דאס וועטער איז אזוי שען אונד העררליך — געה, געה, מיין ליעבע, זאָנסט וועסטו וויערער ניט קענען שלאָפען.“

צו טיש:

„עסס ניט קיין זויערקרויט, מיין טהייערע, איך האב מורא... נעכטען האסטו דיך בעקלאַנט, אַז דוא פיהלסט ניט גוט.“

אבענד:

דוא ביזט היינט אזוי בלאַס, קינד; געה שלאָפען, געה איך בעט דיך, טהו מיר צוליעב, דוא ביסט מיעד.“

ווען אַלעקסאַנדער דימיטריעוויטש האט געזאגט דיעזע צערטליכע ווערטער, האט לודמילאַט שטערען זיך אימער פּערקנייטשט אונד זיא האט גע- שוויענען.

איך האב עס בעמערקט גאַנץ טוט, נאָר אַלעקסאַנדער האט נאָר ניט געזעהען. ער האט ניט בעגריפען, אַז זיין אויסעראָרענטליכע ליעבע קען זיין פרוי אמאל בעלעסטיגען.

ווען זיא האט געשפּיעלט פּיאַנאָ אונד געזונגען, איז ער אימער ווילד געוואָרען פון בענייסטערונג אונד ערשטוינען. ער פלעגט מיך אויפּמערקזאַם מאַכען אויף דער ריינהייט פון איהר שטימע, אויף דיא קונסטפּאָלע בעוועגונגען פון איהרע פינגער, אונד אום איהם צו מאַכען פּערנגיענען, האב איך געמוזט איינשטימען. איבעריגענס, האט זיא ווירקליך ניט שלעכט געזונגען.

„זינג דיעזעס ליעד, מיין טהייערע“, האט ער צו איהר געזאגט יעדען אבענד. „עס איז מיין ליעבלינגס ראַמאַנצעראַ — איך בעט דיך, זינג: „מיין ליעבער ענגעל אומאַרמע מיך.“ עס איז דאָך אזוי העררליך אונד ערהאַבען!“

אונד לודמילאַ האט אָנגעפּאַנגען צו זינגען איהר סאַךס ליעבלינגס־ראַ- מאַנצעראַ.

הער נאָר הער, האט ער צו מיר געזאגט אונד זיינע אויגען האבען נע-
שטראהלט מיט פערנגניגענען. וויא געטטל ד! וויא געפייהלפאל אונד וויא ער
האבען זיא זינגט!

יא, זיא האט ניט שלעכט געזונגען, אָבער פון געטטליך אונד ערהאבען, איז
עס נאך זעהר ווייט געווען. אַלעקסאַנדער דימיטריעוויטש, וויא איך האב שוין
בעמערסט, האט אָבער קיין פעהלער געקענט געפינען אין זיין פרוי.

אך, פריינד, האט ער דאן געזאגט אימער אויפגערעגטער מיט פערנגניגענען,
ווען דוא זאָלסט נאָר וויסען, בעגרייפען אונד פערשטעהן וויא נוס, וויא רייצענד
אונד טאלענטפאל מיין פרוי איז! זאן מיר דעם אמת, איז מיין קודמלאַ ניט א
בעריהמטע שעהנהייט?

לודמילאַ איז ניט געווען מיאוס, אָבער אַס א שעהנהייט איז מיר אונגענליך
געווען איך זאָל זיא אַנערקענען. וואס עס אנבעלאַנגט נוסקייט, רייך אונד טאַ-
לענט, האב איך אין איהר ניט געקענט ענטדעקען.

איך האב מיך בעמיהט צו זעהן אין מיין פריינד'ס פרוי דאס זעכבע וואס
איהר טאן האט געזעהן, אָבער מיט מיין בעסטען ווילען, איז עס מיר ניט מענליך
געווען.

זיינע ריהמערייען אונד לייב-געזאנגען, האבען מיין אויפמערסזאמקייט צונע-
צויגען, איך זאָל זיא מעהר שטודירען. וואס מעהר איך האב אויף איהר געקוקט
אונד וואס מעהר איך האב מיך צוגעהערט, האט זיך מיר אלץ געדאַכט, אַז איך
זעה אין איהר דיא נאַטור פון א קאַמץ.

זיא איז געווען פון מיטעלמעסיגער וואוקס אונד פעט אָבער ניט דיק. פון
דעם ערשטען בליק האט זיא פאָרגעשטעלט א פרויענצימער פון רייך אונד לוסט.
מיין אלטע אונד טיכטיגע ערפאָהרונג אונטער פערשיעדענע פרויען, האט מיך אין
דיעזער בעציהונג ניט גענאַרט. איהר בוים איז געווען פול אונד שטאַרק
גנטוויקעלט.

דיא אויגען האבען געהאט א מערקווירדיגען קאָליר — בלו אונד גרינליך.
זיא האבען אויף מיר געמאַכט א דאָפעלען איינדרוק. זייא האבען מיך דערמאָהנט
אַן א קאַמץ אונד אויך אן א שלאַנג וואס איך האב געזעהן דעם ערשטען טאג
אויף דער יאָגד אין וואַלד. דאן איז אין דיגעזע אויגען געלעגען א צווייטטיגער
אויסדרוק פון כיטרע אונד בעזוקייט. איהרע אויגען האבען מיך שטאַרק פעראינטער-
רסירט אונד איך האב געוואָלט, דורך דיגעזע זעלעך־פענסטער — זיא טאַנצע

דיכטער רופען זיין — אריין קוקען אין איהר זעלע אונד בעגרייפען וואס פאר א מין פרייענציימער זיא איז, אָבער עס איז מיר געווען אונטערגלייך. דער אונזיכערער בליק האט געצייגט אויף אונפערשטענדליכעס.

איהר קאָפּ איז געווען בעוואַקסען מיט געריכטע שעהנע רויטע האאר, פער-פלאַכטען אין לאַנגע צעפּ, וועלכע זיינען אַריבער געהאנגען איבער איהרע שולטער.

זיא האט כמעט אימער געטראגען לויזע שוואַרצע קליידער, אין וועלכע זיא האט זיך בעוואויגען מיט דער גערוישלאָזיגקייט אונד לייכטהייט פון א קאָפּ.

ווען זיא האט מיט יעמאנדען גערעדט פריינדליך, איז עס אונטערגלייך געווען צו ערפאָהרען אויב זיא מיינט עס ערנסט אָדער ניט. אין דיעזער בעציהונג איז עס ניט געווען קיין אונטערשייד אויב זיא האט גערעדט מיט מיר, מיט איהר מאַן, מיט דער דיענסט אָדער מיט איהרע קינדער. עס איז געווען זעהר שווער צו אורטהיילען אויב זיא קען זיין א גוטע פריינדין, א גוטע פרוי, א גוטע ווירטהין אָדער א גוטע מוטער.

איבערהויפט האט זיך מיר פון אנטפאנג געשטעלט דיא פראַגע, אויב זיא קען זיין א גוטע פרוי. איך האב אין איהר בעמערקט דאס אונפערשטענדליכע וואס איין ערפאָהרענער מאַן זעהט אין א פרייענציימער, בעגרייפט אָבער ער קען עס ניט ערקלערען. איך האב מיך אויך בעמיהט אויסצוגעפינען אויב זיא איז א ליעבענדע מוטער; נאָר דאס איז אויך פאר מיר געבליעבען א געהיימניס.

זיא איז אלט געווען 24 יאָהר, אונד האט קיין בעזונדערע בילדונג גענאָסען. אלעס וואס זיא האט געוואוסט אונד פערשטאנען, האט געשטאמט פון אייגענע מאַך נאָט אונטערריכט אין איין פענסיאָן וואוהין אַלעקסאנדער דימיטריעוויטש האט זיא געשיקט פאר דער תּוּגָה.

פון דער ערציהונג בייא דער אלטער גוטס-בעזיטצערין, האט זיא גענאָסען דעם אונטערריכט וויא צו דערקענען גוטע שוועמלעך אויף'ן פעלד אונד האָרדעווען עופות.

אָבער דאס אלעס האט לורטלאַזן ניט געשטערט צו מיינען, אז זיא איז שרעקליך געבילדעט אונד געוואַכט'ג ערפאָהרען אין וועלטס-זאכען.

זיא האט אימער געזוכט צו בעווייזען, אז זיא ווייס זעהר פיעל איבער פעטער דעם גרויסען, איבער קייערין קאטהערינאַ, איבער דער ניהיליסטישער בעזענענג.

אונד, איבערהויפט, האט זיא געוואָלט בעהייפטען, אז זיא בעלאַנגט צו דער הויכער אינטעליגענץ. זיא האט אויך געקענט גאַנץ אליין זאגען וואו שווערען אונד נאָר-וועגען ליגען; אונד וואס עס אנבעלאַנגט צו מוזיק, האט זיא געקענט אָנרופען א סך ווערטער, אָבער זיא האט קיין אַהנונג געהאט פון זייער בעדייטונג.

אַלעקסאַנדער דימיטריעוויטש וויערער, וועלכער איז ניט געווען קיין נאר אונד אויך בעזעסען בילדונג אונד ערפֿאַהרונג, האט זיך ענטוועדער ניט בעקימערט אום איהרע פּוּסטע בעריהמערייען, אָדער יעדע גאַרישקייט וואס זיא האט ארויס גע-בראַכט, האט בייא איהם אויסגעזעהן א חכמה.

מיר האט עס זעהר לייד געטהאָן אום איהם. איך האב מיר געטראַכט, אז ער האט עמוּואס בעסערער פּערדיענט, אונד אזא פרוי איז פאַר איהם זעהר אונד פאַסענד.

איך האב ניט געצווייפּעלט, אז אַלעקסאַנדער דימיטריעוויטש, אָבוואָהל שוין איין עלטערער מענש, האט זיך געקענט אויסקלייבען א פאַסענדערע פרוי. ער האט ניט נאָר בעזעסען רייכטהום אונד בילדונג, זאָנדרען זיין יונגענדיכעס אויסזעהן, האט איהם געגעבען גראַדע אזוי פיעל רעכט צו איין אַנשטענדיגער אונד גוטער פרוי, וויא אירגענד א מאַן.

מאָנכע מאל האב איך איהם געוואָלט עפעס אויפּמערקזאַם מאכען אונד מעהרערע מאל בין איך שוין געווען מיט דיא ווערטער אין טייל עפעס צו זאגען, אָבער איך האב מיך צוריק געהאַלטען. איך האב עס ניט געקענט טהון, זעהענדיג וויא גליק-ליך ער איז מיט איהר.

„איבעריגענס,“ האב איך מיר געטראַכט, „דער געשמאַק בייא מענשען איז פּערשיעדען. וואס מיר געפּעלט, מוז ניט געפּעלען איין אַנדערן, אונד וואס איין אַנדערן געפּעלט מוז ניט מיר געפּעלען. עס איז מעגליך, אז אזא פרוי וואס איך יואָלט געליעבט, וואָלט אַלעקסאַנדער'ן ניט אינטערעסירט. ווארום? דאָרויף ווינען מיר מענשען אונד מיר מוזען זיך ביינען צום ווילען דער גאַטור. אונד ווארום זאָל לודמילאַ ניט זיין קיין פאַסענדע פרוי פיר אַלעקסאַנדער'ן? אה, איך בין אָנגעלעבט, אָנגעשמאַקט פון דער וועלט, אונד איך געפין דאָרט פּעהלער וואו עס ווינען אין דער וואַהרהייט דאָ מעלות. איז דען דאס שוין אַלעס אין א פרויענצימער זען זיא קען דעבאַטירען איבער פּינאַזאָפּיע, געשיכטע אונד געזעלשאַפּטליכע געהרען? ניין, ניין! וויא האבען אונזערע עלטערן אונד עלטער'ס עלטערן גע-לעבט? וויא האבען געהאט איינפאַכע, גוטע אונד ניט איבערגעשפּיטצטע פרויען אונד אַלעס איז געווען גוט. וועמען קימערט דאס וואס לודמילאַ האט לייע אָביסעל

גו פליידערן? האט דען אלעקסאנדער דימיטריעוויטש קיין פערנניענען ווען טאניא פליידערט? לודמילא איז אויך איינגערעכענט בייא איהם פאר א קינד. עס איז בעסער איך זאל שוויגען, ניט זוכען אין יענעם קיין פעהלער, ווייל איך אליין בין פול פעהלער. מיין גייסט איז שוואך, מיין קערפער אונד געהירן קראנק, אונד איך ווייס ניט וואס נוט איז."

אַט אזעלכע געדאנקען האבען זיך אין מיר דורכגעוואָרפֿען אין דער ערשטער צייט, וועהרענד איך האב געזוכט צו ערגרינדען דיא אורזאכע פון אלעקסאנדער דימיטריעוויטש עס גליק.

אַז ער איז געווען גליקליך, דאָריבער האב איך ניט געצווייפֿעלט. נאך מעהר, ער איז געווען אזוי גליקליך, אַז מיר האט זיך געדאַכט, דאס ער וועט זיך ניט כייטען אויף זיין גליק מיט דעם גליק פון דער גאַנצער וועלט.

איך האב בעגריפען, אַז דאס הייסט פאַמיליע־גליק אונד איך האב איהם סתנא געווען. איך האב איהם ניט מקנא געווען דערפאַר ווייל איך האב איהם ניט פערנוגען, אין געגענטהייט, איך בין איהם געווען א פריינד פון מיין טיעפסטען הערצען, נאָר איך האב געוואונשען אויך אמאל אזוי גליקליך צו זיין.

איך האב מיר געטראַכט, אַז דאס לעבען, דאס וואהרע לעבען, פעשטעהט אין פאַמיליע־גליק. אין דער ריינהייט פון פאַמיליע־ליעבע אונד טרייהייט. איך האב נאך אמאל אָנגעפאַנגען אויפצומישען מיין פערנאנגענהייט אונד געפונען א תוהר ובוהו פון לומפֿערייא, געמיינהייט, פערדאָרבענהייט אונד שמוץ.

"ניין, ניין!" האב איך צו מיר אליין אויסגעשריען, "ניט דאָרט ליענט דאס גליק פון מענשליכען לעבען; ניט דאָרט קען מען געפינען רוה אין קערפער אונד גייסט, אָנדערן אין זיין הויז, צווישען זיינע קינדער, געבען זיין פרוי..."

א פרוי! יא, א נוסע, ריינע אונד זויבערע פרוי, איז דיא קרוין פון א מאַן'ס גליק. אָבער וואו געהט מען אזא פרוי?

וואס וועל איך טהון ווען איך זאָל אָנטרעפען אזא פרוי וויא לוד-מילא איז?

דיעזער געדאַנק האט מיך בערוישט. איך האב ניט געקענט ארויס קריכען צו א דייטליכער ערקלערונג.

"וואס איז א פרוי?" האב איך מיך געפרעגט. "איז זיא א קאָספּאַניאַן אין לעבען, אָדער..."

אָדער וואס? מיין געהירן האט אָנגעפאַנגען צו רוישען.

„א קאמפאניאן אין לעבען?“ איז געווען דיא נעכסטע פראגע. „ניין, א פריד איז ניט קיין קאמפאניאן אין לעבען. אלעקסאנדער דימיטריעוויטש בעווייזט עס מיר, אז דאס איז ניט דער פאל. אלעקסאנדער דימיטריעוויטש, דער ערפאהרענער אונד געבילדעטער מאן, קען זיך ניט אינטערעסירען מיט לודמילא'ס נארישקייטען, ווען זיא וואלט געווען זיין קאמפאניאן! איהרע נארישקייטען אינטערעסירען איהם נאר דערפאר, ווייל זיא איז ניט נלייך צו איהם אין נייסטיגער ענטוויקלונג. ער בעטראכט זיא אלס א קינד, אלס... ניין, ניין, ניט אלס א קינד. צו א קינד האט מען אנדערע געפיהלע אונד אנדערע נייגונגען פיהרען אונד מיר זאלען זיך אינטערעסירען מיט א קינד'ס פוידערייען. לודמילא איז אקוזא ניט אלעקסאנדער'ס קאמפאניאן אונד אויך ניט זיין קינד. זיא איז זיין פרוי! אונד דאָ ליגט דער תונד פעגראָבען!

„זיין פרוי, יא, אונד דערפאר האט ער זיא אזוי ליעב אונד זיא אינטערעסירט איהם. לודמילא איז יונג, געזונד, שטארק אונד אנציהענד. זיא האט אין זיך אלעס וואס א פרויענצימער דארף בעוויטצען, אום א מאן אנצוזהען, אונד דערפאר ליעבט זיא אלעקסאנדער דימיטריעוויטש! דאָ ליעגט דאס געהיימניס!

„עס איז אויך קיין ראייה ניט, אויב זיא קען מיך אָדער איין אנדערן אינטערעסירען; זיבער אלעקסאנדער דימיטריעוויטש האט זיא א מאגנעטישע קראפט, אונד ער ליעבט זיא!

„א קאמפאניאן ליעבען מיר אנדערש, א קינד ליעבען מיר אנדערש אונד א פרוי ליעבען מיר אנדערש. א קאמפאניאן ליעבען מיר פאר זיין נייסט, א קינד פאר זיין אונשוך אונד א פרוי? — פאר איהר קערפער!“

איך בין געקומען צו דיעזען רעזולטאט, בשעת איך בין ארום געגאנגען אויף דיא פעלדער נאכדענקענדיג אונד נאכקלערענדיג.

„אונד ווארום ליעבט אלעקסאנדער לודמילא'ן?“ האב איך מיך געפרעגט

דער ענטפער איז געווען:

„זיא איז איין אנציהענדעס פרויענצימער!“

איין אנציהענדעס פרויענצימער? דיעזער געדאנק האט מיך אָבגעשטעקט אונד איך האב אָנגעפאנגען צוריק צו קעהרען צו דיא פאנאמאזען איבער פרויען. איך האב נעטראכט, געדענקט אונד בין אויפגערגעט געוואָרען.

דאן האב איך געהערט א שטימע אין מיר אויסרופען:

„לומפ! זיא איז דיין פרוינדיס פרוי!“

4.

אייניגע מעג זיינען שוין פאראיבער, זייט איך האב מיך איינגעקווארטירט
בייא אלעקסאנדער דימיטריעוויטש.

ער איז געווען אויסעראָרענטליך צערטליך צו מיר. ער האט אָנגעווענדעט
אלעס מעגליכע עס זאָל מיר גאר ניט פעהלען, אונד מיין וואונש איז ערפיללט גע-
וואָרען, נאך איידער איך האב איהם אויסגעשפראָכען. ער האט בעמערקט וואס
איך האב געליעבט ביים עסען, אונד ער האט מיך דערמיט בעזאָרנט. ער האט
אויסגעזעהן הנאה צו האבען פון מיין אָפעטיט אונד שמאַרקונג.

ער האט מיך בעמראַכטעט אלס זיין בעסטען גאַסט. ער האט געקענט מיינע
עלטערן, געווען א פריינד פון אונזער הויז אונד מיך געליעבט אלס קינד. יעטצט,
אלס ער האט מיך געזעהען שוואַך אונד קראַנק, האט ער געוואָלט טהן אלעס
מעגליכע אום מיר צו פערשאַפען פערגניגען, בעקוועמליכקייט אונד געזונד.

לודמילאַ איוואַנאָוואַ איז אויך געווען זעהר גוט צו מיר, טראָטץ עס האט
זיך מיר אויסגעוועזען אין דער ערשטער צייט, אַז זיא טהוט דאס עפעס געצוואונגען,
וויא איינער רעדט, בלויז צוליעב איהר מאַן. דאס האט מיך אנפאַנגס בעאונרוהיגט,
אָבער, וויא איך האב שוין פריהער געזאגט, איז עס שווער געווען זיא צו פערשטעהן,
אונד איך בין ניט געווען זיכער אויב זיא איז פריינדליך פון הערצען, אָדער זיא
טהוט עס אויס עטיקעמע.

אין איין אבענד, זיטצענדיג ביים עסען, האט זיא אלעקסאנדער דימיטריע-
וויטש געפרעגט, וויא זיין טבע איז געווען, ווארום זיא זעהט אויס אַזוי
טרויעריג.

„איך בין ניט טרויעריג“, האט זיא געענטפערט שאַרף, „דוא בילדעסט דיר
גאָר איין.“

„וויא ניט בעז, מיין קינד“, האט אלעקסאנדער געזאגט בעמריעבט אונד
ערשטוינט. „איך האב דירך ניט געוואָלט ערגען. מיר דאַכט זיך ווירקליך, אַז דוא
זעהסט ניט אויס וויא אימער.“

„אַזוי איז עס אימער. דיר דאַכט זיך, אונד איך ווייס ניט וואס. דאס
קריינקט מיך ביז צו טויט. פון אין דער פריה ביז אין דער ווייטער גאַכט, ווערסטו
ניט מער מיט דינע נאכפראגען. באלד בין איך בלאַס, באלד טרויעריג, באלד

מיעד אונד נאך טויזענדער אנדערע פראגען וואס קלעפען זיך וויא איין ארבעט אן דער וואנט"...

„אָבער, מיין לעבעס קינד, וויא קענסטו אזוי רעדען ?“ האט אלעקסאנדער געזאגט מיט א ציטערענדער אונד שמערצהאפטער שטימע.

זיין טאָן האט מיך געריהרט ביז צום הערצען. איך האב געזעהען, וויא זיא האט איהם שרעקליך בעליידיגט אין מיין געגענווארט. אונד ווארום ?

בלויז דערפאר, ווייל ער האט זיא אזוי געליעבט, דאס ער איז געווען בע- זאָרנט אום איהר וויא אום א צארטע בלום, וועלכע מען היט פון צופיעל רעגען, קעלט אָדער צופיעל היטן.

עס האט מיר אויך אויסגעזעהען, אז ער האט פון איהר צום ערשטען מאל געהערט אזא שפראכע. דאס האט איהם ווירקליך ערשטוינט. ער איז דערצו ניט געוואָהנט געווען.

אויף זיין געזיכט האט זיך אָפגעשפיעגעלט א סיענע פון שמערץ אונד ליידען. זייא האבען געשוויענען.

ווארום זיא האט געקענט אזוי רעדען, איבערתיפט אין מיין געגענווארט, האב איך ניט געקענט בעגרייפען.

איז דאס געווען א פאָרשמעלונג פאר מיר אום איך זאָל וויסען, אז זיא קימערט זיך ניט אום איהר טאָן'ס צערטליכקייט ? איך האב מיר דאָרויף ניט געעענט ענטפערן.

איך האב געוואָרפען א בליק אויף איהר געזיכט.

„הא,“ האב איך מיר געטראכט, „איך האב אַלזאָ קיין טעות ניט געהאט. דיא קאָטץ שפיעלט זיך אזוי לאנג גוטמיטהיג, ביז זיא ניכט א קראַטץ מיט דיא גענעל אָדער א בייט מיט דיא צייתן. דאס איז זיא ! איך האב זיא דערקענט ! איהר וואהרע נאָטור צייגט זיך אַרויס !“

ווען איך האב צו איהר געקוקט, האט זיא אָנגעפאנגען צו שמיכלען, אונד מיך אָנגעקוקט מיט איהרע אויגען, וועלכע האבען דאמאלס געהאט א גרינע פארב. זייא האבען מיך דערמאָהנט אן דער שלאַנג.

איהר בליק צו מיר איז געווען פעסט אונד ניט ערשאַקען. איך האב דאָרט בעמערקט א גלאַנץ פון בעזיקייט.

מיר האבען אלע דרייא אונטערדעסען געשוויענען, אונד דאס שוויינען האט אויסגעזעהן זעהר אונאנגענעהם. איך האב מיך געקראַצט אין אויער, אום עס זאָל

הייסען, אז איך פערברענג מיין צייט מיט עפעס אנדערש אונד קלער נאר ניט אום דעם וואס איז פאָרנענאָנגען.

דאָן האט זיך געהערט א גערויש אונד דיא קינדער זיינען אריין אין צימער, וועלכעס האט אונטערבראַכען דיא שטילקייט.

„פאפא, פאפעלע!“ האט אויסגעקלונגען טאניאַ'ס שטימעלע. „מיר האבען געמאַכט היילעך פון שטיינער, אונד מיר האבען געהאַט אַזעלכע שעהנע זאַכען“...

אַלעקסאַנדער דימיטריעוויטש האט גענומען דאס קינד אויף זיינע הענד אונד אָנגעפאַנגען דערמיט צו געהען לאַנגזאַם איבער דעם צימער, זיא דריקענדיג צו זיין ברוסט.

לודמילאַ איוואַנאַוואַ האט איהם נאכגעפאָקנט מיט איהר בליק, וויא איינער רעדט: „דער אַלטער נאַר!“

דאָן האט זיא זיך אָבעווענדעט פון איהם, געלעגט ביידע עלענכרינעס אויף'ן מיש, אינטערנעשפאַרט איהר שעהנעם קאַפּ מיט דיא דאָלאַגניעס אונד אַרויס שטעלענדיג איהרע ווייסע צייהן, האט זיא געזאגט:

„עס איז שרעקליך לאַנגווייליג.“

אַלעקסאַנדער מיט טאניאַ'ן איז דערווייל צוגענאַנגען צו דער טהיר פון צימער. זיא האט געוואָרפען א בליק הינטערוויילעכס אונד געזאגט:

„אַלעקסאַנדער דימיטריעוויטש (אַזוי האט זיא איהם אימער גערופען, אנער קענענדיג מיט דיעזען אויסדרוק, אז ער שמעהט העכער אַלס זיא מיט זיין פער- שטאַנד אונד בילדונג), איז דעם נאַנצען טאַג בעשעפטיגט. איך בין אימער אליין: נאָר אליין וויא א בוים אין מיטען פעלד. איך האב קיין בעזוך, קיינע געזעלשאַפט, קיין צערשמרייאונג אונד איך ווייס ווירקליך ניט וויא מען קען פערברענגען דיא צייט.“

א בליק נאך אמאל אויף א זייט, האט זיא איבערצייגט, אַז איהר טאָן איז שוין ניטאָ אין צימער, אונד זיא האט פאָרטגעזעצט:

„איך פרעה מיך ווירקליך, וואס איהר זייט צו אונז געקומען. ניעמאַנד האט עס געפונען פאָר געטהיג אונז ביז יעמט דאָ אויפצוהוכען. א פריערענס-ריכטער קומט יא אמאל צו אונז אויף בעזוך, אונד ער איז איין אַלטער מאַן. אונד דערצו, טאַכט מיך אַלעקסאַנדער דימיטריעוויטש ווירקליך קראַנק מיט זיינע בעשטענדיגע נאַררישע זאָרענען אום מיר, אונד איך בין שוין זאָט דערפון“...

אין מיינע געדאנקען איז עס איינגעפאלען, אז זיא האט ווייטער געוואלט
 זאגען: „אונד אלעקסאנדער דימיטריעוויטש איז אויך אין אלטער מאן, וועלכער
 אינטערעסירט מיך ניט, ווייך ער איז רוי אונד מיאוס.“
 עס איז קיין צווייפל, אז איך האב געלעזען איהרע געדאנקען.

זיא האט ארונטער גענומען דיא הענד פון אונטער איהרע באקען, צוגערוקט
 דעם סאמאוואר, אונד אָנגעגאַסען טהעע.

„אימער אין הויז אונד נאָר אין הויז,“ האט זיא ווייטער געמורמעלט מיט א
 זיפן. „נאָר איין איינציגעס מאל בין איך געווען אין קלוב אונד געטאַנצט. בייא
 נאָט, דאָרט איז געווען לוסטיג אונד מונטער. איך האב מיך געוואלטיג אונטער-
 האלטען. עס זיינען דאָרט געווען פיעלע אָפיציערען. האט איהר אויך לעב צו
 טאַנצען?“

„יא, אמאל,“ האב איך געענטפערט אונגערן.

פאַר מיינע אויגען איז געשטאַנען דאס גוטמיטהיגע אונד בעטריעכטע געזיכט
 פון אלעקסאנדער דימיטריעוויטש.

דא איז געקומען א מערקווירדיגער מאַמענט איבער מיר.

איך האב זיא בעטראכט וויא א קאַטץ, וויא א שלאַנג אונד איך בין אימ
 שטאַנדע געווען זיא צו פּעראַכטען אונד פּערהאַטען. איהר שפּראַכע האט מיך
 געשטאַכען, איהרע ווערטער האבען מיך געקוועלט אונד געערנערט, אָבער, טראַטץ
 דעם...

יא, טראַטץ דעם, האט אין מיר צוריק געטעהרט דיא בעסטיע. אַלעס איז
 פּערוואונדען וויא א רויך. איך האב נאָר געזעהען איהר שעהנעס אונד געוונדעס
 געזיכט; איהרע ברייטע שולטער, איהר פולען בוים, איהרע האלב נאַסעטע אונד
 ריקע הענד, אונד איך האב געשפירט דיא מאַנעטישע קראַפט פון איהר קערפער
 מיך אנציהען.

זיא האט אויסגעזעהן פּערפיהרעריש אין מיינע אויגען.

זיא האט גערעדט מיט מיר נאָנגן איינפאַך אונד אויפריכטיג. איך האב גע
 מוחט איינזעהען, אז זיא האט רעכט מיט איהרע בעהויפטונגען אונד איך האב מיט
 איהר געהאט מיטלייד.

וירקליך, איז זיא ניט געווען יונג, שעהן, געזונד אונד מונטער? וואס פאַר א
 פּערנליגען האט זיא געקענט האבען פון דער געזעלשאַפט פון איין אַלטען

אָבער איך האב מיך בעהעררשט מיט אַלע מייע קרעפטען.

„ווארום בעט איהר ניט אַלעקסאנדער דימיטריעוויטש,“ האב איך אָנגע-
פאנגען, „ער זאָל מיט איך ערנעץ אויספאָהרען, אירגענדוואו געהען, ער וועט
איך געוויס ניט ענטזאנען.“

איך האב אָנגעהויבען צו בעטראכטען איהר ווייבע אונד דיקע האַנד מיט
וועלכער זיא האט געהאַלטען א זילבערנעם לעפעל.

„ניין, ניין,“ האט זיא געענטפערט אריין וואַרפענדיג א שטיקעל צוקער אין
איהר גלאָז טהעע, „איך פערלאנג עס נאָר ניט פון איהט. איך ווייס, אז ער געהט
זעהר אונגען מיט מיר ערנעץ ער בליקט אימער מיט ווילדע אויגען אויף פּרעמדע
טשנער... אונד צו וואס זאָל איך איהם בעמען? איהר זייט יעטצט צו אונז נעקומען,
אינד עס פרייט מיך“...

בייא דיא לעמצטע ווערטער האט זיא געשטייכלט אונד אָנגעבויגען איהר
קאָפּ צום גלאָז טהעע, אויף א זייט, וויא אריין צו קוקען אום צו זוכען א
בלעמעל.

איך האב זיא אָנגעקוקט.

דאן האבען זיך אונזערע בליקען בעגענענט, אין וועלכע עס איז געלענען עפעס
אונגעהרליכעס. איך האב מיך געשפירט וויא א ננב וואס ענטלויפט מיט דער ננב
אונד וואנט ניט זיך אַרוב צו קוקען, טאַמער ציהט ער צו יעמאַנדיס אויפ-
טערקזאַטקייט.

מיין הערץ האט אָנגעהויבען צו קלאפּען. אָבער אין דיעזען אויגענבליק, איז
אויך געקומען איין ענדערונג אונטער אונז ביידע.

ביז צו יענער מינוט, האבען מיר זיך בענומען איינער נעגען צוויטען מיט דעם
אָנגעריכטעטען רעספּעקט פון עטיקעטע. אָבער דאס אַלעס איז אויף איינמאל
פערשוואונדען, אונד עס האט אויסגעזעהען, אז מיר דארפען זיך שוין מעהר ניט אזוי
בענעהמען איינער צום צווייטען. זיא האט געלעזען מייע געדאַנסען אונד איך איהרע.
מיר האבען זיך פערשטאַנען.

שפעטער אין אבענד, האב איך מיך געזעטצט שפיעלען מיט אַלעקסאנדער
דימיטריעוויטש שאַך. אָבער ער איז שוין ניט געווען אזוי סונטער וויא אימער אונד
ער האט ניט געשפּאַסט וויא זיין טבע איז געווען.

וואס עס אנבעלאנגט לודמילאַ איזאָנאָווא, איז זיא געווען זעהר לעבחהפּט
אונד סונטער. איך האב זיא נאך ביז דאמאלס אין אזא שטימונג ניט געזעהען.

ויהא האם עשפיעלט פיאנאָ אונד נעזונגען. דאָן האט זיא אָנגעשאַנען צו שפיעלען דעם וואָלצער, דיא פערלירענע צייט. זיא האט דאס נעשפיעלט מיט געפיהל.

ווען איך האב מיך צו איהר אומגעווענדעט, האב איך בעמערקט, אז זיא האט שוין וואָהרשיינליך פון פריהער געקוקט אויף מיר. איהר געזיכט איז רויט געוואָרען.

אלעקסאָנדער האט קיין געדולד געהאט צום שאַך, אונד מיר האבען געלאָזען שטעהן דיא פיגורען.

דאָן האט לודמילא איוואַנאָווא נערעדט פאר פייער אונד פאר וואסער. זיא האט דערצעהלט אונד געפלוידערט אזוי וויא איינער וואָלט גערעדט פון הימץ.

נאָמירליך, בייא אזוי פיעל רייד פון איין אונגעבילדעטער דאָרפס־פרוי, האבען זיך ארויס געכאַפט א סך נאָרשקייטען. אויב אלעקסאָנדער האט זיא בעמערקט, ווייס איך ניט, נאָר איך, אָבוואָהל איך האב מיר געמערקט, אז זיא איז זעהר דום אין וועלטס־זאָבען אונד קען צונויפפאָרען א וואנט מיט א דאָך. האט זיא איבער מיר געהער ניט געמאַכט דעם שלעכטען איינדרוק וויא פון אנפאנג.

איך האב בעענטפערט מאַנכען איין אונשולדיגען שפאַס פון איהר, אויך אזוי אונשולדיג וויא נאָר מעגליך. אָבער טראָטץ דעם וואס אלעקסאָנדער דימיטריעוויטש האט דערבייא געשטייב־לט, האב איך מיר נאָנץ גוט געקענט מערקען, אז עס איז איהם ניט זעהר אונאַנגענעהם וואס זיין פרוי רעדט אזוי פיעל, אונד, נאך געהער וואס זיא ערלויבט זיך מיט מיר צו שפאַסען.

יא, איך בין געווען א מענשען־קענער. איך האב געקענט לעזען אלעקסאָנדער'ס געדאַנקען אויף זיין געזיכט. עס האט איהם אפילו גערנערט, אָבער ער האט געטרויעט אי מיר, אי זיין פרוי, אונד ער האט נאר קיין מורא ניט געהאט, אז אונטער אונז ביידע קען עפעס ווערען וואס זאָל זיין געגען זיין ווילען.

איבריגענס, האט ער מיך ניט אַרײַן איינגעלאָדען? יא, ער האט געטרויעט אויף מיין עהרע, זעלבסט־אַכטונג אונד דיא פריינדשאַפט. ניין! ער האט דער־פאר קיין מורא ניט געהאט. איהם האט נאָר שרעקליך געשמערצט דיא ווערטער וואס לודמילא האט איהם פריהער געזאגט, ווען ער איז געווען בלויז בעזאָרנט אום איהר געזונדהייט.

אָבער אַלעקסאַנדער דימיטריעוויטש איז געווען קורצזיכטיג. יא, קורצזיכטיג מיט זיינע אויגען אונד קורצזיכטיג אין זיין נייסט. ניין, ער האט אין לודמילאָן ניט בעמערקט דאס, וואס איך האב געזעהן אין איין אויגענבליק.

עס האט מיר אויסגעזעהען, אז דאס אלטע שפּריכוואָרט, דאס „בייא רעם ריינעם איז אלעס ריין“ — בלייבט אימער וואהר.

אַלעקסאַנדער דימיטריעוויטש, דער נומער אונד ערדלער, האט זיך ניט געקענט פאַרשטעלען וויא אַנדערע, איבערהויפט זיינע פריינדע, קענען זיין אַנדערש וויא אַנשטענדיג.

אַלעקסאַנדער דימיטריעוויטש האט ניט געקענט זעהן מיט דיזעזע אויגען וויא איך האב געקוקט. ווען דאס וואָלט אזוי געווען, דאן וואָלט ער געלעזען אין זיין פרויס בליק צו איהם, ניט נאָר בעזעס, זאָנדערן אויך פּעראַכטונג.

מיר האבען צוגעבראַכט דעם אבענד יעדער איינער מיט פּערשיעדענע געדאַנסען. לודמילאָ איז אָבער געווען אויסעראָרענטליך מונטער. מיר האט עס אויסגעזעהן, אז זיא פּערשטעהט גאַנץ נוט, דאס איהר מאן איז אונצופריעדען פון איהרע פּלודערייען אונד פּוילע וויטצען, נאָר זיא האט זיין דאָך געזאגט. ניט דערפאַר איהם צו ערנערן, זאָנדערן בלויו, ווייל זיא האט זיך אום איהם ניט געוואָלט בעקימערן.

איך האב בעגריפען דעם צושטאַנד צווישען לודמילאָ אונד אַלעקסאַנדער דימיטריעוויטש. ער האט זיא געליעבט מיט אזא צערטליכקייט, וועלכע מיר קענען זעלסטען זעהן צווישען מאן אונד פרוי. זיא וויעדער, האט דערפון גאַנץ נוט געוואוסט. זיא האט אויך בעגריפען, אז זיא איז זיין הערר מיט דער מינדעסטער מיענע פון איהר האנד; זיא האט פּערשטאַנען, אז נאך דעם וויא זיא וועט אָנפליקען זיין הערץ מיט קריינקונג, קען זיא איהם, מיט איין שמייכעל, ברענגען צו איהרע פיס, אונד ער זאָל צופריעדען זיין דאָרט צו בלייבען ליגען וויא אַ חונד, וויסענדיג בלויו, אז איהר שמייכעל האט איהם דערצו געבראַכט.

זיינע שמערצען, האבען זיא וועניג בעקימערט. זיא האט קיין מורא ניט געהאט, אז ער וועט איהר טהון שלעכטעס, אונד קענענדיג דעם רעזולטאַט, האט זיא געוואָלט טהון פּאַרלויפּיג וואס איהר געפעלט.

איך האב געשטודירט אַלעקסאַנדער'ס געזיכט. וויא איך האב שוין פריהער בעמערקט, האט ער אונז ביידען געטרויעט, אָבער ער האט זיך שרעקליך געערגערט איבער איהרע רומהייטען. עס איז פיעללייכט געווען דאס ערשטע מאל זייט זייער

פערהיראטעטעס לעבען, וואס ער האט איהרע דומחייטען בעטראכט אלס איבער פליסיג: ביז דאמאלס האט ער זיך גערעכענט אלס קינדישע אונד אונשולדיגע נארישקייטען.

ווען דאס געשפרעך איז געווען צו ענדע, האב איך פרייער אויפגעאטהעמט. איך זאג דאס געשפרעך איז געווען צו ענדע; דאס איז נאָר אזא אויסדרוק, ווייל מיר האבען קיין פערנינפטיגע זאך אָנגעפאָנגען אום זיא צו ענדיגען. זאָנדרען, עס איז גלאַט שפעט געוואָרען, אונד אַלעקסאַנדער, בעמערקענדיג מיין סיעדקייט, האט ער געזאגט, אז עס איז צייט איך זאָך געהען שלאָפען. דיא פלוידערייא האט דער פאַר אויפגעהערט.

איך האב מיך ניט געפונען בעלידיגט פון אַלעקסאַנדערס בעמערקונג, אז עס איז צייט איך זאָך געהן שלאָפען, ווייל ער האט עס געזאגט אין אזא צערטליכען טאָן, אז יעדער האט געקענט ארויס זעהען, דאס ער מיינט דערבייא בלויז מיר לטובה, איך זאָך מיך אויסרוהען.

לורמילא איז געווען דיא ערשטע אויפצושטעהן פון איהר שמוהל. איך בין צוגעגאנגען צו אַלעקסאַנדער דימיטריעוויטש אונד גענומען זיין האנד, איהם גע- וואונשען גוטע נאכט, אונד ער-האט מיר געוואונשען אַנגענעהמע רוה. דאָן האב איך מיך געווענדעט צו לודמילאַ איוואנאָווא אונד איהר געריכט מיין האנד.

איהר האנד איז געווען זעהר ווארעם, אָבער טראָטץ דעם האט דייעז ווארעמקייט אריין געשיקט וויא א קעלט אין מיין לייב. דיא האט אונגעוועהנליך פעסט צוגעדריקט מיין האנד אונד מיך אָנגעקוקט מיט איהרע גלענצענדע אויגען, אין וועלכע איך האב בעמערקט וויא א פלוי פייערל אויפפלאַקען. איהר בליק האט מיך שטאַרק בעאונרוהיגט, אונד אַבוואָהל איך האב געשפירט איהר האנד דרוק מיט א געפיהל פון פערנניגען, האב איך מיך דערמאָהנט אן אַלעקסאַנדער דימיטריעוויטש אונד איך האב מיין האנד צוריק געצויגען.

איך האב מיך דאָן אומגעווענדעט, אויך וויא בערווישט פון שיכרות, בין איך אריין אין מיין צימער.

ליענענדיג אין בעט, האב איך געשפירט, גלייך וויא איך האב בעגאנגען דאס גרעסטע פערברעכען. מיין געוויסען איז געווען זעהר אונרוהיג אונד איך האב מיך געפרענט: „אום נאַטעס ווילען, קען ניט א מענש אמאל זיין אַב שטענדיג?“

„מין פריינד'ס פרוי!“ דיעזע ווערטער האבען מיר אונזייסליך געקלונגען אין דיא אויערן אונד איך האב מיך אליין פערצאכטעם.

אָבער דיעזע געדאַנקען זיינען פערמישט געוואָרען מיט אַנדערע, אונד וויא פון צווישען א וואָלקען, האב איך געזעהען אויפשטייגען לודמילא'ס געזיכט, לאכענדיג, אונד איהר אויפגענונג האב איך געלעזען אין איהרע פונקלענדע אויגען. עס האט זיך מיר געדאַכט, אז איך האב בעמערקט איהר שטאַרקען קערפער אויפציטערן אונד איהר ווייכע, ווייסע האַנד האט מין פאַנטאַזיע ניט פערלאָזען.

בלתולניג איז ערשינענען פאר מיר דאס נוטימטהיגע געזיכט, מיט איין אויס-דרוק פון טרויער, פון מין פריינד אַלעקסאַנדער דימיטריעוויטש.

„מין פריינד'ס פרוי!“ האט עס נאך אמאל וויא געמורמעלט אין מייער אויערן.

„אָבער וואס האב איך פערבראַכען?“ האב איך מיך געפרעגט „וואס בין איך שוודיג? האב איך איהר געגעבען אירגענד א געלענענהייט? זיא קאָקעסירט מיט מיר — דאס איז אַלעס. ניין, ניין, געוויס ניט, עס קען ווייטער ניט געהען!“

מיט דיעזע ווערטער האב איך געמיינט, אז איך וועל מיך בערוהיגען.

„עס איז אמת,“ האב איך ווייטער אָנגעפאַנגען צו מיר אליין, „איך האב ניט קיין סורא, אז מען וועט מיך שטייסען אויף יענער וועלט — איך בין דאָך א פריי-דענקער, — אָבער אום צו זיין א מענש מוז מען דען נאָר סורא האבען פאר יענער וועלט? געוויס, אָהנע צווייפעל, דאס בעוואוסטזיין, אז איך האב שענדליך בעד טראגען מייענעם א פריינד, וואָלט ערנער געווען וויא טויזענדער פייערן פון ניהנום. פאָזיטיוו ניט! עס פאַלט מיר נאר ניט איין! פוסטע געדאַנקען זיינען דיעזע וואס דרינגען זיך אין מין קאָפּ...“

דאן האב איך אליין ניט געוואוסט וואס איך דענק, אונד נאך א פרויע האב איך צו מיר געמורמעלט:

„עס איז נאָר מין אייגענע פאַנטאַזיע וואס נאַרט מיך. מין פערדאָרבענהייט בין יעצט מאכט מיך גלויבען, אז איך זעה בילדער, וועלכע זיינען נאַרישע חלומות, וואס איך טרוים וואכענדיג. איך בין א דומקאָפּ אונד דאס איז אַלעס! ווער האט מיר דען געזאגט, אז לודמילאַ איז אַנאַָוונאַ האט אירגענד וועלכע שלעכטע געדאַנקען? מיר דאַכט זיך בלויז אזוי. אָבער קען עס דען ניט מעגליך זיין, אז זיא לעבט איהר גוטען מאן, אונד דאס וואס זיא רעדט אזוי צו מיר, איז ניט מעגלעך.“

וויא דיא אונשולדיגע נאטור פון אונשולדיגע מענשען, וועלכע האבען נאך ניט געזעהן דיא פערדאָרבענהייט פון שטערטישען לעבען אונד קענען ניט דיא שמוציגע אונד בעטריגערישע עטיקעטע.

„לודמילא איוואַנאָוואַ, איז איין אַנשטענדיגע פרוי, אונד, ווען איך זאָל וואַגען איהר צו צייגען, אפילו אינדירעקט, אז איך האב שלעכטע אַבזיכטען, וועט זיא זיך ענטוועדער אָבוענדען מיט פּעראַכטונג אָדער מיר אַנשפּייען אין פנים. עס וואָלט אויף מעגליך געווען זיא זאָל מיר אויסזעמען דיא צייהן, וויא עס האט פאסירט מיט ניקאָלאַי אַלעקסעיעוויטש, דער לומפּיגער סטודענט וואס האט גע-וואָהנט ניט ווייט פון מיר אין מאָסקוואַ.“

איך האב מיך דערמאָהנט וויא מיר האבען אמאל געלאַכט פון ניקאָלאַי אַלעקסעיעוויטש, ווען מיר האבען ערפאָהרען, אז א יונגע אונד אַנשטענדיגע דאַמע האט איהם אויסגעקלאַפט צווייא פּראָנט צייהן מיט איהר מאַן'ס שמעקען, נאכדעם וויא ער האט גערעכענט, אז איהר פריינדליכקייט צו איהם האט איין אַנדערע בע-דייטונג, אויסער ריינע פריינדשאפט צו א גוטען בעקאנטען.

ניקאָלאַי האט געהאט דעם פסק, נאכדעם ער האט זיא אַרום גענומען אונד אָבגעפּרעסט א קוש אויף איהר באַק.

איז דאס ניט מערקוויירדיג? איך בין צופריעדען געווען צו האבען אזא סוף וויא ניקאָלאַי אַלעקסעיעוויטש, אבי איך זאָל וויסען, אז איך האב חלילה ניט בע-זיידניגט מיין פריינד'ס עהרע, אָדער, בעכער געזאגט, אז מיין פריינד'ס פרוי, איז איין אַנשטענדיגע דאַמע.

אָבער דאס אַלעס האט נאך אימער ניט געשמערט מיין פאַנטאַזיע צו דענקען אונד זיך עראינערן אן איהר ווייסע, ווייכע אונד וואַרעמע האַנד, וועלכע זיא האט געהאַלטען אין מיינער, אונד אויף אין דעם פּרענענדען בליק פון איהרע אריגען.

מיט דיעזער פאַנטאַזיע זיינען געקומען אַנדערע געדאַנקען. איך האב זיא נאך אמאל געשמודירט, אונד ניט געקענט אָבלייקענען, אז זיא איז ניט דיעזעלבע לודמילא איוואַנאָוואַ, וועלכע איז פאַר מיר ערשיענען אין דיא ערשטע פאאר טעג ווען איך בין געקומען. דאמאלס איז זיא געווען צוריק געצויגענער, צוריק גע-האַלטענער, אונד יעצט האט עס אויסגעזעהען אַנדערש.

קין צווייפּעל איז בייא מיר געווען, אז איהר בענעהמונג צייגט, אז זיא ליעבט ניט איהר מאַן. אָבוואָהל איך האב מיר פריהער געוואָלט איינרעדען, אז איך זעה

ניט ריכטיג אונד אורטהיל ניט וויא דיא זאך איז, האב איך מיך דערמאָהנט אן
איהר יונטן, פעטען אונד געזונדען קערפער; אין איהר מונטערקייט, אויפרענגונג
אונד...

„איך בין פערריקט ו׳ האב איך אויסגעשריען, הערענדיג מיין אייגענע
שטימע, ויזא איז דיא פרוי פון מיין פריינד אלעקסאנדער דימיטריעוויטש“...

אָבער איך בין זעהר וועניג געשלאָפּען אין דיעזער נאַכט. דיא תאוה-געדאַנקען
האַבען מיך ניט געלאָזען רוהען. עס איז געווען א היבשע צייט פאַראיבער, זייט איך
האַב אויסגעמיעדען דיא פערדאָרבענהייט, אונד לוסט, ברענגענדיע אונד פער-
זעהרענדיע לוסט האט צוריק געקעהרט, אונד איך האב דעם קערפער פון לודמילאַ
איוואַנאָוואַ, ניט געקענט ארויס לאָזען פון מיינע געדאַנקען...

ווען איך בין אויף׳ן צווייטען מאָרגען אריין אין שפייזע-צימער, זיינען שוין אַלע
דאָרט געווען פערזאַמעלט, אונד יעדער האט אויסגעזעהען צו זיין מונטער. דאס
פאָאר פאַלק האט שוין געשלאָסען פריעדען.

אַלעקסאַנדער דימיטריעוויטש האט אויסגעזעהען וויעדער גליקליך אונד צו-
פריעדען אונד דיא אַלטע מונטערקייט האט צוריק געקעהרט. לודמילאַ איוואַנאָוואַ
וויעדער, געלאָסען אונד צוריק געצויגען. זיא האט גערעדט מיט איהר מאַן ליעבליך,
זערטליך אונד נומיטהיג, אונד געגען מיר איז זיא געווען קאַלט אונד גלייכ-
גילטיג.

דאס האט מיך געפרייט.

דיעזע פרייד האט אָבער ניט פיעל געדויערט, דען מיינע אויגען, וועלכע
האַבען זיך נומ צוגעקוקט, האבען באַלד דערקענט דיא וואַהרהייט, אז לודמילאַ
שפיעלט א פאַלשע ראָלע — זיא האט זיך פערשטעלט. זיא איז נאָר געווען מיט
איהר מויל פריינדליך צו איהר מאַן, אונד וויא קונסטפאַק זיא האט געשפיעלט דיא
ראָלע, האט דער מאַן פון איהר שטימע זיא פערראַטהען. צו מיר האט זיא גע-
וואָרפען הינטערוויילעכס בליקען, אונד ווען איך האב געפאַקט אַזאַ בליק, האב איך
אין איהם וויעדער געלעזען דאס פלאַקערענדיע פייער פון אויפרענגונג.

אַלעקסאַנדער דימיטריעוויטש האט נאר ניט געזעהן.

איך האב אונטערדעסען ערפאהרען פון דעם געשפּרעך, אז אַלעקסאַנדער
דימיטריעוויטש מוז אין דיעזען טאָג אַברייזען אין שטאָרט אום צו בעזאָרגען געמעהנע
געשעפטען.

דיא זאך איז מיר באַלד קלאָר געוואָרען. לודמילאַ האט געוואָלט פעררעקען

עדע שפור פון פערדראכט, אונד ווייל זיא האט געוואוסט, אז איהר מאן פאָהרט אוועק, האט זיא ניט געוואָלט געשטערט זיין. אָדער בעסער געזאגט, אז דער פערדראכט זאָר איהם ניט אָבהאַלטען פון דער רייזע.

יא, איך האב דאס פערשטאַנען אזוי דייטליך, נלייך וויא זיא וואָלט פאר מיר פערטרויעט איהרע געדאַנקען.

אונד איך ?

אנפאנגס האב איך געפאסט א קורצען בעשלוס ניט צו פערבלייבען מיט איהר אליין. איך בין געווען א יסגעניכטערט פון דער אויפגענונג פון פאָריגער נאַכט, אונד דיא ווערטער: „מיין פריינד'ס פרוי“, האבען נאך אמאל געקלונגען אין מיינע אויערן.

איך האב שוין אָנגעפאנגען צו ענטוואַרפען פלענער, וויא איך זאָל בעמען אַלעקסאַנדער דימיטריעוויטש, ער זאָל מיר אויך מיטגעהען, איהם זאגען עפעס א ליגען, אז איך מוז זיין אין שטאָרט, אָבער... ווען איך האב א פליק געגעבען אויף לודמילאַ, בערטראכט איהר קערפער, געשטודירט איהר געזיכט אונד מיר געמערקט איהרע קאַטצען-שריט, בין איך ווייטער אריין געפאלען אין א זומפף פון ווילדער תאוה, אונד, איך בין געווען האַלב צופריעדען וואס ער פאָהרט אוועק.

נאך פריהשטיק איז ער אוועק געפאָהרען.

אָבער דיא סצענע פאר דעם אָברייזען, וועל איך ניט פערגעסען אזוי לאַנג וויא איך וועל לעבען. דאס האט מיר געגעבען א בעגריף איבער פרויען-בעטרוג, וועלכען איך האב מיר ביו דאמאלס ניט פאָרגעשטעלט אפילו אונטער דיא פראַקטיצירטע רייכע שטערטישע דאַמען, שוין ניט רעדענדיג פון אזא דאָרפס-פּרוי וויא לודמילאַ איז צוגעגאַנגען צו איהר מאַן, איהם אומאַרמט אונד צערטליך גע-קרשט אויף זיין געדאָרטער באַק.

דער ארטער אַלעקסאַנדער דימיטריעוויטש האט אויסגעזעהען צו זיין אין זעבעטען הימעל פון גליק. ער האט געשמייכלט גוטמיטהיג אונד זיין געזיכט האט אויפגעשטראַהלט.

„פיעללייכט וועל איך מיר פערזאַמען“, האט ער געזאגט אריין שטייגענדיג אין וואַגען, אונד איך וועל דאָרט מוזען איבערגעכטיגען. מיר דאַכט, אז עס וועט ניט אזוי זיין, אָבער טאַמער פאַסירט עס יא, בעט איך דיך, מיין טהייערע, דוא זאָלסט זעהן, אז ער זאָל זיך ניט לאַנגווילען, איבריגענס, איך וועל אַעס מעגליכע אָנווענדען איד זאָל נאך היינט אהיים קומען.“

אלעקסאנדער דימיטריעוויטש האט געמיינט ערנסט וואס ער האט גע
שפראכען. ער איז דאן אוועק געפאהרען רוהיג אונד צופרידען.

אָבער זיינע ווערטער האבען אויף מיר געווירקט, איך זאָל קיין אויגענבליק
סעהר פערבליבען אין היז. איך בין אריין אין מיין צימער, אַרונטער גענומען דיא
ביקס פון דער וואנט, מיטגערופען דעם הונד אונד בין אוועק אין וואַלד. ניט אזוי
צוליעב דעם יאָנד וויא צוליעב דעם, איך זאָל מיך ניט דארפן בעגעגענען מיט
לודמילאַ אייוואַנאָווא, וועלכער'ס פלענער איך האב דערראטהען.

ווען איך האב מיך געזעהן דערווייטערט פון היז, אויף'ן פרייען פעלד, אונטער
דעם בלויען הימעל אונד אין מיטען דער פון נאַטור'ס גרינעם אַנצוג, האב איך פרייער
אויפגעאטהעמט.

דאן האב איך וויעדער אָנגעפאָנגען צו דענקען. איך האב איבערגעקלערט
דיא לעטצטע סצענע אונד, טראָטץ דעם וואס לודמילאַ'ס קערפער האט מיך אויפ'
גערעגט, האב איך געשפירט אין מיר אויפשטייען. דיא גרעסטע פּעראַכטונג צו
איהר, פאַר דער אבשייליכע פאַלשע ראָלע וואס זיא האט געשפיעלט.
„זיא איז א קאָטץ אונד א שלאַנג צוואַמען“ האב איך געמורמעלט.

איך בין אזוי אוועק א גרויסע שטרעקע, ביז איך בין אָנגעקומען געבען וואַלד
אונד דעם הונד'ס אונרוהיגע בעוועגונגען, האבען צוגעצויגען מיין אויפמערק
זאמקייט.

דער הונד איז געווען א טיכטיגער אויפזוכער פון וואַכטלען אין גראָן. ער
האט געהאט א געוואַלטיגען חוש־הריח, אונד מיט צוואַנציג שריט ווייטער, האט
ער שוין דערשפירט דעם פויגעל.

אין אזא צייט האט ער אָנגעפאָנגען העפטיג צו דרעהן מיט זיין עק, שנאָרען
עטוואס הויך מיט זיין נאָז אונד אויף אזא אַרט האט ער מיר געצייגט, איך זאָל
מיך פאַרבֶּרײַטען.

איך האב גלייך אַרונטער גענומען דיא ביקס פון אַקסעל, געעפענט אונד זיך
פערטיג געמאַכט. דער הונד איז געגאנגען פאַרויכטיג פאַרווערטס, איך נאָך
גאַהענט נאך איהם, אונד איך האב ערוואַרטעט, ער זאָל דעם וואַכטעל אַרויס
טרייבען פון צווישען הויכע: אונד דיקען גראָן. אויף איינמאל האט ער געגעבן א
האָוקע. דאס האט אָנגעצייגט, אז ער האט שוין דערזעהן דעם פויגעל, אונד, אין
געכסטען אויגענבליק, אום דער הונד זאָל איהם ניט כאַפּען לעבעדיג, איז דער
וואַכטעל אַרויס געפלויענע.

קראף 1 קראף 1

איך האב אָבנעפֿייערט ביידע לאַדונגען נאך דעם וואַכטעל, וועלכער איז אַרויס געפֿלויגען פֿון גראָז. דער ערשטער שום, איז ניט געווען קיין גוטער, נאָר דער צווייטער האט איהם דערשאַסען אונד ער איז אַרונטער געפֿאַרען צוריק אין גראָז. דער הונד איז באַרד געווען אויף דעם פֿלאַטץ, אויפֿגעהויבען דעם דער-שאַסענעם פֿינעל אונד איהם צוגעבראַכט אין מויל צו מיר.

דיעזע יאָנדרלוסט, פֿון זוכען, גרייכען, געפינען, ערשיסען אונד פֿאַנגען, האט מיך זעהר אַמווירט אונד אויך פֿערטרעבען אַלע אנדערע געדאַנקען פֿון מיר. איך בין געגאַנגען ווייטער; דער הונד האט מיר אויפֿגעזוכט וואַכטלען אונד איך האב זיין ערשאַסען.

דאן האט דער הונד אָנגעפֿאַנגען צו שנאָרען זעהר שטאַרק אונד שטאַרק זוכען מיט זיין נאָז א שפור צווישען גראָז. איך האב פֿערשטאַנען פֿון זיין בעוועגונג, אז דאס איז ניט קיין וואַכטעל. דיא אינטערעסע האט אין מיר געשטימען, אונד איך בין נאכגעגאַנגען דעם הונד פֿאַרויכטיג אום צו ערפֿאַהרען אויף וואס פֿאַר א שפור ער איז געקומען.

ניין, איך בין געווען זיכער, אז דאס איז ניט געווען קיין וואַכטעל. אָבער וואס דען האט געשפֿירט דער הונד? דיא געשפֿאַנטע אינטערעסע פֿון דעם יענער איז אין מיר געשטימען, אונד איך בין נייגעריג געווען צו ערפֿאַהרען אויף וואס פֿאַר א יאָנדר דער הונד פֿיהרט מיך.

דער הונד האט פֿלוצלינג אָנגעפֿאַנגען צו האַווקען אונד לויפֿען שנעל פֿאַר-ווערטס. איך האב איהם געוואָלט נאכהאַלטען, אָבער איך האב ניט געקענט אזוי שנעל לויפֿען.

בלייבענדיג שטעהען, האב איך בעמערקט אַרויס לויפֿען פֿון צווישען א דיקען געביש א גרויסען האָז, וועלכער איז באַרד אריין צווישען איין אַנדערעם געביש, אָהנע ער זאָל מיר געבען דיא געלענענהייט צו שיסען. א האָז! דיא יאָנדר האט מיך אויפֿגערענט.

דער הונד איז געלאַפֿען מיט זיין נאָז צום גראָז שפֿירענדיג דעם צוריק געד לאַזענעם גערוד פֿון דעם טהיער, אונד ער האט דעם האָז אַרויס געטרעבען פֿון דעם צווייטען געביש.

איך בין נאכגעלאַפֿען שנעל, אָבער דער האָז, אַבוואַהל ער האט זיך אָבנע-שטעלט אַביסעל, איז ער אַרויס פֿון דעם געביש אונד אָנגעפֿאַנגען שנעל צו לויפֿען אויף'ן פֿרייען פעלד.

איך האב צוגעלענט דיא ביקס צו מיין שלטער, נעציעלט אונד נע שאַסען.

דער האָז איז וואַהרשיינליך פּערוואונדעט געוואָרען, דען זיינע הינטערשטע פּיס האבען זיך פּלוצלינג אויסגעשטרעקט, נאָר ער האט וויעדער געזאמעלט אלע קרעפטען אונד איז אריין אין א צווייטעם געביש.

דער הונד האט איהם ווייטער פּערפאָלגט, אונד ער איז דאן אַרויס פון דאָרט, שוין צו ווייט פאר מיר צום שיסען.

איך בין אונטערדעסען נאכגעקאָפּען אונד געזעהן וויא דער פּערוואונדעטער האָז איז אַרויף אויף א באַרג. ער איז געלאָפּען ניט אזוי שנעל וויא מען קען ער ווארטען פון א געזונדען האָז, אָבער שנעל גענוג אום דער הונד זאָל איהם ניט קענען כאַפּען.

איך בין געלאָפּען א היבשע צייט, אָבער זעהענדיג, אז איך פּערליר מיין אטהעם, האב איך אָנגעפאנגען צו געהען אונד בעשטיינען דעם באַרג.

דער באַרג איז געווען פּריהער פּערזעט מיט ווייץ, אָבער דיא תבואה האט מען שוין אָבגעשניטען, אונד איך האב דערפאר נאָנץ גוט געקענט בעמערקען דעם לויף פון דעם האָז מיט זיין פּערפאָלגער דעם הונד. אין א צעהן מינוטען צייט, איז ער אַריבער דעם באַרג אונד פּערשוואונדען געוואָרען. מיט א פּאָר מינוטען שפּעטער, האב איך שוין דעם הונד אויך ניט געזעהען. דאן האב איך בעשטיעגען דעם באַרג אונד פּאַר מיינע אויגען איז ערשיענען א גרויסער אונד געדיכטער וואַלד.

איך האב נאך געקענט הערען דאס האווקען פון דעם הונד נאָנץ ווייט אַוועק, אָבער איך האב ניט בעאַבזיכטיגט נאכצופאָלגען אין איין אונבעקאַנטען וואַלד. איך האב מיך אַוועק געזעמט אויף דער ערד זיך אויסרוהען, ביז דאס האווקען פון דעם הונד האט זיך שוין מעהר ניט געהערט.

דיא לופט איז געווען קרעפטיגענד, אונד נאכדעם וויא איך האב בערוהיגט מיין קורצען אטהעם, האב איך געבליקט אַרום אין דער שעהנער געגענד אונד מיך געשפּירט גליקליך.

דאן האט זיך אַרויס געריסען א הוסט פון מיין ברוסט.

איך האב געשפּירט אַביסעל שמערץ, אָבער דאס איז באלד פּאַראַיבער.

דיא לופט אויפ'ן באַרג איז געווען קיהל, אונד איך האב בעשלאָסען ניט צו וואַרטען ביז דער הונד וועט צוריק קעהרען.

ער וועט שוין טרעפען זיין וועג אהיים, האב איך מיר געטראכט.
איך האב מיך אויפגעהויבען אונד אָנגעפאַנגען אַרונטער צו געהן דעם באַרג.
עס איז שוין געווען אום מיטאנצייט, אונד אַבוואָהל דיא זונג האט זיך צייטענווייז
בעהאַלטען אונטער א וואַלקען, האט עס אָבער דאָך ניט אויסגעזעהן, אז עס וועט
רעגענען.

צו דער רעכטער זייט אין טהאַל, האט זיך געלאָזט הערען דער גלאַק פון א
סטאַדע בהמות, אונד איך האב בעמערקט דעם פאַסטוד זיטצענדיג אויף א בערגעל,
דאן האב איך געהערט וויא ער האט געשפּיטלט אויף זיין פייפּעלע אונד דיא
טענער, אַבוואָהל איינפאַך אונד אַהן קונסטען, האבען זיך צוגאַסען איבער
דער פרייער לופט, וויא דער אָנגענעהמער פאַרפומען גערוך פון דיא ווילדע
בלומען.

אונטערדעסען האבען צוריק געקעהרט דיא תאוהגעראַנקען צו מיר. איך
האב מיך דערמאָהנט אן פּערשיעדענע פרויען פון דער שטאָרט, אָבער זייא האבען
מיך ניט אינטרעסירט. זייא האבען בייא מיר אויסגעזעהען צו פּערדאָרבען
אונד געקינסטעלט, מיט פאַלשע צייהן, פאַלשע בוימס אונד געפאַרבטע גע-
זיכטער.

„אָבער לודמילאַ איז אַוואַנאַוואַ,“ האב איך מיר געטראַכט, „זיא איז נאַטירליך;
געזונד, שטאַרק, פעט, שעהן אונד“...

איך האב פּערשטאַנען, אז פון דער תאוה קען מען ניט ענטלויפּען. מאַסקוואַ
אָדער אין דער פרייער נאַטור - עס בלייבט זיך גלייך!

לודמילאַ איז אַוואַנאַוואַ, מיט איהרע בלווינרינע אויגען, מיט איהר וואַרעמער
האנד אונד איהר פּערפיהרישער בליק, האט מיך געהאַלטען אין איהר מאַכט. איך
האב בעגריפּען, אז איך בין מאַכטלאָז צו קעמפּען דאַנענען.

איך קען עס אליין ניט בעגרייפּען וויא דאס איז געווען, אָבער עס איז א
טהאַטזאַכע, אז איך האב אָנגעפאַנגען צו שפירען צו איהר אַזא מין ליעבעס געפיהל,
וויא איך האב נאך ניט געפיהלט צו קיין פרויענצימער בין דאמאלס.

איך האב זיא געליעבט.

איהר בילד האט געשוועבט פאַר מינע אויגען, אונד טראַכט דעם וואס איך
האב זיא שוין געקענט מיט פיעלע פון איהרע פּעהלער, האב איך געוואוסט, אז איך
ליעב זיא מיט דיא פּעהלער צוזאַמען.

איך האב מיט איהר אויך מיטלייד געהאט.

„אזוי יונג אונד שעחן,“ האב איך מיר געמראכט, „אונד זיא מח זיין דיא פרוי פון אזא אלטען מאן. וואס טויג איהר זיין גוטסקייט אונד צערמליכקייט ? זיא דארף יונגע ליעבע אונד דאס קען זיא בייא איהם ניט געפינען. ארמע לודמילא ! דאס שיקזאל האט דיך געטרעבען צו אזא מאן. ווען דוא וואלסט אָבער פריהער געווען רייך, האסטו זעהר לייכט געקענט עררייכען דיין גליק“...

„דער טייפעל רעדט אויס מיר !“ האב איך פלוצלינג אויסגעשריען. „איך בין א פערדאָרבענער שופט ! אלעקסאנדער דימטרעוויטש איז דער פריינד פון אונזער פאמיליע, מיין בעסטער פריינד ; ער פערטרויעט מיר — אונד וואו איז דאס רעכט אונד דער יושר ? בין איך ווירקליך שוין אזוי געפאלען, אז איך זאל מיך גאר ניט קענען אליין בעהעררשען ? צום טייפעל מיט מיין פער-דאָרבענהייט !“

טייפעל אהן, טייפעל אהער ; דאס אלעס האט געהאלפען וויא א טייטען באַנקעס. איך האב געשפירט, אז איהר בענעהמען גענען מיר, רעדט פאר זיך אליין, אז זיא בענעהרט מיך, אז זיא זוכט מיין ליעבע...

„אָבער זיא איז דאָך דיא פרוי פון אלעקסאנדער דימטרעוויטש ; דיא פרוי פון דיעזען עדעלען, גוטען אונד ליעבען מענשטן, וועלכער האט מיך געמראנען אויף דיא הענד אכס קינד — מיין פאטער'ס בעסטער פריינד... דאס איז געמיין, אבשייליך !“

איך קען מיך יעמטע עראינערן, וויא איך האב מיך זעלבסט געוואונדערט, איבער דיא טויזענדער געדאנקען אין מיין קאָפּ. אונד מיר איז קלאר געוואָרען דיא אידעע, ווארום מען זאגט, אז עס איז דאָ א יצר-הרע אונד א יצר-טוב. איך האב געשפירט וויא איין אידעע דרינגט זיך פולל מיט שמוץ אונד פערדאָרבענהייט, וועלכע האט מיך אָנגטרעדט צו טרעטען מיט דיא פיס פריינדשאפט, אנשטאַנד, מאָראל אונד דיא עדעלסטע מענשליכע געפיהלע. דאָן איז וויעדער ערשיענען דיא אנדערע אידעע אונד צו מיר געזאגט :

„מענש ! וואו ביסטו אין דער וועלט ? איז דאס יושר ? איז דאס עהרכיב סייט ? מוז דען א מענש זיך לאָזען הינרייסען פון יעדער פערדאָרבענהייט ? שטאַרק זיך, זייא א מענש, דענק, טראכט אונד זעה איין, אז א מענש וויל, קען ער אלעס בעזיענען“...

דאָן איז וויעדער געמוען דער געדאנק :

„אמת, ריכטיג, אָבער איך בין נאך אלעמען ניט מעהר וויא א מענש, אונד זיא איז אזוי שעחן, ערפיהרעריש“...

עם האם זיך אלזאָ נאָר געהאנדעלט אום דעם, ווער עס וועט זיענען — דער
 צערהרע אָדער דער יצירטוב. איך, האט עס מיר אויסגעזעהן, בין נאָר א ווערקצייג
 פון א אידעע-איינפלוס, אונד דער טיפּעל האט מיך אויף זיין זייט געהער וויא דער
 יצירטוב, דאן — וועל איך פאלען!

איך האב געשוידערט פאר דער אידעע.

אונזילענדיג, האב איך געשפירט וויא איין עלעקטרישע קראפט האט מיך
 צו איהר געצויגען.

5.

פערטעפט אין מיינע געדאנקען, האב איך א היבשע צייט ניט בעמערקט
 וואו איך בין. ווען איך האב מיך ארום געקוקט, האב איך דערזעהן, אז איך בין שוין
 ניט ווייט פון אלעקסאנדער דימיטריעוויטש'עס וואָהנונג.

עס איז געווען אונגעפעהר אום 2 אהר נאכמיטאג.

ווען איך האב אויפגעהויבען מיינע אויגען, האב איך ערבליקט לורטלאַ איוואָ-
 נאָוואַ מיר ענטקענען קומען.

זיא האט געפיהרט איהר צווילינג בייא דיא הענד.

זיא איז געווען אַזון א הוט אויף'ן קאָפּ, אונד איהר קערפער איז געווען איינ
 געהעלט אין א שווארצעס קלייד מיט א ווארעמען שווארצען דזשאַקעט.

וויא זיא האט זיך דערנעהנטערט, האט זיא געשמייכלט אונד איהרע אויגען
 האבען געפונקעלט מיט א גלאַנץ. אויף איהרע ליפען האט זיך געצייגט יענער
 שמייכל, וועלכער האט מיך אזוי בעאונרוהיגט אין דער לעצטער צייט.

איך האב געשפירט מיין הערץ קלאפען אונד עס איז מיר וויא קיהל געוואָרען
 אונטער מיין ברוסט.

„איהר זייט מיעד, האָ ?“ האט זיא געפרעגט.

איך האב מיך בעמיהט צו ענטפערן, אָבער איך האב ניט געקענט.

איז דאס ניט מערקווירדיג, אז איך, דער אויסגעלאַסענער אונד פערדאָרבער
 נער, דער ערפאהרענער אונד ערניערדיגטער דורך פרויען, האב קיין ווערטער געפונען
 צו ענטפערן דיעזער פרוי, וועלכע איז געווען, פעהעקטניסמעסיג מיט מיר, איין
 ענגעל? איהר האט אָבער דער מוטח ניט געפעהלט.

„מיר קומען אייך ענטקענען,“ האט זיא וויעדער אָנגעפאנגען. „איער ליעבלינג

טאַניאַ, האט ניט געוואָלט געהען; זיא איז געבליעבען צו הייז מיט דער

רענסט; זיא לאַנגוויילט זיך שרעקליך אָהן דעם פאטער. איז עס ניט היינט א הערדליכעס וועטער?

„יא,“ האב איך קוים אַרויס געשטאַמעלט.

איהרע אויגען האבען וויא געשאַסען מיט פייער. זיא האט צייטענווייז אַרונטער געברענגען דעם קאַפּ, געשווייענען, אונד געמאַכט דיא מיגענע גלייך וויא זיא איז אין א גרויסער פערלענענהייט.

איך האב פערשטאַנען וואס דאס מיינט, אונד איך האב ערוואַרטעט דער קריטישער מאַמענט זאָל קומען. איך בין געווען שטאַרק אויפגערעגט. זיא האט שוין וועניג פערשטעלט איהרע געפיהלע, אונד, איך גלויב, זאָנאַר דער עהרליכער אַלעקסאַנדער דימיטריעוויטש, ווען ער וואָלט זיא דאמאכט געזעהן, וואָלט ער אויך דערראַטהען וואס אין איהר געהט פאָר.

זיא איז געוואָרען אונפערשעהמט.

מיר זיינען ביידע געשטאַנען אונד געשווייענען אייניגע מינוטען. דאָן האט זיא

געזאגט:

„א הערדליכעס וועטער!“

זיא האט נאך געשטאַמעלט א פאאר ווערטער אונד איך האב מיך פער לווירען אין מיין האַלטונג. אָהנע איבערצודענקען וואס איך זאג, האב איך גערעכטפערט:

„אונד איך האב אימער געדענקט אן אייך“...

„ווירקליך?“ האט זיא שנעק געפרעגט מיט זעהר א פּרעהליכער שטימע,

„אונד איך האב אויך געדענקט פון אייך. יא, יא, איך האב געדענקט פון אייך. קומט אהיים, אריין אין הויז, אונד מיר וועלען עסען מיטאנ-ברויט.“

זיא האט געוואַרט איך זאָל צוגעהען געבען איהר. איך האב בעגריפען איהר וואונש, אונד איך בין צוגענאַנען. זיא האט גענומען איין קינד אונד דאס גע-שטעלט פון דער אַנדערער זייט געבען אַנדערן. אונזערע שולטער האבען זיך בעריהרט.

זיא האט זיך אַפּזיכטליך צוגעברענגען צו מיר.

פון איהר קערפער האט געוועהעט א הויך פון פרישקייט אונד יוגענד. דער גערוד פון איהר קערפער האט אויסגעזעהן אזוי שטאַרק פאַרפּומירט צו זיין, אז ער האט מיך בעריישט.

עס האט מיר אויסגעוויזען, אז יעדע קראפט פון זעלבסט-בעהערשוניג איז

ערשוואונדען. אונד איך פאל, אלץ ניעדרינער אונד ניעדרינער, ביז איך מוז ליענען
 צו איהר, פיס, אונד צופריערען זיין, זאגאר ווען זיא זאל אויף מיר טרעטען.
 דיא קינדער זיינען דערווייל ענטלאָפּען פּאָראַויס, לאַכענדיג אונד
 שטיפענדיג.

דאָן האב איך געשפירט איהר האַנד אין מיין אַרעם. איך האב אויפגע-
 ציטערט פאַר אויפרענונג.

איהר האַנד! איך האב געשפירט דיא ווארעמקייט דורך מיין ראָק. אום
 עפעס צו רעדען, האב איך איהר געוואָלט דערצעהלען איבער מיין יאָג, אָבער,
 וויא עס שיינט, האט זיא פיינד געהאט זייטענוועגען. זיא האט געוואָלט געהען
 דירעקט צום פונקט, מיט וואס זיא איז אינטערעסירט געווען.
 זיא האט מיך אונטערבראָכען גראדע ווען איך האב געוואָלט עפּטענען
 מיין מויל.

„ווייסט איהר,“ האט זיא געזאגט, „איך האב פאר איך א נייעס?“
 זיא האט דאָן צוגעווענדעט איהר געזיכט צו מיר וויא צו זעהן אויב איהרע
 ווערטער אינטערעסירען מיך.

איך בין געבליעבען שטעהן אונד געפרעגט נייעריג:

„א נייעס פאר מיר?“

„יא.“

„אונד וואס איז דאס?“

„איך וויל איהר זאָלט טרעפען,“ האט זיא געזאגט זעהר לעבשאפט.

„איך זאָל טרעפען? איך ווייס ווירקליך ניט וואס צו טרעפען.“

„איבער אַלעקסאַנדער דימיריעוויטש,“ האט זיא געענטפערט.

איך האב גענוי ניט געוואוסט וואס זיא וויל מיר דערצעהלען, אָבער איהר
 בענעהמונג האט מיר געזאגט, אַז דיא נייעס איז געוויס דאָריבער וואס איז נוגע
 אונזערע אויפרענונגען.

„אַלזאָ,“ האט זיא וויעדער אָנגעפאָנגען, „ווילט איהר ניט ווייטער

טרעפען?“

„ער קומט היינט געוויס ניט אהיים,“ האב איך גלייך געענטפערט.

„געטראָפּען!“ האט זיא אויסגעשריען לאַכענדיג. „געטראָפּען, ווירקליך גע-“

טראָפּען!“

איהרע לעטצטע ווערטער זיינען געווען אונגאַטירליך מונטער, אונד זיא האבט

אין זיך געהאט א שפּאַטישען נאכקלאַנג.

דער מאָן האט מיך געשוידערט.

„דער וואָגען איז נאָר וואס צוריק געקומען,“ האט זיא ווייטער געזאגט; „דער טרייבער האט מיר אויך געבראכט א בריעף. מיין מאָן, אלעקסאנדער דימטריעוויטש זיטש שרייבט מיר, אז ער האט צו פערזאָרגען זעהר וויכטיגע געשעפטען, אונד דערפאר איז ער געצוואונגען אויסצובלייבען ביז מאָרגען אין שטאָרט.“

„דאס קען ניט מעגליך זיין!“ האב איך געזאגט אונגלויביג.

„יא, יא,“ האט זיא געענטפערט, „איך פערזיכער אייך, אז אזוי איז

עס...“

איך האב אָנגעהויבען איבערצוקלערען אלעס. אנפאנגס האט עס בייא מיר אויסגעזעהן אונגלויבליך, אז אלעקסאנדער דימטריעוויטש זאָל צוריק לאָזען זיין יונגע פרוי אייף מיין פערטרויען. דאָן האב איך מיך דערמאָהנט אן צוויי זאכען: ערשטענס, אז אלעקסאנדער דימטריעוויטש איז געווען זעהר קורצזיכטיג איבער זיין ווייב'ס קאָקעטריען צו מיר, אונד צווייטענס האט ער מיר געטרויעט, וויסענדיג, אז איך בין זיין פריינד.

דיא מאָראלישע זייט פון דיעזער ערקלערונג, האט מיך ניט בעקיימערט. איך בין בלויז צופריעדען געווען דערמיט, אז עס איז ווירקליך מעגליך, דאס אלעקסאנדער דימטריעוויטש זאָל אויסבלייבען אין שטאָרט אונד איך מיט לודמילאַן זאָלען זיין אליין.

איך האב געשפירט יענע פרייד פון יעדען וויסטלינג, וועלכער זעהט זיך בייא זיין ציעל, אָהנע צו בערעכענען דיא פאָלגען.

ווען מיר זיינען אריין אין הויז, האבען מיר זיך געזעצט צו טיש מיט דיא קינדער. לודמילאַ איז געווען מערקווירדיג געענדערט לויט איהר פריהעריגע האַלטונג. זיא האט קיין וואָרט גערעדט וואס זאָל אנציינען דיא אויפגענונג פון דער פריהעריגער בעגענונג.

איז דאס פיעללייכט געווען דערפאר, ווייל זיא האט געוואוסט, אז דיא איז שוין זיכער מיט מיר, אָדער ווייל זיא האט זיך געשעהמט אין דער געגענווארט פון דיא קינדער? דאָרויף קען איך ניט ענטפערן. לודמילאַ איז געווען אונערקלערליך אויך אין פיעלע אנדערע בענעהמונגען.

אלס מיר זיינען פערטיג געוואָרען מיט דעם עסען, זיינען מיר אַרויס געגאַנגען, אימער מיט דיא קינדער, שפאצירען אין גאָרטען.

לודמילאַ האט דאס גלייכגילטיגע געשפרעך ווערענדיג דעם טיש ניט

געוועקסעלט. איך האב מיר געטראַכט, אז מיט יעדען בליק וואס זיא האַרפּט אַיף אַלעקסאַנדער דימיטריעוויטשיטש קינדער, דערמאָהנט זיא זיך אן איהרע פּליכטען צו איהר מאַן.

אַבער ווער ווייס אויב מיין אורטהייך איז געווען א ריכטיגער?
איך, פון מיין זייט, האב קיין געשפרעך נישט געוואָלט אָדער נישט געקענט אויפברעכען, וואס זאָל פיהרען צו אונזער אינהאַלט פון אויפּרעגונג.
מיר האבען פּערזענליכט ביז 5 אהר אין גאַרטען אונד דאָן זיינען מיר אריין טרינקען טהעע. דאס האט געדויערט איבער א שטונדע.
אבער בין איך געבליעבען זימצען אליין מיט איהר אין שפּייזע-צימער. אַבער ויא האט זיך אויפּגעהויבען אונד געזאגט:

„איך עמפּפּאָנדיג אַלס אַן איז עס אַנגענעהמער. ווילט איהר אריין געזען?“
איך בין געגאנגען.

זיא האט זיך געזעצט אויף א ברייטען שטוהל, גענומען שטיקערייא אין דער האַנד אונד אַנגעפּאָנגען צו אַרבייטען בייא דעם שיץ פון א טרייסען אונד ליכטיגען קאַמפּ.

זיא האט געשוויגען א היבשע צייט, אונד איך האב אַרייס גענומען א צייטונג אונד אַנגעפּאָנגען צו לעזען.

דיא שטילקייט האט אויף מיר געוויקט, אונד דער געדאַנק פון זעלבסטבע-וואוסטויין האט צוריק געקעהרט.

לעזען האב איך נישט געקענט. איך בין געווען זעהר אונרוהיג.
„איך בין א געמיינער שופט!“ איז געווען דער ערשטער ענטשלוס אין מייע געדאַנקען. „אזוי טיעף געזונקען אזוי טיעף! ניין, ניין, ניין! איך דאַרף נישט אונד זאָל נישט דאָ פלייבען. זיא איז מיין פריינד'ס פרוי. היינט פאָהר איך נאך אַוועק. היינטיגע נאַכט מיטן אבענר-צוג. דאס איז שרעקליך... ארמער, ארמער אַלעקסאַנדער דימיטריעוויטשיטש... דאַנקען גאָט, וואס ער איז דאָ נישטאָ, ער זאָל נישט זעהען וואס איך טוה הינטער זיינע פלייצעס... איך מוז אַוועק, מיין פריינד'ס פרוי“...

„איהר פּערברענגט וואַהרשיינליך אייער צייט זעהר אַנגענעהם אין מאַסקוואַ?“ האט זיא אַנערואַרטעט געזאגט.

לודמילאַ'ס שטימע האט אויסגעקלינגען מילד אונד זעהר צערטליך. זיא האט אויפּגעהויבען דיא אויגען פון איהר שטיקערייא, אונד צו מיר געבליקט מיט א יאסייכעלע אויף איהרע ליפּען.

מיר איז וויעדער קיהל געוואָרען אונטער דער ברוסט. מײן קאָפּ האט גע-
רוישט, אונד איך האב געענטפערט ווי א צוטישט :
"יא, יא, זעהר אנגענעהם."

"אונד איך לאַנגווייל מיך דאָ ביז צו טויט," האט זיא געזאגט אַרונטער
לאָזענדיג איהר בליק צו דער שטיקערייא. "ער, איהר ווייסט דאָך, איז אין אַלטער
מאן. איך פערעהר איהם נאטירליך זעהר פיעל, ווייכ... ווייכ... ווייל ער איז א
פערניגפטיגער מענש, אָבער דאָך — ער וואָלט געקענט זיין מײן פאטער..."

נאך א קורצער בליק פון איהרע גלענצענדע אויגען, אונד זיא האט זיך
וועדער פערטראכט אין דער שטיקערייא.

"ער קען איהר פאטער זיין," האב איך מיר גערטראכט, "אונד זיא
זוכט א..."

איך האב זיא פערטראכטעט אין דיעזען אויגענבליק דערפאר, ווייל זיא האט
בעלידיגט מײן פריינד אלעקסאַנדער דימיטריעוויטש.

"דיא קאַטן 1 דיא שאַנג 1" האב איך געמורמעלט שטיל צו מיר אליין,
אונד דאָן, פאַסענדיג א בעשלוס, האב איך מיך אויפגעהויבען אונד געזאגט :

"לודמילאַ אייוואַנאָווא, איך האב בעשאַסען אַוועק צו פאַהרען ; איך האב
נאר פערגעסען, אז איך מוז פאַהרען, ווייל וויכטיגע געשעפטען רופען מיך. איך
האב אפילו פערשראַכען אלעקסאַנדער דימיטריעוויטש נאך צו פערבלייבען דאָ א
פאאר טעג, אָבער איך קען עס ניט ; עס איז מיר אונמעגליך."

וועהרענד איך האב גערעדט דיא לעמצטע ווערטער, האט זיא רוחיג אויפגע-
הויבען איהר קאָפּ אונד מיך אנפאַנגס אָנגעקוקט ערשטוינט. דאָן האט זיך דער
בליק געוועקעלט, אונד זיא האט אויסגעזעהן מיך צו שטודירען. דער בליק איז
געוואָרען ערנסט אונד אזוי שאַרף, אז מיר האט זיך גערטראכט, דאס זיא קוקט ביז
צו מײן טיעפער זעלע.

דאָן האט זיא נומיטהיג געשמייכעלט.

מײן אויפגענונג איז געשטיעגען.

"ניין, איך מוז פאַרס 1" האב איך געענטפערט, נליך וויא זיא וואָלט מיך
צוריק געהאכטען. "איך בעט אייך זעהר, פערזאָרגט פאַר מיר פערד ; זאָל מען
איינשאַפען, איך מוז פאַהרען..."

איך האב שוין ניט געוואוסט וואס איך רעד.

דאָן בין איך געבליעבע שטיל.

לודמלא האט אלן געקוקט שטילשווייגענד, אונד פלוצלינג איז איהר געזיכט געוואָרען מיך, צארט אונד ליעבליך.

„וואס איז מיט אייך געשעהען?“ האט זיא געפרעגט.

זיא האט זיך בייא ריעזע ווערטער אויפגעהויבען, אועק געלענט רוזינ דיא ארבייט אויף א קליין טישעל, אונד מיט איהר שנעלער אונד גערישלאָזער קאָממען בעוועגונג האט זיא זיך אומגעווענדעט אונד אָנגעפאָנגען צו מיר צוגעהען.

זיא האט אויסגעשמרעקט איהר האַנד צו מיר. איך האב ניט פערשטאנען וואס זיא מיינט, נאָר איך האב איהר געגעבען דיא האַנד. איך האב ניט געשפירט דעם גריף. דאָגעגען אָבער, האב איך געפיהלט איהר בליק וואס איז פערפיינטערט געוואָרען אונד איך האב וויא שוידערענד געבליקט צו איהרע ברעמען, וויא זייא האבען זיך צוזאמען געצויגען.

איך האב דערפיהלט איהר וואַרעמע האַנד. מיין בלוט האט אויפגעקאָכט אונד איך האב געוואָלט בעדעקען איהר האַנד מיט דיא קושען פון מייע ברעגענדע ליפּען, נאָר...

פלוצלינג האט אויסגעקלונגען טאניאַ'ס שטימע פון דעם צווייטען ציטער. איך בין אויפגעשפרונגען גלייף וויא טויענד גאָדלען וואָלמען אריין געשטאָכען געוואָרען אין מיין קערפער.

מיי בעזינג האט צוריק געקעהרט. טאניאַ'ס שטימע, דיא שטימע פון אַקעסאָנדער דימיטריעוויטש'עס קינד, האט מיך ערוואַכט.

„ניין, ניין!“ האב איך וויא געשריען, נאָך אימער האַלטענדיג איהר האַנד אין מייער, „עס קען ניט זיין! איך מוז אוועק פאָהרען, באַלד, זאָפּאָרט!“ טאניאַ'ס שטימע האט זיך מעהר ניט געהערט, אונד זיא האט געשטייבעלט דערפיהרעיש.

איך בין געבליעבען מאכטלאָז צוריק פאָלענדיג אין שטוהל.

איהר האַנד האט העפטיג געדריקט מיין האַנד, אונד זיא האט געמורמעלט מיט איין אונטערדריקטער שטימע:

„ניין, געלעבטער, איהר בלייבט דאָ!“

איהר ווייכע לינקע האַנד האט וויא פערבלאָנדעט צווישען מייע האַר אַרײַן קאָפּ, וועלכע זיא האט אָנגעפאָנגען צו קרייזלען.

איהר קערפער האט זיך צוגערוקט זאנפט נאָהענט צו מייעם, אונד איהר געזיכט מיט איהרע אָפענע ליפּען האבען זיך צוגעבויגען צו מיין קאָפּ.

איך האב געפיהלט איהר ווארעמען הויך.
א פאאר קרויזען פון איהרע האאר האבען גענלעט מיין דערהיטצטען
שטערן.

א ויסן מיעדקייט האט מיך בעפאלען אונד איך האב שווער געאטהעמט
ווינשענדיג צו פערבלייבען נעכען איהר קערפער.
„אבענדס, שפעטער“, האט זיא געמויטעלט אין מיין אויער מיט איהר
ווארעמען הויך.

דאן האט זיא געמאכט א קאטצען־שפרונג צוריק.
מיין הערץ האט שווער געקלאפט אונד איך האב מיך געשפירט שטארק
בערוישט.

„ווארט, ווארט אביסעל“, האב איך געזאגט מיט דער שטימע פון א שיכור
אויסשטרעקענדיג מייענע הענד וויא צו א שאמען.

איך האב געוואלט זיא זאגן ווייטער בלייבען נעכען מיר, אונד ווען איך האב
אויפגעהויבען מייענע אויגען, האב איך זיא געזעהען שטעהען מיט א פאאר שריט
ווייטער פון מיר, אונד אויף איהרע ליפען איז געלענען א טרוימפירענדער
שמייעל.

„ניין, ניין“, האט זיא געזאגט שטיל אונד עטוואס הייזעריג, „ניט יעצט,
שפעטער; איהר זאגט ווארטען אביסעל... איהר קאמישער מעניש... אינגעל!“

זיא האט זיך דאן הויך צולאכט אונד איז פערשוואונדען מיט איהרע קאטצען
שרימע פון דעם צימער.

איך בין געבליעבען זיטצען אין א ווילדער אויפגענונג אונד דיא נאנצע בעסטע
האט אין מיר געוויטהעט. איך בין געווען שטארק בען אויף איהר ווארום זיא איז
אוועק, אבער איך בין געווען בערייט איהר אלעס צו פערצייהען, ווען זיא זאגן נאך
צוריק קומען.

„אבענדס, שפעטער!“ איהרע ווערטער האבען נאך געקלונגען אין מייענע
אויערן, אונד זיא האט בייא מיר אויסגעזעהן דיא לעבליכקייט זעלבסט.

אלעס, אלעס האב איך פערנעסען. מאַראל, זיטען, אנשטאנד אונד פריינד
שאפט זיינען פערשוואונדען אין אברונד פון בעסטיאליטעט, אונד נאך זיא מיט
איהרע קאטצען־שלאנגען אויגען. איז געשטאנען פאר מיר.

איך בין געזעסען אזוי לאנג, ביז איך האב מיך געשפירט עטוואס בערוהיגט
פון דיא פריהעריגע מאמענטען.

וויא אזוי איך האב מיך אויפגעהויבען אונד ווען איך האב מיך אויפגעהויבען פון דעם שטוהל, קען איך מיך ניט עראינערן. איך ווייס נאָר, אז דיא נעכסטע צייט וואס איך געדענק, איה, ווען איך בין געזוסען בייא טיש צום אבענד-עסען.

פאניא איז געווען מונטער וויא אימער. דער צווילינג האט געשוויגען, איך האב ניט גוט געפיהלט אונד איך האב אויך געשוויגען.

דיא קינדער האבען אויף מיר געמאכט א טיעפען איינדרוק. אלעקסאנדער דימיטריעוויטש'עס קינדער, האב איך מיך דערמאָחנט, זימען געגענאיבער מיר אונד דער שפראַם פון מיינע געדאַנקען, האט זיך אומגעווענדעט.

„וועג איך ווירקליך פאָען אונד בין אויך שוין געפאלען?“ האב איך גע-טראַכט. „וועל איך מיך ווירקליך ניט קענען בעהעררשען? יא, דאן איז שוין אלעס פערלוירען.“

איך האב מיך פערדאמט וויא דעם ניערדינסטען שופט.

ווען מען וואָגט מיך אליין דאמאלס געפרעגט איין אורטהייג איבער מיר, אונד איך וואָלט געווען אויפריכטיג, וואָלט איך געענטפערט:

„איך בין א שופט פון דער ניערדינסטער שטופע.“

בייא מיר האט עס אויסגעזעהען, גלייך וויא דער רעליגיעזער זינדער, וועלכער טהוט פערברעכען געגען גאָט אונד מענשען, אונד ווען ער קוקט זיך ארום וואו ער איז אין דער וועלט אונד אנערקענט זיין פערברעכען, זאגט ער, טראָטץ דעם וואס ער ווייס, אז מען וועט איהם ברענגען אין גיהנום:

„סאָרוואַיסי פערלוירען; עס קימערט מיך ניט ווען איך זינק ווייטער אַלץ טיעפער אונד טיעפער.“

דער קאמפף מיט מיר זעכסט איז געווען שמערצהאפט.

„מיין גאָט!“ האב איך אויסגערופען אין מיינע געדאַנקען, „איז יעדער מאן מאכטקאָז אין אזא פאל? וויא וואָלט א פרוי געהאנדעלט, איין אַנשטענדיגע אונד מאָראַלישע פרוי, מיין איך?“

דיא פראַגע האט מיך אינטערעסירט פון א וויסענשאפטליך-געזעלשאפטליכען שטאַנדפונקט. איך האב געמוזט מודה זיין, אז אזעלכע מענער וויא איך, אין מיין לאַגע, וועלכע רופען זיך טראָטץ זייער פערדאַרבענהייט מאָראַליש, זיינען בעסטעס וואס קענען זיך ניט בעהעררשען. אָבער פרויען ווען מען קען זייא נאָר אַנרופען מאָראַליש, וואָלטען גאַנץ גוט געקענט איבערשטעהען אזא נסיון.

„אָבער פּרוּען“ האב איך מיר געטראכט, עררייכען קיינמאל ניט אזא
 ניעדריגע שמוצע אונד זיך נאך רופען מאַראַליש. ווען איך וואָלט ווירקליך
 געווען אַ מאַראַלישער מענש, לויט וויא איך פערשטעה, אונד ניט וויא דיא פער
 דאַרבענע וועלט בעגרייפט, דאן...”

מיינע געדאַנקען זיינען אונטערבראָכען געוואָרען.
 לורמילא איוואנאָווא, וועלכע איז געזעסען ביים טיש מיט אַזא אונפער
 שעהמטער מיענע, גלייך וויא עס וואָלט נאר ניט פאַסירט, האט מיך אויפגעפאַר
 דערט איך זאָל זיא בעגליטען ביים זינגען.
 „בזו דיא קינדער וועלען איינשלאָפּען“, האט זיא בעמערקט גלייכ-
 גילטיג.

דיא בעמערקונג איז געווען אזוי צוויידייטיג, אַז דערייניגער וואס האט ניט
 געוואוסט וואס עס איז צווישען אונז פאַרגענאָגען, האט געקענט מיינען, אַז לור-
 מילא זאנט עס נאָר דערפאַר, כדי מיר זאָלען שפּעטער ניט אויפועקען דיא
 קינדער בשעת זייא וועלען שלאָפּען מיט אונזער געזאַנג.

איך האב אָבער פערשטאַנען וואס זיא מיינט.
 וויא א געהאָרזאמער הונד וואס פּאָלנט זיין תּערוך, האב איך מיך אויפגע-
 הויבען פון דעם שטוהל אונד ציגענאָגען צו דער פּיאנאָ.
 ווען זיא האט זיך אויך געזעטצט, האב איך געשפּירט דאס פּיער פון אויפ-
 רענונג אויפפלאַקערן אין מיין קערפּער.

אָבער זיא איז אויך געווען שטאַרק אויפגערענט, אונד זיא האט יעדעס מאל
 צוגעבויען איהר קאָפּ צו מיינעם, אָבער מיט אַזא קונסטפּאָלער בעווענונג, דאס
 דיא קינדער האבען דאַרויף ניט געקענט ווערען אויפגערכזאַם.

זיא האט געזונגען אייניגע ליעדער. אָבער דאס האט מיך ניט אינטערעסירט.
 ניט איהר שטימע האב איך געוואָלט הערען. דיא וואַרעמקייט פון איהר קערפּער
 בייא מיין זייט, האט מיך שיער פּערייקט געמאַכט.

איך האב געקעמפּט מיט אַלע מיינע קרעפטען זיא ניט צו אומאַרמען אונד
 דריקען צו מיר. דיא קינדער האבען אויף אונז געקוסט, אונד אַזא שריט איז אונ-
 מעגליך געווען.

זיא האט פּע שטאַנען מיין אונרוהע אונד זיך אויפגעהויבען. איך בין גע-
 בליעבען זיטצען.

„קומט אין עמפּאננסדזאַלאָן“, האט זיא געזאגט וויעדער מיט איהר גע-
 לאַסענער שטימע.

איך בין נאכגעגאנגען.

יא, מען האט געמוזט זעהן פריהער, אז דיא קינדער מיט דיניאשאין, זאלען איינשלאפען.

מיר האבען זיך געזעצט אויף צווייא שטוהלען איינער נעגען אנא דער. א שוידער האט מיך פלוצלינג בעפאלען אונד אנדערע געדאנקען, ניט אזעלכע פון פריהער, האבען מיך בעפאלען. פון מאַראַל, זיטען, אַנשטאנד אונד פריינדשאפט, האב איך שוין מעהר ניט געדענקט. לודמילא איוואַנאָוואַ'ס קערפער, איז בייא מיר העכער געשטאנען וויא אלע ריעזע אידעען.

איך האב געדענקט, וויא יעדער לומפ, אום דעם זעלבסט-פערטחיידונג, אום זאַרן פיר זיך אליין.

„איז דאס מעגליך, אז ער האט מיך ווירקליך איבערנעלאזען אלס איהר שומר?“ האב איך מיך געפרעגט. „א שעהנער שומר! נין, איך קען דאס מיר ניט גלויבען. עס איז מעגליך, אז אלעקסאנדער דימיטריעוויטש איז קליגער וויא איך האב מיר פאַרנעשטעלט. עס איז מעגליך, דאס וועהרענד איך האב איהם געדעכנט פאַר דום אונד קורצזיכטיג, האט ער פערשטאנען וויא זיך צו מאכען ניט זעהנדיג, אונד ער האט מיך אָבגענאַרט. ער איז נאר פיעללייכט דערפאַר אוועק געפאַהרען, אום ער זאָל אָבפראַבירען זיין פרוי אונד אויך זעהען אויף וויא ווייט מען קען זיך פערקאָזען אויף א פריינד. האבען דען אזעלכע זאכען שוין ניט פאסירט? איך האב מיך דערמאָהנט אן פיעלע עהגליכע פעללע. פיעללייכט שטעהט נאר אלעקסאנדער דימיטריעוויטש אונטער דיא פענסטער אונד זעהט אלעס צו. צום לעצטען מאָמענט, וועט ער ערשיינען, אונד...“

דיא אידעע פון אזא סצענע האט פון מיר אוועק גענומען דעם חשק. לודמילא האט דערווייל געלעגט איהר ווייכע האַנד אויף מיינער. דאס האט געהאט דיא ווירקונג פון עלעקטריציטעט. זיא האט אָנגעצונדען מיין גאַנצען קערפער.

איך האב דאן אונטערדעסען איהר מיטגעטהיילט, מיינע געדאנקען. אָבער דיא אויפגענונג וואס זיא האט אַרויס גערופען, האט געווירקט וואס איך האב בעד מערקט האַלב שפאַסענדיג:

„אונד וואס וועלען מיר טהן ווען ער וועט טאַקי אָנקומען?“

זיא האט געלאַכט.

„א אינגעל בלייבט א אינגעל!“ האט זיא געזאגט מיט א זיסען שמייעלע אונד אָנגענומען מיט איהר אַנדערע האַנד מיין צווייטע האַנד. „איהר קענט ניט

אלעקסאנדער דימיטריעוויטש, אָבער איך קען איהם יא. ער האט עס נאך קיינמאל
 ניט געמעהן אונד ער טהוט עס אויך ניט. ער ווייס ניט קיין חכמות. ער פער
 שמעחת ניט יענעם אָבזונארען, אונד מיך, איבערהויפט, וועט ער ניט אָב
 נארען.

זיא האט ווייטער געלאכט. אונד דאן האט זיא עפעס געזאגט, וואס איך
 האב ניט פערשטאנען, אָבער א פאאר ווערטער האבען מיך אזוי פראינטערעסירט,
 אז איך האב זיא געבעטען, זיא זאָל זיין נאך אמאל זאגען.

„יא, יא,“ האט זיא געזאגט מיט א פערזיכערעדען טאָן. „אלעקסאנדער
 דימיטריעוויטש ליעבט מיך אזוי, דאס עס איז מעגליך, אז ער בלייבט אויסדריקליך
 אין שטאָרט היינטיגע נאכט, כדי איך זאָל האבען א פאאר שטונדען פערנגיגענען
 אין אייער געזעלשאפט.“

„אין מיין געזעלשאפט?“ האב איך געפרעגט.

„ווארום רען ניט? ער וויל מיר מאכען פערנגיגענען.“

„אונד וואס פאר א פערנגיגענען?“

„אך, מיין ליעבער יונגע,“ האט זיא דאן געזאגט מיר דריקענדיג דיא הענד
 „איהר האט מיך שלעכט פערשטאנען. מיינט איהר אפשר, אז ער רעכענט אויך
 אזוי ווייט? ניי, ניי, אזא פערנגיגענען וואָלט מיר אלעקסאנדער דימיטריעוויטש
 ניט געוואָלט צוטהייען, אָבזונאהל ער ליעבט מיך אזוי שטאַרק. ער רעכענט
 אין אונשולדיגעס פערנגיגענען, דער דומער נאר! ער זעהט ניט אונד פערשמעהט
 ניט, — הא, הא, הא!“

איך האב אויך געלאכט, אָבער הויך, אוננאטירליך אונד מיט א מערק
 זיידענען טאָן, פאר וועלכען איך האב מיך פאךד אליין דערשראָקען.

יעדענפאלס אָבער, האב איך אלעקסאנדער דימיטריעוויטש ניט געקענט
 פערשטעהן. איך האב מיר ניט געקענט פאָרשטעלען וויא מען שמעלט אזא אויס-
 פערשטעלענען זשאפט וויא איך, פאר א שומר. איך האב אָבער געגלויבט לודמילאָף,
 ווי זיי ווייסן וואס זיא זאגט, אונד מיר האבען שוין מעהר דאָריבער ניט גע-
 זעהן.

זי האב מיך אָנגעפאנגען מעהר צו איהר צו דערנעהנטערן. אָבער דער
 „אין הויז, פון דיא קינדער אונד פון דער דיענסט וואס זיינען נאך ניט גע-
 גאנגען, האט לודמיראָן אויפמערקזאם געמאכט.

זי האט צוריק געצויגען איהרע הענד פון מיר אונד בעמערקט:

„מיר וועלען אפיסעל שפיעלען דאָמע.“

דאָס איז נעווען, אום דיא צייט זאָל פּערנעהען אונד מיר זאָלען ניט זיין צו פיעל צוזאָמען.

איך האב פּערשטאַנען, אַז זיא האט רעכט, אונד איך האב איינ-נעוועלינגט.

זיא האט זיך שנעל אויפגעהויבען, צונענאַנגען צום טיש, פון דאָרט אַרונטער גענומען א שאַכטעל אונד דיעזעס דאָן אַוועק געלעגט אויף א קליין טישעל.

איך האב איהר נאכגעקוקט מיט דיא אויגען פון א וויסטלינג.

דאָן האט זיא זיך געזעצט אויף דער סאָפּאַ, אונד מיר אָנגעצייגט א פּלאַטץ געגען איבער איהר.

זיא האט אויפגעמאַכט דאָס שפיעל־פּרעט, אַרויס גענומען דיא פיגורען, אונד נאכדעם וויא זיא האט מיר צוגעוואָרפען איינעם פון איהרע פּערפיהרערישע בליקען, האט זיא מיר געזאגט, דאָס דער שפיעל פּאַנגט אָן. מיר האבען געשפיעלט.

וועהרענד דעם, האט איהרע ווייסע האַנד בעריהרט דיא מייניגע בייא דעם רוקען פון דיא פיגורען. אונזערע קניען האבען זיך אויך בעריהרט.

זיא איז געוואָרען שטאַרק אויפגערעגט. איהרע באַקען האבען אָנגענומען א רויסע פּאַרב אונד איהרע אויגען האבען גענלענצט מיט גרויסע אויפגענונג.

זיא האט מיך יעדעס מאל אָנגעקוקט אונד געשטייכעלט.

וויא איך האב אויסגעזעהען, קען איך ניט וויסען. איך געדענק בלווי, אַז דאָס ברוט האט געיאָגט איבער מיין גאַנצען קערפּער אונד מיין הערץ האט שטאַרק געדלאָפּט.

עס איז שוין געווען 11 א זייגער אין דער נאַכט. איך האב מיך בערוהינגט מיט דער אידעע, אַז אַלעקסאַנדער דימיטריעוויטש, וועט שוין ניט אהיים קומען.

„מיין פּריינד'ס פּרויז!“ האט פּלוצלינג וויא פון אונטער דער ערד אויסגע-קלונגען אין מיינע אויערן.

איך האב געוואוסט דיא בעדייטונג פון דיזע ווערטער, אפער עס איז שוין געווען צו שפּעט. זיא האבען מעהר ניט געקענט ווירקען איבער מיר, אַז איך זאָל מיך אויפהויבען אונד זיא פּערקאָזען.

זיא איז געווען מיין הערריין, אונד איך האב געמוסט געבען איהר בלייבען.

מיין אויפגענונג האט געשטיענען אונד עס האט מיר אויסגעזעהן אונגענדיק
מיך צו בעהעררשען.

„וואס טהוט איהר?“ האט זיא אויסגעשריען לאכענדיג, „איהר שווינדלער!
איהר האט צוגענומען מיין פיגור!“
„יא“...

„גיבט מיר דעם פיגור זאפארט צוריק!“
זיא האט אָנגעכאפט מיין האַנד אונד געוואָלט עפענען אַרױס צו נעהמען
דיא פיגור, וועלכע איך האב ניט זעהר פעסט געהאלטען.
דיעזע לעטצטע בעריהרונג, האט מיך שיער פערריקט געמאכט. איך בין
אויפגעשפרונגען פון דעם שטוהל, מיך אַוועק געזעטצט אויף דער סאָפּא אונד זיא
אומאַרמט. איך האב זיא געדריקט צו מיין הערץ מיט מיין גאַנצער קראַפּט.
זיא האט געשוויענען.

איך האב זיא געקושט אין איהר ווייסען האַלז, אונד זיא האט אויסגעזעהן צו
ציטערן אונטער דער ברענענדער בעריהרונג פון מייער ליפען.
איך בין געוואָרען ווילד...

„ניין, ניין“, האט זיא געזאגט מורמלענדיג אין מיין אויער. „נעהט צוריק אויף
איער פלאַטץ, דיא דיענסט איז נאך אין צווייטען צימער“...
זיא האט זיך בייא דיעזע ווערטער אויסגעריסען גראַדע וויא א קאַמץ.
זיא איז געבליעבען שטעהען אטהעמענדיג שווער אונד שטאַרק פער
פלאַטץ.

„איהר בעזער מענש!“ האט זיא געזאגט מאַכענדיג מיט איהר פינגער.
„זעהט, איהר האט מיר שיער אָבגעריסען דיא קנעפ פון דעם בוים“...
זיא האט מיר געווייזען מיט א בליק פון איהרע אויגען אויף דער אָפענער
טהיר פון דעם שפייזע-צימער, אז עס איז נאך דאָרט ניט געווען אָבגעראַמט פון
דעם טיש.
דיא אידעע, אז יעמאַנד קען מיך זעהען, האט אָבגעקיהלט מיין אויפ
רענונג.

זיא איז דאָן צוריק געפאלען מיט א געצוואונגענעם געלעכטער אין דעם שטוהל
וואו איך בין פריהער געזעסען.

איך האב מיך אויפגעהויבען פון דער סאָפּא אונד אָבגעווישט דעם שווייס
פון מיין שטערן. דאָן האב איך אָנגעפאנגען אַרום צו געהען אין צימער היך אונד
צוריק.

ארום געהענדיג, האב איך ערבליקט דיא דיענסט אריין קומענדיג אין שפייזע-צימער. איך האב באלד פערשטאנען ווארום זיא איז אזוי שנעל אויפגע- שפרונגען פון דער סאָפּאָ. זיא האט וואָהרשיינליך געהאלטען איהרע אויערן נוט אָפען, דאָמיט זיא זאָל הערען אַלעס וואס עס געהט פאָר. וועהרענד דעם האט זיא נאָנץ רוהיג אומגעווענדעט איהר קאָפּ אונד נאָנץ געמיטהליך געפרעגט :

„שלאָפען שוין דיא קינדער?“

איהר שטימע איז געווען אזוי רוהיג אונד אזוי איינפאָך, אז מען האט געקענט מיינען, דאס זיא האט נאָר וואס בעשפּראַכען איהר שטיקערייא אָדער דעם מיטאג וואס מען דארף מאַרנען קאָכען.

דוניאַשאַ האט זיך אומגעווענדעט, אונד געענטפערט :

„יא, זייא זיינען נאָר וואס איינגעשלאָפען.“

דאן האט זיא אָנגעפאָנגען אַרונטער צו געהמען פון דעם טיש.

לודמילאַ איוואַנאָוואַ האט געגעבען אַ לאַנגען גענעץ, אונד בעמערקט מיט אַ שלעפּעריגען טאָן :

„איך וויל אויך געהען צו בעט, איך בין זעהר מיעד.“

זיא האט דאן אויסגעבוינען דעם שטוהל מיט איהר רוקען אונד נאך אמאל געזאגט מיט אַ גענעץ :

„ניין, ניין, עס איז שוין אזוי שפעט, אונד אַלעקסאַנדער דימטריעוויטש וועט געוויס ניט מעהר אהיים קומען.“

דאס איז געווען אין אַ טאָן פון בעדויערן.

דוניאַשאַ האט צו דיעזער צייט געהאט צוזאַמען גענומען אַלעס פון טיש.

„דוניאַשאַ,“ האט לודמילאַ ווייטער געזאגט אזוי שלעפּעריג, „דוא זאָכסט

אויסלעשען דאס ליכט פון קאָרידאָר אונד נוט פערמאכען דיא טהיר.“

דוניאַשאַ האט געענטפערט : „יא, יא,“ אונד איז פערשוואַנדען געוואָרען פון דעם שפייזע-צימער.

דאס אַרום שפאַצירען איבער דעם צימער, האט מיך שטאַרק בע- רוהיגט.

„וויא בעסטיאַליש!“ האב איך מיר געטראַכט. „איך זעה בייא מיר אויס וויא אַ ניעדריגע בעסטיע, וואס שטעהט אונד וואַרט אום צו ערפיללען איהר בעסטיאַליטעט, אָהנע זיך צו בעקימערן אום אַלע געבענזאכען. אַלע מענשליכע געסיחלע זיינען פון מיר אויסגעלאָשען. בלויז דיא בעסטיע לעבט. פערנאָפּט, זימען,

איבערלענונג, אלעס, אלעס איז פערשוואונדען. דער מענש אין מיר איז מויט. דיא בעסטיע! קען מען זיא ווירקליך ניט פעריאָנען, טויטען, פערניכטען אָדער דער שטיקען? אָך, וויא דאס שמערצט מיר. — מיין פריינד'ס פרוי!

אין הויז איז עס שוין גאנץ שטיל געוואָרען. אויך דוניאשאַ איז געגאנגען שלאָפֿען. מיר זיינען געבליעבען גאנץ אליין.

איך האב געקענט הערען דאס קלאָפֿען פון מיין הערץ. קיין זעלבסט בעהעררשונג האב איך שוין געהער ניט געהאט. איך האב ברויז געוואָרט אויף דעם וואס עס וועט ווייטער זיין.

עס איז מיר שוין געווען גלייכנילטיג וואס עס וועט זיין. איך האב געוואָרט אויף מיין ענדע. אַהין אָדער אהער.

מיינע אויגען זיינען געפאלען אויף לודמילאָ'ס ווייסען האַלז אונד געווענענדרע ברוסט.

דאָן, זיך נאך אמאל צוהערענדיג, האט זיא זיך פלוצלינג אויפגעהויבען פון דעם שטוהל אונד מיר אַנגעקוקט מיט איהר פערפיהרערישען שמייכעל.

„אויף ווידערזעהען!“ האט זיא געמורמעלט.
דיא קאַטצען געווענונג פון איהר קערפער, האט מיר אונגעהייער אויפֿגערענט.

אלס איך האב געזעהן, אַז זיא וויל פערלאָזען דאס צימער, בין איך צו איהר צוגעלאָפֿען אונד זיא געכאַפט אַרום איהר שלאַנקע טאַרע.

„ניין, ניין,“ האט זיא געזאגט מיט איהרע פולע רויטע ליפֿען זיך בעווענענדיג, „ניט יעצט, ניין, געהט אין אייער צימער, אונד איך פום באַלד...“

א וואַהנוינגער רייץ האט מיר ערגריפען.
זיא האט אביסעל געקעמפֿט, אָבער דאָן האט זיא זיך נאכגעגעבען צו מיין וויכדער אומארמונג.

זיא האט נאך אמאל געשמייכעלט פערפיהרעריש, אונד דאס האט מיין בלוט אויפגעקאַכט.

„שטיל, זיא שלאָפט נאך ניט,“ האט זיא געזאגט, מיינענדיג דוניאשאַ'ן.
איך האב זיא אונטערדעסען צוגעפיהרט צו דער סאַפּא, וואו איך האב זיא אוועק געזעטצט.

וועהרענדרעם האט זיך געעפענט א טהייל פון איהר דזשאַקעט, אונד דער אַבערער טהייל פון איהר ווייסער ברוסט האט זיך אַרויס געוויצען.

איך האב דאָרט איינגעגראָבען מיינע צייהן וויא א ווילדע חיה.
זיא האט געצימערט.
איך האב געשפירט גלייך וויא מיין געהירן איז אין פלאַסען.
מיט דיא הענד האב איך אזוי געדריקט איהר קערפער, אז איך האב גע-
שפירט דעם דרוק אין מיין שוואַכער ברוסט.
זיא האט אָבער נאר ניט געזאגט.
מיינע ליפען האבען זיך געקלעפט וויא בייא אזעלכען וואס ליידעט פון שרעק
כיבען דאָרשט...
„ניין, ניין!“ האט זיא פלוצלינג געזאגט שטרענג, אונד מיט איהר קאטצען
פעוועגונג, האט זיא זיך שנעל נאך אמאל אויסגעריסען.
איך בין געבליעבען לענען וויא א דערשאַסענע חיה.
איך האב מיך ניט געקענט אויפהויבען.
איהרע באַקען האבען געפלאַמט מיט דער פארב פון צווייא רויזען, אונד זיא
איז געבליעבען שטעהן געבען טישעל זיך צוקנעפלענדיג איהר דזשאַסעט.
„איהר שלעכטער יונג!“ האט זיא געזאגט מיט א ניעדריגער שטימע. „איהר
האט מיך בעליידיגט... איהר מוזט אריין אין אייער צימער, איך וועל אהין קומען,
זאָ שנעל וויא איך וועל מיך איבערצייגען, אז מען שלאָפט שוין.“
זיא איז דאָן ארויס דורך דעם שפייזע-צימער, אונד איך האב געהערט זיך
עפענען דיא טהיר פון דעם קינדער-צימער, אונד דאָן וויא דיעזע האט זיך וויעדער
צוגעמאַכט.
איך בין געלענען א היבשע צייט וויא אין א טרוים, אונד איך האב נאר ניט
בעגריפען וואס עס איז פאָרגעגאנגען. דאָן האב איך געשפירט, אז מיין גאַנצער
קערפער איז דורכגעווייקט אין שווייס.
אויף מיין ברוסט האט מיך שטאַרק געשמערצט אונד איך האב געמוזט
הוסטען.
דאָן האט זיך פאָר מיר בעוועזען אַלעקסאַנדער דימיטריעוויטש'עס געזיכט,
טרויעריג אונד בעדויערענד.
איך האב מיך ניט דערשראָקען, ווייל איך האב ביך פּשער געווען, אז דאס
איז בלויז מיין פאַנטאַזיע. איך האב מיך אויפגעזעצט אונד שווער אויפגע-
אטהעמט.
דער ציין פון מיין ברוסט האט מיך זעהר יתה געטהאָן, אונד איך האב פער-

שטאנען, אז דאס איז פון דעם וויכדען דרוק פון מיינע הענד ארום איהר קערפער.

עפעס האבען זיך וויעדער געוואָלט דרינגען אין מיין קאָפּ געדאַנקען, אָבער איך האב זיין פערטריעבען מיט א געגען-געדאַנקען, וועלכער האט געזאגט: „אלזאָ גוט, מאַראַל, זימען — איך האב דערמיט ניט וואס צו טהון, לודמילאָ אינאונאַוונאָ מוז זיין מיינע!“

איך האב מיך אויפגעהויבען פון דער סאָפּאָ זיך צוהאַלמענדיג אן טישעל. איך האב געשפירט א גרויסע שווערקייט אין מיינע פיס.

מיין נאַנצער קערפער איז געווען וויא געלעהמט, נאָר דיא בעסטע איז געווען נאך טהעטיגער וויא אימער. איך בין לאַנגזאַם אַרויס פון דעם זאַלאַן אונד בין אריין אין מיין שלאָף-צימער.

איך האב ארויס גענומען א שוועבעלע, אַנגעצונדען דאס ליכט אונד מיך אַנגעפאַנגען שנעל אויסצוקליידען.

דאָן האב איך מיך געלעגט אונד אבזיכטליך אויסגעלאָשען דאס ליכט. דיא טהיר וואס האט געפיהרט אין אלעקסאַנדער דיטטריעוויטש'עס צימער, איז געבליעבען אָפּען. איך האב געוואוסט, אז לודמילאָ וועט דורך דיעזען וועג קומען.

דורך דעם פענסטער געגענאיבער מיר, איז אריין געפאלען א שטראָם וילבערנע שטראַהלען פון דער שעהנער לבנה, אונד ווען ניט מיין בע-מיאָליטעט, וואָלט איך געזענט שפירען דיא זיסע אונד אַנגענעהמע הייליגע שטילקייט פון דער נאַכט.

איך בין געלעגען אייניגע מינוטען שטיל אונד אונבעוועגליך. דאָן האב איך געשפירט א גרויסע אונגערולד, אונד איך האב גענומען א ציגארעטע פון דעם טיש, אונד פעררויבערט.

עס האט מיך געפיעבערט.

„דומהיימען!“ האב איך געמורמעלט צו מיר אליין. „עס בלייבט זיך דאָך גלייך וואס עס וועט געשעהן. יעצט איז שוין יעדענפאַרס צו שפעט.“

טראָטץ דעם וואס איך האב מיר געוואָרט איינרעדען, אז איך בין שוין פרייא פון יעדען זיסעך-געפיהל, האבען זיך אין מיר אונווילענדיג געדערנגט דיא געדאַנקען, פון וועלכע איך האב מיך ניט געקענט בעפרייען, אונד געגען וועלכע איך האב מיך געמוט פערטהיידענען.

„יעדענפאלס“, האב איך מיר ווייטער געטראכט, „וואס העלפען דיא נע-
 דאנקען? ווען איך זאָל אפיקו וועלען, קען איך אויך נענען זייא ניט קעמפפען.
 איה בין מעהר ניט מיין בעל־הבית, דער טייפעל בעהעררשט מיך.“

„דער טייפעל? יא, עס איז דאָ א טייפעל, אונד דאס איז ער! מיר אליין
 זיינען עס דער טייפעל, כל־זמן מיר זיינען ניט שטארק גענוג אום זיך צו כעהעררשען
 אונד מיר פאללען אַס אָפּפער פון אונזערע ליידענשאפטען.
 „עס איז אונמעגליך צו קעמפפען. איך בין טאכטלאָז אין איהר געגענווארט,
 אונד באַלד וועט זיא ערשיינטן...“

דאן האב איך פערלוירען יעדען זייטיגען געדאנק, אונד איך האב מיר פאָרנדע
 שמעכט לודמלאַים נאָקעמען קערפער: איהר, הייבט אונד דיקע הענד: איהר
 שנעל־אטהמענדע ברוסט, אונד... מיין שוואַכע פאַנטאַזיע האט מיך ענט-
 קרעפטעט.

איך האב שנעל געצויגען דעם לעטצטען רויף פון דער סינארעמע אונד דאן
 האב איך זיא אַוועק געוואָרפען.

„שנעלער — שנעלער“ — האב איך געמורמעלט שמיל מיט דעם בעסט־א-
 לישען פערנגיעגען פון איין אונגעדולדיגען וויסטלינג.

אין נעכענצימער האב איך בעמערקט, צווייא ליכטיגע שמראַהלען בעלייכטען
 דעם באַדען אונד דאס מעבעל. עס איז געווען דאס מאַנד־ליכט דורך דיא שוויבען,
 אונד דער שאַמען פון דיא העלצלעך אין מיטען פענסטער, האט אויך דאָרט אַב-
 געשקאַגען.

איך האב געבליקט אין דיעזען געהיימיספאָל בעלייכטעטען צימער. דאן האב
 איך בעמערקט א טהייל פון אַלעקסאַנדער דימיטריעוויטשעס שרייב־טיש, אונד
 דעם שטוהל מיט דעם לעדער־זיטץ דערבייא.

ניט קיין געפיהל פון חרטה, זאָנדערן א שרעק האט מיך ערגריפען. איך האב
 געצימערט אין גאַנצען קערפער.

אין מיין קאָפּ האבען פערשיעדענע געדאַנקען דורכגעקרייצט. אָבער קיין
 איינציגער איז געווען קלאָר. אַלעס האט אויסגעזעהען וויא א חלום, דונקעל אונד
 אונדרייטליך.

דאן האב איך מיך וויעדער דערמאָהנט אן איהר.
 „דיא!“ האב איך נאך אמאל געמורמעלט, „לודמילאַ איזאָנאַוואַ מיט איהר
 שעהגעם קערפער... זיא וועט באַלד קומען... שנעלער, איך בעט דיך... סום,

קום... יא, יא, איך בין א נעמיינער אונד ניעדריגער שופט, אָבער איך קען מיר
ניט העלפען... שנעלל, שנעלל... אָך"...

א נענויע האַרבע שמונדע איז פאַראיבער, אין קוואַלפּאָלער אונד נעשפּאַנטער
ערווארטונג. אָבער דיא בעסטיע האט נאך געלעבט. אין געגענטהייל, זיא איז יעדעס
מאל שטאַרקער אונד מעכטיגער געוואָרען.

דיא צייט האט אויסגעזעהען אונגענדיק לאַנג.

איך האב שוין געהאט בעשלאָסען אויפצושטען אונד זיא גען אויפזוכען אין
איחר צימער.

"איך וועל געהען זעהר לאַנגזאַם, האב איך מיר געטראַכט, איך בין דאָך
באַרויס. איך קען שוין מעהר ניט וואַרטען."

אָבער איך בין געווען צו פיעל פיינלינג אום צו מאַכען דיעזען שריט.

איך בין געלעגען אונד זיך צוגעהערט. אין הייז איז עס געווען שמיל וויא
אויף א בית-עולם.

"באַלד וועט זיך דיא טהיר עפענען אונד זיא וועט ערשיינען," האב איך מיך
געטראַכט. "זיא וועט פּאַזיטיוו קומען, דאָריבער איז עס קיין צווייפעל. זיא מוז
פריהער זעהען, אז דיא קינדער מיט דוניאַשאַן זאָלען פעסט איינשלאָמען. זיא איז
פאַרזיכטיג. זעהר פאַרזיכטיג. זיא וועט געוויס נאך זעהען גוט פּערזיכערן דיא
טהיר."

איך האב געציטערט.

"שנעלל, שנעלל, קום שוין"... האב איך געמורמעלט גלייך וויא איך וואָלט
זיא גערופען זיא זאָל הערען.

דאן האב איך מיך אביסעל אויפגעהויבען, זיך אָנגעשפּאַרט אויף'ן עלענביגען,
אונד בין געלעגען זיך צוהערענדיג.

מינע ליפען זיינען געווען טרוקען אונד איך האב זייא בענעמצט מיט
סיין צונג.

פלוצלינג האב איך געהערט א טהיר זיך עפענען

איך האב אויפגעציטערט.

איך האב מיר געטראַכט, אז זיא געהט דורך דעם שלאָף-צימער. דאס
העלישע פיער פון תאוה האט אויפגעפלאַמט.

איך האב מיך פאַרברייטעט זיא צו עמפּאַנגען אין מינע אַרעם, אונד איך
האב מיך נאך מעהר אויפגעהויבען.

א היטץ נ'ט א קעלט, וויא אין א פיפער, איז געלאָפּען איבער מיין קערפּער.

אָבער דאָן איז געשעהען עטוואָס אונערוואָרטעמעס.
יעמאנד איז אריין אין שפּיינע צימער, וועלכעס איז ניט געווען לודמילאָ
איוואַנאָונאָ.

א לייכטער שריט וויא פון א הינטעלע, האט זיך געהערט אויף דעם באַדען.

א קליינע פיגור איז ערשענען אונד צוגעגאנגען נאָהענט פון מיין בעט.
אין ערשטען אויגענבליק, בין איך געווען אזוי איבערראַשט, אז איך האב
נאר ניט געוואוסט וואו איך בין אין דער וועלט, אונד זיך דערשראָקען, וויא א
קליינער רומער אינגעל.

דיא אויפגענעדע היטץ פון מיין קערפּער, איז פּערשוואַנדען דורך דער
שרעק, אונד אזא קעלט האט מיך ערגריפּען, אז איך האב געשפּירט, אז עס קלאַפּט
מיר א צאָהן אן א צאָהן.

דיא קליינע פיגור, מיט לייכטע שריט פון באַרוויסע פּיסלעך, מיט נאקעמע
שולטערס אונד הענטלעך, האט וויא פארבייגעשוועבט אונד איז אריין אין צימער
פון אלעקסאַנדער דימטריעוויטש.

מיר האט עס אויסגעוועהן, אז מיין הערץ אין מיין ברוסט, האט אויפגעחערט
צו קלאַפּען.

דיא פיגור איז געבליעבען שטעהען אין דעם שיין פון דיא זיכערנע לבנה-
שטראַהלען אונד געבליקט אונגעדולדיג אין צימער.

ענדליך האב איך דערקענט דיא פיגור. עס איז געווען דיא קליינע
טאַניאַ!

איהרע שוואַרצע אויגעלעך האבען געלאַנצט, אונד איהר קליין קערפּערל
האט אויסגעוועהן וויא דיא אונשולד אליין איינגעהיעלט אין נאַטור'ס מילדעס
ליכט.

איהרע שעתנע האאר זיינען געווען צרוואָרפּען איבער איהרע קליינע
שולטערלעך.

דאס קינד איז געשטאַנען עטליכע סעקונדען, געבליקט אין אלע זייטען אונד
אויסגעוועהן זעהר פּערצווייפעלט.

„טאַטע, טאַטעלע! פאַפּאַ, פאַפּעלע!“ האט אויסגעקלונגען איהר שטימעלע
זעהר אונרוהיג אונד בעזאָרגט.

דיא איז דאן געשאנען נאך א פאאר סעקונדען, ויערער געבליקט, אונד
געזאגט מיט א וויינענדיגער שטימע:

„מיין פאפעלע איז ניטא! ניטאָ מיין פאפעלע!“
מיין נאָט! ניעמאלס, ביז אין לעצטען אויגענבליק פון מיין לעבען, וועל
איך ניט פערגעסען דעם איינדרוק פון טאניאַ'ס שטימעלע.
„מיין פאפעלע!“ וויא זיס, וויא שעהן אונד וויא הייליג דיא ווערטער האבען
געקלונגען.

איך בין אזוי שמאק אויפגערעגט געוואָרען איבער מיר, אז זאָלאַנג איך
לעב, האב איך קיין זאָך מעהר פּעראַכטעט, וויא זיך אליין אין יענעם
אויגענבליק.

דאן האב איך געהערט דאס פאַמשיען פון איהרע קליינע אונד נאַקטע
פיסלעך אויף דעם געוועקסטען פוס-באָדען, אונד זיא איז אַרויס פון איהר פאַטער'ס
צימער.

„זיא איז געווען זוכען איהר ליעבען פאַפּאַ,“ האב איך מיר געטראַכט.
„אָדער פיעלייכט ניין,“ האב איך געמורטעלט צו מיר אליין, „וואס איז דאס
געווען? טאניאַ? — פאַפּאַ, פאַפעלע! טאַטע, טאַטעלע! יא, יא, זיא איז עס
געווען. אָבער וויא אזוי איז זיא אריין אַהער? פיעללייכט איז זיא נאר א נאַכט
וואַנדלעדין?“

איך האב מיך אויפגעזעצט וואָך אונד שמאַק בערהיינט, אויסער וואס איך
האב געשפירט א העפטיגען שמערץ אין מיין ברוסט.
„דאס קינד, טאניאַ,“ האב איך געטראַכט, „דיא הייליגע אונשולד זעלבסט,
וועלכע איהר פאַטער פערגעטערט, איז אַרויס בייא נאַכט פון דעם בעט. ריכטיג.
אַלעקסאַנדער דימיטריעוויטש האט מיר דערזעהלט, אז זיא טוהט עס זעהר
אָפּט.“

איך בין געבליעבען זיטצען אייניגע אויגענבליקען נאר אָהן געדאַנקען.
עס האט אויסגעזעהען וויא א טיך, וועלכער איז פּלוצלינג פּערהאַלטען
געוואָרען פון א מעכטיגען שטראָם, אונד ער טו דערפאַר א נייע ריכטונג אָנ-
געהמען.

„אונד לודמילאַ איז אַנאַוונאַ?“ האב איך מיך געפרעגט. „דיא איז געוויס
נאך אין שלאָף-צימער? ווארום זאָל זיא דען דאָרט ניט זיין? געוויס, איהר
פּלאַטץ איז דאָרט. אָבער זיא האט דאָך געזאָלט אַהער קומען? מיין נאָט! הענף
מיר, איך בעט דיך, רעמע מיך.“

מין חערץ האט אָנגעפאַנגען פירכטערליך צו קלאַפּען. אָבער שוין ניט אזוי וויא פריהער, זאָנדערן מיט אנדערע געפיהלע.
„טאַניאַ!“ האב איך געמורמעלט, „איהר הייליגע שטימע! זיא קלינגט אין מייע אויערן! זיא דערמאָהנט מיך אן מין ליעבען אונד צערטליכען פריינד אלעקסאַנדער דימיטריעוויטש“...
איך האב געשפירט דיא טרערען לויפענדיג פון מייע אויגען אונד פאלען אויף מין העמד.

וויא נוט אזעלכע טרערען זיינען!
זייא קומען פון דער זעלע פון דער קוועלע וואו אלעס איז הייליג, אונד נאָר דער נומער טהייל אין פערדאָרבענעם מענשען ברענגט טרערען.
עס זיינען געווען טרערען פון חרטה, פון ביטערער חרטה!
„טאַניאַ!“ האב איך וויעדער געמורמעלט, „פאַפּאַ, פאַפעלע! טאַמע, טאַמעלע! נאָט אין הימעל, וואס האב איך געוואָלט טהון? וואס איז מיט מיר געשעהען? בין איך קראַנק, אָדער בין איך משוגע געוואָרען?“
א פראָסט האט ערגריפען אלע מייע גליעדער.
ניין! עס איז אונטענגליך איך זאָל אלעס איבערגעבען וואס איך האב דא מאלס געשפירט. איך בין צו שוואַך דאפיר.

אלעס וואס איך קען מיך עראינערן איז, דאס מיר האט עס אויסגעזעהן, גלייך וויא איך וואָלט ערוואַכט פון א לאַנגען אונד פינסטערן חלום.
דאס געפיהל פון שאַנדע וואס איך האב דאמאכט געשפירט, וועל איך בלויז אויף דיעזער אַרט אָבשילדערן:
איך האב געוואָלט בעהאקטען מין פנים זאָנאר פאר דער שטילער נאַכט, פאר דער זילבערנער קבנה, פאר דיא פיער ווענט אונד פאר מיר זעלבסט. איך האב מיר געבראָכען דיא הענד, אונד דאָן האב איך אויפגעהויבען ביידע פויסטען אונד מיך געשלאנגען אין קאָפּ אריין.

שאַנדע! מין נאָט, דאס איז געווען א שרעקליכעס געפיהל. איך האב אזא געפיהל בין דאמאלס נאך ניט געשפירט.
„מין פריינדס פרוי!“ האט עס געקלונגען דומפף אין מייע אויערן וויא פון א קבר.

„מין פריינדס פרוי! טאַניאַ'ס טוטער! דיא טוטער פון דעם קליינעם אונד ליעבען ענגעל — פערפלוקט זאָל איך דין פאר אזעלכע שוואַכע גע-
דאַנקען!“

דיציע אלע געפיהלע זיינען ניט געקומען לאנגזאם, מיין צוין זענעלע, וויטהענד
אונד שמירמיש.

איך בין ארויס געשפרונגען פון דעם בעט, געזוכט אויפ'ן טיש אינד געד
פונען א שוועב, לע, וועלכעס איך האב באלד אָנגעריבען אונד אָנגעצונדען זאס
ליכט. דאן האב איך גענרייכט מינע קליידער, אונד גלייך וויא א פייער וואָלט גע
ברענט אין הויז, האב איך מיך שנעל אָנגעצויגען.

„ניין, ניין!“ האב איך געמורמעלט. „איך האב שוין קיין מורא ניט, אז איך
וועל פאלען — איך וועל מיר נישט צערפרעכען מיין קאָפּ, איידער איך זאָל
בעטריגען מיין פריינד, טאניא'ס פאטער — אָבער איך קען דאָ מעהר ניט פער-
ברייפען. אונגעגלייך איך וועל קיינעם ניט קענען קוקען אין געזיכט. דיא
שאנדע! אָה, מיין נאָט, דיא שאנדע! וואס פאָר א לומפ איך בין! וויא ניעדריג
איך שטעה! טאניא! פאפא, פאפעלע! טאטע, טאטעלע! ניין, ניין! איך
בלייב דאָ מעהר ניט קיין אויגענבליק, איך פאָהר באלד אוועק!“

מיין ענטישלוס איז געווען געפאסט. דיא בעסטע אין מיר האט געקריעגען א
טויטקלאפ אונד דער מענטש האט אויפגעלעבט.

„יא, נאָט אריין האט זיא געשיקט! דיא נאָטהייט, דיא ריינהייט, דיא זיט-
ליכקייט, דיא מאַראַל, זיא האבען מיר געשיקט א לעבעס אינד זיסע! קינד; זיא
האט מיך דערמאָהנט וואס פאר א בעסטע איך בין! טויט צו דער בעסטע!“
איך בין שוין געווען אָנגעצויגען.

„וויא געפאָרען, וויא ניעדריג, וויא געמיין אונד פערדאָרפען איך בין!“ האב
איך צו מיר געמורמעלט. „מיין פריינדי'ס פרוי! דיא פרוי פון מיין בעסטען,
ליעבסטען אונד עהרר כסטען פריינד! אונד רוא, קליינעס מיידעלע, רוא ריינעס,
ליעבעס קינד, — רוא האסט מיך גערעטעט — טאטע, טאטעלע!“

פלוצלינג האב איך מיך דערמאָהנט, אז אָבוואָהל דיא קליידער האבען שוין
געדעקט מיין קערפער, בין איך נאך געווען באַרוויס. איך האב מיך אָנגעבויען צו
דעם אנדערן עק פון דעם בעט, אויפצוהויבען מינע שיך.

„וואס איז דאס?“ האב איך פלוצלינג געהערט א שטימע נעבען מיר. „איהר
זיהט זיך נאר אן?“

איך האב מיך אזוי דערשראָקען, אז איך האב געמינט, דאס מיין געהירן
פלאַטצט אין מיר אונד מיין הערץ וויל אַרויס שפרינגען פון מיין ברוסט.

אלס איך האב אויפגעהויבען מינע אויגען, האב איך ערבליקט לורשיקא
זינגאָווא שטעהנדיג ביא דער טהיר.

זיא איז געווען אָנגעצויגען אין א לאנגען ווייסען שלאָד-מאַמעל. איהר געזיכט האט זיך אָבגעשפּיעגעלט אונרוהע אונד שרעק.
מיין בלאַסעס געזיכט, האט איהר דערצעחלט, אַז עפעס אונגעוועהנליכעס האט פאַסירט.

אין מיר האט געברענגט האַס, צאָרן אונד פּערצווייפלונג, זאָ דאס איך האב ניט געקענט עפענען מיין מויל.

„וואס איז געשעהען?“ האט זיא ווייטער געפרעגט מיט איין אונטערדריקטער שטימע צענערענד.

איך האב ניט געוואוסט אנפאנגס וואס איך זאָל ענטפערן. אָבער ווען איך האב מיך אויפגעשטעלט גלייך, זיינען מיר דיעזע ווערטער געקומען אין מויל:

„געהט אַרויס פון דאַנען, געהט! אום נאַטעס ווילען, שמעחט ניט פאַר מייע אַינען!“

זיא האט געשוידערט אונד מיך אָנגעקוקט שטאַרק דערשראָקען.

„איהר פיהלט ניט גוט,“ האט זיא דאָן געזאגט.

„ניין, ניין!“ האב איך אויסגעשריען. „איך פיהל נאך צו גוט! איך האב נאך אַזוי גוט ניט געפיהלט אין מיין גאַנצעס לעבען. אָבער, לודמילא איוואַנאָווא, זיא איז ערשיענען אין דיעזען צימער, אונד געמורמעלט מיט איהר הייליגער שטימעלע: פאַפּא, פאַפּעלע! טאַטע, טאַטעלע... זיא האט אונז ביידע גערעמעט, פערשמעהט איהר? געהט אַרויס פון דאַנען, איך בעט אייך זעהר“...

אנפאַנגס האט זיא מיך ניט פערשמאַנען אונד געמאַכט א שריט פאַר

ווערטס.

איהר געזיכט האט מיר אונטערדעסען אויסגעזעהן וויא פון דעם טייפעל, וויא

פון דער פּעראַכטונג אליין.

„ווער איז דאָ געווען? וואס זאגט איהר, איך פערשמעה אייך ניט?“ האט

זיא געפרעגט מיך אָנקוקענדיג וויא א פּערריקטען.

„טאַניאַ! טאַניאַ!“ האב איך געענטפערט. „טאַניאַ איז דאָ געווען,

אַלעקסאַנדער דימיטריעוויטש'עס לעבלינג, זיא טאַכטער פון אייער מאן!“

„טאַניאַ?“ האט זיא וויעדער געפרעגט, אָבער זיא האט מיך שוין פּורשטאַ

נען. איך האב דאס בעמערקט אויף איהר געזיכט.

זיא, לודמילא איוואַנאָווא!“ האב איך געזאגט ענטשלאָסען. „טאַניאַ

איז דאָ געווען, אייערע אונד אלעקסאנדער דימיטריעוויטשיעס טאָכטער. זיא האט אונז דערמאָהנט אן אונזערע פליכטען. לודמילא איוואַנאָווא, איהר האט א נוסען אונד עהרעהאפטען מאן, איהר דארפט איהם ניט בעטרינגען הינטער זיין רוקען. זיין, ניי! דאס איז אונרעכט. איך זאג איין. צו א מענש דארף ניט אזוי האנדלען, עס איז א גרויסעס אונרעכט! מיר מוזען זיך בעהעררשען. זעהט, איך בין שוין בעהעררשט, אונד איהר מוזט אין דער צוקונפט זיך אויך אזוי בעהעררשען. עס איז נאָר דיא אונמענשליכקייט וואס טרייבט אונז צו זינד אונד פער ברעכען"...

זיא איז געשטאנען וויא א מאַרמאָרנע סטאַטוע אויף'ן גראַטץ אונד איהר געזיכט האט אויסגעדריקט א וועלט מיט אונפערשטמענדליכע נעדראַנקען, אָבער פיר מיר, איז דאָרט געלעגען פעראַכטונג אויף דער העכסטער שטופע. זיא האט זיך פלוזלינג אומגעווענדעט, אונד איז צוריק אַרויס אין אלעקסאנדער דימיטריעוויטשיעס צימער.

דאן איז זיא געבליעבען שטעהן וויא אונענטשלאָסען, אונד דך אומגעווענדעדיג ווידער צו מיר, האט זיא געזאגט:

„מוזט איהר זען שוין אַוועק פאָהרען?"

איך האב ניט געטנפערט, ווייל איך האב סױס געהערט איהר פראַגע. דאן האט זיא אָנגעפאָנגען מיט א בעטענדער שטימע:

„איהר מענטש נאך וואַרטען; איהר דארפט ניט אַוועק פאָהרען. אלעקסאנדער דימיטריעוויטש וועט מיינען נאָם ווייס וואס עס איז געשעהען — איהר קענט דאָך מאַריגען פאָהרען. איך בעט אייך, טהוט עס מיר צוליעב, פאָהרט ניט יעטצט"...

איהר ווערטער האבען אויף מיר געמאַכט דעם איינדרוק וויא דאס זשושען פון א שלאַנג. איך האב אָנגעפאָנגען אַרויף צו ציהען מיינע שײך.

„אזוי ווייט צו זינקען," האב איך צו מיר אליין געזאגט. „וויא ניעדריג איך בין! אזוי ווייט צו זינקען! נאָר א בלינדער צופאַלל האט מיך געדעמעט"...

איך בין שוין געווען פערטיג מיט דיא שײך, אונד בין צוגענאָנגען צום שפּיעגעל אום צו זעהען וויא איך ציה מיר אן מיין האַלדבענדעל.

לודמילא איוואַנאָווא איז געשטאנען שטיללשוייבענד בייא דער וואַנט. זיא האט געוואַרט אויף מיין ענטפער.

„איך בעט אייך,“ האט זיא וויעדער אָנגעפאָנגען, „פּאָהרט ניט יעמאַט. איך בעט אייך...“

איך האב מיך אומגעווענדעט צו איהר מיט א פּראַכטענדען בליק.
זיא האט דאָן געשפּראַכען מיט א טאָן פון שולד.
זיא האט אויסגעזעהען וויא א פּערוואונדעטע אָבער היכפּלאָזע טינערין. דאָן האט זיא אָנגעפאָנגען צו ציטערן אונד וויינען שטיל.
דאס האט מיך אביסעל געריהרט, אָבוואָהל איך האב זיא נאך אימער פּער אַכטעט.
איך בין געפליעבען שטעהען אונד זיא אָנגעקוקט שאַרף מיט טיינע אויגען.

„הערט מיך אויס, מאַדאַם,“ האב איך געזאגט. „אונטער אונד ביידע האט פּאַסירט אזא מיין אָנגעלעגענהייט, פאַר וועלכער מיר דאַרפּען ביידע בעהאַלטען אונזערע געזיכטער פון חרפּה. איך וויל ניט וויסען ווער עס איז שולדיג. זאָך זיין, אז איך בין דער שולדיגער. אָבער דאס מאַכט נאך ניט קלענער דאס פּערברעכען. א מענש מוז האבען זעלבסטגעפיהל, זעלבסטדאַרטונג אינד געוויסען. איך וויל ניט רעדען פון א רעליגיעזען שטאַנדפּונקט, אָבער איך וויל אייך זאגען, אז פון א מענשליכען שטאַנדפּונקט, איז אזא האַנדלונג געמיין, ניעדריג און מען קען זיך אין לעבען דאַרויף ניט פּערצייהען. איהר זייט א מוטער פון לעבע אונד זיסע קינדער. איהר זייט דיא פרוי פון א מאַן, וועלכער לעבעט, אַכטעט אונד שעמט אַיך; פון א מאַן וואס איז בערײַט פאַר אייך צוגעהען אין פייער אונד וואסער; פון א מאַן בייא וועלכען איהר זייט א הייליגטהום, א געטטיין. מאַדאַם! ווען איהר זאָלט דאס אלעס בעגרייפּען, פּערשטעהען אונד זיך זעלבסט שעמצען, וואָלט איהר געוואוסט, אז עס גיעבט קיין הייליגערעס וויא דיא געפיהלע פון אייער מאַן צו אייך! איהר האט איהם פּערשפּראַכען צו זיין טרייא אונד איבערגעבען. עס איז אייער פליכט איהר זאָלט דאס טהון. אייך האט ניט בעוואויגען צו מיר קיין געפיהל פון לעבע; ניין מאַדאַם! דאס איז ניט קיין לעבע, זאָנדערן מיאוסע אונד עקעלהאַפטע תאווה אויפן מאַמענט, וועלכע געהט פאַראיבער אונד לאָזט צוריק שמערץ, חרטה אונד געוויסענסביסע. פּרענט מיך, איך בין איינער פון דיא גרעסטע לומפּען, איך ווייס דיא וואהרהייט“...

איך האב געמוזט בכייבען שטיקל, ווייל איך האב מעהר סיין אטעהב געהאט.

איהר נעזיכט האט אָנגעהויבען צו ווערען מילדער אונד טרויערין.

י'אן האב איך ווייטער געזאגט :

„איהר זייט א פרוי אונד א מוטער. עס איז אמת, ניעמאנד קען שאפען איבער א מענשען'ס געפיהלע. אָבער בעטרינגען דאָרף מען ניט. כלזמן אַלעקסאַנדער דימיטריעוויטש טרויעט אייך, טאָרט איהר איהם ניט בעטרינגען. ווען איהר קענט מיט אַלעקסאַנדער דימיטריעוויטש ניט לעבען, דאָן פערלאָזט איהם, געהט זיך אַוועק. אָבער בעטרינגט איהם ניט הינטער זיינע פלייצעס. דאס איז אונרעכט ! מײן גאָט, אונרעכט !“

זיא האט געוויינט.

„אָבער איך בעט אייך“, האט זיא קוים אַרויס געשטאַמעלט פון צווישען איהרע שטיקענדע טרערען, פאָהרט ניט אַוועק היינט, יעמציט...“

איך האב אָנגעהויבען איבערצוקלערען דיא גאַנצע לאַגע.

„זיא האט רעכט“, האב איך מיר געטראַכט. „איך דאָרף איהר קיין שלעכטס ניט טהון. ניט אזוי איהר, וויא איהם. אירגענד א פערדאַכט, וועט צער שמעטערן זיין ארמעס אונד גוטעס הערץ.“

„מאדאם !“ האב איך דאָן וויעדער געזאגט. „עס איז לעבערייך איך זאָל פון אייך אָבנעהמען א פערשפרעכען, אַז איהר זאָלט אין דער צוקונפט אזוי ניט האַנדלען. איהר וועט עס טהון ביא דיעזען מאָמענט. איך ווייס עס. אָבער איך בעט אייך, איהר זאָלט זיך דערמאָהנען אן מיינע ווערטער ; זיא גוט שמר דירען...“

„יא, יא“, האט זיא מיך אונטערבראַכען, „איהר האט רעכט“.

„גוט“, האב איך דאָן געזאגט, „איך פאָהר ניט אַוועק היינטיגע נאַכט. איך בלייב ביז מאָרגען.“

לודמילאַ איוואַנאָוונאַ איז נאך אימער געשטאַנען אויף דעמזעלבען פּלאַטץ. איך האב ניט פערשטאַנען וואס זיא מיינט. אָבער דאס איז נאָר געווען דערפאַר, ווייך זיא איז צופיעל אויפגערגענט געוואָרען.

דאָן איז זיא צוגעגאַנגען צו אַלעקסאַנדער'ס שרייב-טיש אונד זיך דאָרט אָנגעשפאַרט מיט אַרונטער געלאָזענע אויגען.

דורך דעם פענסטער זיינען אריין געפאַלען דיא שעהנע לבנה-שמראַהלען אונד בעלייכטעט איהרע צערוואָרפענע האאר.

איך בין אונטערדעסען וויעדער צוריק געגאַנגען צום בעט אונד זיך אַוועק

געזעטצט. איך האב פעררויכערט א ציגארעמע אונד אָננעפאָנגען העפטיג אונד גערווען צו ציהען דעם רויך.

„וואס שטעהט זיא נאך דאָרט?“ האב איך מיך געפרעגט, בליקענדיג דורך דער אָפּענער טויר אין צווייטען צימער. „ווייל זיא מיר עפעס זאגען? איך קען ניט בעגרייפען.“

דאס האט מיך פערדראָסען. לויט דער סצענע, האט זיא בעדאָרפט צוריק געהן אין איהר שלאָף-צימער, אונד מעהר ניט בלייבען נאָהענט פון מיר. איך האב מיך אויפגעהויבען אונד געוואָלט אנפאָנגען אַרום צו געהען איבער דעם צימער.

א געפיהל פון א נוטער טהאַט, האט מיך ערגריפען, אונד עס האט מיך געפרייט וואס איך בין אימשטאַנדע געווען צו זיעגען איבער מיר זעלבסט.

„איך פעהרשאָף“, האב איך מיר געטראַכט, „אז איבער איהר האט עס אויך געמאַכט א נוטען. איינדרוק, אונד זיא וועט פון היינט אן אונד ווייטער אַנדערש האַנדלען הינטער דעם רוקען פון איהר מאַן. יא, יא, יעדער מענש האט נוטעם אונד עדעלעס אין זיך. מען דאַרף דאס נאָר וויסען וויא צו ערוועקען, אונד דער מענש מוז זיעגען איבער דער בעסטיע.“

איך בין געווען גליקליך מיט דער איינע.

„אָבער וואס שטעהט זיא נאך אימער דאָ?“ האב איך מיך געפרעגט.

פּרובירונג האב איך בעמערקט וויא זיא האט זיך בעוואויגען.

מיט דער שנעללינגקייט פון א קאַטץ, איז זיא אריין געשפרונגען אין צימער.

איך האב מיר אנפאנגס פאַר איהר דערשראָקען. אָבער נאך איידער איך האב צייט געהאט עפעס איבערצוקלערן, האב איך שוין געשפירט איהר ווארעמען קערפער אונד איהרע הענד זיינען געלעגען אַרום מיין האַלז.

„אך, געליעבטער!“ האט זיא געזאגט. „דאס אלעס איז דאָך דומהייטען וואס...“

זיא האט מעהר ניט געשפראַכען.

איין אונגענדליכען וואוסה מיט איין איבערנאַטירליכען האַס האבען מיך ער-גריפען. איך האב פערנעסען אן יעדער בענעהמונג וואס א מאַן בענעהט געגען א דאַמע, אונד איך האב זיא אָבערריסען פון מיר, גלייך וויא א קאַטץ וואָלט זיך אויף מיר אויפגעהאַנגען.

איך האב דיא אַוועק געשליידערט אין א ווינקעל, וואו דיא איז שיער גע-
פאלען.

איך האב נאר ניט געקענט רעדען. פון איהרע ארינען האט געשאסען אזוי
פיעל האַס, דאס ווען זיא וואָלט אימשטאַנדע געווען מיך צו פערברענען אין יענעם
אויגענבליק, וואָלט זיא עס געוויס געמאָגן.
דאס האט מיך געפרייט.

איך האב אין איהר געוואָלט זעהן האַס, צאָרן אונד פעראַכטונג, אָבער ניט
קיין ליעבליכקייט.

„אונד אַלע מיינע ווערטער יאָבען געהאַלפּען וויא א טויטען באַנקעס?“
האב איך מיך געפרענט אין מיינע געדאַנקען.

„זיא איז איין אונפערשעהמטע בעסטיע!“ האב איך מיר געטראַכט. „ארמער
אַלעקסאַנדער!“

איך בין נייגיעריג געווען צו זעהן וואס דער נעכסטער מאַמענט וועט
ברענגען.

זיא איז געשטאַנען אונגעמטשלאָסען.

דאָן האט זיא זיך אומגעווענדעט, אונד איז צוגענאַנגען צו דער טהיר. דאָרט
איז זיא וויעדער געבליעבען שמעהן אונד מיר געקוקט אין געזיכט, מיט אַזא אונד
פערשעהמטער מיענע, אַז איך האב געשוידערט.

„נאָרר!“ האט זיא אויסגעשריען מיט א הייזעריגער שטימע וועהרענד איהרע
אויגען האבען גענלאַנצט. „איהר זייט א דומקאַפּ! איך האב מיר נאר ניט פאָר
געשטעלט, אַז איהר קענט זיין אַזוי דום אונד נאַריש; דום אונד אונגער
בילדעט“...

זיא איז דאָן אַרויס אונד פערשלאָסען דיא טהיר.

דאס איז געווען, אום זיך צו פערזיכערן, אַז איך וועל אין יענער נאַכט ניט
אַוועק פאָהרען.

„אונגעבילדעט!“ דיעזעס וואָרט האט געסלאַנגען אין מיינע אויערן. וואָ
שטעלט זיא אַלזאָ פאָר, אַז בילדונג איז פערדאַרבענהייט? טרויעריג, זעהר
טרויעריג.“

6.

איך האב מיך צוריק געזעצט אויף מיין בעט אונד בין געבלעבען א היבשע צייט אין א מערקווירדיגען צושטאנד.

דיא לעטצע סצענע האט מיך וויא בעמייבט. עס האט מיר אויסגעזעהן אז יעמאנד האט מיר געגעבען מיט עפעס איין קלאפ אין קאפ אריין, פון וועלכען איך האב מיך ערשט געמוזט ערהאלען.

זימענדיג אויף בעט, האב איך דערפיהלט א גרויסע מיעדיקייט אונד איך בין אומגעפאלען מיט מיין קאפ אויף קישען. איך בין אזוי געלעגען א היבשע צייט, ביז איך בין צו מיר געקומען אונד אָנגעפאָנגען צו בעטראַכטען אונד שטודירען דיא לעטצע עראייניגט.

דיא אָבוועקסלענדע סצענען פון אויפגענונג, דיא אונגעדולדיגע ערוואַרטונג צו ערפיללען מיין בעסטיאָליטעט, דאס ערשיינען פון טאַניאַ, דער וועקסעל אין מיר זעלבסט אונד דיא אונטערעדונג מיט לודמילאַ, זיינען פארבייגעפלוגען איז מייע געדאַנקען שנעל אונד אונאינטערעסאַנט, נענען דער לעטצטער ער אייניגט.

דיא לעטצע עראייניגט! וועל איך דאס פערנעסען? האב איך עס געדענקט פערנעסען?
אונגענליך!

שמעלס זיך פאַר; שוין נאכדעם וויא איך האב איהר ערקלערט מייע יעדאָנקען, שוין נאכדעם וויא זיא האט געוויינט אונד מיך געבעטען צו גלייבען, שוין נאכדעם וויא איך האב איהר פאַרגעלעזען א גאַנצע דרשה איבער מוסר אונד אַנשטענדיגע אויפפיהרונג, אונד מייגענדיג, אַז איך האב זיא איבערצייגט פון דאס גוטע אונד עדעלע - שפּרינגט זיא וויעדער אַרויף אויף מיר, אומא טט מיך, אונד...

פע! בעסטיע!
דאס איז שוין מער עוונ וויא איך האב געקענט ערוואַרטען ניט נאָר פון אַזאַ פּרועניצטער אַ געמילאַ, זאָנדערן פון אַ פּיעל ניעדריגער וויא דיא איז געווען.

איך האב אָנגעהויבען צו קלערען אונד איבערדענקען ווענען אלע פרויען אין דער וועלט, אונד בין באַלד געקומען צו דיא ווערטער פון דעם געקרוינטען אידישען שניג, וועלכער האט געזאגט:

פון טויזענד מענער, האב איך געפונען איינעם (פאר אַנשמענדיג), אָבער
אונטער טויזענד פרויען, האב איך איינע אויך ניט ענטדעקט.
זיינען אַלע פרויען אזוי ? האב איך מיך געפרעגט שמערצהאפט.
איך האב מיך דערמאָהנט אן מיין מוטער, אן מייע שוועסטער אונד - איך
האב געשוידערט.

„א מיאוס'ע וועלט ! פּע 1 פּע 1“ האב איך געמורמעלט.
איך האב געשפירט וויא מייע אויגען שליעסען זיך אונד א גרויסע מיעדקייט
האט מיך בעפאלען. דאן בין איך איינגעשלאָפּען.
ווען איך האב ערוואַכט, איז שוין געווען גרויסער טאָג.
איך האב מיך ניט בעדאַרפט אָנציהען, ווייל איך בין געבליעבען אין דיא
קליידער פון לעמטצטער נאַכט.
דער שלאָף האט מיך אונטערדעסען אַביסעל ערפרישט אונד נע
שטאַרקט.

יעדענפאלס האב איך אָבער געשפירט, אַז יעדעס גליעד שמערצט מיך וויא
פון א ברענענדיג פיעבער.
איך האב אויסגעגלייכט מיין ראָק, מיין האַלדבענדעל אונד בין אַרויס פון
צימער.

דיא ערשטע וואס איך האב בעגעגענט, איז געווען לורמילאָ איזאנאָווא.
זיא האט מיר געקוקט גלייך אין דיא אויגען. איך האב געמוזט אָבווענדען
מיין געזיכט פון איהר אונפערשעהמטען בליק.
ווען איך האב נאך אמאל צו איהר געקוקט, האט זיא געמאכט זעהר איין
אונשולדיגע מיענע אונד בעמערקט :

„אַלעקסאַנדער דימיטריעוויטש האט צוריק געקעהרט אונד ער האט געפרעגט
אויף אייך. ער איז אין דרויסען מיט טאַניאַן.“
זיא האט זיך דאָן אָפגעווענדעט אונד איז געגאַנגען אונבעסימערט צו איהר
הוידאַרבייט.

„מיין גאַט !“ האב איך געמורמעלט, „וויא קען מען האבען אזא קופערנעם
שטערען ?“

איך האב געהאַסט יעדען ווינקעל פון דיעזען הויז. דאָרט צו פערבלייבען איז
מיר ווייטער אונגעגליך געווען.

עס איז געווען ריכטיג. אַלעקסאַנדער דימיטריעוויטש האט צוריק געקעהרט
פון דער שטאַרט. ווען איך בין אַרויס אין דרויסען, האב איך איהם געזעהן זימטען

אויף א באַנק מיט מאַניאָן. דאָס קינד האָט הערצליך געלאַכט אונד שטאַרק פּערנענענען געהאַט פֿון דיאָ שפּיעלערייען וואָס ער האָט איהר געבראַכט פֿון דער שטאַדט.

אַלס ער האָט מיך ערבליקט, האָט ער דאָס קינד אַרונטער גענומען פֿון זיין שויס, זיאָ אַוועק געזעצט אויף דער באַנק, אונד זיך אויפֿגעהויבען.
„וואָס איז געשעהען, מיין יונגע?“ האָט ער געפֿרעגט ערשטוינט, זעהענדיג מיין בעטריעבטעס אונד בלאָסעס געזיכט.

„איך - איך - ווייס ניט,“ האָב איך קוים אַרויס געשטאַמעלט.
ער האָט מיר געגעבען זיין האַנד אונד עפעס געמורמעלט פֿון גוט עסען, טרינקען אַלטען וויין אונד געהען מעהר אויף דער לופֿט.
איך האָב איהם אָבער מיטגעטהיילט, דאָס טראַקטן מיין צושטאַנד, מוז איך איהם פּערלאָזען.
ער איז געבליעבען שטעהען שטאַרק ערשטוינט.

איך בין באַלד צו מיין בעזונג געקומען, אונד איינגעזעהען, אַז עס איז זעהר אונגעהפֿליך פֿון מיר איך זאָל אזוי רעדען מיט דיִעזען עדעלען גוטען פֿריינד.
איך האָב איהם ערקלערט מיט אַ טיכטיגען לינגען, אַז איך מוז צוריק קעהרען אין שטאַדט, אום צו פּערזאָרגען זעהר וויכטיגע געשעפטען, וועלכע זיינען מיר גאר פֿריהער פֿון זינען אַרויס, וועהרענד מיין שוואַכקייט אונד קראַנקהייט.

ער האָט פּראָבירט מיך אָבצורעדען פֿון מיין שריט, בעהויפטענדיג, אַז דיאָ געזונדהייט איז טהייערער פֿון אַלעמען, נאָר איך האָב איהם נאָך אַמאל געגעבען צו ערקלערען, וויאָ נויטהווענדיג מיין אַברייזען איז, אונד ער, דער איינפֿאַכער אונד נויטער, וועלכער האָט יעדען געטרויעט, אפֿילו לודמילאָן, האָט מיר אויך געגלויבט.

אָבער נאָט ווייס דעם אמת, אַז איך האָב איהם ניט געקענט קוקען אין דיאָ אויגען.

לודמילאָ איז אַן אַוואָנאַונאַ איז דאָן ערשינען, אונד אַלעקסאַנדער האָט איהר מיטגעטהיילט פֿון מיין ענטשלוס.

„ווירקליך?“ האָט זיאָ געפֿרעגט, גלייך וויאָ זיאָ וואָלט גאר ניט געדוואָסט דערפֿון, „איהר פֿאַהרט שוין אַוועק? דאַכט זיך אַלעקסאַנדער דימיטריעוויטש האָט געזאָגט, אַז איהר פּערבלייבט נאָך דאָ אייניגע וואָכען?“

זיא איז געווען א וואונדערבארע שוישפיעלערין. איהר פערשמעלונג איז געווען
דיא העכסטע קונסט וואס איך האב נאך ביז דאמאלס בינגעוואָהנט.
אַבער זאָגאר צוליעב אַלעקסאַנדער דימיטריעוויטש, אום איהם ניט צו מאַכען
פערדעכטיג, האב איך איהר איך ניט געקענט ענטפערן.
ער האט מיך אָבער גלייך ארויס גענומען פון דער פערלעגענהייט, אונד ער
קלערט דעם ליענען וואס איך האב איהם געזאנט.
„ווען אזוי,“ האט זיא דאָן ווייטער בעמערקט גלייכנילטיג, „דאָן מוז ער דאָך
פאָהרען, עס טהוט מיר לייד, מיר האבען זיך דאָ אזוי גוט אַמוירט.“
„זאָרג ניט מיין טהייערע,“ האט אַלעקסאַנדער דימיטריעוויטש געזאנט צו זיין
פריי. „ווען איך וועל איהם צו צווייטען מאל פאָקען אין מאַסקווא, ברענג איך איהם
וועדער אַהער. ער וועט מוזען קומען.“
זיא האט געשוויגען אונד איך האב איך ניט געקענט רעדען קיין
וואָרט.

אַלעקסאַנדער דימיטריעוויטש האט נאר ניט בעמערקט.
דער ארמער! ער איז געווען בלינד, ער האט נאר ניט געקענט זעהען.
לודמילאַ האט רעכט געהאט ווען זיא האט בעהויפטעט, אז ער ווייס ניט קיין
חכמות.

מיין האַס צו איהר איז געווען אזוי גרויס, אז איך האב מיך געשפירט אימ-
שטאַנדע צוזאַמען צו דריקען איהר האַלז, ביז זיא זאָך זיין טויט.
„אזא קאַטץ דאַרף מען דערווערנען,“ האב איך מיר געטראַכט. „אזא
שלאַנג דאַרף מען צערשמעטערן, אונד זיא איז עס דיא פריי פון מיין ערעלען
פריינד!“

אַלעקסאַנדער דימיטריעוויטש האט מיך צוריק געהאַלטען ביז צום מיטאג-
עסען.

דודמילאַ איזוואַנאָונאַ איז געזעסען ביים טיש אזוי רוחיג אונד אַנשטענדיג,
אז עס איז נאר ניט געווען צו בעמערקען עפעס אין איהר געזיכט.
מיר אליין איז עס צייטגענוויין פאָרגעקומען, אז איך האב בלוז געהאט א
פינסטערן הלום, וועהרענד עס האט אין דער ווירקליכקייט נאר ניט פאָ-
סירט.

איך האב מיך אָבער אונטערדעסען דערמאָהנט נאך צו גוט אין דיא
פאָקען, אונד איך האב מיך איבערצייגט, אז עס איז ליידער ניט געווען קיין
הלום.

„חזוי אונפערשעהמט!“ האב איך מיר געמראכט
נאד'ן עסען, האט אלעקסאנדער דימיטריעוויטש געלאזען איינשפאנען צוויי
גוסע פערד מיט א וואָגען אונד געהייסען דעם טרייבער עד זאָל מיך צו פיהרען ביז
צו דער אייזענבאָהן.

„איך וואָלט דיך אַליין בעגלייטעט,“ האט ער געזאגט, „אַבער דוא מוזט מיר
ענטשולדיגען, ווייל איך האב היינט זעהר פיעל צו טהון.“
ער האט דאָן געבליקט צו לודמילאַ, אונד עס האט אויסגעזעהן, אז ער וויל
איחר זאגען, זיא זאָל מיך בעגלייטען.
איך האב קיין טעות געהאט מיט דיעזען אורמחיל, דען ער האט איהר באַלד
געזאגט:

„לודמילאַ, ווען דוא ווילסט, קענסטו איהם בעגלייטען ביז צו דער באַהן, איך
האב דאָך קיין צייט ניט.“

„ניין, ניין!“ האב איך אונטערגעכאַפט ציטערענדיג פאַר דער אירעע. „איך
קען אַליין פאַהרען.“
אלעקסאנדער דימיטריעוויטש האט אויסגעזעהן זיך צו געפינען בעליידיגט
פון מיין ענטזאגונג.

ער האט דאָן געשוויעגען.
איך האב איהם געגעבען דיא האַנד, זעהענדיג, אז דיא פערד זיינען שוין
איינגעשפאָנט.

ער האט מיר געוואונשען א גליקליכע רייזע.
לודמילאַ איז אַוואָנאָונאַ איז אונטערדעסען אויך צוגעגאַנגען, אונד אויסגע-
שטרעקט איהר האַנד. איך בין געווען ענטשלאָסען זיא צוריק צו שטויסען מיט
פעראַכטונג. נאָר א בליק אויף אלעקסאנדער'ס אונשולדיגעס געזיכט, האט באַלד
געענדערט מיין ענטשלוס.

איך האב איהר געגעבען דיא האַנד, אונד איך האב געשפירט גלייך וויא
איך האב ערגריפען א גיפטיגע שלאַנג.
„פאַהרט געזונדערהייט,“ האט זיא געזאגט זעהר גלייכנילטיג אונד מיט א
גאַנצען ערנסט.

איך האב איהר ניט געענטפערט אונד איך האב פרייא אויפגעמעהעטט, ווען
איך האב בעפרייעט מיין האַנד פון איהרער.

איך האב דאן ערפליקט טאניאין, צו וועלכער איך האב מיך אָנגעברענגען אונד
אָבערפּרעסט א קוש אויף איהר שטערען.
לודמילא איוואַנאָוואָ, וויא עס שיינט, האט אויסגעזעהען צו זוכען א געד
לעגענהייט מיר צו קענען קוקען אין געזיכט, אָהנע זיא זאָל בעמערקט ווערען פון
איהר מאן.

צו דיעזער צייט איז אלעקסאנדער צוגעגאנגען צום טרייבער אונד איהם
וואַהרשיינליך עפעס געפרעגט.

לודמילא האט ערגריפען דיא געלעגענהייט אונד מיר געסוקט גלייך אין געד
זיכט. אויף איהרע ליפען האט זיך אָבערשפּיעלט יענער שפּאַטישער שמייכעל,
וועלכען איך האב געזעהען לעמטע נאכט.

„דומקאָפּ!“ האט זיא געמורמעלט הויך גענוג אום איך זאָל זיא הערען. אין
דיעזען וואָרט איז געלעגען א וועלט מיט פּעראַכטונג.

איך האב אָבערעווענדעט מיין געזיכט פון איהר אונד בין אויף צוגעגאנגען צום
וואַנען, וואוהין איך האב מיך שנעל אריין געזעמט אום לויז צו ווערען פון איהר
געגענוואָרט.

איך בין אַוועק געפּאָהרען צוריק נאך מאַסקווא, אונד צווי האב איך פּערלאָזען
יעם פּלאַטץ וואוהין איך בין געקומען מיך קורירען.

אונד וויא בין איך צוריק געקומען ?

יא, מיין צוריק קעהרען איז געווען מיט פיעל מעהר שעדליכער אויפּרענונג
זערכונדען, וויא מין אָברייזע.

אבשייא אונד פּעראַכטונג צו דער נאנצער וועלט, אונד איבערהויפּט צו
פּרירען, האט זיך אין מיר ענטוויקעלט אויף דער העכסטער שטופע.

איך האב זייא אלע פּעראַכטעט פון דער טיעפּקייט פון מיין זעלע. דאס געד
וועזנע עהרעןגעפיהל צו זייא, איז פון מיר גענצליך פּערשוואונדען, אונד איך האב
בעטראַכטעט איינע וויא דיא אנדערע פיר בעסטעס.

מיין לעבענסגלאנג, האב איך אונטערדעסען שוין מעהר ניט געקענט וועקסלען.
דיא געוואָהנהייט צו לומפּערייא אונד בעסטיאליטעט האט צוריק געקעהרט, אונד
איך האב מיך וויעדער אריין געוואָרפען אין קאָבענדען ים פון תּאוה, וויסענדיג, אז
איך האב אין דער פרוי ניט מעהר צו אַכטען דיא ריינהייט אונד אונשולד.

איך האב זייא אלע בעטראַכטעט פיר ניעדריג אונד פּערדאָרבען,

אונד...

איך האב אָבער דיא פרויען דאָך ניט געקענט פערדאמען. ניין, זאָגאר פיר מיר זעלבסט, האב איך אויך געפונען א פערטהיידיונג.

„ניט איך אונד ניט זיין זיינען שולדיג,“ האב איך מיר געטראכט. „שולדיג איז נאָר אונזערע געמיינע אונד ניעדריגע ערציהונג, וועלכע לערנט אונז ניט וויא צו אונטערשיידען פון דאס וואָהרע גוטע אונד דאס וואָרע שלעכטע. שולדיג אין דעם איז אונזער ערציהונג, וועלכע בעשטעהט אויף שווינדעל אונד בעטרוג. לודמילא אייוואַנאָוואַ, אנשטאט זיך אַרונטער צו געהמען א מוסר פון דער בעסערער קלאַסע, האט זיא גערופען דיא אויסגעלאסענהיים — בילדונג.

איך בין בייא איהר אין דיא אויגען ניט געווען גענוג געבילדעט, כרוזן איך האב איהר ניט געוואָלט נאכגעבען איהר בעסטיאלישען וואונש. דאָ לענט דאס גאַנצע אונגליק!

איך האב פערשטאנען, אז איך זינק אלץ טיעפער אונד טיעפער; סערפערליך אונד מאַראליש. אָבער אום דיעזעס צו פערמיידען, האב איך געמוסט אומווענדען מיין גאַנצען לעבענס וואַנדעל, אונד... אָבער וויא איז דאס אלעס שוין מעגליך געווען!

וואַסילי ניקאָלאָיעוויטש'עס שלום-ערקלערונג.

ווען וואַסילי ניקאָלאָיעוויטש איז פערטיג געוואָרען מיט דער פאַרלעזונג, איז ער געוואָרען זעהר אויפגערעגט. מיר, אלע אַנוועזענדע, וואס האבען בייגעוואָהנט דיא פאַרלעזונג, זיינען געווען ערנסט אונד פערטראַכט.

„דערמיט ענדיגט זיך דיא ערצעהלונג,“ האט וואַסילי געזאגט אַוועק לעגענדיג דיא פאַפירען אויף'ן טיש, אונד זיינע הענד האבען געציטערט. „עס וואָלט מיר זעהר שווער געווען דאס נאך אמאפ פאַרצולעזען. עס ריהרט מיך זעהר, איבערהויפט ווייל איך ווייס, וויא דער אונגליקליכער איז נאכהער געשמאַרבען.“

דער איינדרוק אויף אונז אלע פון דער ערצעהלונג, איז געווען א שמערצ'דיג האַפּטער. מיר זיינען אָבער אונטערדעסטן נייגיריג געווען צו הערען וויא אזוי דער אונגליקליכער סטורענט, נאכדעם דיא ריינהייט פון זיין זעלע האט אזא טרויסקע עררייכט, וויא ער איז וויעדער געפאלען אונד געזונקען ביו צום אַבנרוג.

„ער איז געשמאַרבען, וויא איך האב שוין געזאגט,“ האט וואַסילי ניקאָלאָ-יעוויטש אָנגעפאַנגען „פון דער שויןדוכט. יא, עס איז געווען דיא שויןדוכט,

אָבער איז ער ווירקליך געשטאַרבען פון דיעזער קראַנקהייט " אַט דאָ לענט דעו הונד בעגראָבען.

"ווען דער אונגליקליכער איז געקומען נאך מאַסקוואַ שטודירען, איז ער געווען א פרישע בלוס נאָך מיט דער טהוי פון דער פרייער אונד געזונדער נאטור. זיינע לונגען זיינען פיערלייכט דאמאלס געווען נאך אזוי שטאַרק, אז דער בעסטער אַרצט וואָלט ערקלערט, אז צו זיין קען זיך נאר ניט געהען קיין שווינדזוכט. ער האט דיעזע מעכטיגע לונגען אָבער שוואַכט. נין, ער האט זיין ניט אָבער שוואַכט דורך וועניג עסען, נאָסע וואָהנט אונד דורך א צופעליגער קראַנקהייט. ער איז געווען פאלקאמען געזונד אינד שטאַרק. אָבער ער האט אָנגעפאָנגען צו פיהרען א לעבען וויא ער האט געזעהען פון אנדערע סטודענטען. ער האט געלופט וויפיל עס איז איהם נאר מעגליך געווען.

דערבייאַ האט איהם זיין מעכטיגע קערפערנעביידע געגעבען דעם אנשטיים צו טעהר אויפגענוג וויא א שוואַכער, אונד ערהאלטענדיג גענוג געד פון זיינע עלטערן. האט ער באַר זיך געזעהען געזעענט אלע טהירען וואס פיהרען צום אָבנרונד אינד ער איז געגיאַנגען.

"פריהער האט דאס געווירקט איבער זיין אלגעמיינער קערפערליכער קראַפט, דאן אויף זיין געהיר, אויף זיין געמיטה, אונד צום שלום, האט ער אזוי אָבער שוואַכט זיינע לונגען, אז ער האט זיין אונטערוואַרפען צו שווינדזוכט.

"עס שיינט, דאס וועהרענד ער איז געווען אויף אלעסאנדער דימיטריע־ ריבשינס נוס, זיינען זיינע לונגען שוין געווען שטאַרק אָנגעגריפען. ער האט נאך דאמאלס געשפירט א שמערץ אונד א וועהטאנ אין זיין ברוסט. אָבער, עס איז קיין צווייפל, דאס ער האט זיך נאך געקענט רעמען ווען ער וואָלט אויסגעוואַנדעלט זיין לעבענס־נאָגן.

"ער האט צוריק געקעהרט נאך מאַסקוואַ א מאַראלישער מענש. ער האט בעוועזען, אז מיר מענשען, פון דער ריינער נאטור, זיינען ניט אזוי פערדארבען וויא דיא געוועלשאַפט מאַכט אונז. אָבער מיר ווערען פערדארבען פון דיא אומגעבונגען. דאס הייליגע פאמיליע־לעבען פון אלעסאנדער דימיטריעוויטש, האט אָנגעהיהרט דיא סטרוגע אין זיין זעלע, דורך דער אונשולד פון דער קליינער מאַניא.

"ער האט בעוועזען א גרויסע העלדענטהאט דערמיט וואס ער האט בער קעמפּט זיין פערדארבענטע געוואָהנהייט. פיעלע פון אונז, וואָלטען פיערלייכט ניט געסטעט איבערשמעהען אזא נסיה.

„אבער זייענדיג וויעדער אין מאַסקווא, איז ער וויעדער געקומען אין בעריהרונג מיט דער אלטער געזעלשאַפט, מיט דיא אלטע אומגעבונגען, אונד, מערקוירדיג, אין מאַסקווא האט ער מעהר ניט געפונען יעמאנדען וואס זאָל בעריהרען דיא גוטע סטרוגע אין זיין זעלע, אום איהם אָבצרווענדען פון דעם וועג וואס פיהרט צו פערדערפען.

„אין געגענטהייט, ער האט געפונען אזוי פיעל געלענענהייט צו דער לומפער רייא, אז ער איז וויעדער אריין געפאלען אויף אזוי ווייט, דאס ער האט זיך מעהר ניט געקענט רעמען.

„ער האט פערבראכט זיין צייט אין דיא קרעטשמעס. אין דיא פעררושענסטע הייזער, געמרונקען, געוופען אונד פערקעהרט מיט אלערלייא פרויענציער, וועלכע זיינען איהם נאָר ענטסקענען געקומען.

„יא, ער האט ניט בעדארפט האבען, אז יעמאנד זאָל איהם זאגען, דאס ער פערלירט זיינע לונגען. ער האט דאס אליין געוואוסט.

„ער האט גאָנץ גוט געוואוסט, אז ער זינקט אונד זינקט; אז זיינע לינגען ווערען שוואכער אונד סראַנקער, אונד ער בליקט דעם טיט אין געזיכט.

„דענקט ניהר, אז ער האט זיך געגאָזען זינקען דערפאר ווייל ער האט געהאסט דאס לעבען? נין, נין, ער האט דאס לעבען נאר ניט פיינד געהאט. אין געגענטהייט, ער האט געוואָלט לעבען, געוואוסט, אז זיין בענעהמונג פיהרט איהם צום קבר, אונד טראַטץ דעם האט ער פאָרטגעזעט זיין אַרט לעבען. ער האט פאָזיטיוו געוואָלט אומווענדען דעם גאנג, אָבער ער האט ניט געקענט. אין מאַסקווא איז איהם מעהר ניט געקומען צו דער האַנד אזא סאַניא, וואס זאָל אויף איהם ווירקען.

„שוואַך אונד אויסגעמאטערט, האט ער זיך געמוזט הינגעבען צום טיפּעל פון לוסט אונד אויסגעלאסענהייט, אונד ער האט וואָכענלאַנג ניט געדענקט אפילו אויב ער טהוט אונרעכט. אזוי פיעלע אנדערע טהון דאָך אויף דאס זעלבע.

„דאן זיינען זיינע לונגען געוואָרען קראַנק, זעהר קראַנק, אונהיילבאר. דאמאלס האב איך מיט איהם געשלאָסען בעקאנטשאַפט.

„דאס וואס דיא געזעלשאַפט האט איבער איהם ניט געקענט ווירקען, האט

ענדליך געוויקט דיא שווינדזוכט. דער מאך'המות, ווען ער האט איהם צום ערשטען מאל פעסט אָנגענומען ביים קאַרק אונד איהם איינגעראמט אין אויער: „דוא מוזט שטאַרבען!“ — דיעזער האט איהם צו זיין בעזונג נע-בראַכט.

„דיא ווערטער: „דוא מוזט שטאַרבען!“ האבען איהם אויסגעניכטערט אָבעקיהלט אונד נעבראַכט צו זיין פערשטאַנד. ער האט צוריק געקעהרט צו דער שטופע פון זעלבסט-בעהעררשונג, אונד איינגעזעהען, אז דער וועג צו בעסטיא-לימעט, איז אויך דער וועג צו א פריהען קבר, אָבער עס איז שוין געווען צו שפעט.

„צו שפעט!“ יא, צו שפעט האט זיך דער אונגליקליכער ארום גע-זעהן.

„דער מאך'המות האט נאך צוגעלעגט צו דיא ווערטער „דוא מוזט שטאַרבען!“ אויך דאס וואָרט „זאַפּאַרט!“ אונד דיא חורבה וואס איז איבערגע-בלעבען פון איין אמאליגער מעכטיגער געביידע פון מענליכער קראפט, האט אויפ-געציטערט וויא דער קערפער פון איין אָקס, נאכדעם וויא דאס מעסער האט אָבעגעשניטען זיין האַלז.

„פערלוייען!“ האט עס געקלונגען אין זיינע אויערן אונד ער האט נע-שוידערט. דאָן האט ער שוין אויך אויפגעהערט צו שטודירען אונד זיך אונטערגעבען צו זיין שיקזאַל.

„איך קען מיך עראינערן אן זיינע ווערטער וואס ער האט צו מיר איינמאַל געזאגט:

„יא, ברודער, איך האב מיך ניט געקענט מעהר בעהעררשען. ווען איך האב געקענט, איז עס שוין געווען צו שפעט. קעמפפען מוז מען, ווען עס איז דאָ קרעפטען, נאכדעם איז עס פערלוייענע מיה. יעדענפאַלס, העלפט שוין יעצט קיין קלאנען. איך זעה מיין שיקזאַל פאַר דיא אויגען, איך מוז שטאַרבען. רייא פראגע אויב איך האב עס מיר פערדיענט, איז איבריג. איך שטאַרב ניט דורך מענשליכע הענר, זאָנדרען דיא נאַטור האט. מיך פעראורטהייט צום טויט, אונד דיא נאַטור איז אימער גערעכט. אין פערנלייך צו סיך פערברעכען, איז דיא שטראפע נאך זעהר מיכר. איך בעגרייף, אז איך וועל שוין פיעל ניט לעבען. איך שפיר מינע ביידע לונגען געלעכערט, אויסגעהוילט, צעעריסען אונד... נאך א פאאר לעכער, אונד אַלעס איז פאַראיבער. דיא שווינדזוכט באַקטעריען ארבייטען

שנעל, אונד גס איז נאָר א פראַגע פון מעג, העכסטענס פון וואָכען. דאָן וועל איך זיין טויט, אונד איך וועל רוהען אין שוים פון דער מוטער ערד, וואו מען קען שוין ניט פענעהען אזוי פיעל פערברעכען. אַנדערע וועלען קומען אויף דעמזעלבען דעגן וואו איך בין געגאנגען, אונד זיין וועלען אויך פאלען..."

ער האט שמערצהאפט געשמייכלט אונד איך האב געשוועגען. איך האב איהם גאר ניט געהאט וואס צו ענטפערן.

„צווייפּעלט איהר, אז ער וואָלט געקענט גערעטעט ווערען? איך בין זיכער, אז מיט 4 אָדער 5 מאָנאט צוריק, האט מען איהם געקענט רעמען. ער האט נאָר בעדאפט האבען א פונקט וואו זיך צו שטימען. אָבער וועגני פון אונז האבען אזא שטימפונקט! דערפאר כווען מיר פאלען אונד זינקען אין טיעפען אָבגרונד.

„אין דעזען מענשען האט מיך הויפטזעכליך געריהרט אונד עס ריהרט מיך נאך, דיא צוזאמענרעפונג פון לידענשאפט אונד נומע מעלות. אָבער ביידע זיינען אין איהם געווען מעכטיג אונד שטארק. דיא פערדאָרבענהייט האט אונטערדעסען געהאט מעהר שטימע אונד איז אַרויס דיא זענערין. וועהרענד דעזען קאמפף זיינען צערשמעטערט געוואָרען זיינע לונגען.

„רופט איהר דאס, אז ער איז געשטאַרבען פון שווינדרוכט? ניין אינד טויענד מאָל ניין! ער איז ניט געשטאַרבען פון שווינדרוכט. איהם האט גער טויטעט דיא ערציהונג, דיא געזעלשאפט אונד דער גרעסערער טהייל פער דאָרבענהייט.

„ער האט אליין גאָנג נומ געוואוסט, ווער עס האט איהם געטויטעט אונד ווער זיין מלאך המות איז געווען.

„אין א טאָג האט ער מיר געזאגט אין א הערצרייסענדיגן מילדען טאָן: „איך האב געזוכט נאך א טאַג, אין טיינע רוהיגע מאָמענטען, אָבער איך האב זיא ניט געקענט געפינען.“

„ארמטער אונגליקליכער! דיא האסט געקעמפט אונד ביסט געפאלען! פיעלע אַנדערע קומען דיר נאך! עס איז דיא קראַנקהייט פון אונזער געזעלשאפט!“

וואסילי ניקאליעוויטש איז געברעבען שמיל, אונד עס איז ענטשטאַנדען א קורצע דעבאטע דאָריבער. דאָן האבען מיר געזעהען, אז עס איז שוין גאלד טאָג אונד יעדער איז זיך אַוועק אהיים.

איוואן איליטש'עם מוידט.

איוואן איליטש'עס זיידט.

1.

אין דעם גרויסען פאלאסט וואס האט ענטהאלטען מעהרערע אבטהיילונגען פון דעם געריכט־הויז, האבען זיך פערזאמעלט נאך דער זיטצונג אלע ריכטער אונד פראקוראָרען אין איוואן יענאָראָוויטש שעבעק'ס פּרוואַט־זימער. דער אינהאַלט פון זייער געשפרעך איז געווען דער בעריהמטער קאַססאַווסקי פּראָצעס.

פּעדאַר וואַסיליוויטש האט בעווייזען פּאָטונות ובמוכתיים, אז דער גאַנצער פּראָצעס האט ניט ווערט קיין איבערגעברענגטען שטרוי. איוואן יענאָראָוויטש וויעדער, האט געהאט גראַדע א גענען־מיינונג, וועהרענד פּיאָטער איוואַנאָוויטש, וואס האט זיך אנפאַנגס גאר ניט געמישט, האט אריין געקוקט אין א פּאַפּיר זעהר אויפּמערקזאַם.

„אונד אזוי איז עס, מיינע העררען,“ האט ער געזאגט, „איוואן איליטש איז ווירקליך טויט.“

„ווירקליך!“

„זעהט דאָ, לייענט,“ האט פּעדאַר וואַסיליוויטש געזאגט, וועהרענד ער האט איבערריכט א פאַרפּומירטעס פּאַפּיר, אויף וועלכען עס איז געווען אויפּגעדרוקט פּאַלגענדע ווערטער אין א שוואַרצען ראַנד :

„פּראַסקאַוויאַ פּעאַדאַראָוואַ גאַלאָווינאַ מאַכט בעקאַנט, מיט טיעפען שמערץ, איהרע בעקאַנטע אונד פּריינד, איבער דעם טויט פון איהר ליעבען מאַן, איוואן איליטש גאַלאָווינע, מיטגליעד פון דעם אפּעלאַציאָנס־גריכט־הויז, וועלכער איז געשטאַרבּען אַם 4טען פעברואַר 1882. ער וועט געבראַכט ווערען צור רוח אַם פּרייטאַג, אום 1 אהר נאַכטיגאַג.“

איוואן איליטש איז געווען דער קאַלענע פון די עזע פּערזאמעלטע העררען אונד יעדער פון זייא האט איהם רעספּעקטירט. ער איז געווען קראַנק עטליכע וואָכען, אונד זיין קראַנקהייט איז ערקלערט געוואָרען אַלס אונטהיילבאַר.

זיין שטעלע איז אונטערדעסען געהאלטען געוואָרען פרייאַ פיר איהם, אָבער אין פאל ער וועט ניט געזונד ווערען, האט אַלעקסעיעוו געהאט דיא געלעגענהייט צו קריעגען דיא שטעלע. וויניקאָוו אונד שטאַבעל וויעדער, האבען געהאט איין אויג אויף אַלעקסעיעוו'ס פּאָסטען. ווען מען האט אַלזאָ ערפּאַהרען פון איוואַן איליטש'עס טויט, איז דער ערשטער געדאַנק געווען פון אַלע פּערזאָנלעכע העררען, ווער עס וועט קריעגען עפעס א העכערן ראַנג, נאכדעם אזא נומער פּאָסטען איז פרייאַ געוואָרען.

„יעמצט בין איך זיכער צו קריעגען ענטוועדער שטאַבעל'ס אָדער וויניקאָוו'ס פּאָסטען,“ האט זיך געטראַכט פּעדאַר וואַסיליוויטש, „מען האט דאס מיר שוין לאַנג פּערשפּראַכען, אונד ווען איך וועל דאס עררייכען, וועט מיין געהאַלט געד העכערט ווערען מיט 800 רובעל, שוין ניט רעדענדיג פון דאס געלד וואס מען קריעגט אויף הוצאות!“

„איך מוז זעהן, אז מיין שוואַגער פון קאלונא זאָל יעמצט קריעגען א שטעלע,“ האט פּיאַטער איוואַנאָוויטש געטראַכט. „מיין ווייב וועט דערפון שטאַרק פּער גניעגען האבען, אונד זיא וועט שוין מעהר צו מיר קיין טענות ניט האבען, אז איך טהו נאר ניט פאַר איהר משפּחה.“

„איך האב ווירסליך אויך גערעכענט, אז ער זאָל שוין זיין בעט ניט פּער לאַזען,“ האט פּיאַטער איוואַנאָוויטש געזאגט נאנץ הויך. „וואס פאַר א רחמנות דאס איז!“

„אָבער וואס איז דאס געווען פאַר א קראַנקהייט?“

„דיא דאָקטוירים האבען ניט געקענט טרעפּען. אָדער, לויט וויא איך האב געהערט, האט יעדער דאָקטאָר געהאט א נאנץ אַנדערע מיינונג. ווען איך האב איהם לעמזטענס געזעהן, האב איך געטראַכט, אז עס וועט פּאַראַיבער אונד ער וועט געזונד ווערען.“

„איך בין נאר ניט געווען ביא איהם אין הויז זייט דיא לעמזטע פּיער טאנען: איך האב אַלץ געטראַכט צו געהען, אונד, וויא עס שיינט, האט דער אונגליקליכער ניט געוואָלט וואַרטען אויף מיין בעווד.“

„האט ער געהאט עפעס פּריוואַט אַיינקינפּט?“

„איך דענק, אז זיין פּרוי, האט עפעס פּערמעגען, אָבער איך רעכען ניט פּיעל.“

„יעדענפאַלס, וועלען מיר אַלע מוזען געהען. עס איז זעהר ווייט ביז צו

זיין הויז.“

„עס איז ווייט פון וואָנען איהר וואָהנט, מיינט איהר. אָבער בייאַ אייך איז
יעדענפאלס אלעס זעהר ווייט.“

„ער וועט מיר שוין קיינמאל ניט מוחל זיין דערפאר וואס איך וואָהן פון
יענער זייט וואָסער,“ האט געענטפערט פיאָטער איוואַנאָוויטש מיט אַ שטייכעל,
ווען ער האט געקוקט צו שעבעקין.

דאָן האבען זייאַ איבערהויפט אָנגעפאָנגען צו רעדען איבער דיאָ ווייסקייטען
אין שטאָדט, אונד וויאָ זייאַ זיינען האלב פערמיג געוואָרען מיט זייער פלידערייאַ,
זיינען זייאַ צוריק אריין אין געריכטהויז.

אויסער דעם וואס יעדער פון די עזע העררען האט נאכגעדענקט איבער
איוואַן איליטשיעס טויט, אַז דאס וועט פעראורזאכען א וועקסלונג אין געריכט-
הויז, אונד יעדער איינער האט גערעכענט אַז איהם וועט אַרויסקומען א טובה, האט
נאך יעדער פון דיאָ העררען גלאַט נאכגעדענקט איבער דאס אָבשטאָרבען פון א
גאָכטעטען פריינד אונד זיך אינערליך געפרייט וואס ער אליין לעבט נאך.

„אזוי איז עס, ער איז טויט, אונד איך לעב נאך,“ האט אונגעפעהר יעדער
געדענקט.

איבערהויפט נאר, האבען אלע בעקאנטע פון איוואַן איליטש, וועלכע האבען
זיך גערופען זיינע בעסטע פריינדע יעצט, בעטראכט דיאָ נויטהווענדיגקייט נאכ-
צוגעהען צו זיין לויב, אלס איין אונאנגענעהמע אויפגאבע. זייאַ זיינען אויך ניט
אין גאַנצען צופרידען געווען צו געהען טרייסטען דיאָ אַלמנה וויאָ דער מנהג איז.
אָבער, וואס קען מען טהון ? עס איז אַ זאָגענאָנטע געזעלשאַפטיכע פליכט אָדער
עטיקעטע, וואס מען מוז ערפילען אונד עס פאַסט ניט אויסצופעהלען.

פּעדאַר וואַסיליוויטש אונד פיאָטער איוואַנאָוויטש, זיינען געווען איוואַן
איליטשיעס נאהענטעסטע פריינד. פיאָטער איוואַנאָוויטש איבערהויפט, איז געווען
דעם פערשטאָרבענעס'ס אַ שוריקאַלעגע, ווען זייאַ האבען געשטודירט געזעמין, אונד
ער האט זיך בעטראכטעט אלס פערפליכטעט צו איהם.

נאכדעם וויאָ פיאָטער האט דערזעהלט זיין פרוי דיאָ נייעס ביים מיטאג
עסען, אונד איהר אויך מיטגעטהיילט איבער דער געלעגענהייט וואס זיין שוואָגער
האט ערנאנט צו ווערען אלס ריכטער, האט ער זיך אָנגעצויגען זיין שוואָרצען ראָק
אונד איז אַוועק אין איוואַן איליטשיעס וואָהנונג. וויאָ ער איז אַרויף געקומען אויף
דיאָ שטיענען וואס פיהרען צום הויז, האט ער בעמערקט צווייאַ איסוואַטשיקעס
אין דרויסען.

אין פאָרדערזאאל ארויפן גיעדרינגען שטאַק, נעבען חוט-געשמעל איז גע-
שטאַנען דיא דעק פון דער טרונע, בעשלאנגען מיט גלענצענדע קנעפ אונד זיכערנע
פראנזען, אונטערנעמישט מיט ווייס-וויידענע בענדער. צווייא דאַמען, אָנגעצויגען
אין שוואַרצען, האבען זיך דאָרט אויסגעצויגען זייערע קליינע מאַנטילען. איינע איז
געווען איינציגן איליטש'עס שוועסטער, וועלכע פּיאָטער איינאָוויטש האט נים גע-
קענט, נאָר דיא אַנדערע האט ער נאָך קיינמאל נים געזעהן. שוואַרץ, איינער פון
דיא ריכטער-קאָלעגען, האט געהאלטען אין אַרונטער שטייגען דיא טרעפּען, אָבער
וויא ער האט געזעהן פּיאָטער'ן, איז ער געבליעבען שטעהן, אונד געמאַכט א מינע
מיט זיין אויג, גלייך וויא ער וואָלט געוואנט: „איינציגן איליטש האט זיינע גע-
שעפטען זעהר שלעכט געפיהרט; מיר האבען שוין בעסער פערשטאַנען וואס עס
איז צו טהון.“

שוואַרץ'עס מאַגערעס געזיכט אונד זיינע ענגלישע באַקען-בערד, זיינען וויא
אַריבער געהאַנגען איבער זיין שוואַרצען ראָק, אָבער זיין פנים האט אויסגעזעהן צו
טראגען אַזא מין ערנסט, גלייך וויא דאס וואָלט אויסגעדרוקט דיא צערעמאַניט
פון דער געלענעהייט אונד אונצופריעדענהייט מיט אַלעמען וואס ער האט דאָרט
געזעהן.

פּיאָטער איינאָוויטש האט פריהער געלאָזען דיא דאַמען ארויפן געהן אונד
ער איז מיט ערנסטע שריט נאכגעגאַנגען. שוואַרץ איז געבליעבען שטעהן אויבען.
פּיאָטער איינאָוויטש האט פערשטאַנען דיא אורזאַכע; ער האט געוואוסט, אַז
שוואַרץ ערווארטעט איהם אום צו אַראַנזשירען איבער דעם קארטען-שפיעל פון
יענעס אבענד.

דיא דאַמען זיינען אריין אין דער אלטנהיים צימער, אונד שוואַרץ, מיט א
האַלב מונטערן וואונק אונד א מאַך מיט זיינע ברעמען, האט אָנגעצייגט, אַז דאָרט
איז דאס צימער מיט דעם טויטען.

פּיאָטער איינאָוויטש איז אריין געגאַנגען, מיט אונזיכערע שריט, וויא דער
פאַל איז כמעט מיט יעדען בייא אזעלכע געלענעהייטען, וועלכע ווייסען נים וואס
פריהער צו זאגען אָדער טהון. ער האט אונטערדעסען געוואוסט, אַז עס פאַסט
יעדענפאַלס זיך איבערצוקרייציגען, אָבער וויא אַזוי ער זאָל זיך פערנייגען, האט ער
נים אויסגעערעכענט. וויא ער איז אריין אין צימער, האט ער זיך איבערגעקרייציגט
אונד זיך גענייגט אָהנע צו וויסען אויב דאס איז דיא ריכטיגע צערעמאַניט
אין דערזעלבער צייט אָבער, האט ער זיך אויסגעקוקט איבעראַל, אונד געוואָלט
אַלעס זעהן.

צוייא יונע לייט, פון וועלכע איינער איז נעווען א סטודענט, אָדער א פער-
וואנדטער וויא עס האט אויסגעזעהן פון זיין היימליכקייט, האבען געהאלטען אין
זעראָזען דאס צימער, זיך קרייצגענד ביים אַרויס געהן. איין אלטע פרוי איז גע-
שטאנען אָהנע זיא זאָל זיך בעוועגען, אונד א דאָמע, וועלכע האט געהאט זעהר
הויכע ברעמען, האט געמורמעלט עפעס דער אלטער אין אויער. א הויכער אונד
אָהן-חכמה'דיגער גלח, איז געשטאנען אונד פאָרגעלעזען נאנץ הויך געבעטע פיר דעם
טוטען, אין א טאָן וואס האט אויסגעזעהן אַביסעל אונבארמהערציג, אונד גע-
ראַססיס, דער הויזמוזשיק, האט דערווייל עפעס בעשפּריטצט אויף'ן פּוס-באָדען,
וועהרענד ער איז געגאנגען גענען פּיאָטער איואַנאָוויטש.

וויא פּיאָטער האט ערבליקט געראַססימען, האט ער אויך דערפיהלט דעם
לייכטען אָבער אונגעגענהמען גערודך פון א פערפויכטען קערפער. וועהרענד זיין
לעצטען בעזוך צו איואַן איליטש, האט ער בעמערקט דיעזען מוזשיק, וועלכער
האט פערטרעטען דיא שמעקע אלס זיין הערר'ס קראַנקע-וועכטער, אונד עס האט
אויסגעזעהן, אז איואַן איליטש האט דאמאלס שטאַרק געהאלטען פון זיין דיענער.
פּיאָטער איואַנאָוויטש האט דאָן וויעדער אָנגעפאנגען זיך צו קרייצגען אונד נייגען
יך, וועלכעס האט אויסגעזעהן, אז ער מוזט עס ניט מיט קיין גרויסעס פּערגניגען.
דאָן, מערקענדיג פיעללייכט מאכט ער דיא צערעמאָניע צו פיעל, איז ער געבליעבען
שמעהן אונד אָנגעפאנגען צו בעטראכטען דעם טויטען.

דער טויטער איז געלעגען וויא אירגענד איין אנדערער לעבכאָזער קערפער
אויסגעשמרעקט, אונד פאָרגעשמעקט א שווערע מאַסע, מיט אלע זיינע גליעדער
פערשטאַרצט, איינגעהיילט אין א טוף וואס האט בעדאַרפט דיענען אלס אונטער
בעמונג אין דער טרונע.

דער קאַפּ, וועלכער איז, וויא עס שיינט, צום לעצטען מאָל געזונקען אויף
דעמוזעלבען קישען וואו ער איז געלעגען, האט פאָרגעשמעלט, וויא דיא קעפּ פון אלע
אנדערע טויטע קערפער; א שטערן געל וויא וואַקס, געזונקענע לעכער אין דיא
שלייפען, אונד דיא גאָז האט אויסגעזעהן אַרויס צו שטעקען אזוי ווייט, אז זיא האט
כמעט אין גאנצען פערשמעלט דיא אויבערשטע ליפּ. דיא באַקען מאַגער, דונקער-
בלייך אונד געזונקען, וואס פאר א וועקסלונג! דער פּערשטאַרבענער האט
אויסגעזעהן נאך מאַגערער אפילו וויא צור צייט וואס פּיאָטער איואַנאָוויטש האט
איהם לעצטענס געזעהן. אין דערזעלבער צייט אָבער, האט דער טויט פּעראור-
זאכט, וואס זיין געזיכט האט אויסגעזעהן עפעס פיינער, אונד פאָרגעשמעקט איין
עהרוירדיגערען ערנסט, וויא צור צייט וואס ער האט געלעבט. דער אויסדרוק

אויף'ן געזיפט האט פאָרנעשטעלם א מיענע, נלייך וויא זיא וואָלט בעצייכענט, אַז דער טויטער האט צום לעצטען מאל געדענקט, אַז ער האט דורכגעפיהרט דיא וועלט ריכטיג וויא מען דאַרף. אָבער זיך צו קוקענדיג געהנטער צו דייעזע געזיכטס-ציגע, האט מען ענטדעקט נאך איין אויסדרוק, וואס האט געלויטעט צו דיא לעבעדיגע: „געדענקט ! עראינערט זיך !“

דייעזע עראינערענדע מיענע, האט פיאָטער אייוואַנאָוויטש געטראַכט. איז איין איבעריגע זאך, איבערהויפט האט מען איהם ניט געמיינט דערמיט. ער האט זיך שנעל בערוהיגט, זיך נאך אמאל איבערגעקרייציגט, אונד דאָן זיך אומווענדענדיג, האט ער זיך דערנעהנטערט צו דער טהיר, רעכענענדיג, אַז ער האט אַלסדיג יוצא געווען.

שוואַרץ איז געשטאַנען אונד איהם ערוואַרטעט אין צווייטען צימער. ווען פיאָטער אייוואַנאָוויטש האט דערזעהן שוואַרץ'עס גלייכנילטיגעס געזיכט, איז ער וויעדער געוואָרען דערזעלבער וויא פריהער, פערטרייבענדיג דעם איינדרוק וואס דיא סצענע האט אויף איהם געמאַכט. ער איז געווען זיכער, אַז שוואַרץ איז צו קלוג אונד צו מונטער פון דער נאַטור, אום זיך צו לאָזען הינרייסען פון אַזעלכע מאָמענטען. יעדענפאלס האט שוואַרץ'עס גאנצע האנדלונג פאָרנעשטעלם א בילד פון א מענשען, וואס קימערט זיך ניט פיעל אום אַזעלכע זאַכען וויא אייוואַן אייליטש'עס טויט מיט א לויה, אונד דיא גאַנצע געשיכטע דאַרף איהם נאך ניט שטערען זיך צוזאַמען קומען אין דעמוזעלבען אבענד, קויפען א נייא פעקעל קאַרטען אונד שפיעלען וויא דער שטיינער איז.

„זעה נאָר זעה,“ האט שוואַרץ געזאגט ערבליקענדיג פיאָטער'ס ערנסטע מיענע. „וואס איז אזוינס געשעהן ? דיא גאַנצע געשיכטע האט נאך קיין רעכט אַוועק צו רויבען אונזער פערגייעגען.“

פיאָטער האט אַרויס געצוואונגען א שטייבעלע אויף זיינע ליפען.
„אַלזא, אזוי בלייבט עס,“ האט שוואַרץ געזאגט. „סיר וועלען זיך צוזאַמען קומען בייא פעדאָר וואַסיליוויטש.“

אָבער, וויא עס שיינט, איז עס ניט בעשטימט געווען פיאָטער אייוואַנאָוויטש זאך אין יענעם אבענד זיטצען מיט א מונטערע געזעלשאַפט בייא א טיש אונד שפיעלען אין קאַרטען. גראדע צו יענער צייט איז ערשינען דיא אלמנת.

פראַסקאָוויא פעדאָראָווא, איז געווען איין עטוואס ניעדריגע אונד פעטע פרוי, אַבוואָהל עס האט אויסגעזעהן, אַז זיא האט געוואָלט אַנדערש ערשיינען.

ווייל זיא האט איינגעצויגען איהר אויבערשטען מהייל קערפער, אז זיא האט קוים גע-
 אטהעמט. זיא איז געווען אָנגעצויגען אין שוואַרצען פון אויבען ביז אַרונטער ; אויף
 איהר קאָפּ האט זיא געטראגען א שוואַרצע הויב מיט א לאַנגען שוואַרצען שלייער,
 אונד איהרע ברעסטען האבען אויסגעזעהן גראדע אזוי הויך, וויא פון דיעזער דאָמע
 וואס פיאָטער האט פריהער געזעהן נעבען טויטען. פראַסקאָוויא איז אַרויס
 געקומען אין דער בעגלייטונג פון אייניגע דאָמען, אונד וויא זיא איז ערשיענען, האט
 זיא געזאגט :

„דער גאָטעסדיענסט פיר דעם טויטען, פאנגט באלד אָן : זייט אזוי גוט
 אונד קומט אריין.“

שוואַרץ האט זיך לייכט פערניגט אונד איז געבליעבען שמעהן, ניט אָנגעה-
 מענדיג אונד ניט ענטזאנענדיג דיא איינלאַרונג. דאן האט פראַסקאָוויא זיך אומד
 געווענדעט, אַרויס געלאָזען א טיעפען זיפן, אונד ערבליקענדיג פיאָטער
 איואַנאָוויטש, איז זיא צוגעלאָפען צו איהם, אונד אָנכאָפענדיג זיין האַנד, האט
 זיא געזאגט :

„איך ווייס, אז איהר זייט געווען איואַן איליטשיעס בעסטער אונד ליעבסטער
 פריינד.“

זיא האט איהם געקוקט גלייך אין דיא אויגען אונד ערוואַרטעט א פאַסענדיגן
 ענטפער.

פּיאָטער איואַנאָוויטש, וועלכער האט פריהער דורכגעמאַכט דיא צערעמאָניע
 אין קרייציגען זיך, איז יעצט געבליעבען אויף אייניגע אויגענבליקען אונענטשלאַסען
 וואס ער דאַרף ווייטער טהון. דאן האט ער זיך דערמאָהנט, אז א זיפן איז גאַנץ
 פאַסענד פיר דער געלעגענהייט. ער האט אַלאָ געזיפצט אונד געענטפערט :
 „געוויס, געוויס, בין איך געווען זיין בעסטער פריינד.“

ער האט דאן נאך אמאל געזיפצט, אָבער דיעזער זיפן, איז שוין געווען מעהר
 גאַטירליך, דאס הייסט, ער האט זיך געשפירט גלייך וויא א שטיין וואָלט איהם
 אַרונטער פון האַרצען דורכגעמאַכענדיג דיא צערעמאָניע.
 „קומט מיט מיר,“ האט זיא דאן געזאגט. „איך וויל מיט אייך עפעס

רעדען איידער דער גאָטעסדיענסט פאנגט אָן ; גיבט מיר אייער אָרעם.“
 פּיאָטער איואַנאָוויטש האט איהר געגעבען דעם אָרעם, אונד וויא זיא זיינען
 פאַרבייגעגאַנגען נעבען שוואַרץ, האט דער לעמצטער וויעדער אמאל געמאַכט א
 מינע מיט זיין אויג, וויא אייער רעדט : „א שעהנער מסחר איז דיא גאַנצע
 געשיכטע!“

פּיאָטער איװאָנאַװיטש האט געלעזען אין שװאַרץ'עס מינע אונגעפּעהר פּאָלגענדע װערטער: „מיר דאכט, אז אונזער קארטעך־שפּיעל הייטע אבענד טױג שױן אויף כּפרות; אָבער זעה אנווענדען אַלעס מעגליכע אונד װער פּטור פּון דאַנען.“

פּיאָטער איװאָנאַװיטש אַלס ענטפּער צו שװאַרץ'עס מינע, האט געזפּצט; פּראַסקאַװיאַ פעאָדאַראָװנאַ האט אָנגענומען דעם זיפּך אַלס איין אויסדרוק פּון סימפּאַטיע צו איהר, אונד זיא האט געדריקט זיין האַנד מיט דאַנקבאַרקיײט.

אריין קומענדיג אין פּראָנט־צימער, װאס איז געװען אויסגעשטאַטעט מיט רױט־בעצױנגענעס מעבעל אונד בעלייכטגױט פּון א לעמפּעל, האבען זייא זיך אַװעק געזעצט בייא א טיש. זיא האט זיך געזעצט אויף א סאָפּאַ, אונד ער אויף א געבעטען שטװהל, אָבער דיא איינגעדריקטע ספרונזשינעס האבען איהם שטאַרק בעאונרוהיגט, נאכדעם ער איז געװען זעהר שװער.

פּראַסקאַװיאַ פעאָדאַראָװנאַ האט עפעס בעמערקט אין א מינע פּון זיין געד זיכט, אז דיא ספרונזשינעס דריקען איהם, אונד זיא האט איהם געװאָלט איינלאַדען ער זאָל זיך זעטצען אויף איין אַנדערן שטװהל. אָבער זיא האט זיך געד טראכט, אז אזעלכע אויפּמערקזאַמקייטען פּון איהר זייט, פּאסען ניט פאַר יענער צייט. װען פּיאָטער איז געזעסען אויף'ן שטװהל, האט ער זיך דערמאָהנט, דאס צור צייט װאס איװאַן איליטש האט איבער געצױגען, דאס מעבעל, האט ער איהם געפרעגט איין עצה, אויב א רױטער קאָליר איז פּאסענד.

דיא אלמנה, װעלענדיג אויפשטעהן פּון דער סאָפּאַ, האט זיא פּערטשעפעט דיא שװאַרצע פּראַנזען פּון איהר מאַנטילע אן דער שניטצערייא פּון דעם טיש. פּיאָטער איװאָנאַװיטש, זיך אויפהױבענדיג צו בעפרייען דיא מאַנטילע, האבען דיא ספרונזשינעס אָנגעפּאנגען װיא צו קלינגען אונד זיך אויפהױבען. דיא אלמנה האט דערווייל אליין בעפרייעט דיא פּראַנזען, אונד פּיאָטער איװאָנאַװיטש'עס קערפּער איז צוריק געזונקען אין שטװהל, צוזאַמענדריקענדיג פעסט דיא רעװאָלטירענדע ספרונזשינעס.

פּראַסקאַװיאַ פעאָדאַראָװנאַ האט נאָר אויסגעזעהן זיך צו װעלען אויסקלייבען א פּלאַטץ אום צו זיטצען גראדע געגענאיבער פּיאָטער'ן. װען זיא האט זיך ענדליך געפּיהלט בעקװעם, האט זיא אַרױסגענומען זעהר א װייסעס מאשענטוך פּון איהר קעשענע אונד צוגעלעגט צו איהרע אויגען, פּון װאַנען עס האבען אָנגעפּאנגען צו גיסען דיא טרערען. פּיאָטער, װעלכער האט געװאַרט װאס דער נעכסטער

מאמענט וועט ברענגען, האט פערשטאנען, אז אזא סצענע פאָרדערט צו זיין ערנסט, אונד ער איז געבליבען זיטצען ערנסט.

אָבער פּיאָטער האט זיך אונטערדעסען געפיהלט זעהר אונבעקוועם זיטצענדיג שטיל אונד וואַרטענדיג ביז פּראַסקאָוויאַס טרערען וועלען אָבריינען אונד זיא זאָל עפענען איהר טויל. גליקליכערווייזע איז דאָן ערשינען סאַקאַלאָוו, דער אויבער-דיענער, אונד אונטערבראכעני דיא אונאנגענהמע סצענע. סאַקאַלאָוו האט אנגע-צייגט, אז דער פּלאַטז אויפ'ן פּריעדוהוף, וואס דיא אלטנה האט אויסגעקליעבען פיר איהר טאָן וועט קאָסטען צווייא הונדערט רובעל.

זיא האט גלייך אויפגעהערט צו וויינען, אונד בליקענדיג צו פּיאָטער'ן מיט דער מיינע פון א טאַרטירער, האט זיא געזאגט אויף פּראַנצוויזש, אז אלע דיזעע מסחרים פּעראורזאכען איהר גרויסע שמערצען. ער האט געזיפצט אונד געשאַקעכט מיט'ן קאָפּ, אנצייגענד, אז זיא האט רעכט, אָבער מען קען זיך ליידער אנדערש ניט העלפען.

„איהר מענט דאָ רייכען,“ האט זיא געזאגט מיט א טאָן פון א מענשען וואס פאר איהם איז שוין אלעס גלייכניכטיג אונד דער אנדערער דאַרף זיך ניט לאזען שטערען.

דאָן האט זיא אנגעפאנגען צו רעדען מיט סאַקאַלאָוו'ן אונד בעהאנדלען דיא פּראַנע פון דעם בעגרעבניס פּלאַטז.

פּיאָטער איז אונאנווייטש האט זיך פּערוויכערט א צינאַרעטע, אונד געהערט וויא פּראַסקאָוויאַ האט בעשלאסען צו קויפען דעם בעגרעבניס פּלאַטז. דאָן האט זיא געגעבען אויפטרענען וועגען דער צערעמאָניע. אונד סאַקאַלאָוו האט זיך צוריק געצויגען.

„איך מוז אלסדינג אליין בעזארגען,“ האט זיא געזאגט איבערקוקענדיג דעם אַלבוס פון מימען טיש.

זיא האט בעמערקט, אז דאס אַש פון פּיאָטער איז אונאנווייטש'עס צינאַרעטע האט געהאלטען ביים אַרונטער פאלען אויפ'ן טיש-טויף אונד זיא האט שנעל אונד טערנערקט דאס אַש-שיסעלע בעמערקענדיג:

„עס זעהט אויס, אז עס איז ניט אמת וואס מען זאגט, דאס שמערץ קען פּערהינדערן א מענשען צו בעזאָרגען זאגאר דיא קלענסטע פּראַקטישע געגעני שטענדיג; אין געגענטחיל, ווען אַזעלכע זאכען קענען מיך ניט טרייסטען, אָ צערשטרייען זייא מיך וועניגסטענס פון דעם שמערץ.“

זיא האט דאן וויעדער גענומען דאס האנד-טיכעל, גלייך וויא זיא האט זיך פאָרבֿערייטעט פֿיר נייע טרערען, אָבער זיא האט אויסגעזעהן פֿלוצלינג צו פֿער-געסען אן וויינטן, אונד זיך בערוהיגענד, האט זיא געמורמעלט :

„איך האב אייך עפעס מיטצוטהיילען.“

פֿיאָטער איזאנאָוויטש האט זיך פֿערנייגט, אָבער נאָר מיט זיין קאָפּ, זיין קערפֿער האט ער ניט געוואָלט אונטערהויבען, אום ניט צו געבען דיא רעוואָל-טירענדע ספרונשיגענס מעהר פֿרייהייט.

„אך, האט זיא דאן געזאגט, „ער האט שרעקליך געליטען אין דיא לעטצטע עמליכע טעג.“

„ווירקליך, האט ער פֿיעל געליטען?“

„יא, שרעקליך פֿיעל. וועהרענד זיין לעטצטער שטונדע — איך מיין ניט מאַ-מענטען, זאָנדערן א נאנצע שטונדע — האט ער גאר ניט אויפגעהערט צו שרייען. אָבער וואס זאג איך א שטונדע! מיין גאָט! עס האט געדויערט דרייא טעג מיט דרייא נעכט. עס איז שוין ניט געווען צום אויסהאַלמען. וויא אזוי ער איז דאס איבערגעשטאנען, קען איך ניט בענרייפען. אָבער יא, דער ארמער איז דאָך דערפֿון געשטאַרבען. מען האט איהם געקענט חערען שרייען אונד קרעכצען אויף דרייא טהירען ווייטער. גרויסער גאָט! וואס איך האב געליטען!“

„איז ער געווען בייא זיין רייגעס פֿערשטאנד?“ האט פֿיאָטער איזאנאָוויטש געפֿרעגט.

„יא“ האט זיא געענטפֿערט אין א נייעדריגען טאָן, „ביז צו ענדע. ער האט זיך מיט אונז געזענענט מיט א פֿיערמעל שטונדע פֿריהער איידער ער האט אויסגע-הויכט דעם לעטצטען אטהעם, אונד ער האט אונז זאָגאר געבעטען אזוועק צו געהמען וואָלאָדיאַן.“

דיא אידעע אליין, דאס א מענש האט אזוי שרעקליך געליטען, אונד דיעזער מענש איז געווען זיין — פֿיאָטער איזאנאָוויטש'עס — א חבר פֿון קינדוויין אויף, א שטודענט צוזאמען אין איין שולע, אונד דאן זיינער איין אָפטער שותף אין קארטען שפּיעלען. דאס אלעס האט געמאַכט פֿיאָטער'ן שוידערן, אָבוואָהל ער איז געווען איבערצייגט, אז ניט דיא פֿרוי אונד ניט ער אליין, האבען זיך ביידע געמאַכט שטאַרק גרויסע יסורים פֿון זיין טויט. עס איז פֿאַר איהם ערשינענען דער שטערען אונד דיא ארסגעשפּיטצע נאָז פֿון דעם טויטען, אונד ער האט געציטערט. ער האט זיך געמראַכט: „דרייא טעג אונד דרייא נעכט ליידען אונד ערשט נאכהער

שטארבען! אונד דאס קען אויך מיט מיר פאסירען, יעטצט אָדער צו אירנענד א צייט — מיט מיר אליין קען דאס אויך פאסירען! ברר...“

פּיאָטער'ס הארץ האט אנהיימליך געקלאפט. אָבער אונוויללענדיג איז ערשינען דיא אידעע: „יא, דאס אלעס האט געטרָאָפּען מיט איוואָן איליטש, אָבער מיט מיר וועט עס ניט טרעפּען — ניין, ניין, עס קען מיט מיר ניט פאָסירען.“ — ער האט אָנגעווענדעט אלע מעגליכקייטען איבערהויפּט פון זיך צו פערטריבען דיא גאַנצע אידעע פון קראַנק זיין, ליידען, אונד אָך! שטאַרבען! דאס האט פּיאָטער ניט געקענט ערטראַגען.

ער האט זיך שנעל ארויס געריסען פון דיא טרויעריגע געדאַנקען אונד אָנגעפאַנגען אויסצופּרענען, גאַנץ גלייכנילטיג, וויא עס אַזי ווייטער צוגעגאַנגען מיט איוואָן איליטש פאר זיין טויט. פּראַסקאָוויא פּעאַדאָראָוונאַ האט איהם דאס אלעס דערצהלט אין אַזאַ מאָן, וואס האט ניט אויסגעדריקט קיין בעדויערן פאר איהר טויטען מאָן, זאָנדערן, דאס ער האט שרעקליך געמאַרטערט איהרע אייגענע גערווען, אונד זיא, דיא גוטעהעריגע אונד כשר'ע נשמה, האט געמוזט דאס אלעס ליידען וויא יעדע „געטרייע“ פרוי טהומ.

אַלס זיא איז פּערטיג געוואָרען מיט איהר שילדערונג, האט זיא אָנגעפאַנגען צו רעדען איבער איהר אייגענע אינטערעסע.

„אַך, פּיאָטער איוואָנאָוויטש“, האט זיא געזאגט, „וויא שמערצהאפט אונד וויא שרעקליך דאס איז פאר מיר יעטצט אָנצופאַנגען דענקען איבער אועלכע זאַכען, פאר וועלכע גאַט האט מיך אויסגעהיט מיין גאַנצעס לעבען.“

א שטראָם טרערען האט וויעדער געפּאָסען. דיעזעס מאל האט פּיאָטער שוין ניט געקענט האבען קיין טעות, אַז דיעזע טרערען מיינען איוואָן איליטש, זאָנדערן, זיא אליין האט שוין ניט געזוכט צו פּערבאַרגען, אַז זיא בעדויערט בלוין זיך אליין.

ער האט געזופּצט אונד געוואָרט ביז זיא וועט זיך אויסווישען דיא אריגען. דאַן האט ער בעמערקט:

„עס איז שרעקליך!“

דאַן האט זיא וויעדער אמאל אָנגעפאַנגען צו רעדען, אונד איהם בעקאנט געמאַכט מיט איהר הויפּט-אינטערעסע. דאס איז געווען איבער דער סומע געלד וואס זיא האט ערוואָרטעט צו קריעגען פון דער רעגירונג פאר דעם טויט פון איהר מאָן. זיא האט אויך געפּרעגט איין עצה, וויא אַזוי אונד אויף וועלכער אַרט זיא

קען קריענען א פענסיע ; אָבער, פון איהר אייגענע רייד איז געווען אַרויס צו זעהן, אז דיא איז שוין געווען גוט בעקאַנט מיט דער נאַנצער פּראַגע אונד האט אליין געדוואקט בעסער אלס איין אַנדערער, וויא אזוי זיא וועט קענען אַרויס קריענען געלד. עס איז קיין צווייפעל געווען בייא פּיאָטער איוואַנאָוויטש, אז פּראַסקאָוויא האט אין דיא לעמבערג וואָכען פון איהר מאַן'ס קראַנקהייט, זעהר פּיעל געפּאַרשט אונד געדענקט איבער דייעזען ענין. אלעס וואס זיא האט ערוואַרטעט איז בלויז געווען, דאס פּיאָטער קען איהר פּיעללייכט געבען איין עצה, וויא אַרויס צו קריענען א גרעסערע סומע.

פּיאָטער איוואַנאָוויטש האט זיך אויך ווירקליך בעמיהט צו געפּינען עפעס איין אויסוועג וויא אזוי ער זאָך איהר געבען אזא עצה, אָבער נאכדעם וויא ער האט אייניגע איווענבליקען נאכגעדענקט, האט ער איהר אויפּריכטיג ערקלערט, אז ער זעהט ניט איין וויא אזוי ער קען געבען א בעסערן ראַטה וויא זיא אליין האט שוין איינמאל אויסגעקלערט. ווען פּראַסקאָוויא האט דאס געהערט, האט זיא געגעבען איין אמת'ן הערצליכען זיפּן, אָבער, אין דערזעלבער צייט, האט זיא אויך דערמיט אָנגעצייגט, אז איהר אונטעררעדונג מיט פּיאָטער'ן, איז צו ענדע. ער האט פּערשטאַנען ; אונד נאכדעם וויא ער האט אויסגעקלאָשען דיא ציגאַרעטע, האט ער זיך אויפּגעהויבען, איהר געגעבען דיא האַנד אונד איז אַרויס פון דעם צימער.

אין שפּייעזאָאל, האט פּיאָטער איוואַנאָוויטש דערקענט א זייגער וואס איוואַן איליטש האט אמאל געקויפט אין א גרויסעם געשעפט אונד אויף וועלכען דער פּערשטאַרבענער איז זעהר שטאַלץ געווען. ער האט זיך אויך בעגעגענט מיט דעם נייסטליכען, אייניגע בעקאַנטע וואס זיינען געקומען צו דער לויב אונד זיך געזעהען מיט איוואַן איליטש'עס טאָכטער, וועלכע איז געווען א שעהנעם מעדכען.

דאס פּרייליין האט פּאַרגעשטעמט זעהר איין ענגע טאָליע, פּיעל קלענער וויא דיא טאליע איז אין דער ווירקליכקייט געווען. פּיאָטער האט פּערשטאַנען, אז דער קאַרעט אונטער'ן שוואַרצען קלייד, איז געווען איינגעצויגען מיט אלע כוחות. זיא האט אויסגעזעהן טרויעריג, אָבער ענטשלאָסען, אונד וויא זיא האט ערפּליקט פּיאָטער איוואַנאָוויטש, האט זיך געצייגט אויף איהר געזיכט אזא מיענע, גלייך וויא זיא וואָלט אויף איהם געווען אין בעס. געבען איהר, אויך מיט אזא מיענע, איז געדוואקט איהר חתן. איין אונטער-פּראַקוראַר, וועלכער איז געווען א רייכער יונגער מאַן אונד פּיאָטער איוואַנאָוויטש האט איהם געקענט פון ווייטען.

פיאָטער האט זיך מעלאַנכאַליש פּערניינט פאַר דיא לעטצטע צווייא אונד האט געוואָלט אריין אין צימער וואו דער טויטער איז געלעגן, ווען ער האט בעד מערקט דאס געזיכט פון איוואָן איליטשישעס קליינעם אינגעל. דיעזעס געזיכט האט איהם דערמאָהנט אן איוואָן איליטשי'ן זעלבסט, ווען ער איז געווען א סטודענט אין דער געזעטץ-שולע. זיינע אויגען זיינען געווען רויט פון וויינען, אונד אויף דיעזען 14-יעהריגען געזיכט, האט פיאָטער צום ערשטען מאל ענטדעקט וואָהרען טרויער אין הויז. דאס קינד האט זיך עטוואס צוריק געצויגען מיט א שעהמעדיגער בע- געהמונג, ווען ער האט ערפּיקט זיין פאטער'ס פריינד. פיאָטער האט איהם אונד טערדעסען בעגריסט אונד איז אריין אין טויטען-צימער.

דער נאָטעס-דיענסט האט אָנגעפּאָנגען. איבעראַל זיינען געווען ליכט, זיפּצען, ווייהרויך, טרערען אונד קרעכצען.

פיאָטער איוואָנאָוויטש איז געשטאַנען גראד אונד געקוקט ארונטער מיט דיא אויגען אויף זיינע פיס. ער האט געהער ניט געוואַנט צו קוקען אויף דעם טויטען קערפּער, אונד איז געשטאַנען מיט שמערצהאפּטער אונגעדולד אום צו ערוואַרטען דעם סוף פון דער צערעמאָניע; ווען אַלעס איז געווען פּאַראיבער, האט ער צום ערשטען פּערלאָזען דאס צימער.

ניעמאַנד איז געווען אין פּאַרדער-זאַאל. אָבער געראַססיס, דער הויז-מוזשיק, איז אונטערדעסען ארויס געקומען פון דעם טויטען-צימער אונד אָנגעפּאָנגען יעדען איינעם צו דערלאַנגען זיין מאַנטעל וואס איז דאָרט געהאַנגען.

„אַלזאָ, ברודער געראַססיס,“ האט פיאָטער איוואָנאָוויטש בעמערקט בלויז אום עפעס צו רעדען, „דאס איז א גרויסעס אונגליק.“

„עס איז נאָט'ס ווילען! עס וועט מיט יעדען פּאַסירען דאסזעלבע,“ האט געראַססיס געענטפּערט צייגענדיג זיינע ווייסע צייהן. דאָן האט ער געעפענט דיא טהיר מיט איין ענטשלאָסענער בענעהמונג, וויא א מאַן וואס ווייס דעם פּראָגראַם פון זיין אַרבייט, צוגערופען דעם טרייבער מיט דער דראַשקע, אונד געהאַלפּען פיאָטער'ן איינשטייגען. דאָן איז ער שנעל צוריק געשפרונגען מיט דעם בעד וואוסטזיין פון א מענשען, וואס בעגרייפט, אַז ער האט נאך זעהר פיעל צו טהון.

פיאָטער איוואָנאָוויטש איז געווען שטאַרק ערפּרייט אונד צופריעדען, ווען ער האט נאך אמאל געקענט איינאַטהמען ריינע אונד פרישע לופט, נאך דעם ווייהרויך, מיט. שטיקענעש אונד אַנדערע אונאַנגענעהמע ריחות.

„חאזוין זאָל איך פּאָהרען?“ האט דער טרייבער געפרענט.
עס איז נאך ניט שפעט: פיהר מיך צו פּערדאָר וואַסיליוויטש,“ האט פּיאָטער
געענטפּערט.

ווען פּיאָטער אייוואַנאָוויטש איז אַהין אַנגעקומען, איז שוין געווען פּערוואַמעלט
זיאַ נאנצע קארטען־פּאַרטיע אונד ער האט נאך געהאט צייט צו געהען
אַנטהייל.

2.

דיא געשיכטע פון אייוואַן איליטש, איז געווען אזוי איינפאַך, אַכטענליך אונד
אַזוי שרעקליך וויא נאָר מעגליך.

ער איז געשטאַרבען צו זיין 45טעם יאהר, אלס מיטגליעד פון דעם אַפּעלאַ-
ציאָנס־געריכטי־הויז. ער איז געווען דער זוהן פון א בעאַמטען, וועכער איז געווען
לאנג טהעטיג אין מיניסטעריום פון סט. פּעטערסבורג, אונד ווען ער איז אַלט
געווארען, האט ער אין דעם זכות פון זיין פּערנאַנגענהייט, געקריענען א פּאַסענדע
שטעלע וואס האט בעזאַהלט א סך געלד, אָבער וואו מען האט זעהר וועניג געהאט
צו טהון. אייוואַן איליטש'ס פאטער האט אַלזא געהאט אייניקנפּטע אויף דער
עלטער, וועלכע האבען איהם בעפרייעט פון זאָרג אונד ער האט געקענט לעבען
גליקליך אונד צופריעדען אַזוי לאנג וויא זיינע יאהרען האבען געדויערט.

איבריגענס, איז דער שטאַאַטסראַטה איליאַ עפּימאָוויטש גאלאווינע, אימער
געווען איין אונגלייכעס מיטגליעד פון פּיעלע אונגלייכע עסטער. ער האט גע-
האט דרייא זיהן, פון וועכע אייוואַן איליטש איז געווען דער צווייטער. דער
גלסטער האט זיך גענומען געהן אויף דעמזעלבען וועג וויא זיין פאטער, מיט דער
אויסנאַהמע וואס ער האט אויפגעזוכט איין אַנדערן רעגירונגס־דעפּאַרטעמענט,
אונד ער האט זיך שוין דערנענטערט דיא בעאַמטען צייט, ווען מען דרעהט זיך
מיט דער קראַפט פון דער יונגענד, גראדע וויא א ראָד דרעהט זיך מיט דער קראַפט
פון א פריעהריגען שטויס. זיין דריטער זוהן, דער אינגסטער, איז קיינמאל קיין
לייט ניט געווען. ער האט פּראָבירט זיך צו געהען צו פּערשיעדענע בע-
שעפטיגונגען, אונד ער האט בייא קיין איינציגער בעגליקט דורך זיין אייגענעם
זעהלער. צו דער גענווערטיגער צייט פון דער האַנדלונג, איז ער געווען בע-
שעפטיגט בייא דער אייזענבאַהן, אונד זיינע קרובים, איבערהויפּט זיין שוועגערין,
ניט נאָר וואס זיא האט זיך מיט איהם ניט געוואָלט בעגעגענען, זאָנדרען זיא האט

זאָנאר ניט געוואלט וויסען אויב זיא האט נאר אזא שוואַנער. עס איז געווען נאך א שוועסטער צו דיא דרייא ברידער, וועלכע האט געהייראטעט באַראָן גרעף, א בעאטטער אין סט. פעטערסבורג וויא זיין שוויגער־פאטער איז געווען.

וואס עס אנבעלאנגט איוואן איליטש, איז ער געווען איין אויסנאָהמע אין דער פאמילע. ער איז ניט געווען אזוי צוריקגעצויגען אונד שמאָלץ וויא זיין עלטערער ברודער אונד אויך ניט אזוי צוקאָזען וויא זיין אינגערער ברודער. ער האט אלזא געבידעט א גוטען מיטעלפונקט צווישען זייא ביידע. ער איז געווען קלוג, אינטעליגענט, בעזעסען א שעהנע בענעהמונג אונד שטודירט אין דער געזעץ־שולע צו דערזעלבער צייט וואס זיין אינגערער ברודער איז דאָרט געווען א סטודענט. דער אינגערער ברודער איז אָבער אין מיטען אַרויס געוואָרפען געוואָרען, וועהרענד איוואן איליטש האט ריכטיג אויסגעשטודירט אלע קלאַסען.

זייענדיג אין שולע, האט זיך שוין זיין באַראַקטער פיר דער צוקונפט אַרויס געוועזען. ער איז געווען שאַרפזיניג, פערשטאנען א זאך שנעל אונד פינקטליך, ליעב געהאט געזעלשאפט אונד איז געווען זעהר שטרענג פיר אלעס וואס ער האט בעטראַכט אלס פליכט. אין דערזעלבער צייט, מען מען אויך בעמערקען, אז ער האט בעטראַכט אַלעס פאר א פליכט, וואס זיינע פאָרגעזעצטע האבען געפאָרדערט.

ער איז אויך געווען פון דיעזע מענשען, וואס ציהען זיך פון דער יוגענד אן צו דער העכערער קלאַסע מענשען, גראדע וויא א נאכט־פליענעל ווערט צוגע־צויגען צום פלאַם פון א ליכט. אויף דיעזער אַרט, האט ער אויך באַלד אויסגע־לערענט זייערע מיינונגען אונד בענעהמונגען אונד בייא זיך אָבגעפאָסט, אז אזוי דאָרף מען זיך פיהרען אויף דער וועלט.

דיא נסיונות פון דער יוגענד אונד אומנאָנג אונטער יונגע מענשען, זיינען בייא איהם פאָראַיבער אָהנע צוריק צו קאָזען בעדייטערדע שפּורען. אָבּוואַהל ער האט ניט פיינד געהאָט זיך אריין צו לאָזען אין פרייעס פערנגיעגען אונד תאוה, האט ער זיך אבער אימער אזוי געפיהרט, אז ער איז געבליבען שמעחן בייא גע־וויסע גרענצען אונד ער איז דיעזע ניט אריבער געגאנגען.

זייענדיג אין שולע, האט ער בעגאנגען, גלייך מיט דיא אנדערע סטודענטען, גענוג עקעלהאפטע לומפערזיען, אָבער דער אונטערשיעד איז געווען, וואס בייא פיעלע האט דאס נאר ניט אויסגעמאכט, וועהרענד ער האט בעטראַכט זיינע טהאטען אַלס געמיין אונד גיעדערטרעכטיג. ער האט זייא כליוו געטהאָן, ווייל ער

האט ניט געקענט בעסער זיין וויא דיא אנדערע. שפעטער האט ער געזעהן, אז פראמינענטע מענער האבען אויך דאסזעלבע געטהאן אונד האבען זיך אפילו ניט געשהמט דערפאר. זיין געוויסען איז, אונטער דיעזע אומשטענדען, בערוהינט גע- וואָרען, נאכדעם ער האט געזעהן, אז נאך אלעמען, ווייס ער נאך פון געוויסע גרענעצען, וועהרענד דיא אנדערע האבען דאס אויך ניט געקענט.

ווען ער איז ארויס פון דער שולע, האט איהם זיין פאטער בעזאָרנט מיט דעם געטהינען געלד, אום ער זאָל זיך אויסקליידען וויא עס פאָסט פאַר איהם. ער האט זיך בעשטעלט איין אנצוג בייא דעם גרעסטען אַריסטאָקראַטישען שניידער, גענומען אבשיעד פון דעם פרינץ וואס האט אונטערשטיצט דיא שולע, וויא אויך פון דעם דירעקטאָר פון דער אוניווערזיטעט, זיך בענגענעט מיט אלע מעגליכע איינפלוסרייכע פערזאָנען, געגעסען מיטאג אין דעם גרעסטען רעסטאָראַנט, אונד דאָן האט ער זיך פערטיג געמאַכט צום אָברייזען.

ער האט צוזאַמען געפאַקט זיינע נייע קופערטען מיט זיינע נייע קליידער, וועש, ראַזיר-מעסערס אונד אנדערע געטהינע קלייניגקייטען אונד איז אוועק אויף דיא פראָווינצען אלס א בעאַמטער, ספעציעל געשיקט צום גובערנאַטאָר אין א וויכטיגער שליחות. דיעזער ערשטער וויכטיגער אויפטריוט אין אָפּיציעלען לעבען, האט ער געהאַט צו פערדאַנקען זיין איינפלוסרייכען פאטער.

אַנקומענדיג אויף דער פראָווינץ, האט איוואָן איליטש זיך געזעהן אזוי אַראַנט זשירען, אז ער זאָל קענען פיהרען גראדע אַזאַ לייכטעס אונד זאָרגלאָזעס לעבען וויא צור צייט וואס ער איז געווען אין שולע. ער האט ערפיללט זיינע פריכטען, אכטונג געגעבען אויף זיינע געשעפטען, אונד, אין דערזעלבער צייט, האט ער זיך אזוי אָנט געפאַנגען אויפצופיהרען, אז יעדער זאל זאגען, אז ער איז זעהר איין אַנשטענדיגער יונגער מאן.

צייטגעווייז, ווען זיינע פאַריגעזעצטע האבען איהם געשיקט, האט ער בעזוכט דיא דיסטריקטען אונד אימער געמאַכט זיין ארבייט אזוי פאָלקאָמען, אז יעדער איינער, זאָנאַר זיינע אונטערגעאָרדנעטע, זיינען מיט איהם געווען העכסט צו- פריעדען.

וועהרענד ער האט ערפיללט זיינע פראָפעסיאָנעלע אַרבייטען, האט ער, טראָטץ זיין יונגע, פערשטאַנען וויא זיך צו האַלטען מיט דער בעקאַנטער טשינאָוויניק-בענגעהמונג, וואס פערלאַנגט רעספעקט פון יעדען איינעם. קומענדיג יעדער אין פרוואַט-געזעלשאַפט, האט ער זיך ערלויבט צו צייגען זיין יונגענרליכען

נייסט פון מונטערקייט, וויטץ אונד האט פאָרגעשטעלט וויא מען זאגט, „א נומען ברודער,“ אונד זעהר „אנגענעהם אין געזעלשאפט.“ וויא דער גובערנאטאָר האט אמאל בעמערקט צו זיין פרוי בשעת ער האט זיא בעזוכט.

דער עלעגאנטער אונד יונגער טשינאוויק, האט נאטירליך בעקאנטשאפט געמאכט מיט פיעלע יונגע דאמען, אָבער איינע איבערהויפט, האט זיך פון איהם ניט געוואָלט אָבלאָזען. ער האט אונטערדעסען געהאט זעהר א נאהנטע בעקאנטשאפט מיט א יונגער הוט-מאָכערקע, וויא אויך מיט פיעלע אַנדערע שעהנע מיידלעך. דעננאך האט ער אימער אלעס געטהאָן מיט דער בענעהמונג פון א מענשען וואס האט געהאט א גוטע ערציהונג. ער האט ניט מיטגענומען קיין עדות בייא אזעלכע צוזאמענקינספטע אונד זיך אויך ניט בעריהמט מיט זיינע „העלדענ-טהאַטען“ וויא פיעלע אַנדערע האבען געטהאָן. מיט איינעם וואָרט, יעדער האט אפילו געוואוסט, אז „א יונגער מאן בכייבט א יונגער מאן,“ נאָר איוואן איליטש איז געווען איין אויסנאָהמע דערמיט, וואס ער האט אלעס געטהאָן „אני שטענדיג.“

יא, איוואן איליטש האט אלעס געטהאָן מיט ריינע הענד, ריינע העמדער, פראנצויזישע אויסדריקע, אונד, איבערהויפט, האט ער זיך קיינמאל ניט „ער-ניעדריגט“ צו זוכען א בעפריעדיגונג פיר זיין יונגער אין דער „ניעדריגער“ געזעלשאפט, זאָנדרן אָרעס איז געווען אונטער דער געזעלשאפט פון „היכע“ מענער אונד דאָמען, אונד ניטמאָר האט אין דעם געזעהן עפעס א פעהלער.

אזוי האט זיך איוואן איליטש געפיהרט נאָנצע 5 יאהר, ביז דיא צייט איז געקומען וואס מען האט איהם געגעבען א העכערעס אָמט. עס זיינען איינגעפיהרט געוואָרען נייע געריכט הייזער אונד מען האט בעדאָרפט האבען נייע בעאמטע. ער איז געוואָרען איינער פון זייא. מען האט איהם אָנגעבאָטען דאס אָמט אַלס אינסטרוקציאָנס-דיכטער, אונד ער האט דאס אַקצעפּטירט, אונגעאכטעט דאָרויף, וואס ער האט בעדאָרפט פון דאָרט אוועק אין א נייעם פּלאַטץ אונד זוכען נייע בעקאנטשאפט.

זיינע פריינדע האבען איהם אונטערשטימט. זייא האבען זיך אַלע פאַטאָר-גראַפירט אין איין גרופע אונד איהם בעשאָנקען מיט א זילבערנער ציגאַרעטען-פּושקע אַלס אַנדענקען. ער איז דאָן אוועק.

אַלס אינסטרוקציאָנס-דיכטער, האט ער פערשטאַנען זיך גראַדע אזוי גוט צו בענעהמען וויא אויף זיין פריהעריגעס אָמט. אונד אזוי וויא ער האט

אָנגעווענדעטם אַלעס מעגליכע אָבצוהיטען זיינע אַמט־פּליכטען פּון זיין פּריוואַט לעבען, האט ער אויך דאָ געקריענען דיעזעלבע אַכטונג פּון יעדען וויא פּריהער.

וואס עס אנבעלאַנגט זיין נייע בעשעפטיגונג, איז דאס פאַר איהם געווען פיעל וויכטיגער אונד אינטערעסאַנטער וויא דיא אַלטע. ער האט ווירקליך אויך פריהער הנאה געהאט ווען ער איז ערשיענען אין דער געזעלשאַפט פון זיין עקסער לענג, דער גובערנאַטאָר, אונד יעדער האט איהם בעטראכט אַלס א וויכטיגען בעאַמטען. אָבער דאָרט האט ער קיין מאַכט ניט געהאט מעהר וויא איבער א געוועהנליכען איספּראַוויניק אָדער ראַסקאַלניק. דאָ וויעדער איז ער שוין געווען שטאַרקער אונד איינפלוסרייכער. ער האט ליעב געהאט צו וויסען, אַז ער איז אימשטאַנדע צו צערשמעטערן זיינע אונטערגעאָרדנעטע, אָבער, אין דערזעלבער צייט, זאָל ער זיך בעווייזען גענען זייא גוטמיטהיג, אום צו צייגען, אַז ער איז אַייל עהרענמאַן, אונד ער זוכט קיינעם ניט צו שאדען אָבזוואַהל ער קען עס טהון.

אַלס ער איז געוואָרען איין אונטערזוכונגס־ריכטער, האט ער ערפאַהרען, אַז יעדער איינציגער, גרויס אונד קליין, ארעם אונד רייך אָהנע אויסנאַהמע, איז נער לעגען אין זיינע הענד; ער האט נאָר בעדאַרפט אויפשרייבען עטליכע ווערטער אויף א פאַפיר מיט א געוויסען געדרוקטען איבערשריפט, אונד דאס האט שוין געהאט דיא מאַכט צו ברענגען אין זיין געגענווארט אירגענד וועלכען שטאַלצען אונד מעכטיגען אַריסטאָקראַט, ענטוועדער אַלס אנגעקלאַנגטען אָדער אַלס עדות. אונד דיעזער אַריסטאָקראַט, וויא הויך ער זאָל נאך שטעהן, וואָלט געמוזט בלייבען אויף זיינע פיס, סיידען ער, איוואן איליטש, וואָלט געווען אַזוי גוט איהם איינצולאָדען ער זאָל זיך זעמצען. דערזעלבער אַריסטאָקראַט, וואָלט אויך געמוזט בעענטפערן אירגענד וועלכע פראַגע וואס איוואן איליטש וואָלט איהם געשטעלט.

אָבער, וואס אמת איז אמת, איוואן איליטש האט זיך קיינמאל ניט בעדיענט צום שלעכטען מיט זיין קראַפט. אין געגענטייל, ער האט נאך פיעלע מאל, אַוועק געקוקט אויף א זייט אונד ניט געוואָלט טהון אַזוי פיעל וויא עס איהם ערלויבט געווען. דאס בעוואוסטזיין אליין אַז ער בעזיצט אַזאַ קראַפט אונד דאס ער איז אימשטאַנדע אַזוי פיעל אויפצוטהאָן, איז געווען נאָנץ גענוג איהם צו פּעראַיני טערעסירען אין זיין נייעם אַמט.

וואס עס אנבעלאַנגט צו זיינע אונטערזוכונגען, האט ער געהאט א טבע אריין צו קריכען אין דער טיעפער זעלע פון יעדען איינעם וואס איז פאַר איהם ערשיענען, אונד בלויז א וואונק איז שוין פאַר איהם גענוג געווען אום ער זאָל

ערפאהרען וואס ער האט געוואלט. ער איז געווען איממשטאנדע צו געבען א דייט-ליכע ערקערונג איבער דער געהיימניספאלער נעשיכטע, זאלאנג ער האט נאך געפונען דעם ערשטען שליסעל דערצו, אונד ער איז אימער, אין אזעלכע בעציהונגען, געווען זעהר אָרענטליך, ניט געבענדיג זיין אייגענע מיינונג, זאָנדערן, ער האט זיך צופריעדען געשטעלט צו געבען דעם אורטהייל פון דיא ענטדעקטע פאקטען. אין דער זעלבער צייט, איז ער געווען זעהר פאָרויכטיג צו אכטען איבער אלע פאָרמען פון געזעטץ. צו יענער צייט אין רוסלאַנד, איז דאס געווען ווירקליך א נייע זאך, ווייל ער איז געווען פון דיא ערשטע ריכטער וואס האט געהאט דיא אויפגאבע צו פיהרען זיין אמט לויט דאס שטראףגעזעטץבוך פון דעם יאָהר 1864

ווען איוואן איליטש האט געוועקסעלט זיין אמט, האט ער אויך אָנגעפאנגען צו פיהרען א נייעס ארט לעבען. אנשטאט וואס ער איז פריהער צופריעדען געווען צו זיין בעקאנט מיט דיא פראָווינציעלע בעאמטע, האט ער זיך יעצט געהאלטען פון ווייטען אונד געזוכט בעקאנטע אונטער דיא העכערע קלאסען, העכערע ריכטער אונד עלעגאנטע אַריסטאָקראטיע. ער האט אויך אָנגעפאנגען אַביסעל צו קריטיקירען דיא רעגירונג — הינטערוויילעכס גאטיריקיך — אונד ער האט גע-שפיעלט דיא ראָלע פון א ליבעראַל.

אונטערדעסען האט ער ניט פערנאבלעסיגט צו זעהן, אז זיינע קליידער זאָלען זיין געשניטען אונד געפאסט נאך דער לעטצטער מאָדע; דער איינציגער וועקסעל אין זיין ערשיינונג איז געווען, וואס ער האט זיך אויפגעהערט צו ראזירען אונד זיך געלאָזען וואַקסען א באָרד. ער האט פערנגיעגען געהאט פון זיין גאנצער עק-זיסטענץ; דיא מיטגליעדער פון דער ליבעראַלער געזעלשאפט, ווערנע האבען איהם אויפגענומען אונטער זיך, האבען געבילדעט א וואהרע ברידערשאפט; זיין געהאלט גאטירליך, איז געווען העכער וויא פריהער, אונד אונטער דיא פערשיעדענע אונד טערהעלטע, האט ער זיך גענומען שפיעלען פרעפעראנס. דיעזער קארטען-שפיעל, האט איהם שטארק פעראינטערעסירט, אונד אזוי וויא מען מוז דערבייא האבען א גוטע איבערלעגונג, האט זיך איווא איליטש באלד געצייגט אלס א מייסטער.

נאכדעם וויא צווייא יאָהר זיינען פאָראיבער אויף דיעזען אמט, האט ער געגענענט דיא דאָמע, וואס איז בעשטימט געוואָרען צו ווערען זיין פרוי. פראסקאָוויא פּעאָדאָראָווא מיכעל, איז געווען זעהר א קלוגעס אונד אנציהענדעס מערבען, אונד ווען ער האט זיא צום ערשטען מאל בעגעגענט אין געזעלשאפט, האט ער געפונען א נייעס פערנגיעגען צו פערברענגען אין געשפרעך מיט

ציהר.

וועהרענד דער צייט פון זיין ערשטעם אַמט, האט ער זעהר ליעב געהאט צו טאַנצען, נאָר זייט ער איז געוואָרען איין אונטערזוכונגס־ריכטער, האט ער זעלטען געטאַנצט. ווען ער האט שוין יא אמאל געטאַנצט, איז עס נאָר געווען דערפאַר, אום צו צייגען, דאס אַבוואָקאַל ער איז א ריכטער אונד עס פאַסט ניט פאַר איהם צו זיין א טענצער, האט ער נאך אימער געמענט טאַנצען בעסער וויא אַלע אַנדערע.

אַזוי האט עס אייניגע מאל פאַסירט, וואס ער האט געטאַנצט מיט פראַסקאַוויא פּעאַדאַרָאָונאַ אין פּריוואַט בעלער. אונד, נאָר דיעזען טאַלענט פון טאַנצען, האט ער געהאט צו פּערדאַנקען וואס ער האט געהאט דאס גליק נושאַ חן צו זיין אין איהרע אויגען. זיא האט זיך אין איהם פּערליעבט איבער דיא אויערן. וועניגסטענס האט זיא עס אייניגע מאל געזאגט מיט האלבע ווערטער אום ער זאָל זיך מערקען דיא איבריגע. ער וויעדער, האט אפילו נאך ניט געהאט בעשלאָסען צו הייראַטהען, נאָר ווען ער האט ערבליקט דייעזעס מעדכען, האט ער זיך אויף אין איהר פּערליעבט. אַזוי האט ער געמיינט, ווען ער האט געזעהן איהר פולע ברוסט אונד איהר ווייסען האַלז. דאָן האט ער זיך אָנגעפאַנגען צו פרעגען, ווארום ער זאָל ניט הייראַטהען מיט דייעזען מעדכען. אונגעאַכטעט דאַרויף וואס ער האט נאך ניט גערעכענט התונה צו האבען.

פראַסקאַוויא פּעאַדאַרָאָונאַ האט געשטאַמט פון זעהר א נוטער פאמיליע אונד פאַרגעשטעלט א מעדכען, וועלכע האט געגעבען נוטע אויסזיכטען צו זיין אויף א שעהנע פרוי. אויסער דעם, איבערהויפּט, האט זיא אויף געהאט געלד. וויא דיא זאך איז, איז דער שירוף געפעלען געוואָרען אוואַן איליטשין, אַבוואָקאַל, נאכקלערענדיג מאַנכע מאל, האט ער געמוזט צוגעבען, אז ער האט געד קענט א בעסערע פאַרטיע עררייכען. אָבער דעם לעטצטען געדאַנק האט ער אימער פון זיך פּערטריעבען, ווען ער האט זיך דערמאָהנט, אז ער האט א נומען געהאַלט פון זיין אַמט, אונד ער האט געהאט א נוטע אורזאַכע צו האָפען, אז עס וועט נאך מיט דער צייט בעסער ווערען, אונד מיט פראַסקאַוויאַס געלד, איז ער שוין געווען פּאַלקאַמען צופריעדען. פראַסקאַוויאַ האט אויף בעלאַנגט צו א נוטער פאמיליע, אונד זיא אליין, איז געווען שעהן אונד אַנגענעהם.

אָבער נאך אַלעמען, איז עס פּאַזיטיוו ניט וואַהר צו בעהויפטען, אז זיא האבען געהייראַטעט אויס ליעבע, אָדער דערפאַר ווייל זיא האבען פּערשטאַנען, אז זייערע געדאַנקען שמיטען מיט אַנאַנדער. ניין, דאס איז געוויס ניט געווען דיא אורזאַכע.

צווייא אַנדערע אורזאכען האבען געפיהרט איוואן איליטשין צו הייראמען;
ערשטענס האט עס איהם פערשאפט פערנגיגען וויסענדיג, אז ער וועט קענען
האבען אזא פרויענצימער, אונד דאן האט ער פערשטאנען, אז דיא הויכע געזעל-
שאפט וועט זאנען, אז ער האט געטהאן א נוטען שידוך.
אונד אזוי האט איוואן איליטש געהייראמעט.

וועהרענד דיא ערשטע חתונה-סעודות, אונד דאן וועהרענד דיא זיסע פאאר
וואָכען נאך דער חתונה, איז אַלעס צוגעגאנגען מונטער, שעהן, אָנגענעהם אונד
גליקליך. פראַסקאוויאַ איז געווען לעבענסווירדיג, געזוכט צו זיין בעלעבט, אויס-
געפוטצט זייער וואָהנונג מיט שעהנעס מעבל אינד קאָלירטע גארדינען, אונד
איוואן איליטש האט דערפון הנאה געהאט.

דאס אַלעס האט געדויערט, ביז זיא האט אָנגעפאָנגען צו שוואַנגערן.
איוואן איליטש האט ביז דאן גערעכענט, אז דיא הייראַטא איז ניט מעהר
וויא א ציערונג אָדער א קוקוס צו זיין לייכטעס אונד זאָרגענלאָזעס לעבען אין דער
אַריסטאָקראַטישער געזעלשאַפט. אָבער עס האט ניט פיעל געדויערט, ביז ער האט
ערפאָהרען, אז ער האט געהאט א טעות. ער האט פרוצלינג איינגעזעהן, אז אין
זיין עקזיסטענץ איז ערשיענען עטוואס אינערוואַרטעטעס, אונאַנגענעהמעס אונד
שמערצהאַפטעס, אונד, וואס איהם האט נאך מעהר בעאנורהינט, איז געווען אונ-
געקוועמליכקייט; מיט איינעם וואָרט, ער האט ענטדעקט אזעלכע געפיהלע,
וועלכע ער האט ביז דאמאלס ניט געשפירט, אונד עס איהם נאר קיינמאל ניט
פאָרגעקומען, אז זייא קענען עקזיסטירען.

זיין פרוי, אָהנע ער זאָל איינזעהן אירגענד איין אורזאכע, האט איהם אָנגעד
פאָנגען צו שטערען דיא רוהע אונד בעקוועמליכקייט אין לעבען; זיא איז געוואָרען
איפּפערזיכטיג, אָהנע ער זאָל וויסען ווארום, פערקאנט פון איהם ער זאָל ניט מיעד
ווערען זיא גלעטען, קושען אונד זאנען שעהנע ווערטער. אונד זיך געצייגט פערטיג
צו יעדער מינוט זיך צו געפינען בעלידיגט. צייטגעוויז האט זיא אויף געעפענט
א מויל אויף איהם, אז עס האט זיך איהם געדאַכט, אז פון דאָרט פלעסט שוועבל
אונד פעך.

איוואן איליטש האט פראַבירט אנפאנגס אויסצומיידען אזעלכע סצענען,
דאָמיט וואס ער האט זיך וויעדער געווענדעט צו זיין בחור-לעבען; ער האט
פראַבירט צו זאנען זיין ווייב שעהנע ווערטער ווען זיא איז געוואָרען אין כעס אונד
אָנגעווענדעט אַלעס מעגליכע צו לעבען וויעדער רוהיג אונד צופריעדען. ער האט
איינגעלאדען זיינע פריינד צו זיך אין הויז אום צו שפיעלען קארטען, אָדער ער

איז געגאנגען אין קרוב אונד געמאכט בעזוכע אונטער זיינע בעקאנטע. אָבער דאס אלעס האט נאר ניט געהאַלפּען.

אין א טאָג האט ער זיך שטאַרק דערשראָקען אונד זיך געפּיהלט זעהר גע-
קריינקט, ווען פּראַסקאָוויא האט איהם שענדליך בעליידיגט אונד איהם בעשולדיגט
אין אזעלכע זאכען, אין וועלכע ער האט זיך געפּיהלט אונשולדיג. דאס האט איהם
אָבער שוין אַרויס געבראַכט פון זיין געדוקד, אונד אנשטאט איהר נאכצוגעבען,
האט ער איהר אָפּגעענטפּערט מיט עהנליכע זידלערייען.

דאס אלעס האט אונטערדעכען נאך ערגער געמאַכט, אונד איוואן איליטש
האט געמוזט איינזעהן, אז געגען זיין ווייב איז ער א קליינער העלד, אונד פאַר איהר
מייל דאַרף מען מורא האבען. אום צו פערמיידען סקאַנדאַל, האט ער בעשלאַסען
צי בלייבען אין דער היים אונד זיך לאָזען אָבהיטען פון איהר.

ער האט זיך באַרד איבערצייגט, אז דיא הייראַטא פּערזיסט ניט אימער דאס
לעבען, וויא ער האט זיך פריהער פאַרגעשטעלט, זאָנדרען, אין געגענטהייל, דיא
הייראַטא איז אין אונגעהייערע לאַסט פאַר אזא מאַן וויא ער, וואס האט לייעב
געהאט צו פערברענגען אין געזעלשאַפט, גראדע וויא א זומער־פיינעלע אין שוין
פון דער זונן. אָבער אזוי וויא א מענש קען זיך אין גאַנצען ניט לאָזען בערויבען
פון זיין פּערזענלעך אונד געוואָהנטע פרייהייט, האט איוואן איליטש ענטוואָרפּען א
פלאַן צו זוכען צערשטרייאונג אין זיין אַמט, אונד אזוי וויא פּראַסקאָוויא פּעאַ-
דאַרְוּוּנאַ האט פאַר קיין זאך מורא געהאט וויא פאַר זיין אַמט, האט ער
געהאַפּט צו בילדען א נייעם קרייז בעקאנטע אונד פערברענגען אונטער זייא רעדענדיג
פון זיין פּראַפּעסיאָן צו וועלכען פּראַסקאָוויא האט זיך ניט בעדאַרפּט אריין מישען.
נאכדעם וויא א קינד איז ג. בירען געוואָרען, האט מען געמאַכט פּערשיעדענע
פּראָבען אום דאס קינד צו געהרען; דאן האבען אָנגעפאַנגען ריכטיגע אונד אייני-
געבילדעטע קראַנקהייטען פון מוטער אונד קינד, אונד איוואן איליטש האט זיך
געזעהן געצוואונגען זיך אריין צו מישען אין דייעזע ענינים, אָבּוואָהל ער האט זעהר
וועניג געוואוסט דאריבער. ער האט איינגעזעהן, אז אין אזא געזעלשאַפט, וועט
איהם אונגענליך זיין צו פערברענגען א וועלט אונד ער מוז עפּעס טהון וויא זיך
אַרויס צו רייסען. זיין פרוי איז אויך געוואָרען יעדעס מאל אויפּגערענטער אונד
אַלץ געפאַרדערט פון איהם אזעלכע זאכען, וואס ער האט נאר ניט געוואוסט וויא
ער קען זייא ערפיללען.

אין א טאָג, האט ער זיך כמעט גענצליך אָבערבראַכען פון זיין הייז אונד
אָנגעפאַנגען אריין צו לעגען אלע זיינע געדאַנקען אין זיין פּראַפּעסיאָן, אונד דיא

שטרעבונג צו עררייכען עפעס העכערעס אלס ריכטער, האט איהם שטארק בעשפטיגט אונד אויך אמזירט.

פון טאָג צו טאָג האט ער געמוזט מודה זיין, אז אַבוואָהל דאס פאַמיליען לעבען גיבט א מענשען געוויסע פאַרציגע אין לעבען, איז אין דער ווירקליכקייט אין אונאַנגענהמע בעשעפטיגונג צו זיין פערקויפט אונד האבען זעהר א שטרענגען בערהפית איבער זיך. אונד אום נאכצוקומען דיא פליכטען, דאס הייסט, ניט עובר זיין אויף דיא געזעצטע פון עטיקעטע, מוז מען זיך פיהרען מיט דער טאַקטיק וויא א זייער.

ער האט ניט געהאט קיין אנדער ברירה, זיא האט איהם געקענט פערברענען מיט איין פייערדיגער רעדע פון איהר מויל. ער האט דערפאַר אַנגעפאַנגען צו רעד גולירען זיין לעבען. זיא האט בעדאַרפט דיענען אלס דיא ווירטהין פון דעם הויז, בעזאַרנען איהר טאָג מיט יעדען לוקסוס פון א שלאָף־צימער, וויא אויך מיט א גוטען פריהשטיק, אנגענהמען מיטאג אונד געוויסע פאַרמען, דיא וועלט זאָל האבען א גוטע מיינונג. ער וויעדער — האט ניט געוואוסט וואס ער זאָל טהון, נאָר ער איז צופריעדען געווען, ווען אויף זיין ווייב'ס געזיכט האט זיך געצייגט א פרהעליבע מינע. האט ער וויעדער ערבליקט א פינסטערן וואַלקען אויף איהר געזיכט, איז ער ענטלאָפען וויא פון א האַגעל אונד געזוכט שוטץ אין דער בעשעפ־טיגונג בייא זיין פראַפעסיאָן. דאָרט האט ער געפונען רוה אונד בעקוועמד ליכקייט.

איוואַן איליטש איז אונטער דיא אומשטענדען געצוואונגען געווען צו זיין א פלייסיגער אינסטרוקציע־ריכטער, ווייל דאס איז געוואָרען זיין איינציגע בעשעפ־טיגונג אונד פערגניגען. פאַר זיין פלייס, האט מען איהם, ביז אין צווייא יאָהר צייט, בעעהרט מיט דער שטעלע פון צווייטער פראַקוראַר. זיין נייע מאַכט, וויכטיג קייט אונד אויטאָריטעט, צו רופען אירגענד יעמאַנד אונד אַרעטירען וועמען ער וויל, דיא פּאָפּולאַריטעט פון זיינע פאַרטרעגע אונד דער ערפאָלג פון זיין אַמט — דאס אלעס צוזאַמען האט איהם געצוואונגען ער זאָל זיך נאך מעהר אן אַלעמען פערנעסען אונד האבען צו טהון מיט זיין פראַפעסיאָן.

איינעס מיט דעם אנדערן האט דאָך נאָטירליך ניט וואס צו טהון; קינדער ויינען שנעל געקומען איינס נאך אַנאַנד; זיין ווייב איז געוואָרען מעהר אונער טרעגליך אונד אויפגערעגט, אונד ער האט זיך אַנגעפאַנגען צו געוועהנען, ער זאָל אַנביינען זיין קאָפּ.

צום ענדע פון זיעבען יאָהר וואָהנען אין דערזעכבער שטאָדט, איז ער אַוועק גע-
שיקט געוואָרען אין איין אַנדערער פּראָווינץ אַלס א פּאָלשטענדיגער פּראָקוראָר.
ער האט זיך אַזא געמוזט אַרויס ציהען. זיינע איינקינפטע זיינען ניט געווען זעהר
גרויס לויט דיא בעדערפניסע, אונד זיין ווייב איז געווען אונצופריעדען מיט דעם
פּאַסטען. צו דיא אלע צרות, האבען זייא נאך פּערלורען צווייא קינדער אין זייער
נייער היימאַטה, אונד דאס לעבען איז געוואָרען זעהר אונאַנגענעהם.

פּראַסקאָוויא פּעאָדאָראָווא האט בעהויפטעט, אַז איהר מאַן איז שולדיג אין
דעם גאַנצען אונגליק וואס האט זייא לעטצטענס בעפאַלען. כמעט אין יעדען גע-
שפּרעך וואס זייא האבען געהאט איבערהויפט וועגען דער ערציהונג פון דיא קינדער,
זיינען ענטשטאַנדען צאַנקערייען אונד אונאַנגענעהמע ווערטער.

צייטענווייז, וויא דער שטענער איה, האבען זייא זיך פּערגעסען אַן אַלעמען,
אונד זיך פּלוזלינג שטאַרק ליעב בעקומען. אָבער דאס האט קיינמאל ניט זעהר
לאַנג געדויערט. יא, אין אַזא פּאַמיליען-לעבען געפינען זיך אויך מאַכען קליינע
רוהיגע אינזלען וואו מען קען אַנקערן דיא שיף פון דעם שטירמישען לעבענסדיים,
אָבער דיא כוואַלעס פון דעם שטירמישען אַקעאַן האבען קיינמאל ניט פיעל געלאָזען
דיא שיף רוהיג געאַנקערט, אונד מען האט וויעדער געמוזט אַרויף אויף אָפּענער
זעע אונד ווייטער זענלען אין האַס, אונצופריעדענהייט אונד ענטפּרעמדען זיך.

איוואַן איליטש וואָלט פיעללייכט ניט געקענט ערטראַנען לאַנג אַזא לעבען,
אָבער ער האט געוואוסט, אַז דאס איז אונפּערמיידליך אונד ער האט זיך אונטער-
געגעבען צו ליידען כּרִיזּמן מען קען זיך אַנדערש ניט העלפּען.

עס זיינען געווען צייטען, ווען ער האט בעטראַכט דעם צושטאַנד ניט נאָר
אַכס אונפּערמיידליך, זאָנדרען אַלס נאַנץ גאַמירליך, אַז אזוי מוז עס זיין אונד עס
דאַרף זיין. זיין איינציגע אַנשטרענגונג איז געווען, ער זאָל פּערגעסען אַן דיא צרות
אויב דאס איז נאָר מעגליך, אונד אום היעזען ציעל צו עררייכען, האט ער זיך
אָנגעפאַנגען אַלץ וועניגער אונד וועניגער צו בעקומערן אום זיין פּאַמיליע. ווען ער
האט ניט געקענט ערטראַנען זיין פּרוי'ס געזעלשאַפט, האט ער געזוכט מיטלען וויא
אַזוי דאס צו ערפיללען דורך אַנדערע.

זיין הויפט אינטערעסע איז אימער געלעגען אין זיין אָפּיציעלער אַרבייט. דאס
איז געווען דיא עיר-מקלט פון זיין עקזיסטענץ אונד דאָרט האט ער אימער געקענט
פרייער אויפאַטהעמען אונד בערוהיגען זיין נייסט.

ער האט זיך געשפּירט זעהר צופריעדען מיט דער אידעע וואס ער האט

געקענט רואינרען אירענד יעמאנדען וואס ער האט געוואלט, אונד נאנץ נום בער גריפען זיין אייגענע וויכטיגקייט.

מיט דער צייט האט ער זיך צוגעוואהנט צו דעם אונטערהאלט פון זיינע קאלעגען, עסען מיט זיין, שפיעלען אין קארטען מיט זיין, אונד ער האט געוואוסט, אונד זאגאר ערווארטעט, אז ער דארף צייטענווייז באפען א שווארצען סוף פון זיין ווייב, אונד דאס ארונטער צו שלינגען. וויא א ביטערע פילל וואס מען מוז אייני געהמען.

נאך אנדערע זיעבען יאהר זיינען פאראיבער. זיין עלטערע טאכטער איז שוין באלד געווען 16 יאהר אלט; נאך א קינד איז געשטארבען, אונד דער איינציגער זוהן וואס איז זיין איבערגעבליבען, איז גענאנען אין שולע אונד מען האט זיך איבער איהם ניס נאך איינמאל געקריענט, אבוואהל עס איז שווער געווען גענוי צו זאגען ווארום זיין קריענען זיך.

איוואן איליטש האט אמאל בעהויפטעט, אז ער וויל דאס זיין זוהן זאל שטודירען געזעטץ; אונד פראססאזיא פעאדאראווא, גלאט אום צו ערנערן איהר מאן, אדער זאגען גראדע פערקעהרט, האט בעהויפטעט, אז ער דארף שטודירען עפעס אנדערש. וואס עס אנבעלאנגט זייער טאכטער, האט זיא ערהאקטען איהר בילדונג צו הויז אונד האט נאנץ פלייסג שטודירט. איהרע לעקציען. אונטער דעסען איז אויך געווען גענוג אורזאכע איבער איהר זיך צו קריענען.

3.

אזוי זיינען פאראיבער זיעבעעהן יאהר פון איוואן איליטש'עס פעהרייראטעמעס לעבען. ער איז אונטערדעסען געווארען א ווייט־בעריהמטער פראקוראר, אונד עס האט זיך איהם געלוינט זאגאר אייניגע מאך צו ענטזאגען אנדערע פראקוראר שמעלען מיט א העכערען געהאלט, ווייל ער האט געווארט אויף נאר א נוסער שמעלע. אין מיטען דיעזען לעבען האט אבער עפעס פאסירט, וואס האט געשטערט זיין זאגענאנטע רוחע. ער האט ערווארטעט ערנאנט צו ווערען אלס ריכטער אין איין אוניווערזיטעטס שטאדט, אבער זיין קאלעגע מיט דעם נאמען האפפע, האט אויסגעכאפט דאס אמת אויף איין אונערקלערליכער ארט.

איוואן איליטש איז געווען זעהר אויפגערגענט דאריבער אונד ער האט זיך ניט געקענט צוריק האלטען פון בעליידנען זיין געגענער. אויסער דעם האט ער זיך נאך געקריענט מיט זיינע פארגעזעמטע, דערפאר וואס מען האט איהם

אָננעטשאַן אזאָ בושט, דאָס האָט אָבער פּעראַורזאכט, וואָס בײַא דער נעכטער וועקסלונג פֿון עמטער, האָט מען זיך שוין נאָר אויף איהם ניט אַרום געקוקט.

דאָס האָט פּאַסירט אין 1880, וועלכעס איז אויף געווען דאָס ערנסטע יאָהר פֿון זײַן לעבען. ערשטענס האָט איהם שוין מעהר ניט געקלעקט וויפּיעל ער האָט פּערדיענט, אונד צווייטענס, דאָס וואָס ער האָט בעטראַכט אַלס איין אונד באַרמערציגע אונגערעכטיגקייט, האָבען אַנדערע אָנגענומען אַלס אַ געוועהנליכע זאָך וואָס דאָרף אזוי פּאַסירען. זאָגאַר זײַן פּאַטער האָט ניט אײַנגעזעהן; דיאָ ניטוהײַ ווענדיגקייט איהם צו העלפּען.

ער האָט זיך געשפּירט פּערלאָזען פֿון זײַנע פּריינדע, וועלכע האָבען אײַמער בעהיפּטעט, אַז זײַן פּאַסטען, וועלכער האָט אײַנגעבראַכט 3500 רובעל יעהרליך, איז ניט נאָר ניט, זאָנדרען אויסגעצײבענט פּאַר אזאָ מענשען וויאָ ער איז.

ער איז געווען דיאָ אײַנציגע פּערזאָן צו פּיהלען דעם שמערץ פֿון פּערצווייפלונג נאָך אַ פּאַלשער האָפּנונג. זײַן ווייב'ס בעשטענדיגע צאַנקערייקען, פּאַרווירפּע אונד זײַנער קללות מיט חרמות, האָבען צערשמעטערט זײַנע גערווען. דאָן האָט ער אָנגעד פּאַנגען צו פּערזינקען אין חבּוּת, לעבענדיג העכער לויט זײַנע אײַנקינפטע, אונד דיאָ לאַנגע איז פֿון טאַג צו טאַג ערגער געוואָרען.

וועהרענדר דיעזען זומער האָט ער בעשלאָסען זיך אויסצורוהען אַ פּאַר וואָכען, אײַרנענע וואו אויף אַ פּעלד, אין אַ וואַלד, סאָי וואו דאָס איז אין דער רוהע אונד שטילקײַט, אַבי אַביסעל צו פּערנעסען אָן דיאָ צרות. אָבער, וויאָ געוועהנליך, האָט איהרם זײַן ווייב ניט געוואָלט אַבלאָזען פֿון אײַהרע אויגען אונד זיאָ האָט איהם אַוועק געגומען צו אײַהר ברודער אויף דאָס לאַנד. דאָרט האָט ער אפּילו געהאַט רוהע אין קערפּער, אָבער זײַן נײַסט האָט זיך ניט געקענט פּערווהיגען. אונד ער האָט פּערהאַסט אונד פּעראַכטעט אַדעס אַרום זיך. פּראַסקאַוויאָ האָט ניט אונטער־בראַכען אײַהר פּראַגראַם פֿון קריענען זיך, אונד זיאָ האָט אײַמער געפּונען אײַן אורזאכע וואָרום אָנצופּאַנגען אַ שטרייט.

איוואָן אַלימשי האָט אין דיעזען צושטאַנד אונטערדעסען אויסנערעכענט, אַז עס איז אונמעגליך ער זאָל ווייטער קענען אזוי לעבען וויאָ פּריהער.

נאַכדעם וויאָ ער האָט צוגעבראַכט אַ שלאַפּלאָזע נאַכט, שפּאַצירענדיג הין אונד צוריק אויף'ן באַלקאָן, האָט ער בעשלאָסען אַוועק צו פּאַהרען נאָך סט. פּעטערסבורג, אונד אזוי לאַנג אַרבייטען, אַז ער זאָל זיך נוקם זײַן וועניגסטענס אָן דיעזע וואָס האָבען ניט פּערשטאַנען זײַן ווערט אונד ער זאָל אײַבערנעשיקט ווערען אויף אײַן אַנדערן פּלאַטץ.

ווען זיין ווייב האט געהערט, אז ער וויל פאָהרען, איז זיא זאָפאָרט בעשטאנען מיטצופאָהרען. איוואן איליטש האט אָבער בעשלאָסען אַביסעל לויז צו ווערען פון איהר, אונד וועהרענד זיא האט געהאלטען אין פראָטעסטירען, איז ער אַוועק געפאָהרען.

פאָהרענדיג אויפ'ן וועג, האט ער זיך איבערגעלענט אונד בעשלאָסען, אז ער פערלאַנגט בכויז איין זאך, אונד דאס איז א פאַסטען פיר 5000 רובעל א יאָהר, אונד ער האט זיך ניט געוואָלט בעקיטערן וואו דאס איז — אפילו אין סיביר, אַבי געלד. זיין ענטשלוס איז נאך געווען אַזוי פעסט, אז ער האט זיך אויך געטראכט, דאס ער וועט זאָנאר אַוועק קוקען פון זיינע אידעען אונד מיינונגען, אונד טהון אַלעס מעגליכע, אַבי 5000 רובעל א יאָהר.

„אונד וואס מאכט עס אויס?“ האט ער זיך אליין געפרעגט, „ווארום מוז עס דען גראדע זיין א ריכטער־אַמט? עס מעג זיין אין א באַנק, אין איין אייזענבאהן געזעלשאפט אָדער זאָנאר א דירעקטאָר פון א שולע וויא אויך אין דער טאטאָזשע. דיא הויפטזאך איז געלד, איך זאָל האבען פון וואָנען צו לעבען וויא א מענש לויט מיינע בעדירפניסע.“

איבערהויפט איז איהם שוין אַלעס גלייך געווען; ער האט פאר אַלעמען געוואָלט אַוועק פון זיין דאמאליגער שטעלע אונד זיין וואו עס איז מעגליך, אָבער, 5000 רובעל א יאָהר דערבייא.

איוואן איליטש'עס ריזע, איז געקרעהנט געוואָרען מיט ערפאָלג, ער האט עררייכט זיין וואונש.

אין קורס האט ער זיך בעגעגענט מיט זיינעם א פריינד, א געוויסער אילין. ווען זייא האבען זיך ביידע אריין געזעצט אין דער באַהן, אונד אָנפאַנגענדיג א געשפרעך, האט איהם אילין מיטגעטרייט, אז א וועקסלונג האט שטאטגעפונדען אין מיניסטעריום. איוואן סימאָנאוויטש איז בעשטימט געוואָרען צו זיין דער נאכפאָלגער פון סטעפאן גרינאַרעוויטש. דינעזע וועקסלונג, אויסער דער אַלגעמיינער וויכטיגקייט פיר רוסלאַנד, האט געהאט א בעזונדערע בעדייטונג פיר איוואן איליטש. דאס האט פערארואַכט וואס פאַטער פּאַטראָיוטש איז אריין אין מיניסטעריום, אונד מיט איהם אויך זיין פריינד זאַכאַר איוואנאוויטש דאס אַלעס איז געווען א גליק פיר איוואן איליטש, ווייל דיא לעטצע צווייא פערואָנען זיינען ניט נאָר געווען פון זיין פאַרטייא, זאָנדרען זייא האבען זיך אויך געזעהלט אונטער זיינע פריינד.

אין מאַסקווא אין דיזעז נאַכריכט בעשטעמינט געוואָרען, אונד זאָ שנעל
דיא ער אין אָנגעקומען נאך סט. פעטערסבורג, אין ער אוועק באלד צו זאכאָר
איוואַנגאָוויטש, וועלכער האט איהם פערשפראַכען א פאַסטען.

מיט א וואָך שפעטער, האט ער טעלעגראַפירט פאַלגענדעס צו זיין ווייב :
„אַלעס אין זעהר ניגמטיג. א נומע אונד פאַסענדע שטעלע אין שוין יעטצט
זיכער.“

איוואַן איליטש האט טריומפירט. ער האט ערהאלטען א פאַסטען, וואס
איז געווען אויף איינמאל מיט צוויי שטופען העכער וויא פון זיינע קאָלעגען. זיין
שטעלע האט איהם איינגעבראכט אויסער דיא 5000 רובעל פעסטען געהאכט, אויך
3000 רובעל יעהרליך פיר הוצאות.

דיא וועקסלונג אין געקומען שנעל. ער האט אויף איינמאל פערגעסען אן
דער שנאה צו זיינע אכטע פיינד אונד ער האט זיך געשפירט זעהר גליקליך. ער
איז צוריק געקומען צו זיין שוואַגער פיעל פּרעהליכער וויא ער איז שוין געווען זייט
מעהרערע יאָהרען. זאָנאַר פראַסקאָוויא פּעאַדאָראָווא האט זיך מיט איהם מיט
געפרייט, אונד ניט נאָר וואס זיא האט זיך מיט איהם ניט געקריעגט, זאָנדרען זיא
האט נאך מיט איהם געשלאָסען פאַלשטענדיגען פריעדען.

איוואַן איליטש האט דערזעהלט זיין ווייב פון דער עהרע וואס ער האט גע-
האַט אין סט. פעטערסבורג, וויא שעהן מען האט איהם בעהאנדעלט. אונד,
איבערהויפט, וויא זיינע שונאים האבען איהם פרועלינג אָנגעהויבען צו שמייכלען
אונד זיך רייבען אן זיין יחוס. ער האט אָבער אין דערזעלבער צייט בעמערקט,
וויא זיא זיינען געווען אייפערזיכטיג איבער איהם, אונד פערשטאַנען, אַז אין האַרץ
האבען זיא איהם געוואונשען אַלדאס־בעז.

פראַסקאָוויא פּעאַדאָראָווא, גענען איהר געוואָהנהייט, האט איהם אַלעס
אויסגעהערט אונד איהם אפילו איינמאל ניט אונטערבראָכען. נאך מעהר, ווען ער
איז פערטיג געוואָרען, האט זיא געצייגט א מיענע, גלייך וויא זיא גלויבט איהם
אַלסדינג אונד אפילו איינמאל ניט פראַבירט איהם אייסצוועטצען א פעהלער גענען
זיין בענעהמונג. דאס איז ווירקליך געווען א גרויסע זאך פאַר איוואַן איליטשיעס
ווייב אונד ער האט זיך ניט געקענט העלפען צו טראַכטען : „געלד ! געלד ! דוא
ביסט מעכטיגער וויא אַלעס, אונד אפילו מיין ווייב'ס מויל קענסטו אויך פער
שטאַפען !“

פראַסקאָוויא האט דאָן אָנגעפאַנגען צו טאַכען פלענער וועגען דער

איינריכטונג פון זייער וואָהנונג אין דער נייער שטאָדט וואוהין זייא האבען זיך בע-
דארפט ארויס ציהען.

איוואן איליטשין האט זיך געדאכט, אז דיא גאנצע פערנאנגענהייט איז פער-
שוואונדען אונד פאר איהם סקויסטירט נאָר א גליקליכע גענענווארט, וואו זאָנאר
זיין פרוי איז צופריעדען אונד איז איהם קיין געגנערין. ער האט זיך געזעהן נאהענט
פון זיין ציעל, ווען ער וועט וויעדער קענען פאָרטזעצן צו לעבען אין רוהע אונד
שערנגיענען.

זיין צוריק קעהרען צו זיין שוואַגער איריין לאַנד, איז אָבער נאָר געווען אויף
א קורצער צייט, ווייל אס 10 טען דעצעמבער, האט ער געמוזט צוריק קעהרען צו זיין
אלטען פאָסטען אונד פאָרטזעצן זיינע פליכטען ביז דער נייער וועט פערטיג
ווערען. ער האט אויך בעילאָסען אין דערזעלבער צייט איינצופאָקען זיינע זאָכען,
עפעס צו קויפען אונד זיך פאָרבערייטען פיר זיין נייער היימאט.

זיין ווייב איז מיט איהם מיטגעפאָהרען. אָבער יעמאט איז שוין איהר געזעל-
שאַפט ניט געווען אזוי איבערדרייסיג וויא פריהער, זאָנדערן, זיא האט זיך געצייגט
ליבענסווירדיג, אונד אזוי אַנגענעהם, דאס ער האט זיך עראינערט נאך אמאל אן
דיא גליקליכע צייטען באַלד נאך זיין חתונה.

זיא האט איהם געשמייכעלט, געהאַלט, געקעכעלט אונד אלעס מעגליכע
אַנגעווענדעט איהם צו מאַכען פערנגיענען. דיא גאנצע נאָהענטע משפחה, איז
אויף געוואָרען אונגעוויינער ליבענסווירדיג אונד יעדער האט געוואָלט פאר איהם
עפעס טהון.

איוואן איליטש האט צייטגענוויז געשמייכעלט צו זיך אליין דאָריבער, אונד
זיך געטראַכט: „וויא נוט עס איז צו זיין א גביר; מען האט דאָן געטרייע פריינד
אונד א נוטע ליבענסווירדיגע פרוי.“

אָבער איוואן איליטשין האט דאס ניט פערדראָסען. וואס מיט מעהר געלד,
איז מען מעהר חשוב אונד מיט וועניגער געלד, וועניגער חשוב.

„וואס איז דער אונטערשיעד?“ האט ער זיך געטראַכט, „אזוי איז דיא
וועלט“ — אונד פון דיעזע געדאַנקען איז ער ווייטער ניט געגאַנגען.

„אזוי איז דיא וועלט? ווארום אזוי? איז עס ריכטיג אזוי? דאָרף עס
אזוי זיין?“ דיעזע אלע פראַגען האבען איהם ניט פיעל בעקומערט.

נאך א קורצער צייט איז ער אליין אוועק געפאָהרען אין דער נייער שטאָדט,
געדונגען א העררליכע וואָהנונג, געבויעט נאך דער אלטער מאָדע, אָבער זעהר

בעקוועם. דאס צימער פיר זיין ביבליאָטעק, איז געווען נרויס אונד ברייט;
א שעהנעם קליידער צימער פיר זיין פרוי אונד טאָכטער; א פאסענדעם שטודיר
צימער פיר זיין זוהן — מיט איינעם וואָרט, אלעס וואס ער האט געוואָלט.

איוואן איליטש, וועכער איז געווען א מענש מיט געשמאק, האט אלעס גאַנץ
אליין איינגעריכטעט. ער האט אויסגעקליעבען דיא פאָרהענגע אונד געקויפט דאס
נייע מעבעל, וועכעס האט אונטערדעסען ענטהאלטען אייניגע אַלטע שטיקער,
אַבער פון א גרעסערן ווערט וויא נייע.

דער גאַנצער צושטאַנד האט זיך אָנגעפאַנגען לאנגזאַם אויסצובילדען אונד
זיך פערוואַנדלען אין איוואן איליטש'עס אידעאַל.

האַלטענדיג נאך אין מיטען, האט ער שוין געזעהן דאס בילד פון דער
נאהענטער צוקונפט וויא שעהן אונד גראַסאַרטיג זיין וואָהנונג וועט אויסזעהן,
אונד וויא לעבזאפט אונד אָנגענעהם אלעס וועט ערשיינען.

אבענד, ווען ער איז געגאַנגען שלאָפען, זיינען נאך זיינע געדאַנקען געווען מיט
זיינע צימערן, אונד עס האט זיך איהם פאָרגעשטעלט יעדער ווינקעל, וויא ער וועט
זיין אויסגעצירט אונד אויסגעשטאַטעט מיט יעדען לוקסוס. ער האט שוין בעד
שטימט אין זיינע געדאַנקען דעם פלאַטץ וואו דאס פאָרצעלייא וועט שטעהן, וואו
דיא געבעמע שטוהלען וועלען פערנעהמען א שטעלע אונד וויא אַזוי דיא בראַנזענע
פינורען וועלען אויסקוקען פון צווישען דיזענע פראכט.

ער האט הנאה געהאט פון דער אידעע, וויא אַזוי איבערראַשט פאַשקאַ
(פראסקאוויאַ) אונד ליזאַנקאַ (עליזאַבעט, זיין טאָכטער), וועלען זיין, וועלכע האבען
אויך געהאט אזא נוטען געשמאק וויא ער.

ער האט געוואוסט, אַז זייא וועלען שטוינען וויא אַזוי ער האט פאַר אַזוי
וועניג געלד געקענט איינהאַנדלען אַזוי פיעלע מצויאות, וועלכע גיבען דעם הויז דאס
גרעסטע אַריסטאָקראַטישע אויסזעהן.

ער האט זייא נאך ניט געבראַכט אין זיין נייער וואָהנונג. פריהער האט אַלעס
געמוזט פערטיג ווערען, אָבער דערווייל האט ער זייא געשריעבען בריעף, נאָר ער
האט נאר ניט געוואָלט דערמאָהנען פון דיא אלע אַנטויקען, ווייל ער האט זייא געד
וואָלט נאך מעהר איבערראַשען וויא זייא האבען געקענט ערוואַרטען.

זיינע פליכטען אין נייעם אַמט, האבען שוין אָנגעפאַנגען, אָבער זיין אינ-
טערעסע אין דער אַריסטאָטונג פון זיין הויז האט איהם אַזוי בעשעפטיגט, דאס
ער האט אַביסעל פערנאַכלעסיגט זיין אַמט, וועלכעס ער האט פון אנפאַנג ניט

ערווארטעט. וועהרענר דיא זיטצונגען אין געריכט-הויז, האבען מעהרערע מאל זיינע געדאנטען אוועק געוואנדערט צו דיא פארהענגע, גענאלדעטע שטעקענס, קונסט-בלומען אונד אנדערע קליינינקייטען. דיא איינריכטונג האט איהם אזוי בעשעפטיגט, דאס ער האט ניט נאָר איינמאכ גענומען א האמער אין זיין האַנד, געקלאַפּט אונד פערריכט עפעס, אָדער איבערגעשטעלט זאכען וואס דיא אַרבייטער האבען איינמאל איינגעריכטעט.

אין א טאָג, בשעת ער האט זיך אַרויף געשטעלט אויף א ביינקעל אום צו ערקלערען אין אַרבייטער, וויא ער וויל געוויסע גארדינען זאָלען זיין איינגעריכטעט, האט ער זיך אויסגעגליטשט אונד איז אַרונטער געפאלען.

זייענדיג אָבער שטארק אונד לייכט אויף זיינע פיס, האט ער זיך שנעל אויפ-געהויבען. ער האט בלויז געשפירט א שמערץ פון א קלאפ אין דער זייט פון דעם וואס ער האט זיך אָנגעשלאגען אן א זייט פון דעם ניעדריגען האַלץ פון פענסטער.

יא, עס האט איהם וועה געטהאָן, נאָר עס האט ניט פיעל געדויערט, אונד דער שמערץ איז פאָראיבער. ניט זיין געזונדהייט אונד ניט זיין גייסט איז דאָרוך געשטערט געוואָרען. איבעריגענס האט ער גראדע צו יענער צייט געשריעבען צו זיין פאמיליע: „איך פיהל טיף מיט פופצעהן יאָהר אינגער.“

ער האט ערווארטעט אַלעס זאָל פערטיג ווערען צום שלום פון מאַנאט סעפ-טעמבער, אָצער דיא אַרבייט האט זיך אוועק געצויגען ביז אין מיטען פון דעם מאַנאט אָקטאָבער. דערפאר אָבער, איז דיא מאלערייא אין הויז געווען פאל-קאָמען. ניט נאָר לויט זיין אייגענער מיינונג, זאָנדערן יעדער בעזוכער האט אזוי געזאגט. אַלעס איבריגע איז געווען אויסגעשטאטעט אזוי גוט, אזוי פֿיין אונד שעהן, דאס עס וואָלט שווער געווען צו אורטהיילען, אז דאָרט וואָהנט ניט קיין גאַנץ רייכער מאַן.

דיא נאכקרימונג צו דיא רייכע, איז געווען א קונסטפאָלע: גארדינען, פאָר-הענגע, מעבעל, קאָווארען, בלומען, בראנדפֿיגורען אונד אַלעס אנדערע איז געווען זעהר שעהן. דיא עהנליכקייט צו דיא גאַנץ רייכע הייזער, איז פאָזיטיוו געווען א רעזולטאט פון א גוטען געשמאַק, אונד דאפיר האט איוואן איליטש אליין פערדיענט דעם דאָנק.

ער האט ערווארטעט זיין פאמיליע בייא דער אייגענבאהן-סטאציאָן אונד זיין דאן געבראָגן אין זיינע אויסגעטעבלירטע צימערן, וועלכע זיינען גלייך בעלייכטעט

געוואָרען, אום דיא סצענע זאָל מאַכען מעהר איינדרוק. בייא דער טהיר איז נע־ שטאַנען א דיענער, מיט א ווייסען האַלדבאַנד, וועלכער האט שנעל געעפענט דיא טהיר פון דעם פּאַרדער-זאַל, וואו עס זיינען געשטאַנען שעהנע בלומען. מוטער אונד טאַכטער האבען געשמייכלט מיט פערנניענען דאס זעהענדיג. דאן זיינען זייא אריין אין דיא איבריגע צימערן אונד קוים געקענט אויסדריקען זייער בעוואונד־ דערונג אין ווערטער. איוואן איליטש'עס הארץ האט געקוואַלען מיט שמאָלץ אונד זיין געזיכט האט געשיינט פון פערנניענען.

אין דעמזעלבען אבענד, בשעת זייא זיינען געזעסען ביים טיש אונד געטרונקען טהעע, האט פראסקאוויא פּעאַדאַרָאָוואַ, אין א בעמיטליידענדען מאָן, געפרענט איהר מאן וויא אזוי ער איז געפאַלען. איוואן איליטש האט אָנגעפאַנגען צו לאַכען אונד געצייגט זיין פרוי דיא סצענע וויא ער איז אַרונטער געפאַלען אונד וויא אזוי דיא ארבייטער האבען זיך צולאַכט.

„האב איך דען עפעס אומזיסט געלערענט נימנאַסטיק?“ האט ער געזאגט מיט שמאָלץ. „איין אנדערער אויף מיין פלאַטץ וואָלט געהרג'עט געוואָרען, נאָר איך האב מיר בלויז געגעבען א קליינעס קלאַפּ אין דער זייט, זעהסט — אָט דאָ איז עס; מיך שמערצט עס נאך ווען איך בעריהר פעסט, אָבער עס געהט שוין פאַראיבער, א קלייניגקייט, גאר ניט.“

4.

אויף דיעזער אַרט האט זיך דיא פאמיליע איינגעריכטעט אין נייעם הויז. אָבער, עס איז ניט פיעל פאַראיבער, אונד זייא האבען אויסגעפונען, אז עס פעהלט זייא גראדע נאך איין צימער. נאָר עס איז שוין קיין רעדע ניט געווען פון קיין אנדערע וואָהנונג, דאס האט געמוזט זיין גוט.

זייא האבען נאטירליך שוין בעסער געלעבט לויט דיא גרעסערע אייניקיפּטע. אָבער ווען מען האט אָנגעפאַנגען אויסצורעכענען, האט מען איינגעזעהן, אז נאך 500 רובעל וואָלט געווען אַקוראַט גענוג אום צו לעבען אזוי גוט, וויא זייא האבען זיך נאָר געקענט וויינען.

אנפאנגס איז אַלעס צוגעגאַנגען זעהר גוט אונד אָנגענעהם. עס איז נאטירליך ניט אַלעס געווען פאַלקאָמען, דען ווען מען האט זיך אַרום געקוקט, האט מען ענט־ דעקט, אז איין זאך איז נאך ניט געענדיגט, איין אנדערע האט מען בעדאַרפט איבערשאַכען אונד א דריטע וואָלט געטהיג געווען צו ערזעצען מיט א נייע.

אַבער, טראָמץ דעם וואס מאָן אונד ווייב האבען זיך ניט געקענט איינפערשטעהן איבער געוויסע גענעשטמענדע, האט דאס ניט פערדונקעלט דיא ליכטיגע שטראהלען פון אלגעמיינער צופריעדענהייט, אונד אלעס איז אַוועק רוהיג אונד אַנשטענדיג.

נאַטירליך, קען מען ניט אין נאַנצען זאנען, אַז עס האט שוין דורכאויס געדעררשט פריעדען, אָבער אין פערנגלייך מיט פריהער, האט עס אויסגעזעהן וויא א קאַלמע זומער-נאַכט געגען א פראָסטיגע ווינטער-נאַכט. איבטרהויפט איוואן איליטש, וועלכער איז שוין געוואָהנט געווען צו נאַנצע שטורמס, האט זיך ניט בעדאַרפט פיהלען אונגליקליך פון א פאאר קליינע צאַנקערייען אונד בע-ליידיגונגען.

דאס אלעס, קען מען בעגרייפן, איז נאָר געווען א רעזולטאַט פון געדעקעלטע צושטענדען. דאס נייע הויז, דיא נייע שטאָרט, דאס נייע מעבעל אונד דיא גרעסערע איינקינפטע, האבען געמוזט ווירקען צו בערוהיגען דיא אונרוהיגע גייסטער. אָבער אזוי שנעל וויא מען האט זיך צוגעוואָהנט דערצו אונד אלעס איז געוואָרען אַלט, געוועהנליך אונד אַלטענליך, האבען זייא אנגעפאַנגען זיך צו לאנג וויילען. זייא האבען דאָן ענטרעקט דיא טהאַטזאַכע, אַז ניט נייעס מעבעל, א נייע וואָהנונג, זיידענע פאַרהענגע אונד בעסערע מיטאנען, בילדעט זייער גליק אונד רוה. עפעס פעהלט וואס מען קען ניט ערפיללען דורך אַזעלכע זאַכען.

דערווייל האט מען אָנגעהויבען צו מאכען נייע בעקאַנטשאַפטען, זיך אונטער האַלטען אונד זיך אויפגענעמט, אונד דאס האט וויעדער פערטריעבען דיא מיט-פערשטענדניסע אין לעבען, אַן וועלכע מען האט פערנעסען וועהרענד דיא נייע בעשעפטיגונגען.

עס האט אויסגעזעהן, אַז איוואן איליטש מיט זיין פרוי, מווען פערטרייבען זייערע פרוואַט געדאַנקען, גראדע וויא דער קארטען-שפיעלער מיט קארטען אונד דער שיכור מיט טרינקען. ניכטער האבען זייא ניט געטאַרט זיין, זאָנסט האבען זייא געמוזט אַרויס זעהן, אַז זייא זיינען אונגליקליך.

איוואן איליטש האט פערבראַכט דעם פריהדמאַרנען אין געריכטהויז אונד אין אהיים געקומען מיטאג עסען. דיעזע ארט לעבען, האט איהם אויף אנפאַנגס אַמוזירט, אָבער שפעטער האט זיך איהם געדאַכט, אַז דאס מעבעל פעראורזאַכט איהם ערנערניס; היינט האבען איהם ניט געפעלען דיא פאַרהענגע, מאָרנען האט ער ענטדעקט א פלעק אויף א קאָזואר, איבערמאַרנען דאס דיא סאָפּא האט ניט

קין נוטע ספרונזשינעס; ווירקליך, ער האט זיך אזוי בעמיהט אלעס זאל אויסזעהן אין דער בעסטער אָרדנונג, אונד צום סוף איז זיין מיה געווען אומויסט. דאס האט איהם גערגערט אונד אמאל זעהר גערווען געמאכט. אונטערדעסען האט זיך גראטמירט וואס זיין פרויס מויל האט ניט געשאַטען מיט אזוי פיעל טוועפעל אונד פּעך וויא פריהער.

אום 9 אוהר פלעגט ער אויפשטעהן, טרינקען קאפּע, לעזען דיא צייטונג, אָנציהען זיין אוניפּאָרמע אונד געהן אין געריכטהויז. דאָרט האט ער אָנגעבויגען זיין קאָפּ גראדע וויא דער אַקס וואס איז געוואָהנט צום יאָך, אונגעפּאנגען זיין אַרבייט אונד זיך ניט בעקלאַנט. דיא בקשות וואס זיינען צו איהם געקומען, דיא ערקלער דינגען וואס ער האט בעדאַרפט געבען, זיין ריכטערליכע אַרבייט, עפענטליכע זיטצונגען אונד אַדימיניסטראַטיווע בעראַטהונגען, האבען לאַנגזאַם אוועק גענומען פון איהם אלע זאָרגען איבער זיינע הוידזאַכען, אונד ער האט מיט דער צייט גע- פונען גענוג זאָרג, אויפּרעגונג אונד בעשעפּטיגונג אין זיין אַמט.

ווען יעמאַנד איז געקומען צו איוואַן איליטש אום עפעס צו פרעגען, האט ער איהם, אלס פובליק ריכטער, ניט בעדאַרפט ענטפערן ווען ער האט ניט געוואָלט. אָבער אזוי וויא מען לעבט אין א נייער געזעלשאַפט, אונטער פּרישע בעקאַנטע, קומען באַלד רעקאָמענדאַציאָנען, געבעט-פּריעף, אונד אנדערע זאַכען וואס מען קען ניט ענטזאָגען. איבערהויפּט, ווען איוואַן איליטש האט געזעהן, אז יעמאַנד פון זיינע נייע בעקאַנטע איז פּעראַינטערעסירט, האט ער אָנגעווענדעט אלעס מעגליכע צו ערפילען דעם וואונש, אום צו צייגען, אז ער איז איין עהרענמאַן, אונד איז בערייט אירגענד עטוואס צו טהון פיר א פריינד.

איוואַן איליטש האט זיך באַלד געמאַכט א נוטען נאמען אלס פּראָפּעסיאָ- געלער ריכטער אונד אלס פּריוואַט מאַן. צייטענווייז האט זיך אפילו געדאַכט, אז ער פּערמישט איינעם מיט דעם צווייטען, אָבער אין דער וואהרהייט געשפּראַכען, האבען נאָר אונערפּאָהרענע אין דעם געקענט האפּען א טעות. ער, אלס אַקט געפּראַקטיצירטער ריכטער, האט געוואוסט וויא ווייט ער קען זיך ערלויבען צו זיין פריינדליך צו א פריינד אפילו אויף זיין ריכטער שטוהל, אָבער נאך אלעמען, איז ער געווען גערעכט אונד איז פון זיינע פליכטען ניט ארויס. אין דיזעזער בעציהונג, איז ער אויף געווען צו עהרליך, אום צו האַנדלען געגען געזעטץ, וועלכעס איז געווען גראדע וויא געגען זיין געוויסען. אָבער, וויא דיא זאַך איז, האט ער געקריעגען זעהר א נוטען נאמען.

ווען ער האט ניט געהאט פיעל צו טהון, האט ער גערויכט, געטרונקען טהעע, גערעדט איבער פאָליטיק, בעשפראַכען וועלטליכע זאכען אונד געשפיעלט אין קארטען. זיין ליעבלינגס-בעשעפטיגונג אָבער, איז געווען צו דענקען איבער נאך א העכערן פאָסטען. דאָן ערמיעדעט אונד שטאַלץ מיט דעם בעוואוסטויין, אז אַלעס וואס ער טהוט איז ריכטיג אונד אַנשטענדיג, האט ער צוריק געקעהרט אהיים.

זיין פרוי אונד טאָכטער זיינען דערווייל געווען שטאַרק בעשעפטיגט אין מאַכען וויזיטען אָדער עמפּפאַנגען געסט, זיין זוהן איז געגאַנגען אין שולע אָדער-ער האט געלערענט צו הויז זיינע לעקציען מיט דער הילף פון א פּריוואַט לעהרער. ריעזעס קינד האט איבערהויפט געהאט א גוטען זכרון אונד זעהר פלייסיק געלערענט.

אַלעס איז צוגעגאַנגען שעהן, רוהיג אונד אַנשטענדיג. נאך מיטאג, ווען עס איז ניט געווען קיין בעזוך, האט איוואן איליטש זיך גענומען לעזען עפעס א בוך איבער וועלכען מען האט שוין געשפראַכען אין דיא צייטונגען, אונד אבער, האט ער זיך אָפּגעגעבן מיט זיין פּראָפעסיאָן. ער האט איבערגעזעהן בעריכטע, נאכ-געקוקט געזעטצע, פּערגלייכט אורטהיילע אונד זיך אויסגעאַרבייט דעם פּראָגראַם פיר זיין קומענדע אַרבייט. דאס אַלעס האט איהם ניט אַמוזירט אָבער אויך ניט געדאַנגוויילט. אין דער וואַהרהייט געשפראַכען אָבער, וואָלט ער בעסער פּערבראַכט ריעזע צייט שפיעלענדיג פּרעפּעראַנס, אָבער אַזוי וויי א עס פּאַסט ניט טאָג אַזוי נאכט צו שפיעלען אין קארטען, האט ער פּאַרגעצויגען צו מאַכען זיין פּראָפעסיאָן געלע אַרבייט אַנשטאט צו זיטצען לעדיג אָדער הנאה האבען פון זיין ווייב'ס געדעלשאפט.

עס האט איהם אויך אונטערהאַלטען צו מאַכען א מיטאג פיר אַזעלכע דאַמען אונד הערערן, וועלכע האבען געשפיעלט א בעדייטענדע ראָלע אין געזעלשאַפט; ריעזע אונטערהעלטע פלענגען איהם דערמאָהנען אן רייכע פּערוואַנגען, וועלכע האבען עהנליכעס געטהאָן אין זייערע עלעגאַנטע פּאַלאַסטען, אונד עס האט זיך איהם גע-דאַכט, אז ער איז איינער פון זיין, בלויז מיט איין אונבעדייטענדען גראַד ניערריגער. צייטענווייז האט ער זאָגאַר געגעבען א באַלל. מען האט געמאַצט אונד איוואן איליטש האט זיך הערצליך אונטערהאַלטען. אזא אונטערהאַלט וואָלט זאָנסט געגעבען א פּאָלקאָמענס פּערגניגען, נאָר ער האט געהאט אביסעל א העפטיגען אויפטריט מיט זיין ווייב איבער דיא טאַרטען אונד אַנדערע צוקער געבעקס, וועלכע זיא האט געמאַכט ניט וויא ער האט פּערשטאַנען.

אמאל האט עס פאסירט, וואס ער האט ניט געוואלט פאלגען פראסקאוויא פעאדאראָוואַ אונד אַלעס בעשטעלט בייא א ספעציעלען קעכער, אין גרויסע מאסען, אונד דאס האט בעטראָפּען 45 רובעל מיט קאָפּיקעס. א שטרייט איז ענטשטאנ־דען; זיין ווייב האט איהם גערופען „משוגענער נאר“, אונד ער, אין זיין אויפּרענונג הערענדיג אזעלכע ווערטער, האט דערמאָהנט דאס וואָרט „שיידונג“.

דער אונטערהאלט אליין, איז אונטערדעסען פאָראַיבער פאָרטערפליך. דיא העכסטע פּערזאָנען זיינען דערבייא געווען, אונד איוואן איליטש האט געטאָנצט מיט פּרינצעסין טרופאָנאוואַ, א שוועסטער פון א בעריהמטען מאַן אין רוסלאַנד.

זיין זעלבסט־אַכטונג האט ער בעפריענדיג זיטצענדיג אויף זיין ריכטער שטוהל; זיין נאָרישען שטאַלץ האט ער דורכגעפיהרט אין הויכע געזעכשאַפט, נאָר זיין וואַהרעס פּערנניעגען איז געלעגען אין קארטען־שפּיעל. ער האט מודה געווען, דאס נאך דיא טרויעריגסטע מאַמענטען, האט ער געפונען דיא איינציגע צער-שטרייאונג אונד פּערנניעגען, שפּיעלענדיג א פּרעפּראַנס, אונד דיא וואַהרהייט איז, אַז דאמאלס האט זיין געזיכט געשמראַהקט מיט פּערנניעגען, איבערהויפט ווען ער האט געשפּיעלט מיט גוטע שפּיעלער אונד געקענט צייגען זיין שאַרפּזינג. ווען דיא קארטען זיינען גוט געגאָנגען, האבען זיינע אויגען געגלאַנצט מיט א בעזונדערער יוגענד־קראַפט; ווען זייא זיינען שלעכט געגאָנגען, האט ער זיך אויפּגעמונטערט מיט א גלאַז וויין. יעדענפאַלס, איז ער ניט מיער געוואָרען צו זיטצען אונד שפּיעלען 10, 12 אונד אויך 15 שטונדען דורכאַנאַנד. דאן האט ער געוואָלט עפעס עסען מיט זיינע פּריינדע — עס האט קיין אונטערשיעד געמאַכט וואס עס איז, אַפּעטיט איז געווען, אונד אזוי האט מען געלעבט.

דאס איז געווען דער פּראָגראַם פון עקזיסטענץ צווישען איוואן איליטש אונד זיין פּאַמיליע. זייער געזעלשאַפט איז געווען א געוועהלמע: פּערזאָנען פון הויכען שטאַנד אונד יונגע מענשען אויך פון דערזעכער קלאַסע. דיזעז פּלעגען אָפּט בע־זוכען זיין היין. פאטער, מוטער אונד טאָכטער, האבען געהאט דיזעזעכע אנויכטען איבער דער געזעלשאַפט; אונד אלע דרייא, אָהנע זיך איינצופּערשטעהן מיט ווערטער, האבען געוואוסט וויא לויז צו ווערען פון געוויסע פּריינדע אונד קרובים, וועלכע זיינען געקומען אין זייער הויז אום זיך צו רייבען אין יחוס, אָבער זייא אליין זיינען געווען אונבעדייטענדע מענשען. אויף אזא אַרט זיינען דיא אונגעוויינטע פּריינד באַדד פּערשוואַנדען, אונד דיא גאָלאָווינע פּאַמיליע איז זיך נאָר צוזאַמען געקומען מיט דיא פּראָמינענטע העררען א נד דאַמען.

ליזאנקא איז ניט געווען מיאוס, אונד אונטער זאָלכע אומשטענדען, איז עס
 ניט געווען קיין וואונדער, דאס צאהלרייכע יונגע לייט האבען איהר אָנגעפאָנגען צו
 ערסלערען ליעבע. איינער פון זייא, א נעוויסער פערטישעוו, א יונגער אינסטרוקט
 ציאָנסטריכטער, דער זוהן פון דימיטרי איוואנאָוויטש פערטישעוו, דער איינציגער
 יורש פון א גרויסעס פערמענען, האט אנגעפאָנגען צו שענקען ליזאנקא'ן דיא
 גרעסטע אויפמערקזאמקייט. איוואן איליטש האט דאס גאנץ גוט בעמערקט אונד
 ער האט אנגעפאָנגען זיך צו בעראַטהען מיט זיין ווייב, אויב עס וואָרט ניט געווען
 ראַטהוואָס, מען זאָל צוזאמען אויספאָהרען אין א טראָיקא, געבען פרייוואַט טהעאַטער
 פאָרשטעלונגען, אונד אזוי אריין פיהרען דעם יונגען מאַן אין דער פאַמיליע, דאס
 יעדער זאָל זעהן, עז ער האט זיך אויסגעקליעבען ליזאנקא'ן.

אום צו זיין גערעכט, מוז מען מודה זיין, אז דיא לעטצטע ווערטער, פון אריין
 פיהרען דעם יונגען מאַן אין דער פאַמיליע, ער זאָל דאָן ניט האבען קיין אנדערע
 ברירה אונד נאָר הייראַטהען מיט ליזאנקא'ן, האט ניט איוואַן איליטש אונד ניט
 זיין פרוי דערמאָהנט. אָבער אין אזעלכע בעציהונגען זיינען ווערטער געווען איבריג,
 ווייל זייא האבען זיך זעהר גוט פערשטאַנען אויף'ן וואונק.

5.

דיא נאַנצע פאַמיליע איז געווען געזונד. צו בעהויפטען, אז מען האט געקענט
 אָנרופען „אונוואָהל“ וואס איוואַן איליטש האט זיך אמאך בעקלאַנט, אז עס איז
 איהם ביטער אין מויל אונד ער האט א קליינעם שמערץ אין דער זייט, איז ניט
 ריכטיג. איוואַן איליטש אליין האט דערפון געלאַכט.

עס איז אַוועק א קורצע צייט, אונד איוואַן איליטש האט זיך אָנגעפאָנגען צו
 שפירען אונבעקוועם פון דעם שמערץ אין זיין זייט. מאַנכע מאל האט זיך איהם
 געדאַכט, אז דאָרט ליעגט וויא א שווערע זאָך, אונד צייטענווייז האט דאס איהם
 גענעבען א גאנץ גוטען שטאָך. אָבער איוואַן איליטש זאָך דאס רעכענען אלס א
 קראַנקהייט, וואָלט געווען בייא איהם א קינדערשע איינבילדונג.

יא, עס איז גוט צו זאנען, אז איינער איז א העלד זיך ניט איינצובילדען, אז
 עפעס טהוט איהם וועה, ווען ער האט קיין שמערצען ניט, נאָר עס איז גאר קיין
 חכמה ניט צו זאנען, אַז עס טהוט ניט וועה ווען מען האט יא שמערצען. דער
 שמערץ אין איוואַן איליטש'עם זייט האט געוואַקסען. אבער דער שמערץ אליין
 האט איהם וועניגער בעקימערט, וויא דאס וואס דער שמערץ האט איהם

געשטערט מאנכע מאכ צו עמפאנגען אונד אונטערהאלטען דיא נעסט וויא עס פאסט.

שמרייטיגקייטען האבען אנגעפאנגען עפטער צו פאסירען. דיא קליינע אינזלען וואו מען האט געאנקערט דיא שיף אין מיטען דעם שטורמישען לעבענס-ים, זיינען פערשוואונדען, אונד דיא אלטע אונצופריעדענהייט האט צוריק געקעהרט. פראסקאוויא פעאדאראוונא פלעגט זאגען, אונד אויך ניט אהן אורזאכע, אז איהר מאן בעזיטצט א געפעהרליכען צאָרן. זיא האט נאטירליך איבערטריבען דיא זאך מעהר וויא זיא איז ווירקליך געווען, דען איהר מאן האט אפילו געקענט זיין א מלאך, וואָלט ער אויך ניט געקענט זיך איינהאלטען פון אויסברעכען אין צאָרן, נאכדעם זיא האט איהם טאָג אזוי נאכט געשמאָכען מיט איהרע ווערטער.

פראסקאוויא האט זיך אבער ביז יענער צייט ניט בעקלאנט, דען זיא האט זיך אין דיעזער בעציהונג גוט געקענט, אז זיא איז אימער דיא ערשטע ארויס צו רופען א שטרייט; דיא אורזאכע פון איהר קלאגע איז געווען בעגרינדעט דארויף, וואס איוואן איליטש אליין, האט שוין מעהר ניט געקענט זיך בעהעררשען, אונד בייא דער מינדעסטער געלעגנהייט האט ער זיך געקריענט אונד געשריען מיט אזעלכע קולות, אז מען האט געקענט הערען ביז אויף דער גאָס. דאס איז געווען א רעזולטאט פון דעם שמערץ אונד אונרוהע וואס זיין פערוואנדעטע זייט האט איהם פעראורזאכט.

ווען מען האט זיך געזעצט צו טיש, האט ער געברומט. אנפאנגס איז דאס געווען איבער דער זופ וואס האט איהם ניט געשמאקט, אמאל האט ער געפונען א פעהלער אין דיא טעלער וואס זיינען געווען צושפאָלטען, אז דער גאנצער מיטאג טויג ניט, אָדער זיין זוהן האט זיך אנגעלעהנט מיט ביידע עלענביגענס אויף'ן טיש וויא א „וויכדע חיה.“ צייטענווייז איז איהם איינגעפאלען, אז זיין טאָכטער'ס האאר זיינען ניט פרוזירט וויא עס דאָרף צו זיין — אונד דיא גאנצע שולד נאטירליך, האט געטראגען זיין ווייב פראסקאוויא, גראדע וויא דער פאל איז אמאל געווען מיט איהר וואס זיא האט איהם אין אלעמען בעשולדיגט.

אנפאנגס האט פראסקאוויא ניט געוואָלט פערשווייגען, אונד זיא האט גערעכט איהר מויל אונד אויסגעשאַמען א ים מיט ווערטער, וויא א שנעל-שיסענדער האָנגן מיט קוגלען. אָבער דיא אלטע צייטען זיינען אוועק, ווען איוואן איליטש האט זיך געקענט בעהעררשען. זיין שטימע האט איבערגעשריען דיעזע פון זיין ווייב, אונד א פאאר מאל האט עס פאסירט, וואס ער איז אזוי אויפגעטרעט געוואָרען, אז זיא האט געלעזען אין זיינע אויגען אירנענד איין ענטשלוס. פאר קלעפ האט

פראסקאוויא געציטערט, אונד אים דאס ניט צו ברענגען צו ווייט, האט זיא אייני געזעהן, אז דיא צייט איז געקומען זיא זאָל פערשווייגען. דאס איז אפילו געווען פאר פראסקאוויא'ן דיא שרעקליכע מאַרטערניסע, אָבער זיא האט זיך אַנדערש ניט געד קענט העלפען. ווען א סקאַנדאַל איז ענטשטאַנדען ביים טיש, האט זיא זיך שנעל געזעהן פערטיג ווערען מיט דעם עסען, דאַמיט זיא זאָל ניט דאַרפען זיין צופיעל מיט איהם צוזאַמען אין איין צימער.

זיא האט זיך בעטראכטעט, אין דיעזער בעציהונג, אלס א הייליגע מאַרטירערין, אונד האט מעהרערע מאל געזאגט צו זיך אליין: „זאָל דאס זיין איין אָבקומענעש אויף מיינע זינד.“ זיא איז געווען זיכער, אז דאַפיר וואס זיא, פראסקאוויא פּעאַדאַגאָגאַ, איז איממשטאַנדע זיך צו בעהעררשען אונד איבערשווייגען איהר מאן, וועט זיא שוין געוויס ניט ליידען קיין גיהנום אויף יענער וועלט.

אָבער וואס מעהר פראסקאוויא האט אויף זיך רחמנות געהאט, אלץ מעהר האט זיא געהאַסט איהר מאן. זיא וואָלט זיך פיעללייכט געוואונשען מיט'ן גאַנצען הערצען ער זאָל שטאַרבען, אָבער זיא האט עס ניט געקענט טהון. ווייל ווען אייוואן איליטש וואָלט געשטאַרבען, וואָלט גענימען א סוף פון דעם געהאַלט וואס ער האט געקריענען, אונד דאס האט נאך פּערגרעסערט איהר האַס צו איהם. זיא האט זיך בעטראכטעט אלס דיא אונגליקליכע פרוי אין דער וועלט, וועלכע זאָגאַר דער טויט וואָלט ניט געקענט העלפען. איהר אויפּרעגונג האט געוואקסען פון מינוט צו מינוט, ווייל עס האט איהר מאַנכע מאל אויסגעזעהן, אז זיא מוז פּלאַטצען איידער ווייטער צוריק צו האלטען איהר צאָרן.

ענדליך האט פאַסירט א סצענע צווישען מאן אונד ווייב, אין וועלכען אייוואן איליטש האט זיך נאכהער אליין אנערקענט פאר שולדיג.

„ענטשולדיג מיר, פראסקאוויא,“ האט ער געזאגט מיט א ציטערענדער שטימע. „איך בין ניט דער וואס איך בין אמאל געווען. דער שמערץ טרייבט מיך צום וואַנינג.“

זיא האט איהם געראטחען ער זאָל געהן צו א בעריהמטען אַרצט אונד זעהן וואס עס פעהלט איהם. ער איז געגאַנגען.

מיט אייוואן איליטש'ן האט עס פאַסירט גראדע וויא ער האט ערוואַרטעט. ער האט געמוזט אבשטעהן א היבשע צייט ביז דער אַרצט האט איהם עמפּפאַנגען, אונד דאן האט ער געזעהן אין דיא בענעהמונגען פון דעם אַרצט, א ביכר פון זיך אליין אלס ריכטער, בשעת ער האט געשפיעלט דיא ראָלע פון שטאַלץ זיין אויף דער פּראָפּעסיאָן.

ער האט בעמערקט דיא געווענהליכע שטאַלצע האַלטונג, דיא אייביגע אונ-
גענדערטע פראַגען וואס האבען אימער נעמוזט געבען דיעזעלבע ענטפערס, נאָר
מען פרעגט דאָך אונד מען ענטפערט דאָך, ווייל אזוי פיהרט זיך דיא וועלט.

דער דאָקטאָר האט איהם דאָן עקזאמענירט, געקלאפט מיט זיינע פינגער
אויף זיין לייב, וויא ער טהוט בייא יעדען איינציגען. איוואן איליטש האט פער-
שטאַנען, אַז דאס אין גאַנצען איז א צערעמאָניע אונד איין איבריגע זאָך, אונד ניט
אויף דיעזער אַרט וועט דער דאָקטאָר וויסען וואס עס פעהלט איהם. אָבער ער
האט געשוויגען אונד זיך דערמאָהנט אן זיינע אייגענע בענעהמונגען אין געריכט-
הויז, ווען ער בענעהט אונזעהליגע אונגיטליכע דומהייטען, נאָר ווייל דיא פראַ-
פעסיאָנעלע צערעמאָניע פאָרדערט עס. עס האט איהם אויסגעזעהן, אַז דער
דאָקטאָר האט זיך נעטראכט: „בייא מיר איז עס קיין אונטערשיעד ווער דער
פאַציענט איז; יעדער מוז בעהאנדעלט ווערען וויא דער פראַפעסיאָנס־עטיקעטע
פאָרדערט, אונד וואס עס אנבעלאַנגט צו דער קראַנקהייט, וועלען מיר זעהן פיעל-
לייכט דורך אנדערע מיטלען עפעס אויסצוגעפינען.“

דאָן האט ער געהערט דעם דאָקטאָר מורמלען העכער אונגעפעהר אזוי :
„דאס איז דער רעזולטאַט פון דער עקזאמינאַציאָן אונד בעדייטעט אזוי : נאָר, ווען
מיין השערה זאָל ניט זיין קיין ריכטיגע, דאָן, נאָך א ווייטערע אונטערזוכונג,
וועלען מיר אומענדערן דיא בעשליסע,“ א. ז. וו.

איוואן איליטש האט זיך נאר ניט בעקימערט אום אקע פלוידערייען. אלעס
וואס איהם האט אינטערעסירט איז געווען צו וויסען, אויב זיין צושטאַנד איז געד-
פעהרליך אָדער ניט. אָבער דער דאָקטאָר האט זיך נאר ניט בעקימערט אום אזא
„אונפאַסענדע“ פראַגע. פון א דאָקטאָרישען פראַפעסיאָנעלען שטאַנדפונקט, האט
מען נאר ניט בעדאַרפט רעדען דאָריבער.

ווען איוואן איליטש האט געדענגט דעם דאָקטאָר ער זאָל איהם דאָך זאגען
וואס עס פעהלט איהם, האט דער אַרצט, מיט פיעלע וויסענשאַפטליכע ווערטער
אַרויס געבראַכט, אַז דיא קראַנקהייט קען זיין א געריהרטע מיליין, א כראָנישער
קאַטאַר, א לעבער־פעהרהאַרטונג אָדער נאר עפעס אנדערש. אויף דער דרינגענדער
פראַגע אויב דאס איז לעבענס־געפעהרליך, האט דער קלונער אַרצט נאר ניט גע-
וואָלט ענטפערן.

דאָן האט דער געלעהרטער דאָקטאָר אבגעהאלטען א נאנצע מעדיצינישע
פאַרלעזונג איבער געריהרטע מילצען, כראָנישע קאַטאַרען אונד לעבער־פעהרהאַרטונגען.

נאך זיין געלעהרטער אנויכט, איז עס אויסגעקומען, אז דער פאציענט קען ליידען פון אלע דרייא צוזאמען, נאך אונטערדעסען האט ער בעשלאָסען צו עקזאמינירען דיא השתנה, פיעללייכט איז עס גאר איין אנדערע קראנקהייט.

עס וואָלט איבעריגענס געווען זעהר דום פון דעם געלטערענטען דאָקטאָר, ער זאָל מיר-נישט-דיר-נישט פון איין בעזונד שוין אלסדינג ערקלערען. דאס געהמט צייט אונד מען מוז דיא זאך זעהר פאָרויכטיג בעטראַכטען אונד אונד טערזוכען.

דאס איז געווען אקוראט דיעזעלבע מעטהאָדע וואס אייוואן איליטש האט אנגעווענדעט אין זיין פראָפּעסיאָן מיט הונדערטער פערזאָנען אונטער פערדאכט. אזוי פלעגט ער אויך אנפאנגען ביז ער האט דיא אנגעלעגענהייט געפיהרט צו א גלענצענדען רעזולטאט — אָבער נאך פיר זיך, ניט פיר דער צווייטער פערזאָן. אייוואן איליטש האט ביטער געשמייכעלט, ווען ער האט זיך אן אלעמען דער מאָהנט.

דער שלום פון דעם דאָקטאָר'ס אונטערזוכונג איז געווען, אז אייוואן איליטש איז ווירקליך קראַנק אונד מיט איהם איז כמעט אלעס אין גרויכער אונאַרדנונג. דער פאציענט האט זיך אליין בערויערט אונד פערדאמט דעם דאָקטאָר.

ער האט דאס אָבער ניט געזאגט, זאָנדערן, ער האט זיך אויפגעהויבען, בעד צאָהלט א גוטען פרוין, אונד בעמערקט מיט א זיפץ:

„מיר פאציענטען זיינע אָהנט צווייפעל זעהר נייגיריג אלעס צו וויסען. אָבער דאָקטאָר, איך קען מיר ניט העלפען אונד איך מוז אייך פרענען: איז מיין קראַנק-הייט א געפעהרליכע אָדער ניט?“

דער דאָקטאָר האט איהם צוגטוואָרפען א שטרענגען בליק איבער זיינע ברילען, וועלכעס האט אויסגעזעהן צו זאנען: „געפאָנגענער 1 ענטפער נאך אויף מיינע פראגען, אונד ווען דוא בעקימערסט דיך מיט ווערטער וועגען דיין שיקזאל, דאן שיק איך דיך אָב אין געפענגניס.“

הויך האט דער דאָקטאָר געזאגט: „איך האב שוין איינמאל בעמערקט, אז מען קען ניט אַכעס טהון אין איילענעש. עס ערפאָרדערט נאך איין עקזאמינאַציאָן. אונד דאן וועל איך אלעס וויסען.“

בייא דיעזע ווערטער האט זיך דער דאָקטאָר פערנייגט אונד אייוואן איליטש איז אַוועק אָהיים. אויף'ן וועג פאָהרענדיג אין זיין שליטען, האט אייוואן איליטש איבערגעדענקט דעם דאָקטאָר'ס ווערטער, אונד געזוכט צו ערגרינדען פון דיא

אונצעהליגע וויסענשאפטליכע אויסדריקע פיעללייכט וועט ער קענען עפעס ער פאחרען. דער שלום איז אָבער נעווען, אז ער האט בענריפען, דאס דער דאָקטאָר ווייס נאך וועניגער פון איהם וואס איהם פעהלט.

איבער איין זאך איז ער זיכער נעווען, דאס דער דאָקטאָר האט פאָזיטיוו געזאגט, אז ער איז זעהר קראַנק. עס איז איהם פאָרגעקומען, אז דער דאָקטאָר מוז אזוי פיעל געוויס פערשטעהן, נאכדעם ער האט שוין גענוג ערפאהרונג געהאט מיט קראַנקע. אלסדינג אויף דער שטראַסע, דיא איוואָסטשיקעס, דיא הייזער אונד קראַמען, האבען אויסגעזעהן זעהר טרויעריג אונד זיין הערץ האט אונגהיימליך געקלאָפּט.

דער טיעפער אונד שטאַרקער שמערץ, האט איהם ניט געגעבען קיין רוה אפילו אויף א מינוט, אונד דאבייא איז איהם איינגעפאלען, פיעללייכט ווייס יא דער דאָקטאָר וואס איהם פעהלט. נאָר ווייל דיא קראַנקהייט איז געפעהרליך, האט ער איהם ניט געוואָלט זאגען. דאס האט פערארזאכט, וואס ער האט זיך מעהר צוגעהערט צו דעם שמערץ אונד ער האט געשוידערט.

אלס ער איז אהיים געקומען, האט ער אָנגעפאנגען אלעס צו דערזעהלען זיין פרוי, וועלכע האט איהם אנפאנגס אויסגעהערט. אָבער אין מיטען דרינען, איז אריין געקומען זיין טאָכטער, אויסגעפוצט, פערטיג אוועק צו געהן מיט איהר מוטער. לוזאנקא האט זיך אוועק געזעצט זעהר אונגעדולדיג אום זיך צו מאכען, אז זיא הערט וואס איהר פאטער דערזעהלט, נאָר אין דער וואַהרהייט געשפראַכען, האט ניט זיא אונד ניט איהר מוטער געוואָלט הערען וואס איוואָן איליטש האט דערזעהלט.

„גוט, גוט, עס פרייט מיך,“ האט פראַסקאָוויא געזאגט זעהר אונגעדולדיג אונטערברעכענדיג איהר מאַן. „איך האָף, אז דוא וועסט שוין יעטצט אַכטונג געבען צו געהמען דיא מעדיצין רעגעלמעסיג. גיב מיר נאָר דעם רעצעפט; איך וועל גלייך שיקען געראַסימען אין דער אַפאָטהעקע.“

זיא איז אוועק. איוואָן איליטש האט ווידער ביטער געשמייעלט, זיך טראַכטענדיג, אז עס איז בעסער צו שווייגען, ווייך זיין פרוי קימערט זיך זעהר וועניג אום איהם אונד אום זיינע שמערצען.

„אָבער נאך אלעמען,“ האט ער געזאגט, „פיעללייכט שרעק איך מיך נאר אומזיסט אונד דיא גאַנצע געשיכטע איז נאר ניט?“

ער האט גענומען דיא מעדיצין אונד געטהאָן אלעס וואס דער דאָקטאָר האט איהם געהייסען. איוואָן איז נעווען זעהר פינקטליך אין דיעזער בעציהונג, אונד דיא

אליין האט איהם געטרייסט, אז ער וועט געוויס האבען א רפואה, נאכדעם, ער פערנאבלעסיגט ניט וויא אנדערע דיא אויפטרגענע פון דעם ארצט.

אונטערדעסען האט ער זיך גענומען זעהר פלייסיג שטודירען איבער דער צוזאמענעטצונג פון דעם מעגשליכען קערפער, וויא אויך איבער אלע קראנקהייטען צו וואס דער מעגש איז אונטערוואָרפֿען. ווען יעמאנד האט דערמאָהנט אין זיין געדענווארט א קראנקהייט, טויט, אָדער וויעדער געזונד ווערען, אונד איבערהויפט וועגען א קראנקהייט עהנליך צו זיינער, האט ער אויפמערקזאם צוגעהערט, אונד אָבוואָהל ער האט מיט זיין מויל ניט געוואָלט אויסדריקען זיינע געפיהלע, האט ער אינערליך זעהר פיעל דאָריבער נאכגעדענקט אונד דאס פערנליכען מיט זיין אייגענער קראנסהייט.

זיינע לידען: אונד שמערצען האבען ניט אויפגעהערט. זיין זיינען פיעללייכט געווען נאך שטארקער וויא פריהער, נאָר ער האט אלעס מעגליכע אָנגעווענדעט צו גלויבען, אז ער פיהלט זיך בעסער. ווען ער האט זיך ניט אויפגערגעגט, האט ער אויך ווירקליך ניט אזוי שטארק געשפירט דעם שמערץ. אָבער איין אויפטריט מיט זיין פרוי, א וויעדערשפרוך אין געריכטהויז, אָדער א פערלוסט אין קארטעך שפיעלען, האט זאָפאָרט אַרויס גערופען דעם שמערץ צו דער העכסטער שטופע פון לידען. אנפאנגס האט ער דאס געקענט אַריבער טראגען, מיט דער האָפנונג, אז אלעס וועט פאָראיבער, נאָר יעטצט האט איהם אירגענד איין ערגערניס געפיהרט צור פערצווייפלונג.

ער פלעגט צו זיך זאגען: „מיר האט אָנגעפאנגען בעסער צו געהן, אונד דיא מעדיצין וואס איך האב גענומען, האט געמאכט א גוטען איינדרוק, אָבער אין מיטען מוז עפעס טרעפען אום צו פערביטערן מיין לעבען.“ דאן האט ער געשפירט א שרעקליכען האס צו אלעמען, וועלכעס האט זיך איהם געדאכט, אז דאס האט אַרויס גערופען זיינע לידען.

ער האט געוואוסט, אז דער צאָרן שאדעט איהם, נאָר ער האט זיך ניט געדעקנט בעהעררשען. מאַנכע מאל האט ער זיך אַבוזיכטליך צוריק געצויגען אום צו האבען רוה אונד זיך מיט קיינעם ניט בעגעגענען איהם אויפצורעגען, אָבער דיא מינדעסטע זאָך האט איהם צורייצט אונד ער האט געליטען.

זיין צושטאנד איז נאך טויענד מאל ערגער געווארען, דאָמיט וואס ער האט עלגעזען מעדיצינישע ווערקע. זיין איינבילדונג איז צייטגענוויז געווען אזוי שטארק, דאס ער האט געליטען דיא שמערצען כמעט פון יעדער אינערליך קראנקהייט איבער

ויעלבע ער האט געליטען. דאן איז נעקומען דיא בעראטהונג מיט דיא ערצטע. אונד דאס האט זעהר שנעל פערערגערט זיין צושטאנד. ער האט דערפון נאנץ גוט געוואוסט, אָבער ער האט ניט אויפגעהערט זיך מיט זייא צו בעראטהען.

אין דעמזעלבען מאָנאט האט ער בעיוכט נאך א בעריהמטען דאָקטאָר, וועלכער האט געזאגט כמעט ראסזעלבע וויא דער ערשטער, אָבוואָהל ער האט זיך אויסגעדריקט מיט אנדערע ווערטער. דיא נייע בעראטהונג האט נאך פערארזאכט מעהר אונרוהע אונד שרעק אין דעם פאָציענט. א פריינד'ס פריינד — אויך א בע"יהמטער ארצט — האט דאן געגעבע א נאנץ אנדערע מיינונג איבער דער קראנק'הייט, אונד אָבוואָהל ער האט פערשפראַכען דאס אויסצוהיילען, האבען זיינע פראַגען אונד השערות פאָרלויפניג נאך מעהר פערזויררט דעם ארמען ליידענדען.

נאר איין אנדער דאָקטאָר, האט געגעבען א נאנץ נייעס נאמען דיעזער קראנק'הייט אונד בעזאָרגט דעם פאָציענט מיט א שאכטעק פיללען, וועלכע ער האט אנגעפאנגען צו געהמען זעהר פינקטליך. אבער ווען איוואן איליטש האט אויסגענומען דיא פיללען אונד דער שמערץ האט נאך מעהר געשטאַכען אין זיין זייט, האט ער זיך געשפירט זעהר אונגליקליך אונד שטאַרק חרטה געהאט, ווארום ער האט ניט פאָרגעזעצט צו געהמען דיא מעדיצינען פון דיא אנדערע ערצטע.

אין א טאג איז צו איהם גקומען א בעקאנטע דאָמע אונד איהם דערצעהלט, אז זיא איז געהיילט געוואָרען אקוראט פון אזא קראנק'הייט, דורך דער פערמיטונג פון איקאָנעס (הייליגע בילדער). איוואן איליטש האט גלייך אָנגעפאנגען ערנסט נאכצודענקען דאָריבער, אונד איז שוין באלד פערטיג געווען זיך צו הייסען ברענגען איקאָנעס. אָבער ווען ער האט זיך דערמאָהנט וואו ער איז אין דער וועלט, האט ער געשוידערט.

„איז דאס מעניך,“ האט ער געפרענט, „דאס מיין פערשטאנד איז שוין אזוי אָבגעשוואכט געוואָרען פון דיא ליידען? מיין נאָט, דאס איז שרעקליך! דומד הייטען! עס איז מיין אייגענע שוקד, איך דארף מיך ניט לאָזען הינרייסען, וויא א קינד, פון א קליינעם שמערץ. איך וועל מיך האלטען ביא איין דאָקטאָר. אזוי בלייבט עס. איך וועל מיר מעהר קיין יסורים ניט מאכען, אונד אזוי וועל איך אָבפיהרען ביז צום זומער. דאן וועלען מיר זעהן. נענוג זיך נאָריש מאַכען.“

דאס איז אָבטר געווען לייכטער געזאגט וויא געטהאָן. דער שמערץ אין זיין זייט איז יעדעס מאל העפטיגער געוואָרען, אונד עס איז שוין געווען זעלטען ווען דער וועהטאג האט איהם נאכגעלאָזען. דיא זויער־ביטערקייט אין מויל איז געוואָרען

שטארקער, אונד ער אליין האט גע׳פירט, אז א גערוך פון פוילקייט איז אַרויס געקומען פון זיין מויל אונד נאָזלעכער. דער אָפעטיט אונד קראַפט האבען אָנגעדפאנגען צו פערשווינדען מיט גרויסער שנעלליגקייט.

עס איז קיין צווייפעל געווען, אז עטוואס שוידערהאַפּטעס, שרעקליכעס, אונד געוועהנליכעס מיט א וויכטיגער לעבענס-פראגע דערנעהנטערט זיך אונד דיא קרויז אין איהם מוז פריהער אָדער שפעטער שטאַטפּינדען. אָבער ער איז געווען דער איינציגער מענש וואס האט דאס פערשטאַנען אונד בענריפען: אַלע ארום איהם, וויא איהם האט געשיינט, האבען ענטוועדער ניט פערשטאַנען אָדער ניט געוואָלט פערשטעהן וואס מיט איהם געהט פאָר. יעדער האט געדענקט, אז אין דער וועלט איז נאר קיין נייעס פאָרגעפאלען אונד אַלעס פיהרט זיך וויא געדועהנליך.

דאס האט איהם שרעקליך געמאַרטערט. סטייטש, זיין וועלט, געהט צו גרונד, אונד גיממאַנד וויל דערפון וויסען אָדער אפילו מיט איהם האבען מיטלייד.

ער האט געקענט זעהן וויא זיין פאַמיליע, איבערהויפט זיין פרוי אונד מאַכ-טער, האבען געשוואומען אין א ים פון פערגניענען אונד מונטערקייט, אונד אום זיין לאַגע, האבען זיין זיך בעקימערט וויא אום דעם פאַריאָהריגען שנעע. ער האט אויך נאָך גוט בעמערקט, אז זיינע זיפצען אונד קרעכצען זיינען א גרויסע שטערונג פיר זיין, אונד זיין שפירען זיך זעהר אונבעקוועם איבער זיינע שמערצהאַמטע מיענעס אונד אום דיא זאָרג וואס זיין דאַרפן טראגען ציליעב איהם.

טראַטץ זייער פערשטעלונג, איהם צו צייגען צערטליכקייט, איז ער ניט בלינד געווען איינצוזעהן, אז זיין קענען איהם ניט לייצען. וואס עס אנבעלאַנגט פראַס קאָוויא פּעאַדאָראָונאַ, האט זיא איינמאל בעשלאָסען, אז איהר מאַן מאַכט מעהר פון זיין קראַנקהייט וויא דיא וואהרהייט איז. בייא איהר האט עס אויסגעזעהן, אז ער פיעסטעט זיך פאָר איהר, אונד דערבייא איז זיא געבליעבען, ווען ער האט אפילו געפיהלט, אז דער שמערץ שיסט דורך זיין גאַנצען קערפער וויא מיט רויט-דערהיטצעט אייזענס.

„איהר מוזט וויסען,“ פלעגט זיא אמאל זאגען צו איהרע פריינדע, „אז איוואן אליטש איז ווירקליך אביסעל קראַנק, אָבער ער איז נאר קיין מענש ניט. ער וויל ניט בעפאַנגען וואס מען הייסט איהם, אונד ער בלייבט אימער אליין דער חכם ניט וועלענדיג ערפילען דיא אויפטרענע פון דיא בעסטע ערצטע. איין מאַג געחמט ער מעדיצין, עסט וואס מען האט איהם געהייסען עסען, אונד געהט פריה צו בעט;“

אָבער אויף מאָרנען — סיידען איך גיב אַכטונג אויף איהם — פּערנעסט ער שוין אן אלעמען, עסט ער גאָט ווייס וואס, אונד זימט ביז אום איינס אוהר פארטאָג אונד שפיעלט אין קארטען. נו, ווער איז שולדיג? איך קען מײן קאָפּ אויף איהם ניט אַרויף זעמזען!

„וואס? ווען?“ האט איוואן איליטש דאָן געפרעגט מיט א שרעקעדיגער מינע. „עס האט נאָר פאסירט איינמאל, בייא פיאָטער איוואנאָוויטש.“

„אונד נעכטען, מיט שעבעקין?“

„אָ, עס איז דאָך גווען דערפאר, ווייל דער שמערץ האט מיך ניט געלאָזען שלאָפּען.“

„וואס איז דאָ פאר איין אונטערשיעד? א מענש דארף וויסען וויא זיך אָב צוהיטען. ווען דוא וועסט אַזוי לעבען, וועט דיר נאָר ערגער ווערען, אונד דוא וועסט אונז ניט אויפהערען צו מאַרטערן. גאָט ווייס דעם אמת, איך קען שוין ניט אויסהאַלטען!“

לויט וויא פראסקאָוויא האט געשילדערט פאר איהרע פריינדע אונד לויט וויא זיא האט עס געזאגט איוואן איליטש'ן אליין, איז דיא גאַנצע קראַנקהייט מעהר ניט געווען וויא איין אויסגעטראַכטע מעשה פון איהם אליין, מיט דער איינציגער אַבזיכט זיא ניט צו לאָזען רוהען אונד האבען פּערנניענען פון איהר לעבען.

„וואס!“ פלעגט זיא אויסשרייען. „אפשר ניט אַזוי? קען איך דיך ניט גאַנץ גוט? וויפיעל מאל האסטו שוין געטהאָן אַזעלכע זאַכען אום נאָר מיך צו ערגערן? דוא ביסט ניט קראַנק, ניין! ניין! איך שווער עס דיר; עס איז נאָר מיך צו פלאַגען.“

זיין בלאַסעס געזיכט, זיין ציטערענדער קערפער, דאס האט זיא ניט געקענט זעהן מיט איהרע אויגען, אָדער זיא האט זיך דיא מיה ניט גענעבען דאס צו זעהן. איוואן איליטש איז געווען זיכער, אַז זיא איז איבערצייגט דאָריבער וואס זיא זאגט. אָבער דאס אַלעס האט נאך ניט געקענט פּערלייכטערן זיין שמערץ אפילו אויף א האַר.

אין געריכט הויז האט ער בעמערקט, אָדער ער האט זיך פאָרגעשטעלט, אַז יעדער קוקט אויף איהם מיט דיעזעלבע אויגען וויא זיין פרוי. דאן האט ער גערעכענט, אַז זיינע קאָלעגען אונד אונטערנעאַרדנעטע בעטראַכטען איהם אלס א סאַן, וועלכע'ס פלאַטץ וועט באַלד פרייא ווערען. זיינע פריינדע האבען פראָבירט איהם צו ערשטוהינען, גלייך וויא דער שמערץ וואָלט דאָדורף נאכגעלאָזען ווען מען

זאל דערנען שעהנע ווערטער מיט ערמונטערונג. שווארץ, מיט זיין פרעהליכער בענעהמונג אונד גליקליכען שמייכל אויף זיין געזיכט, האט נאך געזאגט א ווערטעל אונד איהם דערמאָהנט אן זיין אייגענער קראנקהייט מיט צעהן יאָהר צוריק, פון וועלכער ער איז פאָלקאָמען געזונד געוואָרען. שוואַרץ האט אייגענטליך אמאל גע- ליטען פון א לייכטער פערקיהלונג, אונד איוואַן איליטש האט זיך געפרעגט וואוּום דיזעז מענשען מאַרטערן איהם אונד ווילען ניט פערשטעהן, אז אין זיין קערפער ליעגט א געהיימער עפעס וואס רייסט פון איהם שטיקער לעבעדיגערהייט.

אין איין אבענד האבען זיך פערזאמעלט אייניגע פריינדע אום צו שפיעלען א פרעפעראנס מיט איהם. זייא האבען זיך אוועק געזעצט, אויסגעטהיילט דיא קארטען; איוואַן איליטש האט געקריעגען א גוטע פערטהיילונג אונד דער שפיעלעו גענען איהם, האט אויך געקריעגען א גוטע פערטהיילונג. ביידע האבען אָנגעפאָנגען צו קאָנקורירען; דיא אויפגענונג פון שפיעל האט געוואַקסען, אונד איוואַן איליטש האט געזעגט: אָבער פלוצלינג איז ערשיענען דיא זויערביטערקייט אין מויל, דעו שלעכטער גערוך האט אָפגעשלאגען אין זיינע נאָזלעכער, אונד ער האט פערלוירען דיא גאנצע אינטערעסע אין דעם שפיעל.

ער האט געקוקט צו זיין מיטשפיעלער מיכאיל מיכאילאָוויטש אונד געזעהן וויא פערטיעפט אונד פעראינטערעסירט ער איז מיט דעם שפיעל. מיכאיל האר צוזאמענגעלעגט דיא קארטען, געלאכט, געזאגט א ווערטעל, אונד דאן אוועק גע לעגט דיא קארטען אין מיטען טיש אום איוואַן איליטש זאָל געהען אויך טהיילען.

„ווארום בין איך אזוי גלייכנילטיג?“ האט זיך איוואַן איליטש געפרעגט א זיינע געדאנקען. „פעוויזט ניט דיזעז גלייכנילטיגקייט אליין, אז איך בין געפעהרליך קראַנק?“

יעדער האט בעמערקט וויא זיין געזיכט האט זיך פערענדערט אונד אָנגענומען דיא דונקעל-גרינע פארב, אלס א פאָר-פאָסטען פון שמערץ.

„מיר קענען אויפהערען, ווען דאס מאַכט דיך מיער,“ האבען זייא געזאגט. „רוה זיך אויס אביסעל.“

רוהען? אָה ניין, ער איז נאר ניט מיעד געווען, אונד ער האט בעשלאָסען צו ענדיגען דעם פרעפעראנס. פיעללייכט האט דאָך יעדער רעכט, אז מען דארף זיך ניט אזוי אַבכאזען צו א קראַנקהייט?

יעדער איז געבליעבען זיטצען שטיל אונד עמוואס טרוערין. איוואַן איליטש

האט געוואוסט, אז ער איז דיא אורזאכע פון דעם טרויער, אָבער ער האט דאס ניט געקענט אָבשאַפֿען.

דער קארטען-שפּיעל האט געמוזט אונטערבראָכען ווערען. דער שמערץ האט איהם יעדעס מאל וויא דורכגעשטאָכען מיט מעסערס.

אָבער דיא געזעלשאַפט פון טרויעריגע קראַנקע, איז קיינעם ניט אָנגענעהם, אונד דיא פריינדע האבען איינציגווייז גענומען אבשיעד, ראטהענדיג איוואן איליטשין צו געהן רוהען.

איוואן איליטש איז געבליעבען אַליין מיט זיין טרויער אונד שמערץ. ער איז געווען איבערצייגט, אז זיין לעבען איז זעהר אונגליקליך אונד ער מאַכט נאך אנדערע אויף אונגליקליך. אָבער, ווען ער האט זיך געפרעגט, מיט וואס דאס קען זיך ענדיגען, האט ער געזעהן פאר זיך אויפשטייגען א פינסטערן וואַלקען.

ער האט אָנגעפאָנגען איבערצודענקען אונד איבערצורעכענען דעם נאַנצען לויף פון זיין קראַנקהייט, ווייל דאס האט געשטימען אלץ העכער אונד העכער, ביז דיא געגענוואַרט איז ערריכט געוואָרען. אונד ווען ער האט זיך געפרעגט וואס ווייטער קען זיין, האט ער אויפגעציטערט.

אָבער טראַגט דיעזעס טרויעריגע בעוואוסטזיין, טראַגט זיינע מאַרטערענדע ליידען אונד פינסטערע אויסזיכטען, איז ער געצוואונגען געווען צו געהן צו בעט, אָבער דאָרט האט ער אָפטמאָל צוגעבראַכט דעם גרעסטען טהייל פון דער נאַכט אין דיא אונגעשרייבליכע שמערצען.

ווען דער פריהמאָרגען איז געקומען, האט ער געמוזט וויעדער אויפשטעהן, זיך אָנקליידען, געהן אין געריכט־הויז, רעדען, שרייבען, אונד טהון זיינע פליכטען. ווען ער איז אהיים געקומען פריהער, האט ער בעדאַרפט צעהלען דיא שטונדען פון שמערץ איינע נאך אַנאַנדער. אַזוי האט ער געלעבט, שטונדען, טעג, נעכט, וואָכען אונד מאָנאַטע. ער האט זיך אימער געזעהן אויף דעם ראנד פון פינסטערן אָב גרונד, וואוהין ער מוז פריהער אָדער שפעטער אריין געשליידערט ווערען, אונד דערווייל דאַרף ער ליידען דיא שרעקליכסטע שמערצען וואס א מענש קען איבער-שמעהען.

דער גרעסטער שמערץ איז אָבער געווען, וואס קיינער, אונד איבערהויפט זיין פרוי, האט איהם געוואַלט פערשמעהן אָדער אפילו מיטלייד האבען מיט איהם.

6.

אזי איז פאראיבער א היבשע צייט אין דיעזען צושטאנד. אין דעם אבער פון ניי-יאָהר, איז איוואן איליטש'עס שוואַגער זייא געקומען בעזוכען. פראס קאָוויא פעדאָראָווא, איז גראדע דאמאלס אוועק געגאנגען איינקויפען.

איוואן איליטש איז געווען אין געריכט-הויז. ווען ער איז א הויס געקומען, האט ער געטראָפּען זיין שוואַגער, א שטארקער בליהענדער מענש, וועלכער האט געהאַטען אין אויספאַסען זיין קופערט מיט דיא זאַכען וואס ער האט מיט-געבראַכט.

ווען ער האט דערהערט איוואן איליטש'עס טריט, האט ער אויפגעהויבען זיין קאָפּ אונד איהם בעטראכט א פאאר אויגענבליק אין שטילשווייגען. איוואן איליטש האט געזעהן אין דיעזען בליק אלעס. דעם שוואַגער'ס ליפען האבען זיך געעפענט מיט שרעק, גלייך וויא ער האט געוואָלט אויסשרייען, אָבער ער האט זיך צוריק געהאַלטען. דאס האט אויך איוואן איליטש געזעהן אונד ער האט זיך איבערצייגט, אז ער איז געוויס ערשיענען פאַר דעם שוואַגער אין דעם ריכטיגען צושטאנד פון פערצווייפּלונג, אין וועלכען ער האט זיך ווירקליך געפונען.

„אַלזאָ,“ האט איוואן איליטש אָנגעפאַנגען, זעהענדיג, אז דער אַנדערער האט קיין מוטה צו רעדען, „בין איך ניט זעהר שטארק געענדערט?“ „יא, געענדערט — יא, יא, זעהר געענדערט.“

אונד דער שוואַגער האט ווייטער אויסגעמיעדען יעדע געלעגענהייט צו רעדען מיט איוואן איליטש איבער דעם צושטאנד וויא ער זעהט אויס.

ווען פראסקאָוויא פעדאָראָווא איז אהיים געקומען, איז איהר ברודער אריין אין איהר צימער מיט איהר עפעס צו רעדען. איוואן איליטש האט זיך דאן פער-שלאָסען אין זיין צימער, אונד זיך אוועק געשטעלט א היבשע צייט פאַר'ן שפיענעל אום זיך צו שטודירען וויא ער זעהט אויס. דאן האט ער ארונטער גענומען זיין פאַטאָגראַפיע אונד דיעזע פערגלייכט מיט דער פיגור וואס ער האט געזעהן אין שפיענעל.

יא, עס איז געווען א גרויסער אונטערשיעד צווישען דעזע צווייא פאַר-שטעלונגען.

איוואן איליטש האט געזיפצט, אונד אָנגעפאַנגען אַרױפצױהען דעם אַרבעל פון זיין ראַק אונד העמד אויף זיין האַנד. ער האט זיך בעטראכט דעם ארעם,

וויעדער ארומטער געשלעפט דעם אַרבעל, אונד זיך אַוועק געזעמט אַויף אַ סאַפּאַ.
דאַן איז זיין געזיכט געוואָרען שרעקליך שוואַרץ.

„ניין, ניין, עס דאַרף ניט אַזוי זיין! ניין, ניין, עס דאַרף ניט!“ האט ער
געמורמעלט צו זיך אליין. דאַן איז ער פּלוצלינג אַויפגעשפרונגען, צוגעגאַנגען צום
טיש, גענומען אַ געזעמטליכעס פּאַפּיר אונד אָנגעפאַנגען אין דעם צו קוקען. אָבער
פאַר זיינע אַויגען האט זיך געצייגט אַ דונקלע מאַסע אונד ער האט נאַר ניט גע-
קענט לעזען.

ער האט אַויפגעשלאָסען דיא טהיר אונד איז אַריין אין שפּייזע-צימער. דיא
טהיר פון דעם צווייטען צימער נעבענבייא, איז געווען צוגעמאַכט. ער איז צוגע-
גאַנגען אַויף דיא שפּיטץ פינגער, צוגעלעגט זיין אַויער אום צו הערען.

„דוא איבערטרייבסט, דוא איבערטרייבסט, זאג איך דיר!“ האט זיך פּראָס-
קאַוויא פּעאַדראָוואַ געבעזערט.

„איך איבערטרייב? קענסטו ניט זעהן, דאס אַ סקעלעט, א טויטער מענש,
נעהט אַרום? קוק זיך נאָר איין אין זיינע גלעזערנע אַויגען מיט דיא טויטע
קאַלירען. מיין גאַט, פּראַסקאַוויאַ, זאג מיר, וואס איז מיט איהם גע-
שעהען?“

„ווער ווייס? ניקאַלאַיעוו (אַ דאָקטאָר) האט עפעס געזאגט, נאָר איך האב
שוין פּערנעסען. לעכטשעטיטסקי (דער בעריהמטער פּראָפּעסאָר) האט בעהריפּטעט
נראדע דעם געגענטהייל. וואס קען איך דען טהון?“

איוואַן אַיליטש האט זיך אָפּגעווענדעט, אַריין אין זיין צימער, זיך געלעגט
אַויף דער סאָפּאַ אונד פּראָבירט נאַכצודענקען.

„דיא מילך,“ האט ער געמורמעלט, „יא דיא אָבגעריסענע מילך, דאס איז עס.
דיא מילך האט זיך מיר אָבגעריסען ביים פּאַל...“

ער האט געדענקט אַלעס וואס דיא ערצטע האבען איהם געזאגט, וויא אַזוי
דיא מילך, געריהרט פון פּלאַטין, ווערט נאך ערגער געריהרט פון פּיעל בעווענונג.
דאַן האט איוואַן אַיליטש אָנגעפאַנגען שטאַרק צו אַרבייטען מיט זיינע געדאַנקען,
נראדע וויא ער האט מיט דער אידעע געוואָלט פּאַקען דיא מילך, זיא אָבהאַלטען
פון אַרום וואַנדערן אין זיין בויד, אונד דאַן צוריק לעגען אַויף איהר געהעריגען
פּלאַטין. דיא נאַנצע געשיכטע וויא דאס צו טהון, האט איהם אַויסגעזעהן א
קלייניגקייט.

אַלזא, איך וועל נאך אמאל געהן צו פּיאָטער אַיוואַנאַוויטש,“ האט ער

געזאמט. פיאָטער איוואַנאָוויטש איז געווען דעם דאָקטאָר'ס פריינד, אונד דורך
איהם אָדער מיט איהם, האט ער זיך געוואָלט בעראַטהען מיט דעם אַרצט.
ער האט אָנגעקלינגעלט, געהייסען איינשפּאַנען אום צו פּאָהרען.
„וואוהין ווילסטו פּאָהרען, איוואַן?“ האט איהם זיין ווייב געפרעגט, מיט
איין אונגעוועהנליכען צערטליכען טאָן אין איהר שטימע.
איוואַן איליטש האט זיך אומגעווענדעט אונד זיא בעטראַכט שטילשווייגענד.
איהר צערטליכקייט האט איהם באַלד אַזוי געשמערצט וויא זיין אָבנעריסענע
מילך. אויף זיין געזיכט האט זיך אָבגעשפּיעגעלט זעהר א טרויעריגע מיענע.
„איך פּאָהר צו פיאָטער איוואַנאָוויטש,“ האט ער ענדליך געענטפערט
גלייכילטיג.

ווען ער איז געקומען צו זיין פריינד פיאָטער, האט ער איהם געבעטען, ער
זאָל איהם בעגלייטען צום דאָקטאָר'ס וואָהנונג. זייא האבען געטראָפּען דעם אַרצט
צו הויז, אונד זייא האבען מיט איהם געהאט א לאַנגע אונטעררעדונג.
איבערקלערענדיג אַלעס וואס דער דאָקטאָר האט איהם געזאגט, אונד לויט
וויא ער האט אליין גאַנץ גוט געקענט דיא פּערשיעדענע טהיילען אין מענשליכען
קערפער, האט איוואַן איליטש שוין אַלעס דייטליך פּערשטאַנען.
ער האט בעגריפּען פון דעם דאָקטאָר'ס ווערטער, אַז אירגענד עפעס איין
אַרנאַן, זאָל עס זיין דיא מילך, דיא לעבער אָדער נירען, האט פּערלירען דיא
פּעהינגקייט צו אַרבייטען. דיעזער אַרנאַן, ווען ער זאָל ניט קומען אויף זיין פּלאַטץ,
מוז זיין אַרבייט דורכגעפיהרט ווערען דורך איין אַנדערן. יעטצט איז דיא הויפּט
אויפגאַבע, צו בעוועגען איין אַנדערן אַרנאַן ער זאָל טהון אויך דיא פליכט פאר דעם
וואס איז געשטערט געוואָרען.

ער איז אהיים געקומען שפעט צו מיטאג. ער האט געגעסען אונד געד
שפּראַכען אין א לעבהאפטען טאָן, אָבער ער האט זיך ניט געקענט ענטשליסען
אנצופאַנגען איין אַרבייט. ענדליך האט ער געפאַסט א געוואַלט'בעשרום, אריין
צוריק אין זיין צימער אונד זיך געזעטצט צו דיא פּאַפירען. דאס געפיהל פון איין
אַלטער געוואָהנהייט, אַז ער האט וויכטיגע געשעפטען צו בעזאָרגען, האט איהם
אָנגעטריעבען ער זאָל פּערטיג מאַכען אַלעס וואס ער בענטהייגט.

ווען דיא אַרבייט איז געווען פאַראיבער, האט ער זיך וויעדער דערטאַהנט אן
דעם אַרנאַן וואס האט פּערלירען דיא פּעהינגקייט צו ווירקען. אָבער ער האט מיט
אַלע מעגליכקייטען פּערטריעבען דיא אידעע פון זיך אונד צוריק געסעהרט אין
שפּיזע-צימער צו טרינקען מהעע.

דָּאָרט זיינען שוין געזעסען א פאאר נעסט. מאַנכע האבען געשפּראַכען, אונד פון זייטען-צימער האט זיך געהערט אויך זינגען אונד שפּיעלען. דער יונגער אינסטרוקצייאָנס־ריכטער, וועלכען ער האט גערעכענט אַלס א פאַסענדע פּאַרטיע פיר זיין מאַכטער, איז אויך דאָרט געווען.

איוואן איליטש האט פערבראַכט דעם אבענד מונטערער וויא זייט דיא לעמטצע פאאר מאָנאַט. וועניגסטענס האט זיין ווייב אזוי געדענקט. אָבער אונ-טערדעסען, האט ער אליין אויף קיין אויגענבליק פּערגעסען אן זיין קראַנקהייט. אום 11 אױהר, האט ער געוואונשען זיינע נעסט „גוטע נאַכט“ אונד האט צוריק געקעהרט אין זיין צימער.

זייט זיין קראַנקהייט, האט ער איינגעפיהרט צו שלאָפּען אין דעם קליינעם שטיבעל נעבען זיין שטודיר-צימער. ער האט זיך געלעגט, אונד אום צו פּערוויררען זיינע נעדראַנקען, האט ער גענומען זאָלאַיס א ראָמאַן צום לעזען. אָבער עס איז איהם אונמעגליך געווען נאכצופאָלגען דיא געדאַנקען פון דעם שרייבער.

פאַר זיין פאַנטאַזיע זיינען געשטאַנען ארע זיינע אינערליכע אָרנאַנען. עס האט זיך איהם געדאַכט, אַז ער זעהט זיין מיליך אַוועק געריסען פון נעבען דער לעבער, אונד זיא היינט נאך אויף א קליינעם הייטעל. ניט זייענדיג אימשטאַנדע צו אַרבייטען, האט דיא מיליך פּערלוירען איהר פאַרב אונד אויסגעזעהן וויא א טויטעס שטיק פלייש, אָדער זיא האט שוין אָנג פאַנגען צו פּוילען. ער האט געד קוקט ווייטער אין זיין פאַנטאַזיע אונד זיך פאַרגעשטעלט וויא דיא נאַטור צווינגט דיא לעבער, דיא גירען אונד דעם גיעדריגערן טהייל פון דיא לונגען זייא זאָלען אָנגעפאַנגען צו אַרבייטען אונד ערפילען דיא פליכטען פון דער מיליך. דער ראָמאַן איז אַרויס געפאַלען פון זיין האַנד, אונד ער האט געד מורמעלט :

„ריכטיג, אזוי איז עס ; דאס דאַרף מען טהון ; מען מוז נעבען דער נאַטור דיא מעגליכקייט צו טהון איהר אַרבייט.“

דאן האט ער זיך דערמאָהנט, אַז ער מוז איינגעהמען דיא מעדיצין. ער האט זיך אויפגעהויבען, איינגעשלונגען א פאאר פּוילען אונד זיך וויעדער אויסגעשטרעקט אויף זיין רוקען שטודירענדיג לאַנגזאַם דיא ווירקונג וואס דאס מאַכט אויף איהם.

„אַלעס וואס איך דאַרף יעמטט טהון איז,“ האט ער געזאגט, „איינצונעהמען דיא מעדיצין רעגעלמעסיג אונד אויסמיידען שעדליכען איינפלוס. איך פיהל שוין חירקליך בעסער — זעהר פיעל בעסער.“

ער האט צוגעלעגט דיא האַנד צו זיין זייט אונד ניט געשפירט קיין שמערצען.

„געוויס בין איך שוין פיעל געזינטער ; איך שפיר נאר קיין שמערצען,“ האט ער געזאגט צו זיך אליין. דאן האט ער אויסגעלאָשען דאס ליכט אונד זיך אַוועק געלעגט אויף זיין זייט, רענקענדיג אין דעזעלבער צייט, אַז דיא געזונדע אָרגאַנען האבען שוין איבערגענומען דיא אַרבייט פון דעם קראַנקען אָרגאַן אונד דיא נאַטור האט געזיענט.

ער האט זיך געפרייט. ליידער אָבער. האט דיעזע פרייט ניט פיעל געדויערט, דען פלוצלינג האט ער געפיהלט א שטאָך.

ער האט איהם דערקענט. דאס איז געווען דער אַלט־בעקאַנטער שטאָך. ער האט זיך שטאַרק דערשראָקען. דאן האט אנגעפאנגען דער שמערץ צו קומען שנעל, שאַרף, שיסענדיג, שטעכענדיג, ברעכענדיג אונד ברענענדיג. דער שלעכטער טעם אין טויל איז אויך דאמאלס צוריק געקומען, אונד דער ארמער ליידעדער האט געגעבען א שמערצהאפטען זיפן.

„מיין נאָט!“ האט ער אויסגעשריען פערצווייפלט, „וועט דאס טאקי קיינד מאל ניט אויפהערען?“
ער האט געשוידערט.

„ווייטער, ווייטער,“ האט ער געמורמעלט. „עס איז דיא מילך! ניין, ניין, עס איז דאס לעבען וואס זוכט אין עפענונג אַרויס צו געהן, אונד דאן — דער טויט! יא, דאס איז עס: דאס לעבען געהט אבשיעד פון מיר, אונד איך קען עס ניט צוריק האַלטען. זעהט דען ניט יעדער איינער, אויסער איך זעלבסט, אַז איך האלט אס שטערבען? עס איז נאָר אַ פראַגע פון טעג אונד וואַכען — אָדער, פיעללייכט שטעהט שוין דער טויט דאָ ביים בעט אונד באַלד וועט געהמען פון אַלעמען א סוף? עס איז געווען ליכטיג, אונד יעטצט קומט פינסטערניס. איך בין געווען דאָ, אונד יעטצט געה איך אַוועק — וואוהין?“

ער האט געשפירט, אַז דער גאַנצער קערפער ווערט איהם קאלט אונד ער האט נאך קוים געקענט אטהעמען. ער האט אבער געהערט דאס קלאַפען פון זיין הערצען.

„גוט, אַלזאָ, שטאַרבען — איך וועל שטאַרבען אונד אויפהערען צו עקזיסטירען אויף דיעזער ערד, אָבער וואו דען וועל איך זיין? וואס וועט פון מיר בלייבען? נאר ניט! וואו וועל איך זיין ווען ניט דאָ? אין דער ערד — אונד

וואס איז דאָרט? אויפ'ן הימעל - אונד וואס איז דאָרט? זאל איך יעמט
וירקליך זיין אזוי נאהענט פון דעם טויט? ניין, מיין נאָט! עס זאל ניט זיין, עס
דאָרף ניט זיין!

ער האט זיך אויפגעהויבען וויא א פערוואונדערטער, פראָבירט אנצוצינדען דאס
ליכט, געזוכט אין דער פינסטער מיט זיינט ציטערענדע הענד, אונד דאן האט ער
אבגעלאזען דאס ליכט, וועלכעס איז ארונטער געפאלען. ער אליין איז אויך צוריק
געפאלען אויף זיינע קישען.

„אונד ווארום ניט? ווארום זאל איך ניט שטארבען? וואס קען דען ווערען
דערפון?“ האט ער זיך געפרעגט בליקענדיג אין דער פינסטערניש. „טויט, יא,
דאס איז דער טויט, אונד זיין ווילען ניט פערשטעהן: זיין ווענדען זיך אָב פון
מיר אונד האבען אפילו קיין רחמנות ניט. הערט, הערט, וויא מען שפיעלט, זינגט
אונד מען פרייט זיך.“

ער האט דאבייא געהערט וויא יעדער האט זיך אונטערהאלטען אין
זאלאן.

„וואס קימערט זיין?“ האט ער ווייטער געפרעגט. „אבער זיין וועלען אויך
מווען שטארבען - דיא דומקעפ! איך וועל טאקי געהן פריהער, אָבער זיין מווען
נאכקומען. זייער צייט איז אויך ניט זעהר ווייט. אונד דעננאך הערט וויא דיא
אידיאטען לאכען!“

ער איז שיער דערשטיקט געוואָרען פאר כעס אונד וועהטאג.

איז דאס טעגליך, אז מיר אלע מענשען זיינען אונטערוואָרפען צו עהנליכע
טרויעריגע שרעקען?

איוואן איליטש האט זיך וועדער אויפגעהויבען אונד געזאגט:

„איך מוז גוט נאכדענקען איבער אלעס: איך מוז ערגרינדען דיעזעס
פינסטערע געהיימיניס.“

ער האט אויך אָנגעהויבען טיעף נאכצודענקען:

„לאָמיר זעהן: דער אנפאנג פון מיין קראנקהייט, שטאמט פון יענעם קלאפ
אין דער זייט. אנפאנגס האב איך ניט פיעל געשפירט, בכיוז א קליינעם שמערץ.
דאן האט עס אָנגעהויבען לאנגזאם אָבער רעגעלמעסיג ערגער צו ווערען; דאן איז
געקומען איין דאָקטאָר, נאך א דאָקטאָר, מייע טרויעריגע געדאנקען, אויפגענונג
אונד וועדער א דאָקטאָר; דערוויל האב איך מיך אימער געהאלטען אין דער
געזונטערן צום קבר. מיין קראפט איז געפלויען אונד פערשוואנדען געוואָרען

איך בין געוואָרען שוואַכער אונד שוואַכער. יעמאָט האָב איך שוין מעהר קיין כח ניט; מיינע אויגען זיינען וויא צווייא שטיקער גלאָז, דער טויט קלאַפּט מיר אין דיא פלייצעס, אונד צווישען אַלע ביקדער וואס איך זעה אויפשטיינען, ערבליק איך א פויקע אונד אָבגעריסענע מילץ! מין נאַנצע אידעע איז נאָר, וויא אזוי דיא אַנדערע אָרגאַנען זאָלען אַרבייטען פאַר דיעזער מילץ! אָבער דיא אידעע איז א פאַלשע! זאָל דאס ווירקליך זיין דער טויט?"

דיא שרעק האט צוריק געקעהרט. אימער סאָפענדיג, האט ער זיך אָנגעבויען זוכען דיא שוועבעלעך. ער האט צוגעדריקט זיין עלענביינען צום טיש. עס האט איהם וועה געטהאָן אונד איהם געשמערט. ער איז אין כעס געוואָרען אויף'ן טיש, איהם האסטיג אבגעשטויסען אויף א זייט, וועלכער איז נאכהער אויך אומגעפאַלען. נאך מעהר אויפגערגנט אונד ניט קענענדיג כאפען דעם אטהעם, האט ער זיך נאך אמאך געוואָרפען אויף זיין רוקען אונד ערוואַרטעט דיא ענדע זאָל קומען.

צו דיעזער צייט האבען דיא בעזוכער גענומען אבשיעד, אונד נאכדעם וויא פראַסקאוויא פּעאַדאָראָוונאַ האט זייא בעגלייטעט ביז צו דער טהיר, האט זיא גע' הערט דעם גערויש פון דעם אומגעפאַלענעם טיש, אונד איז אריין געלאָפען אין איהר מאַן'ס צימער.

„וואס איז דאָ פאַר א קלאַפּערייא?" האט זיא געפרעגט.

איוואַן איליטש האט זיך פאַר איהר דערשראָקען, אונד, וויא א קינד וואס

האט געמאַכט א שאדען, האט ער געענטפערט:

„נאר ניט; איך האב עפעס אומגעוואָרפען אומנערן."

זיא האט געשוויענען אונד איז אַרויס געגאַנגען. דאָן האט זיא צוריק גע'

קעהרט מיט איין אָנגעצונדענעם ליכט.

איוואַן איליטש איז געלעגען אונד געסאָפעט וויא א מענש וואס איז געלאָפען

א גאַנצע מייל.

„וואס איז, איוואַן?" האט זיא ווייטער געפרעגט.

„נאר ניט; איך האב — אומגעוואָרפען..."

„וואס זאָל איך ווייטער רעדען?" האט ער זיך געטראַכט, „זיא וועט מיך ניט

פערשמעהן אונד וויל מיך ניט פערשמעהן."

זיא האט איהם ווירקליך ניט פערשמאַנען. אונטערדעסען האט זיא אויפ'

געהויבען דעם טיש, אָנגעצונדען איהר מאַן'ס ליכט, אונד איז אַרויס פון צימער

אונגעדולדיג, ווייל זיא האט זיך נאך בעדאַרפט געזענענען מיט דיא אַנדערע

געסט.

ווען זיא איז שפעטער צוריק געקומען, איז ער נאך אימער אזוי געלענען וויא פריהער, אויף זיין רוקען, אונד זיינע אויגען האבען געקוקט ארויף. „וואס איז? איז דיר ערגער?“ האט זיא געפרעגט. „יא.“

זיא האט געשאקעלט מיט'ן קאפ אונד זיך אוועק געזעצט.

„זאג מיר, איוואן, אפשר וואָלט איך געלאזען רופען לעכטשעטיסקין?“ האט זיא געפרעגט. דאס האט געהייסען, אז מען זאָל לאזען ברענגען דעם גרויסען פראָץ פעסאַר, ניט אכטענדיג אויף דער גרויסער סומע וואס מען דאַרף איהם בעצאהלען פאַר'ן ווייט.

ער האט ביטער געשטייכעלט אונד געענטפערט: „ניין.“

זיא איז אונטערדעסען געזעסען וויא אויף שפילקעס. דאן האט זיא זיך אויפגעהויבען, צוגעגאנגען, אונד איהם געגעבען א קוש אויף'ן שטערן. ער האט זיא געהאסט פון זיין טיעפסטען הערצען וועהרענד זיא האט איהם געקושט. ער האט געמוזט אָנווענדען אלע זיינע שוואַכע קרעפטען זיך צו בעהעררשען אונד זיא ניט אכטטויסען.

„נוטז נאכט, פאַרלויפניג,“ האט זיא געזאגט. „איך האָף, אז דוא וועסט באלד אינשלאפען.“

„יא,“ האט ער געענטפערט טרויעריג, וועהרענד זיא איז אַרויס געגאנגען אָהנע זיא אומצוקוקען.

7.

איוואן איליטש איז געווען זיכער, אז ער האלט ביים שטאַרבען. ער איז געווען פערווררט אונד פערזונקען אין פערצווייפלונג. ער האט פאָזיטיו געוואוסט, אז ער איז נאהענט פון דער גסיסה, אבער דאָך האט ער זיך ניט געקענט צו געדוועהנען צו דער אידעע פון דעם טויט. ער האט עס ניט געקענט טהון. דאן האט ער זיך דערמאָהנט אן דער לאַגיק וואס ער האט אמאל געלערענט אין קיזיוועטער'ס בוך אונד געזאגט:

„ק. איז א מענש; אלע מענשען זיינען שמערבליך; פאָלגליך איז ק. שמערבליך.“

ביז צו יענער מינוט האט ער זיך פאַרגעשטעלט, אז אלע מענשען מענען זיין שמערבליך, ק. איז אויך שמערבליך. נאָר ער אליין איז ניט אריין גערעכענט.

אלוא, וואס דען בין איך? האט ער זיך פלוצלינג געפרענט. „הא! איך געדענק! איך בין אמאל געווען דער קליינער וואניא, איך האב געהאט א פאפא אונד א מאמא, מיט קליינע ברידערלעך, שפיעלערייען, א קוטשער אונד אין אמע, דאן האב איך מיך געשפיעלט מיט קאטינקאן, געשטיפט, געלאכט, אונד...“

ער האט אנגעהויבען צו געהן ווייטער, אריבער שטייגענדיג דיא קינדישע צייט, קומענדיג צו דער סטודענטן צייט אונד וואנדערענדיג ווייטער צו דער ערשטער טהעטיגטייט ביז צו דער געגענווארט.

איז דאס געווען ק. וואס האט אזוי געליעבט דיא שעהנע פעלדער? איז דאס געווען ק. וואס האט געקוישט זיין מאמא'ס האנד, וואס האט געמאנצט, אָדער וועלכער האט ליב געהאט צוקער-געבעק אין דער געזעמץ-שולע? האט ק. אמאל געליעבט? איז דאס געווען ק. וואס האט אזוי קלוג געפיהרט דיא פראגעסען?

„יא, עס איז וואהר, דאס ק. איז שטערבליך, אונד עס איז אויך גאנץ נאך-טירליך, אז ער זאָל שטארבען; אבער איך, וואניא, איוואן איליטש, מיט אלע מיינע געפיהלע אונד גייסטיגע קראפט — איך בין פערשיעדען, אונד עס איז גאנץ אונגאטירליך, אז איך זאָל שטארבען. אך, דאס וואָלט געהייסען, אז גענען מיר האנדעלט מען זעהר שלעכט.“

דאן האט ער אַרגומענטירט: „ווען איך זאל מוזען שטארבען וויא ק., וואָלט איך אַקצעפטירט דיא טהאטזאכע; מין אינערעס בעוואוסטזיין, וואָלט עס מיר אימער געזאגט. אבער דאס איז ניט דער פאָל מיט מיר. איך אונד מיינע פריינדע פערשטעהן גאנץ גוט, אז מיר האבען ניט וואס מורא צו האבען פא-ק'ס שיקזאל. אונד דעננאך, וואס איז עפעס יעטצט געווארען? עס איז אונגעגליך, מין גאָט, עס איז אונגעגליך! אונד דאָך, אזוי איז עס; עס קען אַנדערש ניט זיין. אָבער וויא איז דאס מעגליך, וויא אזוי זאל איך דאס פערשטעהן?“

ניין, איוואן איליטש האט ניט געוואלט אַקצעפטירען דעם פאָקט, אז ער איז שטערבליך, אונד דערצו איז נאך דיא שטערבליכקייט זעהר נאהענט פון איהם. ער האט געקעמפפט גענען דיעזער אידעע, נאָר עס האט איהם ניט געהאָלפּען, זיא האט יעדעס מאל צוריק געקעהרט, גראדע וויא א גומי-באָל, וועלכען מען שטייסט אוועק אונד ער שפרינגט צוריק.

ער האט אנגעווענדעט אנדערע אַרגומענטען, פיעללייכט וועלען זיא איהם איבערצייגען, אז ער איז ניט ק. אונד ער איז אלוא ניט שטערבליך. ער האט

געהאָפּט זיך צו טרייסטען דאָמיט. ער האט פּראָבירט זיך צו שטירצען איז יעגער וועלט מיט פּאַנטאָווען, וועכע האט אימער אזוי קונסטפּאַך פאַר איהם פּערשטעלט דאס בילד פון דעם טויט. אָבער יענע פּאַנטאָסטישע וועלט האט יעצט אָנגעד פּאַנגען זיך צו צערשמעלצען וויא אייז געגען א ברענגעדער זונן, אונד דיא ווירקליכקייט, דיא טרויעריגע אונד נאקעטע ווירקליכקייט, איז פאַר איהם ערשיענען.

דאן האט זיך איוואן איליטש דערמאָהנט, אז ער האט אימער געקענט פער געסען אן אלעמען, זאָנאר אן זיין פרוי, ווען ער איז געזעסען בעשעפטיגט אויף דעם ריכטער־שטוהל. ער האט געמורמעלט :

„יא, יא, איך וועל מיך אומווענדען צו מיינע אָפּיציעלע פליכטען אונד וועג פּערגעסען אן אלעמען.“

ער האט זיך אויף א ווילע וויעדער געזעהן אין געריכט־הויז, אומרינגט פון זיינע קאלענען, אונד בליקענדיג אויף דיא אנגעקלאגטע אָבער פלוצלינג איז זיין בליק געפאלען אויף זיינע אויסגעמאנערטע הענד, וועכע ער האט געהאלטען אויף זיין שטוהל, דער שמערץ האט דורכגעשאָסען אין זיין זייט אונד ער האט זיך דער מאָהנט אן זיין צושטאָנד.

מאנכע מאל האט ער געוואָלט אבטרייסלען פון זיך דעם שמערץ, גראדע וויא איין אָקס וויל פון זיך אַרונטער וואַרפען א וואָלף וואס איז אויף איהם אַרויף געשפּרונגען, אָבער ער האט ניט געקענט.

איוואן איליטש איז געבליעבען אין דער היים. ער האט שוין געהער ניט גע־קענט בעזוכען דאס געריכט־הויז.

ווען ער האט זיך ערבליקט אין שפיענעל, איז ערשיענען א טרויעריגער שמייכעל אויף זיינע ליפּען, וועלכער איז באַרד פּערשוואונדען פּלאַטץ צו מאַכען פאַר א דערשראָקענער מיענע, אונד ער האט זיך געפּרענט.

„איז דער טויט שוין דיא איינציגע ווירקליכקייט?“

אין א מאָג איז ער אריין געגאַנגען אין דעם צימער, וואס ער האט אליין אויסגעשטאַמעט ; אין דעמזעלבען צימער וואו ער איז געפאלען אונד זיך א קלאַפּ געגעבען.

ער איז געבליעבען שטעהן אונד זיך דערמאָהנט אן אלעמען. ער האט פער טרייענען דיא טרויעריגע געדאַנקען פון זיך. ער האט זיך אוועק געזעצט, געעפנט

דעם אלבום אונד אָנגעפאָנגען איבער צו קוקען דיא פּאָטאָגראַפֿען. ער איז שטאַרק אין כּעס געוואָרען אויף זיין טאַכטער, וועלכע האט צערוואָרפען דיא בילדער, אונד ער האט זייא צוזאַמען געלעגט.

דאן האט ער זיך געטראַכט, אז ער וועט איבערשטעלען דעם טיש נעבען דיא פענסטער צווישען דיא בלומען. ער האט אָנגעקלינגעלט פיר דעם דיענער, אָבער זיין ווייב אונד טאַכטער זיינען גראדע אריין געקומען. אַלס ער האט זייא דערצעהלט וואס ער וויל טהון מיט דעם טיש, האבען זייא ניט איינגעשטימט אונד פּראָטעסטירט דאַגעגען. דאס האט איהם אויפגערעגט.

איבריגענס, וואס האט עס איהם געקומערט, זאָלאַנג אירגענד עפעס קען פון איהם פערטרייבען זיינע טרויעריגע געדאַנקען?

אַלס ער האט אָנגעפאָנגען צו ריהרען דאס מעבעל, האט זיין פרוי געזאגט:

„לאַז שטעהן, איך בעט דיך; דיא דיענער קענען עס טהון. זעה, דוא וועסט ריר וויעדער וועה טהון.“

ער האט געוואלט עפעס ענטפערן, נאָר עס איז איהם פינסטער געוואָרען אין דיא אויגען. דער שמערץ האט דורכגעשאָסען פון זיין זייט איבער דעם גאַנצען קערפער אונד ער האט פעסט צוזאַמענגעדריקט מיט זיינע צייהן, ער זאָל ניט אויסשרייען. ער האט אָנגעווענדעט אַלעס מעגליכע צו פּערגעסען, צו פּערטרייבען דעם שמערץ מיט זיינע געדאַנקען, אָבער ער האט ניט געקענט.

„עס איז א טהאטזאכע,“ האט ער זיך געטראַכט, „אז איך האב געאַפּפּערט מיין לעבען אום צו אראַנזשירען א פּאַרהאַנג, אונד דאס זעהט מיר אויס גראדע וויא איך וואָלט געפאלען אין שלאַכט־פעלד; יענער פאַר דער עהרע פון זיין פאַטערלאַנד אונד איך פאַר דעם וואס דער פּאַרהאַנג זאָל זיין שעהן. איז דאס מעגליך? וויא נאַריש דאס איז, אונד דעננאך וויא שרעקליך! ניין, ניין, עס איז אונמעגליך! אונמעגליך, אונד עס איז דאָך א פאַקט!“

דאן איז ער צוריק אריין אין זיין שטודיר־צימער, זיך אַניעדער געלעגט אונד איז געבליטבען אליין מיט זיינע געדאַנקען. ער האט אָבער ניט געהאט דעם מומה, ווייטער צו אַרנומענטירען, אונד א קעלט איז געלפּען איבער זיין גאַנצען לייב.

8.

עם וואָלט ניט געווען לייכט צו ערקלערען, וויא אזוי דאס אלעס האט פאָר-
סירט צום דריטען מאָנאַט פון איוואן איליטש'עס קראַנקהייט. אלעס האט אויס-
געזעהן צו קומען לאַנגזאַם, אָבער רעגעלמעסיג מיט אזא קראַפט, דאס קיינער האט
עס ניט געקענט צוריק האַלטען.

זיין פרוי, זיין זוהן אונד טאָכטער, זיינע פריינדע, דיענער, דער דאָקטאָר
אונד זאנאר ער זעלבסט — יעדער האט נאָר געדענקט וויא לאַנג נאָך עס וועט
דויערן ביז ער וועט פרייאַ מאַכען דעם פּלאַטץ פאַר איין אַנדערן אין געריכטיהייט,
אונד וויא לאַנג דאס וועט נעהמען ביז ער וועט פערשוואונדען ווערען אונד שוין
מעהר ניט פּלאַנען, מאַרטערן אונד אויפּרעגען יעדען איינציגען מיט זיין געגענוואַרט
אונד מיט זיינע שמערצען.

ער איז יעדעס מאל אַלץ וועניגער געשלאָפּען, אונד מען האט איהם בער-
דאַרפט איינגעבען אָפּיום, וויא אויך איינשפּריטצען מאָרפּיום, אום ער זאָר אַביסעל
רוהען אונד פערלירען וועניגסטענס אויף עטליכע מינוטען דעם שמערץ. וועהרענד
דער בעטויבונג פון דיעזע שאַרפע מעדיצינען, האט ער זיך אין דער ערשטער צייט געד-
פיהלט וויא אויף איין אַנדערע וועלט, גליקליך, צופריעדען אונד פרייאַ פון שמערצען,
אבער, וויא דער שטענער איז, האט זיך זיין קערפּער פאַלד געוואָהנט דערצו, אונד
ווען דיא שמערצען זיינען געקומען, זיינען זייא געווען נאָך שאַרפּער אונד שרעקליכער
וויא פריהער.

דער דאָקטאָר האט איהם געהייסען צובערייטען ספעציעלע שפּי זען, אָבער
ניט נאָר וואס ער האט קיין אַפעטיט געהאט צו זייא, זאָנדערן ער האט זייא נאר
אין מויל אריין ניט געקענט נעהמען.

דאן האט מען געמוזט מאַכען איינריכטונגען פיר זיין ריינליכקייט. דאס האט
איהם פּעראורזאכט שרעקליכע ערגערניסע, ניט נאָר דערפאַר וואס דיא נאַצע געד-
שיכטע איז זעהר אונאַנגענעהם, זאָנדערן ווייל ער האט דערבייא געמוזט זיין אבהענגיג
פון אַנדערע. אָבער פון דיעזע אַלע שלעכטע צושטענדען, איז געקומען א געוויסע
בעקוועמליכקייט.

אויף דעם מוזשיק געראַססיס, איז געפאַלען דיא פליכט איהם צו בעדיענען.
געראַססיס איז געווען א יונגער, ריינער, געזונדער יונגער מענש, אימער מיט א
גליקליכעס אונד צופריעדענעס געזיכט. בלויז אַנצוקוקען דיעזען יונגען מענשען אין

זיינע ריינע רוסישע קליידער, וועלכער האט געהאט אזא אונאנגענעממע פליכט
היידענדיגהערע, האט שוין פעראורזאכט איוואן איליטש'ן ער זאָל זיך שעהמען, אָדער
שפּירען אַ שטאַרקעם געפּיחל פּון שאַנדע.

אין אַ טאָג, וועהרענד איוואן איליטש האט געקוקט אויף זיינע נאָקעמע אונד
אויסגעמאַנערטע גליידער, פון וואנען דיא מוסקעלען האבען אַרויס געשטעקט, איז
געראַססן אריין אין צימער מיט לייכטע אָבער פעסטע שריט, אונד זיינע דיקע
שטיוועל האבען אַרויס געגעבען אַ סמאַלע גערוד מיט אַ ווינטער פּרישקייט.

ער האט געמראנען אַ ריינע שירצע מיט אַ לייזענמען העמד, אונד דיא אַרבעל
זיינען געווען אַרויף געקאַטשעט ווייט איבער זיינע גרויסע אונד שטאַרקע אַרמס.
עס האט אויסגעזעהן, גלייך וויא געראַססן האט ניט געוואָלט אַרויס צייגען זיין געד
זונדען גייסט וואס האט געשיינט פון זיינע אונשולדיגע אויגען, דאַמיט ער זאָל ניט
אויפרעגען דעם קראַנקען.

„געראַססן!“ האט איוואן איליטש געזאגט אין אַ שוואַכען טאָג. דער
מוזשיק האט אומגעווענדעט זיין פרייעס אונד עהרליכעס געזיכט, פריש מיט יונגענד
אונד געזונדהייט, אַרום וועלכען עס האט נאָר וואס אָנגעפאַנגען אַרויס צו שפּראַטצען
האָר.

„וואס קען איך טהון פאר אייך, מיין הערר?“ האט ער געפרעגט.

„איך דענק וויא אונאנגענעהם דאס אַלעס מוז זיין פאר דיר; ענטשולדיג
מיר, איד קען דערבייא נאר ניט העלפען.“

„אַה, מיין הערר,“ האט געראַססן געענטפערט אַרויס שטעלענדיג זיינע
ווייסע צייהן, וועהרענד אויף זיין געזיכט האט זיך אַבגעשפּיענעלט אַ שמייכעל.
„ווארום זאָלט איהר מיך דען ניט בעמיהען? איהר זייט דאָך קראַנק, אונד יעמאַנד
מוז אייך יעדענפאַלס העלפען.“

גאָרעם וויא ער האט אַבגעטהאָן זיין געוועהנליכע אַרבייט, איז ער אַרויס
מיט לייכטע שריט פון דעם צימער. מיט 5 מינוטען שפעטער, האט ער צוריק
געקעהרט אזוי מונטער וויא אימער.

איוואן איליטש איז נאך אימער געזעסען אין זיין עעהנ'שטוהק, וויא דער
מוזשיק האט איהם איבערגעלאָזען.

„געראַססן,“ האט ער געזאגט, „קום אהער, איך בעט דייך, אונד העלף

מיר.“

געראַססן איז צוגעגאַנגען.

„הויב מיך אויף; איך קען עס ניט אליין, אונד דימיטריץ האב איך אַוועק
געשיקט.“

דער מוזשיק האט איהם אַנגענומען גראַדע מיט אַזאַ לייכטען גריף וויא
זיין שריט; אונד אַהנע צו מאַכען דיא מינדעסטע אַנשטרענגונג אויף זיין מעכטיגען
קערפער, אַדער אויסצוזהן עטוואס בעמיהעט, האט ער כמעט גענצליך אויפגעהויבען
דעם קראַנקען אונד איהם געהאַקען זיך זעמצען אויף דער סאַפּאַ.
„איך דאַנק דיר“, האט ער געזאגט. „וויא לייכט דוא האסט דאס גע-
מאַכט.“

דער מוזשיק האט נאך אמאל געשמייכעלט אונד געוואָלט אַרויס געהן, איווא;
איליטש האט אָבער געשפּירט גלייך וויא עס איז איהם לייכטער, ווען געראַססיס
איז געבען איהם. ער האט איהם דערפאַר צוריק געהאַקטען.
„דאָ, זעה, איך בעט דיר“, האט ער געזאגט. „ברענג מיר אַהער יענעם
שטוהל, ניין, ניט דעם, דעם אַנדערן מיין איך; שטעט דאס אונטער מייע פיס;
איך פיהל לייכטער ווען מייע פיס זיינען אויפגעהויבען.“
געראַססיס האט צוגעבראַכט דעם שטוהל, אַוועק געשטעלט לייכט אַהנע צו
מאַכען א רעש, אונד דאן האט ער לאַנגזאַם אַרויף געלעגט איווא איליטש'עם
פיס.

„אך“, האט איוואן איליטש געזאגט. „איך פיהל עפעס בעסער ווען דיא
פיס היינגען מיר ניט אַרונטער. זייא נאך אַזוי גוט אונד לעג מיר אונטער דאס
קישען.“

געראַססיס האט געפאַנגט. ער האט נאך אמאל אויפגעהויבען זיין הערר'ס
פיס אונד אונטערגעלעגט דאס קישען.

איוואן איליטש האט אָבער געפיהלט א מערקווירדיגע בעקוועמליכקייט, בשעת
דער מוזשיק האט געהאַלטען זיינע פיס. ווען ער האט דיא פיס אַרונטער געלאָזען,
האט דער שמערץ צוריק געקעהרט.

„געראַססיס“, האט ער געזאגט. „האסטו יעמצט פיעל צו טהון?“

„ניין, איך האב נאר ניט וואס צו טהון.“

„וואס דאַרפסטו נאך היינט טהון?“

„וואס איך דאַרף נאך טהון? לאַמיר זעהן: אה, איך האב שוין נאר ניט

וואס צו טהון, אויסער אנהאַקען אַביסעל האַלץ אויף מאַרגען.“

„דאן, זייא אַזוי גוט, אונד האַלט אַביסעל מייע פיס העכער וויא זייא זיינען

יעמצט.“

„געוויס, געוויס, איך קען עס זעהר לייכט טהון.“
דער מוזשיק האט אויפגעהויבען זיין הערר'ס פיס העכער, אונד דעם קראנקען
האט זיך געדאכט, אז ער פיהלט מעהר קיינע שמערצען.

„אָבער וואס וועסטו טהון וועגען דעם האָלץ?“ האט ער געפרעגט.
„בעקמערט זיך ניט, מיין הערר. עס איז נאך דאָ גענוג צייט צו מהאָן אזא
קלייניגקייט.“

איוואן איליטש האט איהם דאן געהייסען ער זאל זיך אַנידער זעטצען אונד
האלטען זיינע פיס.

זייא האבען געשפראַכען איבער פערשיעדענעס, אונד, מערקווירדיג איוואן
איליטש איז געווען איבערצייגט, אז ער האט וועהרענד דעם נאר קיין שמערצען נע
שפירט.

נאך דיזער סצענע, פלעגט איוואן איליטש לאָזען רופען גראַססימען זעהר
אפט. ער פלעגט איהם בעטען, ער זאל איהם ערלויבען צו האַלטען זיינע פיס אויף
זיינע שולטערס, אונד וועהרענד דעם האט ער געהאט גרויסעס פערגניגען מיט
איהם צו רעדען.

דער מוזשיק האט זיך געצייגט בערייט אלעס צו טהון פאר זיין הערר, אונד
ראבייא האט ער געוויזען אזוי פיעל נומסקייט, צערטליכקייט, אויפמערקזאמקייט
אונד נאכדענקען, דאס איוואן איליטש איז געווען שטארק געריהרט דערפון.

דיא געזונדהייט, קראפט אונד פרעהליכער מוטח פון אַנדערע, האט דער
פאָצענט געהאַסט. דאָגעגען אָבער, האט ער הנאה געהאט פון געראַססיס'ס
קראַפט, מונטערקייט אונד געזונדהייט.

אממייסטען האט איהם געערנערט, וואס כמעט אלע זיינע גאַהענטע בעד
קאַנטע, דאַרונטער נאטירליך זיין ווייב, האבען אלע בעהויפטעט, אז ער איז בלויז
קראַנק אונד איז ניט אס שטערבען. זייא פלעגען איהם ראַטהען ער זאל זיך זעכסט
אויפמוטערן, געדולדיג איבערלעבען א קורצע צייט, געהמען רעגעלמעסיג דיא מעד
ריצין, אונד דאן וועט ער געזונד ווערען.

ער האט אָבער אויף געוואוסט, אז וואס מעהר זיין לעבען וועט געדויערן,
וועט ער אלץ מעהר לידען. אונד דער איינציגער אויסוועג פון זיין קראַנקהייט, איז
דער טויט.

אלע דיזעז שקרים אונד בעטרינערייען, האבען איהם געקריינקט אונד גע
פארטערט.

„ווארום דארפּען וויא מיך נאַרען?“ פּלעגט ער זיך פּרענען. „וויסען זייא דען ניט, אז איך בין א סבין אויף מיר זעלבסט?“

עס האט איהם אונגעוויינער געשמערצט זעהענדיג, וויא יעדער וויל פאַר איהם בעהאַלטען פאַקטען איבער זיין מראַנקהייט, וואס אלע האבען געוואוסט אונד ער אליין האט גאַנץ גוט בעגריפּען. עס האט איהם אויך געמאַרטערט וויסענדיג, אז ער שפּיעלט מיט דיא ראַלע אונד מוז איינשטימען אויף דאס וואס מען זאגט איהם.

עס האט איהם בעמריעבט, זיך זעהענדיג אויף דער שוועל פון קבר, ווען ער איז נאך אימער געצוואונגען צו הערען ליענען, זאגען ליענען אונד זעהענדיג דיא גאַנצע אומגעבונג מיט פאַלשקייטען.

סאַכע מאל האט זיין גאַנצער ניסט פּראַטעסטירט דאגעגען אונד ער האט געוואָלט אויסשרייען :

„הערט אויף מיט דיא שקרים ! איהר וויסט גאַנץ גוט, אז איך האַלט ביים שטאַרבען, אונד איהר וויסט אויך, אז פאַר מיר איז דאס קיין סוד ניט. גענוג ליענען, גענוג ! יעמט, אזוי נאהענט פון דעם טויט, דאַרף מען זיין ערנסטער.“

אַבער עס האט איהם געפּעהלם דיא ענערניע דאס אַרויס צו זאגען. ער האט גאַנץ גוט געזעהן, אז זיין לאַנגעם קראַנק ליענען אונד דער ענדליכער טויט, פּער-אורזאַכט זיין פאַמיליע, ניט קיין ערנערניס, זאָנדרען עפעס אונאַנגענעהמעס, נראדע וויא יעמאַנד וואָלט אריין געבראַכט אין א שעהנעם זאָלאַן איין אונאַנגענעהמען גערוד.

ער האט זיך געזעהן אַרום גערינגעלט מיט דיא אלע לינגערישע אונד פאַלשע עטיקעמען, וועלכע ער האט פּערגעטערט בשעת ער איז געווען געזונד. ער האט געזעהן, אז קיינער וויל מיט איהם קיין מיטלייד ניט האבען, אונד ניעמאַנד וויל זיך אפּיכו אינטערעסירען צו בעגריפּען זיין עלענדען צושטאַנד. געראססים איז געווען דער איינציגער וואס האט איהם פּערשטאַנען, אונד אויך דער איינציגער וואס האט אויף איהם רחמנות געהאַט ; אונד דאס איז אויך געווען דיא אורזאַכע, ווארום אייוואן אילימש האט זיך קיינמאל ניט געפּיהלם אזוי געמרייסט, וויא צור צייט וואס געראססים איז מיט איהם געווען.

ער האט זיך געפּיהלם גאַנץ גליקליך, ווען דער יונגער מוזשיק איז געזעסען געבען איהם א גאַנצע נאַכט אונד געהאַלטען זיינע פּיס. אונד ווען ער האט געזאגט :

„ערנערט זיך ניט, איוואן איליטש, איך האב נאך גענוג צייט צו געהען
שלאָפֿען“ האט דער קראַנקער געפיהלט, אז עס לעבט נאך וועניגסטענס איין מענש
אין דער וועלט, וואס פיהלט זיין שמערץ.

ער איז געווען פּאָלקאַמען גליקליך, ווען דער מוזיק פלעגט זיך פּערנעסען
אונד זאגען אין א גאַנץ פּאַמיליאַרען טאָן: „יא, ווען איהר זאָלט ניט קראַנק זיין,
וואָרט געווען גאַנץ אַנדערש. אָבער אזוי, מוז איך אייך דאָך העלפֿען.“
נעראַססים איז אויך געווען דער איינציגער, וואס האט קיינמאל ניט פּראָבירט
צו פּעהאַלטען דיא וואַהרהייט. מען האט גאַנץ לייכט געקענט אַרויס זעהן, אז דער
יונגער מוזיק האט אלעס פּערשטאַנען, אונד ניט איינגעזעהן דיא גיטהווענריגקייט
עפעס צו פּעהאַלטען אָדער פּערדעקען.

ער פּלעגט מעהרערע מאל אויסדריקען זיין אויפריכטיגען מיטלייד צו זיין
קראַנקען הער, אונד איינמאל, ווען איוואן איליטש האט איהם געשיקט שלאָפֿען,
האט ער געזאגט:

„מיר וועלען אַלע מוזען שטאַרבען, ווארום זאָך איך אַלזא פאַר אייך ניט
יעמצט טהון אַלעס מעגליכע?“

ער האט דערמיט געוואָלט בעהויפּטען, אז מען מוז זיך אַביסעל מצהר אן
שטרענגען צוליעב א שטערבענדען מענשען, נאכדעם ער אליין, וועט אויך אמאל
מוזען שטאַרבען.

צייטגענווייז האט אָבער דאס אַלעס זעהר שטאַרק געערנערט דעס קראַנקען.
ער האט זיך געפּרעגט, ווארום ער איז אזוי אונגליקליך, דאס בלויז נעראַססים האט
אויף איהם רחמנות אונד קיין אַנדערער ניט. אין דיעזער בעציהונג, איז ער געווען
וויא א קינד, וואס זוכט צערטליכקייט, אונד ער האט מאַנכע מאל געוויינט פאַר
פּערדרוס.

ער האט געוואָלט מען זאָל איהם גלעטען, קושען אונד וויינען איבער איהם.
ער האט געוואוסט, אז ער איז איין ערשטע קלאסע ריכטער; ער האט געבייקט
נאך זיין אַמט, אָבער ער האט זיך ניט געקענט העלפֿען. ווען נעראַססים האט
איהם געצייגט דיא צערטליכקייט, פלעגט ער מאַנכע מאל דענקען:

„מיין גאָט, האב איך דען קיין רעכט צו ערוואַרטען אויך פון זייא צערטליכ-
קייט? זייא איז דאָך מיין פּרוי, אונד זייא, מייע קינדער, מיין בלוט אונד פּלייש,
וואו איז זייער צערטליכקייט? אונד דיא נאנצע מחנה פריינדע, וועלכע האבען מיך
געקענט אזוי שמיכלען, וואו זיינען זייא? האב איך ווירקליך אזוי שטאַרק גע-
וינדירט, אז מען מוז מיך פּעראַכטען?“

ער האט געוואָלט וויינען, אונד האבען יעמאָנדען פאַר וועמען ער זאָל זיך קענען אויסדערעצהלען זיין האַרץ — נאָר דענקענדיג ווייטער, איז ער געבליעבען שטיל, רוהיג אונד פעטראַכטענדיג דיא וועלט אַרום זיך, האט ער געמור מעלט :

„איין עקעלהאַפטע, מיאוס'ע וועלט !“

9.

איז א נאַנץ פרייה, האט געראַססים פערלאָזען דאס צימער, אונד פיאָטער, דער צווייטער דיענער, האט פערטרעטען זיין פלאַטץ. דער לעצטער האט אויס-געלאָשען דיא ליכט, אַרויף געצויגען דיא פאָרהענגע אונד אַלעס צוגעראַמט אין צימער.

איז דאס געווען פרייהמאַרגען אָדער אבענד ? איז דאס געווען פרייטאג אָדער זונטאג ? איוואַן איליטש האט זיך געפרעגט דיעזע פראַגען, נאָר ענדליך האט ער זיך געטראַכט, אז עס בלייבט זיך גלייך, ווייל עס איז קיין חילוק פאַר איהם, נאכדעם ער ליידעט אימער. עס איז געווען דערזעלבער שיסענדער אונד שטעכענדער שמערץ, נאָר נאך אַביסעל העפטיגער ; ער האט געשפירט וויא דאס לעבען געהט אויס לאַנגזאַם וויא א ליכט, אונד דערווייל ליידעט ער דיא שוידערהאַפטעסטע שמערצען אונד דערנעהנטערט זיך אַלץ מעהר צום טויט — צו דער איינציגער ווירקליכקייט ! וואס אַלזא האט איהם בעדאַרפט קימערן מאַרגען, אבענד, פרייטאג, זונטאג — עס איז אימער געווען דאסזעלבע.

„ווינשט איהר צו טרינקען אַביסעל טהעע ?“ האט פיאָטער געפרעגט.
„ער וויל נאָר אַלעס זאָל זיין סיסטעמאַטיש,“ האט ער זיך געטראַכט.
„אימער מיט דער עטיקעטע ; עס איז וואהרשיינליך פרייהמאַרגען, אונד ער וויל טראַקטירען זיין העררען מיט טהעע.“

דאן האט ער געענטפערט הויך : „ניין !“
„זאָל איך אייך זעמען אויף'ן שטוהל ?“ האט פיאָטער ווייטער געפרעגט.
„איך פערשמעה,“ האט איוואַן איליטש וויעדער געטראַכט. „ער וויל אַלעס ריכטיג אויפראַמען, אונד דאָך, זייענדיג אין בעט, בין איך איהם א שטערונג ; יא, איך בין דער שמוץ אינד אונאַרדנונג זעלבסט !“

ער האט דאן געענטפערט הויך : „ניין, לאַז מיך דאָ זיין.“
פּיאָטער האט אַביסעל געצענערט. איוואַן איליטש האט אָבער אויסגע-שרעקט דיא האַנד אונד פיאָטער איז צוגעגאַנגען.

„וואס ווינשט מיין הערר ?“ האט ער געפרעגט.
„ברענג מיר מיין אוהר.“
פיאָטער האט גענומען דיא אוהר פון דעם טיש אונד דערלאנגט דעם
ליידענדען.

„עס איז שוין האַלב 9 אוהר. זיינען זייא שוין אויפגעשטאנען ?“
„ניין. וואסילי איוואנאָוויטש (דער זוהן) איז אַוועק אין שולע; אונד
פראַסקאוויא פּעאַדאָראָוואַ האט מיר געהייסען געהן נאך פּרענען וואס איהר טהוט.
ווינשט איהר איד זאָל זיא אויפּוועקען !“
„ניין, עס לוינט זיך ניט דיא מיה. זאָל זיא שלאָפען.“
איוואַן איליטש האט געוּפּפּצט, אונד דאָן, עטוואס נאכדענקענדיג, האט ער
געזאגט:

„ברענג מיר א נלאָז טהעע.“
פיאָטער האט נאָר וואס געוואָלט פּערלאזען דאס צימער, ווען איוואַן איליטש
האט מורא געקריגען צו בלייבען אליין. אָבער וויא אזוי זאָל ער איהם צוריק
האַלטען נאכדעם וויא ער האט איהם איינמאל געשיקט ? איוואַן איליטש האט זיך
דערמאָהנט אן דער מעדיצין אונד געזאגט:
„פיאָטער, דערלאנגט מיר דיא מעדיצין.“
ער האט זיך געטראַכט, אז דאס וועט איהם פיעללייכט לייכטער מאכען. ער
האט דאָן איינגענומען א לעפעל מעדיצין.

„אָבער וואס ניטצט מיר נאך דיא גאַנצע צערעמאָניע ?“ האט ער זיך
פּרוּבלינג געפרעגט. „איז עס ניט דום נאך צו האָפען אונד וואַרטען ? אבער, מיין
נאָט, וואס האב איד אזוי געזינדיגט איד זאָל דאַרפען אזוי ליידען ? ווען איד דאַרף
שטאַרבען, זאָל איד שטאַרבען, נאָר ווארום מוז איד נאך אזוי פיעל ליידען ?“
ער האט אָנגעפאַנגען צו קרעכצען אונד פיאָטער איז צו איהם צו
געגאַנגען.

„ניין, ניין,“ האט ער געזאגט, „געה אַוועק אונד ברענג מיר אַביסעל
טהעע.“

פיאָטער איז אַרויס פון דעם צימער, אונד זאָ שנעל וויא איוואַן איליטש
איז געבליעבען אליין, האט ער וויעדער אמאל אָנגעפאַנגען צו קרעכצען אונד זיפצען,
ניט אזוי דורך זיין שמערץ וויא פון זיינע גייסטיגע ליידען.
„אזוי מאַרטערט עס מיך,“ האט ער געמורמעלט. „אָבער ווארום געהמט עס
ניט באַד אידן ענדע ? באַלד ? וועה איז מיר, וויא קען מען זיך ענטשליעסען צו

פערביימען ליכט אויף פינסטערניש, אזא שענהע וועלט אויף א שוידערהאפטען קבר? ניין, ניין! אלעס אין דער וועלט, נאָר ניט דעם טויט!¹ ווען פּיאָטער האט אריין געבראַכט דיא טהעע, איז איוואן איליטש געווען אויסער זיך פאַר אויפגענונג, זאָ דאס ער האט אַ היבשע צייט געקוקט צו פּיאָטער'ן אָהנע ער זאָל וויסען וואס ער טהוט דאָרט. דער דיענער האט זיך געשפּירט אונרוהיג, אונד דאס האט איוואן איליטש'ן דערמאָהנט וואו ער איז אין דער וועלט.

„אך, דיא טהעע,“ האט ער געזאגט. „גוט, גוט. שמעל אַוועק, אונד העלף מיר אָנטהון א ריינעס העמד.“

דאן האט ער זיך אָנגעפאַנגען צו וואַשען נאָך שווערער מיה אונד זיך אָנגע' צויגען. צום שלום האט ער זיך אויסגעריבען דיא צייהן, זיך פערקאַמט דיא האאר אונד זיך אָנגעקוקט אין שפּיענעל. ער האט זיך דערשראָקען פאַר דיא פּייכטע האאר וואס האבען זיך געקלעפט צו זיין געזיכט וואס איז געווען געל וויא וואקס.

עס האט אויסגעזעהן, אז דער שמערץ האט איהם אויף א וויילע אבגעלאָזען. ער האט גענומען דיא טהעע, אָבער אַזוי שנעל וויא ער האט זיך בעגעטצט דיא ליפען, האט ער געשפּירט דעם שלעכטען טעם צוריק קעהרען אין זיין מויל. ניין! ער האט ניט געקענט האבען קיין רוה אויף א נאַנצער מינוט; וויא אַ שטראַהל האָפנונג האט זיך נאָר געוויזען, איז זאָפאַרט וויעדער ערשיענען דער פינסטערער וואַלקען פון פערצווייפלונג, אונד ער האט זיך געשפּירט אונד גליקליך.

„ווען מען זאָל מיר נאָר א גרויסע פּאַרציע מאָרפּיום געבען, עס זאָל מיך בעטויבען אונד איך זאָל אן אַלעמען פּערגעסען!“ האט ער זיך געטראַכט. „יא, איך וועל בעטען דעם דאָקטאָר ער זאָל דאס מיר געבען. עס איז אונגעגליך איך זאָל קענען אַריבער טראַגען אַזוי פּיעל צרות.“

צווייא שמונדען זיינען פאַראיבער אין דיעזען צושטאַנד, ווען יעמאַנד האט אָנגעקלונגען. עס איז געווען דער דאָקטאָר. ער איז אריין אין צימער פריש, מונטער אונד פּרעהליך, מיט אַ מענע וואס האט אויסגעדריקט: „דוא מענסט זיך שרעקען וויפּיעל דוא וויקסט, אָבער אין מיינע הענד ליגענט דער שליכעל פון געבען אונד טויט, אונד איך קען אלעס וויעדער גוט מאַכען.“ ער האט זיך געריבען דיא הענד אויף אזא אַרט, וויא צו ערמונטערן זיין פּאַציענט.

„איך האב אָגעבראַכט אַ נאַנצען דרויסען מיט קעלט,“ האט ער געזאגט.
„עס איז אַ שרעקליכער פּראָסט. איך מוז מיך פריהער אביסעל אָנוואַרעמען.“ ער
האט זיך דאָן ווייטער געריבען דיא הענד אונד עס האט אויסגעזעהן גלייך וויא ער
ווייל זאגען: „באַדד, באַלד וועל איך אלעס ברענגען אין אָרדנונג.“

„אַלזאָ, אונד וויא געהט עס אין אלגעמיינעם?“ האט דער דאָקטאָר אונד
טערדעסען געפרעגט.

איוואָן איליטש האט פערשטאַנען, אַז דער דאָקטאָר וויל וויסען וויא ער האט
צוגעבראַכט דיא לעטצטע נאַכט אונד אויב דיא מעדיצין האט נאך ניט געמאַכט
דיא געווינשטע ווירקונג. איוואָן איליטש האט אָנגעקוקט דעם דאָקטאָר אונד זיך
געטראַכט: „ביז וויא לאַנג נאך וועסטו זיין אַזוי אונפערשעהמט מיך אַלץ צו
נארען?“

דער דאָקטאָר האט זיך אָבער ניט גענומען דיא מיה צו ערגרינדען וואס זיין
פאַציענט דענקט, אונד איוואָן איליטש האט בעמערקט:

„איך קען שוין ניט אויסהאַלטען דעם שמערץ. קענט איהר מיר ניט פיעל-
לייכט עפעס געבען דערצו?“

„אַזוי זייט איהר אלע קראַנקע,“ האט דער דאָקטאָר געענטפערט. „אונגע-
דולד! נאָר אונגעדוקדיג! אָבער, פאר אַלעמען, ווינט איך אייך פריהער אַ נוט
מאַרגען, אונד דאָן וועלען מיר ווייטער רעדען.“
זייא האבען זיך גערייכט דיא הענד.

דיא פּראָפעסאָרן האט דאָן געפּאָרדערט צו זיין ערנסט. דער דאָקטאָר איז
שרין געווען א געניטער מענש אונד ער איז אויך געוואָרען ערנסט. ער האט דאָן
עקזאַמענירט דעם פאַציענט, געמאַפט זיין דופק, אַרונטער גענומען דעם גראד היטץ
אונד זיך צוגעהערט מיט זיין אויער צו דער זייט.

איוואָן איליטש איז געווען איבערצייגט, אַז דאס אלעס צוזאַמען איז נאָר
געווען א צערעמאָניע. ער האט אָבער געשוויענען אונד זיך געלאָזען דער דאָקטאָר
וואָל מיט איהם טהון וואס ער וויל. גראדע וויא ער איז איז געוואָהנט געווען אין
געריכטהויז צו לאָזען רעדען איין אַדוואָקאַט צווייא שטונדען דורכאַנאַנד, אָבוואָהל
ער האט געוואוסט, אַז ער וועט זיין בעשלוס אין פּראָצעס שוין ניט מעהר גענדערן.
דער דאָקטאָר האט זיך נאך אימער בעשעפטיגט מיט זיינע אינסטרומענטען אַרום
דעם פאַציענט, ווען עס האט זיך געהערט דאס גערויש פון פּראַסקאַוויא פּעאַ-
דאָוואָנאַס זיידענעס קלייד פון יענער זייט טהיר, וואו זיא האט אויך אויסגעוירעלט

פאר עפעס פיאטערין אונד איהם דאן פאָרנעוואָרפען ווארום ער האט איהר ניט
באלד מיטגעטהיילט, אז דער דאָקטאָר איז געקומען.

זיא איז אריין אין צימער, געקושט איהר מאן, אונד אָננעפאנגען צו דער-
צעהקען, אז זיא איז שוין וואָך זייט א היבשער צייט, אונד זיא וואָלט שוין לאַנג
אריין געקומען, נאָר א מיספערשטענדניס האט זיא צוריק געהאָלטען.

איוואָן איליטש האט אויפמערקזאם בעטראַכט זיין פרוי; אין זיין הערץ
האט ער איהר ניט פערנוגען איהר קלארעם געזיכט, ווייסט הענד, די קען האָלו,
גלענצענדע האַר אונד לעבשאַפטע אויגען. ער האט זיא געהאַסט פון זיין טיעפער
זעלע, אונד יעדע בעריהרונג מיט איהר, האט איהם געעקעלט.

פראַסקאָוויאַ פעאָדאָראָוואַ'ס מיינונג איבער איהר מאַן'ס קראַנקהייט אונד
איהר בענעהמונגען געגען איהם, האט זיך נאָך אימער ניט געוועקסעלט. גראַדע
וויא דער דאָקטאָר האט געהאַט איין מיינונג וויא צו בעהאַנדלען זיינע פאַציענטען;
אונד וויא זיך צו בענעהמען געגען זייא מיט איין ערנסט, אָבוואָהל ער האט דאס
ניט געפיהלט. אזוי איז אויך געווען מיט איוואָן איליטש'עס ווייב געגען
איהר מאַן.

זיא איז געווען איבערצייגט, אז איוואָן איליטש איז נאָר קראַנק דערפאַר,
ווייל ער וויל קראַנק זיין, אָדער ער האט געוואָלט קראַנק זיין, אונד יעצט איז שוין
צו שפעט זיך צו העלפען. זיא פלעגט איהם אימער דערפאַר מאַכען לייכטע
פאָרווירפע.

„זעהט איהר, דאָקטאָר,“ האט זיא געזאגט, „דאס אַלעס וואס איהר בע-
מיחט זיך פאַר איהם האט קיין ווערטה. ער בעקימערט זיך אום נאר ניט אונד
געהטט אפילו ניט דיא מעדיצינען וויא מען הייסט איהם. איבערהויפט האט ער
זיך לעטצטענס געמאַכט א מאָדע, אז ער וויל מען זאָל האַלטען זיינע פיס אין דער
לופט. וויא געפעלט דאס אייך?“

דאן האט זיא דערצעהלט וואס ער הייסט געראַסימען טהון.

דער דאָקטאָר האט געגעבען א לייכטען אונד פעראַכטענדען שמיכעל, גלייך
וויא ער וויל זאגען: „וואס קען מען טהון? דיא קראַנקע האבען אימער משוגעתן,
אונד מען דאַרף זייא נאכגעבען.“

וויא דער דאָקטאָר איז פערטיג געוואָרען מיט זיין עקזאַמינאַציען, האט ער
געקוקט אויף זיין זיגער. דאן האט פראַסקאָוויאַ פעאָדאָראָוואַ ערקלערט פאַר
איהר מאַן, דאס אויב ער שטימט יא איין אָדער ניט, וועט זיא שיקען נאָך אין

דעמזעלבען טאָג רופען דעם בעריהמטען פראָפעסאָר, אַז ער זאָל איהם עקזאמע-
נירען צוזאמען מיט מיכאיל דאַנילאָוויטש (דער פאַמיליע־אַרצט).
„איך בעט דיך, ענטזאנ דאס מיר ניט. טהו עס מיר צוליעב.“ זיא האט
געזאגט דיזע ווערטער מיט א טאָן אויסצודריקען, אַז עס וועט שוין אַלעס ווערט
זיין, ווען זיא וועניגסטענס וועט זיך בערוהיגען.

ער האט געשויעגען אונד געביסען דיא ליפען. ער האט שנעל איבערגעד-
דענקט וואס פאַר איין אינטערעסע זיא האט אין איהם, אונד ער איז געקומען צום
בעשלוס, אַז זיא וויל ער זאָל לעבען, אָבער ניט דערפאַר וויל זיא אין איהם א
פריינד, זאָנדרען וויל זיא ווייס, אַז זיין שטאַרבען קען איהר שאדען.

אונגעפעהר אום 12 אוהר, איז ערשיענען דער בעריהמטער פראָפעסאָר.
מען האט זיך וויעדער אמאל שטאַרק בעשעפטיגט מיט דיא אינסטרומענטען אונד
איין ערנסטע בעראטהונג האט געפאָלגט; טהיילווייז אין איוואן איליטש'עס גע-
ענווארט אונד טהיילווייז אין צווייטען צימער. דיא מילך, לעבער, נירען אונד
אַנדערע אָרגאַנען זיינען בעשפראַכען געוואָרען מיט א צוזאַמענמישונג פון פּרעמדע
ווערטער, איבער וועלכע איוואן איליטש איז געווען אין צווייפעל אויב זיא געפינען
זיך נאר אין אירגענד וועלכען ווערטערבוך. דאס געשפרעך איז אַזוי ווייט געד-
נאנגען, דאס דיא וויכטיגסטע פראַגע, פון לעבען אונד טויט, וואס האט דעם
פאַציענט אממייסטען אינטערעסירט, איז נאר פּערנעסען געוואָרען. דער רעזולטאַט
איז ענדליך געווען אימער דער אַלטער, אַז דיא מילך איז אַוועק פון איהר פלאַטץ
אונד זיא דאַרף געבראַכט ווערען אין אָרדנונג.

דאס האט שוין איוואן איליטש פון לאנג געוואוסט, אָבער ער האט פּער-
שטאַנען, אַז דיא ערצטע ווייסען גראדע אַזוי ניט וויא מען קען צוריק צו טשעפען א
מילך, וויא ער אליין בעגרייפט עס ניט. דער בעריהמטער פראָפעסאָר האט געד-
נומען אבשיעד מיט איין ערנסטע מיענע אָבער פול האַפנונג. אלס ענטפּער אויף
איוואן איליטש'עס געוואַנטער פראַגע, אויב עס ניכט נאך עפעס האַפנונג, האט
ער געזאגט, אַז פאַרלויפּיג קען ער נאך פּאָזיטיוו קיין זאך בעשטימען, אָבער א געד-
לענענהייט געזונד צו ווערען, איז געוים פּערהאַנדען. אין איוואן איליטש'עס אויגען
האט זיך אָבערשפּיעגעלט אזא מיטליידיגער האַפנונגס־בליק, אַז זאָנאַר פראַסקאָוויאַ
האט אָנגעפאַנגען צו וויינען, וועהרענד זיא האט פּערלאַזען דאס צימער צו געבען
דעם בעריהמטען פראָפעסאָר דעם פּריון פאַר זיין בעזוך.

מיט אייניגע מינוטען שפעטער האט דיא מרה שחורה אונד פּערצווייפּלונג,
וויעדער צוריק געקעגערט צו איוואן איליטש, אונד דערמיט אויך דער שרעקליכער

שמעריץ. ער האט ענדליך געפועלט מען זאל איהם אריין שפריטצען א היבשע פאָרציע פאָרפיום, וועלכעס האט איהם בעטויבט.

ווען ער האט זיך דערמינטערט, האט עס שוין אָנגעפאָנגען דונקעל צו ווערען אונד מען האט איהם אריין געבראכט זיין מיטאג. ער האט בלויז געקענט פערזוכען א פאאר לעפעל זופ, אונד דאן האט אָנגעפאָנגען א פרישע נאכט.

אום 7 אוהר איז ערשיענען פראסקאָוויא פּעאַדאָראָווא אָנגעצויגען אין איהר אבענד קלייד, איהר בוזים שטאַרק ארויס געדריקט איהר טאליע פעסט איינער-צויגען אונד איהר געזיכט אָנגעפורערט.

זיא האט מיטגעטהיילט איהר מאן נאך אין דער פריה, אז זיא געהט אבענד אין טהעאטער, וואו סארא בערנהארד שפיעלט בייא איהר דורכרייזען. נאך מעהר, ער אליין, האט זיא נאך געהייסען געהמען א נאנצע לאָזשע. ער האט אָבער אן דעם אלעמען פערנעסען, אונד איהר אויסגעפוטצטער קערפער האט איהם איבער-ראשט. דעננאך האט ער קיין בעמערקונג געמאכט, אונד דאן האט ער זיך אויך דערמאָהנט, אז ער אליין האט איהר געהייסען געהן, ווייל דאס וועט זיין א שעהנער אונד בעלעהרענדער אונטערהאלט פאר דיא קינדער.

פראסקאָוויא פּעאַדאָראָווא, וועלכע האט זיך אביסעל פריהער געשפירט פאָלקאמען צופריעדען, האט פלוצלינג געפיהלט אין דער געגענווארט פון איהר קראנקען מאן, וויא א פערברעכער. זיא האט זיך אָוועק געזעצט נעבען איהם אונד געפרעגט נאך זיין געזונדהייט. אָבער איוואן איליטש האט פערשטאנען, אז איהר פראגע איז נאך געווען דערפאר, אום עפעס צו רעדען, זאָנסט האט זיא זיך ניט בעקימערט. איבריגענס, וואס האט ער איהר געקענט זאגען, ווען דער בע-ריהמטער פראפעסאָר ווייס אויך ניט פֿעל? דאן האט זיא בעמערקט, אז קיין זאך אין דער וועלט וואָלט זיא בעוואויגען צו געהן אין טהעאטער, ווען זיא וואָלט ניט שוין גענומען א לאָזשע, אונד דאן איז עס אונגעגליך פאר איהר, אלס מוטער, צו לאָזען איהר טאכטער אליין געהן מיט פערעטשעוין, איהר קינפטיגער חתן. זיא וויעדער, האט פראסקאָוויא ווייטער ערקלערט, וואָלט זיך פיעך רהינגער געפיהלט צו קענען זיטצען נעבען איהר מאן. זיא האט איהם אונטערדעסען געבעטען, ער זאָל פּינקטליך בעפאָלגען דיא אויפטרענע פון דעם אַרצט, ווייל דאס איז איהם לטובה.

„אך! פעטריטשעו האט געוואָלט אריין געהן מיט מיר“, האט זיא געזאגט
„מען ער אריין קומען מיט ליזאנקאין?“

דיא פאטערליכע געפיהלע האבען ערוואכט אונד זיין הערץ האט גוט געד
פיהלט. ער האט געענטפערט :

„יא, יא, הייס זייא אריין קומען.“

זיין טאָכטער איז ערשינען, אָנגעצויגען אין איין אבענד-קלייד; אָבער
איהרע נאָעטע הענד אונד שטאַרק אויסגעשניטענע ברוסט, האט איהם שרעקליך
געערנערט. זיא וויערער, ליזאַנקא, זיין טאָכטער, איז געווען הויך, זעהר שעהן,
געזונד אונד שטאַרק בעשעפטיגט מיט דער אידעע פון איהר קומענדער פערלאָבונג,
אָבער אויך אונגעהייער געערנערט איבער איהר פאטער'ס קראַנקהייט, ליידען אונד
קומענדער טויט, וואס שטערט איהר פערנגיעגען.

פעטריטשטוו איז געווען אָנגעצויגען אין א שוואַרצען אַנצוו, זיינע האאר
פריזירט, זיין האַלז אַרום געוויקעלט מיט א שנעערווייסען קראַנען אונד זיין ברוסט
פרייא פון דעם שוואַרצען ראָק אונד בעדעקט מיט דעם קלארען העמד, וועלכעס
האט געבען האַלז געטראַגען א ווייסזיידענעם באַנד. אין זיין האַנד, האט ער געד
האלטען דעם אָפּעראַ הוט. הינטער זייא איז גענאַנגען דער יונגער סטודענט,
אָנגעצויגען אין א נייער אוניפּאָרמע אונד געטראַגען האַנדשוה. דער אינגעל האט
געהאט בלויע קאַרבען אונטער זיינע אויגען, אונד איוואן איליטש האט פערשטאַנען
דיא בעדייטונג דערפון. ער האט געוואוסט, אז נאך געראַסטימען, האט איזום
דיזעזס קינד פערשטאַנען אונד מיט איהם געהאט מיטלייד.

זייא האבען זיך אלע אַוועק געזעצט. פריהער זיינען געקומען דיא געוועהני
ליכע פראַגען איבער דער געזונדהייט. דאן איז שטיל געווארען, אונד ליזאַנקא האט
געפרענט איהר מוטער, וואו עס געפינט זיך דער אָפּעראַשפּאַקטיוו. עס איז ענט-
שטאַנדען דערפון א צאַנקערייא, מוטער אונד טאָכטער האבען איינע בעשולדיגט
דיא צווייטע, אז זייא האבען ערגעץ אַוועק געלעגט דעם אָפּעראַשפּאַקטיוו אונד
זייא געדענקען ניט וואו. עס איז ווירקליך געווען איין אונפאַסענדע צייט אונד נאך
איין אונפאַסענדער פלאַטץ פיר אזא שטרייט.

פעטריטשטוו האט אונטערדעסען געפרענט איוואן איליטש אויב ער האט
שוין געזעהן סאַרא בערנהארד. אנפאַנגס האט דער קראַנקער נאר ניט אויסגעזעהן
צו פערשטעהן דיא פראַגע, נאָר ענדליך האט ער געענטפערט : „ניין! האט איהר
זיא שוין געזעהן?“

„יא, איך האב זיא געזעהן שפיעלען אדריאן לעקאָווער.“

פראַסקאָוויא האט בעהויפטעט, אז סאַרא בערנהארד איז געווען געטליך אין
א געוויסער פיעסע אונד ליזאַנקא האט מיט איהר ניט איינגעשטימט. דאן האט

אָננעפאָנגען א נעשפרעך איבער דאס שענהע אונד נאַטירליכע שפיעלען פון דער קינסטלעריי, וועלכעס איז דאס אַלטענדיכע נעשפרעך, אונפערענדערט, איבער סאַראַ בערנאַהרד.

וועהרענד דעם, האט פעטריטשעוו א בליק געטהאָן אויף איוואן איליטש אונד איז געבליעבען שטיק. דיא אַנדערע האבען אויך דאסזעלבע געטהאָן. איוואן איליטש'עס אויגען האבען אויסגעזעהן וויא פערלאָפּען מיט בלוט אונד ווילד; ער איז געווען זעהר אויפגערעגט. זייא האבען זיך געוואָקט ענטשולדיגען פאר זייער שלעכטער בענעהמונג אין זיין געגענווארט, אָבער עס איז שוין געווען צו שפעט.

אָבוואָהל עס איז געטהינג געווען צו אונטערברעכען דיא אונאַנגענעהמע שטילקייט, האט עס אָבער דאָך קיינער ניט געוואָגט צו טהון. עס האט אָבער ניט פיעל געדויערט, אננד ליזאַנקאַ'ס אונגערודר האט שרעקליך געשטייענען. אָהנע זיך צו בעקימערן אום איהר אייגענער עקעלהאפטער בענעהמונג אונד אום איהר ליידערנען פאטער, האט זיא פרוצלינג געזאגט.

״ווען מיר האבען צו געהן, דאן זאָלען מיר געהן!״ דערבייא האט זיא אַרויס גענומען איהר אוהר צו זעהן וויא שפעט עס איז. מיט א בליק פון איהרע פונקענדע אויגען אונד א שטייבעל אויף איהרע ליפּען, האט זיא אנגעזייגט פעטריטשעוו'ן, אַז ער זאָל זיך אויפהויבען. זיא האט זיך אונטערדעסען אויך שנעל אויפגעהויבען אונד איהר קלייד האט גערוישט.

אַלע אַנדערע זיינען אויפגעשטאַנען, געוואונשען א שנעלען ״אַדיע״ אונד פערלאָזען דאס צימער.

איוואן איליטש האט זיך געפיהלט אביסעל בעסער ווען זייא זיינען אוועק, דעננאך איז דער שמערץ אין דער זייט צוריק געבליעבען; דערזעכער שמערץ אונד דיעזעלבע שרעק; קיין זאך האט דאס שוין געקענט צוריק האַלטען, אונד ער האט זיך געמערקט, אַז דיא קראַנקהייט האַלט אין שטייען.

דאן זיינען פאָראיבער נאך שטונדען מיט אונאַונטערבראַכענעם שמערץ אונד דיא שרעק פאַר'ן טויט האט אַלץ מעהר געוואַקסען.

״שיק מיר אַהער געראַסטימען,״ האט ער געזאגט צו פּיאַטער'ן.

10.

ויען עס איז געוואָרען שפעט אין דער נאַכט, איז זיין ווייב ערשינען אויף דיא שפיטץ פינגער. ער האט אַקעס געהערט. ער האט געעפענט זיינע אויגען אונד וייא אויך באלד פערמאַכט. זיא האט געוואָלט אוועק שיקען געראַססימען אונד זיך אוועק זעטצען אויף זיין פלאַטץ.

איוואַן איליטש האט נאך אמאל געעפענט זיינע אריגען אונד געמור מעלט :

„ניין. דוא קענסט געהן שלאָפען.“

„האסטו גרויסע שמערצען?“

„וואס מיינסטו דערמיט?“

„דוא זאָלסט געהמען אַביסעל אַפּיום.“

דערצו האט ער איינגעשטימט אונד גענומען אַביסעל אַפּיום. דאָן איז זיא אַרויס פון דעם צימער.

ער איז פערבליעבען אין א האַלב אונגעוואוסטען צושטאַנד ביז 3 אוהר פאַר טאָג. עס האט זיך איהם געהלום'ט, דאס יעמאַנד שמופּט איהם מיט געוואָלט אין א טיעפען, פינסטערן, ענגען זאָק, אונד אַבוואָהל מען האט איהם שטאַרק געדריקט, האט ער דאָך ניט געקענט אריין. יעדער דריק האט איהם שרעקליך וועה געטהאָן. ער האט זיך דערשראָקען, געוואָלט קעמפּפּען דאַנענען, אָבער ער האט ניט געקענט. דאָן האט זיך איהם געדאַכט, אַז ער האט זיך אויסגעריסען אונד איז אַרונטער געפאַלען. זיין בעוואוסטזיין האט צוריק געקעהרט. געראַססים איז נאך אימער געשטאַנען נעבען זיינע פיס, שלעפּעריג, אָבער רוחיג אונד געדולדיג.

איוואַן איליטש איז געבליעבען לענגען מיט זיינע אויסגעמאַנערטע פיס אויף דעם מוזשיק'ס שולטערן. דאסזעכע ליכט מיט דעמזעכען שאטען האבען זיך געזעהן, אונד דער שמערץ האט ניט אויפגעהערט.

„קענסט געהן רוהען, געראַססים,“ האט איוואַן איליטש געזאגט.

„עס שאדעט ניט, איך קען בלייבען.“

„ניין; פערלאַז מיך.“

ער האט אַרונטער גענומען זיינע פיס, זיך אומגעקעהרט אויף א זייט ליגענדיג אויף זיין האַנד אונד ער האט זיך זעלבסט בעמיטלידעט.

אלס געראַסים איז ארויס פון צימער, האט ער אָנגעפאַנגען צו וויינען וויא א קינד. ער האט געקלאגט איבער זיין טרויעריגען צושטאַנד, אויף זיין שרעקליכער איינזאַמקייט אונד גענען גאָט.

„אַה, גאָט! ווארום טאַרטערסט דו אַיך מיך אַזוי?“

ער האט קיין ענטפער ערווארטעט, ווייל ער האט געוואוסט אז ער וועט ניט קריגען. דער שמערץ איז געוואָרען ערנסטער, נאָר ער האט קיינעם ניט גערופען. דאָן האט ער געמורמעלט צו זיך זעלבסט:

„וואס האב איך געזינדיגט? ווארום מוז איך אַזוי פיעל ליידען?“

ער איז דאָן שטיל געווארען, אונד עס האט זיך איהם געדאַכט, אז יעמאַנד פרענט איהם:

„וואס דען ווילסטו?“

„וואס איך וויי? מיין גאָט! איך וויל מעהר ניט ליידען אונד לעבען!“
ער האט ווידער געדענקט: „לעבען? וויא זאָג איך לעבען? יא, אַזוי לעבען וויא איך האב געלעבט: געניסען גליק אונד הנאה האבען פון דער וועלט.“

דאָן האט זיך איהם ווידער געדאַכט, אז יעמאַנד פרענט איהם:

„האסטו דען ביז יעצט געלעבט? האסטו ווירקליך גענאָסען גליק אונד הנאה געהאט פון דער וועלט?“

דיא פראַגע האט איהם שטאַרק פּעראינטערעסירט, אונד וויא פּערגעסענדיג אן דעם שמערץ, האט ער אָנגעפאַנגען נאך אמאל איבערצוקוקען זיין לעבען, אנאָר ליזירען ווינע זאָנטנאַנטע גליקליכע מאָמענטען, אונד עפעס נייע געפיהלע, נייע געדאַנקען, זיינען ענטדעקט געווארען. ער האט געשוידערט.

זיין פּערגאַנגענהייט איז ערשינען וויא א פּאָטאַנראַפיטעס ביכד פאר איהם, וואו ער האט געזעהן פאַלשע בילדונג אין שולע, פאַרשע לעבע אַלס יונגער מאַן, פאַלשע אנוכיטען אין דער הייראַטה, אונד — אלעס האט איהם אויסגעזעהן וויא א שוידערהאַפּטער אונד שרעקליכער חלום!

„איז דאס לעבען ווירקליך אַזוי ווערטלאָז?“ האט ער זיך געפרעגט. „אַדער איז נאָר מיין לעבען אַזוי געווען? ווארום האב איך ניט אַלעס פריהער אַרויס געזעהן? איז דאס מעגליך, אז איך האב ניט אָבגעפיהרט מיין וועלט וויא עס בעדאַרף צו זיין? וואס האב איך דען געקענט אנדערש מיהן? האב איך ניט אָבגעהיט מייע פליכטען? האט ניט יעדער מיך געהאַלטען פאר א פיינעם מענשען? אונד דאָך זעהט מיר אַלעס אויס אַזוי געמיין אונד ניעדריג!“

פלוצלינג האט דיא נעהיימיספאלע שטימע וויעדער געפרענט :
„לעבען ! וויסט לעבען ? וויסטו וויעדער זימצען אויף דיין ריכטער-שטוחל
אונד הערען דעם געריכטס-דיענער אויסשרייען : דער פראצעס פאנגט אָן ?“
„דער פראצעס פאנגט אָן !“ האט איוואָן איליטש געדענקט. „יא, ער פאנגט
אָן, אונד איך בין יעצט דער אנגעקאנמער, ניט דער ריכטער. אָבער איך בין
ניט שולדיג ! ניין ! ניין ! איך בין אונשולדיג ! ווארום זאָל איך זיין שולדיג ?
זאס האב איך געטהאָן ?“
ער האט זיך אומגעווענדעט, דיא טרערען האבען זיך אויסגעטריקענט, אונד
ער האט זיך געפרענט :
„פון וואָנען קומען אלע דיזעע שרעקליכע געדאַנקען, פון וואָנען ?“

11.

נאך אנדערע 14 טעג זיינען פאָראיבער. איוואָן איליטש האט ניט פערלאָזען
דיא סאָפּא אונד ניט געוואָלט זיך לעגען אין בעט. מיט זיין געזיכט אומגעווענדעט
בעשטענדיג צו דער וואַנט, האט ער אויפגעהערט צו שטודירען זיין צושטאַנד אונד
איבערדענקען זיין פערנאַנגענהייט.
„וואס איז דאס ?“ האט ער זיך געפרענט. „איז עס ווירקליך דער
טויט ?“

„דיא נעהיימיספאלע שטימע האט וויעדער געענטפערט :

„יא, יא, דאס איז דער טויט !“

„אָבער ווארום דאַרף איך אזוי פיעל ליידען ?“

„עס ניבט קיין גוטע אורזאכע דאַפיר. ווייל —“

קיין אנדערער ענטפער איז ניט געקומען.

זייט איוואָן איליטש איז קראַנק געווארען אונד צום ערשטען מאל בעזוכט
דעם דאָקטאָר, האט ער געלעבט צווישען פערצווייפלונג אונד האָפנונג ; מאַנכעס
מאל האט ער געזעהן פאר זיך א שוידערהאַפטע צוקונפט, פינסטערניש אונד
טויט ; אונד דאָן, וויעדער האָפענדיג, האט ער אָנגעפאַנגען צו שטודירען זיין
קערפער אונד דיא אָרגאַנען.

מאַנכעס מאל האט ער זיך פאָרגעשטעלט, אז דיא מילך איז אָבגעטהילט
אביסעל פון איהר געהעריגען פלאַטץ אונד דיא אנדערע אָרגאַנען האבען אָנגע-
פאַנגען צו ארבייטען פיר דער מילך, אונד דאָן איז פאר איהם וויעדער

ערשיענען דיא שרעק פון דעם געהיימיספאָלען טויט, פון א קבר, מאַרטערניס, אונד...

דיעזער אַרט געדאַנקען, האבען אנפאנגס אבוועקסלענד בעשעפטיגט זיין געהירן. אָבער נאכדעם וויא זיין קראַנקהייט האט פאָרגעשריטען, האט דער טויט, דיא אידעע פון אויפהערען צו לעבען, פערטרעטען א גרעסערן פלאַטץ אין זיינע געדאַנקען. דיא שפורען פון האָפנונג האבען אָנגעפאַנגען אלץ מעהר אונד מעהר פערווישט צו ווערען, אונד ער האט זיך אלץ געזעהן געהנטער צו דער ווירקליכ קייט, צו דער איינציגער ווירקליכקייט — טויט!

וועהרענד דער לעצטער צייט פון זיין קראַנקהייט, האט איוואן איליטש געלעבט אין דער גרעסטער איינזאַמקייט. מיט זיין געזיכט צו דער וואנט, האט ער פערגעסען אן זיין פאַמיליע, פריינדע אונד דיא נאנצע עקזיסטירענדע וועלט. ער האט נאָר פאר זיך געזעהן דיא פערנאַנגעהייט, וועלכע איז איהם ערשיענען וויא א גרויסעס, לערעס אונד וויסמעס פעלד, וואו ער האט שפאַצירט, אונד ער האט זיך געפרעגט, אויב אויף אזא וועלט הייסט לעבען — געלעבט.

וויא דיא שטראַהלען אונד שאטענס פון א געווענענדען שפיעגעל זיינען פאר איהם ערשיענען דיא בילדער פון זיין פערנאַנגעהייט: אַט האט ער זיך געזעהן אלס קינד, באדד וויעדער אלס פאטער, אלס סטודענט, אלס ריכטער, אלס קינדער-קאמעראד אונד אלס מאַן פון געזעשאפט. ער האט מייסטענטיילס ביטער געשמיכעלט אויף דיעזער פערנאַנגעהייט.

אין א טאג האט מען איהם געבראַכט געסאַכטע פלוימען צום עסען. ער האט זיין אָנגעקוקט אונד זיך דערמאַהנט אן דיא פלוימען, וועלכע ער האט זעהר געלייבט אלס קינד. עס האט זיך איהם געדאַכט, אז דער שלעכטער טעם פון זיין מויל איז פערשוואנדען אונד דער קינדישער אַפעטיט איז ערשיטען, ווען ער, צר זאַמען מיט זיינע חברים, ברידער אונד שוועסטער, האבען געקלעמערט אויף דיא בוימער, אונד —

„ניין, ניין!“ האט ער געמורמעלט, „אויף טאָר ניט דענקען דאריבער, ווייל דאס איז געווען דיא איינציגע גליקליכע צייט אין מיין לעבען, אונד איין עראינערונג אן דעם, שטערצט מיך צופיעל.“

זיינע געדאַנקען האבען זיך אומגעווענדעט צו דער געגענווארט. דער גרויסער קנאַפ אויף דער לעדערנער סאַפא, אויף ווונלכער ער איז געלענען, האט איהם פעראינטערעסירט. ער האט זיך דערמאַהנט, אז דיא לעדער האט געסאַסט א סך

נעלד אונד דאָך האט זיא זיך ניט נוט געטראגען. ער האט זיך עראינערט, דאס
ער האט שוין אמאל געהאט א געשפרעך איבער לעדער — אה! ווען ער איז נאך
געווען א קינד; ווען ער האט צוריסען זיין פאטער'ס לעדערנעם טאשענבוך אונד
מען האט איהם דערפאר געשלאגען. דאן האט איהם זיין מאמע געגעבען צוקער-
געבעק ער זאָל אויפהערען צו וויינען.

וויעדער אלס קינד! וואוהין ער האט זיך געווענדעט, איז דיא קינדהייט פאר
איהם דייטליכער ערשיענען.

„עס איז וואהרשיינליך דיא איינציגע ווירקליכקייט בייא מיר,“ האט ער זיך
געטראכט, „אויסער דער אידעע פון דעם טויט. דער מיטענער טהייל אין מיין
לעבען, צווישען דיא קינדהייט אונד דער טויט, האט נאר ניט ווערטה געהאט אונד
דערפאר זעהט עס מיר נאָר אויס וויא א פוסטער חלום.“

ער האט אלעס מעגליכע אָנגעווענדעט צו דענקען איבער עפעס אַנדערש וויא
דיא קינדהייט אונד דער טויט, אָבער ער האט ניט געקענט אָבטרייבען דייעזע
געדאַנקען.

דאן האט ער אָנגעפאנגען צו דענקען איבער זיין קראַנקהייט אונד פּערגלייכען
מיט צייטען, ווען ער האט ניט געליטען.

„ניט געליטען?“ האט ער זיך געפרעגט. „איך האב אימער געליטען, נאָר
איך בין געווען בעטויבט אונד ניט געפיהלט. דיא איינציגע צייט פון גליק, איז
געווען דיא קינד...“

ער האט ניט געוואנט אויסדענקען דאס גאנצע וואָרט „קינדהייט.“

דאן איז געקומען דיא אידעע פון דעם טויט.

„עס איז געווען א צייט,“ האט ער זיך געטראכט, „אין אנפאנג, דאס איך
זאָל מיך רעטען. דאמאלס איז נאך געווען א שטראהל פון האָפנונג איך זאָל לעבען,
נאָר יעמט איז אלעס פּערשוואונדען. עס ווערט יעדעס מאל דונקלער, פינסטערער,
אונד באַרד וועט אלעס זיין פינסטער אויף אימער אונד אייביג. דאס איז דער
טויט!“

עס האט זיך איהם געדאַכט, אז ער זיטצט אויף דיא פליענלעך פון דער
צייט, אונד ער פליהט, שוועבט אונד יאָגט אַהין וואו מען פאַלט ארונטער אלץ
טיעפער אונד טיעפער, אין אָבגרונד, וואו עס ווערט שטיל אום ניעמאַלס מעהר
אויפצרוואכען.

ער האט אויפגעציטערט אונד געשוידערט. עס האט איהם אויסגעזעהן, אז

ער וויל קעמפפֿען דאָנענען, אָבער ער האט זיך באַלד דערמאָהנט, אז דיא מיה איז אומזאָנסט אונד ער מוז זיך אונטערנעבען.

ער האט געבליקט מיט זיינע אויגען אויף איין פלאטין, אונד עס האט זיך איהם געדאַכט, אז ער זעהט ערשיינען א סקעלעט, פון זיין טייל האבען זיך אַרויס געזעהן דיא ברייטע אונד נאַקעטע צייהן, אונד א שטימע האט וויא געמורמעלט: „דאס איז דער טויט!“

איוואן איליטש איז געבליעבען ליענען גאַנץ היקפלאָז אויף אייניגע אויגענ-כליקען, נאָר דער שרעקליכער שמערץ האט איהם צו זיין בעזוינונג געבראַכט.

„יא,“ האט ער זיך געטראַכט, „איך האב אָבגעלעבט א וועלט ניט וויא מען בעדאַרף. אָבער וויא האב איך געקענט אַנדערש טהון? דאס אלעס איז אונד פערשטענדליך. דאס גאַנצע לעבען איז א געהיימיניס. אָבער ווארום גראדע מוז איך ליידען? אַך, דיעזע מאַרטערניסע, זיינען אונערטרעגליך!“

12.

נאך פערזעהן טעג זיינען פאַראיבער אין דיעזען טרויעריגען צושטאַנד. וועהרענד דיעזער צייט, איז דיא האָפנונג פון איוואן איליטש אונד זיין ווייב ערפילט געוואָרען.

אין איין אבענד האט פעטריטשעו פערלאַנגט ליזאַנקאַ'ס האַנד אום מיט איהר צו הייראַטען. אויף'ן צווייטען מאָרגען, איז פראַסקאָוויאַ פעאַדאַראָוונאַ אריין אין איהר מאַן'ס צימער, פרייהר נאכדענקענדיג אין וואס פאַר איין אַרט זיא זאָל איהם אנזאנען דיא בשורה. פראַסקאָוויאַ פעאַדאַראָוונאַ האט געוואוסט, אז לעטצטע גאַכט, פיעללייכט ווען איהר מאַכטער'ס הערץ האט געמאַנצט מיט דער פרייד פון לעבען, האט זיך איהר מאַן'ס צושטאַנד שטאַרק געערנערט. ווען זיא איז יעטצט אריין אין זיין צימער, האט זיא איהם געטראָפּען גאַנץ אַנדערש לעגענדיג וויא עס איז איהר בעקאַנט געווען פון פרייהער. דער אונגליקליכער איז געלענען אויף זיין רוקען, קרעכצענדיג וויא א ניט-דערקוילעטער אַקס אונד זיינע אויגען האבען געבליקט אין איין ריכטונג, אָהנע זיך צו בעוועגען.

ווען זיא האט אָנגעפאַנגען צו רעדען פון נייע רפואות, האט ער פלוזלינג אָפגעווענדעט זיינע אויגען צו איהר אונד זיא האט דאָרט געלעזען אזוי פיעל האַס אונד פעראַכטונג, דאס זיא האט ניט גאָר געשוועגען, זאָנדרען זיא האט אויף געד שוידערט.

„אום נאָטעס ווילען!“ האט ער אויסגעהויכט מיט א הערצרייטענדער שטימע. „לאָמיר שטאַרבען צופריעדען! שניידט ניט פון מיר קיין שטיקער נאך יעטצט!“

זיא האט זיך דערמאָהנט, אַז זיא איז איהם געקומען אַנזאגען דיא בשורה פון זיין טאָכטער'ס פערלאָבונג, אָבער זיינע ווערטער האבען זיא אַזוי אויפגערעגט, דאס ווען זיא וואָלט אפילו געוואוסט, אַז ער וועט שטאַרבען אונד ניט הערען פון זיין טאָכטער'ס גליק, וואָלט זיא אויך מעהר ניט דאָרט געבליעבען.

פראַסקאָוויאָ פּעאָדאָגאָוואָ האט אויך געהאַסט איהר מאַן. ווארום, האט זיא פיעללייכט זעלבסט זיך ניט געקענט גענוי ערקלערען, אָבער זיינע ליידען האבען אויף איהר ניט געמאַכט קיין שטאַרקען איינדרוק.

זיא האט נאָר וואס געוואָלט פערלאָזען דאס צימער, ווען דיא טהיר האט זיך געעפּענט פון דער אַנדערער זייט אונד ליזאַנקא איז ערשיענען צו ווינשען איהר פאטער „גוט מאָרגען.“

דער ליידענדער האט זיין טאָכטער צוגעוואָרפען אויך דעמעלבען בליק וויא איהר מוטער. אלס זיא האט איהם געפרעגט וויא עס געהט איהם, האט ער גערענטפערט:

„עס געהט מיר אויף אַזוי פיעל גוט, אַז דוא וועסט שוין ניט האבען פיעל צו ליידען; באַלד וועסטו פון מיר פטור ווערען.“

פראַסקאָוויאָ איז פערבליעבען נאך א פאאר מינוטען צוליעב איהר טאָכטער. ביידע האבען אונטערדעסען געשוויגען אונד געשטאַנען פון ווייטען. דאָן האבען זייא זיך אומגעווענדעט אונד פערלאָזען דאס צימער.

„וואס זיינען מיר שולדיג?“ האט ליזאַנקא געזאגט צו איהר מוטער. „גלייך וויא מיר וואָלטען איהם קראנק געמאַכט! עס טהוט מיר זעהר לייד אום מיין פאפא, אָבער ווארום מאַרטערט ער אונז אַזוי?“

דער דאָקטאָר איז געקומען פינקטליך צו דער בעשטימטער שטונדע.

איוואָן איליטש האט איהם אנפאנגס געענטפערט אין קורצע ווערטער אויף אַלעמען וואס ער האט געפרעגט, אונד זיך צוריק געהאלטען מיט אַלע זיינע כוחות אום אויסצורדיקען זיין האַט, אָדער, בעסער געזאגט, זיין עהרליכע מיינונג. אלס דער דאָקטאָר האט איהם אָבער געדונגען מיט פראַגען, האט ער אויסגערוּפּען:

„וואס פרעגט איהר! אום נאָטעס ווילען, וואס ווילט איהר האבען פון מיר?“

איהר ווייסט דאך גאנץ נומ, אז איהר קענט מיר ניט העלפען. דאן לאָזט מיך צופריערען, פלאַגט מיך ניט ו!

„איך קען פערלייכטערן אייער שמערץ,“ האט דער דאָקטאָר געזענטפערט מיט א טאָן, וועלכער האט געצייגט אי אונפערשעהמטהייט, אי אַ געוואָהנהייט צו הערען סאָי וואס פון א פאַציענט.

„עס איז לייענען ו איהר קענט דאס אויך ניט טהון. לאָזט מיך, איך בעט אייך, לאָזט מיך רהיגער שטאַרבען.“

דער דאָקטאָר איז אריין געגאַנגען אין זאַלאָן, אום מיטצומהיילען פראַסקאָוויאָ פּעאַדאָראָווא, אז דער צושטאַנד פון איהר מאָן האט זיך געערגערט, אונד פאָר לויפג ניכט עס נאָר איין רפואה — אָפּיום — צו פערלייכטערן זיין שמערץ, וועלכער איז שוין ווירקליך געווען אונערטרעגליך.

דער דאָקטאָר האט רעכט געהאט, ווען ער האט בעצייכענט איוואן איליטשעס שמערץ אלס אונערטרעגליך. אָבער האט דער דאָקטאָר געקענט האבען א בעגריף וויא אונערטרעגליך דער שמערץ איז ווירקליך געווען? אָט דאָ לייענט דער הונד בעגראבען. דיא העררען ערצטע קענען זיך נאָר מערקען.

איוואן איליטש האט שוין געקענט ליידען; ער האט זיך דערצו שוין גע-וואָהנט, נאָר זיין שלעכטע שטימונג איז ענטשטאַנדען פון לעטצטער נאַכט ווען ער האט געבליקט צו געראַססן'ס גוטעס געזיכט, שלעפּעריגע ארינען אונד מעכטיגע קערפּעריגעביידע.

„וואס וועט פון מיר ווערען? האט ער זיך געפרענט. „לאָמיר אָנגעהמען, אז מיין לעבען איז ניט געפיהרט געוואָרען וויא עס האט בעדאַרפט צו זיין — ווער איז דאָפיר פּעראַנטוואָרטליך?“

דיא אידעע, אז ער האט ניט ריכטיג געלעבט, האט זיך געדורונגען מיט געוואלט אין זיין געהירן. ער האט בעטראכטעט זיין גאַנצע לעבען, זיין יוגענד, זיין הייראַטה, זיין קאַריערע אלס ריכטער אונד מיטגליעד אין געזעשאַפט — אַלעס, אַלעס, איז פאַר איהם ערשינענען פאַלש, לייענען אונד שווינדעל.

ער האט פּראָבירט זיך צו פּערטהיידניגען, זיך צו גערעכטפּערטיגען, אָבער זיינע אַרנומענטען זיינען געווען צו שוואַך דאָפיר.

„עס ניכט קיין פּערטהיידניגונג ו!“ האט ער זיך געטראכט. „א מענשטח אונד זאָל זיין א מענשטח איך בין עס ניט געווען אונד זוך נאך מיך צו פּער-טהיידניגען ו!“

ער האט אויפגעצייטערט.

„אין דיעזען פאל,“ האט ער ווייטער געדענקט, „מח איך פערלאָזען דיא וועלט מיט בעוואוסטזיין, אז איך האב ניט ערפילט מיינע פליכטען אלס מענש אונד איך האב בלויז אָבעלעבט מיין וועלט אין דומהייט, נעמיינהייט, בעטרוג, שווינדעל אונד לעגען. וואס קען איך טהון?“

ער האט זיך געלעגט אויף זיין רוקען אונד וויעדער אמאל איבערגעדענקט זיין אנצעס לעבען.

אין דער פריה, ווען ער האט געזעהן פיאַטער'ן, דאן זיין פרוי, טאָכטער אונד אַקטאָר, זייערע בענעהמונגען אונד טאָן פון זייער שפראַכע, האט ער זיך נאך זעהר איבערצייגט איבער דער שרעקליכער וואַהרהייט פון וועלכער ער האט אזוי גיעל געדענקט לעטצטע נאכט.

ער האט אין זיין געזעהן א שפיענעל פון וועלכען עס האט זיך אָבעשפיענעלט זיין נאָנע פערנאנענהייט, פון לוג, בעטרוג אונד שווינדעל.

„אה,“ האט ער זיך געטראכט. „עס איז שוין אַזאָ קיין וואונדער ניט, וויא אזוי דיא גרויסע וואַהרהייט פון דעם טויט, קען זיך פערבאָרגען אונטער אזא דיקען פאַרהאַנג פון שקר — א נאָנעס לעבען פון נעמיינע, ניערדיגע אונד אונפער זעהמטע לעגען!“

דיעזע אידעען האבען נאך פיעל מעהר פערנרעסערט זיינע קערפערליכע ליידען. ער האט געקרעכצט, זיך געוואָרפען אונד געריסען דיא קליידער פון זיך; אַלעס האט אויסגעזעהן איהם צו דריקען אונד שטיקען. זיין ווייב איז ערשינען אַקוראַט ראמאלס ווען ער איז געווען אין אזא צושטאַנד.

א גרויסע פאַרציע אַפיוס, האט איהם אונטערדעסען בערוהיגט, דאס הייסט, אוועק גערויבט דאס געפיהל פון שמערצען אונד איהם געמאַכט אָהנמעכטיג. אום מיטאנצייט, האט אָבער דיא קרויז צוריק געקעהרט. ער האט געהייסען יעדער זאָל ארויס געהן פון צימער אונד ער איז געווען שטאַרק פערצווייפעלט.

פראַסקאָוויא האט אָבער געפיהלט, אז איהר פליכט איז, זיא זאָ גלייבען געבען איהם. וואס וועט דיא וועלט זאגען? זיא איז צוריק אריין געקומען אין צימער אינד געזאגט:

„מיין טהויערער איוואן, איך בעט דיך, טהו עפעס צוליעב מיר,“ (צוליעב איהר, געוויס!) „עס וועט דיר חלילה נאר ניט שארען; עס וועט דיך כלעבען פעררוהיגען. וואס דאס איז? א דומהייט, א נאַרישקייט; געזונדע מענשען געהמען דאס אויף.“

ער האט געעפענט זיינע אויגען אונד זיא אָנגעקוקט.

„וואס מיינסטו?“ האט ער געפרעגט. „וידוי זאגען? זיך לאָזען בער שפּריצען פון דעם גלח? הא, איך פערשטעה. דוא זאָרנסט זיך פאר מיין נשמה. אָבער דאס קען מיר נאר ניט העלפען! איך וויל ניט! ניין, ניין! אָבער דאָך —“

זיא האט אָנגעהויבען צו וויינען.

„יא, מיין טהייערער, איך וועל שיקען ברענגען דעם גייסטליכען. ער איז זעהר א לעבער מענש.“

„זעהר אָנגעעהם! זאָל זיין אזוי!“ האט ער געענטפערט גראדע וויא א מענש וואס רעדט פון א חלום.

„ווייסט ניט,“ האט פראַסקאָוויא ווייטער געזאגט, „אז פיעלע מענשען וואס האבען שוין געהאלטען בייא דער נסיסה, ניט דאָ געדאַכט, זיינען נאך דעם געזונד געוואָרען?“

ער האט אָבער צוגעוואָרפען איין אונגלויבליכע בליק.

דער גלח איז ערשיענען אונד געמאַכט זיין צערעמאָניע.

דאס רעליגיעזע געפיהל האט אביסעל בערוהינט דעם קראַנקען אונד דיא שמערצען האבען אויפגעהערט. איוואן איליטש האט אָנגעפאָנגען צו האַפען.

„פיערלייכט? ווער ווייס? אפשר איז דאס טאקי דאך עפעס?“ האט ער געדענקט.

דער גייסטליכער האט פאַרטגעזעטצט דיא גרויסע גריבישקאטאָרישע צערע-מאָניע, וויא מען איז זיך נוהיג בייא א שטערבענדען. איוואן איליטש איז געריהרט געוואָרען אונד ער האט געוויינט.

ווען דער גלח איז אַוועק, האט ער זיך געשפירט בעדייטענד בעסער. ער האט געדענקט, אז מען האט אין הויז גערעדט פון איין אָפּעראַציאָן אונד ער האט זיך געטראַכט, דאס ווען ריעזע זאָל געלינגען, דאן איז ער גערעמעט.

„איך וויך לעבען!“ האט ער געמורטעלט.

זיין ווייב איז צו איהם צוגעגאנגען אונד איהם גראַטולירט וויא דער מנהג איז.

„פיהלסטו ניט בעסער?“ האט זיא געפרעגט.

„יא,“ האט ער געענטפערט אָהנע זיך אומצוקוקען.

איהר שטימע האט איהם אונטערדעסען אויפגעערענט; ער האט ענטדעקט אין דעם טאָן דיא פאלשקייט, דעם ליענען אונד ער האט גענבען א גרויסען ויפן.

„אויך דאס איז א ליענען!“ האט ער אויסגעשריען הויך. „אלעס איז ליענען אונד שווינדעל! דער גלח מיינט, אז ער קען אָבנארען דעם טויט; ער וויל דאס מיר איינרעדען; זייא אלע ווילען מיר איינרעדען — אָבער עס איז ליענען! ליענען! דער טויט טהוט זיין אַרבייט אונד קימערט זיך ניט אום דיא שקרים!“

ער האט דערשפירט, אז עטוואס מערקווירדיגעס, נייעס, שוידערהאַפּטעס אונד שרעקליכעס געהט פאַר אין איהם. עס האט זיך איהם געדאַכט, אז יעמאַנד לעכערט איהם מיט איין ענבויער, דורך זיין זייט, קישקעס אונד לייב! ער האט נאך קוים געקענט אטהעמען.

ווען ער האט געענטפערט „יא“ אויף זיין ווייב'ס פראַגע, איז זיין געזיכט שוואַרץ גוואַרען אונד אָנגענומען א שרעקליכע מינע. ער וואס אונווילענדיג געדענקט זיינע אויגען אונד ערבליקט זיין ווייב'ס געזיכט.

„געה, געה! אַוועק פון מיר! לאַז מיך!“ האט ער געמורמעלט וויא א שטערבענדער זיינע לעטצטע מאַמענטען.

פון יענער סעקונדע אן, האבען אָנגעפאַנגען דיא געשרייען, וועלכע האבען ניט אויפגעהערט דרייא טעג דורכאנאנד; זייא וויינען געווען אַזעלכע שרעקליכע געדשרייען, דאס ווען יעמאַנד האט זייא געהערט אפילו מיט צווייא טהירען ווייטער, האט ער אויך געשוידערט.

ער האט זיך שוין געהער ניט געוואַלט לאַזען נאַרען, אונד עס האט איהם פערדראַסען אויף זיך ועלבסט, ווארום ער האט ערלויבט דיא נאנצע אונניטצליכע צערעמאָניע. ער האט געפיהלט דעם טויט זיך דערנעהנטערן יעדעס מאל געהר, אונד ער האט שוין געהער ניט געהאַפט. דיא פראגע פון דעם לעבען, דאס רעדטעניש פון דעם לעבען, האט ער אָבער אונטערדעסען נאך ניט געהאט אויפגעלעזט.

ער האט געשריען:

„גע כאַטשו!“ (איך וויל ניט!) אונד דער געשרייא האט זיך אויסגעצויגען בייא דער לעטצטער זילבע: „אַראַראו!“

דרייא טעג האט דאס אָנגעהאַלטען. ער האט זיך, וויא מען זאגט, געדראַנגעלט מיט'ן טויט, אונד עס האט זיך איהם געדאַכט, אז מען שלעפט איהם אריין אין א שוואַרצען זאַק.

ער האט געקעמפפט וויא א מענש וואס איז פּעראורטהיילט געוואָרען צום טויט אונד וויל דאָך ניט שטאַרבען דורך דעם תּלוי'ס האַנד, אָבוואָהל ער וויל אז ער קען זיך ניט רעטען.

דיא געדאַנקען זיינען איהם אָפּטמאל פּערטישט געוואָרען אונד ער האט זיך געזעהן וויא מען שליסט איהם צו צו א שוואַרצען גרוב, צו א פינסטערן קבר, אונד ער קעמפּפט דאנענען. ווען דיא געדאַנקען האָבען זיך אויסגעלייטערט, האט ער געזעהן אז ער קעמפּפט געגען דער אידעע, אז זיין לעבען איז געווען איין גרויסער שווינדעל אונד ער וויל זיך פּערטהיידגען, אז ער איז ניט שולדיג.

פּלוצלינג האט זיך איהם געדאַכט, אז א גרויסע אונד שווערע מאַסע האט איהם געטראָפּען אויף זיין ברוסט אונד זייט; דאס האט איהם אנפּאנגט וויא דערשטיקט אונד איהם דאן אריין געוואָרפּען אין א פינסטערן גרוב; אונד דאָרט, אין טיעפע תּהום, האט ער ערבליקט א שטראַהל פון ליכט.

איוואן איליטש איז געווען וויא דיעזע וואס פּאָהרען אויף דער באַהן אונד דיא באַהן האַלט גראדע אין פּאָהרען צוריק, וועהרענד זייא מיינען, אז זייא פּאָהרען פּאַרווערטס. אויך ער האט ניט געקענט גענוי בעגרייפּען וואוהין עס טרייבט איהם.

„עס איז ניט געווען דאס“, האט ער געמורטעלט. עפעס אַנדערש! אָבער וואס? מיינ גאָט, וואס?”

דאן איז ער געליעבען ליענען שמיל.

עס איז געווען צום ענדע פון דעם דריטען טאג, מיט א שטונדע פריהער פאַר דער נסיסה. דאמאלס האט זיך געעפענט דיא טהיר אונד זיין זוהן איז אריין געקומען. דאס קינד איז צוגעגאנגען אויף דיא שפיטץ פינגער צו זיין פאטער'ס בעט.

דער שטערבענדער האט פּלוצלינג וויעדער אמאל אָנגעפּאָנגען צו שרייען אונד זיך וואַרפּען מיט זיין גאַנצען קערפּער. זיך וואַרפּענדיג האט ער געטראָפּען מיט זיין האַנד דעם אינגעל'ס קאָפּ.

דאס קינד האט אָנגעכאַפּט דיא האַנד, אויפגעצייטערט, דאן צוגעלעגט צו זיינע ליפּען אונד פון זיינע אויגען האָבען געפּלאָסען גרויסע אונד הייסע טראָפּענס טרערען.

דיעזער מאַמענט איז גראדע געווען דאמאלס, ווען איוואן איליטש האט זיך געזעהן אַרונטער געוואָרפּען אין א תּהום, אונד ער האט פּלוצלינג ערבליקט א

שטראַהל ליכט. עס איז אויך געווען גראדע דאָן, ווען ער האט זיך געפרענט:
„אַבער וואס? מײן גאָט, וואס?“

דער מאַמענט האט איהם אונטערדעסען שטאַרק בערוהיגט אונד ער איז גע-
בליעבען ליעגען שטיל.

ער האט געשפירט דעם ברענענדען קאָפּ אויף זײן האַנד, דיא הייסע טרערען
בענטצענדיג זײן הויט, אונד ער האט געעפענט דיא אויגען. ער האט ערבליקט
זײן זוהן. ער האט אויף איהם רחמנות געהאט.

פראסקאָוויץ איז אויך צוגעגאנגען אונד ער האט צו איהר געקוקט. זיא האט
צו איהם געבליקט מיט איין אָפענעם מויל אונד אין איהרע אויגען האט זיך אָבער
שפיענעלט פערצווייפלונג אונד שרעק; פון איהרע אויגען האבען זיך גענאָסען דיא
טרערען.

איוואן איליטש האט אויף איהר אויך רחמנות געהאט.

„יא,“ האט ער זיך געטראכט, „איך מארטער זיא, זיא טהוט לייד אום
מיר; דורך געוויסע אורזאכען; איך ווייס; אָבער דיא בעסטע זאך וועט דאָך
זײן, ווען איך וועל שטאַרבען.“

ער האט זעהר געוואָלט דאס ערקלערען פאר זײן פאַמיליע, אָבער ער האט
ניט געקענט.

„איבעריגענס,“ האט ער ווייטער געדענקט, „וואס נימצט רעדען, מען דאַרף
עפעס טהון.“

ער האט געוויזען צו זײן ווייב אויף זײן זוהן, אָבער נאָר מיט דעם בליק
פון זיינע אויגען, אונד געטורמעלט גאנץ שטיק: „עס טהוט מיר לייד אום מײן
קינד... אויך אום ריר... טהוט מיר לייד...“

ער האט דאָן געוואָלט זאגען „פראָסט 1“ (זיא מוחל) אָבער ער האט גע-
זאגט „פראָפּוסטי 1“ (לאָז דורך 1) אונד ניט האפענדיג קיין קרעפטען צו פערריכטען
זײן פעלקער, האט ער אַרונטער געלאָזען זײן האַנד אין פערצווייפלונג, האָפענדיג
אָבער, אַז דאָרט וואו קיין ליעגען העררשען ניט, וועט מען איהם פערשטעהן, אונד
וואו אַלעס איז ליעגען, וואס איז פאַר איין אונטערשיעד?

„עס טהוט מיר לייד אום זיא,“ האט ער זיך געטראכט, „איך וואָלט געוואָלט
זיא זאָלען ניט אזוי פיעל ליידען... אָבער וואו איז מײן שמערץ? וואס איז גע-
וואָרען פון מיר? איז דאס דער טויט?“

ניין, ער האט זיך נאך אימער ניט אין גאַנצען צוגעוואָהנט, אַז ער טו-
שטאַרבען. דאָן האט ער געלענט זיינע געדאַנקען אום צו זוכען דעם שמערץ.

„אה, ער איז דא! ער שיסט ווייטער — גוט אלזא, אונד וואו איז דער טויט?“

א נייעס געפיהל איז אין איהם ענטשטאנדען. בייא דיעזער לעמצטער פראגע פון טויט, האט ער זיך שוין מעהר ניט דערשראקען. ער האט זיך געוואונדערט דאריבער.

„וואו איז ער? וואס איז טויט?“

דער טויט האט שוין פערלוירען זיינע שרעקען פיר איוואן איליטש. אנשטאט טויט האט ער דערזעהן א מערקווירדיגעס אונד שעהנעס ליכט.

„אך! דאס איז ער!“ האט ער אויסגעשריען הויך. „וויא שעהן אונד הערליך!“

דער צושטאנד אין זיין גייסט האט זיך געענדערט, נאך אין זיין קערפער, האט דער שמערץ נאך אָנגעהאלטען צווייא שטונדען.

עפעס האט אָנגעהויבען צו קאָכען אונד זידען אין זיין פרוסט; א צימער איז דורכגעלאָפען איבער זיין גאנצען אייסגעמאָנערטען קערפער. דאן האט אויך דאס קאָכען אונד זידען אויפגעהערט.

„עס איז שוין נאך אלעמען!“ האט יעמאנד אין צימער בעמערקט.

ער האט געהערט דיא ווערטער גאנץ גוט אונד זיך געפרענט אויב ער איז שוין ווירקליך טויט.

„ניין!“ האט ער זיך געטראַכט, „איך בין נאך ניט טויט. א טויטער מענש הערט ניט. וואס דען האבען זייא פאָרט געזאגט? איז דאס ווירקליך דער טויט? ניין, נאך ניט; איך בין נאהענט פון איהם.“

ער האט פראָבירט עפעס צו זאגען, אָבער ער האט קיין וואָרט געקענט ארויס ברענגען — דאן איז זיין געזיכט געוואָרען שוואַרץ־גריין אונד צוזאמענגענע־צויגען — איוואן איליטש איז געבליעבען ליענען טויט.

ע נ ד ע